

3 1761 03617 1619

HMod
M 6569 mo

1

MONUMENTA SERBICA

SPECTANTIA

4570

HISTORIAM

SERBIAE BOSNAE RAGUSII

EDIDIT

FR. MIKLOSICH

536606
20. 3. 52

VIENNAE
APUD GUILELMUM BRAUMÜLLER

1858

June 26 1988 / 100

1988-06-26 100

DR
303
MSS

26.6.88

ILLUSTRISSIMO
PRINCIPI
MICHAELI M. OBRENOVIĆ

HUNC LIBRUM

DEDICAT

GRATUS EDITOR.

Hic liber complectitur diplomata spectantia ad historiam Serbie, Bosnae, Ragusii, quae lingua serbica conscripta sunt. Diplomatibus addidimus quasdam inscriptiones, e quibus illarum regionum historia aliquem fructum capere posse videbatur. Speramus neminem nos reprehensurum, quod illorum quoque diplomatum fecimus mentionem, quorum aut epitomen aut summam tantum lectori offerre potuimus.

Fontes, e quibus, quae hic proponuntur, haud simus, et libri, quibus in conscribendo hoc opere usi sumus, sunt sequentes:

Arkiv za pověstnicu jugoslavensku. I—III. U Zagrebu.
(Авраамовић) Д. Авраамовићъ, Описание древностіј ербски у Светои (атопской) Гори. У Београду. 1847.

(Авраамовић) Д. Авраамовићъ, Света Гора са стране вере, художства и повестнице. У Београду. 1848.

Danica) Даница. Издао Вук Стеф. Кацацн. У Бечу.

(Дечански ргвенас) Дечански првенацъ. Описание манастира Дечана, диплома краля дечанскогъ, описание искеске патріаршије п. п. одъ Гедеона Йосифа Юришића. У Новомъ Саду. 1852.

Engel, J. Ch. v., Geschichte von Serbien und Bosnien. Halle. 1801.

Farlati, D., Illyricum sacrum. Venetiis. 1751—1769. 8 voll.
(Голубица) Голубица съ цвѣтомъ книжества србскогъ. II. 1840. III. 1841. IV. 1842. V. 1843. 1844. У Београду.

Izvještja) Извѣстія императорской академіи наукъ по от-дѣлению русского языка и словесности. Санктпетербургъ.

IV

(Julinaс) И. Юлинацъ, Краткое введение въ исторію происхождения славено-сербскаго народа. Venetiis. 1765.

(Kа га д џ і ё) Вук Стеф. Карадић, Примјери српско-славенскога језика. У Бечу. 1857.

Katančić, M. P., De Istro. Budaе. 1798.

Kukuljević Sakeinski, Ivan, Izvjestje o putovanju kroz Dalmaciju i Nарulj i Rim. U Zagrebu. 1857.

(Ljetopis) Сербске Лѣтописи. У Будиму.

(Magazin) Србско-далматинскій магазинъ. У Задру.

(Milaković) Д. Милаковић, Исторія Црне Горе. У Задру. 1856.

(Milutinović) С. Милутиновић, Исторія Црне Горе. У Бѣограду. 1836.

Mordtmann, A. D., Belagerung und Eroberung Constantinopels. Stuttgart und Augsburg. 1858.

Palatino, G. B., Libro, nel qual s'insegna a scriver ogni sorte lettera. Roma. 1550.

Palatino, G. B., Compendio del gran volume dell' arte del bene et leggiadramente scrivere tutte le sorti di lettere e caratteri. Venetia. 1588.

Paton, A. A., Servia, or a residence in Belgrade. London. 1854.

(Rajić) Ј. Рајић, Исторія разныхъ славенскихъ народовъ, найначе Болгаръ, Хорватовъ и Сербовъ. 4 voll. Въ Віеннѣ. 1794.

Sitzungsberichte der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Wien.

(Сроменіе) Србски Сноменици или старе рисовулѣ, дипломе, повелѣ и сношенија босански, сербски, херцеговачки, далматински и дубровачки краљва, царева, банова, собраны трудомъ Павла Карано-Твртковића. I. У Бѣограду. 1840.

Šafářík, P. J., Památky dřevního písemnictví jihošlo-

vanův. V Praze. 1851. Listiny, psaní a náписy ist die erste Unter-Abtheilung des fünften Theiles: Obrázky občanského písmenictví.

Šafářík, P. J., Serbische Lesekörper oder historisch-kritische Beleuchtung der serbischen Mundart. Pest. 1833.

Schimek, M., Politische Geschichte des Königreichs Bosnien und Rama. Wien. 1787.

(Успенскій) II. Успенскій, Указатель актовъ, хранящихся въ обиталихъ Св. Горы аѳонской, імъ Журналъ министерства народнаго просвѣщенія. 1847. N. 24—74 und 169—200. Санктпетербургъ.

(Востоковъ) A. Востоковъ, Описание русскихъ и словенскихъ рукописей румянцевскаго музеума. Санктпетербургъ. 1844.

(Vujić) I. Вупчъ, Путешествие по Сербіи. У Будиму граду. 1828.

Wiener Jahrbücher. 1831. Band LIII. (1—58.) Anzeigebatt. Übersicht der vorzüglichsten schriftlichen Denkmäler älterer Zeiten bei den Serben und anderen Südslaven. Von P. J. Šafářík.

Praeterea usi sumus libro manu scripto, continentem pactiones factas a Ragusiniis inde ab anno 1326 cum principibus et optimatibus slavis: dolemus, codicem hunc e. r. archivii, quod est Ragusii, uligine ita esse vitiatum, ut plurima legi non possint, et librarium aut adeo linguae ignorantium aut adeo negligentem fuisse, ut plurima, quae legi possunt, intelligi nequeant. Omnia ea diplomata serbica, quae nunc servantur in e. r. archivio, quod est Viennae, diligenter contulimus cum nostris apographis, ut inter textum nostrum et archegrapha illud tantum intercedat discrimen, quod aut textus typis exscribendus aut lectoris opportunitas poscere videbatur. In eodem e. r. archivio Viennensi descripsimus quaedam, quae in hoc libro primum edita sunt. Etiam in Cetinje nonnulla invenimus, quem locum anno

1856 per Dalmatiam talia quaerentes invisimus. Alia obtulerunt illustrissimi viri J. Danilo Jadertinus, J. Fiedler, Jeremias Gagié Ragusinus, A. Hilferding Petropolitanus, Vuk Stef. Karadžić, J. Kukuljević Sakcinski Zagrabiensis et Petrus Petrović Njegoš, dum vivebat, vladika Montis Nigri. Utinam et alii, quae habent, nobis permisissent, non ad augendam gloriam nostram — minima enim est in edendis, maxima in explicandis litterarum monumentis — sed ad promovendam et linguae et historiae et geographiae serbicae cognitionem. Nos animo lubenti cuilibet cito edituro, quae collegeramus, permisissemus, malentes ab alio editis frui, quam edendo tempus consumere et, quae nobis magis cordi sunt, differre et procrastinare. Tali vero libro diutius carere non potuimus. In archivio, quod est Carlovicij, sequentia diplomata servari comperimus: 1. Stephani Uroš II., anni 1302, de donatione facta monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos LXII. LXIII. 2. Stephani Uroš (IV.), anni 1348, de donatione facta ab ipso et conjugе Helena monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos CXIX. 3. Stephani Uroš (IV.), anni 1348, de fundis sitis in monte Atho, quos pretio 1760 aureorum emtos monasterio Chilandar donavit. Orig. 4. Vuk Branković, 15. augusti 1371, de fundis sitis in Macedonia et Albania, donatis monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos CLXX. 5. Ioannis despotae, Berkasovo, 4. maji 1496., de pagis quibusdam donatis monasterio Krusadol. Apogr. Apud nos CDLXII. et alia Sigismundi Augusti, regis Poloniae, Basilii, principis Moldaviae, Alexii Mihailović, eari Russiae, Niconis, patriarchae Russiae (1653), Ferdinandi III. imperatoris, Georgii Rákoczy, Baresai, Leopoldi I. imperatoris, Radul, Ioannis Gregorii, Ducae et Šerban, principum Valachiae, Ioannis et Petri Aleksejević et Sophiae Aleksejevnae et aliorum.

Restat, ut dicamus, quomodo editoris munere functi simus. In diplomatis, quorum archeographa nobis servata sunt, nihil mutandum esse putavimus; sine ulla mutatione etiam ea edidimus, quorum antiquiora habuimus apographa: in iis vero, quae librarii russizantes praecipue hoc saeculo descripserunt, serbismos restituendos esse censuimus, persuasum habentes, textum hoc modo emendatum ab archeographo minus discedere quam apographum, quo usi sumus. Diploma CXXX. tamen intactum reliquimus, cum in textu adeo vitiato medela esset incerta. In prioribus igitur etiam menda fideliter expressimus, lectori corrigenda relinquentes: habes igitur, amice lector, pagina 137. linea 21. οὐδαρισμόν καὶ οὐκρασισμόν, quanquam dubitari non possit legendum esse οὐδαρισμόν; pagina 118. linea 8. πρέπει προ πρέπεις, uti 109. 11; 160. 19; 181. 4; pagina 567. linea 7. τέο καὶ λι γχτέλκι ψλο 8чинити pro τέο καὶ λι γχтéлкι ψлo 8чинити etc. etc. Quae ipsi addidimus, unicus sunt inclusa. Praeterea notanda sunt sequentia: I. Compendia omnia resolvimus et singula vocabula, quo facilior sit lectio, separatim scripsimus, memores aureorum P. J. Šafárikii verborum, quae leguntur in praefatione operis: Památky dřevního písemnictví jihoslovanův. V., quanquam nobis ignotum non sit, plurimos inveniri apud nos, qui difficiles has nugas rem gravissimam esse putant. Ridiculum nobis videbatur talia ut difficiliora editorem non praestare, sed poseere a lectore. II. Interpunctione ea usi sumus, quam sensus postulare videbatur. In archeographis interpunctio aut nulla aut inepta est. De compendiis et de interpunctione codicum et diplomatum slavicorum agat palaeographia slavica: editor vero monumentorum operam det, ut lectio sit expedita, quo facilius lector cogitationem intendere possit ad sensum, innumeris locis impeditissimum. Lector nostra interpunctione in errorem non induce-

VIII

retur, sciens, se ubique suam interpunctionem nostrae posse substituere. **III.** Quo anno, quo die, quo loco diploma sit scriptum, ubique indicare conati sumus. **IV.** Tandem lingua latina addidimus summam diplomatis; notas, quas archivarii adjecerunt; neque supersedimus monere de locis, ubi diploma servatur, de sigillis, de materie, de prioribus editoribus et de iis scriptoribus, qui diplomatis mentionem fecerunt. Ubique notatum reperies, utrum archerapho an apographo simus usi.

Scimus, nos saepius errasse, gratoque animo prosequemur nomina eorum, qui errores nostros correcturi sunt.

Menda typographica, quae animadvertisimus, diligenter notavimus. Mendis typographicis addidimus locos, qui in diplomate LXXXIII. post inspectum apographum Alexandri Hilslerding mutandi videbantur. Alia corrigant alii, qui aut archerapha aut meliora inspecturi sunt apographa.

С о г г и г е н д а.

2, 22. прѣстѣкъ: прѣстѣкъ. 2, 25. инд. I.: инд. XI—XII.
2, 28. 1186—1196: 1217—1241. 2, 29. Асѣи: Асѣи II.
3, 4. вѣ Дрингѣкъ: вѣ Дрингѣкъ. 3, 19. 1198: 1197. 4, 6. мѣ-
прѣложи: мѣпрѣложи. 6, 3. Свѣтоній: Свѣтоній. 17, 18. Уга-
ніна: Уганица. 22, 1. 1238: 1237. 23, 7. даккѣкъ: лаккѣкъ.
26, 29. злоу плочю: Злоу Плочю. 26, 34. вирѣкъ: Бирѣкъ.
30, 9. да: до. 31, 7. тишѣца: тисѣца. 38, 9. досѣка: до-
сѣка. 49, 3. Сѣмёна: Сѣмёна. 49, 21. халандарсконъ:
хиландарсконъ. 51, 21. дѣги: дѣги. 55, 2. кралевѣствомъ:
кралевѣствомъ. 71, 16. потвѣдихъ: потвѣдихъ. 71, 19. та-
кокинъ: таковинъ. 73, 15. рѣкъ шиши: рѣкшиши. 74, 23. црк-
новкѣ: цркновкѣ. 78, 36. послѣшкѣ: поспѣшкѣ. 83, 26. вѣсѣ-
щеткѣнъ: вѣсѣщетъ си. 86, 9. крѣсоти: красоти. 86, 24. еѣ:
ск. 88, 20. ии: ии, гесте fortasse иже. 88, 25. изѣглаголати:
изѣглаголати ии. 88, 27. царкъ царемъ: цѣсаrkъ цѣсаremъ.
88, 28. доуѣкы в царемъ: доуѣкин цѣсаremъ. 88, 31. радоуї-
те: троудите. 88, 34. оупкваше: adde оупкваше. 89, 13. Сѣ-
мешна: Симешна. 89, 21. сскемъ: сксемъ. 89, 21. госпо-
да: бога. 89, 24. окаини: оканинъ, sic cod. habere dicitur.
89, 25. чловѣчкскаго: чловѣчкскаго, sic cod. habere dicitur.
89, 25. вѣзѣкенви: вѣзѣкенви. 89, 29. апостол: апостолы.
90, 3. очиу: очиу. 90, 12. люковкѣ: любкѣкъ. 91, 30. игоу-
менниа: игоуменниа, sic cod. habere dicitur. 91, 36. шкован-
иie: шкованне. 91, 37. свѣрение: свѣренииie. 92, 2. тра-
фезафори: трапезафори. 92, 8. кралевѣства: кралевѣство.
92, 13. кралевѣства: кралевѣство. 92, 13. Быволиакъ: Бы-
волиакъ, sic cod. habere dicitur. cf. 559, 3. 92, 20. а село: а се.
92, 22. Даткѣчамъкъ: Дѣткѣчамъкъ. 92, 23. Роусалинъ: Роусалинъ.
92, 27. (до Гозиѣ Главе на Доучиной Главоу) fortasse in mar-

gine additum Deč. prven. 54. non habet. 92, 28. Папрака-
ни: Праракани. Etiam Deč. prven. Папракани. 92, 29. Брод-
лики: Бродники. Etiam Deč. prven. habet Бродники. 92, 30. Съзрислале: Съзрислале. 92, 32. Документикъ: Дом-
овинъ. 92, 35. сходи: ходи, sic cod. habere dicitur.
92, 36. срѣдниоу тркъ: срѣдни Оутркъ. 92, 37. дроуги и:
дроугинъ. 93, 5. полни: полни. 93, 7. Храстовици bis:
Храстовици bis. 93, 14. поутемъ: поутемъ, sic codex habere
dicitur. Deč. prven. habet поутемъ. 93, 15. поуты: поуты,
sic codex habere dicitur. Deč. prven.: поуты. 93, 15. мра-
мороу оу: мрамороу, оу. 93, 16. с мегами: съ мегами.
93, 20. Трапетъникъ: Трапетъникъ. Deč. prven.: Трапетъникъ.
93, 21. Сталкчаницоу: Талькчаницоу. 93, 23. Шитари-
циомъ с: Шитарициомъ и с. 93, 25. ѿдъ винограда 83 Роу-
дингk recentiori manu in rasura additum. 93, 26. лек-
воу: леккоу. 93, 26. дюка: дѣка. 93, 32. Региевъ: Региевъ.
Deč. prven.: Региевъ. 94, 1. црквъ: црквъ. 94, 1. Боз-
никовъ: возникомъ rectius fortasse. 94, 3. Бозникъ: возникъ
rectius fortasse. 94, 4. Шитарицоу и: Шитарицоу, и.
94, 11. стоуденкъ оу: стоуденкъ, оу. 94, 13. низъ: и
низъ. 94, 13. извникъ: Извинъ. 94, 15. Недѣлиноу: Не(дѣ)-
линоу. 94, 16. с мегами: съ мегами. 94, 19. Маторски:
Матерски. 94, 20. Жрьково оу слатиноу: Жрьково, оу
Слатиноу. 94, 22. Слѣпини Потокъ, ѿдъ Слѣпнога:
Слѣпини Потокъ, ѿдъ Слѣпнога. 94, 23. оу Оумечи-
ноу: оу Мечиноу. 94, 28. Брѣло: врѣло rectius for-
tasse. 94, 38. Трѣскавыцъ: Трѣскавыцоу. 95, 1. рыкарь-
ске: рикарьске. 95, 2. лыницикъ: Лыницикъ fortasse rectius.
95, 4. Грѣшкю: чрѣшкю. 95, 10. витничрѣкъски, и како:
витничрѣкъски, како. 95, 11. Комарыцицоу: Комарыциноу,
sic codex habere dicitur. cf. tamen 94, 37 et nota, etiam
in Deč. prven. esse-ица. 95, 13. оуз долъ: оузъ долъ.
95, 18. Лоукинъ: Лоукинъ. Deč. prven. Лоукинъ. 95, 20. хро-
сейкоулъ: хросейкоулъ. 95, 29. Козиега: Козиега. 95, 31. и
спадаюкіе: испадаюкіе, sic codex habere dicitur. 96, 2. ѿдъ
Лоукинице: ѿдъ Оуключинце, sic codex habere dicitur.
96, 14. хросейкоулъ: хросейкоулъ. 96, 15. хрисовоулъ: хрос-
ейкоулъ. 96, 18. єклісіархъ: єклісархъ, sic codex habere

dicitur. 96, 19. мегкъ: мегіе. 96, 30. да се коси: да си коси.
 96, 30. мегіа моу юдкъ: мегіа юдъ. 96, 38. Срдановикъ:
 Сръдановикъ. 97, 3. братна: братла. Деc. рүен. братна.
 97, 11. Бонко, Бондкникъ: Бонко Бондкникъ. 97, 11. Бонко:
 Бонко. Деc. рүен. Бонко. 97, 12. Докрошевикъ: Докреше-
 викъ. 97, 16. Любославникъ: Любославникъ. Деc. рүен. Лю-
 бославникъ. 97, 19. Гладое: Гладоје. 97, 20. Ранко: Ранко.
 Деc. рүен. Ранко. 97, 21. Станышникъ: Станышникъ, quod
 etiam Deс. рүен. habet. 97, 22. Uncis inclusa archegra-
 phum habet post Срдановикъ Іпса 24. 97, 24. Драгоунъ:
 Драгоунъ. Деc. рүен. Драгоунъ. 97, 24. Ранко: Ранко. Деc.
 рүен. Ранко. 97, 25. Богданъ, Кркчелъки: Богданъ кркчелъки.
 97, 31. ми и ѿврахъ се: mi и ѿврахъ се. 98, 2. вѣдквоу.
 вѣдквоу; вѣдкволъ: вѣдкволъ. Ita etiam habes in Деc.
 рүен. 98, 3. вѣдкволъ: вѣдкволъ. 98, 3. истежи: исте-
 жинъ. 98, 13. иискоуна: юиискоуна. 98, 14. иискоуна:
 юиискоуна. 98, 15. ракота чктице житотрѣблениe: рако-
 та: чктице, житотрѣблениe. 98, 16. покелин: покели.
 98, 21. држи: држи. 98, 22. монастырю: манастырю.
 98, 27. іе іе: іен іе. 98, 28. вѣ(хъ): хъ nos addidimus,
 ni fallimur, recte. 99, 13. син: скене, fortasse скени.
 99, 22. іезыкын: іезыкын. 99, 26. пакъ: паки. 100, 5. царн:
 цкари. 100, 5. іезыккы: іезыкын. 100, 12. царне: цкарие.
 100, 15. царе: цкаре. 100, 26. вѣноутръ виіхъ: вѣноутръ-
 виіхъ. 100, 28. вондоуци: вондоуции. 100, 37. Стефанъ:
 Стѣфанъ. 100, 37. вожин: вожине. 100, 38. срѣскихъ:
 срѣскихъ. 102, 22. Милошъ: Милошъ. 105, 2. Баранинъ:
 варанинъ. 105, 4. васеломъ: вастеломъ. 109, 29. 1321—1336:
 rectius fortasse 1336—1347 propter Стефаномъ кралемъ
 четвѣртимъ 111, 21. 111, 6. Де Смоулини пошипе рго-
 прio dubitandum. 129, 14. самодѣжъцъ: самодѣржъцъ.
 129, 32. овшѣдъ: обшѣдъ. 134, 36. Ніерзалимъ: Ніерзас-
 алимъ. 139, 27. прѣкисокамоу: прѣкисокамоу. 170, 25. Бон-
 славишъ: Бонславишъ. 202, 23. Дургачий: Dyrrhachii.
 257, 31. везъ: везъ-. 257, 32. вишнаго: вишнаго. 261, 7. Дѣ-
 врѣвника: Дѣврѣвника. 263, 2. Макорїе: Макарїе. 265, 6. съ-
 дѣчнима: срѣдѣчнима. 265, 9. вѣчловѣченіемъ: вѣчловѣче-
 ниемъ. 265, 36. Докревине: Дѣкревине. 267, 29. ми. кура:

XII

ми кура. 270, 32. заниш: запише. 291, 3. и нижъ: и
нижъ. 296, 19. когълюкими: когъ любими. 359, 9. ю: ю.
415, 24. непоникнало: непоколикно. 421, 29. нижъ:
нижъ. 442, 3. Новомъ: Новомъ. 445, 32. тврѣхъ; : тврѣхъ.,
494, 18. Трѣкинъ: Трѣкинъ. 528, 22. а(у)па: ~~*а(у)~~па.
528, 22. донески: доносчи. 533, 11. грѣхистіе: прѣхистіе.

I. 1114.

Župan Stroje et županica Sima.

Жупан Стroe и жупаница њега Сима.

Бълкто . жарди.

Сio петрахилъ да въдечъ монастиръ 8 Стъненри.

Inscriptio acu picta in peritrachelio, quod est in mon. Banja prope Catharum. Editor descrepsit anno 1856; habet quoque I. Kukuljević in Izvjestje o putovanju. 40.

II. 1181.

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Си жезлъ даровалъ цар Ялѣзи Комиенъ сватомъ сербскому Сакв(к) въ знакъ царскіе власти поставлѧти иғдана самовластна. лѣта утъ Христата . жарна.

Inscriptio recens in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 13. Св. Гора. 35. Corriges annum monitus Savam anno 1169 natum, anno 1186 monachum in monte Atho, anno 1208 hegumenum in Studenica, anno demum 1221 archiepiscopum factum esse.

III. 1186. ind. V. 27. septembris. Ragusii.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, et fratres Stracimir et Miroslav, cum Ragusio, comite Gervasio, pacem faciunt.

Diplomatici latini subscriptio est serbica, crucibus enim Stephani et Miroslavi addita sunt haec verba: (къмъ)ли жупанъ вакъ се и подкнисахъ. Ѵзъ кнезъ Мирославъ вакъ се и подкнисахъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Vetus apographum integrum praebet subscriptionem.

IV. 1189. 29. augusti. Ragusii.

Kulin, Bosnae banus, pactionem facit cum Gervasio, Ragusii comite, de mercatura Ragusinorum in Bosna.

У име љица и сына и светога дујда. Ѵвакъ коњињски Калинъ присезаю твојк, кнезе Кръвашъ, и вѣсљи грађадъ

дъбровкчамъ прави приѣтеле кыти вами юдъ селѣ и до вѣка
и прави го дрѣжати съ вами и прави вѣрѣ, до колѣ съмъ
живъ, вси дъбровкчане кире ходѣ по моему владаню тѣрѣ-
юке, гдѣ си къто хоке крѣвати, гдѣ си кто мине, пра-
вовъ вѣровъ и правы мъ срѣцемъ дрѣжати е безъ всакое зѣле-
ди, разѣвѣ що ми къто да своновъ воловъ поклонъ, и да
имъ не ездѣ юдъ монхъ честиниковъ снае, и до колѣ 8 мене
ездѣ, дати имъ съвѣтъ и помохъ, какоре и сегѣ, коликоре
моге, безъ всега злога примишала, тако ми богъ помаган и
сне свето євангѣлие. ¶ Радо ѿ днѣкъ ванъ писахъ сию книгу
покловъ вановъ юдъ рождства христова тицѣка и съто и
шесъмъ десетъ и деветъ лѣтъ, мѣсяца августа 8 дъвадесети
и девети днѣкъ, съкчение глагол Ишвана крѣститела.

Origin. membran. in bibliotheca caesarea Petropoli;
duo apographa vetustissima, quorum alterum ineunte saeculo
XIII. factum est, in c. r. archivio Viennae. Спомен. I. P. J.
Šafar. Památky. Listiny 4. Извѣстія 1852. 344. Spom. 1. Nos
textum damus apographi antiquioris.

V. 1190. 17. junii. Ragusii.

Ragusini, Gervasio comite, foedus faciunt cum comite
Miroslavo, fratre Stephani Nemanja, Serbiae magni župani.

Diplomatis latini subscriptio est serbica: прѣстъ кнеза
Мирослава.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

VI. (1193) 6701. ind. I.

Actum de silva emta a S. Sava cellae in Caryis. In mon.
Chilandar. P. Uspen. 177.

VII. (1186—1196.)

Asen, Bulgarorum et Graecorum rex, potestatem dat
Ragusinis in suis terris libere mercaturam faciendi.

† Дава царство ми юризъмъ си хорѣ всен джершви-
шетки, лопашвишъмъ (в)севѣрнѣмъ гѡ(стемъ) царства ми,
да юдѣ худать по всен хорѣ царства ми с ксплѣ каквѣ
(ли)бѡ, или нѡса или женж, или кспиж каквѣ либѡ нѡ-
сатъ, и да кѡи либѡ земѣ или хоры дшидж, или да Бѣ-

дънѣ или Браничъва и Бѣлграда дшиджтъ, или дш Трѣнивъ и по всемъ Загори... (и)л(и) дш (П)ралав(а) или караванъскыѣ хоры приджтъ, или крънъстѣхи хорѣ или кврви(тѣ)и или кш Дринъ и в Димит или в скопскж хорж или прилѣ(п)скж или в Дѣвшскж хорж или в зема арбанаскж или в Смѣни паджтъ, пш всадѣ да си квпшваж и продаважтъ свишадиши кесъ всѣкож пакости, да не имаж(т)ъ пш всѣхъ хорахъ царьства ми и г(ра)дш всѣхъ и кинсврахъ запрѣтина, н(ж) да си хшдатъ и квпшжтъ и продаважтъ кес печѣан ѡ(к)ш и всевѣрнин ливешвии гвесте царьства ми. ктш ли имѣ спакости и том либш или на кинсврѣ или на фарвѣхъ или гд(к) л(и)бш прѣзъ законъ о квмерки, тш да е вѣстъ, тши е прѣтиникъ царьства ми, и миасти не щетъ (и)мѣти, (и)ж велик(ж)... ме
аргиж патитъ... ми †.

† Ясѣн(ъ)... Б(лъгар)ш(мъ) и Грѣкоми. †.

Sigillum avulsium. Origin. membran. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 3. Извѣстія. 1852. 347. 348.

VIII. (1198) 6706. 2. novembris.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus žipranus, venit
in montem Atho.

О наслѣдїи свѣтаго сего манастира прѣподобниимъ
штыцемъ нашимъ Симеономъ и Гавою Смѣленымъ. штыче благослови.

Нашъ свѣты манастиръ син, Ѳко оѹвѣдѣти вамъ, Ѳко
шпоустѣло вѣше мѣсто сиє штыкъ квкожыныхъ разбониїкъ,
пришьдкшоу же кк мѣкъ трѣблаженому наставнику штыцоу
нашемоу Симеону мниху, еже иномоу штыкъ земльныхъ не
приложитъ се, занеже добродѣтель си юстъ лѹкве ради, еже
теплотою искашеть всѣхъ, и нашъ хотеню почистии ѹвразъ,
въ неже теплою прободъ се лѹковио, и божествыимъ по-
двизъ се доѹхомъ слышавъ прѣсладкї гласъ глаголѹци: иже
не шставитъ всѣхъ, и въ слѣдъ мене не идетъ, икетъ ми
достоинъ, царьство скогошъ штавиши и все Ѳже
на земли и доѹшоу поракошающаго мира извѣкъ, въ сию
приде поѹстыноу мѣсца ноембра въ .б.- дньъ, въ лѣто
.з. и .б., и вѣсхотѣшикъ блаженкы, Ѳко и тамо ѹправда

своє царєтво, тако и здѣк вкжделѣкъ за вѣи шврѣсти всї
мѣсто спасенїа, испроси оу цара мѣсто сије поустоје, и по-
етъ мене грѣшнаго изъ Батопеда, и вѣ мѣсто сије вксеанік
се и иѣколико мало прѣкыїкъ съ мною великии же и непрѣ-
стествни подвигъ прѣкыїкъ . І. луксещ прѣкыїкъ, вѣ вѣчно-
мѣпрѣложи се блаженствомъ.

**E Savae typico pro mon. Chilandar. Codex membran.
saec. XIII. in Chilandar. D. Avguam. Opne. 8. Св. Гора. 24.**

IX. (1198—1199.)

**Stephanus Неманја, Serbiae magnus Žpranus. Donatio
facta monasterio Chilandar.**

Ис-кони сътвори богъ небо и землю и чловѣкы на неи,
и благослови је, и дастъ имъ власть на всѣи твари сиони, и
постави ѿни царе, дроуги кнезе, ини владики, и комоужде-
дасть пасти стадо свое и сълаѹдати є ѿти всакога зкла на-
ходециаго на не. тѣмъже, братие, богъ прѣмиlostивы оу-
тврьди Греке царкми а Оуѓре кралкми, и когожде єзика раз-
дѣлихъ и законъ давъ и правы оустави и владики надъ ни-
ми по правому и по закону растави своею прѣмоудростию.
тѣмъже по мнозѣни ёго и неизъмѣримѣ аилости и чловѣ-
колюкию дарова начинъ прадѣломъ и нашимъ дѣломъ
шбладати сиовъ земловъ срѣбъсковъ, и вѣсакоѣкъ богъ строе
на ѿнкша чловѣкомъ не хоте чловѣчи гибѣли, и постави ме
велинега жупана, нареченаго вѣ сѣтѣкъ крѣпени Стѣфана
Неманю, и ѿновиухъ своюю дѣдину, и волкши оутврьдихъ
коожиовъ помокио и своею мѹдростию, дановъ ми ѿти бога,
и вѣздвигохъ погибъшю своюю дѣдину, и приобрѣтохъ юдѣ
морѣске земле Зетоу и ск градовы. а юдѣ Ярканаись Пилотъ,
а юдѣ грекъске земле Лабъ съ Аспланемъ, Гальчицоу, Рѣке,
Загрѣлатоу, Аѣкѣче, Гѣлициоу, Лепенициоу. и коожиовъ помокио
и скони твоудомъ та вса приобрѣть, поспѣшииемъ коожиемъ
миръ и тиҳость вѣсприемъиоу владичествоу моему юдѣ
вѣсомъ, зачехъ по(о)правати мыслъ свою и пооучавати оумъ
сии, вкжделѣвати и пеши се ѿ доуши сиони, вѣ которое чило
вѣчтено вѣдоу вѣ дник страшнаго сѣда, и како бы моцкно
вѣсприести ми ангѣлски и апостольски ѿбрѣзъ и послаѫдовати
владичицемъ глаголомъ: вѣзъмъте иго мое на се, и наѹчите

се ѿтъ мене, Ѳко кротък есмь и склоненъ съдѣцемъ, иго ко
 мое благо и врѣмѧ моє лико есть. мноѹшшиоу же врѣмени
 многоу владика мон прѣмилостивы не прѣзирѣ моленик
 скилѣсканикъ своего, ик Ѳко цедрикъ традоположникъ и мъ-
 здоуздателъ, иже рече нескрѣпими своими очи: не придохъ
 призвати праведникъ ик грѣшникъ въ покаїнне; и мѣнъ
 во милосрѣдю его вѣнѣзапоу прикалоу чкшоу се врѣмени Ѳсоу,
 и вса мира сего честъ и слава ии въ чкто же мн вѣнѣиена
 бысть, и кесоу красотоу житиk сего и дикко вѣзрѣнне Ѳко
 и дѣмъ мн вѣстъ видимо, а христова любы паче приказована
 ше се въ мѣнъ аще и въ недостопиоу. и вѣнѣзапоу шетавиухъ
 владичество мое и вса моk, различниакъ моk, Христоу изъвѣ-
 лакиоу тако и прѣсвѣтѣи господи вогородици, и сподоб(и) ме
 грѣшнаго светаго ига его благаго, и шкѣръника мѣ сктвori
 честнаго и ангелскаго и апостолскаго шкраза малаго и
 великаго, семоу же коньчакшиоу се о мѣнъ, оустройо семоу бы-
 ваемоу, шетавиухъ на прѣстолѣ моемъ и въ христодарована
 икъ мн владичествѣ лоуквиаго мн сына Стѣфана, ве-
 ликаго жѹпана и севастократора, зети ѿдъ кога вѣнѣианаго
 кирк Ялѣзик цара грекъкага, и аще и не достопиъ рабъ Хри-
 стоу нареци се, Симеоник аниихъ, благословиухъ всакимъ bla-
 gosловленiemъ, Ѳкоже благослови Исаакъ Иккова, сына своего,
 еже посигнѣствовати ему и въ всакомъ дѣлѣ клавѣ оу вла-
 дичествѣ своемъ и благосрѣдѣ вѣти на миръ крестицкискъ
 и въ цркв(а)хъ пещи се и о слоужецихъ въ ииухъ и никакоже
 вѣти заворкоу ѿдъ всѣхъ творица и господа. по сему же
 изъвѣлениемъ вадинки моего Исоу Христа, Ѳкоже вѣришаетъ
 писание: никоториже пророкъ въ ѿткчествѣ своемъ приетъ
 естъ, начать подвизати се мѣсакъ моk изити мн ѿдъ знаникъ
 моего и дѣти и постигноти иккое луксто и тоу полуучити
 скпасение, и не шетави мене владика мон и моего желаникъ, па-
 че ко радѣеть се и грѣшнинцѣ каюци се. изидохъ изъ ѿтк-
 чества своего въ Светоу Гороу, и шкѣрѣтохъ монастырь ик-
 коли вѣквиши, зовомы Хиландарь, въведеніе сктвие и прѣслѣ-
 вѣнне владичице наше вогородице, идѣже не вѣ каменъ осталъ
 на камени ноу развалень ѿдъноудъ; и потроудивъ старость
 свою, посѣпѣшъствоу ѿшоу мн сынуу мн, велимоу жѹпану
 Стѣфаноу, скподоби мѣ владика мон вѣты ему кѣтибреу.

и чести его погибшее възискахъ, и ибновихъ и по изъволенiu владичице богородице, и да, ере исьпросихъ Парике оу цара оу Прізърѣнѣкъ, да дахъ юдъ иихъ манастироу оу Светон, Горѣкъ светон богородици оу Милеиахъ села Непровица, Момоушоу, Сламодравы, Ретивлоу, Тръниe, Ретивъцица, Тръновицъ, Хоча и дрѹга Хоча и трѹгъ Тѣнгѣ и дъва винограда Тѣнгѣ насадиухъ и оулїкънике .д.: едникъ оу Тръпезѣкъ, дрѹги оу Давышорѣкъ, трети 8 Голишевѣкъ, четвртти 8 Парицѣкъ; а за коимъже оулїкъникомъ по дъва чловѣкка, и плашиноу Богачоу, и юдъ влахъ Радово соудѣство и Іісрьгеко, а всеге влахъ .ро., и дахъ юдъ бытъка ччто моге, и оу Зетѣкъ кокыле и соли .л. скпоудовъ. и ако къто юдъ манастирскихъ лѣди еѣжи или влахъ подъ велинага жѹпана или кодъ инога кога, да се вракаю шпетъ; ако ли юдъ жѹпанихъ лѣди приходе 8 манастирске лоуди, да се вракаю опетъ. и вѣса еанко дахъ манастиреки оу Светоу Гороу, да иѣкъ трѣбѣкъ ни моемоу дѣтєтви ни моемоу оуногчтєви ни моемоу) ро(ди)моу ни иномоу никомоуре, ако ли къто сиे прѣтвор(ида) моу богъ соуди, и да моу е соѹпъръница скита богородица на страшномъ соѹдиши юномъ и Ѳѣкъ грѣшкинкъ Симеонъ.

Крестъ Симеонишка и подѣписаніе.

Sigillum pape avulsum: печат стефана великааго жѹпана вѣлане. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 16. Св. Гора. 40. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 5. Spom. 2.

X. (1199) 6707.

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Лѣкъ послѣдній Сава грѣшкины.

Subscriptio. E Savae typico pro hesychasterio in Caryis (Ораховица) in monte Atho. Cod. membran. saec. XIII. in Caryis. D. Avraam. Опис. 71. Св. Гора. 80. P. J. Šafar. Serb. Lesek. 119. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt. 25. Голубница. 1840. 247—251., ubi integrum typis exscriptum habes.

XI. (1100—1200.)

Nomina Ragusinorum.

...ковикъ. Ниликъ Печенижкикъ. Тѣдъръ Мачадасикъ. Жѹнкъ Сътражъка. Дѣмъ Матѣко Ачикикъ. Матѣша Радо-

сълавицъ. Мартина Сочивицкъ. Жъръгъ Которанинъ. Ка-
ладърица отъ Бъртоломѣкъ. Палъма Никъларевицъ. Ресинъ
Болеславицъ. Пилипъ Мокрѣшицъ. Марктоо Кѣливицъ.
Петръ Никъларевицъ. Дърагинъ Монистъ. Бѣл . . . . Жанъ
Гълъревицъ. Коленъда . . . . Ломъпърдѣкъ. Тѣдъръ Растицъ.
Дамъ Томашъ Кръновицъ. Димитръ Тихъславицъ. Іковъ
Кашица. опатица отъ Семионъ. мала сестра Бреанка вкви.
Богданъ Нижиновицъ. Миха Гамо. Балдѣ Гъргъровицъ.
Ивськъ Бенкъчлици. Іковица Чикклина. Пакъратъ Мавъде-
ровицъ. Бѣласи Растицъ. Биски Гаталкъ . . .

Fragmentum vix legibile. In tergo diplomatis sequen-
tis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. P. J. Šafar.
Památky. Listiny. I.

XII. (1100—1200.)

Соштине Ропово litteras mittit ad comitem et соштине
Ragusii de conventu (станкъ).

Отъ поповъске опъкни кнезъ дъкровъчкомъ и градъ-
скон о(нк)кинѣкъ то ере смо 8говорилъ станкъмъ о 8зъмѣхъ
8 недѣлѣ, да ви ищте рекли, да се станемо на-инъ странѣкъ
Рѣке, не кело (и)ти къ вали на инъ странѣ, дѣкъ ни икъ законъ,
дѣкъ ви Радославъ давкие рѣкъ, тере га вѣастѣ, да (а)ко ке-
мо правомъ станкъ, 8 ки дѣнъ, дърдѣвъ дѣнъ, 8 тъде
дѣнъ да се станемо 8 Затонѣкъ, дѣкъ имамо властельскъ по-
трякъ. и кака є ваша правина, 8говористѣ, да пѣтника прѣ-
даде трѣстеничане на станкѣкъ, тере —екли Мѣниневицъ Хра-
нишъ 8 градъ привелъ. когъ ви дан здравиye.

Infra: кнезъ и опъкникъ.

Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. P. J. Šafar.
Památky. Listiny. I., ubi legitur: тэр є вѣликинъкъ хра-
нишоу отъ градъ привелъ рго —екли etc. Спомен. II.

XIII. (1200) 6708 13. februarii.

Stephanus Nemanja, Serbiae magius җирапиis, moritur.

О вѣкменъи съмркти прѣподобнаго штыца Симеона и
Минха.

Бѣ лѣто . . . . мѣсецъ фервара вкъ гг. дѣнъ вкъ вѣчно-
мѹ прѣложї се блаженствоу штыцъ нашъ Симеонъ, завѣ-

тому юстави въ манастиръ си на мнѣкъ, велию точгогу и болъзъ приехъ, единъ ють поустошства, а дроуго и ють болъзъ безкоожъныъ разбонники. юстави въ манастиръ мнѣкъ въ маломъ и смѣреномъ образѣ, въ немъже мнѣ ютиде, и прѣвога игоумена прѣподобна моюжа Медодиша мнїха и т. д.

E Savae typico pro mon. Chilandar. Cod. membran. saec. XIII. in Chilandar. D. Avraam. Опис. 9. Св. Гора. 26.

XIV. (1206.) ind. IX. mense junio.

Michael Angelus, Despotes Aetoliae, Epiri, Artae etc. Privilegium Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851. I. 526.

XV. (1210—1215.)

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Typicon pro monasterio Studenica. J. P. Šafar. Serb. Leseck. 119. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 26.

XVI. (1195—1224.)

Stephanus, Serbiae rex (1222—1228), monasterio Studenica donat plures pagos.

... пакъ да єсть вѣдомо васемъ хотеримъ знати, дѣлъ єсть међа монастирскѣ земле: до Исенїце оуправо на Долацъ, оуправо Быломъ на врѣхъ на Щавчицоу, исе-планиноу оуправо на Гоџиерице, оуправо прѣко реке, оуправо оуздо на планиноу крѣсничкоу, оуправо на Полоумиръ, оуправо на Икаръ, оуправомъ Иеромъ на Оусѣ рекомъ Стоуденицишъ, оуправо на рекоу Исенїцу...

E libro manu scripto 1619 hoc fragmentum publici juris fecit P. J. Šafar. Serb. Leseck. 121. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 11. 26. Лѣто. срѣд. 1845. I. Ultimae lineae annum continentest desunt.

XVII. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, monasterio S. Mariae in insula Melita (Млѣктъ Meleda) donat pagos quosdam.

Датель благыихъ и источники вѣсакомоу даню неш-

скондкнини, оұслышитель всакомоу призываюшмоу истинию, не хоте ни юдиногоже погибение, ны веде вскъм спасти се и въ разоумъ истиныны принити, всѣхъ владыка, Христосъ вогъ, истинына мудрость штъча, югоже аще кто шврѣть въ истиноу блаженъ, кто оұко доволынъ изъгла-
 голати силы господьне? въ смиренни таковаго владыки, всаческаѣ оудивѣаютъ се, яко за наше спасение бысть чло-
 вѣкъ, всѣхъ вогъ въплакиви се въ прѣчистю си матерь, и
 своимъ си благоволениемъ вѣнича наск, дає исполнение
 нешкоудко съ любовию припадающиихъ къ немоу. югоже гла-
 гостиноу чловѣколюбыѣ разоумѣкъ азъ грѣшикни Стефанъ,
 велии кралъ, памѧтъни господинъ все срѣккесе земле и
 Дишканіе и Далматніе и Гравоуніе и хлкмкесе земле, при-
 падаю молю ти се, господи, ты приють ме ис-чрѣва мате-
 ре мое, тки юси мон покровителъ, твѣ оутверждение и
 надеждю памамъ, и твѣ молителкиницеу прѣдлагаю прѣчи-
 стую ти матерь, мене оұко изъправк домоу штъца моего
 быти ми па(лк)стъникоу стола штъца моего и въ братии
 моен вишкша мѣ гавивк и миѣ прѣдастк пасти стадо штъ-
 ца моего съ благословленiemъ шткчимъ ми, иже и наѹ-
 чение сицево заповѣдаик миѣ и рекки: синю, мои глаголы
 вѣниамъ, къ моимъ же словесемъ прилаган оұхо твою, съ-
 храни ю оұ твоемъ срѣдкци, и коуди оұпквай всѣмъ срѣ-
 дкциемъ на вога, благослови вога на всако врѣме, вкноу
 хвала юго въ оустѣхъ твоихъ, влизк ко господк всѣхъ вое-
 ющихъ се юго, и молитвоу ихъ оұслышитк, и спасетк ю
 аминк. тѣмъже и азъ разоумѣкъ блаженою жизнъ штъца
 моего, Ѳко вса съ поспѣшиениемъ прилежаще въ заповѣ-
 дехъ господинахъ, тѣмъже и владыка Христосъ вогъ страв-
 шна всѣмъ живоуциимъ шкрестъ его гави и, и миръ и ти-
 шина быстк въ днни владычества юго по словоу пророка Да-
 вида: Ѳко господк не лишить добра ходещихъ незловою.
 сего ради и азъ припадаю кѣдки твою чловѣколюбие, молю
 се вкпе сиц ти Исоу Христе: штврзи ми ѿчи срѣдкчики,
 разоумѣти и творити волю твою все днни живота моего,
 яко пришъяцк азъ юсемъ, не скрин ѿдъ мене заповѣден
 твоихъ, ны штвари ѿчи мон, да разоумѣю чудеса ѿдъ зако-
 на твоего, сказжи мн, господи, кезьстъна и танна прѣмоу-

дрости твоює, на те бо оупкаю, коже мон, да ты мн про-
свѣтиши оумъ и съмыслы свѣтомъ разоумъ твоего, прѣбы-
вати ми (въ) къстѣхъ писанкныхъ твоихъ въ швѣновліеніе мнѣ
и въ просвѣщеніе истыни и въ спасеніе доуши мои и тѣло
аминь. и такъ прѣбываюшоу ми аще иное добродѣтели не
створихъ, и мнѣ прокѣсть вогъ, икъ идѣже быстѣ мана-
стырь коєго светаго, съ оуеркѣніемъ хотѣниемъ всакоу
довољъ испльнихъ юмоу, и семоу же манастырю прѣчистыю
владычицію наше госпожде богородице въ Млѣтѣ сиє да-
рою: штокъ вѣск и Гавыно Поле, 8 дроугомъ штоцѣ оу
Крѣкрѣ црквъ светога Бида, Інноу и съ Поповомъ Люкомъ
и светаго Стефана и светога Георгії. а меге имъ въ соуть:
Жоулышанъ шть мора до мора и шть дроуге стране шть Мот-
роужнице шть мора до мора, оу Стонѣ црквѣ светаго Ни-
колы, сиє да боудоутъ метохіе свете богородице млѣ-
тѣске црквѣ. и виногради коуплъ шпатъ црквымъ до-
кыткомъ да боудѣтъ цркви оу Рѣцѣ и оу Жрѣновкыници
прѣдъ Донукровкыникомъ. сиє всегда да вѣдѣтъ цркви. и
за сиє метохіе никонре чловѣкъ да не има печали разквѣ-
шнать, кто ю оу лѣстѣ томъ, а ини никонре чловѣкъ да
не имаа печали ни швѣсти надѣ кимъ, или кто и боудѣ вла-
дыка по мнѣ или мої дѣти или прѣсні мон или ины кто,
сега да не разорини или швѣдѣюшоу конмъ оуспалыемъ
комоу. аще ли кто завистию сотониною шдрѣжимъ и
дрѣзнетъ разорити что шть приносимыхъ мною прѣсвѣ-
тѣи богородици благодѣтелкыници, таковыи да боудѣтъ
проклеть ѿдѣ господа вога вкѣдрѣжитела и прѣсвѣтыю бого-
родице, и сила чисткаго и животворящаго крѣста да
лѣститъ юго въ инна(ш)нѣкъ вѣцѣ и въ вѣдоушемъ, и
ѡдѣ мене грѣшишаго боуди юмоу анадема. сего ради писавъ
и подѣписаухъ.

Стефанъ по милости божией вѣнчаниы
кракъ и самодрѣжкъ вею српскѣ земли и по-
морскіе.

Арографіиа саес. XIV: membran. іп с. г. archivio
Viennae. Спомен. 51.

XVIII. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, et filius Radoslavus. Fundatio monasterii Žiča et donatio posteriori tempore eidem monasterio facta.

Семоу же пръкветомоу храмоу спаса нашего Ісуса Христа по неисповѣдлики милости єго, еже створи ѿ насъ, Стѣфанъ, по божиє милости вѣнчани прѣви краль вьсе срѣпскіе земле, Дишклитиє и Травоуниє и Даљмације и Захльмие, и съ прѣвѣзложениемъ ми синомъ Радославомъ, по божиен милости намѣстникомъ мн, приносивъ твоа ѿтъ твоихъ въ молѣбноу паметъ наю, даръ спасоу нашемоу Ісусоу Христоу и єго свѣтимъ, свѣтими дрѣви честынаго и животвориаго креста господна и свѣтыми страстими христовыми и ѿтъ прѣкветы богоородице ризи и пояса и свѣтаго пророка прѣдктече крестителя Ишвана деснице, юже вѣложи на врѣхъ жиждитела, и крести, и ѿтъ глаги прѣдктечи и моцкми всѣхъ свѣтыхъ апостоль, пророкъ, мученикъ, свѣтитель прѣподобниихъ, иконами свѣтыхъ и честкниихъ и образъ и съсоуди златими и сребрными и риондами доволно и завѣси и покрови свѣтыми и ризалии честными и свѣтими юангели и книгами многами, инѣми правдами, также быше на просвѣщение спасоу нашемоу Ісусоу Христоу, и на кръмоу и на ѿдѣжаніе слѹжешимъ свѣтомоу храмоу семоу: село Талъско и съ Ратиновъ и съ Заклонитовъ Лоуковъ, Топольница съ Боюшами, Рибница и съ вѣжми шкерьшими и съ Бѣкновъ, Жича съ Батиномъ, Рибичи съ Чркновъ Рѣкомъ, Тлксто Бѣдо съ Рашикимъ Дѣломъ и съ Шитариновъ, Пѣшканица вьса съ Пѣчаномъ, Боуковица, Граховица вьса, Свиници, Грачаница, Радиево, Конадево, Чркаве съ Сѣрчовъ, Бѣкстница съ тѣгомъ, Свиници съ Щекроу гломъ, Боколе съ Чечиномъ, Гвочаница съ Поупавними. оу Іѣлкцихъ села: Долина Кѣск, Боркѣ, Гынна, Добриниа, Битахово. а оу Хвостиѣ села: Некъ съ заселніемъ си, Чркни Бѣхъ, Сталкези, Трѣковитики, Гораждавьск, Накъ вьсь съ Челпени и съ Лаклани, Лютоглаговы съ градомъ. а оу Затонѣ села: Чркњча съ заселніемъ си, шкѣ Ивани съ заселніемъ, Замъчане съ заселніемъ, Доеуково, Гаје, и вьса сиѣ села съ заселніемъ.

тами си, а се оу Зет'к села: Трѣколе, Плавници, оу Горскон
Жоуѣп'к Голичъ, а се планине: на Спорихъ Ноздри, Ивори съ
Лоуѣавицами; оу Хвостык Слано Полѣ съ Тасвѣмъ Гво-
здомъ, надъ Брѣзницами Желник, а зимне паше одь Брѣз-
ни долоу низ Соутѣскоу съ всѣми пашами, такоре прѣемле
црквины мѣда, съ всѣми пашами зимними и лѣтними по
шик срѣкнѣ Котлѣника, а се власи, чѣто скло дали сѣни
цркви, имена си соутъ: Грѣдѣ кынезъ и зѣ дѣтию, Радота,
Блѣкославъ, Тихомиръ, Станимиръ, Бонхѣна, Драгѣшанъ,
Нѣгославъ, Злина, Мирошъ, Браїенъ, Нѣгоушъ, Нѣгота,
Сына, Радомиръ, Драганъ, Братникъ, Бонло, Дрѣжихѣна,
Пачемилъ, Батина, Братмири, Драгоушъ, Тихомиръ, Бра-
тешъ, Грѣдошъ, Гостило, Попъ, Паченъ, Боуинъ, Станъ,
Драгоманъ, Станъ, Десиславъ, Коуленъ, Данила, Берилъ,
Нѣгъ, Коунило, Драгомиръ, Братенъ, Станимиръ, Брато-
нѣкъ, Нѣгота съ дѣтию, Драгоушъ, Братило, Радеславъ,
Тоудоръ, Лоуџанъ, Добромиръ, Драгославъ, Могжилъ, Ти-
хочъ, Драгомиръ, Драгоушъ, Коуманъ, Миловратъ, Дра-
гоушъ, Драгославъ, Брапа, Предило, Драга, Прѣвославъ,
Драгоушъ, Полиградъ, Радишъ, Тихомиръ, тѣща моу и съ
дѣтию, Злата, Станъ, Драгинъ, Попъ, Микъ, Добриша, Бе-
рило и съ дѣтию, Гостимири, Радъ, Гостимира мати, Чоучъ,
Коуманъ, Братославъ, Боута, Нѣгъ, Басиль, Братешъ, Бра-
тославъ, Добрѣцъ, Лѣкъ, Драгомиръ, Срацинъ, Тоудоръ,
Тихомиръ, Коунило, Браш, Гостило, Бонмири, Божаја,
Тоурѣакъ, Ирѣдимиръ, Боуичъ, Красимири, Братило, Коу-
диславъ, Тихославъ, Мрѣгела, Радоушъ, Коуленъ, Братанъ,
Боуинъ, Проданъ, Бонхѣна, Братохна, Гостиша, Илиа, Боу-
коръ, Радъ, Братина, Бала, Срацинъ, Хрѣла, Милци, Добро-
миръ, Сина, Владъ, Десило, Доброславъ, Тешемиръ, Боу-
динъ, Кожица, Коуманъ, Коукоръ, Радъ, Владъ, Станъ,
Понѣгъ, Роугъ, Грѣдошъ, Злата, Станъ, Драгоутъ, Блѣ-
кѣсанъ, Богданъ, Братослав, Нѣгота и съ дѣтию, Толькъ,
Драгоунъ, Лоубота, Коулнъ, Белимиръ, Брѣзки, Тоудоръ,
Боукоръ, Нанота, Сина, Нѣгъ, Братеша, Бериславъ, Прѣвславъ,
Боуѣкатъ, Цркномоуѣжъ, Грѣданъ, Никола, Драгошъ, Дра-
гославъ, Боннь, Гоуѓота, Боуенинъ, Скоромиръ, Проуѓинъ,
Бонславъ, Дода, Радота, Белимиръ, Поврѣженъ, Бонлавъ,

Бериле, Мирошъ, Белѣкъ, Срацини, Янѣдрина, Еѣгота, Гостило, Чвркиѣга, Гргоуѣръ, Боукоуѣръ, Богданъ, Станъ, Десимириѣ, Еѣжанъ, Плѣкъ, Братиша, Дѣдолъ, оѹдовица Драгоѹшла и Тоѹск и с матерю, Грипонъ, Чрвиота, Станъ, Шарканъ, Бениѣкъ, Еѣлота, Бопла, Мирошъ, Славко, Гостило, Нѣжъ, Проданъ, Боуинъ, Дѣдъ, Драгоѹшъ, Гоѹна, Братимириѣ, Бокосавъ, Гостимириѣ, Ходиша, Прѣднина, Боукоуѣръ, Троѹскиъ, Нерадъ, Синкгоѹръ, Драгоѹшъ, и сије жупе приложићомъ под шкастъ сије цркви: Кроѹшилициоу, Моравоу, Боркчъ, Лепеницѣ швѣкъ, Еѣлица, Лѣвочъ, Лоѹгомира, Расина, Јѣлышаница, и сије что се прилага сијен цркви, симъ да ићма протопопа дворески никојре шкасти, икъ что доходи или штѣ поповкъ или штѣ влахъ, или земљна поповска виљ, что доходи штѣ поповкъ, половина да се оѹзима сијен цркви. и да се не позива архијепискоѹповъ чловѣкъ краљу безъ краљеве печати, икъ ако је комоу чимъ дакјникъ архијепискоѹповъ чловѣкъ, да га позива с краљомъ печатију къ краљу, да ако не понде по печати, то тоѹзи да се оѹписају печати оѹ краљу, и да је оѹзима архијепискоѹпъ сећкъ. и аще се позове краљекъ члопѣкъ къ архијепискоѹпу, и да боуђеткъ.....

Си же светки и прѣкѡсвѧтии храмъ спаса нашего Јесуа Христата, азъ, милостию којије вѣничиани краљ Стефанъ, и с прѣкѡзложенијемъ сијомъ своимъ Радославомъ прѣвѣнициемъ, јејоже и благословијмо бити њмоу краљу вѣс сије државе, вѣс же храмъ спаса нашего здѣ да поставлају се вѣси краљије, хотејре быти државѣ скї, и архијепискоѹпније и пискоѹпније (и) игоѹменије здѣ да поставлају се, и сије жоѹпе приложићомъ пошдкъ шкастъ сијен цркви: Кроѹшилициоу, Моравоу, Боркчъ, Лепеници швѣкъ, Еѣлица, Лѣвочъ, Лоѹгомира, Расина, и власи вѣс сије краљевске државе, и сије жоѹпе, ччто приложићомъ цркви спаса нашего, скъ симъ да не имају протопопе дворески никојре шкасти. а про доходи штѣ поповкъ или штѣ влахъ или земљески люди, что є поповска виљ, что се оѹземле на людехъ, да се та вѣа оѹземлю скї цркви. а инѣмъ пискоѹпнијемъ ке соѹ дошаје жоѹпе, да оѹзима протопопа дворески половиноу вири поновьске, а јере је врѣховина попомъ, да јдкъ тога не оѹземле

протопопа честы, нъ въсе то пискоупъ да оуземле. а сне .д. жоупе: юльшаница, Пноука, юба Ибра, юдъ ис-прыва нѣк оулавиль протопопа. да и юще да соу ѿть протопопъ свободне и .д. намастирн кралевсци: света когородица стоуденическа и светы Георгиию оу Расѣ и светогорски манастиръ и света когородица градъческа. тѣми .д.-ми ни самѣми ими, или гдѣк имъ соу села подъ конми пискоупами, да не имають надъ ними никоре юбласти пискоупни. а ю поповъцѣмъ поставлени сихъ манастирскихъ юблости и ю всакомъ доуходномъ исправлени прѣдлагаемъ та въса на архіепискоупа. а ю поставлени игоуменъскомъ, югоже по правдѣк изволи кралевство, сего архіепискоупъ благославляетъ божествено, а краль даваетъ ємоу жъзвь, и целовъ юго поставляетъ єго игоумена. и по томоу божественнъ съ законъ наѹчилише по црквоному оуставоу и прѣданн, и господско запрѣщение бысть, не разлоучаты се моужоу ѿть жене и женѣ ѿть моужа; аще ли котори юбрѣщеть се сию страшною заповѣдъ прѣстоупае, симъ наказаниемъ да наказоуетъ се: аще ли котори боудеть ѿть властель, да оузимаетъ се на немъ кралю .з. конь; аще ли ѿть инихъ воиникъ, да оузимаетъ се на немъ по .з. кона; аще ли ѿть юбогихъ люди створить се, да оузимаетъ се на иихъ по .з. воли. женамъ такожде повелѣваеи: аще ли котора въ прѣстоуплению закона вѣпадеть, аще боуде ѿть властель, то властелскими наказаниемъ да наказоуетъ се; аще ли ѿть инихъ, то противоу ро-доу да наказоуетъ се; аще ли котора родителн ѿтемлетъ се или инѣмъ конимъ симъ, то такови да наказоуетъ се противоу саноу своему; аще ли ю себѣ сама иметь вѣсновати се, юставляющи своєго моужа, да аще има добитъкъ, добитъкомъ да наказоуетъ се; аще ли добитка не има, то своимъ тѣломъ да наказоуетъ се, такоже боудеть изволение моужа юе. наказавъ ю, да ю водитъ. аще ли не боудеть юмоу югодна водити, то наказавъ ю да ю продастъ, камо юмоу годie. и по наказани всаки моужъ, кон боудеть поустникъ женоу, да ю възврати въ домъ свои; аще ли сего не иметь послушати, то такови и ѿть божественню цркве да боудеть завезанъ, и ѿть господина єн да не боудеть ю миасти. и аще второу женоу понметъ, да дастъ юлоукоу подобноу прѣкон. или

КТО ПО ТАКОВОМЪ ЖЕНОУ ДАСТЬ, ИЖЕ НЕ ИМЕ ХЪТѢТИ СВОЮ
 ВЪЗЛЕЩИ, ТО И ТЫ ДА ОУПАДАЕТЬ ОУ ТАКОЖЕ НАКАЗАНИЕ, ТАКО-
 ЖЕ И ПОЧЕСТИВИИ. И ЖЕНАМЪ ЖЕ СИМЪ ШБРАЗОМЪ ЗАПРѢЩЕНИЯ
 ДА БИВАЮТЬ, ДА НЕ ИМАТЬ ШБЛАСТИ ОСТАВИВШИИ СВОЮГО МОУЖА
 ИНОГО ОУЗЕТИ; СВЕТИТЕЛЬМЪ ЖЕ И ГОСПОДСТВОУЮЩИМЪ ЗАПРѢ-
 ЩЕНИЕМЪ БОЖЬЕСТВНЫМЪ ЗАПРѢЩЕНИМЪ, НИКТОЖЕ ДА НЕ ШТА-
 ВЛАЕТЬ БОЖЬЕСТВНаго СЕГО ЗАКОНА, РАЗВѢ СЛОВЕСЕ ПРЕЛЮБО-
 ДѢНИАГО. И ТОИ ИСТИНО ДА ИСПИТАЕТЬ СЕ СЪ РАСОУЖДЕНИЕМЪ
 НА ВЛАСТЕЛѢХЪ ЖЕ И НА ВОИННИЦѢХЪ, ДА ОУЗЕМЛЮТЬ НА НИХЪ
 ШЕЛОУХЕ ГОСПОДСТВОУЮЩИИ, А ІЮЖЕ СОУТК ОУВОЗИИ, НА НИХЪЕ
 ОУЗЕМЛЮ ПО . В. ВОЛИ, ТО ГДѢ ШБРѢТАЮТ СЕ ОУ ЖОУПАХЪ, КЕ
 СОУ ПОДЪ ШБЛАСТЬЮ АРХИЈЕПИСКОУПНИЕ, ДА ОУЗИМЛЯТЬ АРХИЈЕ-
 ПИСКОУПНИЕ, А ПОДЪ ШБЛАСТИЮ ИНЌХЪ ЈЕПИСКОУПНИЕ АЩЕ
 ШБРѢЩЕТЬ СЕ ТАКОВИ, ТО ДА ОУЗИМА ЈЕПИСКОУПНИЯ ІДНІК ВОЛЬ,
 А ДРОУГИ ДА ОУЗИМА ГОСПОДСТВОУЮЩИИ. АЩЕ КТО СВАТВИДОУ
 ПРѢ-З-АКОНК ОУЗМЕ, АЩЕ БОУДЕТЬ ИШЬ ВЛАСТЕЛЬ ИЛИ ИШЬ ВОИ-
 НИКЪ, ДА ОУЗИМАЕТЬ ШЕЛОУХОУ ГОСПОДСТВОУЮЩИ ПО . К. ВОЛИ;
 АЩЕ ЛИ ИШЬ ОУБОГИХЪ, ТО ДА ОУЗИМА СВЕТИТЕЛЬ ПОЛОВИНОУ, А
 ТАКОВЫ ДА СЕ РАСПОУЩАЮТЬ ОУ РАСПОУСТѢХЪ ИЛИ ОУ СВАТВИ-
 ЦАХЪ. ИЖЕ ПОЗИВАЮТ СЕ ПРѢДЪ СВЕТИТЕЛИЕ, ІЕРЕ ПОРОУКОУ СВЕ-
 ТИТЕЛЬМЪ ІЕМОУТЬ СЕ, ТО ТАКОВЕ РОУКЕ И ПЕЧАТИ СВЕТИТЕЛИЕ ДА
 ОУЗИМАЮТЬ. И ДА СЕ НЕ ПОЗИВА АРХИЈЕПИСКОУПОВЬ ЧЛОВѢКЪ КЪ
 КРАЛОУ БЕЗЪ КРАЛЕВЕ ПЕЧАТЫ, НК АКО ІЕ КОМОУ ЧИМЪ ДЛЖНІК
 АРХИЈЕПИСКОУПОВЪ ЧЛОВѢКЪ, ДА СЕ ПОЗИВА СЪ КРАЛЮВОМЪ ПЕЧА-
 ТИЮ КЪ КРАЛОУ. ДА АКО НЕ ПОНДЕ ПО ПЕЧАТИ, ТО ТОУЗИ ДА СЕ
 ОУПИСОУЮ ПЕЧАТЫ ОУ КРАЛА, И ДА ІЕ ОУЗИМА АРХИЈЕПИСКОУПЪ
 СЕВѢК. И СЕ ВЪСА ЕВРЪШИХОМЪ ТИ, СПАСЕ МОН, И ПРѢДАХОМЪ
 БОЖЬЕСТВНѣИ И НЕНЗРЕЧЕНѣИ СЛАВѢЦЪ ЦАРСТВИЯ ТВОЮГО, ДА АЩЕ
 КТО ПРѢСТОУПИТЬ И ИМЕТЬ РАЗАРАТИ ИНЌЧТО ИШЬ СЕГО ПРѢДА-
 НАГО ТЕВѢК, КТО ЛЮБО БОУДЕТЬ ПРѢТВАРАЮ СИА, НЕ ТКМЪ ДА ІЕ
 ПОВИННІИ И ШТРИНОВЕНІИ БОЖЬЕСТВНОМОУ ТЌЛОУ И КРВЫ ГОСПОДА
 БОГА И СПАСА НАШЕГО Ісуса Христа И БОГОУМАТЕРИ РОЖДЪШЕЙ
 ПРѢСВѢТЫИ ПРИСНОДѢВИЕ Маріи, НК И АНАТѢМА ІЕМОУ БОУ-
 ДИ И КЛЕТВА НА НЕМЪ СВЕТЫХЪ НЕВЕСИХЪ СИЛЬ, Ішана прѢД-
 ТЕЧЕ И КРЪСТИТЕЛА И СВЕТЫХЪ ПРѢСЛАВНИХЪ АПОСТОЛЬ И СВЕ-
 ТАГО ПРЪВОМОУЧЕНИКА Стефана И СВЕТАГО ИШЦА НАШЕГО Сави
 И СВЕТЫХЪ ИШЦЬ НАШИХЪ . ТИ. ИЖЕ ВЪ НИКИИ, И МНОЮ ГРѢ-
 ШЫНѣМЪ ДА ІЕ ЗАВЕЗАНЬ ВЪ СИ ВѢКЪ И ВЪ БОУДОУЩИИ, И

наслѣдникъ да боудетъ прѣдателю Июдѣк и причестникъ
реквиемъ: вѣзми, разыпни юго, кръкъ юго на насъ и на
чедѣхъ нашихъ, да причастъ се къ тѣмъ.

Inscriptio in ecclesia Žičensi. J. P. Šafar. Památky.
Listiny. 7. G. Magarašević. Лѣтоп. срб. 1828. II. 9—22. J.
Vujić. Путеш. по Сербїи. 147—154.

XIX. (1195—1228.)

*Stephanus, Serbiae rex, constituit, župam, in qua
mercatori ragusino damnum inferatur, debere aut sontem
tradere aut dampnum compensare.*

Милостъ створи господство ми доубровъчкимъ тѣ-
жникомъ, да ходѣ по моен земли свободно с тѣгомъ, кезакъ
праведе никто да имѣ ница не испакости; оу коен ли се
жѣпѣ що испакости, тази жѣпа вола да да криници вола
да плати.

Господинъ Стефанъ.

Sigilli fragmentum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. A tergo manu recenti: 1200—1300. Спомен. 38.

XX. (1222—1228.)

*Stephanus, Serbiae rex, constituit se ipsum diremptum
esse controversias inter Ragusinos et Serbos.*

Пише кралевство ми, кѣмъ да е 8 свѣдѣнне. сиковъ
милостъ створи кралевство ми властелиничкимъ дѣбровъ-
чкимъ, да гредѣ съ тѣгомъ 8 земла8 кралевства ми, и гдѣ
гредѣ 8 кое място или 8 Брксково или инѣдѣк гдѣк годѣкъ, да
имѣ никојре неправедеши 8 силни; и кркъмъ да носе;
и прѣвѣгаркъ да не влада надъ ими; и съ срѣблномъ 8
коемъ годѣкъ сядѣкъ инѣдѣкъ да се не прю, да гредѣ прѣдъ
кралевство ми. кто ли се дрѣзне прѣтворити, да приме-
гнѣкъ и наказанне ѿтъ кралевства ми, сне бо все писа кра-
левство ми, да е всѣмъ 8 свѣдѣнне.

Стефанъ кралъ и съ богомъ самодѣлжкъ
српски.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 42.

XXI. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, constituit posse Ragusinos
vinum merum et mel s ыцкн в Brskovo vendere, vinum
vero mixtum et mel прѣзъ ыцкн deprehendendum esse.

† Пише кралевство ми, да є вѣдомо всакомъ, дало є кра-
левство ми милость дѣбровъчамъ, да си продаю вино безъ
воде и медъ с ыцкн с Бѣсковѣ с тѣгѣ кралевства ми. и
ако се кто наидѣ продавъ вино с водомъ и медъ прѣзъ
ыцкн, да мѣ се все зъмѣ, чю има. а за иные тѣжнике да не
има печали кралевство ми. да имъ се се не помете, докс
стое с правдѣ кралевство ми.

Стефанъ кралъ срѣпски.

A tergo: Privilegium de vino et melle.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 30.

XXII. (1233) 6741.

Sava, Serbiae archiepiscopus, monasterium S. Nico-
lai (in Vranina) exiit a potestate episcopi Zetae.

† Снасъ нашемъ рѣквиш(л)ъ: славеніхъ ме прославлю;
иже исповѣсть ме предъ чловеки, исповемъ и азъ предъ ѿтъ-
цемъ моимъ, иже юстъ на небеси; и, аще ктв постидитъ се
мене и моиъ словесъ въ родѣ семъ прѣклюденіемъ и грѣ-
шнемъ, и снасъ чловѣчески постидитъ се юго предъ ангелъ
божи въ славе своимъ. сего ко ради и си христолюбивъ мѣжъ
Иларіонъ, ѡскренны ѿпискы зетъски, последѹє слове-
семъ спаса нашего, многіе труди подѣютъ съ своемъ свети-
тельстве: прѣки ко быстѣ си светитель зетъски земли по-
ставленъ ткною, начело вѣсакон вефи....кство, предъставля-
ють се, донкдеже чловѣческој юстъство съ юнчан божи-
ств(книн) наставитъ се. семоу же вогшлюбивомъ ѿпискы
зетъскомъ Иларіонъ труждышъ се съ своемъ божественемъ
стаде богъ дающомъ крѣпость, и ище мери паки вѣсхот....
трудити се, и в.....Бранина....створи жилище господеви
циркъ въ божио....светаго и прѣподобнаго ѿтца нашего
чудотворца Николи, и вѣсли тѣ неколико црквишизъ въ
славословленїе божије. си же свети и божественни храмъ

свркшиш юго и прѣда юго мкне, и да не има ск пнмк ни-
квторије швласти ћепискпк веткски. азъ же Сава, архїепи-
скпк срквскїе земле, заповедъ даваю штъ господа бoga спа-
са и вседржитела и штъ моего смѣренїа, иже вѣдѣть по
мкне архїепискпк, да не поракошен(о) вѣдеть сїе свѣтлије
место, и не конмк вѣрокомъ сестврѣть ю метохїю архїепи-
скпк, или ине работе заповедети имк, ик да прѣбиваєтъ 8
всаки божествыни скводе штъ које годе ине швидѣ, и да
м8 јестъ шдкговоритељ и шветитељ архїепискпк, и оу
семк божеств(ы)имк храме да помен8(и)тъ се архїепискпк
8 месту ћепискпк веткскаго. аще ли кто иметъ сїе свѣтоје (ме-
сто) нечимк швидети или рабштанїемк или бесхаркнимк
взиманїемк нечеса штъ сего светаго храма, такови да јестъ
проклеть и тѣкаетъ и завезанъ оу си векк и вѣ вѣдѣши штъ
господа бoga вседржитела и спаса нашего Іисоу Христа.
писахъ и подкписахъ, да јестъ вѣ вѣденїе всемк, и кога
непискпк..... постави старѣшин8 ..... по семк, и по-
ставиши штъ житниа сего да..... (и)зверѣть кратіа ж..... 8
месте семк скетѣмк, тѣ да пондеть (кь) архїепискпк, да га
благословитъ архїепискпк, да имк вѣде старѣшина 8 месте
семк. а да се не поставлајетъ по мите или по наговору ста-
рѣшина 8 месте семк. и да се не вѣле никкто 8 месте семк
скетељк 8 штрк цркве или извкк или 8 живе или 8 мркте.
кто ли извпакости светом8 места сем8 кшамк любо зледију,
да јестъ проклеть а завезанъ. и молю се хштириимк бити по
мие архїепискпомъ наместникимк монмк, сїе место видевъ
азъ, јерк јестъ вѣ пѣstemk штрове сктврѣно јестъ, и
всемк правовѣркнимк имк христїанимк поменъ јестъ 8
месте семк и прѣпѣтие всемк христїанимк, и азъ видехъ,
јере не има где тежати, јерк јестъ 8 штрове, д(ах)къ моу
штъ метохїе спасове 8 Плавници штъ места, где јестъ вилк
свети Ишванъ 8 Плавниц8 8 м...к брѣдо, где стои крѣсть,
коуде с8 теговица иис - Плавниц8 и шамо 8 Лескоквкъ, кон
потокъ штъ Гостила тече, и које чловѣкке тѣзи посаде на
томк месте, које м8 скмъ азъ далъ, да не има надѣ нимн
швластъ ни вѣльможа ни архїепискпк ни югувк штровк ни
инк ккто ни малъ ни великъ, ни велике работе ни мале.....
ни винограда да теже ни ине никоје работе, ни на пѣть да

НЕ ХОДЕ, НИ ДА ПРИКЛАДАЮ ШВРОКА, НИ КВИСКЕ ДА НЕ ТЕРАЮ,
НИ НИК ВТО ШТЬ ПРОЧИХЪ ВЛАСТЕЛЪ ДА ШВЛАДАЈЕТЪ НИМИ, НИ
ДА СВТЬ СКВРКШЕНИ РАБОТКИНЦИ СВЕТОМЪ ШТЬЦС НИКОЛЕ. ВАШЕ
ЖЕ ХРИСТОЛЮБІЕ МОЛОУ АЗЪ ХОТЕЦІЕ ВІТИ ПО МНІ АРХИЄПІСКПСИ,
ДА ВИ НИФІШ ..... ПОЖІЮ ..... СВЕТОМЪ МЕ(СТВ) (СЕ)МС. ПШДШКАЈЕТЬ КО ВСАКМЪ КЪ ЦРКВНІ ПРИЛАГАТИ И ДА-
ВАТИ А НЕ ШТЬ ЦРКВЕ ЗВІМАТИ. СЕГО КО РАДИ ПИСАХЪ И ПОДЪПИ-
САХЪ И ПРѢДАДУХЪ ВЪ ВСАКО СТВРЪЖДЕНІЕ И СЪХРАНІННІЕ ЦРКВИ
МЕСТА СЕРВІ ВЪ ЛЕТО . 1234. КОГОУ ЖЕ СЛАВА ВЪ ВЕКИ. АМИНЬ.

Сава квіжнєю милостию архієпіскпъ
србськес земле и поморске.

Простите писавшя п... влідцдззфд. а вак когъ да про-
сти. аминь.

Ex agrapho veteris agraphi, quod nobiscum сom-
municaverat Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.

XXIII. (1234) 6742. ind. IV. 4. februarii. Ragusii.

Stephanus Radoslav, Serbiae rex, promittit se mercatores ragusinos, regno potitum, liberaturum esse portoriis et aliis dationibus.

† Стефанъ, въ Христе вога вѣрии кралъ всѣхъ рашкихъ
земль и тредуинскихъ, оуноукъ святаго Симеона Немане и сынъ прѣквѣнчаннаго крала блажено почившага
Стѣфана монаха, Радославъ, въ лѣтъ 1234, излѣзохъ
прѣдъ кратомъ ми Владиславомъ за правовѣрія моєга и
за югова ради велиаго прѣблѣгвѣства, придохъ оу си
градъ Доубровникъ: кнезъ Петръ Болеславицъ и Твардъ Краси-
цъ и скъ всѣми властелкъ швекиновъ градсковъ юдъ мала
и до велия приїшевъ ми скъ почестию, и много ми почтиши,
и правовѣрію ми послужиши. видѣкъ кралевѣство ми толи-
коу юдъ иныхъ почесткъ и вѣро послоуженне, и си ѿчининъ
имъ и оутврѣдихъ, такоре ако ми когъ да, и коудоу госпо-
даръ, како скликъ вѣлъ, да си ходѣ скъ сконими си тѣрги по
всѣи земли власти кралевѣства ми свободно и по Хакмъ-
ецѣ Земли и по Зетѣ и по всакимъ тѣргомъ кралевѣства ми,
а да пакъ се царина не Земле ни юдъ мала ни до велия, и
могорыше хакмкесе, и данъ, что даете за Рѣку и за за-
тонькесе винограде и за поличке винограде, юдъ тога вѣ

ШКОВАГА КРАЛЕВСТВО МИ, ДА НЕ ДАЈЕТЕ НИЧЕСАРЕ; И ЗА ВИНО-
ГРАДЕ ЖРКНОВЕННИЧКЕ ШДК Д'КДК ВАШНХК И ШДК ШТЫЦК ВЫ
ДОРИ ДО ВАСЬ ДО ДНЬСК, ЧТО СТЕ ПОСАДИЛИ ЛОЗНЕМЬ ЗЕМЛЕ КРА-
ЛЕВСТВА МИ, ИЛИ јЕ МНОГО ИЛИ МАЛО, ПРАЩАЮ ВЫ, ДА СТЕ
ШДК ТОГА СВОБОДНИ, И ДАНИ ДА НЕ ДАЈЕТЕ. А ШДК ДКНЬСК ПО
ШНОУГЕ ЗЕМЛЕ МОЕ ДА НЕ ПОКРНІТЕ НИ јЕДКНЕ ПЕДИ ИЛИ ЛОЗОВК
ИЛИ ЖИТОМК ИЛИ ВОКЕМК КОИМК. ХОКЕ ЛИ ЧТО ШВЕКИНА ВАША
ПРѢЗЬ СИЈЕ ОУТВРДЖЕНИЈЕ КРАЛЕВСТВА МИ ЧТО ПРИМКНОУТИ
МОЕ ЗЕМЛЕ, СВѢКНЕ МЕНЕ КЛЕТВА, ПОНЕВАРЕ ВЫ ШТАЈЕТЕ ОУ ПРѢ-
КЛЕТВЕВСТВ'К. ШВРѢКТЕ ЛИ СЕ КТО ЧЛОВѢКК ВЗЛК ИЛИ ШДК МОНХК
ИЛИ ШДК ВАШНХК ПОТВАРАЈ СИЈЕ, ОУ ТОМЪ ДА Н'К ЗЛЕДИ НИ-
КОЕРЕ, ИК ТО ДА СЕ ИСКИПРАВЛА СОУДОМК ПРАВЫМЬ БОЖЕСТВЕННИМК,
ИАКОРЕ ДА Е ПРАВО И БЕЗВРГЧИНО КРАЛЕВСТВОУ МИ И ВАМЪ
ВѢРКНЫМК МИ ПРИШТЕЛЕМК. И КТО БОУДОУ ПОДЪ РОУКОВЪ КРА-
ЛЕВСТВА МИ, БОУДОУКОУ МИ СЪ МИЛОСТИЮ БОЖИЕВЪ И ПРѢ-
ЧИСТЫЈ јЕГО МАТЕРЕ ОУ МОЕМК ГОСПОДСТВ'К, ИЛИ јЕ БРАТЬ МОИ
ИЛИ СТРЫЦК МИ ИЛИ БРАТОУЧЕДК МИ ИЛИ ИНЬ КТО ЛЮБО ШДК
КОЛАРК КРАЛЕВСТВА МИ, КТО ХОКЕ СИЈЕ ПОТВОРИТИ, НЕ МАЛК
ГН'ККИ И НАКАЗАНИЈ ИМА ВКСПРИЈЕТИ ШТК КРАЛЕВСТВА МИ. ПО
ЖИВОТК ЖЕ МОЕМК НАКОНК МЕНЕ ИЛИ ШТАНЕ Д'КТЕ МОЕ ИЛИ
ОУНОУЧЕ ИЛИ ПРАОУНОУЧЕ ИЛИ ИНК КТО ЛЮБО ПРИСНИ МОИ, И ХОКЕ
СИЈЕ ПОТВОРИТИ, БОГК ДА МОУ СОУДИ И СВЕТА БОГОРОДИЦА И
КРЕСТЬ ЧСТКНЫ И ВСИ СВЕТИ ОУ СИ ВѢКК И ОУ БОУДОУКИ, ИК
СКВРКШЕН'К БОУДОУКИ ВАШКИ ВѢР'К И ЛЮБКИ И КЛЕТВ'К ИНОН,
КОЮЕК МИ СЕ ХОКЕТЕ ШВЕКАТИ И ВСЕМЪ КК МН'К И КК ПОСЛѢ-
ДКНИМК МОНМК. СЕГО КО РАДИ СИЈЕ ОУТВРДИВЪ И ПОДЪПИСАХЪ
РОУКОЮ КРАЛЕВСТВА МИ ВЪ Л'КТО ВИШЕ ПИСАНО, М'КЕЦА ФЕРЬ-
ВАРА .Д., ИДИКТИША .Д. (И ДА Е СДК 8 ВРѢМЕН'ХК ПО
СТАРОМ8 ЗАКОН8 ШДК МИХОЛА ДКНЕ ДО ГЮРГЕВА ДКНЕ).

Στέφανος ρήξ ὁ δύκας.

Sigillum: *inscriptio illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 2. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 9.*

XXIV. (1234) ind. VII. martio mense.

Manuel Angelus, despotes Larissae, Pharsali, Plataonae. Privilegium Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
I. 524.

XXV. (1238.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, queritur Ragusinos homines capiendo et praedam faciendo fidem violasse.

† По милости божией, я Стефанъ Владиславъ пишъ течѣкъ, кнезъ дѣкровѣцки, и всѣи опѣкинѣкъ. я сѧкъ имаѧ въ замъ шѣкъ, да приѣмъ тоза градъ, и да ми работамъ въ ѿговѣ почесткѣ; а ви се сте овекали и рекали: да си сѣдѣ твоѣ села свободно и твои лѣдне; да я сѧкъ вѣкъ рекаѣ монахъ лѣдемѣкъ, да се не вое нициаре; да ви како си се сте наѹчили по клаѣтъкъ наша села и наше болариѣ мати, такози сте и миѣ ѹчинили, давши свою рѣкѣ и свою вѣрѣ, тере мокъ села плаќили и боларе ели, а дѣре исѣкли. да съ томъ когь да расѣди, на комъ є клаѣтъкъ ѿсталъ, а ви цио можете чинити, чините. когь ви данъ здравиѥ.

Стефанъ Владиславъ.

A tergo: Кнезъ дѣкровѣцкоѧ и всѣи опѣкинѣкъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Vienнаe. Спомен. 9. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 13., qui hoc diploma autographum regis Vladislavi esse putat.

XXVI. (1238) Ragusii.

Nicolaus Tonisto, Ragusii comes, profitetur Vladimiri praedam fecisse neque se ipso neque communi suadente.

† Екъ имѣщца и сина и свѣтаго дѣха аминѣкъ азъ Николавъ Тонистко, кнезъ дѣкровѣцки, и сѣдѣци и вѣквици клаѣскоѧ сѧ теке, велиемъ краю Владиславу, де ми оветованікъ и писаніе, вѣкъ мѣсѣцъ ни нестѣкъ, ми и наша ѿпѣкина право и вѣрѣно скло держали, и ѿдѣ села напредъ този писаніе и то оветованікъ хоциемо держати вѣкѣ паметъ, а за сию оветованіе потвердимо, де ни за нашега свѣта ни за свѣта ѿдѣ ѿпѣкина градска Владимирикъ не пленовали твою землю, и ѿдѣ селѣкъ напредъ скъ нашимъ свѣтомъ ѿдѣ нашега града ни Владимирикъ ни никни твой крагъ да не плене твою землю.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Vienнаe. Спомен. 8. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 14.

XXVII. (1238) ind. XI. octobri mense.

Michael Angelus, despotes Platamonae. Privilegium
Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
I. 528.

XXVIII. (1234—1240.)

Joannes Dandulus, Ragusii comes, amicitiam et societatem instituit eum Stephano Vladislavo, Serbiae rege.

† Ек име штъца и сына и светаго дъха, азъ Жани Данку-
долк, кнезъ дъбровъчски, съ всѣми колари и съ всовъ
шпиновъ градъсковъ какнemo се текъ, господинъ кралю
всѣхъ рашкихъ землє и поморскихъ Владиславъ, съ господа
кога нашего ИсѹХриста и съ прѣсвѣтъ когородицъ и съ честни
и животвореци кръстъ и съ свeta козиръ евангелиѣ и съ все
свете богоизбрани штъ вѣка безъ всаке изажде, иъ своимъ
хрѣніемъ и своимъ воловъ, чистѣмъ срѣдьцемъ и правовъ
вѣровъ безъ всякаго пропадетва и зле ликіаси, иакоре ѿ(дъ)
днешнега днѧ да ти смо прѣтели правы, и да смо съ то
ковъ единовъ ликіаси и единѣмъ срѣдьцемъ неразлучно до жи
вота нашега и твоего, и кто е твой прѣтель, да ми смо
прѣтели, а кто твой врагъ прїкъгне съ нашк градъ въ намъ,
да ти не испакости нищаре, съ насъ вѣде; ако ли что испако
сти, да е лякъ платимо; ако ли га не платимо, да шнога
самога да ти дамо; ако ли тога не 8чинимо, да да е на насъ
клетва сиѣ. и ако ти се згоди кое насилие, и прїкъгнешъ съ
градъ нашк къ намъ, да те примемо яко господина съ всак
кою почестни и съ всакимъ прѣканиемъ съ всѣми твоими
колары и съ ынѣми всѣми твоими, кои се съ товокъ згоде,
и колико възлюбили прѣкыти съ насъ, да си прѣвѣдени съ
всакою почестни, а зла да ти не 8чинимо никогаре ни
текъ самомъ господинъ ни госпоги женѣ твоенъ ни дѣци
твоенъ ни докытъ твоемъ всакомъ ни коларомъ твоимъ и ни
всакомъ николаи твоемъ ни докыткомъ имъ, иъ паче да
имашъ почестъ и хранъ противъ моки пашен яко и госпо
дина, и кога си всехокеши поити ишамо ѿдъ насъ, да си
погени свободно съ всакою почестни и съ всѣми твоими и

сь докыткомъ всякомъ твоимъ и инъхъ докыткомъ вса-
кимъ, а мы да те непратимо; и земли твои и градомъ
твоимъ да не пакостимо ни пачкомъ ни гъсюкъ ни ючи-
в'кетъ ни таємъ, нъ паче да имъ прѣкмо яко и самъкъ наль;
и да стоимо 8 старихъ мегахъ, а прѣкто да не посажемо
никакоре; а докытъ, ере смо рекан дати, да ти дамо, ти-
секю перъперъ и петь десеть дакътъ скрѣлата чистога и чрѣ-
нога, когаре ты самъ господинъ юлюбнинъ: то половинъ да
ти дамо съга петь сктъ перъперъ и инъзи петь десеть лакътъ
скрѣлата, коере текъ 8годно вѣде, а драгъ петь сктъ перъ-
перъ да ти дамо до вожика, а шть тога да ти не вѣржимо
всега ни мала, нъ да ти подамо все исплкнено; и цар-
никъ твой да стои 8 наск нѣрѣгненъ юдъ наск никакоре, и
что є твоѣ правни, да ти ю подаемо все скрѣшенъ; и къга
юдъ наск 8етрѣбенъ помохи по моръ, и пондемо ти на по-
мохъ, да ны простишъ тога лѣта все, что имамо законъ да-
вати, и вѣщиемъ нашимъ, кои вѣходе по твои земли, ца-
ринъ, яко и господинъ скето почивши дѣдъ ти и господинъ
скето почивши ѿтыцъ ти, къга има смо помагали, працала
ны ста: ако ли не вѣзможемо ити на помохъ ти, то да си
вѣзмашъ все, како ти є законъ, и такоге ти се и мы какнemo,
како ти се съ и тки колиаре посли наши клели, Маджи Гѣда-
чикъ и Крѣвашъ Маньгеревикъ и Петръ Срѣкикъ, и никонаре
вѣрокомъ да не раздроушимо сне клетке с тобовъ, нъ да ю
вѣржимо твѣдо. и ако се юкъ крамола 8чини мегъ нали,
да се сѣдомъ исправла, а клетвъ вѣнъ да дрѣжимо к текъ
непомъчно. и како хокемо сне все схранити, что се пише 8
снен клетвѣ, тако да наск когъ скрѣани на семъ скѣтѣ и 8
вѣдѣкемъ: ако ли прѣстѣпимо и єдно юдъ сега, что смо
8говорили с тобовъ и 8писали здѣ, да ны когъ скрѣни и скѣ-
та когородица и вси скѣти, кои се пишъ 8 снен клетвѣ, и на
семъ скѣтѣ и на-номъ.

A tergo: Capitulum regis Vladislaui et Johannis Danduli.

Sine sigillo. Aprographum saec. XIII. membran. in
c. r. archivio Viennae. Спомен. З. Р. Ј. Šafar. Památky.
Listiny. 10.

XXIX. (1234—1240.)

Andreas, chlmensis knez magnus, amicitiam et societatem instituit cum Joanne Dandulo, Ragusii comite.

† Ње име јткаца и сина и светаго дјеха, а кнезъ вели хлмскы Янкодржи съ всѣми властелы ѿними кљи8 се кнезъ дјекровчкомъ Жанк Даньдло8 и властеломъ дјекровчкомъ и всѣи ѡвекинjк градскон 8 господа кога и 8 свето јеванђелие и 8 чистки животвореци крстъ господњк и 8 .ти. св.тыхъ јткацъ иже 8 Никен, да имаю миръ съ вами 8 вѣки, како с8 и мои старѣ имали съ вашими старѣници 8 стары законъ, да ви је јтворена земла моj 8 всѣхъ вашихъ началехъ, а правина да јестъ, а вашъ чловѣкъ, кој приде 8 землю мою неколовъ, комъ є исказана правина, и ненапакена м8 бѣде, да стане и да јчини правин8: ако ли приде такъ чловѣкъ, комъ икъ исказана правина, да м8 се не јзъме ни тѣкъ конјецъ, докъ поиде 8 свое място, и тамо да јчини правин8 по томъ, и да не приђе врху васъ съ вашимъ врагомъ: ако ли сије прѣст8плю, да те скине богъ, света богојадица и вси свети.

Sigillum sine inscriptione. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 4. Р. J. Šafar. Památky. Listiny. 8., qui putat hoc diploma scriptum esse 1233—1235.

XXX. (1234—1240.)

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus banus, Joanni Dandulo, Ragusii comiti, confirmat privilegium concessum a Kulino bano.

Оу име оца и сина и светаго дјеха аминк, азк рагк који Матѣки а одмѣломъ Нинославк, канк боснски велики, кде се кнезѹ дјекровчкомѹ Жанк Даньдлоу и вси опакинjк дјекровчкомъ, такомъ сми се клајткуј клајк, какомъ се є канк Коулини клајк: да ћоде власи свободно, ихъ докитк, тако како соу 8 вана Коулина ћодили, кезъ все ћаке и зледи: а ћкоудѣк облада, тоудѣк си ћодите пространо и здроко, а ћ приѣти какоре самк севѣк, и на攻克 давати људе все зледи. а се писаћи именемъ Десое, граматигк вана Нинослава велинга боснскога, тако вѣрно какоре 8 прѣвѣхъ, а се ѕире: ако

вѣроје срѣканинъ влаха, да се при прѣдѣ кнеземъ; ако вѣроје влахъ срѣканина, да се при прѣдѣ каномъ, а иномъ влахъ да не вѣде изма. Поже је ти дан здравије.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 5.

XXXI. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, confirmat privilegia Ragusinis concessa a patre et avo.

† Џефанъ Владиславъ, с помоћију божијихъ краљ већихъ рашкихъ земаљ и Дињекантије и Далмације и Тровтије и Задарскеје, јављају се вама гостемъ дјединемъ ми и љичинемъ и монимъ, кнезу дјевровићкомъ и већемъ властеломъ и всији јејини градескои јадја мала до велиће, свонији си ћетињемъ, чистијемъ срѣдницијемъ, безъ висакога пропадјетва, ћокоје јадја дјекијшнега дјне, ако ми стонте је сији клеткаје, је коју ми се сте клали, да и до моега живота да ви државају висакон праведју, ка(ко) ви є државају дједја и јадјацъ ми, и да ви не створю никојеје зла никамјре коницијемъ, докс не створю сеји вама тквехъ јадја: ако ли сије прѣстујају, да же вије сјељије и скитајеје когородица и вији свети Ђорђевији вији јадја вѣка.

Стефанъ Владиславъ с помоћију божијихъ краљ већихъ рашкихъ земаљ и приморскихъ.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 7. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 11., qui diploma hoc putat esse scriptum anno 1235.

XXXII. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, monasterio S. Nicolai (in Vranina) quosdam pagos donat.

Би начетије ткин, господи, земаљ је(снова), и дјелају твојеју сојтије небеса, та погибијујује, ткин же прѣквијајуши, и всајајо и риза јејетијајује, и јако јадежају сјејиши ја, и изајијетије, ткин же истије јеси, и лјубаја ткоја не јескојујујује. створијкиј разоумомъ небеса и земаљ ју-тврђиви на водама, прашем(ми) страшъ волноју, иако да наас, грѣшијихъ и недостојнијихъ ракај скондиј, изведе-

ши ѿтъ адѣскынхъ нераздрѣшилкинхъ оѹзк, и сконми оѹ-
ченики и апостолы и свѣтилки поставивъ различнаа свѣ-
тила, и рѣвъ наик оѹчили люди си, іже стежа чисткою си
крѣвию, и: иже вѣроу имѣтъ и креститъ се, спасень боя-
дѣть. син же великии архиерѣю христову Никола, наик
оѹчителъ и пастырь, въ напастехъ крѣпкъ и въ бранехъ по-
мagaиен, сирымъ и вѣдовимъ и ницимъ застоушикъ и въ
всацкъ вѣдахъ скоро помagaиен, (с)твори се ѹего храмъ син
Иларію єпискоупомъ зетскынамъ, и иже любимъ вѣкъ госпо-
дина ми и родителемъ господина блаженаго и свѣтого по-
чивааго Стефана, краѧ все срѣбъске землии и поморъске,
Симона Монаха, и господина ми прѣкоснерѣвнаго архиє-
пискоупа все срѣбъске землии и поморъске кирк Савы, іже
иеста син дарь оѹствориша и принесла въ скетомоу и велико-
моу архиерѣю христовоу Николѣ и ина многа моления въ ко-
жимъ црквамъ и смѣриенаа въ ангелскомоу и минишкомоу
шкразоу любима. азъ же грѣшны и недостойни рабъ кожин
Стѣфанъ Владиславъ, оѹспоменоу въ синокая оѹписанія го-
сподовъ ми и родителіи, что принесоу къ тѣкѣ, великии архи-
ерѣю христову, илкже се вѣхъ изкакиа вѣчные моукы?
приними сиie малои мои приношеніе, и бояди ми скоры за-
стоушикъ въ днѣ страшнаго ми искушдения. и даю село
скетомоу Николѣ Године съ Рѣковъ, а меге моу оѹ Беск на
врѣхъ Плане на врѣхъ.... а по врѣдоу, како се ками вали оѹ
Године, по дѣлоу на врѣхъ.. ра тако... оѹ.. до.. вѣтъ ѿтъ
доука... тѣ.. рицъ оѹ Алицѣ право оѹ блато. и даю село
То... оѹ Николѣ.... и съ... оѹнкынамъ им.. дѣкѣ Гоугла-
воу и Кроушевицѣ, а меге имъ оѹ Бѣдожигъ оѹ Липовоу Про-
долъ на врѣхъ Оѹши.. ца оѹ злоу плочю юдѣ Тѣкнова на про-
пастынеки прѣкоръ по врѣдоу, како се ками вали, оѹ
Ктоуини на прѣкоръ медоу Доѹнилоу и мегоу Ктоуини на дѣль
Годиницѣ по срѣдѣ Декелавака подъ Малы Декелавакъ, како
поутѣ греде на Гомилыцоу, право съ Гомылице низѣ Бѣкъвъ..
..... право оѹ Рѣковъ и съ Рѣковъ право оѹ вирѣ оѹ Беск.
да моу іе законъ оѹ хро..... олѣ великии лавръ. да не
потворите сего оѹтврѣжденаго семоу храмоу мною грѣ-
шинамъ кралемъ Владиславомъ ни братъ моя ни синъ моя ни

оуноуки мои ни соударници краљевства ми, наи кого изволи вогъ быти господствующа. искрѣте ли се кто, и дръзнетъ потворити се, да моу јестъ соударникъ вогъ и прѣчи-
стаја мати њего, и чистыни кръстъ да моу икъ помошникъ
ни въ сини вѣкъ ни въ коудочии, и светы Николај да моу
јестъ соударникъ на вкторомъ пришестви. и да м(оу соу) па-
шира и теговица, како је не-прѣка вило, да не има тоу
власти ни мои властелинъ ни мои владаљицъ ни (ж)оупла-
ници штъ соударници тѣхъ сељ, ни арканасинъ да не
има тоу зимионици(а), и людие црквиши(и) да прѣбиваю
оу всаки божјественой скободѣ, икъ да соу работници све-
томъ Николај. кто ли се искрѣте прѣслѹшава сије моје,
испакости что въ земли наи въ людехъ, да приме гиже и
наказание штъ краљевства ми, и да да краљевство ми
— т. перкперк. сего ради подписано бысть въ лѣтѣ .²⁷ Фи.

† Степанъ Владиславъ с помоћију божијихъ
краљ већихъ сркескихъ земак и поморескихъ.

*Origin. sine dubio membran. in Cetinje. Descriptum ex
apographo (fac-simile), quod nobisem comitissicaverat
Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.*

XXXIII. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, remittit Ragusinis
vectigal žrnovniense.

† Степанъ Владиславъ, милостију божијихъ краљ сркески,
давају своју милостъ пријателемъ своимъ властелимъ
дѣлковичскимъ и већи шекиницъ градскомъ, и працају имъ
могорише, что се давали јдь Жрновнице, и никимъ конъ-
цемъ да имъ се сије не потвори ни јдь мојега брата ни јдь
приснога вога љубо, до који стое се мновѣ 8 правдѣ, коју
имамъ с вијами. кто ли сије потвори, да є проклетъ јдь вога
и јдь већихъ светихъ.

Степанъ Владиславъ помоћију божијихъ
краљ сркески.

A tergo: Capitularium regis Vladislani de facto ma-
garisi.

Sigillum: inscriptio serbica: ..ав краљ већих рашк... Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сионен. 6. Р. J. Ša-

far. Památky. Listiny. 12, qui hoc diploma anno 1235. scriptum esse putat.

XXXIV. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, facit donationem monasterio S. Mariae in Bistrica.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 169.

XXXV. 1240. ind. XIII. 22. martii. Ragusii.

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus banus, promittit se cum Ragusio aeternam habiturum pacem.

† Бѣ и мѣштыца и сына и свѣтога дѣха аминь. аѣто 8 плаченикъ господа нашего Исаѹ Христы тиесѹща .см., мѣсяца марта .кв. дѣнь, инѣдикѣта .гї. ви Ѹкѣтии вишикнега нашега господа кога Исаѹ Христа, и изъ велики башкъ ко-сенкски Матеи Нинославъ по милости божиѣ сконовъ си добро Ѹкѣтии придохъ си 8 Дѣброквникъ къ старимъ ми прнателомъ, властеломъ и шпѣкинъ градѣскѣ, а придохъ си съ моими воларими, съ воинводомъ Юришемъ, тенъчию Радона и братъ юговъ Симеонъ, пехарнику Мирохъна, Закавъ Продаса, Принесъда Сѣфинаръ, Слакъко Полничикъ, Градиславъ Тѣрбникъ, и обретосъмо воларина кнеза дѣброквчкаго, Николава Тописката, и съ преписанимъ моими воларими клаехъ сѣ кнезъ и вѣсе шпѣкинъ градѣскѣ 8 вѣчни миръ и 8 любкѣ, како се зде подѣшишъ: азъ Матеи Нинославъ, по милости божиѣ вѣлики башкъ ко-сенкски, съ моими воларими вѣлкіемо сѣ теже, Николавъ Топискъ, кнезъ дѣброквчкомъ, и вѣс(ѣ)мъ властеломъ и вѣскѣ шпѣкинъ градѣскѣ 8 господа кога нашега Исаѹ Христа и 8 прескѣтъ когородицъ дѣвию владицу Марию и 8 чисткни животкореци кръстъ и 8 скѣта кожа евангелни и 8 свѣтога Гласи, клаженога мѣчника, и 8 вѣси скѣте 8годицъше когъ ѿдѣка вѣка съ сконовъ воловъ, чистемъ срѣдьциемъ, съ правовъ вѣровъ, кѣзъ вѣсакога пропадѣства и бѣ-з-клѣ мисли, да ви стою 8 вѣчни и твердни миръ и 8 срѣдьченъ любкѣ и 8 вѣсакъ правъдъ, и по земле и владанне мое и моихъ синъ да си ходите свободно и пространо вѣсъ вѣсакѣ десѧтии и вѣсъ никерѣкъ иницие дание, и паче да моя вѣмѣти и моя людне и моя владацни да ви любе и да ви хране ѿдѣя съ пра-

вовк веромък; и ако неккто юдък монхъ къмести или юдък монхъ людие чине ки кривина⁸, да се при предък мновъ, и да да имъ съдъ прави съдък, и тако ви та правинък не чинъ, то то та кривък; и ако екъ разъратитък съ кралъкъ рашки, да вакъ не дамък ни вашъ добитецъ, паче да ви хранъкъ съ въсъ(к)ъкъ въшинъкъ добиткомък; и про се чинило прен поса⁹, да екъ при, и да не изъма; и да приидъ 8 Дѣрокъникъ, да на ме нестане никторък, де та съмъ 8 свою земля седа, къто хоце искати, ици, де та съмъ радъкъ правъдъ 8чине, ако пра(въде) не 8чинъ, то та кривък, и екъ шире: ако въкъре сърблинъ влаха, да екъ при предък кнеземъ дѣрокъчкимък; и тако вервие влахъ сърблинъ, да се при предъкъ ваномък, и иномъ влахъ и иномъ сърблинъ да не искма. и да екъ некоа кривина меъкъ ни чини, да та кривина екъ съ пракинокъ искриаки, а съзи мирък и съзи шкетък да екъ никакорък никимъре деломък и никимъре конкцемък да екъ не реши, ни да екъ подъперък, икъ паче да въде търкъдъ 8 веки, и хоци¹⁰, да въскъ се, що зде писано, 8 веки да въде търкъдо юдъкъ мене самога и юдъкъ монхъ детък и юдъкъ монхъ 8и8чи¹¹ и юдъкъ монхъ къмести и юдъкъ монхъ людни: и къто сиे приломи или та самъ или мон сънъ или мон 8и8екъ или мон къмести или ини къто родъкъ мон, да когъ га сепкикъ и свята Богородица и вси свети, ки съ зде писани. миръкъ кожи екъ наимъ аминък. юдъкъ съзи мирък и юдъкъ сиे шкетование съ 8. 8. книгък: юдъкъ 8и8екъ 8зелъкъ ванъ велики Нинославъ съ сконми коларими, а дръгъ 8и8екъ 8зелъкъ Николавъ Тонискътъ кнезъ и шпеккина градъска. и да икъ никъръкъ изъма на иниаго сърблинъ и на иниаго влаха лише на самога искца. азъ Кориславъ Конспланъкъ велкъи¹² екъ вечкини мирък и любъкъ имети съ дѣрокъчаномък, како тъ сде преписано.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Vienense.

XXXVI. (1240.)

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus banus, jurat se cum Bagusio perpetuam habiturum pacem.

Х име отъца и сина и святого, азъ рабъ кожи Матѣкъ именемъ ванъ боснѣски Нинославъ вѣнѣкъ се обѣкинъкъ дѣрокъчкои, да стою съ вами 8 мирък и 8 съракъ пракъдъ, како съ

стали мои старѣк, и да свободно ходите съ мои земли, да ви
нѣ десетка никогаре; ако ви тѣко 8чини кривинъ моихъ каме-
ти, да се при прѣдъ мнозмъ; ако ви ѳа [8чини кривинъ, да
(съмъ) ѳа кривъ] право не 8чини, то то ѳа кривъ; и ако се
разратите съ кралемъ съ рашкимъ, да вакъ не дамъ съ всѣмъ
вашимъ добиткомъ, и да ви 8хранъ. и что се 8чинило прѣ
ни (по)слѣкъ, да се при, а да нѣ изма, икъ да е правъда. и не
вѣкше мое печати велие, однесена.. вѣкше, да.. ози е мокъ
печатъ, ка е при книзи. а се не 8земле десетъка, да колкъ смъ
живъ и мое дѣте и мое 8нѣче. кто сиे прѣскочи, да е
клетъ.... да приидъ съ 8брюковкникъ, да на ме не 8стане
никътore, дѣкъ съмъ радъ правъдъ 8чине. и ако пра(въде) не
8чини, да съмъ кривъ.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae.

XXXVII. (1243). Ragusii.

Joannes Michael, Ragusii comes, promittit regi Ste-
phano Uroš Ragusinos non passuros, ut vidua regis Vla-
dislavi in ditionem ejus litteras vel iunctios mittat.

† Ек имѣцъ штыца и сына и святаго дѣха апостола Іоанка
Милоника, кнезъ 8брюковкникъ, съ боларими 8брюковкниками
таке, велиемъ краля рашкому и поморскому Стефану 8рш-
ашу, съ господина бoga вѣскдеркжителя и съ пречисту юго ма-
терку дѣвицу Марию и съ честыни животвореніи кресту госпо-
днеку и съ свята кожна евангелия и съ .Д., евангелисте каки-
мо екъ, якоре ни съ нашемъ светомъ ни съ нашемъ вѣдениемъ
краклица владиславка искъ нашега града ни по морѣ ни по сѣ-
сѣкъ ни съ Босникъ да не пошлѣкъ ни книга ни слѣкъ на твоє зло.
а екъ чинимо съ хтенениемъ твога славы Юрко и съ нашемъ хте-
ниемъ. аѣкъ ли екъ приступимо, да ни боязъ сепкикъ и скита бо-
горшдица и честыни кѣкъстъ и вѣси свете кожне.

Sine sigillo. † а в г д е ж з и г и т к а in serio-
ribus partibus litterarum abscissis. Origin. membran. in c. r.
archivio Viennae. Спомен. 12. Р. J. Šafar. Památky. Li-
stiny. 16.

XXXVIII. 1247. 11. februarii.

Odola, filius Preden, e Krajina, promittit Krajinenses eum Ragusinis aeternam habituros pacem. Ragusini jurant se Krajinensibus injuriam non facturos. Krajinenses confirmant iugamentum Odolae.

† Њикоје иша и сина и светаго духа аминь. лета 896
 јеванђелији гospода нашега Исуса Христа тиција две ста .лвз.,
 месеца фебруара .лт. денъ, и Содола, синъ Преденъ, иск Краина,
 селъ јодк монхъ старехъ прискинихъ приателихъ и јодк вксехъ
 людехъ краинанехъ и за мене, придохъ 8 Дбровкникъ по-
 ставити вѣчни миръ и любовь меѓу краинанехъ и меѓу дб-
 ровкчанехъ и съ једицѣ и съ веткици и съ сковъ јшквица
 дбровкчка. вѣчни миръ и любовь по клеткы светаго еванђе-
 лија поткередију, и присегохъ, да краинанъ не пакосте
 дбровкчаномъ ни людемъ ни докиткој ни земљи ихъ ни
 јшему, ки съ подк кнезство ихъ, и паче по инкии некон да
 имъ не чинимо пакостити, и 8 пределихъ кнезство ихъ ик-
 комбрк да не пакостимо. и да си имаю поинти краинане па-
 костити некомъ венк јодк кнезство дбровкчко, поиджкъ и
 прииджкъ да не чини пристаније 8 Дбровкникъ, и да Дб-
 ровкчане поидж на Јакмишане, ми краинане никакорк да
 дамо Јакмишаномъ ни светк ни вѣкъ, а дбровкчаномъ да
 дамо керка, ако јо иматк потрековати. ако неки краинник
 пакостиј или има пакостити Дбровкчаномъ или пределихъ
 кнезство дбровкчнију, јшкви краинник да приде 8 Дб-
 ровкникъ, и 8 дворъ дбровкчки чини правинъ, дајујкъ за
 съ порочникъ, да правинъ чини: ако искпаде, да плати ск
 сконимъ докиткомъ, ћо вѣде искхавиј; ако не има чимъ
 платити, да се да самъ по герка. а да неки краинник ск
 сконимъ некоје дрво чини пре съ, ћо јестк вѣде писано, и па-
 кости, да јшкви краинник приде 8 Дбровкникъ, и предк дб-
 ровкчки дворъ чини правинъ, како јестк вѣде преписано: ако
 ли јшкви краинник не приде 8 Дбровкникъ чинити пра-
 винъ, да га ми јодк наск јодкверјемо, и ћо вѣде пако-
 стиј, да платимо. и съ Јакмишаномъ хоремъ имети любовь
 и миръ, до коле јши стоје подк столк дбровкчи. и вкси
 краине на вксајо .лт. годије да поновимо сизи ротк, и вксаји

крајаник јдк . дг . годище напредъ вѣсакъ за сѣк да сѣк 8 си миръ присеже: а ки крајаник се 8 селъ не роти, да га не примемо мегъ наск 8 кекъ, не да вѣде свенъ наск, и паче вѣсѣк югово да затирало.

† Я ми сѣдкици, вѣткници и вѣса шпѣкина града дѣкровѣческа кѣлкнемо сѣк 8 свето боже євангелие, да ми сами за наск ни по дрѣзи за наск да не пакостимо тѣкѣ Одолѣк Преденикъ слѣни твоими старими ни присѣнми ти ни крајаниномъ ни пределехъ вашнхъ, не паче да ишамо със вами вѣткни миръ. а да неки крајаник ма цю исѣкати на дѣкровѣчанина, јдк то цю јестъ минѣло или јдк селѣк напрѣть, придиши крајаник 8 дѣкровѣчникъ предъ нашъ дворъ, да ми чинимо правинѣ јдк юговъ добитецъ или юнога самога граданина дамо по гѣрка8, да га правина повали.

In membrana appensa: Сѣк поклонениемъ кнеза Дрѣжни-мира отъ братиє его Дѣдомирицик и отъ Єжеодьцик и отъ Тврѣдѣнцик и отъ Єклимира и отъ Стоаницик и отъ Гра-дише Ходимирица и отъ сыновъцъ его и Развѣлѣкъ Рѣлька-снцик лѣбимо вашк миръ и вашъ добротъ, и отъ все опѣчи-не приде Одола братъ нашъ и Грыгѣръ отъ кнеза дѣкровѣчко-га, и 8гѣнаше ны въ клеткв8, и пристасмо изъ тѣхъ клеткв8 и вѣрѹемо 8 и8.

A tergo: Capitulare hominum Crayne. 1247.

Sigillum Ragusii pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

XXXIX. 1249. ind. VII. martio mense.

Matthaeus Stephanus, Bosnae magnus banus, promittit Ragusiniis, se cum eis pacem servaturum esse.

Ек име штица и сына и свѣтога дѣха аминик. лѣтъ 8пелѣ-циенѣк господа нашего Иес Христа тиесириа .смѣр., лѣсеща марта, никдиккта .з. азъ Маден Стѣпанъ, по милости бо-жије вѣлики банк восенѣски, сѣ моновъ братиовъ и сѣ моними коларими, ки сѣ зде подкписани, кѣлкнемо се тѣкѣ Јиковъ Далѣфин8, кнезъ дѣкровѣчкомъ8, и вѣсѣкъ властеломъ и вѣсѣ шпѣкине градѣскѣк 8 господина бога нашега Иес Христа и ү прѣсветѣ8 богородицѣ8 дѣвию владику8 Мартию и 8 чѣсткни жи-воткореци керстѣк и 8 свѧтаго божија євангелија и 8 свѧтога Бла-

си, блаженога мъченика, и въсн свети 8годинше вогът шъв
 века съ своновъ воловъ, чистемъ серкцемъ, съ правовъ веровъ,
 всъ всакога пропадъства и всъ зле мисли, да ви стонмо 8
 вечни и ткердъ миръ и 8 срѣдкченъ любътъ и 8 всасъ
 правътъ. и по земле и по владание наше да си ходите сво-
 бодъно и пространо всъ всакъ десецине и всъ никеръ ини-
 дание, и паче да наши къмести и наши людие и наши вла-
 дальци да въсъ любе и да ви хране юдъ зла съ правовъ ве-
 ромъ; и ако неккто юдъ нашихъ къмести или юдъ нашихъ
 людичине ви кривинъ, да се при предъ мновъ, и да да намъ
 сътъ прави съдъ, и ако ви ю правинъ не чинъ, то то ю кривъ.
 и ако се разъратите съ кралемъ рашки, да въсъ не дамъ ни
 въшъ добитецъ, паче да ви 8хранимо съ всъ(ъ)мъ въшимъ до-
 битецъ. и цю се чинило пре и после, да се при, и да не
 изъма, и да придъмо 8 Дъбровъникъ, да на насъ не стане
 никторе, дѣми съмъ 8 нашъ землю, седа, кто хоце исъ-
 кати, ици, дѣя съмъ радъ правътъ 8чине; ако пра(въде) не
 8чинъ, то ю кривъ. и екъ юще: ако вербие серблънъ влъхъ, да
 се при предъ кнеземъ дъбровъцкимъ; и ако върбие влъхъ
 серблъна, да се при предъバンомъ; и иномъ влъхъ и иномъ
 серблънъ да не исъма; и да не никъре изъма на илаго серблъ-
 на ни на илаго влъхъ лише на самога исъца. и да екъ некоја
 кривина меѣтъ ни чини, да та кривина екъ съе правиновъ
 исъпраки. и си миръ и си юбеть да се никакоре никимъре дѣ-
 ломъ и никимъре конъцемъ да се не реши, ни да се подъп-
 еръ, не паче да въде твердъ 8 веки, и хоцеемо, да въсе, цю
 зде писано, въде твердо 8 веки юдъ насъ салихъ и юдъ
 нашихъ дѣть и юдъ нашихъ 8н8чине и юдъ нашихъ къмѣти и
 юдъ нашихъ люди. и къто сиे приломи, или мнъ салихъ
 или наши синъ или наши 8н8чине или наши къмести или къто
 годе нашъ, да га вогъ сепънъ и света Богородица и вси
 свети, ки съ зде писани. миръ божи съ намъ аминъ. си се
 съ клели: кнезъ Ъгрицъ, кнезъ Радона, казньцъ Гръдомилъ,
 казньцъ Семионъ, воевода Пъръча, Гръбъша пехарникъ,
 казньцъ Бълъханъ, Ежъ Овъченовиченовичъ, Домаславъ Гъ-
 нетичъ, Храниславъ Сврачичъ, Радое Драговичъ, Бериславъ
 Баничъ, Какъмъжъ Одрамъчичъ, Бълъкача Бълъкасовичъ.

Sigillum pendens: печать вели... (великаго?) бана ни-

иослава. Origin. membran. in bibliotheca societatis litterarum serbicarum Belgradi. Спомен. 14. Гласникъ. VI. 1854. 179. Стѣпакъ scriptum est supra rasuram, erasum est nomen инославъ: vide Schimek 50—60.

XL. (1249).

Andreas, chlmensis magnus comes, cum filiis ѡупано Bogdano et ѡупано Radoslavo promittit se perpetuam pacem servaturum cum Ragusinis.

Бѣк имѣ ѿтъца и сына и скетаго дѣха. Ѵ кнезъ вели хлмски Йнѣдрѣи с моими сынами ѡупаномъ Богданомъ и съ ѡупаномъ Радославомъ и съ моими властелы, ки соу здѣ подъписаны, кѣнемо се кнезоу доуброкъчкомоу Ѣковоу Дѣлфину и властелему доуброкъчкимъ и всѣи ѿвкинѣ градскон 8 господина бога и 8 свето євангелие и 8 чистыни и животвореци крестъ господникъ и 8 . тит. скетыхъ ѿтъцъ иже 8 Никен, да имамо миръ съ вами 8 вѣки, како соу имали и наши старѣши съ вашими старѣшими 8 стары законъ, да вѣи є ѿтворена наша земля и всѣхъ вашихъ печалехъ, и да си идоу доуброчане по нашѣи земли съ скони докыткомъ и съ скони рѣчами, спасени коудоу стоеke, придоуке, пондоуке, а правина да есть, а вашъ чловѣкъ, ки приде 8 наша землю неволовъ, комоу є исказна правина, и неиспакнена коуде, да стане и да 8чини правоу. ако ли приде такъ чловѣкъ, комоу не исказна правина, да ми се не 8зме и тикикъ коницъ, докоу понде 8 свое лѣкто, и тамо да 8чини правоу. по томъ и да не придемо на вѣс съ вашимъ врагомъ, а да се иккоѣ кривина меѣю нали 8чини, да се съ правинокъ исправи 8 стары законъ, а миръ да се не роушни. си съ хлмлане, кои се клеше: Хреако Растимиринъ, Доброритъ Радовчикъ, Хрела Стѣпаковикъ, Ѣдоулијасъ и Стрѣзимиръ Ядамовика, Чепркана Ѣсилиникъ, Храниславъ Прѣвославникъ, Бигрѣникъ Мрѣникъ, Добромуслъ Повратовикъ, Десѣникъ Берикоевикъ, Радованъ Принѣдроужицъ, Хреда Десагчикъ, Прѣкѣникъ Злошевикъ, Ѣомла Чоупетникъ, Галцикъ Блксанникъ, Хрела Хранидреужицъ, Прѣдиславъ Блкмирикъ, Конмиръ Блктикъ, Богданъ Добромиринъ, Хрѣватинъ Тоурикъ, Прѣвославъ Проданчикъ, Братославъ Блкковикъ, Берко Ра-

Дованикъ, ако ли сиे прѣстоупимо, да ии вогъ скпие и света
Богородица и вси свети.

† Кръстъ кнеза Иандрика.

Sigillum pendens. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae. Спомен. 15.

XLI. 1253. ind. XI. 15. junii. Ragusii.

Ragusini foedus jungunt eum Michaeli Asen, Bulgari-
orum imperatore, contra Stephanum Uroš, Serbiae regem.

† Ік име господа вога нашега Ис8 Христа аминк. лѣта
въплътилъ ѹ господа нашега Ис8 Христа тиесирия .^{сиг.}, мѣсца
июнъ, на днъ свѣтого Рита, ендиктионъ .^{дѣл.}, сего въ ра-
ди да въздѣть чистое приѣздество и скръщение чистою лю-
бвию, еже било иск прѣка между свѣтъ и прѣславниога цар-
ства иксе земле вакгарске и гръцкке Ишваномъ Сѣкномъ и
между шпекиномъ славниога града нашега Дюкровника, ѵко
е8 жиан въ праведъ и любви и въ истинѣ, да покре рат-
стеть и плоть искнесетъ, иск давна жалдающе тесе скѣтомъ
и вѣрномъ въ Христа вога царъ самодржавицъ иксе земле
вакгарске господинъ Михаилъ Лѣкию, рожденомъ ѿдъ вла-
говѣрии и свѣтихъ цари, азъ Маркелъ Гешврги, пове-
ленъемъ славниога дѣжа венеткаго кнезъ града Дюкровни-
ка, и иксе съдне и вѣкници и шпекина въса прѣславниога
града нашега Дюкровника, мали и велици, вѣри приѣзде
свѣтоготи царства иск давно врѣмене любовъ царства ти
имети жалдающе въ вога и въ свѣтъ евангелие воже и въ
свѣтъ девою Марию мати юго и въ честни животвори
кръстъ и въ свѣтию апостоли Петра и Павла и влаженю че-
тири евангелисте Маркка, Матеѣ, Люкъ, Ишвана и въ
свѣтъ мученике господне Бласиѣ, Логрѣнитѣ, Петра и
Ильдрию нашехъ скѣтителъ и въсемъ скѣтнимъ въгодивжемъ
вогъ господинъ вѣнчанъ се, ишеврамо се твомъ великому скѣто-
мъ царства држава врѣхъ здо творене нѣв(ѣ)ркаго крала Ѣро-
ши и врѣхъ братку его и рода его и врѣхъ иксе врѣхъ жившихъ въ
земле Ѣговѣ и на тѣхъ, кои на ихъ земле виҳъ држали некое
владанье, ако въдѣи нѣвѣрици и приѣзде твоемъ скѣтомъ
царства, такожде да въдѣи нѣвѣрици и враговѣ нашемъ
градъ Дюкровникъ; ако ли кѣто ѿдъ сихъ прѣписанихъ или

въсн ѿкратетъ се свѣтъмъ ти царствъ, и прѣславко ти
 царство приметъ ихъ въ прикѣтельство, а ми да е имамо за
 прикѣтеле, ако ли ѿрошъ или некто ѿдъ прѣписаныи хъ рода
 его вѣдетъ врагъ нашемъ градъ Дюбровъникъ, вѣдетъ врагъ
 скѣтомъ ти царствъ; ако ли къто ѿдъ прѣписане хъ вѣдетъ
 прикѣтель градъ дюбровъчкомъ, високо твоє царство да га
 има за прикѣтела, и аще когъ поможеть свѣтъмъ ти царствъ
 искѣдити врага твога и нашега ѿроша искъ срѣпкскѣ земле и
 брата его Владислава и родъ ихъ или дѣзи властеле, и при-
 вѣ(ѣ)гънъ градъ Дюбровъникъ, ми да ихъ не примемо ни рѣчи
 ихъ, къте да имъ пакостимо, колико можемо. и свѣтъ ти
 царство да не створить миръ безъ наскъ съ ѿрошемъ и наскъ
 скиш-нимъ не пустити безъ мира, и паче да вѣдемо свѣтимъ
 с твоимъ царствомъ врѣхъ ѿроша врага твога и нашега и
 врѣхъ въсега скога рода и врѣхъ шнога, конъ ки билъ после на
 еговъ столъ, и ратъ и миръ да и(ма)мо скиш-ними на етъно въ
 животъ свѣтого ти царства и нашъ. и скѣтомъ твомъ
 царствъ дамо помоцъ проквъ мочи наши по поморку, по
 морѣ и по сѣхъ; и ако когъ поможе твоемъ скѣтомъ царствъ,
 и примешъ рашкъ земль съ всеми придели, и имъ когъ да
 помоцъ прнети въсе граде или костеле, ере съ поморскѣ, и
 пристое рашкомъ столъ, да ихъ придамо скѣтомъ твомъ
 царствъ докромъ верокъ, безъ ирапастка или шномъ чло-
 вѣкъ, конъ ки посланъ свѣтого ти царства, проквъ мочи на-
 шиен. и кидали въкремо, ере твоє скѣтъ царство вълезе въ
 срѣпкскѣ земль, а ми да се въготовимо наивече за дѣвѣ нѣ-
 деле, ѿдъ кова ми чвемо, съ сомъ нашомъ спломъ и мокью,
 и да пондемо по морѣ врѣхъ граде поморскѣ и земле се шне-
 ми лѣдки, конъ се ѿбрѣтъ то време въ градъ дюбровъчъни,
 расквѣ да штакимо толикози лѣдки, колико да могъ чвати
 града дюбровъ(ч)кога. и ако ѿрошъ или братъ его Владиславъ
 или къто ѿдъ рода того или властелинъ ки ѿктелъ Ѿавити
 или ки исѣхавилъ имъ, а твоє скѣтъ царство да ни помога
 проквъ свою мокъ врѣхъ ихъ, и да имъ исѣхавишъ. людѣ
 и вѣпци ѿдъ скѣтога скѣтога ти царства и ѿдъ зета ти
 скѣтого царства Петра севастократора и докитъкъ имъ ако
 придетъ въ нашъ градъ Дюбровъникъ, да вѣдѣтъ спасени и
 гаровани въ Дюбровъникъ и въ прѣделъ его ѿкто и сами

дюбровъкане, и да стоетъ въ Дюбровникъ на свою си волѣ, и створетъ свои трыгъ продаюoke и кѣплюке безъ всакое данѣ и безъ всакое пакости, и да имъ се не везьметъ никакре данѣ ни на вратехъ ни на мосте ни на броде ни на путь, и паче да си кѣплю всаки трыгъ, кои имъ је на по-треѣ, злато, срѣкро, ските и златкне поставѣ или ино, цио имъ је годѣ, расквѣкъ пышенице, кою да не искносеть иск града дюбровъчкога безъ повеленїкъ кнеза, кои ки билъ по врѣмене въ кнѣжество дюбровъчко; такодѣ и лѣдкѣ и кѣпци прѣславънога града Дюбровника, еже приходеть въ земле свѣтого ти царьства и въ земле зете свѣтого ти царьства Петра севастократора, да си кѣплють и продаютъ скотъно въ прѣписанехъ землехъ безъ пакости всакъ кѣплю на волѣ ихъ, и да имъ се не везьметъ кѣмерекъ ни никире данѣ ни въ граде ни на сѣкоре ни въ селѣхъ кѣпцемъ ни на мосте ни на рѣкахъ ни на путьхъ, кыте да вѣдѣтъ скотъни на всако место, и стоетъ и поидѣтъ на ихъ хътенѣ, и да се вѣрате, и да вѣдѣтъ спасени и стрежени въ телахъ и добиткѣ ихъ. и аще клѣчитъ скмѣртъ некомъ чловѣкъ или кѣпциъ ѿдъ твога свѣтого ти царьства или чловѣкъ или кѣпциъ Петра високого севастократора въ кнѣжество дюбровъчско или съ єзикомъ или безъ єзика, и да вѣдѣтъ безъ дрѹжине, да вѣсъ добиткѣ ѿнога мѣрца чинимо написати, и еккда твое свѣто царьство за ихъ пошлетъ свое книге, да дамо, а добиткѣ ѿнога мѣрца ѿдъ насъ да не погибъне нириоре; такожде людемъ и кѣпци(е)мъ дюбровъчкимъ годитъ се скмѣртъ или съ єзикомъ или безъ єзика въ землахъ свѣтого ти царьства и въ землахъ високого севастократора господина Петра, а дрѹжинѣ си не виѣ имели, добиткѣ ѿнога мѣрца вѣдѣтъ спасена, за твое свѣткое царьство да се прѣдаде ѿномъ, кои за добиткѣ прѣписанъ мѣрца съ книгами господина кнеза дюбровъчкога ки билъ посланъ. и ако людкѣ свѣтого ти царьства или Петрови високого севастократора имѣтъ искати некою правинѣ врѣхъ кога годе чловѣка кнѣжества дюбровъчкога, да ми вѣдемо дрѹжани ѿнемъ чинити правинѣ безъ сѣтьбине и безъ данѣкъ по законѣ нашемъ сквршено праведѣ, и такодѣ правьда да вѣде нашимъ людкѣмъ въ землахъ свѣтого ти царьства и Петровехъ севастократора по

ваше свѣтѣго царѣство и по високого сїаисто Петра безъ никире
 данѣ и безъ сѣткенине. никоре емьство да не мѣдѣ скѣтомъ
 царѣство и нась, до кѣде се не сѣди въ правѣдѣ. и Ѳко богъ
 поможеть скѣтомъ ти царѣство, и приметъ земле срѣпьске,
 да си имамо ишѣзи стари законъ сѧшъ и(и)ми, конъ е имель
 имашъ градъ Дюбровынкъ, и да стонмо съсеми земли и
 гради срѣпьске и поморьске въ шнѣхъ законехъ, кое смо име-
 ли сѧшъ (и)ми прѣжде годицъ петь на десете, конъ съ искышили
 досева. и ако богъ поможеть скѣтомъ ти царѣство, и вѣ-
 дешъ господникъ въ ссеми земле срѣпьске, да не ккто зви людѣ
 мѣдѣ скѣтомъ ти царѣство и мѣдѣ нашъ градъ 8ложе злетѣ,
 наче да людкъ въсеге ѿдѣ докро на поколѣши рости земле и села
 и дрѣжавѣкъ ѿдѣ земле и съ сѧхан ѿдѣ села и дрѣжавѣкъ, ѿдѣ ѿ-
 нехъ земле и ѿдѣ шнѣхъ сель и дрѣжавѣкъ, кое господъ богъ по-
 магаетъ, те бръзо хоте бити прѣданы прѣдане твомъ велистивъ,
 Ѿокемо е бележити. а прѣписане дѣдинѣкъ наше земле и села и
 дрѣжавѣкъ начинаютъ ѿдѣ цркви свѣтѣго Георгиѣ врѣхъ
 стари градъ Епитавръ, иже идѣть до цркви свѣтѣго Петра,
 а ѿдѣ цркви свѣтѣго Петра идѣть до цркви свѣтѣго Покра-
 та, а ѿдѣ цркви свѣтѣго Пократа, како дрѣже горѣре врѣхъ
 Белома, и слезѣть до млинехъ, а ѿдѣ млинехъ, како дрѣжѣть
 горѣре, кое гредѣть врѣхъ Жъркиновынициѣ дерн до Блацице,
 а ѿдѣ Блацице, како дрѣжетъ горѣре, кое сѣть врѣхъ Шметъ,
 и гредѣть до Сѣка, а ѿдѣ шнѣ стране Сѣка, како дрѣжетъ
 горѣре, кое съ врѣхъ Рѣкѣ, и сътеткынѣть се дерн до горѣре,
 кое съ врѣхъ Корила, а ѿдѣ Корила, како дрѣже горѣре, кое
 съ врѣхъ Затонъ и врѣхъ Полнице и врѣхъ Сѣрашицъ и състег-
 нѣть се до цркви свѣтѣ Тѣкѣ: и въсе мѣде ѿдѣ прѣписанѣ
 земле и села и дрѣжавѣкъ ѿдѣ врѣхѣ ѿдѣ въсе прѣписанѣкъ
 горѣре слезѣть до мора, въсе съ наше дѣдинѣкъ. и ишонѣзи за-
 конъ, коне есть ѿдѣ кѣмерекъ сольски мѣдѣ краль срѣпьски и
 градъ Дюбровычкы, да дрѣжи скѣто ти царѣство, а вѣдомо,
 де ѿдѣ въсе соли, коѣ се продає, не вече лѣдъмъ рашькимъ
 половина ѿдѣ добитѣкъ да има скѣто ти царѣство, а дрѣгъ
 половина да има шпѣкна Дюбровычкы, како било въ стари
 законъ; и скѣто ти царѣство да дрѣжи наմъ стари законъ,
 а вѣдомо, ѿдѣ рѣкѣ дриньске до Неретвѣкѣ кѣмерекъ сольски
 да несть на ино место раскѣкъ въ Дюбровынкъ. и ако богъ

поможе свѣтому8 ти царьство8 пристї въсѣ градѣ поморскѣ,
 наша мати свѣтлаꙗ цркви, мати въсемъ нашимъ црквамъ,
 да си дръжи то, цю е дръжала по въсехъ градовѣхъ или по
 сѣхъ или пискѣхъ или манастире или цркви или попови или
 инѣ некою правѣдѣ8, кою е имела ѿдѣ старихъ врѣменехъ, да
 си има свободою, ѿко е писано въ старихъ книгахъ врѣмѣнѣ-
 лаги, а ми въса шпѣкина града нашего Дюбровинка, мали и
 велици, да смо држани чинити клети въсе кнезовѣ, ки вѣ-
 дѣтъ по врѣменехъ въ Дюбровинку по хктиеню славнога дѣ-
 жа кенетекъкого, дрѣжати си ѿбѣтъ въ врѣме скога кнежь-
 ства, кида се каки въ кнежество дюбровкъко. и ако ми
 прѣстѣнило спю клеткѣ8 и си ѿбѣтъ, да ни сѣди богъ и сиѣ
 клеткѣ и на семѣ свѣтѣ и на юномъ, и ми и дѣткаца наша да
 и(ма)мо вѣзанѣ и гневѣ ѿдѣ високога папѣ римскога 8 векъ,
 и вѣс сиє приписанѣ да имамо и хокемо дрѣжати спасающи
 клеткѣ и почестъ и славже, кое смо држани чинити госпо-
 динѣ дѣжѣ и шпѣкинѣ кенетекъон, доклѣ вѣде свѣтъ ти царь-
 ство и ми. и да сије окътѣованѣ и сије писанѣ дрѣжитѣ
 повѣщѣ потвердѣнѣ, запечакено юстѣ печатю шпѣкин-
 скомъ и славнога Марксилѣ Гешрѣгѣ, кнеза нашего града
 Дюбровинка. а сиѣ сѣтѣ имена ѿбѣхъ, ки се сѣ вѣли, да
 вѣде сије окътѣованѣ тверѣдо и крѣпко, прѣко: славни
 властелини господинѣ Марксилѣ Гешрѣгѣ, кнезъ дюбровкѣ-
 ки. сѣдѣ: Бѣланъна Петровикъ, Доброна Ломъпридикъ,
 Фосько Славникъ, Матеѣ Болачикъ, Посѣкали Крѣсикъ.
 вѣкѣници ѿдѣ малога вѣча: Ікоњ Негомиринъ, Добр(о)славъ
 Раненикъ, Болѣкасъ Иваникъ, Петръ Матевовикъ, Маркга-
 ритъ Стилевикъ, Грѣгоръ Петроникъ. ѿдѣ вѣка оумолена:
 Грѣкѣша Гѣдзликъ, Миխоило Пеженикъ, Тешдрѣ Бѣдачикъ,
 Коленѣда Чркнешикъ, Янѣдрѣ Болкѣвикъ, Чркне Бито-
 никъ. висѣкѣ шпѣкинѣски: Димитри Менкчеткѣ, Паль-
 ма Пикѣраевикъ, Коленѣда Ломъпиновикъ. прѣци опѣки-
 нѣ(с)ки: Гонслакъ Крѣсикъ, Петръ Жѣна Богъданика, Жѣнь
 Раненикъ. прѣци градѣци: Никѣлица Пичинеж(и)къ, Петръ
 Сречникъ. ки дрѣже добитеѣ свѣтѣ когородище: Паска Гра-
 дикъ, Бали Проклѣчикъ. вѣкѣници ѿдѣ велика вѣча: Бѣ-
 санко Проданъчикъ, Маринъ Чиликъ, Барѣви Крѣсикъ,
 Петръ Машгеровикъ, Маринъ Хокѣжикъ, Рѣсинъ Петро-

в(и)къ, Йлекъсн Чрънелокникъ, Михоил Кътчнччикъ, Бита Доброславикъ, Менъгача Ломъприкъ, Бита Геталъдикъ, Михоил Бинъчликъ, Геркваси Бочинкчикъ, Филипо Мовъвръшникъ, Михоил Маниревикъ, Петър Ганъгъликъ, Богданъ Пежиновикъ, Петър Кръсикъ, Ресинъ Бельчикъ, Матиѣ Донатевикъ, Маринъ Пиквратевикъ, Клименъто Меркънъхъ, Басили Привавикъ, Маринъ Бинъчликъ, Петрона Бинъдикъ, Прѣгъл Донатевикъ, Мартина Сачивакникъ, Янъдрѣк Чрекникъ, Прѣгъл Михоилъкъ, Петър Карънзикъ, Петър Мачиневикъ, Пасъка Чипоникъ, Палъма Гачникъ, Маринъ Биланъ, Бласи Нарикликъ, Петрона Добровикъ, Дамиѣнъкъ Бочинъчникъ, Жънъ Чрекникъ, Жънъ Зръзовикъ, Бласи Чанъкинникъ, Петър Чаканикъ, Пологринъ Бизоликъ, Янъдрѣка Новорикъ, Янъдрѣка Гонславикъ, Жънъ Болеславикъ, Бита Баркъорикъ, Матеъвъ Берестовикъ, Матиѣ Растикъ, Филипо Пичинежъкъ, Жънъ Пиквратевикъ, Михоил Розиновикъ, Павъло юдъ кнеза Манжалека, Янъдрѣка Бенешникъ, Никвлица Марктинъжикъ, Сосенъ Бита юдъ Чрънете, Жънъ Болкъвикъ, Жънъ Гледникъ, Палъма Максикъ. Маринъ Челпа, Никвла Церкевикъ, Бласи Ресиновикъ, Георги юдъ кнеза Трипъна, Трипънъ юдъ кнеза Юде, Ломъприжникъ, Мовръшкъ, Маринъ Гамикъ и Балица, Павъл Болеславикъ, Михоил Силивъстревикъ, Павъл Сарачникъ, Михоил Маркъвшикъ, Бочинъ Прасетникъ, Маринъ Кисоникъ. и връхъ все што писанъе Маркътъ Гълериникъ башъ юдъ кнеза дюбровчкого и юдъ все шпъкине града дюбровчкого, с хотенѣемъ господина кнеза дюбровчкого и всехъ властелинъ дюбровъ(чиихъ) съвономъ зконивъше на съкоре, чѣко е по законъ дюбровъ(чкомъ), връхъ дѣши свое и все шпъкине дюбровчкое си ѿбѣтъ потвърдили дръжати и клелъ се.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 16. Р. J. Šafar. Památky. Listiny. 16.

XLII. (1253) 13. augusti.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia mercatoribus ragusinis concessa a patre.

† Сиј је повељније пише краљевство ми любовномъ си присномъ кнезу дубровчкомъ Марцѣлу Георгију и

късъ(ѣ)мъ властеломъ и късъ(ѣ) шпъкинъ градъскон, якоре
шдъ сего дъне .г̄т. авъгуста до съда, кои поставъламо по
законъ наши пръви, да си ходе ваши къпъци по моюе шбла-
сти скокодъно никомъре зло неврѣгъни, и паче ако си хоте
ити 8 тѣгъ земля с къплами своими, да си идъ никимъре 8-
краненомъ, не прѣге да гредъ на тръгъ кралевъства ми и по-
давкше доходекъ господъски ни, тамш же да ходе по зе-
млямъ продаюкъ. ако ли си къто шнѣхъ възлюки стати близа
ради или на Сѣници или гдѣ, да си стане, и винъ да даю
доходъка господъски. кто ли се шврѣте преславшавъ повѣ-
леніе кралевъства ми, да се накаже гневомъ наказаниемъ кра-
левъства ми; шврете ли сѣкъ кто штѣ никъ тръговъцъ нъ
шедъ на тръгъ, или где гдѣ ставъ, нъ давъ вреченога до-
ходъка кралевъства ми, да имъ сѣкъ възмѣтъ къпла, како ю
и прѣги нѣземано нѣ шедъшимъ на тръгъ господъске. не 8-
чине ли ми правъдъ, и приврѣжъ имъ клетъвъ мон власте-
линъ, кои хоке бити на съдъ, и врече имъ 8рокъ, такъци
8рокъ, како въде можно и къпциемъ възвратити сѣкъ 8 градъ
ихъ скокодъно съ скѣми своими правъдами: ако ли се кто
шврете прѣзъ 8рокъ или 8 мое шбласти или 8 тѣгъ
земле, да имъ се къплиа възме. 8чине ли ми правъдъ, и 8ъ-
хоте имати чистъ кралевъствъ ми, како съ имали госпо-
динъ штыцъ, како ми се съ шбѣвали, и подаде ми, що
ми съ си ихъ властелъ шбетовали: братъ Янѣдрен и сво-
имъ си братомъ Соломонъ и Тѣдоръ Бѣдачникъ и Петъръ
Жанъ Богъданникъ, да стою къ нимъ 8 томъ шбетъ, коимъ
имъ (съ)мъ се клель прѣгнемъ кнезъ Жанъ Михаилъ и 8 се-
гашинемъ потвердение, до колѣкъ шни начнъ къ мнѣ стоя-
ти 8 правовѣрной вере. и сије моюе повелѣніе да имъ въде
8тверденіе.

Стефанъ 8рошъ по милости.

A tergo: Sacramentum regis Vrosii sclauonicum et
latinum, quod fecit Johanni Michaeli comiti et communi
Ragusii.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. g. archivio Viennae.
Спомен. 17.

XLIII. (1253).

Споменъ comes queritur Ragusinos homines suos cеписse et vendidisse.

† Ось кнеза Чрномира драгомъ ми приѣтелеъ кнезъ дѣбровчкомъ Георги Меръсали и всѣмъ властеломъ дѣбровчкы(мъ). се цю ми сте писали и порѣчали, всѣ разумѣхъ: да єре сте речли, ми држимо вѣръ и приѣтельство твоѣ и твоимъ лѣдемъ, то, властеле, не могъ Ѳа покрити, види се та вѣра и приѣтельство: придоше ваш(и) лѣди, и єше моега чловѣка Аскана, и добицкъ 8зеше, и послаждъ къ вамъ: вратите ми, и не дасте нищаре, нѣ паче га продасте; и пакъ есте дѣгте лѣди, три чловѣкѣ тере женъ, и пакъ послаждъ къ вамъ, и не дасте м-и-хъ, нѣ е продасте єдине заа море а дѣгте, камо ви ѵтѣни; и пакъ ми есте моега чловѣка Рѣхотъ, и продасте га; и пакъ ми есте моега чловѣка Дѣбланина, и съда га дрѣжите. да єре ми сте писали, да ви пѣши 8ашега чловѣка, ако ѵокете ви мѣнѣ мое лѣди вратити, и цю ми сте 8зели, Ѳа 8ашега чловѣка да пѣши. а єре говорите, властеле, а да нѣ зледи чловѣкомъ одь Цѣпѣтата до града, то 8 томк по воли ви є, єре ѵокете, да имамо приѣтельство одь Цѣпѣтата до града: тко е приѣтеле вѣръ, всѣдѣ є приѣтель, а монши єдинъ чловѣкъ ни єдинъ не сѣди онѣгте Цѣпѣтата, нѣ ако ѵокете право, да одь Цѣпѣтата до Молѣнката да нѣ зледи. и цю виѣ хотѣлъ къ вамъ говорити, не могъ тога всѣга исписати, нѣ и то ма, по что ке мон чловѣкъ говорити, вѣръ га. когъ ви дади здравиє.

A tergo: кнезъ дѣбровчкомъ и всѣмъ властеломъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in e. g. archivio Vienae.
Спомен. 18.

XLIV. 1254 22. maji. Ragusii.

Judices et Commune Ragusii et duodecim nobiles župano chlmeensi Radoslavo et ejus nobilibus jurant se cum iis pacem servaturos esse.

† Еь име штыца и сина и святаго дѣха аминъ. лѣто въпльщенѣ господа нашего ИесХриста тиесириа .снд., мѣсца

таќ дъни дъвадесети и дъва исьходеци⁸, мы сядне и шпъкна
на дѣбровъчка . вѣ . властели, ки с8 здѣ подъписаны, кънено
мо се текѣ, ж8пан8 Радослав8, и твоимъ властелемъ з до-
бр0въ вѣровъ 8 господа б0га и 8 честъни животвореци
кръстъ господинъ и 8 свѣт8 к0г0родиц8 дѣк8ю Марію и све-
то евангелие божие и 8 . ти . свѣтыхъ ютицъ иже въ Никеи
и свѣтыхъ мъченикъ Гласи, Дмитреи и все свете Згодивши
когд ѿтъ вѣка, да имамо миръ по старомъ закон8, стрѣки
вас а и все твоє лѣди, кое имашъ, или кое ѿчнешк имати, о-
тѣлѣк ихъ и докитѣкъ ихъ, гдѣк мы ѿчнemo сил8 имати, а
мы да не пакштимо тѣлѣк ни твоимъ лѣдемъ ни вашиимъ
землямъ, а градъ Дѣбровъчка да е шткоренъ тѣлѣк и тво-
нимъ лѣдемъ, ѵко по старомъ закон8 мег8 Д0убровънникомъ
и кнѣжество хълмско, Злѣсти, излѣсти, и да ти морешъ
8 Дѣбровънникъ к8повати и твои лѣдни всаки тѣргъ, ере в8де
на ваши рѣк8 прощенъ к8повати; потврѣ(ж)длемъ ти кле-
твомъ и твои лѣдни, ере кони тѣргъ изнесете изъ Дѣбровънни-
ника, да га ни ти ни (и)ни твои лѣдни продаде ни дар8ю ни-
комъвре враждѣник8 дѣбровъчкомъ; и да коѣ се кривина 8-
чини мег8 лѣди дѣбровъчке и мег8 тѣкѣ и твои лѣди, да се
исѣправи правн0мъ по старомъ закон8, кое е меѣ8 дѣбровъ-
никъ и кнѣжество хълмско, а миръ да (с)e не рѣши. и все
шко ѿкемо тѣлѣк и твоимъ лѣдемъ дрѣжати и чинити, спа-
сающи клетки господин8 дѣж8 и шпъкнѣк внетъчъон, го-
сподин8 Михаил8 цар8 вѣгарскомъ. ако ли сиѣ прѣств-
пимо, да ны когд съпѣне и свeta к0г0родица и вси свѣти
амин. Бѣдана Мигача, Микѣлица Печенѣжикъ, Яндрѣк
Чрѣвикъ, Петрова Бѣнѣдикъ, Петръ Батаљ, Михоиль Пѣ-
женикъ, Балкасъ Мѣчникъ, Дмитре Менѣчетникъ, Гон-
ѣславъ Крѣсникъ, Доброславъ Раноникъ, Тѣдѣкъ Бѣдачикъ;
Марктоло ванъ Еркесиковикъ клель се за все властели дѣ-
бровъчке.

Sine sigillo. Aprographum saec. XIII. membran. in
c. r. archivio Vienense. Spomen. 19. P. J. Šafar. Památky.
Listiny. 17.

XLV. 1254 22. maji.

Radoslav, chlmensis županus, filius comitis Andreae chlmensis, jurat Judicibus et Communi Ragusii, se cum iis pacem servaturum, cum rege Uroš vero bellum gesturum esse.

† Ње име ћа и сина и светога дјеха аминъ. а ћто 8 пљешеник господа наше(го) Ис8 Христа тиесица .снđ., мјесеца маја дни .в. десети и дјека исходеци, ће ж8пань Радославъ, синъ кнеза Яндреја хљмскога, съ моими властели, ки с8 здјк подписаны, вљнемо се с8дијемъ и въсен шпъкин ће д8кровъчко съ моимъ докријемъ хтјениемъ 8 господина бога и 8 чистъни животвореци крстъ господњи и 8 свет8 богородиц8 дјкою Марију и 8 скето евангелие божие и 8 .ти. светыња јтњици иже въ Никеи и 8 скетыња м8ченикъ Бласи, Димитре и въсе свете 8годивъше ког8 јдк вѣка 8 вѣчни миръ по старом8 закон8, а ће ж8пань Радославъ јслик вѣрњи клетвеникъ господин8 краљ8 8гърьском8, а јтъ днѣшни днѣк напрѣдъ противъ мои силѣ и съ моими л8дьми да б8д8 држанъ чинити ратъ краљ8 Ђрош8 и ёговѣмъ л8демъ, до колѣ вашъ градъ Д8кровъникъ 8 ратъ стон (съ) кралемъ Ђрошемъ и съ ёговѣмъ л8дьми, а ће ж8пань Радославъ и мои л8дье, кое имамъ, и кое 8чињ8 имати, да спасемо и с(т)рѣжемо по мор8 и по с8х8 въсе л8ди д8кровъчке 8 тѣла ихъ и добытъка ихъ, гдј имаю сил8 имати; ако ли ће самъ или мои л8ды вискомо нѣкъто пакостили и ћкоемъ д8кровъчанин8 или тѣла 8 добытъка ихъ, ће ж8пань Радославъ да м8 въсе врак8, или да м8 чин8 вратити въсе на пљно; ако ли не вијкъ могъ чинити вратити то јдк онѣхъ, кои има виј8 пакостили, ће да имъ то јдк мене плак8. а ће съ моими л8дьми, кое имамъ, или 8чињ8 имѣти, б8д8 држанъ 8 клетв8 и 8 мирѣ съ великимъ господиномъ Михаиломъ, царомъ 8гварьскомъ, и съ ёговѣмъ л8дьми, до колѣ 8чиње стогѣти съ нимъ градъ Д8кровъникъ, до колѣ царк стон 8 клетвѣ и 8 мирѣ з градомъ Д8кровъникомъ. и ћко ћ8ю нѣкое зло на ваше вѣникце или на вашъ градъ, да ви је томъ 8 скорѣ дамъ вѣдѣније, а ни ће самъ ж8пань Радославъ ни мои л8дье да не приђемо на вашъ градъ Д8кровъникъ ни на ваше прѣдѣлѣхъ съ вашими враги

8 никоје крѣме, и паче моимъ лѣдемъ Ѿок8 заповѣдѣти, да не прида на васъ. да конъ длѣгъ вѣде меѣ8 моими лѣдѣми, конъ с8 или конъ вѣд8 мои лѣдѣ, и меѣ8 дѣбровѣчани, или да конъ плаќни се 8чини 8 мирѣ меѣ8 нами и меѣ8 дѣбровѣчани, да се то исправи съ правиломъ по старомъ закону, конъ естъ меѣ8 дѣбровѣнникъ градомъ и меѣ8 кнѣжество хлѣмъско. и вѣси дѣбровѣчане по вѣсѣ мои земли, кое си имамъ, и кое ми да когъ приети, да си скогодно прида, да си стое и понд8 спасено вѣсѣ пакости тѣла ихъ и докытъка ихъ, како си с8 вили 8 старе дѣни. и ћко би вѣла нѣкога размета меѣ8 мномъ жѹпана Радослава и меѣ8 мое лѣди и меѣ8 градъ дѣбровѣнникъ, да се правиломъ исправи по старомъ закону, конъ естъ меѣ8 градъ дѣбровѣнникъ и меѣ8 кнѣжество хлѣмъско, а ми(ръ) да се не рѣши. си с8 властеле хлѣмъци, конъ се клеше: господинъ жѹпан Радославъ, Прѣдѣник Злошевикъ, Кониславъ Мрѣкотикъ, Ѓекрадъ Ивановикъ, Семюонъ Благаринъ, Прѣдиславъ Блакмирикъ, Георги Радованикъ, Милутѣник Хрѣликъ, Богъданъ Прѣвославикъ, Богъданъ Радославикъ, Десимиръ Чркнѣновикъ, Годѣник Кранмирикъ, Проданъ Побреновикъ, Хрѣла Радѣникъ; Кониславъ Радошевикъ, сктиники имотски, клелъ се за вѣсе лѣди Радославле. ако ли съе прѣстѣпимо, да ни когъ скпѣне и света божородица и вѣси скети аминъ.

Origin. dicitur esse Ragusii; at etiam exemplar c. r. archivii Viennensis sigillo olim erat munitum. Спомен. 20. P. J. Šafar. Památky. Listiny: 18. Nos textum exemplaris Ragusii conservati receperimus.

LXVI. (1254) 6762. ind. XII. 23. augusti.

Stephanus Uroš, Serbieae rex, privilegia Ragusio concedit, comite Andrea Zlat (Dauro).

† И Стефанъ Ђорошъ, с помоћију божињију краљ вѣсе срѣбре земле и поморске, шкѣтвю се прискломъ си кнезъ дѣбровѣчкомъ Златъ Јанѣдрѣни и вѣсѣмъ властеломъ дѣбровѣчкимъ и вѣсѣи швкинѣ градскон 8 господа бога вѣседржитела и 8 прѣчистију єго матерк и 8 свети и чистији животвореци крѣсть господњи и 8 света божија јеванђелија и 8 вѣсе свети ког8 8годињише юдѣјка, ико земле и вино-

граде, що сте дръжали до 8мрътвия господина ми штьца, да си ю дръжите, а по тола що се наинде посагено виноградни или земле приемъши, да се с8домъ искправи, да що с8дъ каже кралевъств8 ми, в8ди кралевъств8 ми, а що вамъ покаже, то вамъ. с8дъ да стае щдъ инхонла дъне до гюргевъва дъне, къди ви в8де тръкв. и с8дъ да стае, гдѣ е и прегестоялъ 8 дъни господина ми штьца. с8дъце окое да се кълн8, яко да право с8дък. в8меръка ако постави кралевъство ми, да стои 8 законък штьчинък ми. и яко се кој годък кривина чини мегю людми кралевъства ми и мегю люди ваши ми, да се с8домъ искправка. военска кралевъства ми гдѣ любо находи люди ваше или съ тръгомъ или весь тръга, да имъ никоегаре зла не 8чини. съ гради кралевъства ми да си живѣте 8 законък, како сте жили 8 дъни господина ми штьца. и яко се шврѣте чловѣкъ земле кралевъства ми ш8генъ вашем8 чловѣк8, да м8 мое с8дъце издаю добитък; ако ли м8 добитъка не стече, а ѿни да подаю кривица самога до 8-рока, до коле с8дъце 8рек8; ако ли га с8дъце не исъдаде, да гдѣ ми правъда 8каже 8зети те дълъгъ, да га 8зме кралевъство ми, и да га постави, где га в8де право поставити. и да ви дръжи кралевъство ми 8чи, како ви е дръжалъ господинъ ми штьци, нъ яко и ви начнете стоати кралевъств8 ми, како сте стоали господин8 ми щдъци8. и ако кто приверне шть въсъ 8 земла8 кралевъств8 ми, да не исъпакости вамъ ничго, стое 8 земла8 кралевъства ми. тръжкици ваши да гред8 на Бърсково; и давъши десетъкъ щдъ соли, и по тола да си гред8 кралевъства ми скровѣ мою земла8 свободно, а да ви се не 8земле ничъто, и да гред8 съ велимъ тръгомъ на тръгъ кралевъства ми, емкше щдъ кавада дори до свиакъ; а що е мала в8пла, да си ю продаю по земли кралевъства ми ходеке свободно. а дръгом8 приишъдъш8м8 къ вамъ кнез8 конъ тога кнеза, да стою вин8 къ вамъ 8 сиемъ швѣтък, до колѣкъ ми и ви стоите 8 томъ швѣтък, 8 что се сїе швекали кралевъств8 ми. яко хоеке сиे схранити кралевъство ми, тако да ме бояк схрани 8 си вѣкъ и 8 придиши. въ лѣто .¹⁸Фѣвр. енедиктишнк .ві., луксена агуста .кг. 8тврѣждено ви си мое щитетане прѣдъ архи(епи)ск8полъ и прѣдъ кнезомъ Гюзклемъ и прѣдъ ж8папъ Стефанъ.

Стефанъ Урошъ с помоћи божијашкъ краљ
всех рашкскъ земањи и поморјске.

И сне обекание кини господина краља прѣдъ Михоиломъ
Пѣтровицемъ и прѣдъ Петромъ Матеномъ и прѣдъ Јандромъ
Чрѣвичемъ.

Origin. dicitur fuisse apud principem Ephrem Obrenovię; at etiam exemplar membran. c. r. archivii Viennensis sigillo munitum est, cuius inscriptio illegibilis. Nos textum Spomen. 21. receperimus.

XLVII. (1254—1256).

Andreas Zlat (Daurus), Ragusii comes, Nobiles et
totum Commune jurant se cum rege Stephano Uroš pacem
et amicitiam esse servatuos.

† И кнезъ дѣкровички Яндрѣчи Златъ и вси властеле
дѣкровичи и вся шкотна градска ѿдјала до велија вакне-
мо се господину краљу Урошу и господу бога вседржителю и
и прѣисточију њега матерји и 8 светији и животворецији крсту го-
споднику и 8 скита кожнија евангелија и 8 ксе ските кога 8 го-
динкише ѿдјка се праковкѣ вѣровак, чистѣмъ (срѣдњицемъ),
безъ всякога пропадањства, јакоре ѿдја докишишнега дјене да
имамо¹ краљевство ти и всако⁸ почетак господњеско⁸, јакоре је
была господину и дједу ти и штици⁸ ти, и что є гдје непочти
твојен, всегда тога да се вардемо. зема⁸ коју се ђак ѕкаже
краљевство ти, да и ќамо за људи печали, и да є садимо
беск твојега поколѣнија; и кој се виногради присе⁸ ђак твојк,
вино тога лјакта да си є 8змешъ. и ако се згоди текъ ком пе-
чали, и ђаде ти прити и нашк градъ или господини краљици
или твојмъ властеломъ нај твојмъ людемъ, кој се ђак вѣрни
краљевство ти, да те пријемо, и 8 то врѣмју да не 8спо-
менемо никојгаре дјака никонијре 8зрокомъ; и да пријимо
текъ јако и сами се⁸к. жито и вино, кој се начне продавати
и градъ, да се не подражи твојхъ ради людни, ик да се про-
даје јако нашимъ людемъ тако и твојимъ. и ке-с-8да шкота
да не 8чинимо никојгаре бесправдјија чловѣкъ земле твоје, и
ке-с-8да џе краљевство ти да не се ђадимо чловѣкъ земле твоје.
челадъ земле краљевства ти, коју смо пакновали, и јесть 8
насъ, до пришктија твога къ намъ да је подадмо. и ако

кога граганина юсди юкъки сядъ, да подаемо еговъ до-
бытъкъ; ако ли мъ докытка не стече, а мы самога кривца да
даемо сковъкъ глаговъкъ, до колъкъ сядъце 8говоре, да се плати; не
плати ли се до 8рока, да по тола да е юстало на волы кра-
левъства ти. и ако кто привегне юдъкъ гнѣвъ кралевъства ти 8
градъ нашъ, да 8 нась стое инкоегаре зла да не име чинити
земли кралевъства ти. къмеръка да дръжимо кралевъства ти
8 законъкъ господина ни ютъца ти, и съ къпловъкъ ако се кто
найде юдъкъ нашихъ чловѣкъ ходе по земли кралевъства ти
свѣнъкъ тръгъ, с кошвъ ни нѣкъ рекло ходити кралевъство ти, да
что въде Ѹтѣние 8чинити юдъкъ ныхъ, то да 8чини. и ако кон
годъкъ кнезъ приходи к намъ, вынѣ да стоимо 8 снемъ юкъ-
тъкъ, 8 кон се смо клеми кралевъствъ ти. и сиѣ все како хо-
ко схранити кралевъствъ ти, тако да ни не ѿбъе когъ и ма-
ти кожна и кси свѣты.

A tergo : Capitulare comitis et communis Ragusii cum
rege Vrossio.

Sine sigillo. Aprographum saec. XIII. membran. in e. r.
archivio Viennae. Спомен. 26.

XLVIII. (1261).

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Екъ царство благорѣнаго цара грѣческаго курь Михаила Палеолога въ третіе лѣто, егда прѣкіе Цариградъ откъ
латинъ, и царствоющоу юмоу восточными странами и
западними, а нашемоу господиноу, въноукоу свѣтаго Сумеона и прѣквѣнчанаго краля Стефана младѣшишомоу сыну
его въ ксен братіи своимъ, ако же и дѣду его Немани выкнѣ
младѣшишомоу въ братіи своимъ, нѣ того молитвами и bla-
гословеніемъ светымъ прѣкволишемоу и прѣквысокомоу краю
Стефаноу Оукрошъ и по благословенію свѣтаго Сумеона прѣ-
дрѣжецъ юмоу прѣстолъ дѣдовъ и отъчинъ, самодрѣжавно
владычествоющъ юмоу въсѣми срѣбескими землями и по-
морскими, и прѣосвѣщенаго прѣваго архїепископа Савы
прѣдрѣжецъ прѣстолъ такожде въноукоу свѣтаго Сумеона
прѣосвѣщенаго втораго Савѣ, третіемъ же архїепископъ
срѣбескіхъ земль, при клаженикъмъ и прѣподобнѣкъмъ отци
нашемъ прѣкѣ свѣтогорѣцъкъ курь Яросенъ и при прѣко-

добрѣмъ откытии нашемъ курь Еустадіи, игоуменъ хиландарскіе лавры, въ дни же тѣхъ святыхъ моїжіи и по лѣтію тиа мноозѣмъ племенѣ святаго Симеона третіему родѣ съестарѣюющіи се, а четвртому въ коникство къстѣплюющіи, благовѣрномъ же кралии нашемъ съ всѣми сими прѣдгреченыи монастырь Святые Горы прѣдѣлажеци и прилежно подвизающіи се о шемъ и недостатки родителѣкъ своимъ испакиаи и въше величаго монастыра въ горѣ склада стаки, идеже живе посѣтителѣкъ доушъкъ святыхъ откытии живѣшихъ въ святѣмъ мѣстѣ томъ, въ дни же того христолюбца за великоѣ благовѣріе его и за любовь его, юже памятъ къ Христоу богоу и къ прѣкинѣтии его матери и къ святымъ родителемъ его, въ роукотвореніиѣмъ его стаки живѣшии иконы чрквицъ, и прѣдѣлажеци правило дѣховное святыхъ откытии живѣшихъ въ святѣмъ монастырии того прѣосвѣщенаго прѣваго Саввы послѣдніемъ ученикъ Дометіанъ йеромонахъ, Христосъ истиинѣ богъ ис-прѣка царствиен въ вѣкѣ и на вѣкѣ и на насъ прѣсвѣтѣмъ доушомъ своимъ обѣви емоу житіе прѣподобнаго откытииа нашаго Симеона дѣтелю святаго доуша, и того святаго изволеніемъ тѣмъ прѣписано вѣстѣ въ Святѣи Горѣ въ монастыри лавры хиландарской въ стаки святаго прѣображенія спасова, и господемъ богою и прѣчистою его матерью и молитваами святаго и прѣподобнаго откытииа нашаго Симеона сіа книга на благословеніе послана емоу отъ Святѣи Горы въ єркескую землю. господоу же нашему Ису Христоу слава, честѣ и безначаїе въ бесконѣчные вѣкы. аминъ.

E codice XXIII bibliothecae palatinae Viennae.

XLIX. 1265.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, Joannī Quirino, Ragusii comiti, scribit, petens, ut Niconi vel salem vel recipiam tradat.

† Аѣковѣмъ ми прѣтель краљевства ми кнезъ дѣброкчскомъ, Жанкъ Крничъ, и въсон онкинѣ градскон. ере ми сте писали за соль за калдгеровъ за Никоновъ, како є с Климе Йерке въ рѣцѣ, то ви знате добрѣкъ, моп кѣмѣркъ и Никоновъ икъ стакъ 8-ион рѣцѣ, лише с ваше шпѣкинѣ, да

8 ТОМК МИ СЕ ИЗЛОЖКНИ НЕ ЧИННТЕ, ИК АКО КОГА ЧВЕТЕ КРИВА,
А ВИ МИ 8ЗКМКШЕ ПОДАНТЕ ИЛИ СОЛК ИЛИ ЗЛАТО, И НЕ МОЗИТЕ
М8 НИКАКОРЕ СЪМСТИ, ИК М8 ПРѣДАНТЕ ИЛИ СОЛК ИЛИ ЗЛАТО,
ДѢК ВИ ЗНАТЕ, ЕРЕ ЂНЕ К8 ПОРЕКИ ИНОМ8 МОЕ РѢЧИ А НЕ ТЪКМО
НИКОН8. КОГК ВИ ДАН ЗДРАВИЕ.

Стефанъ Урошъ кралъ все србске земле.
Origin. Ragusii servatur. Сномен. 13.

L. (1269) 67(7)7. ind. XII.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Бѣ имѣ ѿтъца и скна и свѣтаго дѹха и свѣте (Марие)
когородицѣ и свѣтыхъ и врховніхъ апостолъ. милостию бо-
жишвѣ юпискоупк с.. тв.. и Тешфитк създахъ храмъ сиї
въ шкастѣ свѣтаго Михаила въ дни благочестиваго и во-
гомъ државнаго и свѣтогороднаго господина крала Стѣфана
Оураша, скна пркврѣчаннаго крала Стѣфана, вноука
свѣтаго Симеона Немане. Бѣ лѣто .^зф(о)з. индиктишнк .в.

Inscriptio in ecclesia pagi Bogdašić prope Catharum.
J. Kukuljević. Izvjestje о путовању. 39.

LI. (1240—1272.)

*Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia
Ragusiniis concessa a fratre Stephano.*

† Да естѣ вѣдомо всакому. створи милости кралевство
ми дѹбровицкимъ властеломъ и вси онцинѣ малимъ и
велицѣмъ, како имѣ е билк створилъ братъ ми, кралъ Сте-
панъ, милостъ, по томоужде образоу и кралевство ми
створи имѣ милость, до колѣ правдоу имоутъ имѣти кра-
левствоу ми, коунци ихъ да си ходе по земли кралевства
ми безъ болазни и бе-з-абаве съ всакомъ скободомъ, а шни да
даю юдѣ града кралевствоу ми на всако годище двѣ тисоу-
ки перьперѣ на дмитровѣ дѣнь. и яво ѹро съгрѣшше кралев-
ствоу ми, да се соудомъ неправламо, како е по закону; ако
ли соуда не буде съврѣшение, ихъ коунци конъ будоутъ ѿ
земли кралевства ми, да имѣ есть рокъ за три лѣсце, да
си изидоутъ съ всѣмъ своимъ докиткомъ, и даю имѣ ми-
лость до живота моего.

Стефанъ Оурашъ по милости божи кралъ

и с вогомъ самодржавъ ѿ српскіе земли и поморскіе.

A tergo: Littera de pace regis noui Vrosii, qui nunc est in vita sua.

Sigillum pendens, cuius inscriptio serbica illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 24.

LII. (1240—1272.) Dlgo Polje.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia Ragusinis a patre concessa, et statuit, controversias inter Serbum et Ragusinum dirimendas esse a duobus judicibus, quorum alter Serbus, alter Ragusinus sit; controversias inter Saxonem et Ragusinum a duobus judicibus Saxone et Ragusino.

† Да је свѣдомо всакомъ, створи милостъ краљевство ми градю и кнезу и всон шкинѣ града дѣбровѣчкага и тѣговѣцмъ, кои ходѣ вѣсдѣ по земли краљевства ми, кѣди доходи Грачеша и Никла покансарк на степанк дѣнк на Длако Поле, и сию милостъ имѣ да господинк краљ, да съ на законѣ, ꙗо имѣ је даљ скрето почивши господинк ли јутвицъ, да имѣ икѣ 8 комѣ годѣ длакг, лише свѣдомъ да се вирѣ, да је једник срканик а дрғи дѣбровѣчаник, ако вѣде пра съ сасиномъ, да вѣде једник сасинк а дрғи дѣбровѣчаник, прѣдѣ тѣми да се расправлаю, тко ли прѣсаставша писаніе краљевства ми, да примѣ гнѣвъ и наказаніе ѿтъ краљевства ми, и да плати краљевству ми . . . . . сътъ первицъ, и да је кривъ, 8 чимк при.

Стефанъ Ђорашъ милостию божије краљ вѣхъ српскихъ земаљ и поморскихъ.

A tergo: Pouella regis Orosii pro iudicio... uno iudice slauo et uno raguseo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 25.

LIII. (1240—1272.) Festo S. Crucis. Vrhlab.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, privilegia mercatoribus ragusinis concedit.

† Нише краљевство ми, да је вѣдомо всакомъ, створи милостъ краљевство ми градъ дѣбровѣнникъ, да приходе

и хътъркоговци по земли и по търкогожъ кралевъства ми, и да не ходе на вонскъ, и ни юдинъ чловѣкъ съ сръбсконъ земли малъ же и велики да не съдяе съдакъ дъкровъчанина, и да имъ се кони подъ ризъници не съзимаю ни на кою ракотъ, и да имъ не намѣтъсъ кезъ воле месо къспити или крале или скриниє или кралево или чие родѣ, ни малъ ни велики късплю, разѣкъ къди се ходе кралево месо продати, да се зарадчи по всемъ търкъ, да не продадоши късплю меса, до колкъ се кралево прода, и да имъ се не съзима по сила ни скрълато ни медъ ни мѣка ни коиа късплю; и къде да имъ се не печате ни шть краля ни шть властелъ, и како имъ ю законъ съ Бърксковъ шть не-прѣка, тако да имъ ю и съ Ръдницикъ, а иного новаго закона да имъ не постави кралевъство ми, и съ кога се шврѣте людъ штрокъ, тере про комъ испакости, да съ томъ господара не ици, икъ да синци сървица, ако ли кръвъ съчини дѣтикъ, да га пода господаръ; ако ли га не пода, да плати господаръ враждъ, како и саси плахиу; и да си ходе свободно по земли и по търкогожъ кралевъства ми; да при конимъ ихъ селѣ чтета наидѣ, да плати село ближніе; ако село не плати, да плати кралевъстко ми; и града да не ракотаю, ни га баюдъ; и ако се шврѣте кони дакъ между сръблиномъ съ дъкровъчаниномъ, да имъ ю съдъ прѣдъ съдитъ сръбскии и прѣдъ юдикъ дъкровъчаниномъ, и про съдита, този да ю свръшено; а прѣдъ кралевъство ми да идъ за искъре, за враждъ, за челидина, за конъ, съ томъ да ю съдъ дъкровъчанинъ прѣдъ кралевъствомъ ми; и къпци, про несъ късплю, ако растовари съ Бърксковъ, да плати царинъ; ако ли мино несе, да гдѣ прода, тъ и царинъ да плати; и ако кто накости виноградомъ дъкровъчанимъ, да га позови прѣдъ кралевъство ми: да про се шврѣте кръвъ, да дастъ кралевъство ми, чловѣка да издастъ; да ако не да, да плати кралевъство ми; и юци да ихъ дръжи кралевъство ми на томъ законъ, кони съ имали съ свето почившага господина штыка кралевъства ми, да ходе свободно по земли кралевъства ми, и сию милостъ створи кралевъство ми съ Бърхълаки, къди приходи кралевъстъ ми покланяръ шть дъкровъчника Никола Кръсникъ и Биньчла Фосковикъ, и спи се писание створи на кръстовъ дѣнъ въ свѣдѣниe всакомъ.

† Стефанк Урошк краљк. †

A tergo: Polica regis Urosii.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 22.

LIV. (1240—1272.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, privilegium mercatoribus ragusinis concedit.

† Да је вједомо всакомъ створи милостъ краљевства ми тврковцемъ дјекровчкимъ, да ходе по земли краљевства ми скодкино, а никто да имъ не испакости нијца, ни имъ закави нијца; а кои вјпци гредаши мија Бјеково, а не скварају се с Бјеково, да имъ никто не име закавати ни на нихъ тврковати чеса; кто ли се окрјте испакостникъ имъ или цио сваки одъ нихъ, да прими гијко и наказание отк краљевства ми, и да плати нетк скрб пернерк краљевства ми.

Стефанк Урошк краљк српски.

Sigillum, cuius inscriptio illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 23.

LV. (1240—1272.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, јупано Tyrko praecipit, ut, quaeunque possit, demat Ragusini per suam regionem euntibus; eos tamen, qui ad regis emporia sese conferant, libere ire patiatur.

Краљевства ми людимо жијане Тврктеа, знаши, како је свето Ђрсетеи држко и з докиткомъ, да много писа краљевство ми кнеза дјекровчкимъ и вјека дјекровчамъ, да тамо пошила краљевство ми Ђрсете, да тако ти мојга живота и моје любве, кго ти излазе твркти по работахъ по скопихъ си, како можк, шиози свали на нихъ, и подан Ђрсетеи: а кои ти греда на тврк краљевства ми, и ћеман за не пе-чали, и да види краљевство ми, како ми сркниши љуби-ни сији посљак, јере се смо јуѓкиши са семкви чловекијк, да искети га.

Стефанк Урошк краљк.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 34.

LVI. (1240—1272.)

Georgius comes, regis Vladislavi gener, Ragusinos, a rege Uroš jussus, orat, ut secum pacem faciant.

† Кнезъ дъкровъческомъ и всѣмъ властелемъ и съдъцамъ и всѣмъ швѣкинѣ дъкровъческии юдъкъ кнеза Ђигре много поклонение. ви вѣсте, властеле, къда на ми подъ дрѣка заморска и винетъческа на нашъ градъ, тѣда ваша дрѣка полкъ и хоръ гредѣ на ми, и ми съ томъ и камъ гиѣка на ви. да съда съ ходилъ ми жълане, ке е далъ кралъ Владиславъ мънѣ и миенъ женѣ а свои кѣери, прѣдъ вашъ градъ по заповѣди крала Ѓороша, да молътъ кнеза ванига и вакъ, како да висте съ томъ не зледовали, како и ми не зледаемо вакъ, къда гредете на нашъ градъ, да молите кнеза ванига, како ви рѣкъ далъ, и скъ вами да ви сѣдѣли не боеке се; ако ли имѣтъ хокете кою пакостъ Счинити и чккетъ, то (и)мънѣ чините, дѣкъ и хоръ е чккета мотъ и корыстъ и хоръ мотъ; и молътъ кнеза ванига, како ви списаъ, что е егова вола и вакъ, да ви ми сдаъ по спѣхъ послѣдъхъ. это ти греде штрокъ кнеза Ѓзоръ, именемъ Братославъ, скъ потьникомъ къ кнезъ ванъмъ, и чтъ говори штрокъ кнеза Ѓзоръ, кишѣтъ ми вѣръ, како самомъ Ѓзоръ, дѣкъ ми съ штетъ..... е гредѣ къ вамъ.

A tergo: кнезъ дъкровъческомъ и всѣмъ властелемъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Vienae. Спомен. 10.

LVII. (1281).

Stephanus (Uroš), Serbiae rex, renovat pacem cum Ragusinis, et statuit sibi ab iis pendendum esse tributum V milium hypergrugorum.

† Пише кралѣство ми кнезъ дъкровъческомъ Николѣ Маврикии и съдници и вѣккниковъ и властеломъ и всон швѣкинѣ дъкровъческии. како сте послали кралѣство ми властеле ване, придоше Зрѣкъ и Гробѣшъ, како се свршило вѣше врѣме 8етрою петъ годищъ, како сте вили 8тогодиши съ кралѣствомъ ми, да юдъ селѣ и напрѣдъ кралѣство ми чини милостъ властеломъ дъкровъческимъ и швѣ-

циник и тврђинскомъ ињу, да имъ је миръ, кои је и прво
имъ вилај, докас жига право съ куалевјестомъ ми. ако ли
цио погрѣши земли краљевства ми, и не исправе ми се, да
имъ се да вѣдјуше тројни луксаци, тако си мога тројжници
ињу штити съ граду съ всакимъ своимъ, а да дају краљевство
ми на годище двѣ тисачи перкиерк, и селизи миръ не брече
краљевство ми Броја, докас ћоје вити, ик ако ми не
съгрѣши, и до живота мојега, да си имаю сизи миръ, и си-
зи двѣ тисачи да дају на дмитровъ дњик.

**Стефанъ по милости вожнен краљ српскихъ
земај и поморавскихъ.**

**A tergo: Pouelia Vrosii regis pro confirmatione pacis
et libertate mercatorum.**

**Sigillum avulsum. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae. Спомен. 31.**

LVIII. (1289). Prizren.

**Stephanus Uroš, Serbiae rex, statuit posse Ragusinos
possidere vineas et agros, quos possederint regnante patre.**

† Ниже краљевство ми, да је ведомо всакомъ, створи
милостъ краљевство ми граду дубровачкомъ, цио съ др-
жали земље и винограду и јаранија съ господина ми свето по-
чињијега шткаца ми, такожде имъ створи милостъ краљев-
ство ми, да си државе и съ краљевства ми, а да имъ не за-
каве ни један когаје. тјко ли се јубркте поткорије повеление
краљевства ми, и цио имъ закави, испакости, да приме
гневк и наказание један краљевства ми. а тај имъ милостъ
створи краљевство ми съ Призрене съ граду, а стражи краљев-
ства ми каше савга Драгославк и Бодиславк Хвалчник, а тај
имъ милостъ Счини краљевство ми, кади приде Аскарь
Михојловник и Јако Гониславник, а съ то време каше кнезъ
съ дубровачије Маринъ Жарки.

Стефанъ Ђршик краљ.

**Sigillum avulsum. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae. Спомен. 33.**

LIX. (1289) Kotraža.

Heleна, Serbiae regina, Ragusiniс confirmat possessionem vinearum, quas regnante Uroš (I.) possidebant.

† Пише краљевство ми, да је вједомо всакомъ. милостъ створи краљевство ми џпкирић дјекровчкимъ, про си се држали винограде 8 господина ми скрето почињашега краља, то да си и скде држе; и какв имк је милостъ створија синк краљевства ми краљ Урошк, такоге имк и па стварамк. а тв имк милостъ створи краљевство ми на Котражи. а тв ћкине сјдни Болеславк, казицк Мркнанк, сјдни Десиславк. а приде ћдк иихк 8 посјакетво краљевства ми Аскарк Минхонловчик и Пиро Гонсалавчик. да кто се прѣтвори, да приме ги ћкк и наказаније штк краљевства ми. а тјде ћкине имк кнезк дјекровчаномк Маринк Јоркги.

Ієлка кралица.

**Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 32. Mapp saec. XVI. notatur annus 1289.**

LX. (1293) 6801.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, in Chilandar in loco destructae minoris ecclesiae тајојем condit.

Иже во свајениню и којествениню сијо црквокъ стк вједою и лјубовју приступајуји очуленимк сватаго пророка Давида вјештајца дхомк сватымк: кто вјидетк на горје господњу непокиненк рјкама и чистъ сердциемк, сей примијетк благословенје штъ господа, и ојзритк ненизреченю доброту слави егв. иже ојко вјк пјенихк и пјесехк дхомнихк торјествљоји, во свјектленешемк храмк семј, зрите ћдк красоты, некеси подобрија и ненизреченија свјектлости, свајенинамк же подвигомк и трезвеној молитвој смио просјкајеми и штјавајеми којественој благодатију, радости многїја исполнени вјигије, молитви возиланте, да зајачимк деснаго стоянїја којественикја троицк. иже благочестїја ревностїју движими, когоноснији и превлаженїи отциј наши јчинелк и наставници всема сербскїја земљи, нојки муроточецк Сумешинк преподобнији со возложенимк сконамк сконамк Савкој, первымк архиепископомъ всем

Сербії, любовію кохественню разгардемії, многимъ трвадомъ и потомъ возвигоша ѿтъ основанїа церковъ во имѧ пресвятыхъ вогородицъ, въкъ лѣстѣ селѣ, зовомою Хиландару. по времени же икнѣкъ, милостюю кохїю прїиде и на миѣкъ по наслѣдїю отечества ми сербское кралевство, миѣкъ Стефанъ Урошъ, зетъ превысокаго самодержца імператора греческаго, царя Яндроника, тицариемъ сѧ множає ѿтъ прежде мене вѣкинхъ аже прародителен и родителен нашыхъ недокончаниам исполнити, елико вѣдеть хотїиѣ владикии моегѡ Христа кога, церковъ Свѣтлѹ разорихъ, и сю повсю возвигохъ и подпишахъ во имѧ пресвятыхъ владикиицъ нашемъ вогородицъ и честнаго єѧ вѣденїа. но, ѿ владикиице, прїими звогое мое приношенїе, и моли скна твоего и кога нашего, да не лишихъ мене царства твоегѡ. аминъ. въкъ лѣто міропокитїја .зѣва.

Древности же ради помрачнинъ сѧ первон исторїи, паки ваки изволенїемъ ѿ Христѣ кратетка икновињомъ искылъ жикописанїемъ иждивенїемъ церковијамъ и иккото-рыхъ ѿтъ кратїи нашыхъ приложенїемъ. дарши наука, господи, жизни вѣчнїи прїяти молитвами пресвятыхъ вогородицъ. аминъ. въкъ лѣто ѿтъ конлеціенїа скна кохїя .зѣва.

Inscriptio recens in Chilandar. D. Avraam. Опис. 4. Св. Гора. 15.

LXI. (1302) 6810. ind. XV.

Stephanus Uroš, Serbiae rex. Argyrobullon.

Subscriptio: Ік Христа кога благовѣрни Стефанъ Урошъ краљ.

Origin. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 46.

LXII. (1293—1302).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, ecclesias, pagos et homines donat monasterio Chilandar.

† Ік пространствѣ кохественни спаси икеснаго разумла кеспактии хъисоко парецие архагрекска и архагрекска кониства икогта заѣктиаго трапези икеснаго хлѣба прїемкини благовѣрни дивецие се, вѣнчиенїа иже въ прѣсвѣтѣ твоен оутрокъ не знающе, огаче видѣвше, ск паки

сткыри славословие склещкие, аще и звѣздоискство съ
всѣхъ чудеси се, и младенецъ въ яслехъ възлежеши, мило-
сти, прѣдротъ, човѣколоюния, дѣлства твоего, прѣчи-
сталъ владычице когородицѣ, похвалы достопыни принести не
могоути, грѣшилааго Сво душини и сквиркини Сетици помо-
гла посрѣдѣ людии, гдѣ такова когатствия ѿкрыти, та-
коваго оупкания и такие надежде? не прїходишааго въ
врачеству кто ѿврачуетъ? гдѣ такова вида слѣпѹю рожде-
нѹу, иможе такие красоты дозрѣти, такие докроти, та-
кие чистоты, паки же нечистоти и шткноудѣ шсквиркини
ланитѣ похвалоу дѣлства чистоты твои изреднаа како ре-
чeta? въ сихъ же недостаткчество ѿвкаанкии азъ чту
створю? миѣ достопыни глаголы принесоу тѣкъ когомате-
ри, понеже застопница іеси христианомъ и тибоу приста-
нире вѣниаемъ коурую грѣховноу, милостица Сво и
милостица Господа рожденши, милостию си помилуи и
мене грѣшилааго, паче всѣхъ скрѣшина. вѣмъ ви те све-
тыи троице честъ пріемшиоу и рождкшиоу. икыи ии штк
грѣшишъ чести подѣлия погишиан се мене грѣшилааго, ие-
гоже изъ прѣчистви си оутроки породи, слѣпорождениимъ
прозрѣши дарова, скл҃рдеиен ѿскрѣси; азъ же въ по-
слѣдниа вѣклия въ честъ помилования твоего царствия
щастъ, тѣмъже не посрами чашниа моего, слѣпа рожденк-
на ме проскѣти, скл҃рдеиа ме ѿскрѣси, да и ѿ миѣ про-
славитъ се имѣ твоє скетое: синь Сво вѣмъ разоумѣти пи-
са крамѣвство ми, яко христовоу, створенкии дѣломъ и
шткемъ ми скетъ когородици **Скетъ Гирѣ Хиланъдару,**
въ пихъже села и класи и пашниа ѿкрыти крамѣвство ми
іедно потрено а дроугъ изъглоулено, изистикъ даннаа прѣ-
родителіи и родителіи крамѣвства ми, **Синеахъ** христовоу
синь село Гирегинъ, Петровинъ, Кроушево, Кинна, Роукъ
Потокъ, Дрѣстинъ, Грекинъ, Говинъ, Долицъ, Трѣгъ,
Кининъ, Петрюче, ѿконь Бранинъ, Гѣланчиши, Биджни.
а оу тѣхъ селѣхъ два винограда, іедник оу Кроушевъ, а
дроугъ оу Неки, Шоупѣлак вишне Неки архѣнскоулове, За-
хакъ на Бистрици и на шемъ ѿлканинъ съ ѿлкайр. а име-
на имъ: Докрѣко, братъ моу Братославъ, Бранинъ, Гиоуса,
и симъ ѿлкайръ да икъ ракоте никојре ии, лише да соу

оұнтарғе; и яко итқонимк врѣменемк погине ultzаникк, да го
 тѣн ultzарғе штѣ сөве поставаю, а оу Призрѣк села: Сла-
 мадраже, Непрокирие, Момоуша, швѣк Хоткчи, долна и
 горна, и половина Докрдоджин, а дроуға половина ситет
 когородицे стоуденическе; а половина винограда 8 Желкчи-
 цицхъ, а дроуға половина ситет когородице стоуденическе;
 ultzаникк 8 Трѣновкици, ниже долине Хоткче, а за нимъ два
 ultzара 8 Моракицахъ, Бѣлзова и сѣ заселіями 8 Лозиници, 8
 Моракъ виноградъ, 8 Зетѣк половина Каменицк сѣ людками а
 именемъ Домоушини, 8 Платѣк село Досоғіє и сѣ заселіями, а
 се класи: кнезъ Кончна сѣ дѣтию, зетѣ моу Прѣкославк сѣ
 дѣтию, братъ моу Станиславк, дроуғын Бѣлзотикк, Драго-
 мирик сѣ дѣтию, синк моу Боянило сѣ дѣтию, дроуғы моу
 синк Братанк сѣ дѣтию, Прѣдимирик сѣ дѣтию, Шеркканк
 братъ моу сѣ дѣтию, Иѣгославк сѣ дѣтию, братъ моу Радѣк
 сѣ дѣтию, Десиславк сѣ дѣтию, Банло сѣ дѣтию, Драго-
 славк сѣ дѣтию, Станило сѣ дѣтию, Ірославк сѣ дѣтию,
 Радота сѣ дѣтию, Краниславк сѣ дѣтию, Кониславк братъ моу,
 стрицъ моу Григоріек сѣ дѣтию, дроуғы моу стрицъ Кончна
 сѣ дѣтию и зетѣ моу, братоуғчедѣк моу Петрагитѣк сѣ дѣтию,
 Десимирия сѣ дѣтию, Десиславк Григориевк сѣ дѣтию и сѣ си-
 раки си, Мирѣник, Братанк, које си є изъ Грекк докелк, сы-
 новъ моу Гостимирик сѣ дѣтию, Хланота сѣ дѣтию и синк
 моу сѣ дѣтию, Храниславк сѣ дѣтию, Дондѣк сѣ дѣтию, Григорік
 сѣ дѣтию, сестра Храниншина сѣ дѣтию, Ішк сѣ дѣтию, трїе
 синовѣ Балиновики, Боката сѣ дѣтию, 8довица Ташна, попъ
 Балгаринк сѣ дѣтию, Иѣгк сѣ дѣтию, Бериславк сѣ дѣтию,
 Докрота сѣ дѣтию, шоура моу Башк сѣ дѣтию, братъ моу
 Драгославк сѣ дѣтию, братина сѣ дѣтию, братъ моу Докрк-
 чинк сѣ дѣтию, Станк сѣ дѣтию, Братиславк сѣ дѣтию,
 Докракк, Шеркканк, синк моу, Иѣготикк, Балосинк, Боник
 сѣ дѣтию, Станиславк сѣ дѣтию, Григорік сѣ дѣтию, Хра-
 нило сѣ дѣтию, Коукорк сѣ дѣтию, Додѣк сѣ дѣтию, Десо
 сѣ дѣтию, Братомирик сѣ дѣтию, Кониславк сѣ дѣтию,
 Прѣкѣ сѣ дѣтию, Проданк сѣ дѣтию, Находѣк сѣ дѣтию,
 Бориславк сѣ дѣтию, братъ моу Свѣданк сѣ дѣтию, дроуғи
 моу братъ Докромислк сѣ дѣтию, Драгославк сѣ дѣтию,
 Докркчинк сѣ дѣтию, братъ моу Григорік сѣ дѣтию, Кониславк

ек дѣтию, братъ моу Бодинъ ек дѣтию, Радомиръ ек дѣтию, Станиславъ ек дѣтию, Радѣ ек дѣтию, братъ моу Радосникъ ек дѣтию, Боникъ ек дѣтию, Братославъ ек дѣтию, Коулникъ ек дѣтию, Крамета ек дѣтию, синъ моу Прѣкославъ ек дѣтию, Коункедѣдатъ ек дѣтию, Драгоушъ синъ моу, Драгославъ ек дѣтию, братъ моу Боникъ ек дѣтию, братъ има Радѣ ек дѣтию, Гюргикъ Калиманникъ ек дѣтию, Братолюбъ ек дѣтию, а се конѫ је господникъ краљ придалъ светици цркви: Алла ек дѣтию, зетъ моу Станкъ ек дѣтию, Балица ек дѣтию, Лиманкъ ек дѣтию, Срѣданкъ ек дѣтию, Алла ек дѣтию, Могдре ек дѣтию, Радота ек дѣтию, Радѣ ек дѣтию, Докре ек дѣтию, Ксманцикъ ек дѣтию, Докромиръ ек дѣтию, Братанкъ ек дѣтию, Докре ек дѣтию, Станиславъ ек дѣтию, Братославъ, Драгомировъ зетъ, ек дѣтию, Брѣзкъ ек дѣтию, Можнило ек дѣтию, Докромиръ, братъ Глакешекъ, Докрилкъ ек дѣтию, Нѣгованикъ ек дѣтию, Радѣ ек дѣтию, Браја ек дѣтию, Рада пона дѣткаца, Коста и Радомиръ, Братосникъ ек дѣтию, Храниша ек дѣтию, Прѣкославъ ек дѣтию, братъ моу Гроумкина ек дѣтию, Маниполо ек дѣтию, а панина Докрии Доби, а панира царинскомоу добитъкоу Раковица, коудѣк ик државе краљевства ми, кто дохде изъ стогре земле къ светони цркви соѹцин людие тези земле, или је варикъ или је влахъ или кто либо тоѹгоземашиникъ, да сї є има цркви, сего ради видѣкъ краљевство ми, јере кѣкие потренъ христовоуљ господина и шткаца ми великаго Стефана Огроша, и звгово рицъ се краљевство ми ек архіепискоупомъ вторимъ Сустатијемъ и се госпождомъ матерю ми кралицомъ Еленомъ и се кѣкли епискоупки срѣкескими, епискоупомъ зетескимъ Љаномъ, јепискоупомъ рашескимъ Филипомъ, јепискоупомъ звѣчанскимъ Даниломъ, јепискоупомъ храстинскимъ Љаномъ, јепискоупомъ хлѣмскимъ Сустатијемъ, јепискоупомъ призрѣскимъ Даминомъ, јепискоупомъ топличкимъ Герасимомъ, јепискоупомъ коудимакскимъ Геркманомъ, јепискоупомъ лиманскимъ Јакбонијемъ, јепискоупомъ скопескимъ Николомъ, јепискоупомъ дѣбрескимъ Љаномъ, јепискоупомъ моравескимъ Курломъ, и прѣисањъ христовоуљ сии светије когордице хиланьдарескије. и ви-

д'јкв кралевство ми, јере не имаше светаа цркви пашнице
 оу хвостински земли, и дајк пашница Лавниково: мега мој,
 како оутиче Рибиник в Дрини и јдк Рибника оус-потокк на
 Јекеница прако оус-Козник по д'јлоу, како се камки кали са-
 ммо и шнамо, и на Бели Брвх прѣз Попоръ на Градище
 право на Роуне оу горне чело Горачека на поутъ, како грѣде
 поутъ посрѣдкъ Горачека оу Люцијио, и како 8тиче Лю-
 цижна оу Дриник, а тоу мегу оутеса севасткъ Сѣградъ Лла-
 ницкъ, и пакъ вид'ј кралевство ми, јере даје светаа цркви
 на годище по .вѣ. ждрѣкца настїромъ вѣлѣгроу, того ради
 приложихъ влахе, и виѣ влахе извѣрахъ штъ црквињихъ
 влахъ, да пасоу ковиле црквоне, а да не оузимаю штъ
 цркве вѣлѣгроу ничто, наче ако чго извѣгуке, да плакаю
 штъ сеke конк по .л. перкнерк а ковила по .к. перкнерк, да
 плакаю цркви. того ради ѡсвети ѿхъ кралевство ми штъ
 всѣхъ ракотъ малихъ и великихъ кралевства ми, да ник
 икъ попоса никога ни житнога ни винограда ни провода ни
 коня ни пса ни покансара ни владаљца никогаре кралевства
 ми, ни оу Светоу Гору да не ходе никоник поспаниемъ,
 развѣк да пасоу ковиле скете цркве. симъ же влахомъ име-
 на: Коник ск кратишмъ и ск д'јтию, Строниславк ск крати-
 шмъ и ск д'јтию, Џегомирк ск д'јтию, Драганк ск д'јтию,
 Љрославк ск д'јтию, Даке ск д'јтию и зетъ мој Хрек, Хра-
 ниславк ск д'јтию и ск кратишмъ, Димитрк ск д'јтию, Прѣ-
 диславк ск кратишмъ и ск д'јтию, Храниславк ск кратишмъ
 и ск д'јтию, Коукорк ск д'јтию, Гроубша ск д'јтию, Драго-
 славк ск д'јтию, Раниш ск кратишмъ, Дмитрк ск д'јтию,
 понк, коник је ракотаљ, а се класи цркви и син да пасоу
 ковиле: Ојричникъ, Радомирк ск кратишмъ, Џик ск д'јтию,
 Драгославк Добретникъ ск кратишмъ, Братославк Мкиа ск
 д'јтию. и штаклоучи кралевство ми .вѣ. ковиле штъ сво-
 ихъ ковиле, и приложихъ велии своен пиркгоу, кон скъмъ
 скъдалк на мори, и да ихъ пасоу класи јинзи, конихъ је при-
 дало кралевство ми како и цркви ковиле, и да ник се
 даје солк ск црквињими ковилами, и да се извѣди оу
 пиркгк, чго се пропрѣга моужжско; а валауѓеръ прѣжанки
 да не има печалк је настїрскон хранк и једи, и пас-
 тоућа да не храни, развѣк да ник се даје штъ цркве. и

юкрѣте кралівѣство ми моє т҃кіє чловѣкѣ на Горачевѣ,
 Гюргица и Радослава и Продана, и придахъ ю пиркгоу сво-
 юмоу, да боудоутъ оулмарие, да юсть свѣція спасоу, и
 щесвободиухъ ю шть всѣхъ работъ кралівѣскіихъ и црквиныхъ,
 како и влахѣ вышѣ писанихъ пастырь, и да юклада ими
 пиркжанки калоугеръ, а инѣ работе да имъ ижесть, разѣк
 оулане да пасоу, и что ногика шть оуланъ, юни шть сїе да
 плакаю; и аще се коник врѣменемъ слѹчи погибноути
 Слѣмъ, юни да ихъ поставе шть сїе. а ю напастехъ ико-
 нъхъ или ю неправдахъ, да ихъ югледаю и юговараю цркви
 владаці. и прида кралівѣство ми цркви великославнаго
 архістратига Михаила иже въ Шинеу градоу, югоже прото-
 еписток Хрѣла шть основания люковио доуше си скъдалк и
 ѿкрасилъ красотами црквиными, да боудеть приложена
 цркви сїа монастыроу слакномоу држави нашеи, иже юсть
 въ Светѣ Гораѣ, иже именова се Хиланѣдаръ, въ памѧтъ
 кралівѣства ми въ памѧтъ юго, иакоже изъволи се лѣстю
 сїмоу приложити, иже юсть коуніак лѣстю ѿ Шинеу гра-
 доу или дворица или водѣничие или винограде или шине,
 и прида кралівѣство ми цркви архістратигоу шть подъ-
 градна црквскаго .й. муди. а се имена тѣмъ людемъ:
 Грекашъ, Грозо, Драговратовъ синъ, скъ братиами си, Бра-
 тиакъ, Гановъ зетъ, скъ дѣтию, Владъ, дніаковъ синъ, Гер-
 говица, Гречинъ, Дешвъ синъ, Оутѣховъ, Никола видѣцъ,
 Аракѣцъ скъ дѣтию, Гроукаша скъ шоуруми, Докромиръ скъ
 братомъ, Доврославъ, Гоновъ синъ, скъ братомъ, Тоудѣ,
 Технитовъ синъ, Геркго ковачъ, Тоудевъ синъ Проданъ и
 зетъ моу Коо скъ дѣтию, Калик скъ братиами си, Славъ и
 зетъ моу Иванъ, Михо, Аѣловъ зетъ, Драганъ, Янкдрони-
 ковъ синъ, Драгославъ, Ікговановъ синъ, скъ дѣтию, Бра-
 танъ, Неговановъ зетъ, Михо, Дипотник зетъ, Докро-
 славъ, Звѣрьковъ синъ, Драганъ, Бокешановъ синъ, скъ брати-
 ими си, и Баснак Драго скъ дѣтию, Тоудѣ, Николинъ синъ, скъ
 братомъ, Драгославъ, Рипетинъ синъ, Сташ, Кричановъ синъ,
 Дмитрикъ, Радовъ синъ, скъ братомъ, Стано, Радомировъ
 зетъ, скъ дѣтию, Леш цѣгара дѣтъца, Маноило, Калеловъ
 синъ, скъ зетемъ си Доврикомъ, Петръ, Дешвъ зетъ, Никола,
 Евдокимовъ синъ, скъ братомъ, Дражо, Пиловъ синъ, скъ дѣ-

тию, Добре, Пиловъ синъ, и братъ мои Ино съ дѣтъцами си
и зеть имъ Братио ковачъ съ дѣтию, Манилавъ съ дѣтию,
Калиманъ съ дѣтию, Братица съ братомъ, Гиркъ златарь
съ дѣтию, Никола цегаръ съ дѣтию, Баш, Мирѣновъ зеть,
Дарославъ, Погдарекъ синъ, съ братицами, Еранотинко, Преди-
чинъ зеть, съ братомъ, Радѣ ѿркинъ съ дѣтию, Стрѣзо кле-
воуляръ съ дѣтию, Раш, Дражинъ синъ, Драгославъ, Коукор-
ровъ зеть, Стефанъ, Десноратовъ синъ, съ братицами, Го-
гданъ Крикодрѣво съ дѣтию, и трѣгъ пріинѣски и законъ
подградио, кои соу штроци съ коньми, да имъ юстъ за-
конъ, коги походи икономъ краю или на катороу годѣ рабо-
тоу, а шин с инимъ на конехъ, а да имъ се кони не оўзима-
ютъ, ни подѣ токарь да се не подкладаютъ, ик сами с ини
да походитъ на кон годѣ посолъ цркви; а кои соу кес-ко-
ни, да шроутъ дѣнъ юсенине и дѣнъ пролѣтине, и да го
пожноутъ и изврхуутъ, и дѣнъ 8 виноградѣ да работа-
ютъ, и прида кралевѣство ми селица запоустѣвша штѣ вѣ-
ка, име селицоу: Брустѣ и Сеухогрѣкъ и Лѣсковица и
Биткѣ и Дрѣновъ, а мегы Ярласана съ всѣми людками и
населени сел тѣхъ, про си ю населникъ штѣ тоѹихъ земль,
и селице Бургетокъ прѣзъ Лоукавицоу на Ікену Бодѣнициоу
и Калоугерица и полице пашнице съ всѣми правинами и ме-
гами сел тѣхъ, и село оу Каючи Коунаране съ парикѣ и съ
стасми пух и съ всѣми правинами села того, и не прѣзъ
кралевѣство ми югово моление, ик оутврѣди и записа кра-
левѣство ми, да боудеть оутврѣждено и непоколѣбимо све-
тѣи когородици хланьдарсконъ якоже и ина, иже соуть
вписаны къ христовулахъ родителми и прѣродителми кра-
левѣства ми, тѣмже шкразомъ и та вѣса вписаны соуть,
того ради кралевѣство ми исководи штѣ малыхъ и вели-
кихъ работъ, да имъ иѣсть ни града ни позова ни поклони-
ра ни писара ни никъ никто штѣ властен кралевѣства ми
тикомо игоумена настоищаго свете когородице хланьдар-
ске, и югоже никъ изволитъ поставити шладати храмомъ
светаго архїстратига Михаила да юстъ, а никъ никто, и
прида кралевѣство ми црквъ светије когородице иже въ Ло-
янѣ и съ селомъ Лојаномъ съ всѣми мегами села того и съ
всѣми правинами и съ виногради и съ нивиємъ и съ

ливадијемк и съ водѣчициемк и съ заселъкы, Кѣрнио и Запльжане и Конина Глava и Добротовкии и Градище, да јестъ метохъ свѣтие когородище Хиландарске, и селице Блъчи Лоуѓъ оу строумическомъ поли съ вѣсю юластию и прави-
нами, и планина Ѕгражденк и пашице Чрквена Полѣна, си-
ноирь Басилица, синожъ Стаквица и Дракъшанк и Петрово и
Сликница и Кнегиня на врѣзнически поуть и на Фроугоноу-
лово селице и лѣкето оу Строумици Тетрагонитово, да оу-
чини црквк и коуќе, да јестъ метохъ свѣтие когородище
Хиландарске, и чловѣкъ оу Ст(р)оумици Гале Ѓекса арк-
мѣник съ дѣтию, и прида краљевство ми црквк светоу
Петкуоу на Бруѓалици, про јестъ видалк Карка самъ скон-
ма роукама и съ троудомъ паче и пописалк и оукрасилк кра-
сеталии црквилии, да јестъ метохъ свете когородище Хи-
ланьдарске съ виноградомъ и съ ни(ви)јемъ и сѣнокоси, па-
че и пашира и земља, про моу је далк Господник и родитељ
краљевства ми, и тоу да си има црквк: и кто си полюзи
шдк јеговѣхъ люди или кто својдник чловѣкъ да греде сво-
јодно подъ црквк светоу Пе(тк)коу, и краљевство ми
шеводи и љеводи люди штк всѣхъ ракотъ краљевства ми ма-
лихъ и великихъ, такоже и кишне писано, и црквк светаго
Георгија, про јестъ видалк Бериславк на селици Србквиори,
ек виноградомъ и съ никијемк и съ вѣсю юласти цркве те:
синоирь штк Попша в Ницоу подѣлоу на локвоу и на Горкиницеу,
та на дроумъ и на Зоубоко Кроушниє из рѣкоу до трапа
србскаго, да јестъ метохъ свете когородище Хиландар-
скне. тога ради оутврједи и записа краљевства ми, да
боудетъ оутврк(д)ено и непоколѣвимо светои когородици
Хиландарскон такоже и иша, иже соутк вписаныа въ хрїсо-
воулк симъ, тѣмже образомъ и та вса вписаныа соутъ, кто
ли се юбрѣ таковин, и потырнитъ се разорити сиа записа-
ниа и оутврждена миою Стефаномъ краљемъ и право-
вѣрнимъ властелиномъ краљевства ми протосекастолик
Хрелашмъ, да моу јестъ мистиник Господѣвъ и прѣчистаа
мати њего, и да го порази сила чистаго и животворацаго
крѣста, и да јестъ проклетъ штк Бога и штк .ти. . шткъ ип-
ренскихъ и штк всѣхъ светыхъ Богомъ оугодившихъ, и штк
краљевства ми да јестъ проклетъ, и да јестъ пристеник

прѣдателю Иудѣ и съ рѣшими: крѣвъ юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ; а такови да прими гнѣвъ и наказаніе што кралевѣства ми, и да плати кралевѣству ми .т. перпир.

† Стефанъ въ Христѣ благовѣрнии краль и самодержавицѣ всѣхъ срѣбскихъ земель и пшеморскихъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in tom. Chilandar. D. Авраам. Опис. 32. Raji , Исторія II. 490. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. II.

LXIII. (1302) 6810. ind. XIII.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, monachis chilandarenibus donat turrim (иерскѣ πύργος) conditam prope Chilandar et in ea ecclesiam Salvatoris.

† Богоштицѣ оуко Давидѣ, вѣжделѣкѣ небесныхъ селѣк и въ оумиленіи вѣкѣ, доуходицѣ светлымъ наставляицѣ въ пѣснѣхъ своихъ вѣниаше глаголиє: велики мила соѣтъ села твоа, господи сиакъ, цароу мон, боже мон, и добро тѣмъ, иже живоути въ домоухъ твоихъ. јда пьтица ѡбрѣла себѣ храминиу и грѣлица сеїкѣ гнѣздо, на шемъже положитъ и вѣспитѣјетъ птицире своје? рѣкохъ ѡльтаріе твоје, мон господи, господи сиакъ, цароу мон, боже мон. и вѣжении прѣкыкаюши въ дворѣхъ твоихъ. тѣмъже и азъ оумиленыи, подобе се поустынилювѣзики грѣлици, радъ оуко вицѣ вѣгласити вѣса оудолниа поустынинаѧ мыслию вѣсю и присѣреніемъ благымъ, такоже и грѣлица грѣканиемъ сконимъ ѡглашаиеть дѣви гласомъ тѣчию, а вѣѣнѣсть юе немоющиа соѣтии, такожде и азъ грѣшкини, гласъ ко мон въ вѣсѹ вѣсленоу изиде, дѣка же монихъ благихъ на земли вѣгъ не видѣ, да никъ кто видитъ, понеже не створицъ блага на земли. слышавъ же што спаса моего иѣкоу вѣдовицоу дѣвѣма лѣдѣнициама приѡрѣткѡу паче когатѣства инѣхъ монграа, и азъ грѣшкини не штикашъ се, видѣкѣ светыи прѣродителіе и родителіе моие моие приложившие въ Светки Горѣкъ многаа множество монастырю светыи когородицѣ, наречемомоу Хиландарѣ, по изволенію штыца небеснаго, свѣта святаго, азъ Оуршакъ краль Стефанъ, сынъ Оуроша

великаго крала, сына Стефанова, Стефана, сына Неманина, речкше светаго Симеона, пришедшю въ мнѣ неромонаху Куріакоу съ чрквци хиландарскими, и вспоменовиши мнѣ вѣды своє на мори, слушающе се имѣ ѿтъ безкоожнинъ хоресаркъ, иже не можемъ исповѣдѣти, глаголющемъ имѣ въ мнѣ съ оумиленіемъ и молкю: створи намъ прѣпоконице въсѧ животъ намъ на мори и ѿтъ моря икъ юсткъ, и не прѣчиюхъ ихъ, икъ испакниихъ въсѧ прощеніе ихъ, и скздахъ намъ прѣглъ, и на иемъ съ храмъ спасовъ, и испакниихъ книгами и завѣсками и иконами и сксоуды и юще икими по-трѣбами доволкнинами, да юсть на славословије вожи, а ѿнѣмъ на поконице и на оутѣху, и мене въ молитвахъ сконихъ да поминаютъ, раба вожи Стефана Ђробаша крала. скврки же се храмъ съ въ дкии благокѣрнаго цара курь Яндроника и сына юго курь Михаила при проотѣ Наникии, при игоуменѣ хиландарскомъ Курнициѣ, въ лѣто .~~1510.~~, скликнаго кроуга .~~1510.~~, лѹннаго же .~~II.~~, индѣкта .~~II.~~.

† Екъ Христата бога благовѣрни Стефанъ Ђробашъ краль †.

Sigillum argenteum deauratum pendens: стефанъ прѣвомѣченъ архидиаконъ апль ес. (с)тепанъ въ хрестѣ възъ веркии краль съ вгомъ..... Origin. membran. in Chilandar. D. Avraam. Opus. 18. Apographum factum saec. XVI. habes in archivio metropolitano, quod est in Karlovie. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. II.

LXIV. 1304. 18. маји.

Helena, Serbiae regina, Nicolae falso accusato veniam dat per terram suam libere iter faciendi.

Любовномъ ми синъ и къмъ кралевства ми кнезъ Ахропчкомъ Маринъ Гадваръ и съдниамъ и вѣкникомъ оприлић Ссон. знате ви, како кралевство ми... изкаше Николицъ Жргова нети за терке, де ми вехъ покѣден... јере је шпиникъ съ Жргомъ, да изкахъ и ѡдѣ вакъ, и швамо ђасъ изкахъ, и не ѿбрѣтохъ га крива ни деж(н)а, да кла... чв се, ѡдѣ селъ кралевство ми за ѿнѣ дѣлгъ да га не ишре, ни м(н) је деженъ, да си мъ је милостъ кралевства ми ходити

свободно по моен земли како и д(р)8зимъ вашимъ д8бров-
чаномъ паче и коле.

Ієлѣна кралици а.

A tergo: Любовномъ ми синъ и к8мъ кнезъ д8бровчко-
мъ и сон опчиникъ.

E libro manu scripto: Cronica la più antica di Ragusa.
pag. 109. 110. conventus patrum Franciscanorum Ragusii,
ubi etiam sequentia leguntur: Die 18. mensis madii 1304.
regina misit unam suam literam slavonicam per Mata de
Bolsich de Antibaro a lo caro filio de lu reame et a lo com-
pare Misser Marin Baduer conte de Ragusi et judeci et con-
silgeri et a tuto lo comun de Ragusi etc.

LXV. (1305—1307) 15. martii. Cathari.

**Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem
factam a matre Helena monasterio S. Mariae Rotaciensis.**

† Изредно и в прѣстѣги, прѣистѣги и прѣблагословле-
ници кладычици наши гостиожди и вогородитељници, при-
снодѣлѣни Марин, тѣмкже и мки, грѣшики и ѿмилени
раби твои, кою ти похвалоу принесемъ, прѣистаја? что
же ли наречемъ те, шкрадоканка? или вѣми похвалами
вкхалимъ твоје прѣнепорочкоје дѣлѣство, прѣистаја вогородиџе,
дѣлко Марине? ик шкаче архангеловоу гласу
подобаје се и мки грѣшики недостоинкими ѿстѣнами
вкиниемъ тии: радоши се, радоши се, шкрадоканка, го-
сподѣ с твою, и токоју съмриши се негеснаја съ земљи-
ми, и родѣ чловѣчески токоју изказавенъ вѣстъ прѣквие
клиетки Йадамовы, Йадамъ же и Јуѓа ликствоујета и
рождѣствѣкъ твојемъ вксприијемъ прѣкоју добротоу, юже
прѣстоујпленијемъ погоѹниста, ангеломъ слако и проро-
комъ съкытије, апостоломъ похвало, мученикомъ вѣницију,
царемъ државо, грѣшикомъ привѣжије. тѣмкже и азъ,
рабъ твои Стефанъ Оурошъ, самодржавни кралѣ срѣбре-
ски и поморески, по милости твоји и по милости рождѣ-
шаго се ис-теке ке-с-ѣмене сакица истинкнаго, Христа кога
нашего, припадаю къ прѣистима ногама твоима, милости
просе и прощеније грѣхомъ моимъ, иако да помилујеши и
застроупиши мене, грѣшинааго раба твојего, и съ рабомъ

твоимъ а съ сыномъ моимъ Стефаномъ и штѣ всѣхъ врагъ
 нашихъ видимыхъ и невидимыхъ, и въ юности нашей, цо
 ми си ты дала, чиста, и съ сыномъ ти богою нашимъ,
 даю таланть свѣтомоу храмоу твоемоу, іже єсть оу
 Рѣтъчка, свѣтии Богородици рѣтъческои, Доѹонцоу,
 Зѣбовина и Братошъ и Топлишъ, Шаптине и Спилани и съ
 мегами. а се меге: шть Ластъве, како тече стоудынцъ
 Мостъцъ оу ластовско блато, горѣк шть Мостъца оузвѣ
 до по вѣнице, а юдь вѣница оу шаптинскоу скалоу, шть
 шаптинскѣ оулице оу Соѹхии Потокъ, шть Соѹхога Пото-
 ка оу Прѣсѣкоу, шть Прѣсѣкѣ оу Градище и юдь Дѣкина
 Бѣрѣха, юдь Цѣпича оу Калъцъ, оу Плишъ на-Топлишемъ, оу
 крѣдо Свинищехъ, оу Малоу Щестрѣвицоу, оу Зеленикоу,
 како глѣда оу морѣ: како ю юлаадала Госпога ми мати кра-
 лица Іѣлена, и шна ю дала и записала, то потвѣди кра-
 левство ми и записа, да ю на пищоу старъцемъ и на юде-
 ждоу слѣпимъ и хромымъ и братин, и да ю този скобѣно
 юдь всѣхъ работъ господствующихъ великихъ и малихъ
 и шть сильныхъ оу юласти кралевства ми, да не поврѣ-
 дитъ, цо се тоу именуютъ црквино. и кога вогъ изволи
 быти по миѣ на столѣ кралевства ми или сынъ кралевства
 ми или юдь рода кралевства ми, сего писанаго малаго
 мною да не разорить, нѣ да потвѣдитъ, или кто юдь си-
 льныхъ или юдь владоющихъ. кто ли дѣзнетъ и мало цо
 юдь сиѣ разорити, того вогъ да разорити гнѣвомъ своимъ,
 и да ю причестникъ Пюдѣ прѣдателю и къ тѣмъ рѣкышнимъ:
 крѣвъ юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и да ю проклять
 юдь Господа вога вседѣржителя и юдь сиље чистаго и жи-
 вотворенаго креста и юдь всѣхъ свѣтыхъ оугождышнихъ
 богоу шть вѣка, и да моу соупрѣница коуде мати божия
 прѣдѣ страшнимъ соудишимъ, югда придетъ въ славѣ соудити
 живымъ и мрѣтвимъ, и юдь мене грѣшнаго краля Оуроша да
 ю проклять; а таковыи, кон имѣ пакостити томоу лѣстю,
 цо записа кралевство ми, или оу пашицихъ или оу тегови-
 цихъ, или имѣ кон соудѣ двизати на црквовъ оу той земли,
 да плати кралевству ми тисоукю перъперъ. и тоу милость
 сѧтвори кралевство ми дому свѣтии Богородице рѣтъческыи,
 кѣди приде оу Которъ градъ. и тоу бише съ кралевствомъ ми

властелје: архијепископъ барски Маринъ и казњицъ Мирославъ и јепискоупъ хљавински Ишанъ и јепискоупъ зетински Михаилъ и челиникъ Бранко, дједъ Мирославъ, жупанъ Владиславъ, пискоупъ которски Дончина и два свјдјока Драго и Павље, сего ради писа и подјписа краљевство ми вк свјдјеније висакомоу. и сије писа Петрицъ днијакъ мјесеца марта .Е.

Стефанъ Урошъ краљ већехъ српскихъ земаља и поморскихъ.

A tergo: Donacio Dubouize cum omnibus finibus.

Sigillum pendens: inscriptio illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Vide nostram homiliam in ramos palmarum. I. et 66. In apographo, quod est apud Besarionem Ljubiša in mon. Maina (pod Mainom) in finibus Montis Nigri, sequentia adduntur: .Е. дњик 8 градј Родимъ съ властелин монеми на .ХАТЕ. et: си христоволь благочестиваго и прѣвисокаго господина српскаго цара Стефана.

LXVI. (1273—1314) Festo S. Symeonis. U Brnacēh.

Helena, Serbiae regina, promittit se amicam fore Ragusinis eosque certiores esse facturam belli a rege imminentis.

Ієліна, милостију божију кралица все српске земле и поморске, је њетоу се архијепископији дубровачкомъ и кнезу и всон оптинији градјскои 8 господа бога веђаржитеља и 8 прѣкињу јего матерји и 8 чистни и животвореци крстъ господњи и 8 света божија јеванђелија и три ста и шестъ десетъ штакъ никћискихъ и 8 все свете богији ћодивши јака, како ћују любити већи градъ, и како ми пријају владыке, кое је 8 градји, тако да га и ја люблю, и такоге да ми пријају. и ако пријаји кнзији дубровачци беј-крала 8 мои дворји, ћо имъ исхажи моимъ посланијемъ или на моје пријатељство или и некто властелинъ или кто годји, все да имъ ја плају. и ако имъ ћаки краљ послати војнији на дубровници или гуси или ције годји пакостити дубровници, да је јако мене вједјеније 8 градји, колико наивеке могај бркзо, и да скамъ 8 всаки ваша неволја. и окози ја пишо маломъ братији Николај и братији јеројији франкчији и господији дубровачкимъ Михојији Генчичлији и Петроји Богданцији. и сије писање пишо на Семијонъ

Дѣнкъ ѿ Бѣрнацѣхъ, и овози є имѣ архіпискпа дѣбровѣчкага Йаніара и кнеза дѣбровѣчкага Ивана Сторлатъ, ѿ кое се врѣмѣ сиа книга писала, и ю поставляю мою печать на сиенѣ книзѣ.

ІЕЛѢНА МИЛОСТИЮ БОЖИЈВК КРАЛИЦА ВСЕ СРПСКЕ ЗЕМЛЕ И ПОМОРОСКЕ.

Sigillum pendens: inscriptio serbica illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 27.

LXVII. (1273—1314).

Helena, Serbiae regina.

Сын чисткни кръстъ сктворенъ кралицомъ Јелѣномъ свѣтой троици отъ Сопотацѣ, отъ ињемъ петъ коматъ чистнога дрѣка, цело свѣ, и четири камени, а дано на дрѣка двѣ тисоуци перкперк, а третната тисоуциа отъ камени и отъ златѣ. и кто хоце си кръстъ јдкдати јдкъ свѣтыя троица или га симомъ оузети, да га богъ оукнє и кръстъ чисткни. аще кто что къзметъ јдкъ сего кръста јдкъ дрѣка, да је проклетъ јдкъ кога, и да га оукнє кръстъ чисткни.

Inscriptio in cruce aurea. F. X. Pejačević, Historia Serviae. 215—216. P. J. Šafar. Lesek. 125. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 5.

LXVIII. 1314.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Ego Stephanus Uroš, servus dei, abnepos sancti Symeonis et filius magni regis Uroš, rex omnium terrarum serbicularum et littorum, aedificavi hoc templum in honorem sanctorum et justorum Joachim et Annae 1314. Qui everterit hoc templum Christi, maledicatur a deo et a me peccatore.

Inscriptio serbica in capella prope Studenica. Paton. Servia. 192.

LXIX. (1316) 12. martii.

Stephanus Dragutin, Serbiae rex, monachus Theotistus, moritur.

Бк .вѣ. дѣнкъ прѣстави се Стефанъ краль, јеоктистъ монахъ.

E codice, initio saeculi XIV. in Serbia scripto, typico continente, bibliothecae caesareae Petropoli. P. J. Šafar. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt. 27.

Мъсца марда .ві. прѣстави се Стефанъ краль, ѡевѣтистъ монахъ, лѣто .1275.

E Vukii typico chilandarensi.

LXX. (1275—1321).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem factam a Stephano rege (1222—1228) monasterio S. Mariae in insula Melita (Meleda Млѣтъ).

Стефанъ Оурошъ, по милости вожиенъ краль, оуноуки гospодина ми крала Стефана, синъ гospодина ми крала Оуроша, видууки створение гospодина дѣда ми крала Стефана манастирю свѧтыиѣ вогордице иже на Млѣтѣ, никакоже дръзвноуихъ разорити прѣдѣложениихъ ииамъ, ии паче потвѣдиихъ, аще ко ии грекѣ соѹциоу ми, ии вѣтвие юсемъ влагалаго корене свѧтиихъ гospодъ родитељ монхъ. тѣмъже аще ктош дръзвнетъ разорити прѣдѣложенїа свѧтыиимъ гospодиномъ дѣдомъ ми и икою потврждении, таковин да коуде проклетъ ѿтъ гospода кога вкеседрѣжитела и прѣсвете вогордице, и да ми је соѹцирница света вогордица на страшномъ соѹдиши, и ѿтъ мене грѣшкинаго да је проклетъ, сего ради писавъ и подьписахъ.

Стефанъ Оурошъ по милости вожиенъ краль и самодрѣжкацъ вксе срѣпкскѣ земль и поморѣскіе.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 52. Donationem regis Stephani habes sub XVII.

LXXI. (1275—1321).

Stephanus Uroš II., Serbiae rex, fundat monasterium S. Nicolai in Hvostno.

† Господъ вѣзнесъ се на небеса да поуститъ мировии ѿтѣшитѣло, небеса ѿготоша прѣстолъ юго, иblaци вѣлацъ, лепије славији царствїа юго, аггелы сего хвалеџе дивише се, прѡрочаскаа съврѣшающаа и дивнаа вкъ чловѣцѣхъ творѣщааго, рече бо: вкъ ѿни дѣни извѣќю ѿтъ духа мојего на

въсакъ пакъ, и пакъ: въ штыцъ твоиъ мѣсто кыше сыновъкъ твой; и пакъ: некеса исповѣдають славоу божію. въ симъ оубо правовѣрію оүшеса на слышаніе приложитъ подобають и въ разоумъ вкпетїа, правовѣрїа ко стронителю и вѣликааго Сишина изображающе въ жити сѣмъ парицаютъ се исповѣдающе и въ....ажающе славоу божію, ихъже паметь не прѣстялющіи и жизнъ некончаюма, слышаше бо бога рѣкша: любенъ ме възлюбленъ будеть штыцемъ моимъ, и азъ възлюблю и, и избрѣю посрѣдѣкъ его волю мою, по сихъ же избитель ко штыца моего сътвороу юмъ. о блаженное слышаніе, о блаженное избраниe, о блаженна надѣжда, иже избранина кысть... светаго корѣнѣа богоюкіе вѣтвїи, иже въ (еди)но съвѣтнице богоюбивиа слышаніа и видѣнія и (тро)уди и поты сконими потише се сътворити я, в(лаж)енаго и богоюбиваго паричю Стѣфана краля Владислава всѣхъ срѣбскіе земли и поморскіе, въноуки светаго Симеона Неманіе и скина Стѣфана краля, въ миниатюрии изображеніи монаха, иже богодарованіма юмоу прозорливама доуходніма и любазніма ищима къ владицѣкъ и възносителю Елецкому проз(ва) юго божестакнаго телѣсъ стопи конкучне статна вѣс(ном)инаніи сътворїи, рѣкше възнесеніа храмъ на мѣстѣкъ парицаємъ Милешева въ жупѣ Чркенон Стѣпнѣ, егоже божествѣнныи и чловѣческіи красотамъ 8крашенъ и сели и влахъ(ы) избастїи прѣдавъ мнѣкъ съ богоюкъ господствующоу тогда краю и пакъ съ богоюкъ самодѣльца всен срѣбскіи земли и поморскіи Стѣфансъ Оурошоу блаженоу свою доушоу въ роуцѣкъ любимому Христоу прѣдал. тѣмже и азъ Стѣфанъ Оурошъ потыщахъ се родителюмъ моимъ и прародителюмъ създати храмъ светому архангелю и чоудотворцу христоку Николи въ Хкоснѣ на реци Бистрици близъ вѣликии архіепископіе срѣбскіе, и сини свети храмъ създахъ въп... роуцїи възнесеніа господна рѣкше Милешева, идже почивають прѣкіи архіепископъ и оучитеаль срѣбскы и прародителъ нашъ, светитѣль христовъ Савка, въ испокониїе братіамъ шти светаго манастира, наимъ же и родителюмъ нашимъ и прародителюмъ въ вѣчни помень. и когда Богъ изволи.... владати землю сию, на того възлагаю всако... тителство, и приложихъ храмоу симъ въ оукрѣпленіе

нїе и..... Стакпъ, а мєга мѣс оу Градска воденица Петра-
шик потокомъ и ртомъ на ст҃денацъ чркагарѣ на Коваче-
вацъ надъ Жїшчицоу каменъ, шть Жїшчице косомъ, како
ками вали, оу Люкешк потокъ, Любешк потокомъ и оу Би-
стрициоу. тѣкъ, штьче свети Николаie.... прїемлие милостіи
помоцкъ, тѣмъ многогрѣшны Стѣфанк Оурошк къ
тѣкъ привегохъ, мон застоупниче теплъ, все сїи приложињъ
храмоу твоему, да аїре кто дрѣзнетъ, юдрѣжимъ завистю
сотон(ин)ою дарованыињъ линою вкивтркнињъ домоу и вѣне-
шињъ, такоїн да коудеть проклѣтъ въ склы вѣци и въ боу-
доуцикли шть господа бога вседрѣжитела и шть прѣчистије и
прѣкнепорочије и приснодѣви Маріје владичице богородице и
шть всехъ светињъ(хъ) когоу 8гождашињъ шть вѣка аминъ,
и да коудеть причесникъ прѣдателемъ ск распаниши госпо-
да и рек шими: кркъ его на насъ и на чедехъ нашихъ и шть
богодарованнаго намкъ (в)ѣница да коуде проклѣтъ. аминъ,
аминъ, аминъ.

† Стѣфанк .в. Урошк господинъ вксе срѣб-
ските земле и пшмшркските.

Aprographum membran. vetus quidem, sed minus accingatum in mon. Savina prope Catharum. Nos e duobus arographis hujus aprographi textum restituere conati sumus. Monimus alterum aprographum in subscriptione habere tantum Стѣфанк Урошъ etc.

LXXII. (1302—1321).

Stephanus Uroš II., Serbiae rex, monacho habitatuо
in turri condita prope Chilandar et ecclesiae, quae ibi-
dem est, donat pagum Кисово.

† Сладости нензреченнаа, владыко Христе, испльни
моје желание, яко послѣдовати твоимъ обученијемъ, венчаль
во юси въ светѣмъ твоемъ Евангелии, да просвѣтить се
скѣтъ вашъ прѣдъ чловѣкы, яко да очэреть добраа вана
дѣла, и прославеть штица вашего, иже јестъ на небесѣхъ.
слышеје оубо син великаа окѣтованнаа, глаголаннаа тобою
люквијимъ те, спасе мон, сего ради тѣщимъ се и мки по-
движеуши се шть земљињињъ къ небесијимъ напаче слыша-
ти, кыимъ оубо господь лкзды вѣзајетъ и вѣчнаа вла-

гра, не приносещимъ ли іемоу славоу и честку, приносещимъ славоу имені юго? възложте бо рече жртвки, и въходите въ дворы юго. да понюже юстк таковаа наимъ помоцк и оутврѣждение ютъ господа створьшаго неко и землю, подобаєть оукш въсю доушю и ютъ всесого помышленииа възлюбити того козьственіе заповѣди, въ инхъже прѣжде прѣвн ходивше обѣтования оулоучише вѣчнаа. мнѣк же хвалити се да не боудетъ, тъкмо и слаѣ и помоци господа нашего Ісѹ Христата, яко молитвами прѣчистые юго матеря и святаго прѣвомоученика и архидиакона Стефана и святыхъ монхъ прѣродителъ и родитель дастъ и мнѣк настолкникоу быти имъ въ ютъкстии моемъ, Стефаноу Оуршоу въторомоу, ютъ племене же краль и самодрѣжцик въс еркѣскіе и приморскіе земле, прѣвѣнукъ святаго Симеона Неманіе, въиоукъ прѣвѣнчанкаго крала Стефана, сынъ же Стефана крала Оурша прѣваго, Симона монаха изволеніемъ козьственіе благодати. оумоліенікъ въ живоуцили въ домоу прѣсветлие вогородище владателнице хиланьдарскіе иже въ Светки Горѣ, игоуменомъ и бащомъ и въсю братию, складахъ ииригъ великъ и тврдъ съ градомъ школо и съ келиями на иоки хотешиимъ жити чрквицемъ тоу на лукетѣ рекомѣмъ Хроусиа при мори, и с помоцию козьственою ииригъ того великаго иирига створицъ цркновъ въ име прѣславнаго юго възнесения, и оукрасицъ иописаниемъ и склоуды иже на потрѣбку свиренкими въиоутрѣ и вѣнѣнкими праведами. и іеце благодати козинъ съпостѣшествоуючи ми потырахъ се, и испросицъ оу господина и родителя ми цара греческаго, курк Янѣроника, и оу възлюбленаго скна юго брата кралевства ми цара греческаго, курк Михаила, оу стрѣмской власти село, именемъ Коуцово, съ винограды и съ доходкы и съ всѣми правинали села того близъ селъ монастырскіихъ соумѣгъ съ иими, и сего села Коуцово не испросицъ на име монастырско, ни га дахъ монастырю, ик да имъ ибладаїеть старкцъ прѣквилаи въ семъ ииригоу храма възнесения господина. син же ииригъ не ютълоучин кралевство ми ютъ монастыря, ик паче да юдинкствоую скмонастыремъ, како ю и записано въ прѣвомъ хрусоволѣ, югоже створи кралевство ми монастырю. и

ѿтъ иноуде старкцѣ хотен прѣкѣвати вѣ сѣмѣ пирѣгоу да се
 не ставни, тѣко ѿтъ монастыря да се извираа ѿбѣцианѣ
 сквѣткомъ кратије подобнии на тиш дѣло прѣкви по игоу-
 менѣ и по каини, и кезъ великаа оуздока и дѣла да не изви-
 мають се, и чѣто сѧмѣ даљ ѿтъ дома кралевѣства ми живога
 или мрѣтвога добытка, рѣкше аже соутъ вѣноутъ цркви
 на слѹжкбоу и на оукашніе црквокною, книге, иконы,
 закѣси, чѣсткнн крѣсти, скосуди злати и срѣбрни и инаа
 мала и голѣма, и все, чѣто је дало кралевѣство ми на име
 пирѣгоу, с проста да не иматъ власти ни самѣ кралевѣствуючи
 вѣзети что даныихъ миою вѣ даръ господѣни. аще ли кто
 вѣзметъ и мало чѣто, да га мѣстни светоје вѣзнесеније и
 скитаа когородица, и да јестъ проклетъ ѿдѣ вѣчкѣ скѣткнхъ
 и ѿдѣ мене грѣшилаго. и јеоже изволи вогъ по мицѣ кра-
 левѣствовати срѣкескою землию или скиноу моемоу или ски-
 ногкцоу моемоу или вѣноукоу моемоу или ипомоу комоу
 ѿтъ рода моего, сего да не потворитъ ни разоритъ, ако и
 кралевѣство ми прѣкви хъ писании и оутврѣждении не потвѣ-
 ноуихъ ни потвориухъ. на того ко самога кралевѣствуючаго
 вѣложихъ сиє моиѣ сквѣданије, іеже вѣдахъ вѣ дарѣ спасоу
 моемоу Христоу, ако поменоу и молекѣ вѣти за ик тоу та-
 коже и за ме вѣ животѣ ми, томоуже склаюдати и печало-
 вати се и коакшаа придавати вѣса аже вѣ потрѣбѣ домоу
 светаго вѣзнесения господніа, и пицоу и ѿдѣканіе старкцоу
 сѧ чрѣкнцы соѹциами сѧ шимѣ, вѣтораго вѣ ктитора по
 мицѣ кралевѣствуючаго нареходѣ мѣстуоу семоу скетомоу
 испакнати и крѣпити, не ѿтѹзети же чѣто мала и велика
 данкиихъ и записаниихъ миою здѣ, ни потѣновенїкоу вѣ-
 ти, аще ли кто, кога не које се и чловѣкъ не срамлиаје се и
 соудѣ страшнѣи прѣкви дѣвкѣ, и вѣхоциетъ разорити или
 прѣтвортити или ѿтиети что ѿтъ приложенїихъ и оуза-
 коненїихъ и писанїихъ миою, ако же и выше рекохъ, вѣ
 сиємѣ хрѹсовоулаѣ, аще и тѣкѣ самѣ кралевѣствуючи краль
 срѣкескии землии или ѿтъ настојициихъ игоуменѣ мона-
 стыря а или икъ кто, ѿтъ таковаго да ѿтниметъ милостъ
 свою спасъ мони Христоиск, вѣзнеси се вѣ слажѣ вѣ ѿткцоу,
 и проклети юмоу коуди ѿтъ тога самого господа вога
 вѣседрѣжитела и ѿтъ прѣистыи юго матерје, и пораженъ

да будеть ѿтъ силы чистаго и животворящаго креста и ѿтъ .ві. светкихъ апостоль и ѿтъ .тн. светынихъ юже въ Никенъ, и ѿтъ всѣхъ светкихъ богоу ограждениихъ ѿтъ вѣка да єсть проклетъ и тѣклетъ, и да будеть приченъ къ Иудѣ прѣдателю и къ инѣмъ рѣкшимъ: кръвь юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и ѿтъ мене, ако и грѣшны єсмъ, и ѿтъ богоодарованаго намъ вѣнца да єсть проклетъ въ сѣмъ вѣцѣ и въ будущемъ, сего ради подписою въ свѣдѣніи всѣмъ.

† Стефанъ Оурошъ по милости божией краљ и съ богомъ самодержавицъ всѣхъ срѣбровскихъ земѧхъ.

Sigillum aureum pendens: ICXC - ANDRONIKOS EN XΩ TΩ ΘΩ ΠΙΣΤΟC ΒΑΣΙΛΕΥC..... Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Opie. 19.

LXXXIII. (1302—1321.)

Sava III., Serbie archiepiscopus, confirmat Stephanii Uroš donationem factam litteris praecedentibus.

† И азъ смиреныи и всѣхъ послѣднини милостию божией архиепископъ всѣхъ срѣбровскихъ и поморскихъ земѧхъ, нареченыи же въ минијскомъ изразѣ въ име светаго и великаго апостола и архидиакона срѣбровскаго курь Савы, рѣкше Сава третинъ, видѣвъ благоуздѣніе съмѣшиеніе и потьцданіе и потроужденіе, паче же и поданіе добро гospodina mi прѣвысокаго краља въсѣ срѣбровске земли и поморске, Стефана Оуроша, юже въелни светаго възнесенія въ Светки Горѣ, юже єсть пиръгъ близъ мора на мѣстѣ рекомѣкъ Хроусна, въ власти монастыря светыи богородице хиландарскыи, и прошениемъ того самого гospodina mi прѣвысокаго краља, иакоже видѣхъ записанаа и оутврждена краљевствомъ юго, велика соугъ въ сиемъ христовоулаѣ, зъговоривъ се и азъ съ братиєю свою съ ѹпинскоулы, записахъ и оутврдихъ и запрѣтилъ и заклинамъ силою божией и прѣчистыи юго матерји и чистаго и животворящаго креста и всѣми светими ограждениими юмоу отъ вѣка молитвами гospodina и светитела нашего курь Савы и светаго Яркеския, Савы, Иоанникия, Іѹстадия и Иакова и

Еустадија втораго, и азъ же и братија моја светители живи со ѿце проклињамо и завезојемо, иже хошетъ разорити и мало чьто шть писаныихъ господиномъ нашимъ краљемъ въ сијемъ христовоуљѣ, икъ паче да прѣкывајетъ съхранајемо и склюдајемо тврђдо и непоколѣбимо и краљемъ српскими, югоже богъ изъволији господствовати, и светители хотешиними по нась быти и игоумени и братијами долоу светкије богородице Хиландарске. аще ли кьто въсходијетъ разорити, да разорить юго богъ и въ синъ в'къ и въ бодоуцини. аминъ. сего ради писавше и подкписасмо въ свѣдѣније всѣмъ.

† Сава по милости војнији архијепископъ всѣхъ српскихъ и поморскихъ земакъ.

Subiungitur praecedentibus litteris Stephani Uroš (1302—1321) in eodem folio. D. Авгааш. Опис. 22.

LXXIV. (1302—1321.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, monacho habitaturo in turri condita prope Chilandar et ecclesiae, quae est in ea, donat quosdam pagos.

† Земљана земљи јставље и тајницихъ и пристиничехъ штедије придије, възникнѣмъ, и на висотоу възвиескомъ јчи, и разоуми въперимъ, глаголије къ прѣвѣчномоу и безначелномоу владицѣ и благомоу штьцоу и весномоу творицоу въсие твари видимыје и невидимыје и јединочедомоу сину юго, къ надежди и похвалѣ рода христијанскаго, господоу когоу спасоу нашемоу Јесу Христоу, и прѣсветомоу и благомоу и животворецимоу доуходу юго въпнује: слава тебѣ, тркеветаја тронце въ јединомъ вожествѣ въ вѣки аминъ. пониже благоизволивъ посла јединочедши сину твои на земљу спасенија ради чловѣчскаго, тада же теке благаго штьца не штеноучије се любвији Јесусъ Христоу родни се, тако самъ въходитѣ, и иаки се, тако самъ изволији, пострада пактию, а не вожествомъ, из мртвихъ въскреће поправъ смрткъ, и възвесе се въ сваѣ, скршиен всаческаја, минија давъ светымъ своимъ апостоломъ и јвеџијије пријествнија светаго доуха, иже јствије начеше глаголати инѣми језици, и тако просвѣтише

въсеменою наставляюще въ разоумъ твои истиннаго кога
нашего, мки же проскарпше се иами поемъ твои скотообраз-
нки лица зракъ, покланяющ се страстемъ твоимъ, чтемъ
же и вскрысение, и славноє възнесение славимъ, и при-
падающе молимъ се, сладости нензреченнаа, владыко Хри-
сте, испакни мои желания, яко послѣдовати ми твоимъ
учениемъ, вѣралько юси въ скрѣмъ твоемъ юангелии:
да просвѣтишъ се скрѣтъ вашъ прѣдъ члвѣкъ, яко да оу-
зрѣтъ добраа ваша дѣла, и прославетъ ютьца вашего, иже
иестъ на некескъ, слышаюмъ ко сии великаа юкѣтования
благоданаа твою въ любвиимъ тѣ, спасе мон: сего ради
тычинмъ се и мки, подвигши се ють земльниихъ на не-
веснаа, напаче слышати, скимъ оуко господъ крѣпостъ
даистъ и вѣчнаа блага, ик не приносенимъ ли юмоу славоу
и честъ, приносенимъ славоу имени юго? възмѣте ко
рече жрѣтвъ, и въходите въ дворы господни, да понеже
иестъ таковаа помоцъ и оутвѣрждение наик ють господа,
створишаго неко и землю, подօкаше оуко ють все доуще и
ютъ всего помышленнаа възлюбити того божественни
заповѣди, въ иихъже прѣжде прѣкии ходившии юкѣтова-
ния оутоучиши. мк же хвалити се да не боуде, тѣкмо и
силъ и помоци господа нашего ІсѹХриста, яко молитвами
прѣчистыи юго матеря и скетаго прѣкомоученика и архиди-
акона Стефана и скетыхъ монихъ прародителъ и родителъ
дастъ и мк настольникоу быти имъ ють ютьствни моемъ,
Стефанъ Оурошъ вторыи, ють племене же краль и самодѣ-
жъцъ все срѣскни и поморскни землю, правнуука скета-
го Симеона Немане и вноука прѣвѣнчанаго крала Сте-
фана Симона монаха, склик же Стефана крала Оуроша Су-
мона монаха, поноужденъ же божественою благодѣтию и оу-
молиенъ (бы)въ живоуими въ домоу прѣсветлии когородице
благодѣтелице хиландарскни иже въ Светѣи Горѣ, игоу-
меномъ и бацомъ и всею кратиню, и скздахъ имъ стальпъ
великъ и тврдъ на лукетѣ рекомъ Хроусни, и с помо-
чию божественою юбрѣхъ того иирага створиихъ црковь въ
име прѣславнаго юго възнесения. и юще же богоу послѣшъ-
ствоующоу ми ю божественъмъ юго дарѣ, иже ми дасть,
и иная многаа приложения, юлико ми бысть възможно,

приложихъ въ създаниихъ и въ направлениихъ храма прѣ-
свѣтніе когородицѣ хиландарскіи, аже соѣтъ вѣноутръ
и изкии монастыри и въ запоустѣквишихъ метохиахъ
швѣковленія и винограднаѧ пасажденія и юже юстъ на крѣ-
моу и юдѣніе слѹжениимъ свѣтѣи цркви села и пашниа
доволено въ срѣкѣцѣ и въ грѣкѣцѣ земли, юлико испро-
сихъ оу господина ми и родитела, свѣтаго цара грѣкскаго
курь Янудроника, и оу вѣзюкленаѧ сына юго брата кра-
левства ми, курь Миханла, цара грѣч(ес)каго, та же вса здѣ
не исписаше се. писана же соѣтъ въ царскіихъ хрисовоулаѣхъ
и въ кралевства ми хрисовоулаѣ, а юже не вѣзъможна вѣше
вписанти се въ хрисовоулаѣ вса по юдиномъ, тѣмъ вѣдеть
свѣдѣтелница и приемница прѣчистаго моя застѹпни-
ца и благодѣтелница хиландарска, могоуци ми изкакити
вѣчиниѣ моїи. син же пиргъ не ѿтѣлоучи кралевство ми
юдѣ монастыри, ик паче да юдинствене с монастыремъ,
како ю и записано 8 прѣкомъ хрисовоулаѣ, югоже створни кра-
левство ми монастырю. и юще же когору поспѣшествоулюю
ми и оумыслихъ, юже хоїетъ быти на покон и на пиню и
на юдѣніе братиамъ хотениамъ жити въ селѣ пиргроу въ
храмѣ вѣзнесения христова, да се дли на всако годище юдѣ
монастыри храна мертицѣ скрѣпенъ испаки вѣжъ живоу-
циимъ въ сиѣмъ пиргроу, како юстъ записанъ оу монастырь-
скомъ хрисовоулаи. того ради да кралевство ми монастырю въ
скопской юласти цркви свѣтаго Никитѣ оу Банаѣ съ селѣ
и с людми и с влахы, и тоигиє оу скопской юласти дроу-
го село Ткморани и докйтка живога и мртвога, юлико
стѣде тогда настоицла братиамъ въ монастыри, колико ю до-
волено дакало кралевство ми въ вса крѣмена, юлико ми юстъ
поцедѣлъ когръ господствовати въ срѣкѣцѣ земли. син же
коматъ и мертицѣ оуствакленъ вѣстъ изволеніемъ и юк-
циимъ звѣкориеніемъ по воли, а не по поужди игоумена и
бацие и всега събора дому свѣтніе когородицѣ хиландарскіи
рекши, како и коуплено вѣстъ кралевствомъ ми юдѣ
иихъ, како да юстъ тѣрѣдо и непрѣложно ни шть тѣхъ са-
мѣхъ ни шть иныхъ хотениихъ быти въ томъ монастыри
старѣнинамъ, рекши игоумена и бацие и иконома и еклис-
иарха и иже с ними. того ради кралевство ми записоує и

оутврѣждѹю і заклинамъ и страхомъ божимъ запрѣцамъ, яко селѹ не разореноу быти никакоже, икъ донъдѣже стонть монастырь Хиланьдарь, и спиѣ записаніе да юсть тврьдо и непоколѣблімо. аще ли кто дрѣзнетъ разорити юго, того да мѣститъ спаск мон Христосъ и светою юго възвесеніе и прѣчи-ста когородица, въ мѣсто по(мо)щи да моу юмѣстителница, и да юсть проклетъ штъ всѣхъ светкихъ и ѿдѣ мене, ако и грѣшникъ юсмъ, и юще же благодѣти божии поспѣшисткоую-цини потѣщахъ се и испросиухъ оу господина и родителя ми цара грѣческаго, кирь Янкдроника, и оу вѣзлюблѣнаго сына юго, брата кралевѣства ми, цара грѣческаго, курь Михаила, оу строу мыскон ѿласти село именемъ Коуцово с винограды и съ доходкы и съ всѣми правнами села тога близъ сель монастырскими соумѣгъ с ними, и сега села не испросиухъ на имене монастырско, ни га дахъ монастырю, икъ да иак ѿладда старцъ прѣкываен въ сѣмь пиръгоу храма святаго възвесе-ниа, и что съмъ дахъ ѿдѣ моєга дома или жикога или мрѣ-твога докытка, реккше аже соутѣ виноградъ црквѣ на слѹжб-коу и на оукрашение црквною, кѣниге, иконе, закѣси, чистнин крести и скоуди златни и срекни и ино все мало и голѣмо, такожде и извѣнъ црквѣ, юже юсть на потрѣбоу старцоу и иже с нимъ хотишинъ молити бoga за доушиоу кралевѣства ми или виногради или маслице или кокыле или ѿвце или козе или говеда и все, про ю дало кралевѣство ми на имене пиръгоу, и цю икъ писано оу хрисовоулагъ монастырскому, с проста да икма надѣ тѣмъ ѿласти игоуменъ монастырскими ни никъ никъто штъ монастыри, икъ старецъ да ѿлада тѣмъ, и что и юще оуехокиє дати кралевѣство ми на имене пиръгоу, или про старецъ самъ притехни или довоуде или испроси штъ коуде годѣ, и Сумешинъ старецъ прѣкываен въ пиръзѣ ччто си ю своею принеслъ, и про ю оу кого испросилъ, все тѣмъ же да ю ѿкразомъ въ ѿластѣ старцоу извѣнъ ѿласти монастыр-скыи. симъ же ѿкразомъ оустакиromo и ѿккишинъ зыгокори-ниемъ кралевѣства ми и всегда скбора, яко да хотен старецъ прѣкывати въ домоу святаго възвесеніа реккше оу пиръгоу да се не ставин штъ иноуде, икъ штъ монастыри да се изви-раа доуходокиъ моужъ попъ чрквцъ, пже юстъ подокник на този дѣло прѣкви по игоуменѣ и по каци, и не по лицемѣ-

рио и по любви једнога игоумена или и његова штъ старкинше братије да се извирајеть на страхомъ вожиник и џекциницик изволенишемъ вкога скора светыније когородица хиланъдарске, и безъ изврѣтенија винни таковкије да га не изъметоу иконаик оузрокомъ, лише ако се избрѣте до иже га такова винна, аже јестъ подобна изврѣженију, тогда да се штетавлюје, а другији пакъ да се извираа, кон је достоник, да се постакин. и никојко же да не дрѣзнетъ вк振奋 отъ тога ччтош, про је дало краљевство ми своји киени реккие пиргоу, јеже соутъ вкноутрѣ потрѣкве, и аже соутъ извѣник цркве, и игоуменъ ни вицарни иконаик ни еклесијаркъ ни ник никто ни оу којши име ни оу залогоу иконаик изразомъ: ајре ли кто вкзметъ и мало ччто, да га листин светоје вкзнесеније и светаја когородица хиланъдарскаа, и ако же вкније писахомъ, да јестъ проклетъ ѡдѣ всѣхъ светихъ и ѡдѣ мене, ако и грѣшик јесмъ, пониже азъ јелика јесмик даљ монастырю и записаљ и оутврѣдија христовојломъ краљевства ми, тогави оу мојемъ жикотѣк не поткноуихъ ни разориухъ, ик паче како је записано и оутврѣждено, такози да стон иепоколѣбимо. и вакъ, господије, прошуј и молю, јегоже кога извоани по краљевствѣк ми гospодствовати єркескииик краљевствомъ или скин мон или скиновк мон или ник вѣто штѣ соуродникк монихъ или ник вѣто любо, сего да не потворите ни разорните, пониже и краљевство ми првихъ писании и оутврѣдении не поткорини, на гospодствующаго ко реккие крала єркескаго прѣложихъ сије моје създаније, и јеже дајк вк дарк спасоу мојемоу Христоу и светомоу вкзнесенију јего, ако съвлюдати, печаловати се и болшкаа придавати а не штоувзети ни мала чта штѣ здѣк социниихъ даныихъ и записанкиихъ мною; такожде и игоумене молю и старкишини монастырске, и запрѣтиамъ и заклиналъ тѣмъжде изразомъ не поткновеноу вѣти или ничемоу штѣ здѣк записанкиихъ: ајре ли вѣто вога не које се и чловѣкк пе срамљаје се и вкходијетъ разорити или прѣтворити или шткнести что штѣ приложеныхъ и оузакониеныхъ и записанкиихъ мною вк сијемъ христовојлѣк, ајре и тѣк самк гospодствующи краљ єркеске земле или штѣ тамо настојишихъ игоуменъ монастырскиихъ и браткства, тош горије томоу, ако штиметъ штѣ иже је свою милостъ спасъ

мои Христосъ възнески се въ славѣ къ штѣцоу, и проклетије юмоу боуди штѣ того самого господа Бога вседржителе и штѣ прѣчиствије юго матерѣ, и пораженъ боудетъ штѣ снлы животворящаго креста и штѣ .ві. светыхъ апостольъ проклетъ и штѣ .ти. светыхъ штѣцъ иже въ Никен и штѣ всѣхъ светыхъ штѣ вѣка Богоу оугодившиихъ, и да боудетъ причтенъ къ Иудѣ прѣдателю и къ юнѣмъ рекшимъ: крестъ юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и штѣ мене, ако и грѣшкы јесемъ, и ѡдѣкъ Богодарованаго намъ вѣнца да јестъ проклетъ въ сијемъ вѣцѣ и въ боудоущемъ. сего ради писавъ и подѣпи-сахъ въ свѣдѣније всѣмъ.

† Стефанъ Оурошъ по милости божији краљ и сквогомъ самодржци всѣхъ срѣбскихъ и поморскихъ земль †.

Sigillum aureum pendens īc. īc. благовѣрни (краљ) Стефанъ. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Opis. 23. Cf. Raji . II. 490. P. J. Šafar. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigebatt. 11.

LXXV. (1302—1321).

Sava III., Serbiae archiepiscopus, confirmat Stephani Uroš donationem factam litteris praecedentibus.

† И азъ смѣрены и всѣхъ послѣдни милостию божији вѣкъ архинепискоупъ всѣхъ срѣбскихъ и поморскихъ земль, нареченыи же въ мнишскомъ шобразѣ въ име светаго и великаго апостола и архинерија срѣбскаго курка Савы, рекъше Сава третини, видѣвъ благоустроије смышиленије и поткијаније и потроужденије паче же и поданије добро господина ми прѣкысокаго краала все срѣбске земли и поморѣске Стефана Оуроша иже въ кијини светаго възнесенија въ Светки Горѣ, иже јестъ пиркъ близъ моря на мѣстѣ рекомъ Хроусија въ ѡblastи монастырија светијије Богородице Чиланьдарскије и прошенијемъ того самого господина ми прѣкысокаго краала, иакоже видѣхъ записанда и оутврѣженда краљевствомъ юго, юлика соутъ въ сијемъ хрисовоулаѣ, зъговаривъ се и азъ сквратије своје сквепискоупы, записахъ и оутврѣдихъ и запрѣшиамъ и заклинамъ силою божественою и прѣчиствије юго матерѣ и честнаго и животворящаго креста

и всѣми свѣтыми ограждышими юмоу ѿть вѣка молитвами господина и свѣтитела нашего курк Савы и свѣтаго Яркенниа, Савы, Ишаникиа, Іѣустадиа и Иакова и Іѣустадиа вктораго, и азъ же и братия моя свѣтителы живи соѹре проклиnamо и завезоѹемо, иже хоіаетъ разорити и мало чьто ѿть писаныихъ господиномъ нашимъ країемъ въ сиѣмъ христоволѣ, ик паче да прѣкываютъ схраняюмо и склюдаюмо тврьдо и непоколѣблымо и країемъ срѣбескиимъ, югоже когд изволи гospодствовати, и свѣтителы хотѣнныи по наск быти и игоумены и братиама domоу свѣтыниe когородище хиландаръскнине: аще ли къто въсхоіаетъ разорити, да разоритъ юго вогк и въ сиѣ вѣкъ и въ боудоѹин аминъ. сего ради писавше и подкпнисасмо въ свѣдѣнниe всѣмъ.

† Сава по милости божије архиепископъ всѣхъ срѣбескихъ и поморскихъ земль †.

Sigillum, cuius inscriptio illegibilis. Subiungitur praecedentibus litteris Stephani Uroš (1302—1321) in eodem folio. D. Avraam. Опис. 27.

LXXVI. (1275—1321).

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Си чисткни кркстъ створи гospодинъ кралъ Стефанъ Ђрошъ и синъ великаго крала Ђроша domъ свѣтихъ апостолъ Петровъ и Павловъ, Ѳко да мъ е на здравиe и на спасенie и на ѿтиш(е)нкыe греховъ.

И кркстъ створи епископъ рашки Григорије вктори, Ѳко и она вѣдовица две цете дад(оу)цие. кто въсхоіаетъ кркстъ ѿзети ѿдѣ свѣтихъ апостолъ или ѿть чисткнога древа, да је проклеть.

Кркстъмъ ѿграждаючи врагъ противляемъ се, не војеши се казни юго ни лајана, иако грѣди ѿраздни се и попранъ въисть силою на дрвѣ распетаго Христа.

Inscriptio in cruce, quaе servatar in ecclesia S. Dominici Ragusii. J. Kukuljević, Izvještje o putovanju. 32. P. J. Šafar. Serb. Lesek. 125. Farlati, Illyricum sacrum. VI. 21. Editor descripsit 1856.

LXXVII. (1300—1321).

Stephanus Uroš Milutin, Serbiae rex.

Стефанъ Урошъ Христу когу вѣрникъ, милостию бо-
жію краљ, самодржавецъ всѣхъ србскихъ земаљ и помор-
скихъ и хтиторъ. Симонида краљица Палеологіна, діти цара
Індрионика Палеолога.

Inscriptio in ecclesia in Gračanica. Дечан. Првен. 116.

LXXVIII. (1275—1321).

**Stephanus Uroš Milutin, Serbiae rex, donat quosdam
pagos ecclesiae in Gračanica.**

**Inscriptio serbica in muro. Дечан. Првен. 116., ubi male
annus 6730 (1222).**

LXXIX. (1321) 29. octobris.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, moritur.

Мъседа јктомврија .кд. прѣстави се велики вѣ мило-
стинијахъ свети краљ србски Стефанъ Оуроваш.

Е Vukii typico chilandarensi.

LXXX. (1324) 6832. Žrêlo prope Peć.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex.

Син апостола написа се вѣ дкни благороднаго краља
Стефана Оурова третијего вѣскыхъ србскихъ земаљ и по-
морскихъ повелѣнијемъ архијепископу вѣскыхъ србскихъ земаљ
и поморскихъ киркѣ Никодима, рукою оуводааго и
многогрѣшиаго чрњоризијаца Дамјана и недостоинаго наре-
цији се, ик по милости божијен јеромонаха, јемоуже штѣкство
гробъ а богатство грѣси и параклитичкъ и ѡхвтаикъ, оу Пе-
ки вѣ градѣ рекомѣкъ Жрѣлѣ, на слакословније скетѣн тронци
вѣ лѣтѣ .зивав. молю же вѣ, штѣци и братије, кога вогъ
свѣдбови чисти книги син, аще что боудеть вѣ нихъ погрѣ-
шено или гроубостию или недоумѣнијемъ мојего кевоумна,
исправљајући и проходеји чутѣте и благословите, а не кль-
ихте. а заса вогъ да проститъ и благословитъ.

**Ep̄esys apostoli Šišatovacensis, editi a nobis Vin-
dobonae 1853. Vuk Stef. Karadžić. Примјери. 24.**

LXXXI. 1326. 26. martii. Danj.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, potestatem dat Ragusiniis in suis terris libere mercaturam faciendi.

† Пише кралевство ми, да јесть вѣдомо всакомъ. створи милостъ кралевство ми а поклисаюъ дѣкровѣскимъ Жѹю Бѣлкасонику и Жѹю Дрѣжнику и Жѹю Лѣкаревику, да имъ ходе тѣговѣци по земли кралевства ми и по тѣговѣци и по пѣтегѣхъ, да имъ икѣсть пакости не и ѿдѣ кога в земли кралевства ми, да ходе сководно, да се никкто за ипукъ не задегиє: испакости ли имъ къто про ванъ тѣговѣци и жѹпѣ, да имъ сплати късе жѹпа; не исплати ли имъ жѹпа, да имъ плати кралевство ми из моє кѣки. и пакъ имъ створи милостъ кралевство ми, и записа: ако имъ се гдѣ слачи дрѣко, тере имъ се развиє на мори при земли кралевства ми, да се за ипози дрѣко никкто не задегиє ѿдѣ властель кралевства ми ни ѿдѣ велихъ ни ѿдѣ малихъ; ако ли имъ се која чкета вчини ѿнѣдзи, да имъ скплате школска села воли градъ, кои вѣде; не сплати ли имъ, да имъ кралевство ми плати из моје кѣки; кто ли имъ про испакости тѣговѣци в земли кралевства или дрѣко, да приме гиѣвъ и наказаније ѿдѣ кралевства ми, и да плати кралевство ми .е. скѣть перьперь. а сию имъ кралевство ми записа милостъ на Дани лѣсца марта .вѣ. днѣкъ на благовѣщеніе, а ѿдѣ в(ѣп)лѣщенія христова тисбща и .тѣв. ако. а тѣ вѣшне војвода Младѣкъ и тепѣчи Бладоје и чельникъ Гюрашъ, и Ранко рече писати.

Стефанъ Урошъ кралъ.

A tergo manu recentiori: 1326., et manu saec. XIV.: Questa pouela est per .... de marchadanti de Raguxi in Schiavonia ouero per rotura barcha in terra ... che passo la chontrada ..... fo Guno .... as .. Guno Dersa et Guno de Luch..... in lo tempo de misser lo rex Stefanu, filio de lo rex Vros Milotin, in MCCCXXVI. die XXV. de marzo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 36.

LXXXII. (1327) 6835. 9. julii.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, monasterio Chilan-dar donat pagos quosdam.

† Страшно и славно съмотрение твоєго чловѣколюбия, владыко Христе, всѣхъ господи, и милосрдноє съни-тиє на землю нась ради и рождество ненизреченъно ѿтъ дѣ-кви чисткиє, юже положи застѹпницоу и помоющициоу въсѣмъ вѣриймъ, оутврѣждениє и помоћь и пристанище доѹшамъ нашимъ, юже крьсоти и помоћи желає насладити се въсі вѣрийнъ, земльнаа земли шставаљше и таѣнныхъ прѣстнижъ шшѣдкьше, прїндѣте, възникнѣмъ, на высотоу очи възнесемъ и разоумъ въперимъ, глаголюше къ прѣѣчномоу и вѣзначелномоу ѿтъцоу и благомоу владыцѣ вѣсномоу, творицоу въсен твари, видимиє и невидимиє, и єдиноче-домоу сыноу єго, къ надежди и похвалѣ рода христіанъ-скаго, миѣ же рабоу твоемоу по величиї миости твоєи, и владыко, творче мон, азъ Стефанъ, краль всѣхъ срѣб-скинъхъ землькъ и поморскынъхъ, потьщахъ се миаин сїи дарь принести къ прѣсвѣтїи богородици, рекомѣ Хиландарн, каако прїнде кралевѣство ми въсечестїи игоѹменъ Светые Гори Ядона богородице хиландарскыє, куръ Гіерасиє, съ братиами, и говорише кралевѣство ми за села, що имаю мегю сели прѣчистыє ст҃вденичке, и како дѣлѣ село Добродо-лане єкими на полѣ: и сиа съмыслинъ кралевѣство ми и проразоумѣхъ горкы сїи притраныи часъ съмртныи, како прѣдкестати текѣ владыцѣ Христоу моемоу, такоже и быв-шии прѣвнїи царнє и светыи прародителнє кралевѣства ми такожде и кралевѣство ми испакни прошенїе ихъ, приложи кралевѣство ми прѣчистои стоѹденичкои село Іриниє на Иброу, а прѣчистои хиландарской половина Добродоланъ, а друга половина си юстѣ вила ис-прѣва богородице хилан-дарскыє, и тази села кралевѣство ми оутврѣди хрисово-люмъ златонечатнїмъ, село Гламодража и село Добродола-не и село Непрокица и село Момаша и Бела Црквиа. а мега темъзи селомъ ѿтъ села Трѣниа прѣчистыє стоѹденичке прѣвнїи велегъ Горачинъ Лоѹгъ и прѣко пола оупракъ оу каменъ оу Хоѹстъ и брегомъ на главициоу и на поуть, кои

иде прѣко слатинскѣ шоуме, и ѿдѣ Стоуденѣчанѣ оуправъ прѣко Топлоухѣ и оу Иванѣ доуѣ и оузы хридѣ дѣломѣ оу крестъ на поутѣ и прѣко шоуме оу мали гакѣк и малѣмѣ поутемѣ оу понорѣ и прѣко шоуме, где се поутови стаю, и поутемѣ оу Медвегѣ Долѣ штѣ Храшанѣ и поутемѣ оу Некатоу и штѣ Кострѣца оу дѣль на Горкоу Чрешию оу рѣкѣ грава и ѿдѣ Браншинѣцкѣ дѣломѣ, како се камни вали, оу Браншинѣ лазъ оу Бѣли Брегѣ и оу доуѣ вѣши Токрѣтеневе Боде и штѣ Пагароуше на Нѣ-чоун-гласк и прѣко оу врѣхѣ дола, где се стаю с Папоулокомѣ роупомѣ, и прѣко дѣла оу великоу разѣпадѣ и ѿдѣ Іинчишкѣ на Окроуглou роупоу и оу плочю на поутоу на Радосалк Стоуденѣцк и на Чркни Брѣхѣ дѣломѣ сходеки и дѣломѣ, како се камни вали, и поутемѣ низѣ страноу на великии поутѣ оуправъ посрѣдѣ равинѣ прѣко дола на доуѣ оуправъ на Богановѣ Хридѣ и прѣко Гладишевѣ Дола на Наїноу Главоу и доломѣ на црквоу Светоу Еврачу право прѣко Топлаухѣ на Коуканинѣ Стоуденѣць оуправъ на црквоко гніездо прѣко Галичника прокосомѣ оу локкоу и прѣко поута призрен(с)кога оуправъ дѣломѣ тозажде до мегіє тѣкнанскѣ исходеки оу Горачинѣ Лоуїк, и сиё приложи кралевѣство ми и футѣвѣди, и кога изволи богъ господѣствовати по наск или сынѣ кралевѣства ми или вѣноуѣ или югоже богъ изволи, сиёга не потворити: кто ли се потѣши сиё разорити врагомѣ наважденѣ, таковааго да разоритъ господѣ богъ и прѣчистаа мати божиѧ хиландарскaa, и да га оукие сила чистнааго и животворециаго креста и вѣ сїимѣ вѣцѣк и вѣ коудоуциимѣ, и да єсть прооклеТЬ штѣ. .ти. светыуѣ штѣцкѣ никенскыиуѣ и штѣ светаго Сулемена и Савы и всѣхъ светыиуѣ, и вѣ днѣ страшнааго испитанїа христова да се причкте къ всѣмѣ нечестивимѣ и поплювавшиимѣ Ісѹ Христа, сына божиѧ, и рекшиимѣ: крѣкъ юго на наск и чедѣхъ нашихъ. и сиё записа кралевѣство ми вѣ лѣто .ж.шл. мѣсеца юлїа .д. днѣ.

† Стѣфанъ благовѣрни краль сеѣрскыиуѣ и поморскыиуѣ земль.

Sigillum augeum pendens: светы стефанъ првомѣченикъ и архиидиак. светыи стефанъ - стефанъ 8рошъ крал по

миости кнен сркск... Origin. membran. in mon. Chilandar.
D. Augaam. Одис. 40.

LXXXIII. (1330).

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, fundat monasterium Dečani.

† Еседржителъ господь и творецъ всаческимъ, съдржинъ швластниу вкосу тварь, юдинъ въ свѣтѣ присносочи-
нѣмъ, въ трехъ съставѣхъ прѣбываюши, когдъ ѿтъ бoga,
свѣтѣ ѿтъ свѣтага, животъ и животоу подателъ, прѣбѣгна
мудростъ и сила, иже кезъ матерѣ на небескѣ ззнаемъ и
пакы нашего ради спасения кезъ ѿтыца на земли ѿтъ мате-
ре видимъ, когдъ чловѣкъ, да чловѣкъ спасетъ и въ прѣвою
пороноу квѣдетъ ранскаго кеселия, веда прѣтрупѣ на земли
Ходенъ, ангеломъ и архангеломъ и вѣсѣмъ небеснѣмъ сиамъ
владыка и господъ, похорониаюши и шлагетаюши, пороуганъ,
раскиниаюши и смыръ поносною присель и вѣскрскъ изъ
мртвихъ ѿтъ ада вкзведе юсткство чловѣческоє, на небе-
са вкзнесе се къ ѿтыцу, апостоломъ и ученикомъ юго зkre-
тили и жалоуциали и разлоучени юго, пакже швеја се
послати прѣсветы доухъ, и наставитъ ихъ на вѣскоу истину,
не тѣчию юдинѣмъ ученикомъ юго и всѣмъ вѣ-
роуциали въ име юго, пакже въразумлѧеми и наѹчаюмин
всіи светки славоу полуучише, юже шко не видѣ, ни оу-
слышаа, ни на срѣдце чловѣкоу вкзидѣ, и кѣто довольнъ
изглаголати силы господи? въ неможе и наль лѣпо юстъ
вкперивши срѣдчики и доушевки ѿти съмыслино разоумѣ-
ти, кѣто съи юстъ царь царемъ и господъ господемъ, ѿтъ-
илемъ доухи и царемъ и кнеземъ, въ негоже роукоу вѣса-
ко дыхание ск страхомъ и радостию прїпадати юмоу по
пророку Давиду рекшиюму: работайте господеви ск стра-
хомъ, и радоуите се юмоу ск трепетомъ; и паки: вѣзмуте
жрѣтки, и входите въ дворы юго; и паки: прїнесите го-
сподеви славоу и чистъ, югоже вѣзлюбише ѿтки наши, и на
ниего оупьваше, и спаси се соутъ, вѣзненавидѣвши ко
всего земльного попечению въ доуходыни разоумъ и страхъ
кожи вѣселивши и измѣнише землики царствомъ небес-
ној житије и славоу неконъчаюю, штавльше наль до-

стохваликіє памети на земли, всякаго наслаждения и веселія напльваше доуша и телеса наша, рекоу же, Сүмешна Неманю, пръваго и светаго господина ютъчествуа любца, просвѣтителя срѣпскаго и новаго мироточца, и ють и юго рожденънаго сына изъ млада вогомъ вклювленааго светаго и прѣквесненаго Савоу, пръваго архиепискоула срѣпскаго, и брата юго по пакти, прѣвокѣчаннаго крала Стефана, и по сихъ всѣхъ родителъ нашихъ вкспавшихъ ють и царствовавшихъ на земли, имже боуди вѣчна паметк, ють иихъже племене и азъ грѣшики и недостойны рабъ Христоу, Стефанъ, кралъ и съ когомъ самодѣлъцъ всѣхъ срѣпскихъ и поморскихъ землякъ, правноуки светаго Сүмешна Неманіе и вноуки Стефана прѣвокѣчаннаго крала и сынъ скетаго и крѣпкаго и прѣкысокаго крала всѣхъ срѣпскыхъ и поморскихъ землякъ, Стефана Оурона, сынъ и наследникъ светаго корѣне ихъ, вѣтъкъ и штрасъ юдинородна родителю моему светомуу, вклювленикъ срѣдкци юго паче всего жикота юго, подъпоръ и крѣнсть старости юго, злая моя, іаже пострадаахъ, вѣ крѣкъ изкремоу, не мои ради болѣзни, іоже приехъ, ик славы ради ко-
 жине, да кси славище по ссекимъ наѹчеть се любити господа и компи се съ страхомъ яко кога кесмогоуцца. Тако оуко жикоуциу ми вѣ любки родителекон, и вѣ славѣ землкной кеселецю ми се всегда, ик злы шкаини диаколь, ис-прѣва ненавиден рода члопѣчскаго, вквѣсенки братию продати прѣкраснаго Ишнфа, брата своево, и вложивы прѣдателю Июдѣк вѣ срѣдкце прѣдати господа своево на пропетиie, за-
 киикъ вѣса благаа оученія и наслажденія, иуже наслади се ють оучитела свѣтаго съ светыми апостоли, тѣжде и зде вксли се вѣ злонравие и зломыслыниче члопѣкъи, иуже вкспитѣше светы родителіе кралѣкства ми и само кра-
 лѣкство ми съ любовию срѣдкца яко братию и чеда, иже штасавши кога и великоулю любовъ нашу закышше начеше по малоу скъати злыи паккелы междоу мною и родителемъ кралѣкства ми, намъ различнокѣркы съ листиу извѣшаше се горьши и шканкии певѣриыхъ явише се, иже порекно-
 вавши моему доброму житиу сквешаниемъ злыи и не-
 подобнымъ навѣдоше юго на таковое дѣло страшное и не-

подобное, яко неудобъ слышати ни въ оумъ чловѣкомъ вѣмкнти, створише ѿ мнѣ, іеже створише, и послушавъ ихъ въ скорѣ свѣта очию мою лиши ме, не потрѣпѣвъ ни испытавъ истинныи ни расоудивъ испытъно соуда, яко соудъ моихъ іестъ; и іене къ сему и въ заточеніе вѣдастъ ме, и съ чеды моими прѣдати ме держати въ Костантинѣ Градѣ цароу Іандроникоу, рекше, яко по сему не іавити се имени моему ни чедомъ моимъ ни видѣти землю штѣчествия моего. благи же богъ, ис-прѣва вса вѣды и испытани срѣдьца, оукрѣпивъ проданнаго прѣкрасънаго Иоанна и створивъ юго цара многимъ іезыкомъ и надъ своюю братиєю, тѣждѣ свѣдѣніи любовъ и правѣдоу срѣдьца моего къ моему родителю іави ѿ мнѣ великою милосрѣдью свою, свѣткъ ичию мою вѣзвративъ просвѣти ме, и яко шть самѣхъ оусть смироносънаго ада истрѣже ме, и изведѣ посади ме на прѣстолѣ свѣтыхъ родителъ и прародителъ кралиевъства ми, и яко цара и владыкоу постави ме господина въсему стежанию штѣца моего, яко не оутаилъ се іестъ сиє страшноє дѣло всѣмъ дроугомъ кралиевъства ми, царемъ и кралемъ шкрестъ наскѣ живоуціимъ и всѣмъ странамъ слышавшимъ. и вогомъ дарованніимъ вѣнцемъ кралиевъства срѣпскаго вѣничанъ быхъ на кралиевъство въ юдинъ днѣ съ сыномъ моимъ въ лѣто .зївка., мѣсѣца генара .г. днѣ, индикта .б., въ праздникъ богоявленія, благословеніемъ и рукою прѣисвѣщенънаго архіиепископа Никодима и всѣхъ іепискоупъ и всего събора срѣпскаго, яко звать се Стефанъ вогомъ помилованы и вогомъ просвѣщены краль Оурошъ третни. азъ же веселе се доушено и тѣломъ ѿ божественѣмъ дарѣ, іеже ли дасть, владыко мон Христе, и съ вѣлюбліеніемъ сыномъ кралиевъства ми, младшимъ кралемъ Стефаномъ, что ти вѣздамъ, владыко мон Христе, за вса, аже ми вѣдасть? яко падша ме вѣздвиже и оумрѣцъвена ме шживи. и въ оумъ вѣсприемъ страшны часъ смирти, яко вси пророци и апостоли и мученици и светители и царніе смиртию скончаше се, и ни юдинъже ихъ не изѣбистъ, вси въ гробъ вѣселише се, и всѣхъ приютъ земля иакоже и мати, и бои се, іегда на соудѣ твоемъ вѣзовиуть ангели: понесѣте дѣла, да мъздоу примете, къ тебѣ припадаю вѣдоу-

щоу моу вся моя прѣгрѣшения явленына и неявленна, тѣк-
 боу твою помоши великию и вою се ѿть вѣснѣ доуше и же-
 лаю послѣдовати обучению и дѣломъ добрымъ свѣтыхъ роди-
 тель и прародитель моихъ и недостатъчна я ихъ испльнити
 и скрьшити, и вѣ сихъ всѣхъ блажю и славлю Гавоу блажен-
 наго и прѣкѣщенаго, паче всѣхъ труждыша се въ свѣтыхъ
 заповедехъ божихъ, югоже и самъ Христосъ оуклажи и просла-
 ви на земли и на небеси неизреченъною славою, иже оукраси т
 прѣкіе прѣстолъ кралѣкства срѣбровскаго, архангелопискоупио
 сѣода, и иниє многиє цркви ѿть начела сѣода, и оукра-
 синъ постави вѣ сихъ честныє моужи, швѣи юпискоупы,
 швѣи игоумени, и многого множество събравъ чрѣнъцъ и и
 всакого чина црковнаго на славословиє божиє прѣдасть дрѣ-
 жати по чиноу скоюмоу, иже и зде вѣ лѣтѣ семи нареченъ-
 иѣмъ дѣчани вѣ жоупѣ затрѣнавсконъ швѣрѣтъ лѣтѣто красъ-
 но и подобно на създание домау божиа, назнаменавъ и
 прочеиє благослови свѣтыма роукама своима быти юмоу лѣтѣ-
 ству свѣтилищъномоу, икакоу вѣкмени емоу не оуетѣ-
 шоу създати си храмъ вѣзиде на прѣкѣщенага села вѣ люби-
 момоу юго Христоу, вѣзискаю намъ скрьщенаго спасения,
 яко пастиръ истинныи всегда пекы се въ стадѣ скоюмъ: мнѣ же
 грѣшкиномоу и недостойномоу рабоу сего скетаго, Стефа-
 ноу, богомъ помилованъномоу кралю всѣхъ срѣбровскыхъ и
 поморскыхъ земль, Оурошоу третиюмоу, молитвами юго
 ѿтыкри се скровище сиє скрьвенъноє на сиємъ селѣ симъ
 свѣтымъ господиномъ моникъ, и за толико вѣкмѣ многого
 поцѣдѣю линѣ и сыну моюмоу младомуу кралю, начехъ
 здати домъ господеви богоу моюмоу паньдократороу, и
 създавъ оукрасиухъ всѣми красотами вѣноутрѣнми и вѣнѣ-
 шними, и нарекохъ юго игоумениа швѣице лѣтѣто чрѣнъ-
 щемъ ск благословиенюмъ господина ми и ѿтыца Данила
 и всѣхъ юпискоупы и всего свора срѣброваго, и толико ми
 бысть вѣзможено приложити храмоу семоу сель и катоунъ
 вѣлашъкъ и арбанашъкъ и книжна и честныє кресты
 шкованыи и позлакенниє ск бисеромъ и камениемъ и ико-
 не красне и различне шкованниє златомъ и серебромъ ск вѣса-
 кымъ оукрашениемъ и честныє съсоуди свещениє и каньдина
 и рипидије и кадильнице и свѣтилищни и красими ры-

зами и петрахили и нарочвицами и наведркницами и трафезафори и завѣси и фелоны и диплами и всякими красотами на просвѣщениіе домау кожна и ина многа притежания также на кръмоу и на ѿдѣніе всѣмъ служителемъ црквицамъ и маломощнѣкамъ и страннѣкамъ, въ памяткѣ и въ поменѣ мігѣ и сыноу моемоу и всѣмъ родителемъ и правителемъ краљевства ми въки аминъ.

Іще приложихъ краљевства ми виноградѣ подъ монастырѣ скъ всѣми лѣгами до веанкога поута и до водѣ, која тече оу Дечане, и до цркве свѧтыхъ троицѣ; и виноградѣ Дечаникъ скъ всѣми лѣгами до цркве свѧтаго Георгія и до поута до великихъ цѣкстѣ и до црквенокрещкого потока; и іще приложихъ краљевства ми землю Быковиакъ скъ всѣми лѣгами до прѣкѣ цѣкстѣ и до Бистрице и до водѣ, која тече Кроушекцоу, и до Папракани прѣко до Бистрице; и виноградѣ Харци, лѣгіа моу поуткѣ, који исходї искъ Ч(р)веноага Брѣга до великихъ цѣкстѣ, која тече подъ Чркени Брѣгъ, и прѣко до црквенокрѣшкѣ пиве и ѿдѣ изъгорѣ прѣкма цркве свѧтаго Георгія.

Село прѣво Дѣтчани заселки и скъ лѣгами, а село Лоучане, заселъкъ дѣтчанскы, и Іѣлѣкѣ заселъкъ дѣтчанскы, Чркени Брѣгъ заселъкъ дѣтчанскын, а Датѣчамъ лѣгіе ѿдѣ Чркеноага Брѣга на Гомилоу оу рѣкоу и ѿдѣ Роусални оу локкоу, ѿдѣ локке прѣдъ Николиноу цркви оу рѣкоу; а планине имъ Геровица и Шипъ до Тортиша и до Плочице, село Истинники и всиѣми лѣгами, а планина имъ Паѣшъ на Боукови стоуденъцъ (до Гозне Главе на Доучиноу Главоу) до стрѣлачкѣ лѣгіе, село Папракани и своимъ лѣгами, а лѣгіе моу скъ Кроушевцемъ и скъ Бродлики до Прѣкѣ Стѣнѣ на Щириславе коукіе; село Стрѣлачъцъ, а лѣгіе моу на Степаню цркви, на Завлатије, на Теклици, на Когојево селице, на три ѿрахѣ и оу рѣкоу и на Градици, на три крѣстѣ, на Доуковникъ стоуденъцъ оу прѣккоу цѣкстоу до соу же Любаше и оу планиноу на Космѣчѣ лазе оу планиноу до гроба мѣньнога; село Люболники, а лѣгіа Люболнемъ с Ораховичники, како сходи скъ планине срѣдни долъ на срѣдниоу тѣлѣ на поутъ, који исходи изъ Люболникъ на мраморъ дроуги и мѣраморъ на срѣдь доубраве на нивоу излазеке на трети мраморъ на

поути, кои походи изъ Шраховицкъ оу бръдо, и четвркты мраморъ на великон цѣстѣкъ, такоре оу Шрахъ посрѣдь Блатъца и низъ Соушицоу великомъ цѣстомъ на Радотинк Потокъ, а вода, коа изъ Блатъца потече, да имъ юстъ на полни, заселькъ Любопицемъ Бояхорини и своими мегами; село Храстовица засельки и своими мегами; Прилѣпи заселькъ Храстовици; Прѣки Лоугоу заселькъ Храстовици, а мегіе Прѣкомоу Лоугоу съ Чрвенимъ Брѣгомъ, како рѣка тече мегю село и оузы рѣкоу оу Бигорк стоуденкъ, такоре право малымъ поутемъ подъ ливадоу и оу локвоу оу Соуходолъ; село Бабе и съ мегами, а се мегіе Бабамъ зъ Довръчимъ Доломъ: юдъ тополе на мраморъ, на локкоу и на дроугоу локкоу, на хридоу, на Кокошк стоуденкъ, коучимъ поутемъ, како испада коучин поутъ, и стаєта се юка поути на мрамороу оу локкоу и оу рѣкоу Трѣнакоу; Грѣмочелъ засельки и с мегами, а се мегіе Грѣмочелоу съ Аивѣланн: мраморъ и поутемъ на тополоу а зъ Дрѣкодѣломъ мегіе Илино бръдо, како спада оу Йѣшаницоу, а Рогаткъцоу мегіе оу Йѣрѣданъ, како пристає оу Йѣшаницоу, а Рогаткъцоу мегіе съ Прѣкимъ Лоугоу подъ Саковкъцъ, и како Трѣпетъникъ потече изъ Прѣккога Лоуга, и пристає оу Стакъчаницоу; село Оулокане и своими мегами; село Чакике засельки и съ мегами: мегіе Чакикю съ Щитарицомъ с Оуніемиромъ юдъ Гоукавъча потока великомъ цѣстомъ и оузы бръдо надъ виноградъ и юдъ винограда оузд Рогдинк на локвоу, юдъ локкве низъ поутъ на доука, юдъ доука на долини поутъ конк ниве, кои греде изъ Йѣшанице прѣко Бласкнога Пола оу призрѣнскому цѣстому, коа греде изъ Трѣбъче, и поутемъ до Млѣкани, юдъ Млѣкани прѣко до Трѣна, а мегіе Степани цркви съ Чакикемъ, како оупада Соухъ Долъ оу потокъ, и оузы Соухин Доль подъ Кикени доука на Региевк стоуденкъ и поутемъ на Игларевк стоуденкъцъ, а Чакикю мегіе зъ Гюргиевикомъ: юдъ Игларева, и где се стаєта юка поути изъ Дрѣстъника и изъ Гюргиевика, такоре по дѣлоу на доука, на мраморъ и на Рогъль Сватове Полане и по дѣлоу на локвоу, юдъ локкве дѣломъ по срѣдь стакпа низъ Длѣбоки Потокъ оу рѣкоу оу бродъ, а се мегіе Щитарици зъ Гюргиевикомъ: юдъ рѣке на

црквѣ, юдѣ црквѣ оұзъ дѣлѣ Бозникомъ прѣзъ долѣ Альбочакъ, оұзъ дроуғи долкѣ на Блашкѣ лазъ и оұзъ дѣлѣ надъ Блахе на Бозникъ, кои греде до по дѣлоу мегю Ресники и мегю Толановиноу и мегю Щитарицоу и дѣломъ, кои греде мегю Щитарицоу и мегю Сѣвъчарево и на шпогоръ, кои дѣлѣ спада мимо Бласкно Поле и шноғіе мегкника, тѣмъзи дѣломъ и право оу рѣкоу на мраморъ и такорѣ прѣзъ рѣкоу и прѣзъ бароу оу Гоұбавкъ потокъ, кои походи изъ Извине. заселкѣ Чабикю Добродоли, цио даа кралиевъство ми икономоу Раданоу и югокѣ братин оу башиноу, да си насле, а мегіе моу: юдѣ Недѣлинѣ црквѣ поутемъ по дѣлоу оу стояденкѣцъ оу Сватовоу Полиноу и низъ Бонжкинѣ долѣ оу Извинеу, низъ извинѣ на дѣлѣ и подъ Грѣдановоу нивоу подъ Ковачевкѣ лазъ оу Трѣнѣ оұзъ дѣлѣ надъ Оұрви, такорѣ оұзъ дѣлѣ такорѣ право оу велю цѣстоу оу Недѣлиноу црквокъ. Срѣднѣ Село и с мегами, село Коұманово и своими мегами, а замѣни ю кралиевъство ми архиепискоупоу Данилоу за Ивланицоуоу. Ятинѣ заселкы и сѣ всѣми мегами. а се мегіе всемоу Плѣтиноу: Маторскы Прѣслопъ на Тлѣсто Брѣдо, на Енноградище, како оұвада оу Жѣрково оу слатинеу, такорѣ подъ Радогошоу поутемъ и подъ Длѣгоу оу боръ, юдѣ бора оу Салѣпни Потокъ, юдѣ Салѣпнога Потока на Равнине, сѣ Равнинна на Хлѣмьцѣ, сѣ Хлѣмьца оу Оұмечиноу на велюглавоу и прѣкко оу Дрочинѣ камки и оу проуде оу боръ, юдѣ бора по дѣлоу оу Братницоу и по дѣлоу на Чрѣнѣ Камы, и по дѣлоу оу Трѣскавкѣцѣ надъ Добри Доль по дѣлоу и на Брѣнѣцѣ на Оңїезъдноу оу Хомориє и поутемъ оу потокъ оу Планѣникъ, сѣ Планника право оу Брѣло. село оу Плакѣ Градъ, а мегіе моу: юдѣ горыніега Града посрѣдь Медкѣткіе Главе оу доуѣкъ, и како дѣлѣ спада оу бароу, и како кара пристає оу Лимъ, и пакъ горѣ оұзъ брѣдо оу Брѣзовоу Равнинѣ, и дѣломъ оу Лысыцѣ прѣзъ Бысаторъ оу Соұха Бора низъ Мрѣкын Доль прѣма Барѣдищемъ и прѣкко оу Чрѣвеноу Стѣноу право оу дѣлѣ и низъ дѣлѣ оу прѣкви потокъ выше Петрове црквѣ, и како пристає потокъ оу Лимъ, а заселкѣ Градоу Ірѣ. село Комарани, а мегіе имѣ сѣ Ривары: юдѣ витичрѣвъскага потока прѣзъ Комарыцицоу оу ҳридѣ, оұзъ ҳридѣ на плавниноу по дѣлоу оу Плавъ на шпогоръ надъ Трѣскавкѣцѣ подъ

рыкарьске сънокосе прѣзъ потокъ тѣскавъчни оузы рѣть
 прѣко посрѣдь Бончии и посрѣдь лыници оу велии врѣхъ оу
 юдражъки и на шпогорь по старон меги посрѣдь нивъ оу
 Грѣшыю старомъ мегомъ оу главицоу оу рѣкоу Чрѣвициоу
 и низъ рѣкоу, како стара Чрѣвицица оупада оу Лимъ. село
 Белика : а меги Белицѣ съ Рѣжаницомъ оу Петковоу црѣ-
 квѣ и конь Бѣлошевъ врѣга оу дѣль, и како се ками вали
 оу Беликоу и Рѣжаницоу, оузы дѣль оу планиноу Драгона до
 христовоу светостѣфанскага и до гвозда оу Грохотъ конь
 Носа оу Салкѣ гладе прѣко оу Стражицѣ и низъ потокъ ви-
 тичрѣвъски, и како пристає оу Комарвициоу планина
 Рѣжана и локъва. село Трѣккча: а меге моу з Досоуgemъ оу
 границиоу оузы долъ мегю Градыца оу поуткъ и оу Заградыци
 оу крѣдьце оу Бысокини Крѣшкъ конь дѣла и по дѣлу надъ
 Трѣккчу, како се камыи валии, и пакъ оу Быситоръ оу Ки-
 киено Дѣккице оу Сѣврачю Стѣкоу оу Крѣшицѣ оу стояденъцѣ,
 ѿдъ стояденъца право оу Копании Бѣлѣкъ на блатѣ. село
 Грынчарево : меги Грынчаревоу з Досоуgemъ оу Лоукинъ
 виръ оу ками оу заводириноу главоу на велии врѣхъ оузы
 дѣль, а зъ Гоусиномъ меги оузы хроукоуловъ светостѣ-
 фанскии ѿдъ Пеки оу Литоу Стѣкоу оу Камене Строуге оу
 Іврови Долъ оу Прѣдѣльцѣ оу крѣсть низъ Болскоу оу Бѣ-
 лини Потокъ посрѣдь Годылие выше Бабине Бонкѣве оу Драго-
 манъ Лазъ конь Длгихъ Лоукъ низъ Бѣлошоу конь Бабина
 Лоуга низъ рѣкоу конь Кривачъ оу Трѣновициоу и конь
 Прѣровкинѣцѣ оу Сѣрѣдѣкѣ оу мочила конь Стѣмоглавкинѣцѣ
 и конь Попове Лоукѣ оу врѣвоу оу Трифоунъ Крѣсть. село
 Бѣлошоа : меги Чрѣнимъ Гoramъ мегю Плавомъ и Бондим-
 ломъ конь Козиега Хрѣбкта оу локвоу и право оузы крѣдо мегю
 Бенчю съ градѣкомъ мегомъ и право оу велии врѣдо и оу ве-
 ли ками и на шпогорь по дѣлу крѣзъ гъвоздь и спадаюює з
 дѣла прѣма Лоуковимъ Потокомъ, а ѿдъ Зѣле Рѣкѣ, коудѣ
 се ни шре ни копа, този все планина, и прѣзъ потокъ оу поуткъ,
 како спада съ Липовице, и право оузы крѣдо оу локвоу на
 врѣхъ и низъ Борије оу Радошевъ камин, а ѿдъ Бѣлошоа,
 коудѣ се ни шре ни коси, този планина. а Рикавицоу меги
 Сѣрокотница. а се планине плавске : Хотина Гора, Ширини-
 це, Добра Бодица, Сѣдѣми Бори ; а меги имъ: ѿдъ

Седеми Боръ поутемъ отъ стоянкъ, такоре отъ Трѣскавъцъ, юдъ Трѣскавъца отъ Лоучиницоу, юдъ Лоучинице оувъ дѣль отъ Сѣченоу Стѣноу и по дѣлоу отъ Добрю Еодицоу, юдъ Добрѣ Еодице отъ Хотишъ, юдъ Хотиша отъ Рѣжаноу, юдъ Рѣжане поутемъ на боръ отъ кроушевскыи дѣль, юдъ дѣла отъ потокъ конъ пола. село Добра Рѣка съ заселки и съ всѣми мегами и отъ піен оурочкии конюси, кои соу вѣли отъ старе кралице; а се мега Доброн Рѣцѣ: до Аима, юдъ Аима отъ Лоучинк Крестъ, юдъ Лоучина Креста отъ Бѣхнъ, юдъ Бѣхна по рѣгоу Прѣвѣне отъ планиноу Сталквицоу и отъ локвоу и отъ рѣкъ отъ Торбци по дѣлоу на Брато и по дѣлоу трѣкъчкѣ планине и по дѣлоу мимо досоугскому планиноу и по дѣлоу до планине грынчаревскѣ отъ Липовицоу и поутемъ низъ Липовицоу и отъ Чрѣни Потокъ до светостѣфанскаго христовоула. а Комома мега до градѣчкаго христовоула и юдъ Комоу отъ Шакиноу Поланоу и по дѣлоу отъ Бѣктрошевице отъ Белин Пехъ отъ Драгалѣевъ потокъ и низъ потокъ отъ рѣкоу и низъ рѣкоу отъ Аимк. и приложи краљество ми јевансарда Басилия Лешнѣдичевика и съ јегокѣмъ селомъ Зерквакомъ, а мегѣ моу зъ Бѣкстоквѣмъ, како потече вара изъ Аима и юдъ варе на Илинноу црквѣ до половине лоуга на поутѣ вѣлоцркковскѣ, а съ Постелкаки мега юдъ Медѣвѣгнега Дола, како греде плочкѣни поутѣ на Ранка Постелкрака коукю и на Засѣдалице и посрѣдѣ Градица отъ Аимк и по шиши странѣ Аима на Цѣкстѣнь, како је Аимк текак подъ велин врѣгъ; такожде и Прокопия Богдановика съ кратишмъ и съ селомъ съ Належи и съ всѣми мегами отъ крѣсковскон жоушѣ; и отъ любовигскон жоушѣ Маркко Костикъ и съ дѣцомъ и съ селомъ Ивалкѣномъ и Чрѣни моу Бѣхъ заселни. отъ Комѣрици сѣни да се коси, а мега моу юдъ Гїевкчине, како поутѣ греде оувъ гороу отъ Кошоутгоу, и горѣк отъ Савинк сѣникоиск. власи Ратишевци и своними мегами; власи Соушничане и своними мегами; власи Бардиране и своними мегами; власи Аѣпъчиновика и своними мегами; власи Тоудоричевци и своними мегами. а се кто ћкте быти сокалници: отъ Дѣчахъ Кранславъ и Михое, отъ Бѣлѣкѣзѣ Ирославъ Оувратичевикъ, отъ Папракиахъ Прѣдакъ и Прѣка Павловикъ, отъ Истиникихъ Радославъ Богдановикъ и Тоулъ и Мироје Срдановикъ и

Прикоје Бранковиќ, оу Љубомиринић Михојло Драгославић и Мирадь Драговратић, оу Храстовици Трошанк и Милеша и Драгина и братна, оу Прилѣпћић Бонко и Станимирк Нѣгоевић и Ѓозроје и Ранко съ Бонхомъ заједно и Драгомилк и Храниславк, оу Бакаћк Радомирк Прикичић и Зоранк, оу Гҟемочелк Докровон и Шиша и Демонк и Торнић и Дранко Шапрановић, оу Чавики Прѣлюкк Беројевић, Приквић Хранетић, Милошк Толиеновић, Догмица, Добркчић Хранкчић, Радославк Щрквић, Богоје Братомилић, Драгоманк, Хлѣчкко, Гонмирк, Итоула, Храненк, Бонко, Бондњинић, Бончанк съ Прѣдиславомъ, Бонко Докровић, Станко Гроушић, Мирко и зетемъ съ Бонломъ, Бондимић, Бритква, оу Плакћ оу Еелицк Ѓеврадь Радиновић, Поменк, Прѣдое, Храниславк, оу Комараћк Радославк, Јанѣдрѣка, оу Трѣквић Лоука, оу Гҟекићарекк Радоји и Богоје Богојтонић и Радославк Люкославлић, оу Бркоши Толоје и Храпота, Анилакк, оу Докрон Рѣкџк Алилановић Смиљк, Битанк Јимакчић, Докретко Гюлићк а се магијопкици: оу Еелицк Владое, Дроуђкоје, Драгонало, Нѣгославк, Драгоник, Котылко, Ранко, Гуроје, Станко, Градоје, оу Комараћк Радник Станкић, Милославк, Мироје, Милованк, Мильгостк (Гуроје Докрић, Радетко Милојевић) Милославк Мѣглићк, Драја Драговић, Ѓеврадићк, Драгојик Срѣдановић, Ранко и братъ моу Богоје, Хранимирк, Богданк, Кркчелкић. Сѣди алкинианик; Захарна и Михаљк, оу Пилотћ оу Никитћ, и штакисмо ихъ, да даја јо цркви свије за висако годиџе, Захарна .д. тисојке, а Михаљк .в. тис8ки. посади игоуменк Ярењкић Милоша Братославлића и съ родомъ оу Трѣнавћ, да закљка кљоде. и јеје благодати вожијен поспѣшкетвојуци ми швејраћ се господеви мојему панѣдократору, да ми поможе на сојпротивници моје на цара кљгарскога, и поможе ми, и приложи кралевкестко ми село Рѣзинике и съ већми мегами и .в. катоуна влахк, а се планине: Пакшић, Гјеровица, Плочица, Тоуруктенк, и коуни кралевкестко ми оу Битомира Оујезданоу, и сије ксе планине скони мегами. а се законк лукропъхомъ, кто землю дръже, да шроу: .в. мкти пкшенице, .в. швка, .в. проса;

. В. винограда мътъ мѣромъ, тако и по иниѣ црквкахъ, зъгона да имъ нѣк, вѣдькоу да имаю, и цю оузороу вѣдькоу, този да се кѣдъвомъ истежи, а сокальникомъ законъ: пшенице мътъ, проса мътъ, швѣса мътъ, винограда мътъ, а ковачиє и златарниє и седѣларниє и швѣци и стрѣгоуниє и вси мансторије да работаю и ширю тако и сокальници; и что хоте сокальници и вси мансторије тежати жито и вино, вѣсе да съврѣстовавши и прѣдаде оу црквкъ, а сѣно да косе како и мѣропен тако и сокальници тако и вси мансторије; и кои села сѣна имаю, да га такози и косе; а оу коиемъ селѣк нѣк црквонога сѣнокоса, а шни да косе, где је игоумъноу зъговъроу съ зъборомъ; іагнетиноу вѣсакъ да даје, а попове да даю вѣховиноу, како ю сѣ и оу пискоупа давали, јере коупи кралиевство ми тоѹзи вѣховиноу оу пискоупа хвостынскога; мѣропъша работа чтице житотрѣбленіе; сладъ да чине вса села, коимъ игоумънъ повелни; штроци, кто с игоумъномъ на поуть гредоу а или с коимъ калоугиеромъ по црквоной работе, да се црквонымъ брашномъ храни, а къто самъ греде по црквоной работе, да се ѡдъ коукіе храни; а виноградъ вѣсакъ да копа или попкъ или кто любо, къто землю држи; и ако се по нѣкоиемъ грѣхѹ нанесе погорѣти монастырю, штроци да помагаю дѣлати; влахъ, кто когде пасе, да не оузима вѣлѣка ѡдъ кобилъ, но да се храни мѣсечиномъ, а къто швѣце пасоу, да оузимаю на гїешргиевъ дѣнъ швѣцу съ іагніетемъ, а что изъгоуки, да плати, а мѣсечиномъ да оузима; срѣбникъ да се не жени оу власѣхъ, ако ли се ѡжени, да ю веде оу мѣропъхе, и да је нѣ мѣропъшкы законъ и оуноучиј јеје; земля црквна да се оу вѣ(х) никомоу не дава; а къто прииде к цркви, ако је сокальникъ, да се къ сокальникомъ присади, где коуде шкилие земле. ѡдътеса да нѣк ни ѡдъ когде села ни болариноу ни сокальникоу ни попоу; а за ратаје, колико има игоумънъ плоуговъ оу коиемъ селѣк, ѡдъ тогагије села да постави ратаје, кога хокије; и оу коиемъ любо селѣк къто се мансторије швѣрѣтаю, тере се разъроде .Г. вола .Д. сынове, да ѡстане јединъ на својемъ мѣстѣ, а ѡсталли да постоуше оу сокальнике; ако ли си оузклюки оузети землю ѡдъ мѣропъшкѣ земле, а шни да постоуши оу мѣропъхе; поповѣци сынове кто

книгоу изоучи, да стои с оцемъ на своемъ ждрѣнию: ако ли книге не изоучин, а ишь да је мѣропѣхъ; а да се попъ ѿдѣ попа ставин: ако ли мѣропѣшикъ книгоу изоучи, да је мѣропѣхъ. села товара да не посе, ик да храни всако село по ѹеднога коня коудра, да поси црковни товарк: да ако оумирѣ подѣ цркокнижникъ товаромъ, да га цркквк на мѣсто постави, ако ли оумирѣ оу селѣ, да га село на мѣсто постави. послѹхъ рука печать .д. динари а за враждѹ, како је законъ по срѣскон земљи, цркви половина а наводѣки половинаа. власи законуоу солк да посе ѿдѣ доходка цркокнига, а чкто вкес донесоу, да юстк половина цркви а половина влахомъ: ако ли црква оумираюи, и този да памъ ѿдѣкоунин. сии вкеса скршивши, спасе мон, и прѣда хомъ вожкетвкии и неизреченкии државѣ твоен, ты ко юси дателъ благихъ, источникъ всакомоу данију нешскоудѣни, оуслышшеlek всѣмъ призывающимъ те истинуо, не хотен нијединомоу же погибноути, ик покелкаје вкесмъ спаси се и вк разумъ истинки принти, вксачска ко оудыблајоть се такомоу скмотренију, иако за наше спасеније вкчлобѣчили се изволи, и показа слакоу свою оученикомъ сконикъ, и памъ дарова вѣниција царкетва земљнаго, и показа слакоу свою ирѣдѣ цари земљними и многими јези- ками, и паки готоваје памъ вѣниција царкетва нејеснаго, рече ко вк светкимъ сконикъ јеџанкрем: придијте, благословени ѿтца мојего, наслѣдоуите оуготованкије вамъ царкетво нејесноге; и паки: идеже дѣка или тркје име моје призо- воути, тоу азъ юсакъ посрѣдѣ ихъ; и пророкъ Давидѣ гла- голијетъ: се колкъ докро и колкъ красно јеже житије кратин вк- коупѣ. и семъ ко заверја господѣ животк вѣчнии, сего ра- ди и азъ грѣшикни и недостоинки рабъ Христогу Стефану Оурошку .г., богољк помилованки кралк всѣхъ срѣскескихъ и поморескихъ земљакъ, скрахъ зборъ срѣскескије земљије архипискоупа и јепископу и игумену и казиције и тенѣчије и војеводи и слоѹгки и ставиаки, и зговорихъ се ск пин- ми, и пријехъ благословеније ѿтъ господина ми и ѿтца архипискоупа Данила и вкесхъ јепископу и вкесхъ игу- мену и ѿтъ вксерога събора срѣскескаго јеже и приложенији хра- моу селоу; и ккто исповѣдѣ, иже и мијк милюсређија

божиа? показа чюдо дивнѣе и славнѣе всѣхъ чудесъ. храмоу семоу жиждемоу и сиемоу хрюсовоулоу записаваюмоу въ домоу кралевства ми оу Породимъли вѣнзапоу побѣди се царь болгарскыи Михаилъ Шишманникъ съ инѣми силкими .д. ми царя и съ иноплеменными юзыки и многими погани, на брань кралевства ми прѣсти хоте срѣбскоу землю: азъ же противоу юмоу изъшъдъ и съ вѣзлюбленныи сыномъ кралевства ми, младымъ кралемъ Стефаномъ, и съ вѣскимъ властелинъ кралевства ми и вѣздѣкъ роуцѣ на него и рекохъ: слага тѣкъ, прѣвѣтънии цароу, яко неправедно помышленіе и неподобно съещаніе синъ царіе съещаше и мнѣкъ; и выѣши рати голѣмѣ съ помощию божиєю и молитвами свѣтыхъ родителъ и прѣродителъ кралевства ми цара Михаила оўкихъ, и штьюхъ поношение юго, и иные царе побѣдихъ и разъвихъ, и вѣзехъ достоинна ихъ на мѣстѣ реколумѣкъ Бельблоуждѣ въ лѣто .хъшлн. мѣсца юла въ .ки. днѣ. да тѣмъ оўбо слышавше, коголюбиваша чеда, разоумѣкъ єже на насъ милосердие божиє, потѣщите се сије моје приношеније и дарование храмоу семоу не тѣкъмо чѣто разорити или штьнѣти, икъ паче и недостатъчнаа испакните, имамъ бо вѣси живоушеніи на земли съмрѣть вѣкоуникше гробоу прѣдати телеса наша. да югоже богъ изволитъ кралевствовати по мнѣкъ въ богодарованїемъ штькствѣ нашемъ, на того вѣзлагаю всакоу помоць и юсветоу, да аще кто дѣзнетъ разорити шть записаныиихъ въ хрисовоули семи вѣноутрѣ ихъ домоу или шть вѣнѣшкниихъ, таковыи да будетъ проклетъ и завезанъ въ синъ вѣкъ и въ буздоуци шть господа кога вседржитела и шть прѣчистыи юго матере и шть вѣскѣ свѣтыхъ шть вѣка богоу оѓодившихъ, и да юестъ причтенъ Иудѣкъ прѣдателю и Канноу кратоувициоу, и да не съмилитъ се господеви яко и Содомъ и Гоморъ, и дастанетъ на соудици съ штьрекшиими се славы божије и реккишими: вѣзми, вѣзми, расъпни, крѣкъ юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и шть богодарованнаго намъ вѣница да будетъ проклетъ и завезанъ аминъ.

† Стефанъ Оурошъ .г. по милости божије
кралъ всѣхъ срѣбскихъ и поморскихъ землякъ.

Origin. membran. in mon. Dečani. Сионен. 176. Дечан. првен. 47.

LXXXIV. (1332) 6840. ind. XV. 13. јунii.

Actum de cella S. Sabbae in Caryis (Orahovica) in monte Atho.

Initium: Понеже благааго корене докрла отрасль.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 177.

LXXXV. 1332. 23. octobris. Ragusii.

Stephanus, Bosnae banus, et Ragusium iineunt pacum spectans ad lites inter Bosnenses et Ragusinos.

На име шткаца и сина и светаго АХА. сисе писање јдк порогенија сина којка лигк . жатак . лкто, индикитионк . јт., адваста мисеца . јт. данк на свете Маркје, господинь бана Степанъ Стврди законъ, ки је прво кио мегю Босншмк и Двровникомк, да зна всаки човекъ, кои је законъ првко билк. ако има двровчаник коју правдс на кошнанинс, да га позвое прѣдъ господина бана или прѣдъ негова владаоца, рока да м8 не вѣде јдговорѣти. ако кошнаник запши, да ние двожанк, да м8 нарече прѣсеки самошестс, које любо постави банъ јодк, ако вѣде подоканк јдъ банова јода тко, да м8 с8 поротници јдъ негова племена, кога м8 хотене; а тои да се зна, да не може тежен повегнсти, а веке не може прѣдъ никога м8 нареки. ако ли говори кошнаник на двровчанина, да га позвое прѣдъ двровчани на поредс. ако запши, да м8 нарече прѣсеки самошестс, кои с8 8 Босни, на своју колю, а двровчаник да може повегнсти трехъ, ако ли прѣкиме, којем8 нарече кошнанк, а рока такоге да не вѣде двровчанинс, кои с8 8 Босн8, да том8 поротници 8 Босни, а кои 8 Завршио, такоје 8 Завршю, а инемъ 8 Заврши, тили 8 Заврши такое поротници да с8 и кошнанинс з дрвачани. а кто дрвачаник звије алли посече 8 Босни илли кошнаник дрвачанина, таи правда да је прѣдъ господиномк башмк, а јесдк да греде банс на нихъ. ако вѣде свада кошнанина з дрвачаниномъ 8 Дрвеници, да с8ди кнезъ дрвачки и с8дје, а глоба шпкини. ако има свада дрвачаник з дрвомъ својемъ 8 Босне, господинъ банъ

да не има печали, ако ли се позове прѣдъ кань, да даде
шесдѣк господинъ канъ, ѿ чю се шесдѣ, ако кошанинъ хити
и дѣбровчанина за коня, а ишк вѣде скраденъ или хѣщенъ,
а праки дѣбровчаникъ: мо-иѣ конкъ влаци, вола: га самкъ вѣ-
нио, не знамъ юдѣ кога, вола повио, юдѣ кога је кспленъ,
вола прѣсаже самошестъ, чистъ дѣога да вѣде, и ако кошна-
нишъ вѣде дѣожанъ, а покегне изъ Госпѣ з дѣогомъ, да мѣ-
нишъ виерѣ ни рѣке юдѣ господина кань. и ако кошанинъ
изъмѣ докитакъ дѣбровачки на вѣрѣ, и книга вѣде и дѣбров-
чици, ако кнѣзъ и сѣдѣ пошао, да је книга права, да је
верована, да плати дѣбровчанинъ и кнѣзъ прѣставцине, ако
ли татъ или хѣаръ взме дѣбровчанинъ и кановъ владаню,
тко се свио, да плати дѣбровчанинъ кнѣзъ приставцине, а го-
сподинъ канъ всаки шесткъ волова на скою глахъ, и да се не
врате, ако ратъ вѣде, чеса когъ Санши, мегю Госишмъ з
дѣбровникшмъ, да да господинъ канъ Степанъ рокъ дѣбров-
чанишмъ .б. мисеца, да си погю и дѣбровникъ слободно: на
то имѣ вѣра господина кань Степана, а дѣбровчане да живѣ
хѣмскомъ земашмъ и индѣ законъ и прѣвшмъ, а швомъ пи-
саню свѣдокъ жѣпанъ Крѣкша и велики војвода Владисавъ
Галешникъ и Бокасавъ Тѣпчникъ, Радосавъ Хланеновикъ,
Степко Радосаликъ, Миаошъ Бокасавъ, Стефанъ Дрѣжникъ,
Бѣдисавъ Гонсаликъ, Владисавъ Бокасавъ, Миотенъ Дра-
жикојевикъ, Прѣкисавъ Милократникъ, а юдѣ Завркша жѣ-
панъ Икаханъ Прѣклиникъ, Блатко Докровојевикъ, чеоникъ
хлапъ Иванъ Бѣдисаликъ, Дивошъ Тиехорадовикъ, Гонсавъ
Бонсиловикъ и Браношъ Чепркникъ, кнѣзъ Павао Хрѣвати-
никъ, Станацъ Бонсаликъ, а сиов книгу писа Прѣкоје днѧкъ
велики славнога господина кань Степана, господина скемъ
земашмъ косанецемъ и хѣмкесемъ и донемъ краемъ госпо-
динъ, а сап прѣкисанъ хрѣсовон, кои прѣкнеше поклисају
дѣбровачци юдѣ господина кань, Аѣче Маркъ Аѣкаревика и
Феличъ Матинъ Целичевика, како је законъ вио мегю госпо-
дшмъ косанскшмъ старшмъ и юдѣ почела свето почивша, да
се не помете, паче да се зна, швои да храни господинъ
канъ и свою кѣкю, а дрѣги хрѣсовон да храни господина кань
Степана Степанъ Бенчаликъ, прѣписахъ юдѣ заповѣди кнѣза
дѣбровачкога и свега вики, що им се видѣло, тои писахъ, ни

прѣмкохъ ни смкохъ, и запечатихъ печатю шпкине дѣбропачке, и потврѣдихъ, шко да је всакомъ вѣровано тако граматикъ шпкине дѣбропачке върѣме кнеза Мавројтика спаскеніе Иса Христу .^{жатав.} аѣто, индиктиона .^{еї.}, мисеца шкотора .^{кг.}

Cod. ragus. fol. 52. b.: 1332. die 23. de otubrio priuilegio de ban Stipan per li piadi escoder debito in Bossna con.... e per guera dar termine a Raguxei mexi VI.

LXXXVI. (1332) 6840.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, crucem donat ecclesiae in Dečani.

^{жшм.} Мы Стефанъ Урошъ .^{г.} Неманя .^{е.}, милостю којију царкъ кесерскихъ и поморскихъ земль, сей крестъ честное дреко, на немже распет се господь нашъ Іисусъ Христосъ, приложију домъ пандократорову звокомъ Дечани неотето во кудијки вѣкъ, шкоже въ русоволи завѣщано естъ.

Inscriptio recentior in cruce, quae est in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 33.

LXXXVII. (1332) 6840.

Stephanus (Uroš III.), Serbiae rex.

Светыи Стефанъ краљ дечанскїи .^{жшм.}

Inscriptio recentior in cruce, quae est in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 68.

LXXXVIII. (1325, recte 1333) 6833. 22. januarii. ind. I. Polog.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, Ragusio vendit Rat, Ston, Prevlaka et regionem maritimam a Prevlaka usque ad Ragusium et insulam Posrednica quingentis hyperpyris annuis.

Господь с негесе призре видети сини чашечаскии и Слишати гласъ всехъ спевающију на нь, држени ѿластниу всѣ тваркъ, имже царнє царствуютъ и мчителии држетъ землю, когдј единик Иса Христъ вчера и данасъ тажда и ва вики, изабраки светее рѡдителе и прарѡдителе краљевства српскии земли и поморскии прѡслави ихъ паче всехъ царъ земал-

нихъ на земли и пакъ на небеси кѣнци скѣтлении Скрасивъ
ихъ савсими свѣтнели, яко не стала се есть ксен васеленен
блаженакъ ихъ паметъ. ѿтъ нихъ же племене и азъ извѣръ
нихъ помощию божжю и пречистей его матере и молитвами
ихъ Степанъ, миащтю божжю краль всиехъ срѣпцихъ зе-
маль и пошмарскихъ, иже не далече ѿтъ нихъ пактю, на
правъиѣкъ и ванѣкъ, син же и скнаследникъ истиннъ ѿтъ свѣ-
таго ихъ корѣнѣ, повелѣніемъ и сѣдомъ божнелъ приемъ
всѣ државѣ срѣцкие земле и скдѣ на пристали кралевства
срѣскаго яко царь и владика всемъ стежаню свѣтихъ ро-
дителъ моихъ, и ѿтъ свиехъ видѣхъ срѣчанѣ любавъ и вѣри
поракштанье родителемъ и прародителемъ кралевства ми и
салашмъ кралевства ми властелъ славнаго града Дѣбршника,
и ка прѣвое мое прїчасткѣ кралевства дари, иже ми дарш-
ваніе, . . . тисѹцъ перперъ ини многи потреки бесчисленіе
са любовью ихъ нелнцемъкрою, и за см(о)лениѣ ихъ ради,
кѣди послаше кралевство ми свое властелъ и братю свою Па-
вла Мартиншевика и Климета Гочетића и Никола Аскаре-
вића, и дахъ имъ с миащтию и с ѿтврѣжденіемъ Раткѣ Стон-
ски са всѣми међами своиими и заселки и с людми, и да съ
швластии видати га на Прѣвлаци и на дрѣгашмъ мѣстнѣ,
гдѣ имъ вѣде хтѣніе; и ѿще имъ придахъ ѿдѣ Прѣвлаке
Се-кран мора дш дѣбршвачке међе и селища, којъ съ тѣзи
шила, и Посреѣници, како ѿптече Неретва дш мора: и то-
зи все да имъ кралевство ми са ѿтврѣжденіемъ и дѣцамъ ихъ и си-
чку ихъ, а ѿпѣна дѣбршвачка да ми дае на всако гвдише
на великъ дань . . . сать перперъ кнѧтакиу ѿдѣ тогаизи мѣ-
ста дѡхштка кралевства ми и всѣмъ, коихъ богъ изволѣ го-
сподковати кралевство ми срѣскимъ иш мнѣ, и да писи-
ла кралевство ми вѣнѣ на великъ дань звѣти дѡхшдакъ више
писанн . . . сать перперъ, како и дрѣги дѡхшдакъ дѣбрш-
вачки звима кралевство ми: ако ли ми не плат(ет)ъ на
рѣкѣ, да даде двонинъ. и тѣ имъ миащть зчини кралевства
ми са Подаѣкъ ва лѣтв . . . злаг. мѣсца генвара . . . дань, а
тѣи вѣхъ всесвѣщени епископъ призренски Йосенић, казнацъ
Баљадшвичъ, воевида Градиславъ, жупанъ Братко, кнезъ
Грьгуръ Крькшвић, ставилацъ Милашъ, воевида Дѣбникъ

Манећкъ, Градиславъ Свешеница, Никола Јокија, архиђаконъ
Маринъ Баранинъ, и егоже когъ изволѣ гospодствовати по
насъ, мишаю такшъ господина и брата, снеганъ писанъкъ не
потворити, еже даршвањъ за правъ любавъ васелішкъ дъ-
кршвачемъкъ, за поракштанкъ и за частъ ихъ: тво ли сне
потвори, да е пръклетъ юдъкъ господина въга кседржитела и
юдъкъ пречисте его матерѣ и юдъкъ св. светиихъ апостола и ютъ д.
еванђелисте и ютъ ти. светиехъ штацъ иже ка Никен, и да есть
приченъ Иуди предателю христову, и юдъкъ кралевства ми да
е пръклетъ, а таковни да приеме гиневъкъ и наказанкъ юдъкъ кра-
левства ми, и да плати ю. тисе ю перперъ, и да ми е некеранъ.

**Стефанъ по милости козиен кралъ все ѿркскѣ
земле и поморскѣ.**

Duae subscriptiones turcicae.

По заповеди господина ми Хамза кега ми Радана дн-
јекъ ѹвои све исписахъ ис-книге крала Степана на внишъ, ка-
ко се 8 записъ говори.

Tria apographa chartac. versionis e latino factae in
c. r. archivio Viennae. Сиомен. 37. Origin. lat. membran. si-
gillo avulso in eodem c. r. archivio Viennae praebet annum
millesimum trecentesimum tertium decimum et tertium, et
sequentem serbicam habet subscriptionem: стефанъ по
милости козиен кралъ ксе ѿркскѣ земле и поморскѣ, et a
tergo: Priilegium domini regis Raxie de concession Pun-
cte Stagni. Apographum cod. rag. f. 22. b. habet sequentia:
1326 a di 22. zenaro fato in Pologo, priilegio de re Stefano
de Raxia, dono Ponta e Stagno e tuto Primorie sin a Ragusa
e la ixola Posrdniца, como zirchunda Neretua, e che li se
dia per tributo perperi 500 con altro tributo de Raxia.

LXXXIX. 1333. ind. I. 15. martii. Srebrnik.

Stephanus, Bosnae banus, Ragusio dat Rat, Ston et
Prevlaka et insulas jacentes circa Rat.

Бѣ начетакъ ютица, вѣ испакненіе сина и светаго дъха.
ва лиета рожаствка христова .јатаг. лието, индициа прѣка,
. єт. данъ на 8.. фрекара мисеца ми господинъ Стефанъ, по
милости козиони банкъ Босни и Ђори и Соли и господинъ
Хомскон земли, иаки пръ... и слога наша любимо, и нимъ

милостъ наша да ємо са користю и са любовю, како се достон
здржати, ка сва(ком8) казає, яко да знає всаки сен дни и
ва въдъшре, кон те послне бити аминъ. а прѣзираніе, благово-
леніе свидителъ и много поракотаніе ѿ бащине и властелъ и
людіе дѣбровачци и нашиемъ прародителъ и наимъ веле
много, и хоте юдъ селе поработати са божіемъ хотиеніемъ,
за то ли, господинъ банкъ Стефанъ, и мои синове и ѿнчие, и
до колиє симе мою въде, до виека виекома, дасмо и дарова-
емо до виека виекома 8 бащинъ и 8 племенито людемъ дѣ-
бровачкемъ а нашиемъ дразнелъ прѣкателемъ въсъ Рать и
Стонъ и Прѣвлакъ и штоке, кон съ школо Рата, и са свиемъ,
що се находи ѿнчра Рата и Прѣвлаке, и горе и полла, дѣ-
браве, лисъ, траве, воде, селла и все, що ю юдъ Прѣвлаке
до Лопца, и сѣдкцво и глобе и кръви 8 миръ, да въдъ на
нихъ воллю, да имаю и дръже, и да чине всъ свою волю и
хотиеніе како юдъ свое бащине, до виеки виекома, и да съ
волни видати зади, торне, дг-и-емъ хотиеніе, и прѣкопати
Прѣвлакъ юдъ мора до мора и направляти на свою волю и
хотиеніе. и ѿще се ѿбетвие господинъ банкъ Стефанъ севе и
свою симе, ако се савчи 8 ииекоје врѣніе или господинъ
или властелинъ или гражданинъ или людіе, кон ки пакостили
Ратъ или Прѣвлаци, да поможе, колико може наша ѹакость.
а затоми ѿпкина и людіе града дѣбровника все докро ѿпке-
но господинъ банкъ Стефанъ и неговемъ синовомъ и сименъ
неговъ до виека юдъ мѣшкѣ главе и до згоренія свиета да ємо
за Прѣвлакъ и за Стонъ . є. цать перкпера до згоренія свиета
юдъ тогази добитка, ко име ходити между наими 8 дѣбров-
ници 8 онон врѣніе, ако банкъ и негови синове и негове
симе мѣшкон главе, и не въдъ господа хомскон земли, ми
ѡпкина дѣбровачка да ємо ѿнзи добитакъ на ѿнзи дань
светаго Иласия . є. цать перкпера, како ю згора писано. и
ѿице се ѿбетвие ѿпкина дѣбровачка, ако 8 ииекоје врѣніе
прѣде господинъ банкъ Стефанъ 8 дѣбровникъ или негови си-
нове или негово симе до згоренія свиета мѣшкѣ главе, да
мѣ дамо полаче видане прѣживати, до кол-и-ем ю стати,
кезъ ииеднога наима. и ѿще се ѿбетвие ѿпкина дѣбровачка,
да не прѣмемо 8 Прѣневлакъ и 8 Стонъ и 8 Ратъ и 8 ѿнзи
штоке, ке смо 8зели юдъ господина банка Стефана, негова

властелина, ки ѕде нема негеранк и неговемк синовомк и неговс сименеви до згореня свиета, а та господинк банк Стефанъ заклиње се с светоје кожје евангелије и с .д. евангелиста и с .в. апостола и с все моци светије, које се с Дѣвровници, за мене и за мојехъ синака и за моје сплеме по мшикомк колиенс до згореня свиета, све тон тврђдо имати и држати и не потворити до згореня свиета. и все више писано а ми окцина и кен людје дѣвровачци какнemo се с светоје јевангелије и с .д. евангелисти и с .в. апостола и с све свете моци, које се с Дѣвровници, за наск и за наше синове и за наше (н)атражије до згореня свиета, все тврђдо да имамо и држимо до конца свиета непомачно. и за то ставаю ја (господинк) банк Стефанъ свою злату печатъ, да је веровано, сваки да знајетъ и види истинс. а томи с .д. повелле... а... дни латинци а дни српције, а све се се златними печати: дни ста повелле с господина бана Стефана а дни повелле с Дѣвровници. а то је писано подъ градомк подъ Српскиникомк. а томе сведоци звани молени Битанк Тихорадикк, Радосавк Хлаповикк, Милошк Блакавикк, Хрватинк Стефаникк, Стефанъ Дрвишчикк, Твртко Иваћникк, и за то да .г. пркетаке Дикошк Тихораникк, Щитко Хлаповикк, Михаило Менчетникк дѣвровчаник.

Cod. ragus. fol. 25. a.: МСССХХХІІІ a di 15. de freuaro, priuilegio fato soto Srebrnich, ban Stipan confermo la Ponta, e le ixole dono, le qual sono a.... perperi 500 dar tribuo a re de Bossna, a non açetar niun bosgnan in Stagno ne in Ponta.

ХС. 1334. 19. маји. Dobrušta.

Stephanus, Serbiae rex, confirmat donationem terrae Stonski Rt, vetat Ragusinos apud se recipere homines regis, et statuit sacerdotem serbum posse degere in illa terra.

† Пиш је краљевство ми, да је вједомо всакомъ, како се кјке порасркчило краљевство ми на властеле дѣвровчкке за Стонски Редк, и јни видјекије расркченіје краљевства ми послаше ку краљевств8 ми властеле своје Ж8ниа Блъкасовика и Ж8ниа Ж8рковика и Николиц8 Марктин8шевика с поклнсарство краљевств8 ми, и придоше краљевств8 ми,

и Счинише все хотѣниe кралевѣства ми, да видѣкъ кралевѣство ми, іерѣ присташе на всѣ волю кралевѣства ми, и право сѧжесъ ихъ кралевѣства ми, и сктвори имъ милость и записание кралевѣства ми, и потврѣди имъ кралевѣство ми Стонѣски Рѣдь, како имъ га је дало и записало кралевѣство ми, такози да си га дрѣже скободно безъ всяке забаве с милостию кралевѣства ми, тѣмъжде шкразомъ, како имъ га јестъ записало кралевѣство ми 8 прѣдню повелю; понеже имъ потврѣди кралевѣство ми милость и записание кралевѣства ми, и по сѣмь да икѣстъ междъ кралевѣствомъ ми и мегю ними никоја скада развѣ право житије, како јестъ и прѣгѣ било. и 8ткаклимо се мегю собомъ, како не прѣимъ ниједнога чловѣка ѡдъ земле кралевѣства ми лиху шнѣхуви люди кралевѣства ми, кои ѡдъ засташе 8 Стонѣ и 8 Рѣтѣ, този да си дрѣже с милостию кралевѣства ми; а за ине люди, кои икѣсъ ѡдъ земле кралевѣства ми, за този да не има печали кралевѣство ми; и ако се наайде кои годѣ чловѣкъ ѡдъ земле кралевѣства ми развѣ шнѣхуви люди, које имъ јестъ дало кралевѣство ми, које засташе 8 Стонѣ и 8 Рѣтѣ, іерѣ вѣдѣ приели, кѣди га име искати кралевѣство ми или чловѣкъ кралевѣства ми, да да кнезъ дѣбровѣчки и властеле дѣбровѣчки пристава момъ чловѣкъ, и да погю 8 Стонѣ и 8 Рѣтѣ, да га ище с моимъ чловѣкомъ. и колико се люди наандѣ ѡдъ земле кралевѣства ми, да јестъ за все за то длѣжна шпкина и градѣ, да ихъ подаде чловѣкъ кралевѣства ми, кога годѣ пошае кралевѣство ми; ако ли чловѣкъ кралевѣства ми не шбрѣте ниједнога чловѣка ѡдъ земле кралевѣства ми, а кралевѣство ми не име вѣровати, іерѣ јестъ сикози, да нарече кралевѣство ми четиремъ или петимъ властеломъ дѣбровѣчкимъ, да ми се ѡдъклѣнѣ 8 богородицѣ дѣбровѣчкѣ прѣдѣ чловѣкомъ кралевѣства ми, како икѣ ниједнога чловѣка кралевѣства ми ни 8 Рѣтѣ ни 8 Стонѣ, ни је 8селенѣ ни скрквенѣ 8 никъ скѣсти нијединѣ чловѣкъ кралевѣства ми. и јеще се сѣ заклѧи кралевѣства ми властеле дѣбровѣчкимъ, да прѣбива попъ срѣбъски, и да поиѣ 8 црквија, које се 8 Стонѣ и 8 Рѣтѣ, како јесть повелѣвало кралевѣство ми. и ако се згоди разѣмирије междъ кралевѣствомъ ми и градомъ дѣбровѣчкимъ, да не војује чловѣкъ изъ

Стона изъ Ръта на земълю кралевъства ми ни на члокъка
кралевъства ми. и ако прѣстъпи шпъкина дѣбровъчка си
шѣкътъ, кои сътъ шѣкърили кралевъство ми, да сътъ криви кра-
левъство ми, и ако имъ не съможе кралевъство ми дати имъ
8зрокъ кривине, да ми се юдъклънъ .Г. властель дѣбровъ-
чкъиъ, како нѣтъ криви ни прѣстъпили шѣкъти више писанъ-
ниe. и како ке съхранитъ кралевъство ми си шѣкътъ и запи-
санъе кралевъства ми, таго да съхранитъ господъ богъ дѣ-
шътъ и тѣло кралевъства ми въ сиенъ вѣкъ и въ придащемъ.
и сиенъ створи и записа кралевъство ми въ лѣто .ж. и .т. и
.л., лѣкесца май .дг. дѣнъ, а Цоцанъ прѣбръши и подъ-
писа и запечати на Добръщи.

† Стефанъ кралъ.

A tergo: 1334. Privilegio de re, conferma Ponta e Stagno, che non posano acetar omeni de Bossna, e che schia-
uoneschi preti Stagno.

Sigillum pendens. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae. Сномен. 39.

XCI. (1335) 6843.

Frater Vita Catharinus conditor ecclesiae in Dečani,
regnante Stephano Uroš III.

Фрадѣ Інта, мали братъ, протомансторъ изъ Котора,
града кралѣва, съзида окузи црковъ скето(га) пандократора
господину краю Стефану Урошу .Г. ему и своему сыну
светлому и прѣвеликому и прѣславному господину краю
Стефану. съзида се за .ж. годицъ, и доспѣла е съ всѣмъ
црковъ въ лѣто .жвамъ.

Inscriptio recens in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 13.

XCI. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, pagos quosdam donat
monasterio Chilandar.

† К тѣкъ, иєпархъ и чудотворче христовъ Николај,
принадаю и молю се помилуваниемъ твоимъ теплинамъ и
скоримъ застогулениемъ бoga моего помилувавшиа ме,
извести ме хоте изъ глоубини прѣисподицкого, позавидѣвъ ми
оукъ лоукави крагъ, тако и раждѣженка оустронти оутробоу

родитеља краљевства ми, и вѣврѣши ме хоте вѣ рокъ по-
гытѣлкини, иако не бити ми наследника столау ютичества
мојего, не волею ни хотѣниѥмъ јего, икъ зависиѥ и про-
порлыаго миродрѣжца, вѣсхотѣ оуко колѣзни јего поне-
сти недоуги же вѣсприиѥти, па подобињь бывѣ по всемоу
развѣ грѣха сего истлавша сктворити. не тѣчию же сего
јединого свогожданка ради икъ паче всего сего ютичества по-
добр(и)о јестъ реци икниаша словеса съ испитаниѥмъ, докро
јестъ слышати, полъзову оуко приносити доѹши, рече оуко:
ицрючи словеса блага жизнъ вѣчною шврециѹтъ. царскѹ
оуко таниѹ докро јестъ тантри а ютичествиѹ же слово съ
любокиѹ вѣки истинниѥ изъяснити, пророкоу оуко глаголю-
щоу богоштѣцоу: сладша словеса твоа паче мѣда оустомъ
моимъ. зде же не добро јестъ срамлѧти се тлаꙗющи\x01хъ ии та-
ланьта скриема, югоже и вѣсприехомъ штѣ руки благаго
питателя жизни, и не прѣкоудимъ алкоѹцие, икъ паче наси-
тилъ се пива доѹховна штѣ источника непрѣснѧема иерарха
христова и чоудотворца Николи, присниѥ јего и теплиѥ по-
моци. помилѹкавъ ме и застоѹнивъ ме штѣ видими\x01хъ и
невидими\x01хъ врагъ и противни\x01хъ врагъ и соуностати; благки
же и незлобиви, чловѣколоюви когъ, призрѣви на ме ми-
лосрѣднимъ си ѿкомъ, извести ме и хоте ш(тѣ) рока оустрѣм-
ша се, на тѣ же и таѣ непостидиоу оупъваніе надѣкіе се и твоє
име всегда призываю, владыко мон, ти же ми дарова столау
ютичества ми, и не лицею се ликъ, икъ яко вѣ снѣк видѣ-
ши видѣти. там же и таѣ, вѣ Христа вога вѣкин краль и
екъ когомъ самодрѣжка вѣкъ ѡрскихъ и поморскихъ
земль, Стефанъ, вѣноу прѣвисокаго и светаго и страш-
наго крала Стефана Ђроша, прѣкоуниу гospодина ии и
прѣподобнаго ютица Симеона Стѣфана Неманїе, новааго
мироточица, владыкы вѣвѣлааго самодрѣжавына ѡрскихъ
и поморскихъ земль, и краљевство ми благосрѣдиѥмъ оу-
моливи вѣше смисла цедротъ си и спасени зданина ведѣ-
телииѥ јего деснице придохъ вѣ лѣкето рекомо Добрѣца,
изобрѣтохъ црквкъ светаго и великославнаго чоудотворца
христова Николи запоустѣвшоу и разоренкуо до конца, и
милосрѣдовавши се и съзидахъ и ѿнови\x01хъ храмъ тии света-
го чоудотворца Николи, да јестъ вѣ полућник краљевствомъ

ми, паче же къ тон цркви да кралевство ми и приложи село Добротиоу съ завѣломъ и съ планиномъ и съ мани и скнокоси съ легкими и съ всѣми правинами села того, село Жоури съ легкими и съ всѣми правинами села того, село Биркница съ легкими и съ всѣми правинами села того, село Калогени съ црквомъ и Слоулики и съ легкими и съ всѣми правинами села того, село Којевике съ легкими и съ планиномъ и съ всѣми правинами села того. Тако да и записа кралевство ми, да држи и ѡвлада светы Никола добротицки иакоже и иниє светыи и божествене цркви, такожде и светы Никола добротицки да држитъ тази села, и да ѡвлада съ всѣми правинами, и како јестъ законъ людемъ методиискимъ оу рабатахъ црковнихъ и оу рабатахъ кралевства ми, и такожде и тѣмъ селамъ и въ тоужде скондоу, и да не има нитко ѡвласти надъ ин(ми) тѣмъ калоугеръ, којега постави игоумникъ Светыи Гори и адонъскии богородици хиландарскии, понеже јестъ подписано оу ѡвластѣ је. и молю ви ѿ господы, ѿтци и брати, кога кога изволи по скондти кралевства ми тако господствующа или скнк кралевства ми или кто ѿ(ть) соудордникъ кралевства ми, спремоу записаному мою, Стефаномъ кралемъ четвртимъ, не потворенкуоу вѣти ик паче потвржденкуоу. кто ли држнеть разорити сиє записание, да јестъ проклетъ ѿ господа кога вседржитела и ѿтъ прѣисти богородици и ѡдиги(три)и ю ѡдиги. ѿтъ ѿтъ никанскихъ и ѿтъ всѣхъ светыхъ ѿтъ вѣка богоу оу гожданихъ и ѿ(ть) всѣхъ правовѣрниихъ архиепископу и игоумнику и србескихъ, и ѿтъ мене грѣшиаго да ик благословленъ, ик да јестъ проклетъ и оу си вѣкъ и оу придоури. аминъ. и приложи кралевство ми виноградъ любовъ на Сѣледнишъ на легкі любижињскон и тркъ оу Приврѣнишъ прѣдъ правдникомъ светаго Николи, да јестъ скнка цркви тон. и ѿтъ царине оу светаго спаса на всако годище .ри. перперк да се дае доходъкъ цркви тон.

† Стефанъ въ Христата благовѣрни краль и скнк ѿвлаши самодѣлкъ всѣхъ србескихъ и поморескихъ земль.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in ton. Chilandar.
D. Авраам. Опис. 38.

ХСIII. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem
pagi Brčeli factam a казнъцъ Demetrio S. Nicolao in
Vranjina.

† К течѣкъ, иерарху и чудотворцу христову Николаю, припадаю моле се, помилованыи твоимъ скорбимъ засточенiemъ и вога моего помилованыша ме и изведыша ме из глыбыни рова прѣисподнаго, заточена ме бываша родителемъ кралевства ми, не волею ни хотѣниемъ юго нѣ заистину злакъ и проноркаливыиъ людн, нѣ тын засточникъ и помилованъ ме и дарова ми столкъ штѣчкетва моего: того ради видѣкъ кралевство ми храмъ твой іеже оу Бранинѣ и приложение кралевства ми, іеже приложихъ, кѣда господовахъ Зетою, неразорено и непокрѣжданыно родителемъ кралевства ми нѣ паче оутврѣждено, и кралевство ми приложин ишие потврѣдны съ всакимъ оутврѣждениемъ, іеже записахъ оу господствѣ си, кѣда не кѣхъ кралемъ, те все правине и метохы да има скеткии Никола съ всѣми правинами, такоже аѣпо и подобно скеткии и вожествиции црквамъ свое правине и метохы дрѣжати. и видѣкъ кралевство ми правогрѣкою поракотание властелина кралевства ми, казнъца Дѣмитра, и видѣхъ желание югово (иера)рхы, иерою и чудотворцу (ско)ромоу въ помощехъ Николѣ вранинскому, идѣже и грекъ оустрои прѣставленію своему, и испроси оу кралевства ми село свое Бѣрчеле приложити скеткии Николѣ съ всѣми метами и съ всѣми правинами села тога, иако до живота свога тѣкъзи селомъ да се хрании казнъца Дѣмитре и югова жена, а по животѣкъ юговѣ да юсткъ цркви съ всакимъ оутврѣждениемъ; и ако (се) югова жена шмоужин по юговѣ смрти, да не метеха съ шнѣкъзи селомъ; ако ли се не шмоужи, да има храноу шть цркве, а цркви скетаго Николи да дрѣжи село Бѣрчали ..... всѣми шнѣкъми людьми села тога съ всѣми правинами иако ..... ии не метохие ..... законъ и... тоужде свободоу такоже и прѣж.... (села) и метохи, иако семоу киты тврѣдоу и непоколѣбимоу. кто ли се шврѣте сиа потворику господствующи или сынъ кралевства ми и соу-

родник краљевства ми, или кога борк изволиши быти) господство јула, да мој је соупрвник кога и прћевета когародица, и чисткини крстъ да мој ик помоцници(ик) въ си вѣкъ и вѣ приди(оури)ши, и светкии Никола да мој је соупрвник на второмъ приникеткии. а ѡдъ властелъ великихъ и малыхъ (кто) се ширкте испакостилик что любо до(мој) светаго Николи, да приеме ги ћекъ и наказаније ѿтъ краљевства јула(го, и) да платки краљу . Т. пејнеркъ, сего ради подьписою вѣ свѣдѣније всѣмъ.

† Стефанъ Оуршак краљ. †

Origin. sine dubio membran. in Cetinje. Ex apographo (fac-simile), quod nobiscum comituisseavit Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.

XCIV. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, fines constituit pagi Brčeli donati S. Nicolao in Vračjina.

..... падло моле се, помилованыи ткоимъ скоримъ застоу(пленниемъ), извѣдкаша же изъ глѹбкини рова прѣисподњаго ..... болею ни хотѣниемъ юго ик закистио злихъ ..... (помилова)вѣ ме и дарова ли столъ юткчества мојего: того ради ..... и приложеные краљевства ми, јеже приложихъ ... неповрѣжено родителемъ краљевства ми ик паче оутврѣжено. и краљевство ми приложи и юще потврѣдки съ всакимъ оутврѣженемъ, јеже записахъ оу господствѣ си, када (и)е вѣхъ краљемъ, те вѣсе практиче и методије да има светки Никола съ всѣми практиналми, такоже лѣко и подобко скеткимъ и вождистикимъ црквалакъ своје практиче и методије држати. тѣмже и азъ по милости вожијен Стефанъ краљ видѣ краљевство ми оутврѣжено и записано прародители и родители краљевства ми, и по томѣждѣ окразову краљевство ми припадаје къ милосрѣдью светаго Николи иже оу Бранкинѣ, јегда вѣхъ немоцнику оу Прицинѣ, и дахъ село оу Чрквици именемъ Брукели съ всѣми людьми и мегами и заселци, и кто оузъме, ччто је држава казвиницъ Димитръ съ всакими практиналми, оу тоуге ракотоу како и ине методије, и ѿскводијехъ ѡдъ всаке работе краљевства ми, ѿтъ позвала и ѡдъ коиске и ѡдъ винограда и ѡдъ сѣна

и юдъ пъск, яко семоу быти твръдоу и непоколѣблимоу. а се меге села того: ютъ свете Троице низъ Братъкъ тере оу Батоушоу, ютъ Батоуше низъ Соуходолъ тере оу Биволъ Слѣдъ, юдъ Бивола Слѣда тере оу Прѣхиноу, юдъ Прѣхине оу Тѣскеноу Оѫлициу, юдъ Тѣскнне Оѫлици, како се камни вали повръхъ Стола, тере оу Лисоу Стѣкоу, юдъ Лисе Стѣкне прѣко оу Еиръ, юдъ Еира оѹзъ Рѣкоу оу Томинъ Потокъ прѣко оу Бръчело тере оу Бѣли Калкъ, съ Бѣлога Калька прѣко на Дрѣкъ, съ Дрѣна на Лѣсковицъ, съ Лѣсковица на Грабъ, съ Граба на Бакъцъ, съ Бакъца на Чиръ на Мали, съ Чира на Течалъ, ютъ Течали на светоу Троицу, и яко семоу быти твръдоу и непоколѣблимоу. ккто ли се обрѣте сия потворицъ господствоуен или синъ краlevства ли или соуродникъ краlevствали, или кога Богъ изъволи быти господствоуещаго, да моу соупрѣкникъ когъ и прѣсвета Богородица, и чистыни крестъ да моу иѣ помоцникъ въ си и въ придоушии, и свети Никола да моу іе соупрѣкникъ на въторомъ приишести. а юдъ властелъ великихъ и малихъ ккто се обрѣте изъпакостивъ чъто любо домоу светаго Николи, да приметъ гнѣкъ и наказаныи ютъ краlevствоуещаго, и да плати краю . . . . перперк . . . . подъписою . . . . вѣсѣмъ.

† Стѣфанъ кралъ.

A tergo: Стѣфанъ кралъ приложіо село Бръчели. бръчевски христоволъ.

Vetus apographum in Cetinje. Descripsit editor anno 1856 in Cetinje.

XCV. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, dedicat ecclesiam in Dečani.

Прими, владыко господи и пандократоре, приноси-
мое моленіе раба твоего Стѣфана крала, сїе ко приношу
црковъ божественную скъ сыномъ моимъ кралемъ Стѣфа-
номъ, взираю на тѧкное ми тѣло на(дъ) гробомъ своимъ,
и вою се страшнаго ти судица, къ тебѣ припадаю вседр-
жителю, помилуй мя къ днѣ судныи.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 35.

ХСVI. (1321—1336).

Stephanus Uroš III., ctetor Dečani.

Светкин кралъ Урошъ. Г.тѣи все срѣбскїе земли и поморскїе и ктиторъ лѣкста сего светаго.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 24.

ХСVII. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex. Chysobullon de terris monasterii Chilandar.

Initium deest. кралевство ми въ христовомъ архиепископовѣхъ.

In mon. Chilandar. Р. Успен. 170.

ХСVIII. (1336). 3. novembris.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, moritur.

Нојебра .г. прѣстави се Оурошъ кралъ трети.

Е Vukii typico chilandarensi.

ХСIX. (1342) 6850. ind. VII. Predje Spasova dne. У Moravѣ.

Stephanus, Serbiae rex, donationem facit monasterio Chilandarensi.

† Язъ въ Христе бога вѣрѣнъ кралъ Стефанъ, сынъ и наследникъ прѣвѣсоваго краля Оурова третија, веселю се доушено и тѣломъ и божественѣмъ дарѣ, иже ми дасть владыка мони Христосъ: къ тѣкѣ припадаю скромоу помощникоу съвѣдоушомоу вкаса моа прѣгрѣшенія іаклияна и неіаклиенка, тѣкоу твоє помоји великие, свете иерархъ христовъ Николај, скромоу и крѣпкомоу помощникоу, посокителю кралевства ми, веселю се доушено и желаю послѣдовати обучению и дѣломъ добриимъ свѣтыхъ родителъ и прародителъ моихъ, недостатъчна ихъ исполнити и сквршити. мнѣ же грѣшномъ и недостатно-моу Стефаноу, когомъ помилованыомоу и когомъ просвѣщеныномоу кралю вѣсѣхъ срѣбскихъ и поморскихъ земль, и та вка сидѣкъ кралевство ми и юлико ми бысть възможно приложити свѣтымъ црквамъ и великымъ манастирамъ, и изнанде кралевство ми црквъ свѣтаго Николи

мраческого, въ врѣме то слѹчишю се старыцо иже шткъ
светыихъ лѫсткъ старыцъ Іѡанкъ икономъ ходьческии, и да
моу кралівѣство ми цркви тѹ святаго Николи, да си
шклада икономъ Іѡанкъ црквомъ томъ и съ селами вкѣми,
цио се находи оу цркви те до югова жибота за югово
дрѣзвновеніе, понїже видѣвъ кралівѣство ми югово пора-
ботаніе домоу прѣчистиѣ владычице госпоже и богоно-
дице хиланьдарескии, иже юстъ въ Ядонѣ, съ троудомъ и
вксацкимъ постѣхомъ напаче и съ склѣреніе(м), да моу
юстъ до жибота оу помень и за дѹшоу кралівѣства ми, и
да юстъ виноу подъ юблѣсть светогорскому оу послѹшаніе
игоуменоу и вксен крати светогорскон. а игоуменъ и кра-
тина да га не потѣкноу съ юнога лѫста, цио моу юстъ кра-
лиевѣство ми записало, до югова жибота, разѣкъ да си се
дохрани старыцъ Іѡанкъ до смрти свое оу цркви те святаго
Николии, паче и юлико се находе людни оу цркви те, да
га слѹшаю съ всакымъ страхомъ кралівѣства ми како и вкса-
кого господаря игоумена и вкѣхъ работахъ, цио комоу за-
повѣдоу црквищъ и кралівѣства ми, не ткъмо и рабо-
тахъ ноу въ всакомъ исправленіи цркв(и)ѣмъ како и со-
циага старыца коуке кралівѣства ми и брата хиланьдареска.
и сиє прило(жи)вши и записавши кралівѣство ми Светоп
Горѣ, и молю, югоже богъ изволи кралівѣствовати на
прѣстолѣ светыихъ прародителкъ и родителкъ кралівѣства
ми въ земли срѣпской или сынкъ кралівѣства ми или братъ
кралівѣства ми а или кто юдъ соуродиинкъ кралівѣства
ми, молю се юмоу непотвореноу быти моему сиємоу ма-
ломоу записанию икономоу Іѡаноу, икъ паче потврѣдити и
прилагати и записати, понїже прѣкви царніе и кралніе и пра-
родителніе кралівѣства ми и Ѳесоу разорити, икъ паче прило-
жити, такожде и кралівѣство ми не потвори ихъ записа-
ниа, икъ паче потврѣждадъ и прилагаудъ, кто се юбрѣте шткъ
таковыихъ поткиравъ днѧволъскимъ наважденіемъ разорити
малои се приложеніе и записаніе кралівѣства ми, тако-
ваго да разорить господъ богъ вксерѣжителъ, и въ лѫсто
помоци и застоупленія да моу юстъ лѫстителница бого-
родица хиланьдареска и светыи скори помоцікникъ иєархъ

Николаје, иже се јукрјата вкј лјкетја томје, и да га оукнє и порази сила чистнаго и животвореџаго крјста Христова, и да јестк проклетј јадк . д. хјк ишевангелистъ и јтк . вт. апостолк и јтк . тн. светких и богоносных јткцик иже вк Никен, и да јестк прокчтенј кк тјмј, иже рекоше: вквкми, пропъни, крјвк юго на насъ и на чедкх нашихъ, и да икстк благословенј вк син вткк и вк придоуџини, и јтк всега звбора светогорскога да коудетј проклетј. и сије записа кралјевство ми от Моравк прокг спасова дкне вк лјкто . јсно., єндикктина . з.

† Стефанъ вк Христа вога вѣрни краль вѣкх сркскихъ и поморскихъ землк.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Аугааш. Опис. 42.

C. (1345) 6854. 26. octobris. Pod Serom.

Stephanus, Serbiae rex, tollit vectigal, quod possebatur a quodam Dabiživ in Trebinje.

† Пише вралјевство ми, да јестк вѣдомо всакомъ, како придиши покансарне властели дѣкровицци вралјевство ми подк Сејк: Пиро Грекешникъ и Марктолк Чрѣвникъ и Паске Гочетникъ, и говориш вралјевство ми на саѓс Дабижива, како є 8чинилк тркг на Трѣбини, и Зима јадк тогара динарк, кто греде и с дѣкровицци, изъ дѣкровицца, и јадк добитка, кон греде с дѣкровицци, и говорѣ Дабижив прѣдк вралјевствомъ ми, Зимана є и прѣждѣ ишази царина швѣдѣзини, а говорѣкке покансарне дѣкровицци: тази царина не Зимана јадк века јадк века, јадк коле свѣткъ сталъ; и вралјевство ми изнаге, ерѣк не Зимана тази царина и 8 монхъ дѣдк и прадѣдк и с родители вралјевства ми и с вралјевства ми, и створи милостк вралјевство ми всемъ властелимъ дѣкровиццимъ вѣлимъ и малимъ, да не ишногази тркга на Трѣбини, како га и прѣждѣ не било, и по се ма сега да не Зима Дабижив дѣкровицаномъ ни царине да ни коега доходкка ни тркговц дѣкровицкомъ ни влахъ ни сркшин да ни кшмъ, и кто греде с дѣкровицци, изъ дѣкровицца; и веаци властели, кон те стотати по Дабиживѣ, да не Зима царине тези до века ни 8 сини вралјевства ми

да ии 8 кога настоеша го кралја Стефана, и сије записа краљевство ми, да је тврдо и неразорћено до вѣка. кто ли потвори сије записание краљевства ми, да јесть проклетъ ѿдъ господа бoga и ѿдъ прѣчистије богородице и ѿдигнитрие и ѿдъ светихъ апостола .^и врховникъ, и да га вѣне и порази сила чистнаго кркета христова, а такови потворници да ми јестъ нечестиви, и да плати тиесвирѣ перперк краљевства ми, а сије мијасть прѣбрѣчи господинъ кралј подъ Серафимъ, мъксеца ѿхтегра .^и вѣ лѣто .^и 6854.

† Стефанъ кралъ.

A tergo: 6854. Stefano re fece, che non sia daçio a Tribine. Facto per re Stefano. 1340.

Sigillum pendens. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 40.

CII. (1346) 6854. ind. XIV. aprilii mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris monasterii Philothei.

Initium: Ἡ βασιλεία μου τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι.

In mon. Philothei. P. Uspen. 170.

CII. (1346) 6854. ind. XIV. aprilii mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris monasterii Zographi.

In mon. Zographi. P. Uspen. 170.

CIII. (1346) 6854. ind XIV. aprilii mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris monasterii Iberorum.

Initium: Ἐπεὶ οἱ ἐν τῇ κατὰ τὸ ἄγιον ὄρος τοῦ Ἀθω.

In mon. Iberorum. P. Uspen. 170.

CIV. (1346) 6855. ind. I. decembri mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris monasterii Espigmeni.

Initium: Καλὴ μὲν καὶ στρατιωτικὴ φάλαγξ.

In mon. Espigmeni. P. Uspen. 171.

CV. (1346) 6854. ind. XIV.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terra Radoliva monasterii Iberorum.

Initium: Ωσπερ τὸ ἀναπνεῖν.

In mon. Iberorum. P. Uspen. 170.

CVI. (1346) 6854.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris Batopedii.

Initium: Καὶ τοῖς μὲν τὰ πρῶτα βάθρα.

In mon. Batopedii. P. Uspen. 171.

CVII. (1347) 6855. ind. I. januario mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris monasterii Russorum.

Initium: Βασιλεῖ πιστῷ καὶ Θεοφίλει.

In mon. Russorum. P. Uspen. 171.

CVIII. (1347) 6855. ind. I. januario mense.

Stephanus, Serbiae rex, caput sancti Panteleemonis donat monasterio Russorum.

In mon. Russorum. P. Uspen. 171.

CIX. (1336—1347). 14. augusti. Nerodimlj.

Stephanus, Serbiae rex, Ragusinis veniam dat in terra sua emendi frumentum.

† Пише кралевство ми сије, да јесть вѣдомо всакомъ створију милостъ дѣбровчаномъ всѣмъ, да си вѣпчю жито по земли и по градовѣкъ кралевства ми скободно, да имъ никто не закави, ни властелинъ ни владаљъ кралевства ми. и кто имъ продаје, и томъ да нѣ закаве ни што кога, да продаје скободно. кто ли се шдрѣте 8чинивъ нѣкоју закаве дѣбровчанинъ или земланинъ, кои мъ продаје жито, да приме гнѣвъ и наказание юдѣ кралевства ми, и да плати кралевство ми .ѣ. скть перперъ. и сију имъ милостъ створију с Неродимли, лѣссеца августа .дї. дњи.

† Стефанъ кралъ.

A tergo шани recenti: 1300—1400.

Sigillum avulsium. Origin. chartae. in e. r. archivio Viennae.

CX. (1336—1347.)

Stephanus, Serbiae rex, statuit Ragusiniis пемпеш
posse vi eripere merces.

† Пишє кралевство ми, да је вѣдомо всякому, створи
милостъ кралевство ми всѣмъ тѣговцемъ дѣлковѣчимъ,
кои ходѣ по земли кралевства ми, и такози имъ се шкѣта
кралевство ми вѣ господа бога и вѣ прѣчистю матерь бо-
жію, да имъ не взме нициа кралевство ми безъ кѣпа, ни
кнезъ кралевства ми ни ки властелинъ вѣ земли кралевства
ми да не взме нициа безъ кѣпа, ни само кралевство ми да
не взме силомъ безъ кѣпа, развѣ да си продаю, свободно хо-
де по земли кралевства ми, ни на панагюри ни вѣ коемъ
тѣгъ вѣ земли кралевства ми да имъ нициа не взме силомъ
кралевство ми, развѣ да ходѣ по тѣговѣхъ, и що своемъ
воломъ продаю кралевство ми, да имъ кралевство ми
плака кѣпъ како и прочи дюдине. и на мою вѣрѣ на крале-
вѣ да се ни вѣ чѣмъ не потвори кралевство ми, що сѣмъ
писалъ.

† Стѣфанъ кралъ.

A tergo vetere шани: Pouelia Stephani regis et post-
modum imperatoris, qualiter mercatores debent vendere ita
libere suas mercationes regi et baronibus sicut et ceteris
communalibus personis.

Sigillum, cuius inscriptio illegibilis. Origin. chartae.
in e. r. archivio Viennae.

CXI. (1336—1347.)

Stephanus, Serbiae rex, monacho habitanti in turri
condita prope Chilandar et ecclesiae, quae in ea est, donat
quosdam pagos.

† Безнадѣлнаго, ненѣдимаго, неписанкааго, все-
сланаго, бескончнаго шѣца идрѣ не шѣлоучинъ се сынк и
словѣ ски ипостаси юго, вселюбкнны Ісѹсе, прѣклонивши
некеса, и съшѣды на землю спасенія ради рѡда чловѣчъ-

скаго, и въпакти се ѿтъ прѣчиствије дѣкы Марие, и все
 пактикој съмотренїе іоже ѿ наск съвръшнвъ, прѣтъпкви
 пактию страсти, чловѣчество оуѣбраје, и иако вогъ кожь-
 ствнаа чюдодѣиствоу, и многаго ради милосрѣдни из-
 бавивъ своје създаније, чловѣкка, ѿтъ моучитела власти,
 възнесе се въ слакѣ къ тринитанкому божеству, миръ давъ
 своимъ ученикамъ и швеціије пришествнија светаго доуха,
 имъже искніеніемъ начене глаголати инѣми језици, и
 тако просвѣтише вселенкною, наставляюще въ разумъ
 твои истинкиаго бога нашего. мк же просвѣкъ се имѣ и по-
 юемъ твои свѣтообразни лица зракъ, покланяюмъ се стра-
 стемъ твоимъ, чьтемъ же и въскрѣсенїе, и сладко възнесе-
 нїе славимъ, и припадающе моимъ се, сладости неизреченъ-
 наа, владыко Христе, испакны моиє желаније, иако послѣдо-
 вати твоимъ Вченіемъ, венчал бо юси въ скетѣмъ твоемъ
 евангеліи: да просвѣтїт се скѣтъ вашк прѣдъ чловѣкви, иако
 да оузврѣть докрам ваша дѣла, и прославетъ ѿтъца вашего,
 иже юстъ на нѣкесехъ. смишахомъ бо син великаа ивѣтова-
 ния глаголанкнаа тобою къ любепримъ тѣ, спасе мон; сего
 ради потѣшимъ се и мк, подвигоуїте се ѿтъ землкнхъ на
 нѣкеснаа, напаче слышати, кимиъ вѣко господъ крѣпостъ
 даётъ и вѣчнаа благаа, ик не прїносенїемъ ли юмоу славоу и
 честъ, прїносенїемъ славоу именї юго? възмѣте ко рече
 жртвы, и въходите въ дворы господни. да понеже юсть
 такова помоцъ и оутвѣржденије памъ ѿтъ господа, створъ-
 шаго неко и землю, подобаетъ оуко ѿтъ всеи доуше и ѿтъ
 всего помыленїа възлюбити тогѡ божественые заповѣди,
 въ иыхъ же прѣжде ходивши и ивѣтования оулоучиши. мк же
 да не вѣдеть хвалити се тѣкъмъ о силѣ и помоци го-
 спода нашего ІсѹХриста, иако молитвами прѣчиствије юго
 матеря и светаго моученика прѣваго и архидиакона Стефа-
 на и скетыхъ монхъ прародителъ и родителъ дастъ и миѣ
 настолкнику ѿити имѣ къ ѿтъчествы моемъ, Стефанъ
 краль, синъ вогомъ просвѣтенаго крала срѣпскаго Оуро-
 ша третнаго и правиоук скетаго Сумешна новаго мурш-
 тоцица Неманје, ихъ же корене света азъ грѣшины ѿрасль
 юсмъ, и господствоующоу ми въ земли ѿтъчества моего
 самодержавно видѣ кралевство ми благоустрбно съмы-

шленниє и потыцаније и потроужденије и поданије докро прѣквѣскаго краља все срѣпскыи земли и поморскыи, да ће краљевство ми, Стефана Оурша втораго, та же и пирьгou иже въ Светки Горѣ при мори, въ ніемъже јестъ цркви светаго възнесенија господа нашего ІсѹХриста на мѣстѣ реномѣкъ Хроѹсна, въ юласти светыи богородице хиланьдарскыи, иже ють основанија юго въздыгъ и наздавъ скврши и. и краљевство ми, ревѣноје богоѹгодномоу юго потыцанију, даровномоу приложенију иже въ господњу славоу въздвиженномоу юти ніего пирьгou, паче же и поразомѣкъ сојетоу мира сего таќнинааго, та же вса мимо ходетъ, и соѹща та же не соѹща кывають по словеси прѣмѹдраго Соломона: свѧта свѧтѣ, вса свѧта, наставлени же маниемъ божествније благодѣти пачеже и вѣспомѣкоутнијемъ въ господи доѹшвнаго наставника и учителя ютьца краљевства ми, бајре монастира прѣсветыи богородице хиланьдарскыи, юромонаха Индонїа, прѣдѣржеџаго пирьгъ тъгда, и пријемъ юго богоѹгодноје прошеније, доѹшевнаго ради спасенија краљевства ми въехотѣ и краљевство ми, благаго желанїа теплотою горе, иже выдѣхъ недостатичноје келни възнесенија господња пирьгou испакнити та же трѣбоѹщоу мѣстоу потрѣбны строjenia ради и вратиамъ тоу живоѹщимъ на 8тѣшенїи, та же да не вѣдетъ имъ потрѣбныхъ оскоѹдно, приложи и краљевство ми келни спасовѣ пирьгou малин даркъ сини, цркви прѣсветыи богородице оу Липланы и поповы, колици се юкрѣтаю своимъ породицами, и колици полюбє цркви 8 земли краљевства ми, да гредоу свободниш. и ютије приложи краљевство ми трѣгъ оу Липланы, да је свѣкца матери божен, и село подъ цркви Словиније съ людьми и съ ливадами и съ оупланникими. и се мегије селоу Словиниј: почкнкше ють Гѣшерыча поутемъ, кои греде по дѣлоу мегију Гѣшерычемъ и мегију Словинијемъ, и до поути, кои греде подъ Медникъ, подъ стоѹденыцъ и подъ цркви, која јестъ выше Гоѹшерыча посрѣдѣ дола, и до стальпа грекнога выше Добротина и до Стоѹгла стоѹденыца и на Дрѹговъ стальпъ посрѣдѣ Соѹходола на Смолоѹшоу прѣкъ шоѹмоу до водѣничинца Злодѣшица, која јестъ на рѣкѣ Смолоѹши, и прѣкко прѣкъ ш8моу до поути, кои греде по дѣ-

лоу, на Іблановыкъ и подъ Роудиницѣ въ шкышъ Смолоуше
 и до ливадъ краліевѣхъ мегю Словыніемъ и Сѣврніемъ до
 ниве Братъкове прѣко рѣке на црквище Барварино и до
 врѣха Илліна въ шкышъ Страшника и до поутнї, кон грѣде
 шть Голіихъ Бѣдкъ. сини имена людемъ 8 селѣ Словыны:
 попъ Драгошъ, Богданъ Стефановикъ, Бонхна Зепашникъ зъ
 братомъ, Драгна зъ братомъ, Драгна и зъ братомъ, Миль-
 ко зъ братомъ, Драгна Боядикъ, Петръ Бонсалликъ, Сѣврадъ
 Кыевчъ сестричикъ зъ братомъ, Дакижинъ Мильковикъ зъ
 братомъ, Драгыша Петровикъ зъ братомъ, Хохль изъ
 Липланъ зъ дѣтино, Станимиръ Ърькашиновикъ зъ братиши,
 Сѣврадъ ратанъ зъ братиши. и се отроци, кон соу полюкили
 цркви: Г҃рѣзъ, Прибыхвалъ, Кранкъ, Милѣнъ, Прибоє
 ковачъ скъ шоурами, Станко, Кранславъ, Бероє, Докро-
 мисль Щимашинъ. и плааниоу Млѣчны штдквише Сирин-
 никъ. и стакпк земліе при цркви оу Липланн. такожде и оу
 Соуходогрѣлѣ полк винограда Гоукавича и стаквк Мрѣжица и
 трїи стальпк подъ поутемъ, кон грѣде юдъ Ганіе 8 Кострѣцъ,
 и до поутнї, кон грѣде юдъ Роудиникъ 8 Братонине и до крѣга
 канкскѣ земліе, и ливада ельхъ надъ поутемъ, кон грѣде юдъ
 Жакове на Дрѣкъ. се людние оу Соуходогрѣлѣ: Гюра Михано-
 викъ, Бонко Задраговикъ, Милонъ Добројевикъ, Приканъ
 Хранојевикъ, Прѣлюбъ Ъгодьчикъ и Прѣмилъ. и где се
 шкѣтаю людние келинє спасови пиръга 8 Липланн и оу Соу-
 ходогрѣлѣ или инде где, шекоди ихъ краліевѣстко ми шть
 позока и приселнїе, провода, соколарь, пеарь, шранна,
 жетве, скноконе, винограда, градныхъ работъ, воине, и
 просто реци шть всѣхъ работъ краліевѣстка ми малыхъ и ве-
 ликыхъ, и да имъ нѣсть соуда развѣ прѣдъ кралемъ и
 прѣдъ икономомъ настоиющимъ, и да работаю цркви зако-
 номъ святаго Савы, що имъ повелѣва иконамъ, икоже
 юсть писанно въ хрісовоу дѣда краліевѣства ми, святаго
 крала. и никто же да дрѣзнетъ вѣзеты, что юсть дало кра-
 ліевѣство ми на име пиръгоу, и юще что вѣхоциоу дати, или
 что самъ старцъ притежитъ или добоуде или испроси шть
 коудоу годѣ, с проста да нема надъ тѣмъ шкасти игъменъ
 монастырскы ни каца ни иконамъ ни еклесиархъ ни инь
 никто ни 8 кѣпно име ни 8 залогоу и никшимъ образомъ, нѣ

да старець обладаєть симъ, икоже и дѣдъ краївѣстка ми пишеть въ своемъ хрнешвоулагъ. сего ради и васъ, господине, прошоу и молю, егоже богъ изволитъ по краївѣствѣ ми господствовати срѣпскыемъ краївѣствомъ или скинъ мши или кто ѿтъ сроднику моихъ или ии кто любо, сего да не потворите ни разорите, понеже и краївѣство ми прѣвыхъ писаныи и оутврѣжденіи не потворинъ, на господствовура-го ко, рекъше края срѣпскаго, прѣложиихъ сиє моє прило-женіе, и юже дахъ въ даръ спасоу моемоу Христоу и све-тому възнесеню іого, яко склаудати, печаловати се и болѣша придавати, а не заети ни мала что ѿтъ зде со-щихъ даныниихъ и записаныниихъ мною; такожде и игоу-мене молю и старѣниини монастирскыи, и запрѣщамъ имъ и заклиналъ тѣмъже образомъ непоткновенію быты паки ничемоу ѿтъ зде записаныихъ. аще ли ктѡ, бoga не бою се и чловѣкъ не срамлює се, дрѣзнетъ разорити сиє за-писаніе, да синдетъ на нк гиѣвъ ѿтъ господа бога вседѣ-жителя и прѣчистыи іого матеря и на доушоу и на тѣло іого, и да юестъ пораженъ силою чистнаго и животвореца го-кркета господня и ѿтъ .вѣ. врѣховыниихъ югъ апостолькъ и четириехъ евангелистъ и ѿтъ .ти. светыхъ ѿтъцъ иже въ Никеи и всѣхъ светыхъ ѿтъ вѣка богоу Рождениихъ, и да юестъ причтенкъ Июдѣ прѣдателю Христовому и въ шнѣмъ рекшимъ: крквъ іого на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и ѿтъ мене, ако и грѣшкии іесмъ, и ѿтъ богодарованнаго намъ вѣнца да юестъ проклетъ въ сиемъ вѣцѣ и въ вѣдѣшиемъ. сего ради писа краївѣство ми и подъписа въ свѣдѣнніе всѣмъ.

† Стефанъ въ Христѣ бога вѣркы краль.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilan-
dar. D. Avraam. Опис. 28. Р. Успен. 170.

CXII. (1347) 6856. ind. I. 12. decembris. Na Prѣvlacѣ.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, donat monasterio Chilandar locum Livada et ecclesiam S. Nicolai Palaeo-Kometica in monte Atho.

Понеже оубо чловѣколюбцъ богъ ненизреченою мо-
дростю и промысломъ оустраиає вѣса, поставивъ врѣмена
и лѣта положи въ областіи своимъ и нарекъ въ нихъ царе же и

власти и кнезъ и давъ имъ комоуждо ждрѣкы свои обладати и стронти, ако же юсть лѣпо, ако ѿтъ ніего прїемлюцимъ царьство и властъ, и сего ради должно юсть съ оу叙事дѣемъ чисты и хвалити скетые его домови и оугодникы и любити ихъ и оукрашати съ вѣсаками потрѣбами царьскими, изрѣдкне же паче съ благодаренiemъ и почестями светомѹ и живоносномѹ гршю съветаго прѣродителя моего, прѣподобнаго Сѣмёна, новаго муроточца, еже шврѣтаемъ царьствоу крѣпостъ и оутврѣженіе и доволесткомъ достоаніе и ѿдржаніе молитвами его, светитела же и чудотворца Гавоу блаженнаго ходатаа и наскъ къ негоу. тѣмъже и азъ, въ Христа Бога благовѣрнкии и христолюбиви самодржцкъ срѣклиемъ и грекомъ Стефану царь, кожьст(в)кою любовью рождаelemъ прїидохъ въ Светою Гороу адонскою, въ светую и великоу лавроу срѣбровскою, въ монастырь глаголиемни Хиланктаркъ, иже и съданна бысть прѣродитѣлми монами, прѣподобными Сѣмёномъ новимъ муроточцемъ и блаженныемъ іерархомъ курѣ Гавомъ прѣвимъ оучителемъ нашимъ, и видѣхъ храмъ и ракоу источившоу муро прѣродителя моего Сѣмёна светаго, и ѿблоки звѣи поклонихъ се, и покон прїемъ елико моимо и пакы благословеніе прїемъ ѿтъ прѣдракијаго начелство, прѣподобнаго рѣкоу игоумена курѣ Геркасїа іеромонаха и ѿтъ братіе еже поинти ли и поклонити се скетымъ мѣстомъ и иже въ кѣзмакѣи живоѹщимъ скетымъ и честнымъ ѿтъцемъ: и тако ѿѣдьшоу ли въ Скетою Гороу и покланяющи ми се скетымъ и кѣлаками скрѣвамъ и благословеніе прїемъ ѿтъ скетыхъ и честныхъ и аггеломъ подокинихъ житїемъ ѿтъцкъ, и елико быстъ моцкно царьствоу ми, оукрасиухъ скетые и честные храмы ѿтъ малыхъ даже и до великихъ ово златими съсоуди и срѣбровыми ово же сквицеными одѣждами, и благодариухъ господа нашего Ісѹ Христа и прѣчистоу его матерь благодѣтельницу мою, иже сподоби ме выдѣти очима моими, еже прѣжде слышахъ. пакы възвратившоу ми се въ скон вѣше речеными монастырь Хиланктаркъ, и елика быстъ сила царьствоу ми, оукрасиухъ скетою црквокъ сквицеными одѣждами и съсоуди и иными потрѣбами, скетаго же и прѣподобнаго игоумена курѣ Геркасїа и съ братіами ѿдаро-

важдъ такоже молквики юже къ богоу и нашемоу спасенїю и
 дръжавѣ царствка. прїидѣ же къ мнѣ игоуменъ курк Гіеръ-
 васіе скъ честныимъ съборомъ лавры хиланьдарскыи, и по-
 вѣдаше царстввоу ми, тако юеть мѣсто на Прѣвлацѣ обще
 Свѧтыи Горы глаголемои Ливада и храмъ святаго архїерея и
 чудотворца Николи, глаголемои Палюокометица, и рѣко-
 ше: и цароу, коупи намъ мѣсто сїе за оупокоенїе святаго
 монастира, твоемоу же царстввоу въ вѣчною памѧтъ, и
 скедини скъ мѣстомъ глаголемымъ Скорыпїа, юже юеть коупи-
 ниль прѣродитѣль твои освѣренїи Сава шть прота Свѧ-
 тыи Горы курк Ислака и шть всего събора за шкѣтъ сътъ
 перъпиръ вѣлицкѣи и приложиа скътомоу монастироу. и
 еже юеть монастыръ глаголемїи Зигъ, про юеть даљ скъто-
 моу прѣродителю твоемоу курк Сава царь греческы курк
 Ялѣзїе, и пренесоша хрисовоуле за Зигъ и за мѣсто зовомое
 Скорынїа. и азъ благо слово вѣспрѣхъ, видѣвъ ихъ оуерьдїе къ
 скътомоу монастироу, и изволи се царстввоу ми за вѣши
 реченнаа мѣста на Прѣвлацѣ, про има Скетаа Гора обще гла-
 големое Ливада, и храмъ святаго архїерея и чудотворца Ни-
 коли глаголемое Палюокометица, еже коупити ми то и скедини-
 нити скъ скорыпинскомъ мегшмъ и скъ зигскомъ и приложити
 прѣсветѣки владычици нашей богородици хиланьдарской. и
 авѣ призывахъ честные и богоноснїе штыце къ себѣ и прота
 курк Гіермана, и понсаахъ мѣсто скъ любовию, прот же курк
 Гіерманъ и вѣсь съборъ Свѧтыи Горы, сквѣтъ сътворкше,
 продаше ми вѣши реченное мѣсто Ливадѣ и Палюокомети-
 цоу храмъ святаго архїерея и чудотворца Николи скъ вѣсемъ
 оправданїемъ и синори, про има, за . . . златиць. оумо-
 лихъ же скеты съборъ, тако да се потроуде и покажоу мегіе и
 прѣдѣле мѣстоу томоун, и да скедине скъ скорыпинскомъ и
 зигскомъ мегшмъ, еже и скътворише и пондоше скъ цар-
 ствомъ ми до вѣши реченїхъ мѣстъ, и скъ вѣсакымъ соу-
 домъ и закономъ царскыимъ изнандоше мегіе и синоре.
 прѣки синоръ починиє шть вѣстока, гдѣ слази поутъ вѣлы-
 ки на Щркїнарию исподъ врѣда, и тоун има два камена
 становита, и шть тоун на морѣ и покран мора на Топила
 близъ Коуметице и шть тоун прѣма Коуметице на царскыи
 поутъ на трѣстїе и шть тоун къ западоу на просѣченїи ками на

поутъ, шть тоуи выше на Батовоу кроушкоу и шть тоуи по
 хридоу по хридоу къ западоу на велики потокъ ниже Скорпіе и
 прѣко потока исходи горѣ на делани ками заводени, що има
 тры рогови, и по выше конъ поута на каменъ плоскны и заво-
 дени и шть таѣи прѣко хрида оуправъ на море шть юга, и
 тоуи има варкницоу на кран мора, и шть тоуи покран мора
 покран мора на Какодїакоу, и ѿще покран мора до срѣдѣ Си-
 камкнїе, гдѣ потокъ пристає оу море, и тоуи има вроулоу,
 и шть тлен гаѣда на вкстокъ на хридѣ на расцѣпліеніи ками
 близъ царьскага поута, и шть тоуи поутемъ поутемъ на
 гоумно, гдѣ има доувъ, що се зове Каладендр, и пакы поу-
 темъ поутемъ, и оузима на дѣсно на Бели Брѣгъ, и прѣко
 потока на велилоу грамадоу и по ниже на хридѣ на дроугоу
 грамадоу и подолѣ на Цркви Кали, зовоми Пирипетра, и
 шть тоуи оуправъ на море и моремъ моремъ исподѣ Зига и
 мимо Зига напрѣдъ моремъ, и выше мора има водицоу и
 трѣстк и шть таѣи оуправъ оу з гороу на брѣдо на велико
 клато и прѣко глубокага потока исходи на равнинноу, и тоу
 юеть каменъ становитъ, и выше выше що исходи брѣдо на
 Беликоу Быгълоу, и тоу юеть ками глаголемиї Молицѣдоуза,
 и шть тлен Бигломъ Бигломъ на Орькинарїю на два камена
 становита подъ брѣдо, шть кле швии синоръ починиє. и ниже
 се обрѣтоше тогда на съборѣ, записа и тѣхъ имена царь-
 ство ми въ сੱемъ златопечатленемъ христовоу въ оувѣденїе:
 честны протѣ Светыи Гори Гіереманъ іеромонахъ, царьскіе
 великие Лавры игоумень Якакіе іеромонахъ, великие и честные
 обытѣли Батопеда Корынтие іеромонахъ и игоумень, вели-
 кие и честные обытѣли иверскіе игоумень Харклампіе іе-
 ромонахъ, Зиропотамоу игоумень Павль іеромонахъ, Свигъ-
 меноу игоумень Елеуздеріе іеромонахъ, Каракалоу игоумень
 Лаврентіе іеромонахъ, роушкыи игоумень Ішакумъ іеромо-
 нахъ, Дохтароу игоумень Ромилъ іеромонахъ, Зенофоу игоу-
 менъ Баркламъ іеромонахъ, Филодеоу игоумень Матден
 іеромонахъ, Кастамонитоу игоумень Пансіе іеромонахъ,
 Плоупськыи игоумень Феодоулъ іеромонахъ и Зографоу игоу-
 менъ Макаріе іеромонахъ, Суменона Петра обытѣли Мазиль
 іеромонахъ, Харитонови обытѣли Ішаникуе іеромонахъ,
 Григоріеви обытѣли Калистратъ іеромонахъ, светаго Павла

овытѣли Пахоміе іеромонахъ, Діонуſіеви овытѣли јеѡдостіе іеромонахъ. и сїе приложи царство ми и оутврѣди съ златопечатнымъ словашь съ чистнымъ съборомъ Светые Горы, да юстъ въ областѣ прѣкветѣли владычици нашен кого-родици хиландарьскон въвѣденію въ светлаа светыихъ, яко да си има вѣше реченкаа мѣста никыже поврѣждена или штѣмліема, и да светлаа овытѣль хиландарьская тѣмени заповѣда ѿть нась и до вѣка. молю же и васъ, ѹєоже когъ изволитѣ царствовати по нась, или сынъ царства ми или иинъ, кого когъ изволитѣ, непотвореноу быти нашемоу селмоу завѣщанію и паче потврѣжденоу и испльненоу. аще ли кто дрѣзнетъ потворити или разорити сїе наше приношеніе и даркъ, таковаго да разорить господкъ когъ и прѣчистаа когомати, и да моу соу соукрѣпници светы Сумешник и скрѣтитель Гава, и да юстъ причестникъ рѣкшимъ: вѣзъми, распни его. записа се сїе словеси златопечатленными въ лѣто .^{хвнг.}, мѣсцаа декемвриа .^{вѣ.} днинъ, индиктишиа .^{а.} на Прѣвлацкъ.

† Стефанъ въ Христѣ, кога благокѣрны царь и самодрѣжъцъ Срккліє(мъ) и Гркомъ и Балгаромъ.

Sigillum argenteum deauratum pendens: свети степагнь прѣвомѣченикъ агрѣхиднѣкоњ и постол-стфанъ краљ въ Христѣ вга верн краљ србскхъ земљ и морски. Origin. meshigran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Opis. 47. Св. Гора 48. cf. J. Rajić., Истор. II. 628. P. J. Šafar. Serb. Lesek. 126., qui usus est apographo facto saeculo XVI., conservato in archivio metrop. Karlovicensi. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 12.

CXIII. (1347) 6856. ind. I. decembri mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, terras magnae Laurae omnibus liberat vectigalibus.

Initium: Εїπερ ἀλλη τις βασιλεῖ προσήκουσα ἀρετή.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 171.

CXIV. 1347.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, reliquias quorundam Sanctorum donat monasterio Philothei in monte Atho.

Inscriptio graeca. D. Avraam. Opis. 72. Св. Гора. 93.

CXV. (1348) 6856. ind. I. 26. aprilis. In monte Atho.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, limites constituit terrarum monasterii Chilandar.

Слава въ тронци славимомъ и прѣблагомъ богъ, понеже оукш чловѣкколюбциъ когъ ненизреченою мѣдростю и промысломъ оустро(а)иенъ вса, вѣкмена и мѣста положи въ своей области, и нареќ постави въ нихъ царе же и власти и кнезе и давъ имъ комѣждь и жадрѣй скони обладати и строити, и сегъ ради дѣлжни естъ хвалити и славити егъ и чисти егъ светыи оугодники и храми, любити ихъ и оукрѣпляти всакими потрѣкками царскими благолѣпіемъ ради, възидѣ царствъ моемъ и срѣдиъ моемъ великое желаніе поити въ Светъю Горѣ аѳинскю. тѣмже и азъ въ Христата кога благовѣрии и христолюбиви самодѣлки срѣклиемъ и грѣкомъ, блггаромъ и арбанасомъ и дисии рекше западной странѣ, Стефанъ царь, вожественнюю рѣкостю и любокю раждигаемъ, прїдохъ въ Светъю Горѣ аѳонскю, въ светъю и великую лакрѣ срѣкѣ, въ монастырѣ Хіландарѣ, иже скзданѣ быстъ прародителли монахи, прѣподобныи Сѣмёновомъ, новыи муроточцемъ, и блаженииъ єерархомъ курѣ Саввомъ, прѣкыи оучителемъ нашимъ, иже и шкрѣтаемъ царствъ крѣпость, и оуткрѣженіе и достоаніе царствами молитвами ихъ прѣемлюемъ. и видѣхъ честныи храмы, и оудивихъ се красотѣ егъ, и светъю ракѣ источившю муро прародителю моегъ святаго Сѣмёна, и школогизавъ поклонихъ се ск теплою дышею, и паче ск великимъ благодареніемъ и почестми почтохъ и оукрасиихъ ракѣ прародителя моегъ светаго Сѣмёна, и покон прїехъ елико моцинъ; и паки благословеніе прїемъ шть прѣдѣржечиаго начелствѡ прѣподобнаго штыца пгѣмена кирѣ Гервасія єромонаха и шть братіе еже поити мнъ и поклонити мнъ се светымъ мѣстомъ (и) иже въ безмѣвѣи живѣшииъ светымъ и честнымъ откѣлемъ: и такъ овшѣдъ всю Светъю Горѣ покланяющи се светымъ и великимъ црквамъ и благословеніе шть светыхъ и честныхъ аггелоподобныхъ житіемъ откѣцъ, и елико быстъ моцино царствъ мнъ, оукрасиихъ светлии и честные храмы шть малыхъ даже до великихъ ово златими скесды и срекрѣнными ово же свещенными щде-

ждами, и благодарихъ господа нашего Іисуса Христа и прѣчиштю егѡ матеръ благодѣтелницѣ мою, иже ме сподоби видѣти очима моими, еже прѣждѣ слышахъ и желахъ видѣти. и прїдохъ въ великѹю и скборищю црквовъ Протато, и обрѣтохъ честнаго protа кирь Германа, и поклонихъ се честнѣки и велицѣки цркви, и оукрасиахъ црквовъ елико мношно, и честнаго protа юдарихъ, и придахъ кабалъ злата велицѣки цркви помѣчна ради. паки възвратившися се въ скон више речеными монастырь, и елико бысть мношно царьстїе ми, оукрасиахъ скетищю цркви свѣщенными юдѣждами и съсѣди и иними потрѣбами, такоже и прѣждѣ мене ктитори и родители мои ми, скетаго югоменя и братство юдаровахъ тако молитвенники еже къ когдѣ въ нашемъ спасенїю и державе царьства. и прїиде же къ мнѣ югомень курь Гервасіе и въск скборь лаври хиландарской, и вспомѣниши царьстїе ми, тако монастырское мѣсто юкрѣжное иматъ синоре въ многихъ книгахъ а не въ единомъ хрисовѣ, и молимъ царьстїе ти, не прѣслѣшасть царьстїе ти, protъ и югомени Свѣтыи Горы и старцы прїйти и сложити все синоре въ единъ хрисовѣ. и не прѣзрѣхъ моленїя честныхъ отъцѣкъ, и написахъ свои царьскии листъ съ моленїемъ честномъ protъ кирь Герману и прѣподобнимъ югоменомъ и старцемъ всиє овѣтѣли тѣдѣ въспрѣти и прїйти къ царьстїю ми въ монастырь Хиландаръ. и они честныи мѣжіе тако отци послушали и чедолюбцы прїдоши не заключивши, и сказакъ имъ моленїе честныхъ отъцѣкъ лаври хиландарской тако скединити юкрѣжніе синоре мѣстъ монастырскихъ въ единъ хрисовѣ, protъ же кирь Германъ и вси честныи отци отвѣтиша царьстїю ми: все хотѣнїе твоє, царю, испакнімъ. и поискавши мѣсто отъкъ вѣдѣ синорѣ почети се и смотривши отъ южнаго моря къ западу зреціе отъка mѣста подъ Целикомъ Быгломъ къ Зигю прилежеще, и тамъ есть водица и мала тѣстїя, и паки почесмо, гдѣ есть водица, и тѣстїе исходить на море, и идетъ покраин моря подъ Хрѣметицѣ и подъ црквовъ скетаго Георгія на солнца, и тако идетъ краемъ моря краемъ моря на три врата, цио съ тры камене оу море, и мимо ходи монозилисте и паки моремъ моремъ покраин правду зреціе къ Яѡнѣ доходи на рѣкѣ Иваницѣ, а доходитъ до великихъ

камене оу морю на краи и шть толи къ сѣверѣ правѣ хридомъ на дѣлкѣ, и тамо вѣдрѣзисмо крестъ въ дѣбѣ, и шть толи правѣ на келїца, и тѣ каменѣ подокынъ грекѣ и на немъ вѣла положисмо, и шть толи право въ крѣдо на Херово на велики дѣлкѣ, и тѣ постависмо вѣла оу каменѣ, и тако дѣломъ дѣломъ паки низъ крѣдо право на пѣтъ скборныи противѣ Пещерамъ Орлімъ, и подк пѣта на долинѣ каменѣ постависмо, и оу немъ вѣла; и шть толи право прѣко рѣки Пещери Орліе и паки право на велики хридкѣ сѣверѣ на равнинѣ дѣлкѣ на свѣтю Маринѣ и шть толѣ слѣче скуче подк плашинѣ посрѣдѣ, и доходити оу каменѣ скборнї, и шть толи доходи на долакѣ на жалѣзкии крестѣ на скборныи пѣтъ, и држжи пѣтемъ, що идетѣ 8 Свигменѣ, зреиши къ крѣтографіи свигменскому, и идѣ странно на црквиш землю и на црквиши каменѣ, како се ками калѧ къ Свигменѣ, и идетѣ хридомъ на Прѣимъ и на Астрѣ, и мимо ходитѣ ск зади црквѣ Цаниоке; и шть толѣ прѣко 8ъ хридкѣ право оу морѣ; паки шть толѣ моремъ моремъ мимо ходенїе Самарію и пристанище и свѣтаго Георгія и црквокъ свѣтаго Судумїа право моремъ на свѣтаго Яндреа; и шкходенїе Стиларк моремъ моремъ подк платїю и елѣ и свѣтаго Судумїа моремъ на ловища ѡркинарскаа на скборнкии пѣтъ, и шть толѣ скборнкѣ пѣтемъ на Бигас зреиши на костокѣ, и тѣ есть крестъ шть држнєе врѣме, и шть толѣ паки на десно къ югу Бигломъ на Беликѣ Бигас на скборнкии пѣтъ, и тѣ есть каменѣ звомїи Молицда, и шть толѣ низъ крѣдо зреиши къ югу на равнинѣ, и тѣ есть каменѣ становитѣ, и шть толѣ прѣко Гавкока Потока оу велико влато, и тако право низъ крѣдо къ морю на водицѣ и трѣстїе, идѣже почесмо. того ради оу моли царкество ми прѣподобнаго прота кирь Германа и честнкии ігъменї, и трѣдолюбквиш шквидише лѣсто и скетависмо синоре въ единомъ хрисовѣлѣ, да не иматъ кто досаждати нашемъ окнѣтѣ, и иже се тѣгда шквѣтоше на скборѣ, записахмо тѣхъ имена царкество ми въ семъ златопечатномъ хрисовѣлѣ на оукѣдѣнїе послѣднїмъ: честнкии прота Свѣтыи Горы кирь Германъ іеромонахъ, великии и честнкии царкскїи лавры ігъменѣ Накъл іеромонахъ, Свигменѣ ігъменѣ Елефтерије іеромонахъ, Каракалъ ігъменѣ Лакрен-

тїє іеромонахъ, Пандократора югъменъ Константиє іеромонахъ, рѣпкій югъменъ Іоакимъ іеромонахъ, Дохіаръ югъменъ Рѣмілъ іеромонахъ, Зенофъ югъменъ Барлаамъ іеромонахъ, Филодеа югъменъ Тимоден іеромонахъ, Костамонитъ югъменъ Пантелей іеромонахъ, Ялѣпскій югъменъ Феодоръ іеромонахъ, Зиаграфскій югъменъ Макарій іеромонахъ, Светлагш Павлъ обытѣли югъменъ Паҳомій іеромонахъ, дішнісієви юкитѣли югъменъ Феѡдосій іеромонахъ. и сїе царьство ми сложи и оутврѣди съ златопечатнымъ словомъ съ честнымъ скборомъ Светыи Горы, да есть въ областѣ прѣкветыи владычицы нашеие Богородици хilandарской въведеніе светаѧ въ светыихъ, икона да си имать никіимже поврѣжденна или шткемлема, икъ да светаѧ обитѣль хilandарскаѧ тѣми заповѣда шть наск и до вѣка. молю же, иже въсѣ когъ изволитъ царьствовати по наск или синъ царьства ми или ини, кого когъ изволитъ, непотворенис быти напемъ селъ завѣщенію или комъ штѣдати се шть того мѣста, икъ и паче потврѣжденис да имать и испакненіи. аще ли кто и юбрецуетъ се таковкии оуҳициреніемъ діаколскими разорити или инако прѣложити или штети шть вѣше писанныхъ, таковаго да разорить господъ когъ и прѣчистаѧ Богомати, и въ мѣсто помоции да вѣдетъ емъ скпрѣница, и да го поразить сила честнаго и животкоренаго креста, и да есть проклетъ шть тыхъ светыихъ и когоносныхъ откѣцъ и шть всѣхъ светыихъ апостоль и шть четириехъ евангелистъ, и да есть причестникъ Іоакѣ прѣдателю христовъ, а да есть съ оними, иже рѣшѣ: вѣзми, вѣзми, распни егѡ, и тѣмъ рѣкшимъ: кръвь егѡ на наск и на чедѣхъ нашихъ, и клетъ да имать шть светыихъ ктиторовъ, светлагш Сумешна и светыителѧ Гавві и шть честнаго скбора Светыи Горы адѡнскіи и шть инихъ светыихъ горъ, и шть царьства ми да не есть благословенъ аминъ. записа се сїе и оутврѣди се словомъ златопечатнымъ мѣсеца априля .кг. днъ, въ лѣто .хвнг., индикта .л..

Стефанъ въ Христа бога благовѣрныи царь и самодержецъ Срѣблємъ, Грѣкѡмъ, Балгарѡмъ и Йорданасимъ.

Голубица. 1840. pag. 237—243. Textum conati sumus restituere.

CXVI. (1348) 6856. ind. I. 29. aprilis. Prizren.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, ecclesiae SS. Michael et Gabriel Hierosolymis donat Nicolaum Vrauninensem et quingenta hyperpyra tributi Ragusinorum.

Боже ѿтъче вседръжителю, иже словомъ и дѣхомъ бѣсть скончъ всѧ 8стронини, видима же и невидима, юдѣиевленна же и безъдѣшина, иже прѣвѣтю аггелскии чини състави, бесъпльтии сили, прѣкѣвающе всакого 8мъ нась и размнаго юества, юдѣ самаго божаства зарею свѣтеще се, прѣстола трапезно прѣдѣстоюще, и съ страхомъ лица своя огненными крили закривающе, и каждо ихъ неизреченаго свѣтла и красоти божественіе наслаждающе, имъже прѣстола и воеводѣ нѣкесимъ свѣщенниимъ начелникомъ же и кнезомъ и ангеломъ и архангеломъ, красотѣ рекъ же архангела Михаила, велика прѣдѣстола, прѣдѣстапю и великаго и прѣваго радости проповѣдника архангела Гаврила, сима же великома архистратигома юдѣ бога данни кише родѣ чловѣчаскомъ похвалии похвали и благодѣти, ювѣмъ побѣда на супротивники, а симъ на радость благовѣщеніе земланаго юества, нижѣ похвали юзикъ можетъ исплести нижѣ изъреки ни 8мъ постигнетъ подобно похвалити, надеждѣ свою къ нимъ вѣзлагающе да изречемъ великию ихъ милостъ и застѣление, сима ко архистратигома нѣкесна крѣга чадеси исъпльни господь, и земльное испование прѣсвѣтло 8красини, сима чловѣчаскою юество ѿтъ всакою страсти неврѣждно прѣбиваєть, сима цркви свѣтло 8крашаєма правовѣрно юдиногласною и трѣсветою пѣниє когдѣ вѣслиаєть, сима ко благовѣрнини и коголюбини царніе вѣнци нѣтѣнними вѣнчаше се: тѣмъже и азъ въ Христа бога благовѣрнини и богомъ поставленни царь Стефанъ срѣблемъ и грѣкомъ и западнѣи странѣ и съ когодарованью ми богочестиво и христолюбиво царицею августинио кура Еленою, и съ вѣзлюбленнимъ и благовѣрнимъ синомъ наю, кралемъ Ђурошемъ, благодѣтию божију процвѣтш ми, въ својемъ ѿтъчествѣ по того изъволеню наречи се ѿтрасль благаго корѣне, родителъ монхъ светѣхъ, рекъ же Симеона Неманѣ, новаго мироточца и прѣваго владики бывшаго

земли зетецки, великаго скетнитела и прквопрѣстника
щества нашего, краю Сави правеци ми скіфтрѣ кого-
дрованаго ми царства, посаѣдсие житю благопрѣканиа
ш Христѣ скетихъ царь благовѣро жиевшихъ на земли, ре-
къ же великаго и равна апостоломъ и прѣваго христианомъ
Константина цара и инѣхъ православно и благочестно живѣ-
цихъ, ѿдѣ юности моїє теплостю дѣшевною и ревностю
раждѣгъ се срѣца моего любовю къ всѣмъ светѣмъ божь-
ственнымъ црквамъ, наипаче и болше къ великимъ архистра-
тигома Михаила и Гаврила, шни ко прѣдстоиюще прѣстолъ
и лицъ божию благопрѣлагънна и благовѣтлива шть сѣдѣ-
ціишихъ ми 8страютъ: тѣмъ припадає и мили се дѣю хо-
датаѧ шврѣтива къ владицѣ моему Христу и дѣши мои
божда и хранителы теплаа и къ належецихъ вранѣхъ прѣдѣ-
стителы крѣпкаа и сѣпостатомъ пламеноноснимъ орѣжнемъ
штѣмъраюца, тѣмъ тепаѣ припадаю любовию дѣшевною къ
сими архистратигома. видѣ царство ми храмъ божестве-
нин скетио архистратигъ Михаила и Гаврила скзданнаго
прапорители царства ми въ богоизлюбленнѣмъ икогда
градѣ Иерусалимѣ, въ немже богъ съ пльтию пожить, и
днявола иже на насъ вранъ раздрѣши, и побѣдитела намъ
дарова, тѣмъ швѣкожане видѣ цркви царство ми потѣ-
ша се царство ми възвигнти и скрѣпити и испакнити не-
достаткънаа храма того сктого, и приложи царство ми
сктого Никола Еранинъ и съ црквомъ и съ селемъ и съ людми
и съ всѣмъ методомъ и съ виногради и съ планинами и съ
пашици и съ земвици и съ млинами и съ скнокоси и съ до-
ходкви цркви тези, и про има 8 сктого Сркга доходъка
на всако годище .р. перкперь шть царине царства ми и съ
всѣми правинами и 8стави царства ми и съ всѣми мегами
сель тѣхъ и съ всѣми иманіемъ цркве тези, и про юесть дн-
мина на людехъ црквенихъ, и такон ю приложи царство
ми цркви иерусалимскон. да си ск8плю цркви иерусалим-
скаа на всако годище шть Еранинѣ, цю се шврѣта лѣтине,
жита и вина, и шть овѣцъ и шть ковицъ, половина шть
тога да се продає и да се носи 8 Иерусалимѣ. и паки при-
ложи царство ми цркви архистратига Михаила иже 8 Иє-
р8алимѣ, да си 8зима 8 Д8ровницѣ ѿдѣ дохотка царь-

ства ми на всако годишне на въскръсение .^{е.} сътъ перъперъ
бенетъчни^{хъ}. и людие църквени светого Николи бранинскага
да не работату работи никоје гospодствио^{мъ}, ни дани
даю, ни пъти тъкаю, ни воине коюю, ни 8 жсп⁸ припла-
щаю, ни града зигю, ни позови даю, ни конъ хране, ни
пъкъ хране, и штъ всакое работи и дани юсвободи^{хъ}. и си^е
приложи^{хъ} и 8твръди^{хъ}, да юсть непоколѣвимо до вѣка, и
тѣмъ всѣмъ никто да нѣсть юластънъ, ни кепална ни вла-
стелинъ ни инъ тко любо владѣши 8 земли царьства ми,
тъмъ югоже когъ изволии игъмена иерусалимскага, тъ да
юсть тѣмъ юластънъ, и 8 томъ мѣстѣ да нѣсть юластънъ
никто поставляти старѣшинъ, тъмъ кога вѣде хотѣни
игъменъ иерусалимскому⁸, тогази да благослови и постави
старѣшинъ 8 Бранинъ. и си^е записание приложение царьства
ми кто штиметъ и потворитъ си^е златопечатно^е слово
царьства ми, да мѣ юсть мѣстънъкъ гospодъ когъ и прѣчи-
ста богородица юдигитрия, и да га порази и ѹби^е сила
честнаго и животворящаго креста, и да юсть пршклетъ шть
. ти^и. свети^{хъ} штъцкъ иже въ Никен и штъ .^{вѣ}. врховни^{хъ}
апостолъ и штъ .^{д.} - хъ ювангелѣстъ и штъ всѣхъ светѣхъ
штъ вѣка когъ югодиши^{хъ}, и да ю причесникъ штъвръгшимъ
се Христа Яри и Иесторию и Юдѣ прѣдателю христовъ и
къ шнѣмъ, иже рѣше: кркъ юго на насъ и на чедѣхъ на-
ши^{хъ}, и да примѣ проказъ гиази^{въ}, и такови, иже потво-
ри, да се распе и пакаже, и да плати царьство ми .^{жвѣ}. перъ-
перъ. а сии хрисовълъ писа и подъписа царьство ми въ всако
8твръжденіе мѣсаца априла .^{вѣ}. днъкъ 8 Призрѣни, къда
поставинъ царьство ми темелие архагела Михаила въ лѣто
. ^{жвѣ}., индиктишнъ .^{а.}.

Aprographum saec. XIV. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 35. Nota in cod. rag. f. 24. hunc esse finem
hiujus diplomatis: сатвори се сан хръсоволь...ва свимъ ва
лието .^{жвѣни}., мисеца мајта ва гради Мелни^{цъ} 8 Гъци^{хъ}
на Руманию. Ab initio sequentia leguntur: MCCCCXLVIII
de марço: privilegio de Stefano, imperator de Raxia, Al-
bania, de Greçia, de Bossa, fato in Melnico in Greçia: lo
tributo de perperi 500. dono a Jeruxalem.

СХVII. (1348) 6856. ind. I. Prilép.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quos-dam pagos donat cellae S. Sabbae in Caryis.

† Достолѣтии и докротѣлии и когоразумио всегда славы виснлати когоу въ тронци, сини рѣчъ шткцоу и сыноу и светомоу доуходу, единомоу божеству, единони спасъ, єдиномоу естествоу, единомоу соуцествоу, несказданкоу, не-прѣложноу и неразмѣноу, трїиискетавноу и скрѣзначенюу и єдинослаавноу и единопрѣстолкоу, штк нієже просіа свѣтъ ненизреченныи славы и многочестнии, и даршлюбныи дары дарвшаше се пророкиимъ же и апостоломъ и мученикомъ и светителемъ и прѣподобными и всемоу народоу православїа, штк нієже ко процвѣтоше всѣмъ вѣнции богоизбрании мирно живоуцимъ ся вѣршю на земли, самодѣлжакиимъ же царемъ и владыкамъ и властемъ всѣмъ различно дари раздѣлившиоу, такоже всевинкаиа животоу безмѣрина мудростъ божіа къ всѣмъ велегласно вѣшиеть глаголюции: мною царие царствують, и скіфтрїи ихъ стврѣждаютъ се, и сианы ся оусердиемъ правдоу пишоутъ. тѣмъже и азъ къ Христа вога благовѣрнкии и богою поставлены Стефанъ царь всѣмъ срѣкаиемъ и грекомъ и западиѣи странѣ, рекоу же Яланіи и поморю и всемоу дисоу, божественою бо благодѣтию вкѣрашьшоу ми къ своемъ шткчествѣ, по того изволеню нареціи се штрасль благааго корене родителъ моихъ светіиихъ, штк праведникъ светою Сумешна Неманіе новааго мурштоца и прѣвааго владыкки кывкашаго земли срѣкъеции и светитела нашего архїерея и прѣвонастолыка шткчества нашего курь Савы, се же на господнию благодѣтию и поспѣшенiemъ прѣчистиисъ владычице наше когородице и молитвами богоблагоднїихъ тѣхъ светіиихъ родитель и прародитель моихъ, благословенiemъ божіемъ даршванко ми быстъ царствие, и раздѣленоу ми бывшоу въ начало царствїа моего къ всѣмъ светымъ и божественнимъ црквамъ, наппаче и болѣше и ся когодаршванко ми прѣвысокою и богоювѣнкю царицею августинио курь Еленою въсердѣчно и шть все доуще по-рѣноваасмо и монастырехъ Святые Горы великие поустыніе Ядона, идѣже шврѣтаютъ се прѣподобни и богоносни иноци

светы и блаженныи штыци, и слышашимъ многаа и дивнаа
 ѿ жити моужъ тѣхъ светыихъ, и желаше шть многаа вѣкъ-
 мене царство ми видѣти и поклонити се мѣстомъ тѣмъ
 светыимъ и прїети благословеніе шть тѣхъ светыихъ и бого-
 носніихъ штыцъ странно живоѹщіихъ на земли: еже и
 Христа моего изволеніемъ и поспѣшеніемъ прѣчистыи ѿго
 матеря посѣшающому на всако дѣло благо и дающому
 всаа благаа къ спасению и испакнующій всѣ благыихъ же-
 ланія, и испакни же шть всеи доуше желаніи срѣдьца моего
 видѣти светоѹю иноѹ гороѹ, по глаголющому: вѣзведохъ
 очи мон въ горы шть ноудоуже придетъ помоцъ моя; и
 паки: въ горы доуше вѣздвигнемъ се, греди таамо, шть
 ноудоуже помоцъ придетъ ти. еже пришѣдъ царствоми и
 съ богодарованію ми царицею авгоѹстію куря Еленою,
 тоѹ шврѣтаючи се великии монастырь Хиландарь създаний
 прѣродителіи моими, пришѣдъ царство ми и поклони се и
 приемъ благословеніе шть живоѹщіихъ въ пемъ старыцъ;
 тааже вѣзиде царство ми въ веноѹтреноѹнїи монастыре
 светые те гвары, и шврѣдъ царство ми те свете монастыре
 и съ богодарованію ми царицею авгоѹстиню куря Еленою
 оударисмо и оукрасисмо различныи дары, и недостаткнаа
 монастырен тѣхъ светыихъ всаа испакни царство ми, и видѣ-
 ѿмъ въ тон светон гварѣ жилицаа скине и врѣтии прѣ-
 подобніихъ тѣхъ светыихъ и богоносніихъ штыцъ поѹстын-
 ны житель, и велими оудивлении кыжашъ ѿ жити моужъ
 тѣхъ светыихъ, по истинѣ небесны члопѣкїи и земльны аг-
 гелїи, и приемъ благословеніе и доуше полѣзна словеса слышавъ
 въ поѹченїи, ако и велими полѣзевати се ими, по глаголющу-
 му: швратеть бо ме, рече, коищен се теге и вѣдоѹрен свѣ-
 дѣнїа твоя. и шврѣожденіемъ тѣхъ светыихъ мѣстъ при-
 досмо въ мѣсто рекомо Карѣка, идѣже шврѣтаютъ се келїа
 светаго Савы, великааго поѹсткножителя єроѹсалимскаго,
 създанкиа господиномъ и родителемъ и просвѣтителемъ на-
 шемъ куря Савомъ, въ нижне кезъмльвно и богоѹгодно жи-
 тиє поживъ, и видѣкши богоѹгнаа царица авгоѹстини куря
 Елена нищетоѹ и велии недостаткное келїе цркве те све-
 тиє, раждежена выквиши любовнию Христовою въ тон све-
 ти кели, и по изволенію богоѹгнааго срѣдьца єю и на-

рекшею на име царства єє, яко да юсть той светон и божественни кели вкторы хтиторъ, въ складеніе и угледованіе мѣстата го светаго, яко да юсть въ доушеполъзноє царства єє, и да си избира шть всега чина хиланьдарскаго старца, коего хощеть, и полага въ той светъки кели, и съ 8 прошеніемъ и благословеніемъ хиландарскими и по е воли и хотѣни, а шть иноудѣ да не буде кромъ цркви хиландарскіе. и вѣзвраціаюроу се паки царствоу ни въ своихъ си въ светы и божественны монастырь Хиланьдаръ, поискавъ царство мї и съ богодаршванкою ми царицею августинію кура Еленою старца прѣдѣстателя кели тши светъки, и съ изволеніемъ царства ни и благословеніемъ игоумена и всѣхъ старца благословисмо пронгоумена попа Феодоула, да юсть прѣдѣстатель кели тши иже оу Каркахъ, и такози моу ю даа царство ни, яко да моу юсть и до живота непрѣмѣннаа, да молитвъ бога за животъ и за спасение доуши царства ни. и по благосреѣдомоу 8моленію и благоутробиу въ всѣмъ светымъ и божественнымъ црквамъ прѣвисокіе и богодаршванкыю ми царице августинію кура Елена и съ богодаршванкимъ сыномъ наю благовѣрніемъ кралиемъ Щршемъ всечестини кели тши светаго Савы иже въ Каркахъ дарша царство ми 8 Хвосткихъ село Косорикіе и съ всѣми засельци, заселькъ моу Дніеполіе, Долини, Чешково, Челопеци и съ перншромъ косоритскими и съ штытесомъ и съ мегами, съ виногради, съ млины, съ врѣти, съ ливадами, съ пашици и съ лази и съ планиномъ и съ всѣми правнами села того. и такози ю дарша царство ми, да юсть келі светаго Савы иже 8 Каркахъ до вѣка. и ѿвокоди ю царство ми шть сокія, шть позока и шть приселице, шть воиске, шть фара и шть поклисаря, шть града, шть винограда, шть сѣнкоше, шть глобе и поданка, просто реци шть всѣхъ работъ велихъ и малыхъ. и тшмоу да не забави ни кефалія ни кнезъ ни сѣвасть ни владоѹїи въ земли царства ми, развѣ да шклада келіа Савына и настоиеніи въ ніен старца въ волю и хотѣніе того старца; и да юсть оу законъ селъ хиланьдарскими икоже и Кроушево и прочаа села хиланьдарска, да работаю кели тши светон. и що юсть записано шть светыхъ хтиторъ, да се даю шть монастыра оу келию светаго

Савы благословенїе. моли царство ми и запрѣцла, да се испакна и наврьша, ако же юсть оуставлено шть свѣтыи хтиторъ такожде и въ домоу спасовѣ прѣславнѣ патріархїи штьчества нашаго, иже изволише хтиторыи скеты, да се дає, и тѡ да и юсть възкранино господиномъ и штьцемъ нашимъ патріархомъ свѣтаго прѣстола великии царьки патріархїи, ико паче да се дає, ако же юсть оуреждено шть свѣтыи хтиторъ. къ семоу же царство ми приложи, да се дає шть коуке царства ни на всако годище .р. перперк венетицкъ и .т. гоунк и .т. кожоухъ и .т. клашкнк и .т. лѣхъ сиренїа и .т. сирорк; и да си 8зима всако лѣто на Плочи .н. споудък соли; и село Косорикъ, цю кихъ сокъ давали царствоу ми, този да даю кели свѣтаго Савы. и сїе златопечатноє слово царства ми молю кѣхъ вакъ, по мнѣ царствующи, сїемоу христовоу не разореноу быти ик паче оутврждати: аще ктѡ накажденіемъ дїаволимъ потыцитъ се разорити сїе записаніе мною царемъ Стефаномъ и царицею августїю кура Еленою, та-коаго да разорить господъ когъ и прѣчистаа его мати, и да юсть пораженъ силою чистнааго и животворецааго креста и шть .вѣ. хъ апостолъ и .д. хъ евангельстъ и шть .з. хъ вкселенскыи съборъ и свѣтыи хъ штьць нашии хъ Сумешна и Савы, и шть кѣхъ свѣтыи хъ да юсть проклетъ, и шть царства ми да и юсть благословенъ, и да юсть при-ченъ Пюдѣ прѣдателю христовоу и к тѣмъ рекшнмъ: крквъ юго на нихъ и на чедѣхъ ихъ, написа же се сїи христовоу стоецю господиноу прѣкиносокшмоу царю въ вели-къславнѣмъ градоу Примѣрѣ въ лѣто .зинъ, индикта .л.

† Стефанъ къ Христа кога благовѣренъ царь и самодржъцъ Сѣвѣлемъ и Г҃рекомъ, Поморию и Западной Странѣ. †

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilaudar. D. Avraam. Opus. 44. Св. Гора. 48. Male apud. P. Uspen. 170. ad annum (1345) 6853 refertur.

CXVIII. (1348).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quosdam pagos donat monasterio Chilandar.

Принесъкъ оукъ и мкин въ прѣдѣстательнѣ царици нашеи владыци когородици тѣжество съ дары, юже пропадече когоштыцъ Давидъ сине: прѣдѣста царица въ ризахъ шла-
щенахъ шдѣана и прѣоукрашенаа, приводима бываєть въ
свѣтогѹ црквокъ законноѹ съ дѣвами и свѣтлами, въ нїенже
вѣзлеже слово съ патию, еже ради и мкин испакнихъ се свѣ-
таго дѹха благодѣти и кеселии, и по пророку глаголиємъ:
господи, вѣлюкихъ красштоу домоу твоєго и мѣсто
кеселиеніа славіи твоєи, штѣ нїенже процвѣтоше всѣмъ вѣнци
благозрачніи мирно жигоуцимъ съ вѣрою на земли въ
всѣмъ велегласно вѣниєть: мною царию царствують и сина-
нки шладаютъ землею, и скифtri ихъ оутврѣждаютъ се, и съ
усрѣдиемъ владыкы Христа правдоу пишоутъ, тѣмже и азъ
въ Христа бога благовѣрнкии и вогом поставлении Стефанъ,
царь всѣмъ срѣклиемъ и грѣкомъ и западнои странѣ, рекоу
же Яланіи и поморию и всемоу дисоу, кѹжествыною ко бла-
годѣти по того изволенію нарецин се шраслъ благааго
корене родителъ монхъ светіихъ штѣ праведникоу и светоѹ
Сумчевна Неманіе новаго миrotочица и владыкы кывшаго
земли срѣпци и скетитела нашего и прѣвонастолна шть-
чества нашаго прѣвааго архиєрея курь Савы. . . . .

Adde diploma sequens, quod cum hoc ipsum diploma
facere videtur. Origin. in archivio metrop. Karlovicensi.
А. Востоковъ. Опис. русск. и словенск. рукописей румянцовск
музеума. 147.

CXIX. (1348).

*Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, mona-
sterio Chilandar plures pagos donat et donationes prio-
rum regum confirmat.*

... и сико оуздаконивше и списасмо имена метохіамъ
всѣмъ по Срѣклиехъ и по Романіи, села по земли срѣбъскон:
село Кроушево и заселци юго Гюркевикъ и Петровикъ съ ме-
гами ихъ и съ пракинами села тога; село Книна съ заселци и

ск мегами; тврдк Киницк и ск селомъ и ск мегами; село Држникк и ск заселци и ск правнами ихъ; село Долицк и Грецикк и заселк моу Страницк и ск мегами ихъ; село Лесковицк и ск шије стране и ск сије стране ск мегами ихъ; село Петркче власи и ск заселци и ск правнами си; село Биджни ск Петркчек и ск Грабовницомъ и ск новосели и ск всѣми правнами ихъ; село Браникѣ и ск мегами.....

Sigillum auctem pendens. Origin. шешвган. in archivio metrop. Karlovicensi. P. J. Šafar. Serb. Lesek. 127. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt. 12. Cf. diploma antecedens.

CXX. (1348) 6856.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, perficit ecclesiam in Dečani.

Изволеніемъ божіемъ и поспешеніемъ скетаго духа въ тронцѣ подписа се сији храмъ господа бога вседржителеа въ паметк и въ поменк господина когомъ проскіпленнаго и светороднаго и скетаго и самодржавнаго все ѿрскіе и поморскіе земле Стефана краља Уроша .г.го, јму же куди вѣчна паметк. во дни сына њго благовѣрнаго и скетаго и славнаго и превисокаго господина прваго цара Стефана все ѿрскіе и грчіе и поморскіе земле и сына њго Стефана краља Уроша въ лѣто .хвнс., индїкта .лт. когъ да проститк прваго игумена Јасеніја, трудиншаго се въ лѣстк селу скетѣмъ.

Inscriptio recens in ecclesia in Dečani. Дечан. приен. 25.

CXXI. (1348) 6856.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, erexit donat ecclesiae in Dečani.

Мы Стефанъ Душанъ, милостю божию царъ всѣхъ ѿрскіихъ и поморскихъ и греческихъ земляхъ, сен крстъ, ва немже честъ чистнаго древа, на немже распет се господь нашъ Иисусъ Христосъ, приложихъ домъ пандократијорвъ зовнмъ Дечаны и нештети ва сей вѣкъ, такоже ва љесоволъ завѣтнаго родитељемъ мониј и мишю .хвнс.

Inscriptio recentior in егисе, quaе est in ecclesia in Dečani. Аркив. II. 468. Дечан. првеи. 68.

CXXII. (1349) 6857. ind. II. martio mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chrysobullon de pago Aravenikija monasterii Dochiarii.

Initium: Ἐπεὶ προενεργέτησεν ἡ βασιλεία μου.

In mon. Dochiarii. P. Uspen. 171.

CXXIII. (1349) 6857. ind. II. 12. junii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator.

Subscriptio: Стефанъ благовѣрни царь Срѣблѣмъ и Грекомъ и Западнимъ Странамъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Опн. 78. Св. Гора. 143. Р. Uspen. 171., qui initium hujus diplomatis habet: благочестно и великолѣкно и достодлѣжно.

CXXIV. (1349) 6857. ind. II. 12. junii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator.

Subscriptio: Стефанъ благовѣрни царь Срѣблѣмъ и Грекомъ.

Sigillum avulsum. Origin. chart. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Опн. 79. Св. Гора. 143. Р. Uspen. 172.

CXXV. (1349) 6857. ind. X. Skopije.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quasdam terras donat S. Mariae in Arhiljevica.

Господи козе мои, велико и неисповѣдимо твоє милосрдие, иже еси подаљ ѹакъстно намъ, твоимъ рагушмъ, иже шть ис-прѣка начинъши прѣдѣда нашего, господина прѣвлааго пастыра и наставника стаду своему, великааго Неманю, земли срѣбъскони, и того же изволи насадити ико нѣккою ливоу добронашдию, и шть того штрасли прѣкрасније, ихже распашдишь еси по вкселенинки, и твою помоштию, вксевлагкии члобѣколоюквики владыки, все врагы свое покоришио и добрѣк ѿткъство свое Устроишио и съ миришь все дѣни живота своего прѣшидъ, и неесныихъ благъ сподобишио се, иже бысть новки муршточкъ земли срѣбъскони, егоже молитвою и помоштию сподобишио се быти сънаслѣдникомъ того добрѣнимъ дѣлашь мнѣ, прѣвомоу

благовѣрнолоу и богою поставлениномоу цароу Стефаноу,
 обновлышомоу прѣвки царскыи вѣници срѣкескои и помор-
 ской земли, и царствующи ми землю греческою и всему
 поморью и всемъ западныимъ странамъ и всемъ дисоу и
 веселеню ми се о возѣ съ всѣми велевѣможными подъ
 рѣкою мою, и прѣвѣи чести вѣдающи ми светыимъ и
 вожественныимъ црквамъ, по томъже властелашь и властели-
 чикамъ и инѣмъ прочимъ записованы христовыи и милости
 сѧвшеца царска, яконичесомоуже врѣжденыи вѣти: по
 томъже ширазъ царскъ и симоу таковомъ достовѣрномъ
 и многѡ любимомъ и всесрѣдѣчномъ и братъ царства ми
 севастократоръ Дѣканъ, и како испоменъ и говори царствъ
 ми въ своихъ цркви, кою єесть сѣнидалъ съ своимъ каѳиномъ, оу
 земли жегликовской а съ мѣстѣ рѣкомъ Ярхїлевица, въ
 име прѣсветыи и всесвѣтлаки чудотворицѣ матерѣ воже
 введеніе иже въ света светыи, иже изволивши тако
 быти храмоу ѹе, и поиска на царствѣ ми братъ царства ми
 севастократоръ Дѣканъ приложити села свое бащинка, коиа
 мъ єесть записало царство ми, иемъ и неговѣмъ дѣцамъ
 оу каѳину, и за помилованіе царства ми матерѣ воже иже
 вѣдигши шть одра колѣзинаго изволихъ принести дары
 си къ текѣ гогоматери. тѣмъже и царство ми зговори се съ
 благочестику и христолюбивоу прѣвѣшкою августію благовѣрною царицею Еленою, царицею царства ми, и съ
 богоодорованиемъ и прѣвѣлающиимъ сиономъ наю, кра-
 лицемъ Оурошемъ, и съ господиномъ и штыцемъ напиньи,
 прѣвшесененныимъ патріархомъ срѣкліемъ и грекомъ, курь
 Сакомъ, и съ всѣми митрополити и епископами и игумены
 и съ властелами всѣми малыми и велицѣми и съ всѣми
 съкоршими срѣкеские и поморские земли греческие, и дарш-
 ва и записа царство ми си въсесвѣтлыи христовыи царства
 ми матери вожеи архїлевской, и за всеправовѣро и
 срѣдѣчное поракованіе царства ми севастократора Дѣана
 всесрѣдѣчнныи желаніемъ даруетъ и записуетъ царство
 ми матери вожеи архїлевской метохію сю: село Подѣ-
 шане съ мегами и шткеси съ заселци и съ всѣми правинами
 села того; село Ярхїлевица конъ цркви съ мегами и шткеси и
 правинами села того; село Рѹизворѣ съ мегами и шткеси и

правнами села того; село Роугиници с мегами и штески и правнами села того; село Мокра Поплана; село Ярканска съ всѣми правнами; село Бонковци съ всѣми правнами; село Дроугошевци с правнами; село Мансторие; селище Мансторие Кроушници; селище Билакса; селище Бѣдѧнъ; селище Калѣаніевци; селище Денково; селище Бѣаче; селище Седларк; селище Мекша; село Глажниа с мегами и штеси и с правнами села того. и за сїа села вся Сспомен8 братъ царьства ми севастократоръ Дѣканъ, яко да си оутеше меги, коудѣк соу симъ селищемъ, и такози покелѣк царьство ми, да поге самъ с вѣтійими людьми, да ю теше, и оутесакши да принесе царьств8 ми, и царьство ми записа меге сиे симъ селашмъ всѣмъ, понеже соутъ оу единъ шткеск, аво меге цркви матерি божіи архілієвской: штъ кръста поутемъ, кон грѣде штъ Подклешанъ оу Сталкпчаны, теръ штъ сталкпчккого дѣла теръ нис-потокъ, кон испада вѣловодичкк потокъ, теръ нис-потокъ вѣловодичкк, где исходи долина Кленала, теръ прѣходи надъ изъ Паркциоуліеве воденице, та на Добри Шоръ до меге Роутижка, та оуз мегоу сталкпчкку оуз долъ веліи десныи, та на Градинъ дѣль оу гороу прѣко выше Матеа оу Чркни Бѣдѧк. село Билакса и меги моу штъ Цркнога Бѣдѧ та на црквица, та на штѣк Шестрквице, теръ на Скркке, докле дѣла тече, штъ дѣла на оу погорѣ 8иракъ на Грѣкавоу Кроушкоу на Честа Гѣмниця, штъ Грѣкаве Кроушке прѣко подъ гороу Новиц8 оуправъ надъ Дроузветинъ гробъ, штъ Дроузветина гроба в на погорѣ 8рѣк8, оу Царичино рѣкшмъ, та на Ковило Ковилквицомъ, та на Орлеки дѣль, дѣлашмъ на Бодичниковоу главоу, штъ Бодичникове главѣк оуправъ на 8 погорѣ на Гальбокын Долъ на Станкѣ, на Йестрѣвара главоу надъ Геракара, тere на Йбочно на курѣ Өөшдвровъ шдръ, та на Ялавандиноу воденицу, та на Просеченикк, на светоу Петк8 прѣко на Привисаль кръстъ, кон юстъ надъ Лагогорвїе, и штѣк т8д8 надъ Халашевїе прѣко на дѣль сталкпчкки дароуетъ и записоуетъ царьство ми цркви архіліевской матери божіи царьскимъ окычніемъ знаменіемъ. слова царьства ми яко да соутъ тврѣда и непоколѣкима никымъ до вѣка, развѣк да си дрѣжи мати божіи сиа вся описанкна до вѣка нештремлюмо, донъ-

ДЕЖЕ јЕСТЬ И ТА ВОЖДСТВНАА ЦРКВИ, И ДА ИЖЕ КТО ВОЛНЬ
ШТИЕТИ ИН ЕДИНО ШТЬ СПХЪ ИСКХЪ, РАЗВЕДА СИ АДКИ СИА
ВСА ЦРКВИ ТА СВЕТАА И ВОЖДСТВНАА ДО ВЪКА СКОГОДНО ШТЬ
ВСЕКХЪ НАПАСТИ И ПОДАНЬКХЪ ВЕЛИХЪ И МАЛЫХЪ ЦАРСКИХЪ И
ШТЬ ИСКХЪ ВЛАДОУЩИХЪ, РАЗВЕДА СИ АДЛАДА СИШМЪЗИ МЕ-
ТОХШМЪ ЦРКВОВЪ А ИМЪ НИКТОЖЕ. ТѢМЪЖЕ ЕГОЖЕ ИЗВОЛИ БОГЪ
ПО АМК ГОСПОДСТВОВАТИ КТО ЛЮБО, МОЛО ЖЕ И ЗАКАНИЮ СНЕ-
МОУ СЛОВЪ ЦАРСТВА МИ НЕПОТВОРЕНИОУ ВКИТИ, ИМЪ ЕЩЕ ВОЛКШЕ
ПОТВРДДАТИ. КТО АН ШТЬ ТАКОВИХЪ ПОТКИРИТЬ СЕ РАЗОРИТИ
СИЕ ИН ШТИЕТИ ИРШТЬ ДОМОУ МАТЕРЕ КОЖЕ АРХІЛІЄВСКЕ,
ТАКОВААГО ДА РАЗОРИТЬ ГОСПОДЪ БОГЪИ ПРѢЧИСТАА МАТИ КОЖЕА,
И ДА ГА ПОРАЗИ СИА ЧЕСТИАГО И ЖИВОТВОРЕЦААГО КРСТА, И ШТЬ
ЧЕТИРЕХЪ ЕДАГРЕЛСТК И ШТЬ СВЕТЫХЪ ВРЪДШИХЪ АПОСТОЛЬ
.В. И ШТЬ .ТН. СВЕТЫХЪ И ВОРОНОСИХЪ ШТЫЦКИИКСКИХЪ
И ШТЬ ИСКХЪ СВЕТЫХЪ ВОРОУ БРОЖДКШИХЪ И ДА ЈЕСТЬ ПРО-
КЛЕТЪ ВКСИИ ВЪКЪ И ВЪ КОНДОУЩИИ, И СЪ ІОУДОЮ ДА ИМАТЬ ОУЧЕ-
СТИЕ, И ИДК ЦАРСТВА МИ ДА ИЖЕ ВЛАГОСЛОВЕНК ИК ПАЧЕ И ПРО-
КЛЕТЪ АЛМИК. И СИЕ ИЗВѢСТИО И ВСЕНАСТОЕЦЕЕ ЗЛАТОПЕЧАТИОЕ
СЛОВО ЦАРСТВА МИ ЗАПИСА СЕ И ОУТВРДИ ВЪ ВСАКОЕ ДОСТОЯНИЕ
И ОУТВРДДЕНІЕ ЦРКВИ ВЪ АКТО .*Эшиз.*, ИДІКТІФІК .Г.

Бѣ Христа кога влаговѣрни Стефанъ царь
Срѣблемъ и Грѣкшмъ.

И писа се сїе повеѧніемъ влаговѣрнааго цара Стефана
в Скопїи.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Opus. 51. Св. Гора. 49. Р. Успен. 171.

CXXVI. (1349) 6857. ind. II. 21. маји.

Stephanus Serborum et Graecorum imperator. Lex ejus.

Ск же законник постакланемъ шть православнаго ск-
вора нашего съ прѣкѡскециеникмъ патріархомъ курь Іоанн-
кіемъ и всесми архієреи и црковники малими и великими,
и мною влаговѣрни Стефаномъ и всесми властелин цар-
ства ми, малими же и великими.

*Totam legem typis exscripserunt J. Rajié, Истор. IV.
242.; J. Magaraševié, Лѣтоц. ерб. 1828. III. IV. A. Kucharski,
Mon. jng. slov. 92. Р. J. Safar. Památky. Listiny 29., cuius
textum etiam nos edidimus. Vindob. 1856.*

CXXVII. (1349) 6858. ind. III. 20. septembris.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, statuit Ragusinos in terra sua posse libere mercaturam facere.

† Сијези повељније записа царство ми вѣ сведеније всакомъ, како приде къ царства ми поклнкарк венетъкъ Никола Грофгнє и ши никъ властелѣ дѣбровкци Маринк Башник и Симонк Бенешник и Жигвѣ Чрѣвник, и споведаше ми за вѣсе кривинѣ и даљговѣ, про имѣ съ влан по земли царства ми, и за вѣсе за този исправисмо, и зговори се царство ми синомъ царства ми краљемъ Ђуршишемъ и с властелинъ, и ѿдѣ сељк напредѣ сикози Счини милостѣ царства ми градѣ дѣбровкчаномъ, да гредѣ своимъ глајами, наманнијемъ своимъ и шијхъ тѣговкци с кѣпалишемъ својодно ке-з-аваљк по земљи царства ми и краљевѣ, да имъ ни-ктош није по слаљк по завави ни властелинѣ царства ми ни краљевѣ властелинѣ, да ни ктош любо вѣ земљи царства ми и краљевѣ, тѣкмо да ходе својодно; ако ли се ѡкреје кто Светъ про любо по слаљк по земли царства ми и краљевѣ, вѣсе този да плати царство ми шномъзи, комъ ѿдѣ про Светош, а тогави кривка да ишре царство ми, и да Сваке на пісмѣ, кто ѿдѣ Сваке и Счинилк злов које. и шијхъ тѣговкци, с тѣгомъ кого люби итии по земљи, с тѣгомъ с кѣпакомъ да гредѣ прѣ-з-емлю царства ми и краљевѣ својодно ке-з-аваљк, тѣкмо ѡржнија да не постѣши по земљи Багаре ни по Басаракинѣ земљи ни на Ђерѣ ни по Босни ни по Грѣке ни ишамо камо любо по тѣгу земљи, тѣкмо по земљи царства ми и краљевѣ; кого ли се ѡкреје ионеск ѡржнија по земљи, да мъ се вѣсе този ѡржније Сваке, и кто гредѣ по Дѣбровник и изѣ Дѣбровника, да имъ се не визма царина на Трекини, да ни на једномъ пости ни на крода, да ходи всаки својодно ке-з-аваљк. и ѿште тѣговкци дѣбровчанѣ, кои се ѡкрејтаю по тѣговѣхъ царства ми и краљевехъ, про имъ се слѣча кои любо ѿдѣ, да се ѿдѣ предѣ цариникомъ и кнеземъ а или предѣ кїепалишемъ, кои ѿдѣ града тогави, закономъ родитеља и прародитељѣ царства ми; и за сијези да гредѣ предѣ царство ми на ѿдѣ: за црквѣ и за земљу и за проводѣ и за човека и за сводѣ и за

и то ни за цю. и къди прии латинник сръбина, да да латинник сръбина⁸ половина⁸ латинъ а половина⁸ сръблъ свѣдоке, такожде и сръбник къди прии латинина, да мъ дає свѣдоке половина⁸ сръблъ а половина⁸ латинъ по законъ⁸, како съ имали 8 родитела и 8 прародитела царкетва ми светаго краля. и где комъ⁸ дає дѣброквчаникъ свои докитъкъ комъ⁸ где тѣрговицъ⁸, тере мъ юдъкъ нига 8 къхъ 8дритъ, да се каки⁸ латинник за този, да въде вѣрованъ по законъ⁸, како съ имали 8 родитела и 8 прародитела царкетва ми. и кои тѣрговицъ⁸ къпи коня на тѣргъ⁸, и плати за икъ царинъ⁸, да рече царинникъ дѣшомъ⁸, ере юстъ тогази коня къпилъ, и за нига платилъ⁸ царинъ⁸, а тати не ззнаа, да мъ за този скода несектъ; ако ли га такози не юпраки царинникъ, да да скодъ, 8 кога юстъ къпилъ. и кои люю тѣрговицъ⁸ доведе кънисе къпивъ изъ тѣгие земълъ⁸, а познаю се, да се каки тѣзи тѣрговицъ⁸ самъ дѣрги, ере га юстъ къпилъ 8 тѣгии земъли, и не ззнаати и гъсара, да не дає за този скода; да ако си 8злюви сизи, кои га познака, 8зети коня, да си га 8зъмъ⁸, а юномъ⁸ да пода тѣрговицъ⁸ ценъ⁸, цю въде подадъ за нига. и къди царкетва ми приходи 8 тѣргъ, да ме почитъю и да ръю скошъ⁸ коломъ⁸, како юстъ подобно цара (почитати), а посилнога дара и 8зетни да имъ нестъ. и ако се царкетва ми склади зъ дѣброкиникомъ⁸, цю се юрѣтаю дѣброквчаникъ по земли царкетва ми, да имъ се постави рокъ за .г. мъсецъ⁸, да се испрате скободно бѣзъ-акавъ⁸, и да походе, а з градомъ⁸ да се ратъ⁸ царкетво ми. и цю се разѣкие древо генеткъ⁸ и дѣброквчко⁸, цю стече 8 землю царкетва ми и краљевъ⁸, да се не 8зле ницио, да юстъ скободно⁸. и кои тѣрговици гредъ⁸ по земли и тѣрговехъ⁸ царкетва ми и краљевъ⁸, да плаака всаки царинъ⁸ по законъ⁸, како съ давали 8 родителъ и прародителъ царкетва ми. и юрие юкъ иими сикози 8тѣкми царкетво ми: цю се юрѣтаю людни⁸ царкетва ми, кои въдъ⁸ пришли 8 Стонк по толъ⁸, къди га ю дало царкетво ми дѣброквчаникъ, тези люди царкетва ми дѣброквчаникъ да юдъженътъ. и цю въдъ⁸ прѣзвали землю царкетва ми прѣзъ мегю, кои юстъ кила мега 8 родитела и прародитела царкетва ми светаго краля, ако въдъ⁸ и винограде по иси насадили прѣзъ мегю, всес да ми поврате. и за сѣдовъ⁸ и всако

шправдание, како с8 имали 8 родитела и прародитела царства ми, такози и јдк днък напреда да имаю; и за все да юстъ с8дк на Желѣзнои Плочи, како юстъ и јтъ прежде било. и за Млѣтъ да не имаю печали ни за цю, тъкмо да юстъ царства ми, како юстъ прѣжде било 8 родитела и прародитела царства ми. и јдк сели напрѣда да не прѣни ме ни 8зкмѣ никкто залоге ни јдк властелина царства ми ни краліева ни кога любо држания царства ми и краліев; ккто ли се юбрѣте 8земк, да залогъ т8зи поврати юпетъ, а за цю ю прѣкюлъ, да м8 се тази к8пли 8падкнѣ. и потврд-и-лк царство ми законѣ и покелѣ, чю с8 имали 8 родитела и прародитела царства ми, како да юстъ ницио не потврено. и симзи юразомъ писа царство ми: записахъ три христовѣлѣ, єдна да стои 8 царства ми, а др8га 8 Бенециехъ 8 д8жда, а третна 8 Д8кровници. и записа се сизи златошпечаткии христовѣлѣ царства ми въ лѣто .х8ни., индикта .г., лѣсца сектекра .к. днк. и юще такози шинми 8глави царство ми, чю с8 залоге заложенѣ кога любо мала и голѣма и-з-емлѣ царства ми и краліевѣ, да се юр8 с8домк и праќедомк.

† Стефанъ въ Христа кога благуѣрни царь Срѣблемъ и Г҃рѣхъ.

A tergo: Pouelia de li pati .... imperador Stefano de Rasa fati ... Nicolo Çorci ... M(arin) Bona et per Simon de Benesa et per Coan de Çreu .. per afari de la terra et coli marchadanti. A tergo apographi, quod ab originali aliquantum differt: Pouellia del imperador Steffano, promisse, ogni sforzo, che fosse fato ad algun raguseo, che l imperador page della sua camara. E che algun merchadante, che nolesse passare in alltro regno per la sua contrada, non abia nesun impaço, non portando arme de uender. E che non de pagar gabelle ne .. rego per lo so regno. Item de li playdi segondo le ussançe antige xie li zudeçi di esser. Item li testimoni di esser chreçudi siando a mitadi de li selaui..... . mitade de li latini. Item se algun raguseo desse alguna cossa all sciano in credençia, e lo sciano nolesse denegar, che l ragnseo curando per so sacramento sia chreçudo. Item dello chauallo che l ragusino non de dar suod. Item de li

domi sforçadi ne allo signor ne a nessun alltro che lo ragusin non e tegrudo a dar.

Origin. et apographum saec. XIV. chartae. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 43.

CXXVIII. (1350) 6858.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, perficit ecclesiam in Dečani.

..... црковь си пандократорова сквида се и подписана се и ск..... превисокаго благовернаго и светаго .а. го царя Стефана.... високаго краля Уроша ксен земли ѿркеские и поломорские.... въ поменъ и па(матк) Стефану светому кралю Урошу .г. ему въ лѣто .хъши.

Inscriptio in ecclesia in Dečani: Дечан. првн. 19.

CXXIX. (1300—1350).

Tvrdislav Uglešić amicitiam et societatem instituit cum Ragusinis.

† Ёкеја се Тврдиславъ Углешитъ, и каде се кнезъ и властелинъ и шиктишъ дубровачкии 8 вога и 8 вожни ма-терј и 8 все свете, да је ск иими једно, и да је юдъ иихъ јединъ, како кон годј дубровачанинъ, и за всакъ ракотъ за дубровачкии да добре и за кв годј да стои колико јединъ юдъ дубровчника, докле је иако живъ.

A tergo тапи recenti: 1300—1400.

Sigillum et caput taurinum delineatum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 58.

CXXX. 1351. Priština.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, confirmat privilegia Catharinis concessa a prioribus Serbiae regibus.

Слава ютцу и сына и светому ахху, слава ти, госпо-ди боже мон, истина, истине поконице всѣхъ праведнихъ, єфание, господи, моего духа спасеніе, мене же рака своего сотворки на образъ и прилику своего козества, и дарокашае милостію и народу у обложъ постави, украси ме земломъ и земелскомъ красотомъ, градове же многе у стражу памъ

предаде, и пастира надъ всѣмъ постави, грѣшенья вѣхъ, грѣхъ волю и область нада мнозъ не даде, и ако на славного и прѣростаго по паче мене же на выше постави, и царемъ самодержцемъ прослави, слава ти, Христе, вселенни спасе и може вседержителю, господи, всякъ благодать и разумъ и праведніи сѫдъ божественно вати исходи: текъ же, Христе, славу и скѣ.. вездѣхъ весь день моего житія въ миръ пустынѣ сердцемъ, воломъ, словомъ и дѣломъ яко Богу и отцу царю всему держителю и сыну милосердія украшеніе нашего недостоїнія и духу светому возлюбленному, пречисте и непорочне дѣвѣ Маріе, ацерн и праветнен по ти Давида цара, кимъ научена бысть воголь и пророкомъ глаголющи аци діверы, и приклони ухо твоє, царъ возлукы красоту твою. Такожде и азъ ко Христу бого віерніи Стефанъ, милостію божію царь сервлен и грекомъ, самодержацъ всѣхъ сербцехъ и поморецъхъ земляхъ, внукъ скетаго и страшнаго крала Уроша, правицъ господина преподобнаго отца Стефана Немане, новаго мироточца, владики виншаго самодержавна всѣхъ сербецъхъ и поморецъхъ земаль и царства мкѣ благосердіемъ умоликше сіемъ прѣростаминъ спасенію зданія свою вседател(н)е десница, благоволиви убо умолитель о насъ многіе пристателѣ величеству его быти не хотѣ смрти грѣшинку и къ обрашенію живота, азъ ко егѡ свиди житію сему временному, и зъговорихъ сѧ со господиномъ и отцемъ царства мкѣ, преосвѣщеніемъ архиепискупомъ кіркѣ Даниломъ, со епископами и со ігуменіи и со властелемъ и всѣмъ сокоромъ сербецъмъ, и милостію Христа бого моего шкѣтоваше ми се и заклаше вси выше писаніи господинъ архиепискупъ со скѣмъ сокоромъ церкви и весь сокоръ царства мкѣ, да всако даніе родителѧ и прародителѧ нашіехъ и толикоожде наше даніе и потвержденіе потвердіше, и сіе потвержденіе прославлено бысть, и таково прославленіе чувше, и доидоше къ нашему царству въ Приштину властеле и грађане нашего віернаго и столнаго и люкъмаго и свавнаго града Котора на име Михо Буѣникъ и Гргуре Бистетникъ и Жанъ Башаеникъ и Гергуре Гимановићъ и Басе Биговићъ, и донесоше свое круси文科 и записе перве господе, родителѧ и прародителѧ нашіехъ и сѹвише круси文科 и записъ

господина и деда пін светаго краля Уроша и господе свете кралице віркъ Слене, како да господинъ светыи краль и света кралица Котору жупу Герваль, дони и горніи, со свѣтли мегами и засколци и с правнами своими у бащину и у племенито до вѣка и вѣку аминь, и ци є віло которско первомъ, да буде и после до віека, и то ми видѣши и весь сокоръ выше писаніи Котору и свои общиини которскон благословисмо и потвердисмо выше речену жупу Герваль, дони и горніи, Котору и которскому наслѣдію до вѣка у вѣку аминь, да су колніи томъ си жупомъ всаку волю свою сотворити како своіомъ племенитомъ бащиномъ како любимо имъ, та то лико выше речена ж8на Герваль велико віногради и вицари и землѣ и ливаде со свѣтли правнами своими Мирацъ, Лозица, Доброта до Люте и монастиръ светаго Георгіа со скѣмъ метохіомъ своіомъ. Христе славніи, научи насъ всакому науку благокріномъ глаголюще: тко оставитъ отца лико ину веци мене ради р. ж. к., пріиметъ жизнъ вѣчниу, возвратити ж; такожде властеле котореціи сотворише све при нашен чести и вѣкры оставили, а... тому успоменуши, како вѣру и поштену служку приказаше нашіемъ родитељамъ и прародитељамъ и нашему царству, и видѣсмо записе сѹкише писанехъ записе записъ и крусиюю господина краля Радосава и господина Владисава Урошъ, видѣши, како по крусиюю господина краля Гурга, господина серпскога и поморскога, которскон общиини благослови и потверди церковь архангелову въ маломъ мору прѣма отоку, Луцицу, Пасиглаву, Кертоле, Полѣ, како є уписано у крусиюю господина краля Радосава и братіе егш, господина Владислава и господина Уроша нашъ господинъ Стефанъ, царь серблемъ и герцомъ, потвердихъ властеломъ и свои общиини которскон все выше писаніе; а сада сѹкише имъ дахъ за нихъ вѣру и поштену служку у Баоша, Бієлѣ, Крушивицу со скѣми селами, мегами, правнами своими до ріеке, и сѹвише тога дахъ имъ выше реченога града имъ Леденице, донѣкъ и горнѣкъ, и заразе со скѣми правнами своими, да є выше реченимъ властели и нихъ све общиини до вѣка и вѣку аминь, да имъ нитко по насъ царь ни господарь Котору не потворыи ни поруши даніе и потвержденіе сего записа и инехъ выше рече-

нихъ записа: тво ли вѣи потворю и порушю таکо сotвoreніе, да є проклетъ ѿтъ моего Христета владике и ѿтъ пречисте матерє єрш и ѿтъ все ангелске силе и ѿтъ дванаестъ верховніехъ апостола и ѿтъ всего некеснаго сокора и ѿтъ господина архіепископа и его сокора и ѿтъ мене грѣшнаго Стефана цара и ѿтъ всѣхъ родителѧ и прародителѧ нашихъ, и дѣлъ таковаго преступника да є другъ всѣхъ лѫкацихъ агрегал, синь крушиковъ азъ Букашинъ ѿписахъ, и дахъ више реченоимъ властеломъ речію и заповѣдю господина цара Стефана и речію и потвржденіемъ господина патріарха курк Данила и всего сокора єрш и властела и сокора царскаго Ге(р)гугра кесара Бранка и Радована Расисалика и Ятома и братъ му Консавъ и кнезъ Братко Оврадъ, ченикъ и воевода Марко и мнози ини властеле мали же и големи, и за више вѣроканийе печатисмо влатилъ печатю закономъ и окричаемъ крушиковъ акта 1351.

Стефанъ миаостію вожижъ царь Сербомъ и Герцогъ.

Ex agrapho factu his ultimis annis Cathari. Nos paucissima mutavimus.

CXXXI. (1353) 6861. ind. VI.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

*Subscriptio: Ік Христа вога благовѣтии Стефанъ
Ђорђије кралъ вѣликъ Србомъ.*

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Opne. 79. Св. Гора. 145. Р. Успен. 172. (de ecclesia S. Nicolai ad Pšinam [на Пинин] data metropolitae Serensi [сербскомъ pro сербскомъ, скрбскомъ], ut eam teneat usque ad mortem [да си ю иматъ до своего жи-вота]). Annus aperte vitiosus est.

CXXXII. (1354) 6862. ind. VII.

*Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Legis
continuatio.*

P. J. Šafar. Památky. Listiny. 40., apud nos 15. Cf. CXXVI.

CXXXIII. (1355) 6863. ind. VIII. junio mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chrysobullon de terra monasterii Chilandar (земља кафничка).

Initium: Има хоткине и повељка царство ми.

In mon. Chilandar. P. Usren. 172.

CXXXIV. (1356) 6864. ind. X. 10. januarii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Privilégium Ragusio et Venetiis concessum.

† Ими је и повељка царство ми, да јестк вједомо свакомъ, створи милостк царство ми тјрговищемъ, или јестк дјевровчаник или кнегицк или ник кто, сваки да греде с тјргомъ S земљу царства ми и S Привржник и вјде имъ хоткине, свободне, кезк свакије забаве, а да не има ни штк кога им једне печали или које забаве, ни шдк царства ми ни шдк којега властелина царства ми ни штк ниједнога кепане ни штк земљанина ни штк инога кога владајући S земљи царства ми, кто ли се нађе забавицк про или про Sзак, да имъ плати царство ми, аакије Sхокије про Sзети мати царства ми, госпожа царица, про шдк имъ тјрга, а или царство ми, широ да имъ се не Sзме кезк кшиа, и записа се симе слово царства ми вк лјто .звѣзда., иницијатк .†.

Мјесецк генварк дњик .†.

Sine sigillo. Origin. chartae. in e. r. archivio Viennae. Сионен. 44.

CXXXV. (1347—1356). 20. septembris. Novo Brdo.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, tollit portorium in Trebiњe.

† Ими царство ми, како приходи въ царствъ ми поклјасарк кенетички Никола маркеск въ ., кденички и Симе Бененик и Маринк Банник и Живе Чрквицк, поклан(арше) дјевровичци, и молише царство ми за царинъ, којо је царство ми постав(ило) на Трбени, и царство ми заради брата ми дјакъ и за поклјасара кене(ткчкога) . . . . (и за поклан(арше) града дјевровичкога и за молењие имъ поклјасара . . . . (милостк, да имъ не вјде царине на Трбени, и ни-

где ре... прѣкъ иѣ ю била царина, тѣгерѣ да имѣ не ю п
дѣнъск., да ходи.... (сво)водно само и (та)мо, да имѣ не
закави никто... юре имѣ закави про.... потворивъ милостъ
и за(писаниѥ)... да се распѣ и накаже, и да ю не вѣркнъ
царствъ ми, а си(ю) милостъ 8чини господинъ царь 8 Но-
вомъ Бѣлѣкъ лукаса сектѣбра .б. дѣнь.

Лукаса сектѣбрь.

И томъ юстъ милостынникъ (прот)оевнитиаркъ Никола.

Bulla aurea. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CXXXVI. (1347—1356).

Stephanus, Graecorum imperator, Serborum rex, cte-
tor Dečani.

Стефанъ вѣ Христѣ кога вѣрнъ царь грѣчкій и кралъ
все срѣскѣ земли и поморскѣи и ктїторъ лукаста сего светаго.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 24.

CXXXVII. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, jura
κιτήτορος (κιτητорија дикатија) cedit filio regi Uroš.

Initium: Ἐπεὶ ἐζήτησαν τὴν βασιλείαν μου.

In mon. Espigmeni. Р. Успен. 169.

CXXXVIII. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chry-
sobullon de fundis monasterii Espigmeni.

Initium: Ἐπεὶ οἱ ἐν τῇ περὶ τὸ ἄγιον ὄρος.

In mon. Espigmeni. Р. Успен. 171.

CXXXIX. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, scri-
bit se partem terrae monasterii Zographi monasterio Chi-
landar et illi pro hac terra duos pagos dedisse. Hoc notatur
in antiquiore diplomate, e quo partem illam, quae finium
descriptionem continebat, excidit, relicto tamen anno et die:
6427 (919) 28. aprilis. Dolendum, Demetrium Avraamo-
виć non notasse, qua lingua hae antiquiores scriptae sint

litterae: si sunt serbicae, quod dubitandum, antiquissimae sunt omnium hucusque notarum.

Sigillum aureum: стѣнк царк срѣкъ и поморски....-їс. хс. Origin. membran. in mon. Zographi. D. Avgraam. Опис. 81. Св. Гора. 169.

CXL. (1356). 20. decembris.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, moritur.

Декемврија .ж. ирѣстаги се прѣвѣн царк срѣклемъ и греклемъ, кѹрк Стефанк.

Е Vukii typico chilandarensi.

1356. 23. januarii. Quod scribatur Ser Jacobo Delphino, quod, cum propter obitum domini imperatoris Raxiemora sua non possit esse ibi ulterius utilis, donec aliud videatur, volumus et sic mandamus, quatenus Venetias revertatur.

Е litteris ad legatum Venetorum.

CXLI. (1357) 6865. ind. X. 10. aprilis.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, donat insulam Melitam (Млѣтк, Meleda) Base et Tripe.

† Иже ис-прѣка сицема людквъ вожкес(тв)кина и сладостк нензреченииє слави твоје и кто доволник јестъ изглаголати таковбю благодатк, иже даровалк юси, владико Христе, не-весни царв слави, сконак ракомк и пракослакинамк царемк пожившиимк благокрниемк и чистотою прѣшкѣдкшимк вса лѣта живота својего и всприиешимк вѣнице почести ѿдъ всемогущаго владики и ѿтк рѹки ангелске мѣчк покѣди, си же вѣ царк(ств8) .... сасчиши ѿкѣтования вожина, когд же ве вхходитквши и сиа вса сасчишиша се ликъ ск милости го-спода бога спаса мојего Ис8 Христа, иже по то(го) изволенiu дарова ликъ Стефанс Ђрши8, царв срѣклемк и греклемк, поморию и западнимк, кеселю се доушею и тѣломк ѿ вожкес(тв)кикамк дарованы, иже ли дастъ владика Христосъ всприиети ли вѣницик царкства днѧдимою и прѣкоје зна-мение царскаго чрквога, иже вса доврѣк 8етраиаюц8 ли по закон8 8етавленном8 веичкстнаго звора иже ѿтк прѣждѣ го-сподиномк и родителемк царкства ми свето почившимк ца-

речь, иже Стави всякаа пракла, тази вса 8твръждаєть царство ми, зговорив се съ господомъ и матерю царства ми, благовѣрою царицею куръ Еленою, и съ господиномъ и шткцемъ прѣкъсъкъренниимъ патриархомъ куръ Савомъ и съ всѣми митрополити, игумени и съ всѣми властелинами вѣлѣ възможнимъ подъ рѣкою царства ми и съ всѣми зборомъ срѣбъскими иже записовати христовоулъ и милости слошва царска иако ничемъже врѣждени8 бити, по томъже швразъ царскомъ изволи же и царство ми, и сиёма таковима достовѣрната и годнина и любимима властелюбома царства ми, Басетъ Баринчесъ Биколичникъ и Тринетъ Миховикъ Бскикъ, за иихъ правовѣро и всесрѣдкно по ракотание царствъ ми дарова имъ царство ми сини христовы, и записа имъ царство ми што въ Дѣкорника Млѣтъ съ всѣми сели и съ мегъми и Стени и съ всѣми правнами тоган штока и съ всѣми метохомъ, како юстъ шть вѣка вѣль, с чимъ га съ имали ини венъ юдѣ прѣждѣ, да имъ юсть Святини8 и Свѧторочко име и иихъ дѣцамъ до вѣка, да си га имают и дрѣже како и всяки8 свою сѣврю вѣции8; како юсть царство ми иниимъ властелюбъ и властелинъ записало и 8твръдило вѣши, тако и Басетъ Баринченъ и Тринетъ Михъ Бскикъ и иихъ дѣцамъ записахъ и 8твръдихъ, яко да имъ юстъ твръдо до вѣка, люде подъ црквовъ за дышъ подкнисати, С прикию дати, продати, харизати, замѣти, вѣдѣ имъ хотѣниe, швратити, како и всяки8 свою сѣврю вѣции8; и С сиёмзи С всемъ да се царство ми не потвори, ни да имъ Съмъ ни за юдини ни за кои съгрѣхишие просто речие разѣкъ нѣвѣре, и югоже изволитъ когъ по мнѣ господъствио на прѣстолѣ царства ми, сиёмъ слошвъ царства ми не потворени8 бити, икъ и юще колише и крѣпчкіе потвръждати и складати, и сиё извѣстное и всенастояющиє печатное слово царства ми записа се и 8твръди... всако 8твръждение и достоиние царско, иже се и записа знамениемъ царскому въ лѣто .1592., индиктионъ .Г., въ славномъ градѣ Скопи царскомъ, лѣсца априла .Г. Ань.

† Стѣфанъ Урошъ благовѣрои царь Срѣблѣмъ и Г҃ркѡмъ.

A tergo: Pouelia de Base e de Tripe de la Meleda.
Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 46.

CXLII. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Ribnik.

Stephanus Uros, Serborum et Graecorum imperator,
statuit posse Ragusinos per terram suam libere mercatu-
ram facere.

Има хотъниє и благовъзболи царкство ми славномъ и
почтеномъ градъ Дѣбронникъ и кнезъ дѣбрончикомъ и вла-
стелъкъ вселкъ дѣбрончикъ и сѣднилъ и ѿпкинъ, и како
приходише къ царкству ми властеле почтени Маринъ Бе-
нинъ, Живе Николе Гвидолоники синъ и Живе Чрѣвичъ с
поканцаркство, и говорише царкство ми ѿ крицинахъ и ѿ
закавахъ, що се чине ѿ земли царкства ми дѣбрончаникъ, и
такози покелъкъ царкство ми, и 8чинихъ миаостъ дѣбронча-
никъ вселкъ велимъ и малмъ, да си гредъ дѣбрончани с тѣк-
гомъ и с кѣпломъ скогодно по земли и по градовехъ царк-
ства ми и по тѣкговехъ, да си продаю кѣплие своє, и да си
кѣплю, що имъ тѣквіе, ѿ земли царкства ми, и да имъ икъ
волкъ никто закавити да ни задржати ни и царкъ ни па-
триархъ ни властелинъ ни властелинчикъ ни кефалニア ни кнезъ
ни сеастъкъ ни цариникъ да ни кто люко ѿтъ владѣрихъ, по
земли царкства ми иже се ѿбрѣтаю, тѣкмо да си ходѣ дѣ-
брончане скогодно и читаво кѣвъ закаве и кѣвъ задржания
с кѣпломъ по земли царкства ми и по градовехъ и по тѣкго-
вехъ и по властелъхъ, просто рекне, по ксен земли царкства
ми, и да си продаю кѣплие своє, и да си кѣплю, що имъ тѣк-
віе, и да си походѣ скогодно ѿнетъ ѿ Дѣбронникъ кѣвъ
закаве и кѣвъ задржания, како имъ симъ записалъ и 8чинилъ
миаостъ, а да имъ икъ никто волкъ закранити или задржка-
ти, да си продаю кѣплю свою, и да си кѣплю, що имъ тѣк-
віе, ѿ земли царкства ми, кто ли ино 8чини ѿдѣкъ властелъ
царкства ми а или ѿдѣкъ владѣрихъ въ земли царкства ми, и
потвори сиє записание и миаостъ царкства ми, и закави
що дѣбрончаникъ, да не продаю тѣкгове и кѣплю свою, и
да си кѣплю, що имъ тѣквіе, и или имъ що кто ѿме, да
ми юестъ некѣрикъ ѿ некѣрио имъ, и да плати все само седмо,

що имъ въде стрѣль, по законикъ царства ми. и такози се
глави царство ми дѣбровчаномъ, що имъ кто стрѣле а или
взме въ земли царства ми, все този да имъ плати царство
ми, а царство ми да нице сектъ шнези кривице, и винъ што
селѣ напреда, що имъ кто взме по силѣ, все този да имъ
платѣ царство ми юдѣ кѣ царства ми. и сию милость
записа и стврѣди царство ми на Рибиникъ мѣсѧца априла
. вѣд. дѣнь въ лѣто .^{гъдѣ} .^{швѣ}. индиктиишикъ .^{т.}

Мѣсѧцъ априлъ.

A tergo: Questa ponelia, chomo franca li merchantanti miser lo imperador Vros, che casqun uada seguro in Schauonia, e se algun baron levasi per forca, che lo imperador page del suo.

Apographum saec. XIV. chartae. in e. r. archivio Viennae.

CXLIII. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Prizren.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
Ragusinos orat, ut defendant Base et Tripe.

† Докродѣтелно и всеразмно съ истинкию царскаго
словеси поставляють царство ми въ свѣдѣтелество всѣмъ,
како придоше къ царствѣ ми всепочтени властеле славнаго
града Дѣбровника Маринъ Бѣникъ и Живе Николе Генду-
ловика и Живе Чрѣвника, и Споменѣше царствѣ ми за Млѣтъ,
како имаю забавѣ за Млѣтъ юдѣ царства ми и юдѣ вла-
стелъ царства ми, говореке: господине царѣ, Млѣтъ юсть
царства ти, а ми имамо забавѣ изъ нѣга. и Счини ми-
лость царство ми властелашъ и всемъ градѣ Дѣбровниковѣ,
юдѣ дикъ напрѣдѣ никтош да не има послы за властеле
и за градѣ Дѣбровники, речиша за Млѣтъ, ни само царство
ми, да ни ини етъ юдѣ властелъ царства ми ни малъ ни
великъ, тѣко Гасета и Трипета скюкнию властелинъ и
кнѣзъ царства ми, како има га ю даровало и записало цар-
ство ми, такози да га имата; и вакъ молю како моихъ
срѣдьчнихъ и любимыхъ, да ли блюдете Гасета и Трипета
за сиюзи работѣ, речиша за Млѣтъ, да имъ помагате за
мою любовекъ и сиензи работѣ, и чѣмъ ви имета испоме-
новати. и въ семзи царство ми да има се не потвори, тѣко
да прѣкивають сиє слошво царства ми тврѣдо и не-

ПОКОЛѢВИМО до вѣки, и си є извѣстноє и всенастоящие и златопечатное слово царства ми записа се и подъписа и стврѣди къ лѣто .^{хвѣ}, индиктишина .г., лѣсца априла .^{кд.} дѣнк 8 Призрѣнк.

Стефанъ Боришъ благовѣрни царь Сербляемъ и Грохмъ.

A tergo: Questa ponelia per la Meleda.

Sigillum avulsum. Origin. chartae. in e. r. archivio Vieniae. Сномен. 48.

CXLIV. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Pod Prizrenom на Рибнице.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, confirmat donationem factam a patre monachis S. Mariae Sinaiacae.

† Да јестъ вѣдомо всякому, има хотѣниe царство ми, и благонизволихъ и вѣхотехъ и даровахъ си ѿзи милостъ вселюбимомъ царства ми кнезъ дѣброкучкомъ и властеломъ и всемъ граду дѣброкинку, и како придоше къ царству ми 8 граду Призрѣнк вспомочени властеле града дѣброкинка на име Маринъ Бѣникъ и Чиве Николе Гѣнкѣланка синк и Чиве Чрѣникъ, и шије, како споменше царство ми, про јестъ даљ и приложилъ и записалъ господинъ скето почигши царь родитељ царства ми за свою дѣши прѣистон владичици господи когородици синанскои, да се дава ѡдѣлена дѣни до велика дѣне на всако годище ѡдѣлена дѣни петъ сктъ перкперк кенеткихъ ѿтъ Стона, и ш томъ вѣхоте царство ми, и Счинихъ милостъ властеломъ почтенимъ и всемъ дѣброкинку, яко шији доходки петъ сктъ перкперк, про јестъ приложилъ родитељ царства ми когородици синанскои, да се дава на всако годище на велика дѣни и пакъ до велика дѣне. и този записание и приложение господина и родитеља царства ми видевъ царство ми потврдихъ и записахъ такожде, яко този приложение родитеља царства ми да прѣбиваєтъ тврѣдо до вѣки, како да се даватъ когородици синанскои на велика дѣни и пакъ до велика дѣне петъ сктъ перкперк дѣброкучкихъ кенеткихъ ѿтъ Стона, и за този доходокъ да не иматъ послы само царство ми закавити или сдржати или ѿтнети този

доходок ѿтъ когородице синанскіе, ни да слышають властеле дѣвровъчеси ни послания царства ми ни писания царства ми, ни да се слышають за то ни кнезове царства ми, кон држетъ къю царства ми ни инѣкъ писание да ни инѣкъ властелъ царства ми, да ни по иномъ ни по чёмъ, разѣкъ да прѣкиваєтъ този приложение 8 когородице синанске до вѣка, и властеле дѣвровъчеси тѣзи доходокъ да никомъ не давають по милости царства ми тѣко синанскои когородици, како и вине пишетъ. и сие потврждение и милостъ царства ми да прѣкиваєтъ тврдъ и нештемлемо до вѣка. кто ли такови држнетъ ѿтнести и потворити сие записание царства ми, такови да иматъ запрѣженіе ѿтъ господа божа, и да мъ єсть мктица прѣсвѣта когородица синанскаѧ въ дѣлѣ страшнаго съда христова, и ѿтъ царства ми да приметъ гнѣвъ и наказаніе по законикъ царства ми. записа же се сиа милостъ и потврди въ лѣто .хъ. ендикта .г..

Мѣсяцъ априлъ.

Повеленіемъ господина цара логодетъ Драгославъ прѣѹчи подъ Призрѣномъ на Рибницѣ априла .г..

A tergo: Questa ponelias e de dar uno ano a li chalogieri de santa Maria de Sinay perpere v del trebuto de Stanc.

Архивъ саес. XIV. chartae, in e. r. archivio Viennae. Спомен. 47.

CXLV. (1357) 6865. ind. X. 25. aprilis. Pod Prizrѣномъ на Рибнику.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, confirmat privilegia concessa Ragusinis a praedecessoribus suis.

† По непрѣченномъ милосрѣдно и чловѣкомлюбию владыки моего сладкаго ми Христа, по изволенію и милости и всемилостивомъ юго призрѣнию еже на царство ми, ако же и на прѣвихъ православнихъ царя таожде и благодѣть прѣсвѣтаго своего дѣха и на царствѣ ми показа, ако же излия на святнѣ своїе Сченики и апостоли, речь имъ: идѣте въ всѣ вѣселенію, проповѣдите славу моего княжества; по

всехвалимъ юго милости таковије дари и царкствъ ми да
дара, и постави ме господина всемъ стежанию ютичества
мојего, рекъ же земли сркскон и грккон, поморию и за-
паднимъ странамъ. милостию кожиню и неизреченнимъ юго
промилениемъ скръжеји ми сна вса благовѣриомъ и ко-
гомъ поставленошми Стефанъ Броши царъ всегда веселеји
ми се ѿ козѣ и држави ми скіфгроек царкства по прѣда-
нию же и Ставъ господина и родитељ царкства ми светаго
цара Стефана, ако же юстъ Ставија и Законија записова-
ти христовије словесе царкска, и прѣво скетимъ и кож-
ствнији црквамъ, по томъ властеломъ и властеличкемъ и
инимъ прочимъ, и начемъ же непрѣжденији бити, изволи же
и царкство ми по томъ же образу даровати и записати си
ви христовоуљ и милостъ, како придоше къ царкству ми
сви почетни властеле а поканарие дѣбровији: Маринъ
Башникъ и Живе Николе Гвидалија синъ и Живе Чрквикъ, и
шкрѣтоше царкство ми и Призрѣнъ с чистији и з даромъ,
и вса, јака тѣкваше и просише и царкства ми, този имъ
все дара и записа царкство ми; и споменуше царкству ми
и записани и ѿ милостехъ, про имъ юстъ записај прадѣдъ
и дѣдъ и родитељ царкства ми господникъ свето почивши
царъ ѿ законијахъ и ѿ всакојијахъ правнијахъ, и шгледавъ
царкство ми тази вса прѣва записания, и не потворијхъ, и
и ѡције коаше и крѣпције потврдијхъ и записај по томъ же
образу, про юстъ вsek градъ дѣбровникъ, да греде сконими гла-
вами, и манијемъ сконимъ, и инхъ тѣкговци с кѣплашемъ сководно
кезъ всаке закаве по земли царкства ми, да имъ никто нију
не земе ни закави посиланији ни властелинъ царкства ми да
ни кто луко ниј, ни малъ ни великъ, вк земли царкства ми,
ткмо да ходе сководно; ако ли се шкрѣте кто зема поси-
лијемъ про луко инхъ и земли царкства ми, ксе този да пла-
ти царкство ми ѿномъзи, комъ вѣде про зето, а тогаји
кривца да пире царкство ми, и да земе на немъ, кто вѣде
зема и љиниј злод које; и инхъ тѣкговци с тѣкгомъ кто
луко ити и землю с тѣкгомъ, с кѣплашемъ, да греде
прѣкъ землю царкства ми сководно кезъ всаке закаве, ткмо
шржна да не посити и з Егаре и з Гасаракији землю ии
иа Јгре и з Босији и з Гркке ии иамо камо луко и тѣгю

землю, тъкмо 8 землю царства ми: кто ли се шбрѣте по-
 нескъ шрѣжна 8 ин8 землю, да м8 се все този шрѣжни ѿзме.
 и кто греде 8 дѣбровникъ и изъ дѣбровника, да им се не
 ѿзима царина на Трѣбини да ни на юдномъ путь ни на бро-
 д8, тъкмо всаки да ходи свободно кезъ всаке забаве. и шїре
 трѣговци дѣбровчане, кои се шбрѣтаю по трѣговехъ цар-
 ства ми, про им се слъча кон любо сѣдъ, да се сѣде прѣдъ
 цариникшъ и кнеземъ а или прѣдъ кепалишъ, кон вѣде
 града тогази, закономъ родителѣ и прародитела царства
 ми, и за сиѣзи да греде прѣдъ царство ми на сѣдъ: за
 крѣвъ и за землю и за проводъ и за чловѣка и за сводъ, а
 за ино ни за ѿ; и кѣди при латининъ срѣблина, да да ла-
 тининъ срѣблини8 половин8 латинъ а половин8 срѣблъ свѣдо-
 ке, такожде и срѣблини кѣди при латинина, да м8 дає свѣ-
 доке половин8 срѣблъ а половин8 латинъ, по закон8, како с8
 имале 8 родителѣ и прародителѣ царства ми и 8 светаго
 крала; и где ком8 дає дѣбровчанинъ свои добитъкъ ком8
 годѣ трѣговц8, тere м8 ѿдѣ нега 8 къхъ ѿдаритъ, да се
 кльне латининъ за този, да вѣде вѣрованъ по закон8, како
 с8 имале 8 родителѣ и 8 прародителѣ царства ми; и кон
 трѣговецкъ кѣпи коня на трѣгъ и плати за нк царин8, да рече
 цариникъ дѣшишъ, ере юѣсть тогази коня кѣпиль, и за нега
 платиши царин8, а тати не зна, да м8 за този скода нѣстъ:
 ако ли га такози не ѿправи цариникъ, да да скодъ, 8 кога
 юѣсть кѣпиль; а кон любо трѣговецъ доведе коне кѣпилъ ис-
 т8гѣ земле, а познаю се, да се кльне тѣзи трѣговецъ самъ
 дѣрги, ере га юѣсть кѣпилъ 8 т8ген земли, и не зна тати ни
 г8сара, да не дає скода за този: да ако си ѿзлюби сизи,
 кои си га познава, ѿзети коня, да си га ѿзме, а ѿном8зи
 трѣговец да пода цѣн8, ѿ то вѣде подаль за нега. ако да
 царство ми приходи 8 трѣгъ, да ме почит8ю и дар8ю сво-
 ѡмъ волшмъ, како юѣсть подобно цара поч(и)тати, а по-
 силенога дара и ѿзетна да имъ нѣстъ. и ако се царство ми
 свади з дѣбровникшъ, ѿ то се шбрѣтаю дѣбровчане по земли
 царства ми, да им се постави рокъ за . є. мѣсецъ, да се
 испрате свободно кезъ всаке забаве, и да походе, а з гра-
 домъ да се рат8и царство ми. и ѿ то се развиє дрѣво кене-
 тъчко и дѣбровъчко, ѿ то ѿзме 8 землю царства ми, да юѣсть

свободно, и да се не взме нициш. и кон тръговци гред8 по земли и по тръговъкъ царства ми, да плака всаки царин8 по закон8, како с8 давали 8 родителъ и прародителъ царства ми. и щие ш ними сикози стъкъми царство ми, про се избръктаю людните царства ми, кон в8д8 прѣшили 8 Стонъ по толи, къди га юстъ дѣлъ дѣбровъкъчанъмъ господинъ царь, свето почивши родителъ царства ми, тези люди царства ми дѣбровъкъчане да юджен8тъ. и про в8д8 прѣвзели землю царства ми прѣзъ мегю, како юстъ била мегия 8 родителъ и 8 прародителъ царства ми и 8 светаго краля, ако в8д8 и винограде насадили прѣзъ мегю, все да ли поврате. и за с8дове и за всако юправдание како с8 имале 8 родителъ и 8 прародителъ царства ми, такози и ѿдъ днѣскъ напрѣда да имаю, и за все да юстъ на Желѣзни Шлочи с8дъ, како юстъ и ѿтъ прѣжде било. и за Млѣктъ да не имаютъ печали ни за що, тѣкмо да юстъ царства ми, како юстъ и ѿтъ прѣжде имало 8 родителъ и прародителъ царства ми. и ѿтъ сели напрѣда да не прѣнае ни вземе никто залоге ни ѿтъ властелина царства ми ни ѿтъ којего любо ѿдъ дръжаве царства ми: кто ли се юкрѣте вземк, да залог8 т8зи поврати юнетъ, а про юстъ прѣисъ, да м8 се тази в8налъ юладнетъ. и щие: како юстъ 8главникъ ш ними родителъ царства ми, господинъ скето почивши царь, про с8 залоге заложене кога любо мала и голѣма и-з-емле царства ми, да се ници8 с8домъ и правдомъ. и потврѣди имъ царство ми законе и покеле, про с8 имале 8 родителя и прародителъ царства ми, како да юстъ ницио не ютъко-рене. и симъ избръзомъ записа и потврѣди царство ми сини златонечатни христовъль царства ми, яко да прѣви-клиятъ въ всакъмъ ствркъждени и съвокодък чистък. и си є извѣстноше и всенастоицеше слово царства ми записа се и стврѣди знамениемъ царскникъ въ лѣто .гвѣ., ендиктишнъ .г., лѣсеца априла .кѣ. днѣ, подъ Призрѣ-шикъ на Рибник8.

† Стѣфанъ Урошъ въ Христата бога благо-
вѣрии царь Срвлемъ и Гркимъ.

A tergo: Pouelia, chomo conferma lo imperador tute le pouelie fate ашанті per lo imperador Vros, sio del impe-

rador Stephano, quando fo ambaxadori Marin de Bona, Johan de Nicole..... Giue de Crieuia.

Sigillum aureum. Origin. chartac. in c. r. archivio Vienae. Спомен. 50.

CXLVI. 1357 (6865). ind. X. 25. aprilis. Pod Prizrēnom na Ribniku.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, Ragusio donat terras „како се ками вали долј к виноградомъ дѣбровъчкимъ“ „soto montagna“ а Ljuta usque ad Kurilo.

† По ненизреченномъ милосрдию и чловѣколюбию владики моего сладкаго ми Христа, по изволению и милости и всемилостивому его призрѣнию еже на царство ми также и на прѣвихъ светихъ православниихъ царь также и благодардѣть прѣсвятаго своега дѣха и на царствѣ ми показа, также излия на светиie своє ученики и апостоли, рекъ имъ: подѣтѣ въ всѣхъ вѣселенію, проповѣдните славу моего козиства, и по всехъ валимъ юго милости таокиie дари и царствъ ми дарова, и постави мѧ господина всемъ стежанию ѿткъства моего, рекъ же земли срѣбескимъ и грѣчкимъ, поморию и западнимъ странамъ: милостию козистю и ненизреченнимъ юго промишеніемъ съдржави8 ми сия вся благовѣрномъ и богою поставленомъ Стефанъ Урошъ царь, всегда вѣселаи8 ми се въ козѣ и држави8 ми скрифтроск царствиа, по прѣданію же и Ставъ господина и родителѣ царства ми скретаго цара Стефана, также юсть Ставиа и Закониа записовати Христовъ слошвеса царска и прѣко светиа и вожествениа црквиа, по томъ властелашъ и властелинчиемъ и иници прочиа и ничемъ же не врѣждени8 быти, изволи же и царство ми по томъ же и вразъ записати сизи христовоулы и милость, како придоше къ царству ми сизи все почтени властеле и послиарие дѣбровъчци: Маринъ Бѣникъ и Жике Гиндликъ и Жике Чрѣвикъ, и вѣрѣтоше царство ми въ Призрѣнѣ съ честиашъ и въ дарашъ, и вся, елико просиша и тѣкновашъ царства ми, вся имъ дарова и записа царство ми, и даде имъ царство ми и записа и дарова землю, како се ками вали долј к виноградомъ дѣбровъчкимъ и к моимъ ѿдѣ

Люте до Ксрила, все имъ този записа царство ми безъ изма, все що се вбрѣта на този земли, да си има и дръжи градъ Дебровинъ тъзи землю, како ю имъ юсть и даровало и записало царство ми, и да имъ не имать по сема сего забавити за тъзи землю ни властелинъ царства ми ни кенадина ни вънъ ни ктош, кто имъ въде съсъдъствѣ, на всако врѣме, и царство ми съ семъ да им се не потвори, тъкмо да си имаю и дръже съ милостишъ царства ми твърдо и непоколѣбимо и нещемлемо ни къмъ любо до дни и до вѣка, и сие извѣстно є и всенастояюще златопечатно є слово царства ми записа се и Стврди знамениемъ царскимъ въ лѣто .^{хвѣ.}, ендиктишъ Г., лѣсесца априла .^{кѣ.} днъ, подъ Призрѣнишъ на Ривникъ.

† Стѣфанъ Урошъ въ Христа бога благовѣрни царь Сервлемъ и Грекъмъ †.

A tergo: Poueglia de Stefan Vros, imperador de Serbia e de Grecia, como li terini dete in Breno da Liuta sru a Churilo, de 1357. Pouelia de le tere de Breno.

Sigillum avulsum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 49. Cod. ragus.: MCCCLVI. die 25. aprilis, priuilegio de imperador Stefan Vros, fiol de imperador Stefano, dono le tere soto montagna sru a Liuta. Fato in Prixren. Diplomati additur: Imperador Stefan Vros. MCCCLVI. die XXV. aprilis.

CXLVII. (1357) 6865. ind. X.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, confirmat bona uxorius caesaris Prêljub.

Initium: Се что добро или что красно.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 172.

CXLVIII. (1358) 6866. ind. XI. 2. junii. Prizren.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, tributum mille hyperpyrorum a Ragusinis statuit solvendum esse monasterio S. Michael Hierosolymis et hoc deserto monasterio Chilandar et S. Pauli in monte Atho.

† Понеже изволи благы и чловѣколюбивии царь славѣ го сподѣ нашъ Іисусъ Христосъ, сынъ божій, непостижими,

неисповѣдими, неизлаголанныи, неизвѣтѣнныи, неизрѣченныи, неизслѣдими владыка и творецъ и създатель всен твари, и оумысли оумышленіемъ своимъ, икоже самъ вѣстъ, и инь никтоже можетъ исповѣдати. ѿтъ неисповѣдимихъ чудесъ твоихъ, Христе коже нашъ, іеже ни аггелы оуко прѣдкостоецъ прѣсвѣтомоу твоемоу прѣстолоу, владыко, кожества твоего никтоже можетъ таковиихъ исповѣдати, своимъ бо прѣчистима рукала коголѣпно вѣзъмъ прѣстъ, и ѿтъ прѣсти създавъ наше брѣно тѣло и ѿтъ некытия въ бытии привѣдъ и паки своимъ дѣхновеніемъ прѣсвѣтаго и животворящаго доуха дѣхноука и оживи и вложи доушоу въ ии, и повелѣ жити на земли, и паки въ землю возврашати се по словеси господнию, иакоже и прѣвозданныи Ядми и вси праведни пророци и апостоли и мученици и вси свѣтыи оугодившии Христоу вогоу ѿтъ вѣка, ики же пророчества а друзи проповѣданія и обученіа езыкомъ и крьщеніа всемъ живоушиимъ на земли. тѣкже, неесныиихъ конкестъ воеводо, архистратиже, божи слѹго, архаггеле Михаиле, неесныи силамъ чинонаачелничъ и предкостопателю, вси земльи припадающи и приносещи добродетеліе дары къ светомоу и божьствномоу храмоу твоемоу, царемъ же и всѣмъ въ православїи живоушиимъ на земли, елъциже оуко въ царихъ прїеше правокрѣе, и сии полуучини обѣтованіа божія. сего ради и азъ, рабъ твои Стефанъ Оуршинъ, царь и самодержавъ срѣблѣмъ и грекомъ, и съ христолюбикою матерью царкетва ми, благовѣрною царицею курѣ Неленою, припадающа и просеца помаши, покрыти наск кровомъ крълоу твоему задѣ и въ страшное шиши пришкествие соудица христова, вѣчныиихъ влагъ полуучити просимъ къ тѣкѣ припадающи, и видѣвъ царкество ми христовоу записаніе господиномъ родителемъ царкства ми, тѣблаженныи и присно поминаеми благовѣрніиимъ царемъ курѣ Стефаномъ, що е приложилъ и записалъ цркви светомоу архаггелоу, іаже юеть къ Іеросолїме, и та въса видѣвъ царкство ми и прочтавъ и еще болѣше потвердиихъ и записахъ царксыиимъ слышомъ, що юеть давано ѿтъ дохдька царкства ми изъ Доубронника на Іеросолимъ на всако годище на велику днъ на вѣскреніе пять сутъ перѣ-

перь доу́бровчынхъ и на дмитровъ дынъ такожде дроу́гоу
петк сектъ перъперь доу́бровчынхъ, како да се напльна на
годинѣ тисоу́ціа перъперь доу́бровчынхъ, и тоун тисоу́щоу
перъперь да даваю доу́бровчане на всакоу годинѣ храмоу
царства ми архаггела Михаила, аже юстъ въ Йеросолімѣхъ,
до гдѣ годѣ Доу́бровникъ дръжи Стонъ градъ, и нимъ
овлагиу, и този рѣхомъ, ако же юстъ приложилъ родителъ
царства ми, трыблаженныи царь курь Стефанъ, такожде и
царство ми записа оу хрисовоулихъ. аще ли се прилоуичить
запоустети грѣхъ ради нашихъ храмоу светаго архаггела
въ Йеросалимѣ, то да се даватъ тан тисоу́ща перъперь ѿдъ
Доу́бровника оу Светоу Гороу нашемъ монастыромъ, еже
юстъ въвѣдѣніе въ светлаа светыхъ прѣсвѣтые богородице
глаголиумїи Хиландаръ, и монастироу светаго великомоуче-
нича Гиѳоргїа, глаголиумїи светыи Павла, шо соу съградили
прѣдѣди царства ми прѣподобныи Сумешнъ новіи муро-
точъци и светыи архїепискоупъ и чудотворецъ курь Сава и
по нихъ родителъ царства ми и мы такожде, ако да юстъ
сїи доходъки нештѣмліемъ шть тѣхъ светыхъ монастыръ
ни кымъ любо до вѣка. и молю, егоже господъ изволи по
мнѣ на столѣ царства ми, сїе да не разорить ни поро-
шить, и паче кољше да потврьдить и съхранить. и сїе
извѣстное и златопечатное слѣво царства ми записахъ и
оутврьдихъ, каде прїдоше къ царствоу ми оу Прізренъ
въсесѣтны игоуменъ иеросалимскы кур Гиѳрасимъ и игоу-
менъ Светые Гори великие лаври Хиландара кур Ясеніе и
игоуменъ светаго Павла кур Ішанъ въ лѣто .жвѣзда., ин-
диктїшнъ .лѣтъ., мѣсеца юніа .к.. дынъ при логофете Дра-
гославѣ. и аще се кто покоуситъ и разорить бесовъскими
наважденіемъ сїе наше приношеніе и дарь светыимъ црквамъ
любо шть съродникъ монхъ любо инь ктѡ, таковаго да раз-
орить господъ богъ и прѣсвѣтая владычица наша богороди-
ца и приснодѣва Марія, и да юстъ проклеть шть светыхъ
.вѣ. апостоль и шть светыхъ штыцъ .тиг. иже въ Никенъ, и
да има честь съ прѣдателемъ Иудою и съ рѣкшимъ: възми,
распни его.

† Стефанъ въ Христата бoga благовѣрни Оу-
роушъ царь Срѣблемъ и Гркомъ.

Sigillum aureum: † првомъченикъ архидиаконъ стефанъ — стеванъ въ Ѹа ба благовѣрни младъ Срош. Origin. membran. in tom. Chilandar. Гласникъ. II. 1849. 197.

CXLIX. (1360) 6869. ind. XIV. 29. septembris. Na Sênicah.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, liberat Ragusinos recens institutis portoriis.

† Добродѣтило и всеразъмно съ истиню царскаго словеси постакашетъ царство ми въ скѣдѣниє всѣмъ, како приходише къ царствъ ми на Сѣнице все почтени властеле дѣкровѣчици зъ дарови и съ честию: Михо Држикъ и Йаке Маничекъ, и споменши царство ми и работахъ градицкихъ и и законѣхъ и и царинахъ, кои съ съги настале, а икес биле 8 родитела царства ми. Има хотение, и и семѣя благонизволи и створи милость царство ми всемъ градѣ дѣкровѣчикъ, всѣмъ властелимъ дѣкровѣчикъ, велимъ и малимъ, и даде имъ царство ми икози записи и мою вѣрѣ царекъ, яко про съ властеле а или тѣговци дѣкровѣчици, да гредѣ съ тѣгомъ и съ всакомъ вънашъмъ скободно и землю царства ми, и на вѣрѣ царства ми да гредѣ или на Зетѣ на Балшике а или на дрѣжавѣ кнеза Конелака и и землю царства ми, да тѣгѹю и ходѣ скободно и кюки царства ми и и градовѣхъ и по тѣговѣхъ и по земли царства ми, а никто да имъ не има заставити ии кефалиа кон люко ии властелинъ царства ми ии кон кнезъ, да и-и-и ии кто ии малъ ии великъ, ткмо да доходе скободно съ тѣгомъ и землю царства ми, и шпеть да си походе сконъмъ добиткомъ кезъ искаке заставе и дѣкровѣникъ. и ѿщие: за ииези царине, коено съ съги постале, а икес биле 8 родитела царства ми, и на тѣхъзи царинахъ да не плачю никомъ ницио: кто и-и-и ии застави и чомъ на тѣхъ царинахъ, а ил-и-и ии про земе, да се каже како невѣрники, и да плати тиескю перкиејцъ царствъ ми. и икози записи и мою вѣрѣ даровахъ властелимъ дѣкровѣчикъ, яко да имъ єсть тѣгодо и ии билъ непотворимо, и за царине никомъ ницио да не плачю, ии да имъ єсть тѣзи царине, про икѣ биле и дѣдан и 8 родитела царства ми и 8 монхъ

прѣвихъ. и сиѣ южичкою и златопечатною слово царствта
ми записа се и стврѣдни знамениемъ царскими въто
жъдъ, индиктишикъ дѣ, лукаса сектебра кѣ. дѣнъ, на
Сѣницахъ при логодетѣ Драгославѣ.

† Стѣфанъ Урошъ вѣрни царь Серблемъ и
Грекомъ †.

*Sigillum aureum pendens. Origin. chartac. in e. r. ar-
chivio Viennae. Спомен. 54.*

CL. (1361) 6869. ind. XIV.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator.
Chrysobullon de terris monasterii Chilandar.

Initium: Се вѣна что добро и что красно.

In mon. Chilandar. Р. Успен. 172.

CLI. (1362) 6870. ind. XV. 22. augusti. V Onogosti.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
promittit se injurias sibi a Ragusiniis illatas non cura-
тигит.

† Добродѣлко и всеразлично съ истиной царскаго
словеси поставляють царство ми въ свѣдѣніе всѣмъ, и
дарситець царство ми сиѣ южичко слово царства ми все-
почтенимъ властелашъ царства ми дѣброкъчимъ и всемъ
градѣ дѣброникѣ, понеже за такова вѣкмена привѣчива-
се, како се вѣхъ дѣбрончане поплашили юдѣ царства ми и
сгадали се з браташъ царства ми с кнезашъ Кониславашъ и
з градомъ царства ми с Которашъ, и царство ми вѣхо-
тѣкъ и сѣтворицъ властелашъ дѣброкъчимъ и всемъ градѣ
шевзи милость царства ми, и прїеѣ властеле дѣбропѣкѣ,
да се вѣ єдинно с царствомъ ми юдѣ дѣнск и вѣск градѣ, ка-
ко се били и с родителемъ царства ми, и смирихъ ихъ з
браташъ царства ми с кнезашъ Кониславашъ и з градомъ
царства ми с Которашъ, и дадохъ имъ старѣ законе, које
се имали с родителемъ царства ми, и прѣва записания ро-
дителя царства ми и царства ми, које се в нихъ, тоз-
и-мъ вся потврѣждѣє царство ми симъ записаниемъ цар-
ства ми: како имъ пише в тѣхъ прѣвихъ записанияхъ, та-

кози да имъ юстъ твръдъ до вѣки, и доклѣ н-и-ми не по-
скочи вѣра и юдинѣство къ царѣств8 ми, и такози да имаю
шдѣ царѣства ми милостъ, да гред8 нихъ трыговци съ тры-
гушмъ по всон земли царѣства ми и по градовѣхъ свободно и
безъ всаке закаве, и юпеть своимъ добиткимъ да си гред8
свободно съ Дѣбровникъ, а да се за нихъ никтъ не задѣне,
како юсть било и съ родитела царѣства ми; и гдѣкъ годѣкъ си
имаю дѣбровчане покладе а или дальгове съ земли царѣства ми
а или съ градовѣхъ, да съ-и-хъ взимаю по закон8, а никто да
имъ ихъ не задръжи ни юдинѣмъ зарѣкимъ. ако ли кои свада
вѣде Дѣбровник8 съ коимъ годѣкъ властелиншмъ царѣства ми,
за тѣзи свад8 да не рат8ю, ни ир8 съ зашмъ Котора, тѣкмо
каконо юсть било съ родитела царѣства ми, такози да гред8
съ властелин царѣства ми прѣдъ царѣство ми съ ючи за всак8
злоб8 а или свад8, да имъ царѣство ми исправи по правдѣкъ
и по закон8. ако ли се вѣжоке царѣство ми ю-ними размири-
ти, да имъ дамъ гласъ прѣво тога на юсть лѣсецъ, како
кои вѣде нихъ трыговци съ всон земли царѣства ми, да се се
исправе и-з-емле царѣства ми съ всѣмъ своимъ съ Дѣбров-
никъ; ако ли се сваде съ кимъ годѣкъ властелиншмъ царѣства
ми, нихъ трыговци да ходѣ свободно по земли царѣства ми,
а да за тѣзи властелъски свад8 да не имаю закаве ни чете
ни ютъ кога; и юто се вѣде ючиниле које любо чете а или
злобе или крѣви съюзи рать шдѣ Дѣбровника съ царѣствомъ
ми а или съ кнѧзимъ Бонславимъ и ю-нєговѣми людьми а
или съ градови царѣства ми, кто годѣкъ гость а или нихъ прія-
телъ, кто вѣде нимъ помагалъ, този все да юсть просто, и
веке за тѣзи да се не юще до вѣки. а юто съ доходъци царѣ-
ства ми стари и законити, да имъ даваю царѣств8 ми, како
нихъ съ давали и родителю царѣства ми; а за Млѣкъ за до-
ходъкъ царѣства ми и за юпата, како юсть запысало царѣство
ми, и како юсть по старшмъ закон8, такози и напрѣдъ да
юесть; а за землю жръновничк8 како имъ юсть дало и запи-
сало царѣство ми, такози да имаю и дрѣже, а за нихъ за
тѣзи землю да не има посла никтъ шдѣ властелъ царѣства
ми до вѣки; а юто съ бащине которск8 съ Дѣбровник8, да имъ
поврате всѣхъ котораншмъ; и съжнє да имъ пусте, и по-
кладе и дальгове всакомъ човѣкъ царѣства ми да даде по

правдѣк; а почести и дохodyke царскe да ми даваю, како
бестк било и в родитељ царствa ми; а съжнїве ихъ, кон
се шефкѣтвъ всон земли царствa ми и властель царствa
ми, да ихъ всѣхъ царство ми пъсти. и на сеъ-и-мъ даде
царство ми шенчанie и клетъвъ и мою вѣръ царскѣ и с
властели царствa ми, и шенчавамъ имъ се богоомъ и прѣ-
чистомъ богородицомъ и всѣми светими, тако да имъ шко-
зи все вишне писанно царство ми испакни и скдрѣжи, и в
семзи да имъ се царство ми не потворин, докле и-ими не
поскочи к царстввъ ми. и сије шбичное и златопечатное
слово царствa ми записа се и стврѣди въ юногоци, къди
доидоше к царстввъ ми почтени властеле поклнари дъ-
кровъчесци Никола Соркочевник и Живе Николе Гъндули-
ка, покелкниемъ господина святаго цара логодетъ Деянъ
прѣбръчи въ лѣто .хъшо., индиктишнъ .е., мѣсца августа
.кв. дънь.

† По милости божи Стефанъ Урошъ въ
Христа бога благовѣрни царъ Сервлемъ и
Грквмъ †.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 55.

CLII. (1363) 6872. ind. VII. octobri mense.

Joannes Uglješa despotes. De fundatione monasterii
Simopetrae.

Initium: Ο βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων.

In mon. Simopetrae. Р. Успен. 172., qui versionem e
serbico esse dicit.

CLIII. (1365) 7873. ind. III. 11. martii. Priština.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator.
Donatio facta monasterio Chilandar.

По нензреченъномъ милосрђию и чловѣколюбию влади-
ки моєго, сладкаго ми Христа, по изволению и милости и
всемилостивомъ јего призванию јеже и на царствѣ ми,
такоже и на прѣвихъ светихъ праокославнихъ царихъ, такожде
и благодѣтъ прѣскретаго својега дѣха и на царствѣ ми по-
каза, такоже излия на светије своје ученики и апостоли, рекъ

имъ: идѣте въ всѣхъ вѣселенію, и проповѣдите славу моего
божества, по вѣсехъ валичию твоего милости таковиye дари и
царствъ дарова, и постави же господина вѣсемъ стежанию
вѣтъствия моего, рекъ же земли срѣбской и всѣмъ грь-
жимъ, поморию вѣсточномъ и западнамъ странамъ. мило-
стию божию и неизречениемъ юго промишеніемъ съдржечи
ми сна вѣса, благовѣрномъ и вогопоставленомъ Стѣфану
Брошу царю, царствующиъ ми въ бозѣ и вѣсленіи ми се съ
вѣзлюбленими властели и властеличики царства ми въ се-
гда непрѣстанно честными дарови дарвіе ихъ; и како при-
ходи къ царствъ ми вѣсечестии старца свѣтие гори Ядона,
Романа, синь севастократора Бранка, и Споменъ царствъ
ми, како се юсть зговорилъ своимъ братшмъ Григоријемъ и
Бальшмъ, и како да приложе ѿдь свое кирице цркви свѣ-
тои вогордици хиландарской, и за Споменѣтие вѣс-
честнаго старца Романа своимъ братшмъ дарова мъ цар-
ство ми си свѣтлани христовы царствва ми, и записа мъ
царство ми цркви вацинъ а свѣтаго арханѣгела с Тре-
ми селами: съ Трѣстѣникомъ и з Бѣжаники и с Тѣшиломъ
и селищемъ, ꙗо юсть дало било царство ми севастократоръ
Бранкъ с Худинами, ꙗ-чеса юсть Житѣи в Гигаре
побѣгъ, а подъ црквов свѣтъ вогордици хиландарскъ. и како
юсть царство ми инымъ свѣтимъ и божественнымъ
црквамъ записало и Стѣрдило христовы, по томъ жде
шобразъ и сиези цркви свѣто и божествено запиша и
Стѣрди царство ми свѣтои вогордици хиландарской. и
молю и повелѣва и запрѣща царство ми, югоже когь
изволи сина на прѣстолѣ царства ми, сиѣмъ словъ цар-
ства ми непотворенъ быти и невѣрѣженъ. аще ли се тко
покушаєтъ потворити а или разорити юдинъ чрѣтъ ѿдь
више писанога слова царства ми, таковаго да вѣни и
порази господѣ богъ вѣседржителъ и прѣчиста юго мати
и сила честнаго и животворящаго креста христова, и въ
мѣсто помохи да мъ юсть мѣстница и сѣпостатница ма-
ти божија хиландарска на страшнѣмъ садѣ христовѣ, и
ѡдь царства ми да икѣтъ благословенъ. и сиѣ извѣстно
и вѣсенастоюще и златопечатно запиша царства ми запи-
са се и подъписа и Стѣрди шобразъ и знаменіемъ

царства ми въ лѣто .¹³⁵⁶ вѣо., индиктиона .г., археца марта .¹⁵ днѣв.

† Стѣфанъ Оурашъ вѣрни царь Сервлемъ и Григорій †.

Повелѣниемъ господина святаго цара логофета Драгана прѣорочи въ Принципѣ археца марта .¹⁵ днѣв.

Sigillum aureum pendens. Origin. chartae. in mon. Chilandar. D. Avgraam. Опис. 54. Св. Гора. 49.

CLIV. (1356—1367). ind. XV. novembri mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, monasterio magnae Laurae donat monasterium Omnitum Sanctorum, conditum a matre sua, cum omnibus terris.

Initium: Понеже иже въ Светки Горѣ Афонѣ.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 172.

CLV. (1356—1367).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. De quibusdam terris monasterii Chilandar.

Initium: Бѣ пространствѣ кожествные силы небеснаго разума.

In mon. Chilandar. P. Uspen 172.

CLVI. (1356—1367).

Stephanus Uros, Serborum et Graecorum imperator, profitetur amicu se esse Ragusinorum, et promittit se confirmaturum esse privilegia Ragusinis concessa a praedecessoribus suis.

† Окарава се царство ми любовнѣмъ властелашъ царства ми дѣлровѣчкимъ въ господа Бога вседрѣжителя и прѣчистю юго матерѣ и въ силѣ чистаго и животворящаго креста Христова и въ прѣчистоѣ тѣло и крквь господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа и въ свята божия евангелия и въ .вѣ. светихъ врховнихъ апостолъ и въ .тнї. светихъ богоноснихъ апостолъ никенскихъ и въ всѣхъ светихъ по тѣмъ и въ дѣши царства ми, и на севи ви даю мою вѣру царскѣ и севи шквиціи, яко да ви имамъ вѣрнѣхъ и срѣдкнѣхъ, како ви сѣ имали и моя прѣви, и да идете свободно въ

царствъ ми безъ всякога страха, и шпетъ да си пондете почтено ѿдъ царства ми 8 Дѣбровникъ како мои почтени властеле. и ѿнѣзи ви землю дава царство ми, да єсть ва-ша, и къди будете 8 царства ми, да ви царство ми запише ѿнѣзи землю; и ѿ законѣхъ и ѿ вашихъ трыговцихъ и ѿ иномъ ѿ всемъ, како ми сте писали по прѣкію, и како ми сте порѣчали по логодетѣ царства ми по Деянѣ и по Гре-гѣрѣ, и како сте имали с родителемъ царства ми, и ѿщє и болѣ тога ѿ всемъ ѿ томъ да ви царство ми стврѣди и запише, како да буде тврьдо до кѣки. и вѣзни вси да ви царство ми исплѣни и съврьши на козѣ и на кѣрѣ цар-ства ми, и како кѣ царство ми ѿвози съхранити, исплѣни-ти и съврьшити властелашмъ дѣбровъчкимъ, тако и господъ божъ помилѹ ѿ царство ми аминъ.

† Стефанъ Брошка вѣрни царь Срблемъ и Грекомъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in e. r. archivio Vien-nae. Спомен. 53.

CLVII. (1356—1367).

Vojslav knez sribit Ragusinis eorum apocrisiarios negotium apud imperatorem finivisse et se his vendidisse кѣмирѣкъ солѣски.

† ѿдъ кнеза Бонслава моимъ драгѣмъ приятелемъ, владѣцемъ и властелемъ и сѣднамъ и кѣкникомъ и вси ѿпкинѣ дѣбровъчкимъ. да знате, како доге ѿдъ васъ Нико-ла Соръкочевикъ и Живе Гѣндваликъ, поклисарне и властеле ваши, и за ѿтъ ихъ сте послали, кес ракотѣ съврьшише з господиномъ цaremъ и съ мномъ кнезомъ, и кде се господинъ царь и та и властеле господина цара, како да сѣ приятелне Дѣбровникю, и коя се сѣ зла чинила дослеи мегю на ми, да се той не помене, и да ѿ та кнезъ вѣрѣ и клѣтвѣ всякому ѿдъ васъ ѿщє болѣ, него како съмъ и прѣки виль съ вами; и тако ми съда не бы нарѣчно, да тамо кѣ послати мое властелен-чице, да ми се заключете, како се съмъ та вами заклеръ и за-писаль. и за кѣмирѣкъ солѣски продахъ га вашимъ поклиса-ромъ за годище за .д. сѣть перѣперѣ. а почина годище на .кѣ. дѣнѣ мѣсца авѣгуста, старимъ закономъ, како смо и

прѣво имали. и да знате, штиде ми печать напрѣдъ, да та
кѣ ѿдати мою печать.

A tergo: ... емъ сѣднамъ и вѣкникомъ и всен (оп)ки-
нѣк дѣбровачком.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 56.

CLVIII. (1356—1367).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, Ragu-
sinis potestatem dat in terra sua libere mercaturam fa-
ciendi.

† Царство ми сѣродникомъ властеломъ дѣбровачкимъ
кнѧзь и всен шпинѣк. знате ви, како јестъ далъ родитељ
царства ми господинъ скето почивши царь матери царства
ми, господи царици, тѣгове зетске, и паки јестъ сюда да-
ло царство ми тѣгъ призвѣнишки цркви господина цара
архангелѣ, да тамо ви јестъ писало царство ми книгѣ сво-
бодиѣ вамъ и дрѣзѣмъ градовомъ, да гредете скокодно кезъ
всаке забаве ѿ земли царства ми, а никто ницио да ви не
забави или ви ѿ ѿ земли ѿ земли царства ми; кто ли ви ѿ ѿ
змѣ, да ви плати царство ми; ако ли ѿ ѿ земли ѿ земли
мати царства ми, господи царица, юдѣ вашега тѣгра а
или царство ми, нијро кезъ кѣпа да ви не ѿзмемо, тѣкмо
да кѣнимо. а за Жарка ѿ ви јестъ зелк, нѣк знало цар-
ство ми, ни ми сте казали; да пошаљте ми добре люди, да
позове Жарка прѣдъ царство ми, да ви га да царство ми,
да ви плати все само седмо; а тамо сми послалъ властелин-
чику царства ми Бѣлкшѣ ѿ свети Срѣгъ, да стон, и да ви
чѣва и блюде юдѣ всаке забаве и штѣ Жарка и штѣ всега; и
ш-пимк да сте позвали Жарка прѣдъ царство ми.

Мѣсецъ генарк.

A tergo: Сѣродникомъ царства ми кнѧзь и власте-
ломъ дѣбровачкимъ и всен опкинѣк.

Sigillum avulsum. Origin. chartae. in c. r. archivio
Vienna. Спомен. 45.

CLIX. 1367. 1. junii. Ragusii.

Tvrtko, Bosnae banus, confirmat privilegia Ragusiniis concessa a bano Stephano.

Бъ име юткаца и сина и светога дъха аминъ. ютъ поро-
никъ који къ лѣтъ .чтѣзъ. лѣто и нашемъ господствѣ .дѣ.
лѣто, мѣсѧца юна по кнїзѣ .а. дѣнь, ми Твртко, ми-
лостю којишмъ банъ боснски, придоимо съ нашимъ съгубимъ съ
градѣ Дѣбровникъ, и потврдили съ вѣре съ нашомъ братишмъ и съ
нашими пристелки съ властели съ Дѣбровицкими, съ кониш
е вѣрѣ виак съ пали наши стрици господинъ банъ Стѣпанъ,
шнеизи вѣре потврдили ми банъ Твртко и наши власте-
ле, съ име: кнѣзъ Влад Доброевић и тѣпичкъ Сладое и
кнѣзъ Щакота Прининић присегомо на мокехъ и на светомъ
еванђелии клянисхе се, како да е наша кѣба съ Дѣбровицкимъ
едкна кѣба до вѣка, како е едкна кѣба виа съ нашимъ стри-
циемъ зъ господиномъ зъ каномъ Стѣпаномъ, такози да естъ
съ пали Дѣбровицкъ една кѣба до вѣка вѣкомъ, до колѣ е
наск сѣмѣ и инхъ, да се тѣзи дѣти кѣби не раздвоита нико-
даре до вѣка вѣчнага, нероли да еста юбо една кѣба; и кон
съ законъ имали съ нашимъ стрициемъ съ господиномъ зъ каномъ
Стѣпаномъ и кое писание шиѣхъ законовъ и шиѣхъ книгъ,
потврдили нашимъ присежомъ и нашимъ писаниемъ и на-
шимъ печатомъ, како да е мею пали единѣство съ вѣке вѣкомъ,
и да не хоџемо Дѣбровицника юставити и инхъ братства до
вѣка никодаре, до колѣ е наск сѣмѣ и инхъ, кез инхъ злога
почетић, ютложивши, юто ви не виа на нѣвѣрѣ господнии
кради 8 грѣскомъ. а се писа Дражеславъ дїкъ свопашмъ рѣкомъ
малокористномъ, родомъ Гонѣкъ, земла ми е мати, а ют-
чество ми е гробъ, ютъ земле есмо, и съ земли 8 ниадемо. и
все законе и повеле и писанић, кое е имаи Дѣбровицъ съ
старѣмъ господиномъ съ нашимъ стрициемъ зъ каномъ Стѣпаномъ
и съ неговѣми родители и съ прародители, вѣсера тога-
зи потврдили ми господинъ банъ Твртко.

A tergo: Poneglia de re Tuertcho fata in 1367. Con-
firmation per ban Tuertcho alli privilegi de ban Stepan.
In cod. rag.: MCCCLXVII. die primo junii privilegio de
ban Tuertcho, consermo tute le schritture...

Sigillum, enjus inscriptio latina et serbica: sigillum minus tuerhi dei gratia toti bosne bani. го сподијбан твертко. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 57.

CLX. (1367). 3. decembris.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, moritur.

Мъсена декемврија .г. прѣстави се Оршак царк вѣтори, синк прѣкаго цара Стефана.

Е Vukii typico chilandarensi.

CLXI. 1368. 17. januarii. Ниже Širokoga Broda и Lješu.

Sracimir, Georgius et Balša tollunt portorium institutum in Danj.

† Шдк Ср(а)цимир и шдк Гюрга и шдк Балша нашии любовни крати и приятелемъ кнезъ и съдиямъ и властелиомъ дѣбровичкии, како приде шдк вакъ властелиник вакъ и поклисарк Јаке Менчетникъ, и говори ни шдк вакъ шдк наше краткие за царинъ, кою смо поставили на Дани, и ми вакега ради моленита, тѣгие и ради поклисара вакега а вакега ради брата и приятеля сръчаниога Јакете простилимо шиши царинъ на Дани, како да се не взыма царина вакъ и вакимъ граганомъ и вакимъ тркогицемъ, тѣкмо да си ходе скрзъ нашъ землю, а да имъ ик є на вѣхъ тѣзи царине ни ине кое задѣве, и по томъ даemo нашъ вѣръ и Срацимиръ и Гюргъ и Балша искакомъ шдк вакега града, греди всаки съ тркгомъ, а на нашъ вѣръ таи царине да є приста искакомъ вакъ, да се не взыма на вѣхъ до вакега живота. и шдк рождество христово до сиега записанија тиесци и .тѣи. лѣтъ. и сиє записалимо ниже Широкога Бруда 8 Лѣшъ, кѣди се диже Срацимиръ и Гюргъ и паде на Мати, кѣди идѣхъ на Карла, мъсена .з. дѣнк. и тон да є вѣрокано, поставилимо нашъ печатъ.

A tergo: La fidança de queli di Balsa per la ...aetia.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 63.

CLXII. (1368) 6876. ind. VI. martio mense.

Joannes Uglješa (*Ιωάννης Οὐγγλέσης*) despotes catholicae ecclesiae et sanctissimo suo domino oecumenico patriarchae (Constantinopoleos) reddit omnes raptas ecclesiastis et metropoles et omnia patriarchica jura.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852. IX. 403—408.

CLXIII. 1368. 2. septembris.

Alexander, Kaninae et Avloni dominus, testatur se et suos nobiles jurasse, Ragusinis se fore amicos.

† Њико има јаца и сина и светаго дјеха, порогијенија го-
сподина нашега Јесе Христа в лјето . . . . ., мјесец се-
ктора . . . . . дњик, како ки ћуткије мијк Јакољондрој госпо-
дина Канинг и Явлониј, да вејде јединк јадје дјевровичанк,
и понекадју комија дјевровички без ниједне силе и без ниједне
неволе, текмо с мојима дјеврошими волшими, како да смој је-
динк брат јадје комија дјевровичскога, и тога ради ја
Јакољондрој послалју мога властелина Дима, говоре и цеки
швештије ракоте, и приноше ми за швешти моје рјечи, и ки индју
ћуткије и любовк, и скрније ми моје питаније, цој пони-
екадју, и јчиније ми книг јејрије, и запечатије печатишм
комијеском, и даше јој мојему властелину Диму, и досла
ми ју, и јој томје благодарију бога и захвалију, и тога ради
да се згворију с мојим властелин, и присегну на светоје
којкесткноје јеванђелије ја и с мојим властелин, како ме по-
ника Никола Каважинк, како да вејде ја вјерник дјевровча-
нич и пријатељ и с мојим властелин, и да смој држанј
дјевровчанин вејаком, вејдје вејде моя владана, и вејдје ве-
јаки, и паки волика кете, скршије с мојим властелином
Димом, и ја примамје с радостишм, јере тога ради га смој
послалј лјето сеје.

† Јако властелин, кој присегнуло на светоје и којк-
есткноје јеванђелије именем: Проданк војвода и Микле-
шик кефалија вавлонјски, Браниле и кефалија канински Ка-
стришт и Ранче дјеврјадржница и Ђијега стакнаец и Стак-
натк и Ојрадјк сјудија и Зејрк дјеканшеренник и Смоква и

Костадинк Шврковикъ и Боришкъ и Гравкоје и Драгашманкъ и Радивон и Когоје.

† Я швози писаније писа логофетъ господина Ялек-
ъндра Гюрица по рѣчи господина Ялекъндра и всехъ
властелкъ.

A tergo: Questo si e lo sacramento de Allexandro,
signor di Laualona.

Sigillum: Inscriptio serbica illegibilis. Origin. chartac.
in c. r. archivio Viennae. Спомен. 61.

CLXIV. (1369) 6877. ind. VII. februario mense.

Joannes Uglješa despotes chrysobullo dirimit contro-
versiam ortam inter monasterium Zographi et Hierissi
episcopum Jacobum.

Initium: Πρὸ ὀλίγου ἀντεκριθῆσαν.

In mon. Zographi. P. Uspen. 173.

CLXV. (1369) 6877. ind. VII. aprilii.

Joannes Uglješa despotes chrysobullo monasterio Kut-
lumusae donat pagum Neachori.

Initium: Ге оуко что добро дѣло вогови пристено.

In mon. Kutlumusae. P. Uspen. 173.

CLXVI. (1369) ind. VII. 29. maji.

Joannes Uglješa.

Subscriptio: Деспотъ Јованъ Углеша.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum. D.
Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 147.

CLXVII. (1370) 6878. ind. IX. 5. aprilis. U Poreći na Brodu.

Vlkašin, Serbiae rex, confirmat privilegia Ragusiniis
concessa a prioribus regibus et imperatoribus.

† По неизреченному милосердию и члобѣколоюни вла-
дѣнки моегѡ слаткаꙗ ми Христы, по изволенію и милости
всемилостивому его призвѣнію также на краљество мн,
такоже изли благодѣть на свѣтаго дѣха своего на свѣтии
свои Свеники и апостоли, рекъ имъ: идете въ всѧкъ

и8ю, и проповѣданте слав8 мшегш божества, таковиє да-
ри и кралевкства ми дарва, и постаки ме господина земли
срѣбреи и грѣшамъ и западнии странамъ, и по всехъли-
мен же єгош милости юже на кралевкства ми кралевкст(8)-
юроу ми козѣ и по все дни веселїи ми се въ земли кралев-
ства ми съ прѣвъзлюблениомъ кралевкства ми краленомъ
курк Ялѣномъ и съ прѣвъзлюбленными синоки кралевкства
ми Маркомъ и Йндрѣемъ, и благшизколи кралевкства
ми пон8ждениемъ прѣсвѣтаго д8ха всакиє законы и христо-
вле прѣжде виншихъ господъ испльнивъ скрѣпяти и не
потварати, и8 паче колше и крѣпчає потврьждати съ кса-
цемъ Серѣдниемъ и раждѣніемъ срѣдкчиемъ, не ткмо въ
земли кралевкства ми и8 паче и шкристнимъ поморскимъ
градишкомъ потврьждати законы и христовле прѣжде кра-
левкства ми виншихъ краль и царь, по тошм8ждѣ шкраз8
придиши кралевкства ми много людими приятели кралевк-
ства ми властеле славнога града Д8ровника: Мише Бока-
линикъ и Іаки Соркошчникъ, и принесоше кралевкства ми
христовак господина цара Степана, како юстк прихъдилъ
цар8 Степан8 Никола Гшргује кенеткк и ш-нимъ властеле
Д8ровици Маринъ Езиникъ и Симонъ Гененикъ и Жикѣ
Чрекникъ, и видѣ кралевкство ми записаниє господина цара
Стѣфана и иниихъ прѣждѣнинихъ господъ, и прочте, и видѣ
кралевкство ми записания прѣждѣнинихъ господъ, како с8
записали и 8тврьдили христовле и законе град8 Д8ровникъ,
по том8ждѣ шкраз8 и кралевкство ми не потвори запи-
саніа ими, и8 паче колше и крѣпчає потврьди кралевк-
ство ми, (ако да) прѣкиваєтъ тврьдш и непоколѣкимъ ии
кимъ до вѣка, како с8 записали ина господа и Степанъ
царь христовле и повеліе и законе, такожде кралевкство
ми потврьди и записа. и молю и запрѣцамъ, єгоже
изволи ждрави скетаго д8ха по кралевкства ми съна-
стошник8 бити и скрѣпяти скифти кралевкства ми,
снем8зи записанию кралевкства ми не поткорени8 бити,
и8 паче колшиє и крѣпчає потврьждати. сиєзи извест-
ниє слово записа се и 8тврьди шкничнимъ знамениемъ кра-
левкскимъ въ лѣтв .гшон., индикта .д., мѣсяца априла
. . . . .

† Въ Христа кога благовѣрни и христољубиви Блккашинк кралъ. †.

Повелениемъ господина крала логофетъ Братиславъ прѣоръчи писати, и томъ милостникъ съ Пшечи на Брошдъ, и сию милостъ кралевѣство ми ѿчини, да стои съ Дѣвровникъ, а добра таکаре съ кѣку кралевѣства ми.

Sigillum: благовѣрна кралъ блккашина прѣстенъ. Origin. chartac. in e. g. archivio Viennae. Спомен. 62.

CLXVIII. (1370) 6878. ind. III. octobri mense.

Marko rex.

Прѣстави се рабъ божіи Ранковицъ, поговоромъ Угарчичъ, сѣродникъ крала Марка, зетъ жѣдана Ропе, лѣтъ .^{хѣтои.}, лѣссеца октобра, индикта трѣтаго. всак молю, братя моя любима, прочетаје се праштантъ.

Inscriptio cyrillica in muro ecclesiae metropolitanae, quae est Ochridae, in qua jacet etiam Clemens Bulgarorum episcopus, latinis litteris descripta et nobisem communicata a graeco quodam, illius regionis incola.

CLXIX. (1371) 6879. ind. IX. maio mense.

Philotheus, archiepiscopus Constantinopoleos et occupatus patriarcha, clerum Serbiae (i. e. ejus partis Serbiae, quae Joanni Uglješae parebat) in communionem ecclesiae eatholicae recipit (εδεξάμενα τοὺς ἀρχιερεῖς αὐτῶν (τῶν ἐκκλησιῶν) εἰς κοινωνίαν.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852. IX. 408—410.

CLXX. (1371). 15. augusti.

Vlk Branković monasterio chilandarensi donat duos pagos.

.... и приложихъ ивѣ Гадимли съ нивиемъ, съ ливадами, съ водѣницами, съ врѣтви, съ всѣми мегиамъ и пракинамъ сеѧ тѣхъ, и сїе мегиѣ Гадимли: како греде поутъ штѣ Прицина и штѣ Добротина дѣломъ мегю Смолошоу и мегю Дрѣновицъ и дѣломъ мегю Горю Гадимлю и мегю Словиню, изѣлавези оу поутъ коишански и дѣломъ кипе

Горнє Гадимлје на Станке, где се стаю два потока, једињь штъ Крагујевца а другији штъ Коџанианъ, и походи оуз дјекљ, како се вали каменъ Коџанианомъ и Гадимли, и слази на долъ меѓу Цркниломъ и меѓу миражемъ земломъ, и слази на дроумъ вкаш: Бокоуше и дроумомъ меѓу Скобранце и меѓу Роковце....

Sigillum aureum pendens. Origin. membran. in archivio metrop. Karlovicensi. P. J. Šafar. Serb. Lesek. 130. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigebatt. 12.

CLXXI. (1371).

Philotheus, archiepiscopus Constantinopoleos et oecumenicus patriarcha, metropolitae Dramaes κατ' ἐπίδοσιν confert metropolim Philippopolis, et eum jubet exercere jura patriarchica in terra parente despotae Serbiae (Joanni Uglješae).

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852. IX. 410.

CLXXII. (1371—1395).

Marko rex.

† Изволеніемъ господа и бога и спаса нашего Ісуса Христа и твого свѣтлаго прѣображенїя и по милости прѣчистије Богоматере съзида се свѣты и божествени храмъ сынъ вѣдни благочестиваго и христолюбиваго самодрѣжавнаго вксеиѣ срѣ(б)ескије земли и помарно и подѣнавио цара Стефанатрѣдомъ и подвигомъ рака божиего монаха Германа; минѣши же господствије благочестивыхъ тѣхъ господь христіанскіхъ царь Стефана и сына его царь Ђорша прѣкое господство сије землие благовѣрнкии краль Бѣлкашинъ и сынъ юго краль Марко. вѣдни же ихъ издрѣжахъ сије светое мѣсто ютечество свое свето почивши прѣкесвешенни митрополитъ курь Јованъ Зографъ и братъ его ѡервомонахъ Макаріје Зографъ, виѹци светаго ктитора монаха Германа. по прѣкшествию же и тѣхъ господь начеть господовать велики амира Паизитъ, и сије свето мѣсто начеть разарати се и ѿпустити, за нисе не кише ѹаци тизи ктитори ѿкрылати мѣсто сије, икъ благословише и дадиши сију ѿбитѣль бащинѣ свою не

по нѣжди или по нѣкогдї икъ скончаниемъ Константина
сметь скомъ и нѣгожемъ дѣтцамъ, и Константинъ и сы-
нови его Іаковъ и Калоянъ и Дмитръ потѣшиша се и ѿно-
ваше и ѿкружиша, да имъ юстъ въ бащинѣ. и кѣ разо-
рятъ или инако Счинитъ, да є проклять ѿтъ господа спаса
нашего ІсѹХа Христа и ѿтъ прѣчистне Богоматерє и ѿтъ тѣхъ
светихъ ѿтецъ никенскихъ и ѿтъ свето почившихъ вѣтхаръ и
ѿтъ всѣхъ светихъ аминъ.

Inscriptio in mon. Zerze prope Prilip, ab Ochrida et
Veles aequae distante, inventa 1853. a S. J. Verković. Гла-
никъ. VI. 1854. 186.

CLXXIII. 1373. 30. novembris. Ragusii.

Georgius Balšić jurat se, fratrem Balša et Georgium
juniorum Ragusinis fore amicos.

† Икъ имѣ ѿтъца и сина и светаго дѹха аминъ, рожде-
ства христова тисища и .т. и .б. и .г. лкта, мъксаца во-
јевра .л. дњик, и Гюргъ Балшикъ, како догођъ 8 Дѣброп-
никъ, и старо приятелство, које с8 имали мои прѣви
ш-нихъ прѣвими, потврдихъ и поставихъ ш-нили вѣръ и
каетв8, и кадехъ имѣ с8 светон когородици 8 нихъ велики
цркви на честномъ крстѣ и на мокехъ светаго Бласија и
нихъ светихъ, кои почиваю 8 нихъ цркви, како да имѣ
екъ приятель и мои братъ Балша и мои синовицъ, млади
Гюргъ, и тко вѣде ѿдъ мога племена, да влюда и ѿварио
и помагамъ вашемъ граду Дѣбропникъ и вашемъ граганину
квадрѣ, квадрѣ ѿвладамъ, и квадрѣ мога досеки; и ѿије се ѿке-
какамъ брати моји дѣбропнички властеломъ, ако тко
всюкое зло Счинити дѣбропчанин8 или нихъ владанију, да
нихъ влюда и помагамъ нихъ и нихъ владаније и нихъ трк-
говије, кои ходе по моју владанију; и ако тко ѹо изгуби 8
моји земли или 8 моју владанију, и Гюргъ, ако не ѿзмог8
имати кривца, да га дамъ властеломъ дѣбропчимъ, а ја да
имамъ плакију; и царине, које икес биле властеломъ и трког-
цемъ дѣбропчимъ, да имѣ икес ни 8 мнѣ ни 8 мога брата
Балше ни 8 мога синовица, младога Гюрга, које имѣ икес
биле 8 цара Стѣпана; и ако тко вѣде царъ господинъ ѿбледи
и властеломъ и земли ѿрскони, да икес држани властеле-

дѣбровчики дати мнѣ доходька више писанога, и кол....
когда господарь шкоензи земли приморской, која је шко-
ло Дѣбровника, да ми дају властеле дѣбровчики доходька:
ако ли не когда, да посла за нихъ не имамъ ни једнога за
доходька.

† Я томъи милостникъ Драгашъ Косачикъ.

† Повелѣниемъ господина Гюрги логофета Китко писа-
лъсѧца нојбра .л. дњкъ 8 Дѣбровникъ.

A tergo: Pouelia ractorum comitis Ragusii eum domino Georgio de Balsa fatta in MCCCLXXIII.

Sigilli fragmentum. Origin. chartac. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 64.

CLXXIV. (1374) 6882. 31. januarii.

Dragina Vitoslava, filia Uglješae, moritur.

Бѣ аѣто .жѣшпв., лѣсѧца тицара .лѣ., престави се рака
којїа Драгина зовомъ Витослава, дыри Углене Ненадака, и
сестрична Оливере деспота, а жена Бранка Јекапала. и зде
есть еи гробъ. да кто прочте, рече: и богъ да прости. вѣ-
чкви аминъ.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 21.

CLXXV. 1375. 9. februarii. Бобовас.

Tvrto, Bosnae banus, Ragusinos liberat solvendis
portoriis in Bosna.

Ба име ѿтъца и сина и свѣтаго дѣха. да јестъ кѣдомо
всакомъ чловѣкъ, како створи милостъ господинъ Твртко
милостию божиомъ бана косански Дѣбровникъ, када дох-
дише поклнари дѣбровачци, 8 име: кнезъ Китко Гчетићъ
и кнезъ Димко Бенешникъ, и такон створи милостъ госпо-
динъ бана Твртко Дѣбровникъ: гдѣ се годѣ взыма царина
8 владани господина бана Твртка, да се нигдѣрѣ не взы-
ме ииједна царина на дѣбровачкомъ ни па чемъре, да је все
свободно ѿда всаке царине и ѿдѣ забаве, колико конъ годѣ
дѣбровчаникъ, толико дѣбровачки конъ, толико тркгъ, цио је
годѣ дѣбровачко, да је свободно 8 владани господина бана
Твртка, ако про годѣ грѣде изъ владаникъ 8 Дѣбровникъ,
ако ли изъ Дѣбровника 8 владанине; ако ли би тко понесаљ

поносъ чловѣкъ господина бана, да је платиљ .^{в.} динара, а инѣмъ да је вѣкъ свободанъ. писано подъ Боковцемъ јдѣ роџдва сина божија лѣтъ .^{что} . лѣто, мѣсѣца фервара .^{в.} дњикъ, писа Браћиње дишко.

A tergo manu sec. XIV: 1375. Copia da Stefan Tuertcho. Privilegio, che Rag... non pagano dohane in Bossina, ne Bossinesi in Ragusi, per ban Tuertcho.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 65.

CLXXVI. (1358—1376). 7. februarii. Бобовас.

Tvrko, Bosnae banus, Ragusinos orat, ut tributum quingentorum hypergrugorum dent duobus mercatoribus.

† џѣть господина Твркта, милостию божијомъ бана косанскога, сконакъ си пријателемъ срѣчанимъ и братки драгон владициемъ града дѣбровачкога властелемъ и шпкѣни. мокъ драга братије, ви кисте, кон є мои доходакъ 8 вакъ петъ сатъ перперъ јдѣ Стона. сада мол8 вакъ како моју братију драг8, склоните ми тази мои доходакъ петъ сатъ перперъ, тете ми данте Марин8 Менчетић8, а да ихъ да Маринъ Менчетићъ, комъ пише Паске Менчетићъ и Ђокро Паневровићъ, ере самкъ ћ 8зелъ свит8 јдѣ нихъ, и мол8 вакъ, драга братије, не монте и нога 8чинити. писано 8 нашемъ град8 8 Бобовъц8, седьми данъ мисеца фервара.

A tergo: Сконакъ си пријателемъ срѣчанимъ и братки драгон владициемъ града дѣбровачкога, властелемъ и шпкѣни; et manu saec. XIV: Litera tributi domini bani Bosne.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 59.

CLXXVII. (1300—1376). 30. maji. Конавље.

Georgius (in Konavljе) promittit Ragusinis securitatem in terra sua.

† Даје вѣр8 господинъ Георгъ властеломъ дѣбровачкимъ пријателемъ своимъ за люди бана косанскога, трговцемъ, поносникомъ, влахомъ, кто где грѣде на Глано вола и немъ изгаемъ 8 дѣбровници, вѣра наша поки 8 дѣбровници словодно и излѣсти изъ дѣбровника словодно. икогли ако се ви

некоја свадба јчинила меѓу миомк и меѓу каномк коњицкимъ, да ћа господинк Гюргк дају моимк пријателемк доброкланомъ јвјести с книгомк мошмк, како смк свадња з каномк, а приевше книг8 сијо властеле доброкланци да се може всаки јдк нихъ вратитк слободно домомк за неделој по кнезк љонзи, писана лјксеца маја .л. дкнк 8 Конаваљ.

A tergo тави recente: 1300—1400.

Sigilli fragmentum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 72.

CLXXVIII. (1377) 6885. ind. XV. 1. junii.

Joannes Dragaš despotes. Chrysobullon de terris S. Mariae Chilandarensis.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 173.

CLXXIX. (1377) 6885. ind. XV.

Joannes Dragaš despotes.

Subscriptio: Ек Христа бога благовѣрни Јован деспотъ Драгашъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum. D. Avraam. Опис. 78. Св. Гора. 144. P. Uspen. 173. (initium: Понеже оубо многихъ и великихъ даровъ).

CLXXX. (1377) 6885. ind. XV.

Joannes Dragaš despotes.

Subscriptio: Ек Христа бога благовѣрни Јован деспотъ Драгашъ лјкто .шпє., индиктионъ .еї. In alio diplomate habes: Благовѣрни деспотъ Драгашъ и господинъ Костандинъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in monasterio S. Pauli, D. Avraam. Опис. 78.

CLXXXI. 1378. 10. aprilis. Trstivnica.

Stephanus Tvrtko, Bosnae rex, confirmat privilegia data Ragusinis a prioribus Bosnae et Serbiae regibus.

Благочестивио и достојанно похвалити истиникую вѣрој и желаној слово принести къ својемъ благодѣтелю владицѣ Христ8, имже всачкската сукторенка и јавленна више на хвалословне божественаго смотренна, еже мило-

срьдова ѿ родѣ чловѣческѣмъ, югоже сътвори въ прѣисты
 шобразъ сво资料а, и дасть юмъ швласть и разумъ,
 яко быти юмъ всѣми землини мѣстѣстви и разумѣти и
 творити сѧ и правду по срѣде земліе. такожде же и мене
 своемъ рабу за милость своего божества дарова прощиши
 ми штраси благосаднѣи въ родѣ моемъ, и сподоби ме сѣ-
 губимъ вѣнцемъ, яко шкоу владичествна исправлати ми,
 прѣвѣю ѿтъ ис-прѣва въ когодарованїи намъ земли Бос-
 ниѣ, по том же господу моему Богу сподобиши ме наслѣ-
 довати прѣстолъ моихъ прѣродителъ, господе срѣбъске, за
 ние ко ти вѣхъ мои прѣродителіе въ землини Ѹмъ царьствѣ
 царьствоокавше, и на нѣкоеное царьство прѣселиши се: мене
 же видѣши землю прѣродителъ моихъ по нихъ шставаишъ и
 не имѣши своєшъ пастира, и идохъ въ срѣбъскю землю, же-
 лаю и хотѣ скрѣпити прѣстолъ родителъ моихъ, и тамо
 шѣдъши ми вѣнчанъ въхъ Богомъ дарованимъ ми вѣнцемъ
 на кралевество прѣродителъ моихъ, яко быти ми въ Хри-
 стѣ Иисусѣ благоговѣномъ и Богомъ поставлениомъ Стефа-
 ну, кралю срѣбъску и Босниѣ и поморию и западнимъ стра-
 намъ, и по томъ начехъ съ Богомъ кралевати и правити
 прѣстолъ срѣбъскіе земліе, желаю падша са вѣздигнѣти
 и разоршамъ се скрѣпити, и дошѣдъши ми земліе поморскіе
 и тѣ пришѣдъши ми прѣдѣ славни и добронарочити градъ
 Дѣкровникъ, и тѣ изидоше прѣдѣ кралевество ми всепочте-
 ни властеле дѣкровскци съ всакою славою и честною, и по-
 менѣши кралевство ми въ своихъ законѣхъ и вѣтѣхъ и по-
 велахъ, кои съ имали съ прародителъ кралевства ми въ
 господомъ косинскомъ, и за то взговориши съ кралевѣ-
 ствомъ ми сизи и сизи властеле: Маринъ Менкетиѣ, Ми-
 ханъ Бокаливики, Докре Каликѣвики, Мадеш Жѣрковники,
 Жанъ Градники, Никола Гѣнѣдѣликъ, и сизи властеле вѣ-
 хотѣ потвѣдити въ кралевства ми свое законе и вѣтѣ,
 кои съ имали ѿтъ прародителъ и родителъ кралевства ми въ
 господомъ косинскомъ и съ господиномъ канцлеромъ Стефа-
 номъ, и за любовь и за нашъ шбенишъ и нашихъ прѣвихъ,
 кои смо имали ѿтъ прѣва зъ градомъ Дѣкровникомъ и съ
 властелъ дѣкровскими, за то кралевство ми занеса и
 потвѣди и колеше исправи всаке законе и вѣтѣ и повеліе и

ТРЪГОВЧКЕ СВОБОДЕ, које с8 имали з ГОСПОДОМЪ БОСНИКСКИМЪ. и по томъ Сеполенше ми кралевкство више речени властеле д8бровесци и свѣтѣхъ и законѣхъ и повелахъ, које јесть имаљ градъ д8бровникъ съ господомъ сръбскомъ и рашкимъ, и испланаѹи кралевкство ми прѣдною любову и шеќениш з градомъ д8бровникомъ и с того почтеними властели сътворихъ милостъ кралевкства ми, и записахъ и шеновићи и болише исплнихъ въсак8 свобод8 и чистот8, да си имаю тези свѣтѣ и законе и повелє и ТРЪГОВЧКЕ СВОБОДЕ ТРЪДЕ и НЕПОТВОРЕНЕ и НИКИ(МК) ШТКІЕМЛІЕМЕ. по сем же слов8 и потвржденю кралевкства ми швеџа се и записа градъ д8бровникъ и властеле д8бровесци, да даю кралевкство ми доходъкъ сръбски по закон8, кои с8 давали господе сръбски, такожде да даю кралевкство ми и въсакимъ приходециемъ дмитрове днєве . в. тис8ци перкперк швѣкмзи свѣтшикъ и закономъ и начиномъ, до коле држи и господ8и кралевкство ми швомъ землишь приморскимъ, Трѣбинијемъ и Конавали и Драчевицомъ. и 8 сијези се швеџаније швеџа се кралевкство ми властелемъ д8бровчкимъ, да има ходити д8бровчкти тръгъ и тржкыци свободно и никимъ неизбранъно по всон земли и државѣ кралевкства ми, да не има никто за ныхъ ни за ныхъ тръгъ похватити или чимъ закавити, ни властелинъ ни властелинчићи ни кто любо ни маљ ни великъ: ако ли кто држнє и потвори слово кралевкства ми, и 8зме имъ цро въ шласти кралевкства ми, да има имъ платити кралевкство ми и-с-воје коморе, а кривца того да ије кралевкство ми; и швеџава се кралевкство ми, да имањ нихъ владаније блюсти и шкваровати ѡдъ г8се, ѡтъ тадъбе, ѡдъ ваке злобе и силе; и је се свѣтшие кралевкство ми, ако кто име цро говорити или насловати градъ д8бровникъ за сизи доходъкъ, кои имаю давати кралевкство ми, да има кралевкство ми ѡтъ тога нихъ кранити, и помагати, да им се иќкоја чтета 8 владанију или ѿј тръговц8 не 8чини за то. и ја богъ не дан, и сасчи се иќкоје врѣмље, и не в8де сијази земља 8 шласти(и) кралевкства ми, Трѣбиније и Конавали и Драчевице, воля кралевкства ми не скръши и не ѡправи више реченога и не плати тржци, ћодъ не ѡкваровати владанија, или нагије

нихъ икона чтета за юнъ доходъкъ, да кралевство ми не има питати ѿд иихъ онога доходка ни кто ни по кралевство ми, ни ѿнъ да се држани давати га. и по сијъ всѣхъ шкера се кралевство ми и съ когодарованною ми кралевства ми материю, госпошъ кура Еленшакъ, и съ госпошъ кралицомъ кура Дородишакъ и съ избранними властели кралевства ми; а тѣ вѣхъ при кралевствѣ ми властеле: жупанъ Бранко Прибиникъ, дворски Блъкосавъ Стефковикъ, Добрашинъ Стефановикъ, војвода Блатко Блъковикъ, кнезъ Блъкашинъ Милатовикъ, кнезъ Прибоје Мъстновикъ, жупанъ Бѣлишакъ Синковикъ, ставица Тврѣтко Благиевикъ, Блакицъ Владиславикъ, и такози се ѿбещавамо, да вѣдетъ меню кралевствомъ ми и меню градашъ Дѣкровникомъ и того властелинъ вѣри и всесрѣдчна любовъ, како ю си имали съ нимъ прѣродителне и родителне кралевства ми господа еркеска и коњинска. и за сије слово и сијо правда више писаникъ шкера се кралевство ми на светомъ євангелии и прѣдъ честнимъ крестомъ христовомъ и съ материю кралевства ми и съ кралицомъ и съ више реченними властели, да вѣдеть сије слово и сије ѿбещаноје записание тврѣдо и непоколѣбимо до дѣни и до вѣка: кто ли држне и потвори сије слово и ѿбещаніе наше, съ које се смо обѣщали и записали, такови да приме на се и на свою душу ѿбетви, које смо ѿбон ми изрекли прѣдъ светимъ євангелиемъ, а кралевство ми да сијга николиже не потвори, до коле градъ Дѣкровникъ и властеле Дѣкровичци сијга не потворе, и иѣквишъ нѣвѣршикъ не изгубешни и иихъ дѣтица и иихъ послѣдни. и молю и запрѣтишъ, ѹгоже вогъ изволи по мнѣ на прѣстолъ кралевства ми, да сијга не потвори, ик паче болше да исплѣнитъ и потврѣдитъ, и болше да ѡкрѣплаєтъ. и сије ѿбещаніе и записание записа и потврѣди кралевство ми прѣдъ градашъ Дѣкровникомъ съ Жрѣнкицахъ вѣ лѣтѣхъ по рождествѣ христовѣ .чтон. лѣто, мѣсецъ же априла вѣ .г. дѣни. и по сијъ всѣхъ више скрѣшеныхъ прїидоше всепочтени властеле Дѣкровичци Добре Валичиевикъ и Мадеш Жрѓовикъ вѣ славни дворѣ кралевства ни Трѣстивницъ, и ѿ госпоги кура Елена и госпога кралница кура Дородеша, видѣвша ѿбѣтъ господина краља съ градашъ Дѣкровникомъ више писана, и

сия волше потврѣждающе присегшемо прѣдъ свѣтымъ євангелиемъ и прѣдъ честнѣмъ крестомъ христовомъ въ цркви свѣтаго Григорія и съ нашими властелинами симизи и съ симизи: воевода Бѣлкць Хрѣватиникъ, кнезъ Бѣлкота Прѣбинникъ, кнезъ Хегенъ Драгославикъ, Блатко Боеводикъ, жупанъ Бѣлкъць Чрѣнговикъ, Радославъ Прѣбинникъ, Бѣлкѣмиръ Семьковикъ, Храна Бѣлковикъ, Пѣрѣтина Хрѣватиникъ, Еклица Ижесалникъ, жупанъ Диница, и такози се шкенасмо и присегосмо въ више 8писана, да съ тврѣда и непоколѣбима до днни и до вѣка, и сије севрѣши се мѣсцеца июна .31. днкъ, а писа логофетъ Владе.

† Стефанъ Тврѣткѡ въ Христѣ вога краљ Срѣклјемъ и Боснѣ и Приморију.

A tergo: Privilegio del re Tuertcho antiquo; confirmation de tuti privilegi et scrittura de tuti li soi precessori. 1378.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 66.

CLXXXII. (1379) 6887. ind. IV. Strumica.

Eudocia imperatrix et filius Constantinus terras quasdam donant monasterio Chilandar.

Понеже ско многијхъ и великихъ даровъ насладијемо се што владики нашего Христа и того прѣчистије владичице наше когородиџе, на юже ли все спование наше вѣзложијомъ, и желания нашего изволијенијемъ того николиже погрѣшијомъ, споваемо же, како и до конъчини живота нашегш сијо помоћницију имѣти паче же и по конъчинкѣ много множе, твого ради и та благочестива и христолюбивла госпоги царица Јевдокија и съ прѣквазлюблjenijemъ и вѣсерѣдѣчнимъ симомъ царкетка ли Константиномъ потѣшасмо се, јелико по силѣ нашој дари и чести приносити светимъ и кожествнимъ црквамъ, въ иихъже образъ господа бога савашда по вѣчлобѣченију написајет се. тѣмъже и ми раждјеше се кожествију любовнију изволисмо прѣдъ послати и дарове даровати господу кога и прѣчистији того бого матери, што ихъже и јестъ далкъ, икъ и паче волше и любезнеје храмы прѣчистије когородиџе изволисмо иже въ Светки Георѓи љедо-

на въ лѫстѣкъ рекомѣмъ Хеланьдаро, ведѹщие ніє дрѣзвновлѣниє къ синѣ своемъ владици нашемъ Христу и содѣяніихъ ии смолити владику Христа. тѣже и ми припадаємъ къ храмъ тиемъ съ Сердниемъ сие дари цркви нашъ бащинъ когородицъ иже въ лѫстѣкъ рекомѣмъ Ярхилевица, тако и съ всомъ швитѣлисъ и ризницомъ тези цркви и направами всѣми и съ всѣми сими по именъ сели и заселци: село Ярхилевица, село Колицко, село Рѣгинци, село Изворъ, село Подлѣшане, село Бѣла Бодица, село Литинница, село Мокра Полана, село Глажни, село Домановици, село Гокшинъци, село Гоаншвици, село Станчикъ, село Злоквѣтие, село Денковици, село Крѣпници, село Скѣлинъци, село Тѣдорци, село Драгошевици, и сиа въса по именъ, иакоже и списаниа зде суть, всако иихъ тако и синори и мегами иакоже и шть искони имаютъ паче тако иики и с виногради и с млинови тези цркви со всѣми, иакоже и до ниня прѣкиваєтъ въ сион швитѣли ює содранко и съ всѣми синори и мегами ює, иакоже записаниемъ златопечатнимъ 8тврѣждено имать шть господина ии свето почившага цара Стефана такожде и с црквомъ, кој юестъ 8 Нелѣждѣ рекомаа Госпориново Полje с Рѣкомъ с мегами и ѡдѣтеси тези цркви и съ всѣми правнами, що си има цркви тази ѡдѣ вѣка. и село Козница кричановска с мегами и ѡдѣтеси и с правнами всѣми села шть тога, како си има шть искони; село Стронково съ всѣми правнами(ми); и 8 Ярхилевици драги новъ цркви скораго помоциника свѧтаго Николе 8 Норчи; такози и с половиною тогави селица Норчча и съ всѣми виногради и с никиемъ и с млиномъ и с ливадомъ 8 Прѣшевѣкъ тези цркви, иакоже имать приложено ѡдѣ мниха Нешѣита рекомааго Гіермана, ѹгъда и създана вистъ ииме, и съ прочимъ всѣмъ, що има тази цркви. людемъ же црквнимъ 8стависмо законъ, да юестъ сии по иихъ, да дае всаки иихъ 8 годици три дни шранна, а на лѣто да този прѣкиваю 8 житници, иакоже юестъ швичан и прочимъ методиамъ, винограде цркви да ѿракотаваю, по селѣхъ же примикиюрие конъ съ, да послѣдоватъ с коними иғзмина, иакоже Ѿощетъ, а прочни да попоекъ цркви принашаю на Стрѣмъ, посль же цркви примикиюрие на конихъ да исправляю, а

въсн да даю цркви и въкчи десетъкъ, Търмчани и да даю на зевгарк по .д. къбле жита, а ине работе и поданка да не маю. и такози дарова царство ни сиа въса храмъ прѣчи-
стѣи когородици хиланъдарскон, и 8тврѣдисмо знамениемъ и вѣлѣгомъ царскимъ и въ лѣкто злата скоервично сиє подьписасмо именн нашими, како да юсть тврѣдо и ни
кимъ непоколѣбимо до вѣка. и сије наше малое приношение
приносимо с вѣрою истинкою божественомъ и прѣчистомъ
храмъ светомъ твоемъ, богомати владичице. 8поваемо же,
яко да скоримъ милосрѣдиемъ въ дѣнь страшнаго съда вла-
дична поможеши ни, и ниня враги и сѣпостате наше низло-
жиши и покориши. и сиа въса дарованиа светомъ и божъ-
ственомъ ти храмъ 8швободисмо шть всѣхъ работъ и по-
данъкъ господъскихъ, да имъ иѣ градозиданна ни градоблю-
дена ни сокя ни иномистра ни трапание ни 8ранка ни
жетъве ни връштибе ни сѣна кошениа ни винограда работав-
ниа ни поса ни пясара ни соколала, ни да тѣко 8клада ними
шть владѣшихъ тѣкмо монастиръ прѣчи-стѣи когородици
хиланъдарскн. и сиа въса 8тврѣдисмо съцимъ сконикъ за-
писаниемъ, да стон непоколѣбимо и непотворно и неразо-
римо до вѣка. молимо же и заклинамо въ име господа кога
нашего владикъ Христа, югоже богъ по насъ изволитъ цар-
ствовати, сиемъ нашемъ къ богъ приношению непоколѣбими-
мъ бити и паче нимъ 8тврѣждени8 селъ бити. кто ли ѿдъ
таковинъ подрѣзнетъ разоритъ чѣто шть сиѣ више 8пи-
санниихъ, таковаго да разорить господъ богъ и прѣчи-
ста юго мати въ дѣнь страшнаго съда христова, и да юсть
проклѣтъ шть .тн. светиихъ и когоносинъ штьцъ никен-
скиихъ и ѿдъ всѣхъ светиихъ, иже шть вѣка богъ въ 8рожде-
ниe кише, и съ кого8киницомъ И8домъ да наречеть се. аминъ.
въ лѣкто .жапъз., ендикътишъ .д.

† Ехъ Христа кога благовѣрни господинъ Каш-
тадинъ †.

По 8ставлению же више писаниомъ и сије 8стависмо.
юликъ есъдни въсакоѧкъ лѣкто все поприноситъ, да се ѿдъ
жита сѣмѣ години8 изъ шпкнне штьстала. а проча въса ес-
дна и жито ѿдъ всегда да се приноси половина з 8 велики мо-
настиръ, а дрѹга половина да стон 8 кѣки архимѣтичкъ.

† Повелѣниемъ господиа прѣвисокиѣ царице срѣпкскіе
кура Свѣдокиie и господина Константина и харотифилако-
вика Димитрия писащъ 8 градѣ Ст҃рѣмлицы.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D.
Авраам. Опис. 55. Св. Гора. 50.

CLXXXIII. (1379) 6888. 20. novembris. Rtae.

Balša confirmat privilegia data Ragusinis a fratre
Georgio.

† Да єсть вѣдомо всакомъ и господину Балшу по мн-
ности божиѣ створиихъ милостъ градѣ Дѣбропникъ, моши
брати и срѣчанемъ приятелемъ, споменююке старо приятел-
ство и любовь, кою с8 имали съ мошми братиимъ и съ
мнозмъ, а ми мислимо такогерѣ и болѣ, да хажде тѣгшвици
дѣбропникъ свободно по моши земли, и да вѣплю и предаю
всаки тѣгъ и жито, и да поносе, вѣде е пимъ (драг)о, и
да плачю царинъ, како є прѣко кна, по .к. динара шть
мантие, а на Даню и на Крикъ Рѣкъ да плачю, како с8
плачали при животѣ крата мага, господина Гюргю, и по всен
земли моши да с8 на законъ, кои с8 имали при Гюргю; и за
сие рѣкохъ, ако вѣде комъ дѣбропникъ про зето юдѣ мага
човѣка или юдѣ мене, да се все исправи, и на томъ даю
вѣрѣ мою и моихъ кластелъ, да не потворѣ, и да свркш
до мага живота. писа се сия повелѧ вѣ лѣто .шашн., лѣ-
сенца иоекра .к. дѣнъ, 8 Рѣкъцъ.

A tergo: La poueglia de misser Balsa de le franchi-
chie de mercatanti, fata, quando fo ser Piro de Gondola am-
basatore allo ditto signor.

Sigillum. Origin. chartac. in e. r. archivio Viennae.
Спомен. 67.

CLXXXIV. 1380. 1. augusti.

Lazarus, Serborum imperator, pagos quosdam donat
monasterio Ždrelo.

Богоразмно и всеподателно всакого царска словеси го-
сподемъ нашимъ Иесомъ Христомъ, иже шть некитна бы-
тие сътвори се, и чловѣческој юстъетво паче всен твари по-
чуть, не тѣмъ же огладати всен твари земного душахъ да-

ровавъ юмъ, на существо своєгѡ примѣсивъ, рекше разъмныи
 веци шть кала живыхъ шть очеса съдѣла, и самовластно
 юстество чловѣческою сътвори, любещимъ же юго теплѣ и
 милостивиѣ существа своєгѡ отъчество обеща и желателнш
 ирвѣніиъ сыновьство тогѡ невъзбраниш даровавъ и подра-
 жающими волныи югѡ страсти, юже изволи за спасение на-
 ше, паче же и овѣнчыъ сътвори славнагѡ вскрысения сво-
 югѡ веселию, за югѡже ради изволи ходатаицъ быти прѣчи-
 ствю владычицъ нашъ богородицъ, заступницъ нашъ и прѣдъ-
 стателницъ и покровъ тврьдыи и поможеніе, юе ради и азъ
 надѣю се милость полѣчити на страшнѣмъ и непицемърнѣмъ
 сѣдилици гospода нашегѡ Исса Христа, идѣже ангели съ
 архангеломъ прѣдѣстою, тогѡ ради и азъ благовѣрныи кнезъ
 Лазарь, самодръжъцъ всеи срѣбъскыи земле, потьщаю се ма-
 лою сию приношеніе принести владычици мои, прѣсветон
 богородици, и създахъ црквокъ въ мѣстѣ рекомомъ Ждрело
 Браничевскомъ, и приложиу и 8правиу всакими потрѣба-
 ми, ієлико довольно домъ прѣчистыи богородице, село
 Бистрица съ всѣми мегами и правинами, како исходи
 шть Чръте низъ поле изкорь Леслѣковце, и на състанкѣ Би-
 стрице Орѣловица и посрѣдѣ лѣга горами Биновъ чръвены,
 и на рѣки Изворъ село Новаці, село Бистрице, село Стани-
 ца съ всѣми мегами, село Коварнѣ и съ ниме Хлахоли 8
 Бѣничаници, село Баштовъцъ на Млави и Дѣнакъ, Ко-
 стольцъ и Бискѣпмѣ съ Трѣстеникомъ съ всѣми мегами и
 правинами, Биръ више Поречи и Гребенъ, 8 Звиждѣ село
 Болѧ и село Крѣшевица, 8 Омолю село Осанице и Долне
 Ядѣево съ Кисилевомъ градныи пѣть, Бланенкиевъ лазъ,
 Прокопъ, Ерѣбовникъ, Слатина, Головрѣкъ, Імники, Мач-
 кове, Падине, Дѣкъ, село на Млави, обонь Маролѣвци съ
 всѣми мегами и правинами, Згльчикъ и Смалковци, Мла-
 ва и прѣдъ Млавѣ лѣгъ, Накринчица, на Ізвине, Орѣховъ
 Ключъ, село Осаница съ всѣми мегами шть Кошарне съ Хал-
 дѣюмъ подъ дѣлиемъ и закрѣдиемъ, такожде дѣломъ на
 Істинѣ шть токи тои, идѣже прѣсталоу Млавѣ, и сию малою
 мою приношеніе домъ прѣчистыи владычице нашеи бого-
 родице молю всакого, югоже богъ изволи по мнѣ гospодъ-
 ствовать, се旤 моемъ маломъ приложенію непотвореннѣ

быти нъ паче потвръжденъ: тко ли сиа дръзне разорити или
штети вътъ выше писаныхъ, да разори юго господъ богъ и
прѣчиста тогъ когомати, и да је причтенъ Иудѣ и Яри и
тѣмъ, иже рекоше: кръкъ юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ,
и да м8 је супрѣница мати божия на страшнѣмъ съдѣ. мѣ-
сѣца августа .—го.

**Въ Христата кога благовѣрни кнезъ Лазаръ.
Лѣто 1380.**

Ex archegrapho membran. monasterii Ždrelo seu Gor-
njak in Serbia (okružije požarevačko) publici juris fecit
J. Vujić in Путеш. по Сербии. 71—73. P. J. Šafar. Wiener
Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt. 12. Textum conati sumus re-
stituere: menda nostra corrigant archegraphum inspecturi.

CLXXXV. (1380) 6888. ind. II.

Lazarus, Serborum imperator, pagos quosdam donat
nosocomio in Chilandar, erecto ab imperatore Stephano
Dušan.

. . . . даровалъ на прошенїе Герасима іеромонаха при
Нифонѣ ігumenѣ за ст҃кшенїе колецихъ въ томъ монастыри
село зовомо Єлчаницѣ Ѣбрка Нешинѣа съ међами и съ заселци
и съ всѣми правнами села того, и заселкъ м8 Толановина
и заселкъ м8 Гргевикъ и заселкъ м8 Ресникъ и село Єла-
чицѣ, Градислово, Тепаче и съ црквию и съ међами и съ
заселци и съ правнами села того, и заселкъ м8 Грабацъ и
заселкъ м8 Грикы и заселкъ м8 Шиконѣ и заселкъ Ошљакъ
и заселкъ м8 Звидали и заселкъ м8 Слатина, яко оттѣда
да се даде непрѣкѣмо на всакое лѣто болници хиландарской
сто онгїи. въ кѣто мира .^{*} ѿпн., индикта .

**Въ Христата кога благовѣрни и самодръжав-
ни господинъ Сръблѣмъ и Подѣнавију Стефанъ
кнезъ Лазаръ.**

Archegraphum in mon. Chilandar. Regestum J. Rajić.
Истор. III. 24. Textum restituere sumus conati. P. J. Šafar.
Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt. 13.

CLXXXVI. (1381) 6889.

Lazarus, Serborum imperator, plurimos pagos donat monasterio Ravanica in Serbia.

Иже ѿтъ не соѹщихъ въса въ бытъе прѣвѣдъи, видима же и нѣвидима, прѣбѣзъначелнаа тронце, въ единствѣ покланяюма, и въ отъци и сынѣ и свѣтѣмъ доѹсѣ славима, соѹщество безчисльно, свѣтѣкъ непостижимъ, сила ненадрѣжима, пачина благости, иже законъ полагаен Мѡусе8 повелѣ сътворити скѹпію, въ икенже молви и молченїа къ благо-
вожденію того приносити; въ пактъсѣкл же съмотренїи рече
врѣховомъ апостолъ Петръ: ты еси Петръ, и на семъ каменъ
съзиждѣ црквовъ мою, и врата адова не оудолѣютъ ієи;
также и царствіе вѣчное ивѣтца въ цркви тѣщенїе полагаю-
тимъ, рече: славите же прославлю. симъ оуко вѣровавше
иже въ пр(ав)ославіи жившемъ мнішго въздвиженіи цркви
оусердїе показаше; тѣмже и азъ въ Христѣ кога благовѣ-
рныи кнезъ Лазарь ревнѹи иже прѣждѣ мене вѣвшимъ бла-
гочестигимъ царемъ, на ихже прѣстолѣ когъ ме вѣнесши въ
царствіа саномъ оукрасивши и славою ѿтъ мнішыхъ его да-
ровании иже на мнѣ, мало томъ въсхотѣхъ принести, елико
по силѣ, благоволіеніемъ отъца и поспѣшеніемъ сына и съвр-
шеніемъ свѣтаго доѹха въздвигохъ ѿтъ ишнованїа мона-
стырь въ славѣ свѣтаго възнесенїа, мнѣ же въ ктіторїю его
же по силѣ моен оукрасивъ иже въ икемъ жителство въ съ-
диненїе кратіамъ изволїнѹ, такоже апостоли оуставише, и
правилїи свѣтынїхъ ѿтъцъ оутвердиша, приложихъ же къ по-
тревамъ въса изобилиѣ, доѹшдкѣ и села, виноградѣ наса-
дихъ, и дрѹгѣ вѣшихъ, 8 Црепа и Югда село Сенна Дона, се-
ло Сеннаа Горнаа, село Кіерлѣвци, село Бестрекицъ Горни, се-
ло Бестрекицъ Долни, село Благани, село Бѣковица Дона, се-
ло Рибникъ и воденица на Топликѣ ниже крѣда, село Бр-
лаковци, село Свинаркапе, село Нешрѣ, село Свинарїн, село
Мациновци, село Смиловци, село Хрѣнианїн, село Паخلанїн,
село Метилїн, село Сѣдоније, село Прѣнѣ, село Шѣмице, се-
ло Миросава, село Окованица Донаа, село Бигренница, село
Окованица Горнаа, село Жидилїе и црквовъ свѣтаго Панте-
ленимона, село Медаревицъ Горни, село Медаревицъ Дона,

село Добротеси, село Бонци, село Шваници, село Ішховцъ, село Жировница, село Равны, село Кранчи, село Мѣтловци, село Некрѣщенїи, село Сѣвская Горнаа, село Сѣвская донна, село Коколіевцъ Горны, село Мѣкаве, село Коколіевцъ Доны, село Щѣрова, село Чрначкасаа, село Кладеніе, село Окопадъ на Мораве, село Исааково, село Бѣковкѣ, село Мощаница, село Обрасци, село Тѣделиво, село Станіевци, село Йковићи, село Белыхка Дона, село Белыхка Горна, село Трѣстеникъ, село Даржмировци, село Дреновичъ, село Батићи, село Чимарин, село Данаковци, село Окопацъ Доны, село Окопацъ Горны. и шѣмъ село(мъ) мѣка: шть Кѣчание на Стѣвице, на ҳатарѣ, на Церовы Рѣтъ и шть толе 8правъ на Мостице и шть толе оуправъ на Бѣковицѣ на ҳатарѣ и шть толе на ҳатарѣ на третїи надъ Бѣковицѣ и ш-т-оле и на четвртыи ҳатарѣ подъ Бѣковицѣ надъ Шловеловце и шть толе и на источникъ и шть источника оуправъ дѣлшмъ оу дѣбравѣ на Царьвице и ш-т-оле и на Ирквеничице. и шть толе и прѣко пола на источникъ оу Ображин и шть толе и прѣко лѣга оу Моравѣ и шть толе и низ Моравѣ на Кладѣ оу брегѣ оу Моравѣ противѣ Копривной и шть Кладе на Копривнѣ и шть Копривнѣ на Шаренѣ Бѣковѣ и шть толе и на Прибилове торовѣ и шть толе и на на воднїи пань и шть толе и на Храниевѣ орници и шть толе и на Тѣтое Бикалице Богоєво и шть толе и на Миловановѣ крѣсть и шть толе оуправъ дѣлшмъ пѣтемъ дѣбравомъ на стражище и шть толе на Дїшнисੋевѣ виноградѣ Жидилица и шть толе и прѣко Гарнога на Далакю на крѣшкѣ и шть толе прѣко 8 потокъ 8 липовачки и 8 потокъ на липѣ и шть липѣ оуправъ на Жаревъ камень и шть толе оуправъ на Бѣнинѣ пеќѣ и шть толе на Лесковицѣ и шть толе на Братиновѣ кѣкѣ и шть толе 8 Словодно и шть толе прѣко 8 горѣ Кѣчаниѣ. Село Щокотина с мѣками и правнами села того, село Клашнае, село Шавче, село Чепърии, и тазїи села съ вѣсѣми мѣками и правнами сель тѣхъ, село Бежанїе, село Трѣменовъцъ, село Посквице, село Куковъцъ, село Придворица, село Кѣціново, село Лоучина, и та села съ вѣсѣми мѣками и прави(на)ми сель, и цркви бралинскаа свѧтыи Николаа съ вѣсѣми мѣками и правнами цркви тое, село Пикліево, село Стояновци и заселькъ Миладиновъ

и тѣмъ села съ всѣми мѣбами и правинами сель тѣхъ, село Глаговица Дона, село Глаговица Горна, и та села съ всѣми мѣбами и правинами сель тѣхъ, село Грвишче съ мѣбами и правинами села того и воденица на Гнилицаѣ срѣднага, село Баланъ бродъ съ всѣми мѣбами и правинами села того, село Поповци и црквва Комлягъ свѣты Николаа, село Сѣрланіи, и та села съ всѣми мѣбами и правинами села того, село Прѣжика съ всѣми мѣбами и правинами села того, село Прилѣпница, село Радановци и заселкъ Бороецци, и томъ мѣга Прилѣпници оу псёе осоїе на пчелинѣ стѣнѣ, на камы на Звѣць, на Радовъчъ стѣденцѣ оуправкъ на врѣхъ Драганца ѿ сѣть стѣблѣ низъ брѣдо пѣтѣмъ на тѣкшено дрѣкво на дѣль квачъчокы низъ брѣдо на слано пагѣ нис-потокъ на вранянскы пѣтѣкъ, по томъ на скучены каменкъ, на стѣденцѣ на Єккурешъ, на дѣль мѣгѣ швѣкъ врѣкице долѣ на Брановѣ стѣнѣ на пѣтѣкъ на Панчевѣ оуправкъ на тѣрчиновѣ гробкѣ пѣтѣмъ на црквище на врѣхъ стражица сашкимъ пѣтѣмъ на шанивѣ, по томъ пѣтѣмъ на дѣль низъ врѣть на Ъшоеово гѣмно 8 псёе осоїе; село Бѣдрезїи, и швомъ мѣга Бѣдрегшмъ ѿтъ Клокота на сладимъ таљкѣ оуправкъ на Моравѣ, низъ Моравѣ до блата и штѣкѣ блата на Партишъ стѣденцѣ, на плеши роуднѣ оуправкъ на врѣхъ Бысочици на Радивоевѣ глахѣ низъ брѣдо на сладимъ таљкѣ; село Бѣжалїево, и томъ мѣга на средны и по томъ на Ізвинно и ѿтъ толе и на водны панѣ и ѿтъ толе на Єзевцѣ и ѿтъ толе на Ізрѣкви на вирѣ и ѿтъ вира на раскрѣстїе на стояшвѣ; село Бонишановци, и мѣга мѣгѣ Бонишановицемъ междѣ горѣ и междѣ дѣбравѣ и на Чрквенѣ Липѣ и ѿтъ толе на Бѣдинка потокъ и на рѣкѣ Загѣмцивѣ и на локвѣ и по томъ на Єскрѣглѣ и ѿтъ толе на воденичице и на поутѣ дѣланы и на великѣ полинѣ и на Ковачевѣ швркшинѣ и на Сѣрнатакѣ; село Дѣбница, и мѣга каменкъ Котромановѣ и поутѣ дѣланы и кресть жицомъ до великаго пѣта; село Прошиновци, и мѣга граница Шарбанова и ѿтъ толе и обрѣшина квѣнице и на Слатинѣ и ѿтъ толе на Ізвинне и шврьшиномъ до баре и шврьшина 8трѣшѣ; село Ливадница на Моравѣ и половина брѣда съ мѣбами и правинами села того; и єще приложихъ гospодство ми 8 Браничевѣ село Живица Горнаа, и мѣга, гдѣ истече блато изъ Моравѣ и спада у Моравѣ, и ѿтъ Моравѣ

посредь поля до велике тополе и по томъ до великаго пъта
шть Соуке Калмирца; село Живица Донга, и мѣга мѣ
блato, гдѣ истече blato изъ Мораве и оупада oу Мораве;
село Икланы, и мѣга моу, гдѣ истече blato изъ Мораве
и оупада oу Моравоу; Соукотица тръгъ, и мѣга моу на
млакоу кодь Мораве, oу чelo ниве Радоеве, на рѣвенникъ
ш Соуке Брестића, на гааie, на камень на Ерьтоглавићъ;
село Боучидоль, и мѣга моу шть Доунава на селище на
Роукомїе и на хльмъкоу доубравичкоу и на коуchedольскомъ
хльмъкоу, на Скоуделиво междоу винограде oу Доунавъ;
село Дѣбрь, и мѣга моу Говећи Бродъ, по томъ дѣлашъ
хатарь шть Петкe прѣкъ поутъ, и на ниемъ хатарь, и шть
Браничева на Берание Коушомъ хатарь, надъ петкѣскими ви-
ноградиинъ хатарь на Драчоу, на Кленовникъ; село Роукомїе, и
мѣга моу на Смилачуou, на поутъ машковачскы, на Кленов-
никъ, на ган Косамъчикъ oу чelo ниве; село Маковци, и мѣ-
га моу на школище и на прѣкъ трѣсъ до закѣла господарека;
село Ленитковци, мѣга моу на газъ на старинъ на новачки
поутемъ прѣкъ на мшгїнле, на газъ на жрьновичкы oуз
кърдю на Поуорежоу, на затесе, на витоу границиоу. и єще
приложи господство ми oу Пек8 село А8бини6, и мѣга мѣ на
хусарск8 падъ на Докъ на Єдрин8 полан8, на А8г8 Гор8, на
Драгачевъ виноградъ низъ долъ на бар8, на тополю, на дѣль,
на раскрыстіе кодь Божиевъ крѣста, по томъ на т8пшинск8
падъ; село Камїево, и мѣга мѣ шть Трѣстеника за К8книса нин-
ке хатарь подъ ш8ваниск8 винограде дѣлашъ за Писковиц8 п8-
темъ велицемъ прѣкъ потока за Бернхин8 нив8 на Ізвине
дѣлашв, на Радев8 оскорвш8 и на д8г8 Ізвине на Докро-
долъ надъ Косаноћа виноградъ до л8бинск8 землю шть Песча-
нице на Кр8шев8 полан8 хатарь надъ Цвѣтков8 падъ надъ
кранице хатарь на Челатовъ камень на дренянск8 долин8 на
крышин8 здѣ бѣдова к8сака за Гончин8 нив8 у бар8; село К8-
маны, и мѣга мѣ шть Д8нава на Ізвине с Ресавци а с Топо-
ливинкомъ ш мег8 Дражево и мег8 Чрѣткова ковин8 ѿсон-
и8; село Смркшв, и мѣга мѣ шть Д8нава 8 чело Пл8жеvике
и 8 чело Милашика ниве; село... quae sequuntur, non sunt
descripta; finis hic est: да наслѣдитъ огнь гиенскы оуготов-
ванныи дївол8 и ангеломъ его, и да ю штал8ченъ шть вѣсѣхъ

иже ѿтъ вѣка когдѣ брѣжѣйшіхъ здѣ и вѣ коудочнѣмъ.
аминъ, аминъ, аминъ. вѣлѣто . швѣдъ.

Sigillum aureum pendens. Origin. membran. in mon. Vrdnik (Ravanica) in Sirmio. Initium usque ad verba: село Кирлѣвицы, село Бестрѣвицѣ habes in A. Vostokov. Опине, русек. и словенск. рукописей руманцовек. музеума. 147.; verba a: село Іѣланки usque ad: на витоу границиou publicei juris fecit P. J. Šafar. Serb. Leseek. 131. Cf. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt. 13. Apographum diplomaticus usque ad: Анало-
шика ниве село nobisum communicavit Vuk Steph. Karadžié.

CLXXXVII. (1381) 6889. ind. IV.

Stephanus Lazar, Serborum imperator.

Subscriptio: Бѣ Христа кога благовѣрни Стефанъ кнезъ
Лазаръ Србклїемъ и Подѣнакїю.

Sigillum cereum. Origin. membran. in monasterio Russorum. D. Avraam. Опине. 78. Св. Гора. 144. (tria diplomata). P. Uspen. 173., qui duo diplomata novit, quorum priore (Бишиноу славоу очлоучити желающе) Lazarus ecclesiae Salvatoris in mon. Russorum donat оу Хвостоу конъ митрополиѣ Хвостынское; altero (Но непреченномуу чловѣколюбїю вѣ-
дыки моего Христа) alias terras.

CLXXXVIII. (1382) 6890. ind. V. 2. martii.

Spiridon, Serborum patriarcha.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum. D. Avraam. Опине. 79. Св. Гора. 143.

CLXXXIX. (1382) 6890. ind. V. martio mense.

Aedificatio monasterii in Drênsa per monachum Dorothеum regnante Lazaro.

Initium: Смицы дечомъ вожіимъ водили соутъ.

In mon. Russorum. P. Uspen. 177.

CXC. (1382). 2. decembris. Na Bisci u Podgradi.

Stephanus Tvrtko, Bosnae rex, abolet sal in Dračevica.

Сїе Сво благочестию и зѣлау приєтию и достољпно
похвалити инстиниоу вѣрою и желаное слово принести

к твоему, в пръвомъчениче Христовъ Стефане, ты во ѿ по-
 кивающиихъ те молаше се глаголи: господи не постави-и-мъ
 грѣха сего, не вѣдѣть ко, что твореть; того ради, много-
 страдалъче, иакоже во заинѣхъ молаше се покыкающиихъ те,
 болѣше же моли се владыцѣ моемъ Христоу когоу за всегда
 молїша тѣ и призывающа и исповѣдающа тѣ за Христа кога
 пострадавши и все блага творенія ѿ господи моемъ козе и
 теге на помошь призывающа, понеже молїнніемъ твоимъ
 приехъ благодѣть ѿ тѣа господа бoga и сподобленъ быхъ
 вѣнѣца и чести и ксѹфетра царскса прѣвихъ монхъ родитель
 свѣтыхъ, господе срѣбъске, кралевъ и царь, и послѣдъє
 житию ихъ и вѣрѣ и правиломъ царскимъ и все недостатъчи-
 наѧ исправляє и исплѣниѧ къ землиахъ богодарованнаго
 мн кралевѣства и вѣ сиѣ прѣкывающъ мн швѣрѣ кралевѣ-
 ство мн вѣ примори вѣ жигѣ драчевичконъ мѣсто подобно на
 създаниѥ града, и тогда призывахъ на помошь господа бо-
 га и свѣтаго и великаго мѣченика и архїдニアона Стефана,
 иакоже кѡ и вѣше рекохъ, и вѣ име юго създахъ градъ на
 речениемъ мѣстѣ, и парекохъ име юмъ свѣты Стефанъ, и
 тѣзи вѣше рекло кралевѣство мн поставити сланицѣ, и да
 вѣдѣть тѣгъ соли продаванія, и тош видѣнніемъ донде
 Дѣбровникъ, за тѡ послаше кралевѣство мн властелина сво-
 га кнеза Драгоја Гѣчетића, а моле кралевѣство мн и просе,
 да тѣзи 8 томъ мѣстѣ 8 градѣ подъ шиѣмъ градомъ не по-
 стави кралевѣство мн сланице, ни да се соли продаје, а го-
 коре Драгоје кралевѣство мн, како Дѣбровникъ има законе
 старе ск вѣклими рашкими господами, да 8 примори не вѣдѣ
 нигдѣ поставлень 8 прѣвихъ ѿбични тѣгъ и мѣста: да
 кралевѣство мн разъмѣвши законе прѣве, ѿ сѣ имѣли
 дѣбровчане з господомъ рашкимъ, да се не море поставити
 нигдѣ 8 примори тѣгъ соли, развѣ на ѿбична мѣста, не
 хотѣ кралевѣство мн потворити законе старе града Дѣ-
 бровника, ѿ сѣ имали з господомъ рашкимъ, ик коли
 потворѣдихъ, како сѣ имали ѿ тѣа прѣва законе з господомъ
 прѣвимъ, 8мили се кралевѣство мн по Драгоју Дѣбровнику,
 да не вѣдѣть 8 шиѣмъ градѣ любо подъ градомъ тѣгъ соли
 продаваніа до вѣка, и сиа все выше писанна да; не потвори

краљевство ми, ни синъ краљевства ми ни кто любо ѿть сјродникъ краљевства ми да си јега николиже не потвори, до коле градъ Дѣбровникъ и властеле дѣбровичци си јега не потворе и иѣкимъ негрѣхомъ не изгубе шни и нихъ дѣтца и нихъ послѣдни. и сема рѣчници: дворски Миркош Радојевикъ и војвода Блатко Бѣлковић и кнезъ Павље Јеланикъ. записа же се си є въ лѣта по рождѣствѣ божијемъ на .чтвртк. лѣто, мѣсѣца декембра въ .в. дњу. писанъ на Бисчи 8 Подграды.

† Стефанъ Твртко милостию божијемъ краљ Срблјемъ и Боснѣ и Приморију.

A tergo: Priuilegio, che kommerchio de sale non sia in Drazeuiza, fato in 1382.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 68.

CXCI. (1385) 6893. 9. januarij.

Diploma patriarchae Serborum de ecclesia вѣведенска ad fluvium Ibar.

Initium: Понеже оубо .... иномоу и благомоу съмотрѣнїю божију и прѣсвѣтаго духа благодатїю.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 177.

CXCII. 1385. 24. aprilis. U Tuzѣh blizu Ploče.

Balša, Dyrrachii dux, confirmat privilegia Ragusinis data ab imperatore Stephano et fratre Georgio.

† И Балша, милости божијемъ дѣка драчки и ѿци, ималик хотеније, пишъ и повелевамъ, да єсть въ сведѣніе всакомъ човеку, како доге къ мнѣ поклиниаръ Мате Жѣрьговикъ юдѣ града Дѣбровника, и говори ми за работе и за тѣрговце и за слободѣ и за повеліе господина ми и брата ми Гюрги и моє, и ѿ видѣвъ негово добро говореніе юдѣ приятель моихъ властель (града) Дѣбровника хотеки, да єсть любокъ стара мѣстна, паче потврђую (повѣ)дје брата ми Гюрги и моє, како да сѣ тврдѣ и непоколебиме, и како да ходѣ нашихъ тѣрговци по мои земли, да слободно купу и продаю безъ ние(дне за)баве; и ако (имъ) кто взме ѿ любо силомъ, ѿ да плакю юдѣ моє кѹкие, а ѿ да ишъ (кривица);

и тъговци, кои мин8ю 8 Сръблие на Даню, да не плате нициа, ни да плакаю... царине ни бродове, кое нѣс8 имали законъ 8 цара Стефана и 8 Гюрги; и що се наге да съмъ длъжънъ тъговцемъ дѣброкачкимъ, да имъ испралю; и ако се слючи, да се разъбне дрѣво дѣброявчко въ мои землѣ, да нѣсть никто волнъ що взети или забавити. и (кто) ли дръзне потвори8 си8 више 8писано, такови да плати .ѣ. съть перъперъ, и да ми е негѣрънъ; и такон даю вѣр8 мою и моихъ властель, да не потвор8 си8 писане до муга живота. а писа се сия повеліа въ лѣто рождѣства христова на тис8ю и .тп8., мѣсца априла .вд. днъ, 8 Твзѣхъ близ8 Плоче. а том8 милостникъ протови(с)таръ Филипъ.

A tergo: La pouelia de misser Balsa fata per le franchie delli mercadanti, quando fo ser Matio de Çorci ambasiatore allo ditto signor in MCCCLXXXV. ind. VIII.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 70.

CXCIII. (1385) 6893.

Constantinus fratri Demetrio vojevodaе dat chrysobullon de terris ecclesiae ascensionis domini prope urbem Štip.

In mon. Russorum. P. Uspen. 173.

CXCIV. 1386. 27. januarii. Pod Skeldrom.

Georgius, Zetae et maritimaе regionis dominus, confirmat privilegia concessa Ragusiniis ab imperatore Stephano, a Stracimir, a Georgio et Balša.

† Го велемощна сило прѣсветаго дѣха, коже славими въ троици, въ штици же рек8 и син8 и въ светѣмъ дѣск, троице прѣсвета, слава тѣгѣ, въ те бо крестихъ се, и товою приїхъ кожествын8ю благодѣтъ процисти ми ѿдрасли богосадиѣни въ родѣ моемъ молитвами и моленниемъ светихъ монхъ прѣродитељ Симеона Неманїе, прѣваго миро(точка) срѣпскаго и светитела Сави, по проро..... въ светихъ своимъ богъ израилевъ твори чудеса, тѣмже и азъ въ Христа бoga благовѣрни и самодрѣжавни господинъ Гюргъ вси зетскии и поморскон земли, да єсть въ свѣдѣннє вѣсакоемъ чловѣкъ

к8, како додшише къ мнѣ поклисарию кнезъ Симе Бѣникъ и
Іаке Гицдѣликъ ѿдѣ града Дѣкровника, и говориша ми за ра-
боте и за скводѣ и за тѣговце и за покемѣ, кое с8 имали з
господомъ срѣпкомъ и з господиномъ и родителемъ моимъ
Срацимиромъ и з Гюргиемъ и з Балшомъ, и та ви(дѣ)въ
нихъ добро говореніе ѿдѣ братије моє и ѿдѣ приятелъ ме-
нихъ властелъ града Дѣкровника късхотѣхъ, да јестъ любъвъ
стара мѣгу нами, створихъ имъ милостѣ и потврѣдихъ повелю
господѣ срѣпецѣхъ и господина и родителя ми Срацимира
и Гюргиа и Балши, да с8 тѣговци града Дѣкровника скво-
дни по кесони моши земли, да имъ нитко нигда не закави
ни пимъ ни тѣгъ8 нихъ; тко год(ъ) ли имъ цио закави, или
имъ цио взме 8 моши земли, та Гюрги да плаќю дѣкровчани-
на ѿдѣ мое ризнице, и створихъ имъ милостѣ, да имъ икъ
на Даню царине ниједне ни ѡндѣ нигдѣ 8 моши земли, тѣкмо
да е шнакон, како є било 8 цара 8 Стѣпана, и да икъ вашимъ
тѣговцемъ послишага дара ни ѿдѣ мое властелина ни ѿдѣ
кисалие ни ѿдѣ царинника ни ѿдѣ когаре, и ако се гдѣ слу-
чи, и разкије се ваше дрѣво или на морѣ или 8 рѣкѣ 8 моши
земли, да се за шнови дрѣво нитко не задеги ѿдѣ монихъ
властелъ ни ѿдѣ велѣхъ ни ѿдѣ малѣхъ, да с8 люд(ъ)и
скводни и докитекъ, цио се може изети из мора: ако ли
имъ тко цио взме, да та плаќю ѿдѣ мое ризнице; и да кѣ-
плю тѣговци дѣкровчанци по моши земли и по монихъ рѣ-
кахъ жито, и да га могъ изнести скводно платишши .в.
динара ѿдѣ мантније; и створихъ имъ милостѣ, да икъ тѣгъ
солнога, и да се не продава соль икъдѣ нигдѣ, тѣкмо како
є било 8 цара 8 Стѣпана, по мѣстѣхъ, кадѣ (се) є продава-
ла, а писа се снаја повела подѣ Скѣдромъ по рождествохъ хри-
стовѣ тис8ци8 и .т. и .пг. лѣто, мѣсѣца гиенара .к. и .з.
дњикъ, а томъ8 милостникъ протовистијаръ Филипъ и Никола
воевода и Младѣкъ Илинкъ, писа логофетъ Бѣтко.

A tergo: Pouela de Grag de Sraçimir.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 71.

CXCV. (1387) 689(5). 9. januarij. Kruševac.

Lazarus, Serborum imperator, Ragusinis concessa privilegia confirmat.

По непреченимъ миаосрѣдниу и чловѣколюбию моему
сладкаго ми Христа и по непреченимъ и веле милостиви-
н(о)мъ его призванию юже на господство ми ако же и на прѣ-
вихъ светихъ и православнихъ царихъ такожде благодетъ
прѣсветаго своему дѣла на господство ми излия, и постави
ми господина земли срѣпскон и помориу и странамъ по-
дунавскимъ. азъ въ Христа кога благовѣрни и самодѣлъ-
жаки по милости козини Стефану кнезу Лазару и госпо-
днику, съдруженію ми сна все, когдъ ѿ семи благовѣларіи, и
како присла къ господству моему владѣци и властеле гра-
да Дѣбровчника свое властели, на име Никола Гвиданка и
Иакова Бавжелника, и молише господство ми, како циши имъ
съ љили записали прѣва господа все срѣпска простагме и зако-
не, да имъ господство ми потврди: и господство ми по-
тврди, како циши имъ законе 8 прѣве господе срѣпске и
цара Стефана, тѣзи законе да имаю 8 господства ми, да
имъ се не потвори ни за циши. и ѡцие имъ створи милостъ го-
сподство ми, како си съ и прѣве имали. и ако се љчини која
прамега дѣбровчани и срѣпли, да се постави половина съди
дѣбровчнихъ а половина срѣпак, да се прѣдъ ними прѣк, и
да је поршта дѣбровчанинъ негова држина дѣбровчансъ, кој
съ љидеви, или кој се нага дѣбровчансъ 8 наиклижнемъ ме-
сту; ако ли љукшти ѿкоши сведочес, кој се прѣк, да по-
ставе половина дѣбровчанъ а половина срѣпак; а ѿдъ љиех-
зи сведошти да ње волник покеши ишиедник. ако ли љимају
коју прѣ саси въ дѣбровчани, такогерѣк да се съди како и срѣпаке:
половина саси съдин а половина дѣбровчанъ. и да ње позива
срѣпник дѣбровчанина на съдъ никамо тѣмо прѣдъ љиеви съди-
не, такогерѣк и сасинъ да се прѣк прѣдъ љиеви съдимаи.
и да се не мѣче прѣдъ господствоми ни прѣдъ кефалию. и ако
кој дѣбровчаник купи коња, и љиогази коња ако љукати
срѣпник или сасинъ, и рече: љукаденъ ми је или гашенъ. да
се ѿдѣљи дѣбровчанинъ, како ќе светица љномъзи коњу
ни гаше ни татке, и ѕ га је купилъ; ако ћаде драго срѣпинъ

взети свога коня или сасинъ, що въде дадъ дъкровчанинъ за
шногази коня, този да мъ вратък, а коня личнега да ня
въльни въръжати. и гдѣ стане дъкровчанинъ на станъ, ако
въде шиъ прѣкъ сталъ на шно(мъ)зи станъ, да ня волни
сръбинъ стати шнедези безъ негъва хтѣнина. и кой гдѣ дъ-
кровчанинъ иде съ [своимъ тръгомъ] или съ тѣгимъ по тръго-
в(ъ)хъ господства (ми) и по (зем)ли, како имъ ю биъ законъ
прѣкъ 8 прѣкъ господе и 8 цара Стефана, такози и съда имъ
ю законъ. и про дадъ дъкровчанинъ сръбинъ) своє имание 8
вѣръ, ако мъ за(пши) сръбинъ, и рече: не си ми дадъ, да
рече дъкровчанинъ своимъ вѣромъ и д(шомъ), що мъ ю
дадъ добитка, да мъ плака. и къде идъ дъкровчане по земли
господства ми съ тръгомъ, где га вънъ гъса, или ако га по-
в(рад)ъ 8 селъ, да имъ плака школина, що имъ възме гъса, и
що имъ се въраде; ако ли школина не плати, да плати го-
сподство ми, (цио) имъ се възме. и да ня намета дъкровча-
номъ 8 тръговехъ господства ми. и ко(и) се ю дъкровчанинъ
заващинилъ 8 Новомъ Бр(ед)ъ, тъзи да зинге градъ, и да чв-
ва; кон ли съ гости, и не съ се заващинили, да имъ ю на
въли, що имъ гъде. и ако се развие дрѣко дъкровчко 8
приморио 8 владанио господства ми, кон ю законъ биъ за
този 8 прѣкъ господе и 8 цара Стефана, тъзи законъ да
есть и съди. и кто люби ити изъ мои земли 8 Дъкровникъ
или сръбинъ или влѫхъ или чи г(од)е) чловѣкъ на къплю,
всакъ да греде словоднш, да га не встали господство ми
ни кефалия господства ми, и що имъ ю биъ за(к)онъ при
царъ Стефанъ, тон и съди. и за тръгове поморскe, кон съ
8 владанио господства ми, а сланицъ, къде съ били тръгов-
е 8 прѣкъ господе и сланицъ 8 цара Стефана, тѣдези да съ
и съда, а инде нигде да не въдъ. и що се прѣкъ мегъ собомъ
дъкровчане, или се въде въчинило 8 Сръблъхъ или 8 Дъкров-
никъ, да се прѣкъ прѣдъ кънкеслашъ дъкровчкимъ и прѣдъ
нихъ съдинами, и що съди кънкесль и негове съдие, на томъ
да стою: ако ли ки не хтѣлъ дъкровчанинъ стояти на
шномъ съдъ, да ю во(льн) кънкесль и негове съдие ш(но-
га)зи свезати и дрѣжати, до гдѣ плати, 8 цю ю всъгенъ. а
да тогаи закона ня волни (потворити ни) кефалия ни вла-
далъ. и ако се слъчи смркъ к(омъ) дъкров(чанинъ) 8 земли

господства ми, цю је негова имания [да за тон не] има послана господство ми ни кеф[алиа] господства ми ни ни.. тко с8 8 земли господства ми], тъкмо да си е, ком8 гада шизи на смръти [д8бровчанин8. и да ние д8бровчаномъ посноно- га дара. и ако слачи господств8 мн, тe]ре се сваг8 з д8- бровникомъ, да имъ приповемъ [на . в. лъксеца прѣкъ тога, како да си изнд8 вси д8бровчане с иманиемъ своемъ из] земле господства ми скокоднш, по толе да ихъ ратв8е го[спод- ство ми. и молю, югоже изволи когъ по мене бити госпо- дина земли сръбскони или кога щдь син]овъ монхъ или щдь рода господства ми или ино[го кого, югоже изволи когъ, семчи више писаниом8 не потворенин8 бити, н8 паче по]- тврѣжден8, иакоже и ми не потворисмо прѣк[ре] насъ викши- ехъ. и сен се повеление господина Лазара писа се лъксеца ген- вара . д. данк 8 слак]номъ град8 господства ми Кр8шевц8 въ лѣкто . хъшq(e). и снем8 повелени[ю господства ми милост- никъ логофетъ Ненада и Петаръ ж8панъ и членникъ] Михо и кефалия Гонславъ.

A tergo manu recenti: Poueglia de conte Stefano, fiol de Lazaro, de 1487. a di 9. zenaro. Poueglia de conte La- zaro de 1387; et manu vetustiori: Priuilegio, che li mercadi e comerchii de sale non siano ma in luogi usati.

Apographum chartac. in c. r. archivio Viennae; aliud apographum habes in cod. ragus., ubi etiam haec leguntur: MCCCLXXXVI. die 9. genaro, priuilegio de conte Laçaro de le uxançe de Raxia. E cod. rag. mutuati sumus uncis [ ] inclusa.

CXCVI. (1387) 6895. 20. januarij. Priština.

Vlk Branković confirmat privilegia concessa Ragusinis.

† По милости вожни и Блкъ Бранковиќ пиш8 въ све- дение въсемъ, како послаше властеле д8бровъци поклиса ре свое господин8 ми кнез8 именомъ Никол8 Г8иделика и Йко- ва Бавчилника, и донесоше к нем8 записание великаго госпо- дина цара Стефана, и господинк имъ кнезъ не потвори, н8 паче и потврѣди; такоге и къ мне догоше више речени вла- стеле д8бровъци, и я Блкъ, видевъ писание великаго го- сподина ми цара Стефана и господина ми кнеза, такоге не

потворихъ, и въ паче и потврдихъ, и ѿвакон ѿчинисмо: ако се ѿчини која пра мерю дѣбровчани и срѣбли, да се поставе половина сѣди дѣбровчанскихъ а половина срѣблъ, и да се прѣдъ ими пре, и да е порота дѣбровчанинъ негова дѣжина дѣбровчане, кон сѣ ѿнъдѣзи, или кон се дѣбровчане на гю 8 наинближнѣль мястѣ: ако ли очухоте ѿкон свѣдоcheвъ, кон се пре, да поставе половина дѣбровчанъ а половина срѣблъ, а ѿдъ ѿнъдѣзи свѣдокъ да не волиъ ниеднъ покеки; ако ли ѿзимаю коју прѣ саси з дѣбровчани, такоге да се сѣде како и срѣблѣ, половина саси сѣди а половина дѣбровчанъ; и да не позива срѣникъ дѣбровчанина на сѣдъ никамо тѣкмо прѣдъ ѿнен сѣдне, такоге и саси да се пре прѣдъ ѿнъдѣзи сѣднили, а да се не мѣче прѣдъ ме прѣдъ Блака ни прѣдъ кепалию; и ако кон доубровчанинъ коупи коня, и ѿноган коня ѿхвати срѣникъ или сасинъ, и рече: *Вкраденъ ми е или гашенъ, да се штѣкалии дѣбровчанинъ, како не скита ѿномъзи коню ни гаше ни татке,* и въ га е вѣшилъ: ако вѣде драго ѿзети срѣникъ ѿноган коня, цио вѣде даљ дѣбровчанинъ за ѿноган коня, този да мѣ врате, ако коня личнога да не волиъ ѿдрѣжати; и гдестане дѣбровчанинъ на станъ, ако вѣде ѿнъ прѣво сталь на ѿномъзи станъ, да не волиъ срѣникъ стапати кеж-негова хтениа, докле ѿнъ стон ѿнъдѣзи; и кон годе дѣбровчанинъ иде с трѣгомъ своимъ или с тоугимъ по трѣговехъ по земли моши, како имъ е вилак законъ прѣгре за този 8 прѣве господе 8 цара Степана, такон да имъ е и съди законъ; и цио длаа дѣбровчанинъ срѣникъ свое имание 8 вергъ, ако мѣ запши срѣникъ, и рече: *Не си ми даљ, да рече дѣбровчанинъ свошъ веромъ и дѣшомъ, цио мѣ е даљ добитка, да мѣ плати;* и вѣде идѣ дѣбровчане по земли по моши с трѣгомъ, где га ѿзи гаша или га покрадѣ 8 селе, да имъ плати ѿколина, цио имъ ѿзи гаша ил-и-мѣ се вкраде: ако л-и-мѣ не плати ѿколина, да имъ платю ѿ Блакъ; и да не намета дѣбровчанинъ 8 трѣговехъ 8 моши земли; и кон се сѣ дѣбровчане зацащили по монхъ градовехъ, тизи да зигю градъ и да чваха: *Тко ли сѣ гостне и не сѣ се закащили, да имъ е на воли како имъ годе;* и ако се разгне дрѣво дѣбровчано 8 примирию, цио ѿтече 8 мою землю, кон е вилак законъ за този 8 прѣве господе и 8 цара Степана, тѣзи законъ да е и съди;

И ТКО СИ ЛЮБИ ИТИ ИЗЪ МОЕ ЗЕМЛЕ 8 Дѣброкникъ или срѣбникъ или влахъ или чи гдѣ чловѣкъ на кѣплю, всаки да иде свободно, да га не всталамъ иа Бѣлкъ ни кепалия ни иинъ тко, а што имъ е кнѧзъ законъ при царѣ Степанѣ, тѣзи и сѣди; и за тѣргове поморске и за сланице, ако ми богъ поможе, тѣре кѣде тѣдеви моє владание, кѣде се вили тѣргове и сланице 8 прѣке господе и 8 цара Степана, тѣдеви да вѣдѣтъ и сѣди, а иињде да не вѣдѣтъ иињде; и цио се пре мегю сокомъ дѣброчане, или се вѣде вчнило 8 срѣбникъ или 8 дѣброкнике, да се пре прѣдъ кѣнесломъ дѣброчаномъ и прѣдъ нихъ сѣдими, 'и што сѣди кѣнесль и негове сѣдне, на томъ да стоје: ако ли ви не хотѣтъ дѣброчаникъ стояти на томзи сѣдне, да є воликъ кѣнесль и негове сѣдне юногази свезати, докле плати, цио є юсгенъ, а тогази закона да не воликъ потворити кепалия ни владалкъ ни иа Бѣлкъ. и ако се славчи дѣброчаникъ скмркть 8 земли моши, што є негова иманіа, да за тои немамъ посла иа Бѣлкъ ни мон кепалия ни иинъ тко, тѣкмо да си є, комъ га дада юнкви на скмркти или дѣброчанко, и да не дѣброчаномъ посиланога дара. и ако се славчи, тѣре се свагю з дѣброкникомъ, да имъ прїпокемъ на шестъ мѣсецъ пр(ѣ)те тога, како да си изидѣтъ вси дѣброчане и-з-емле моє сквободно с иманиемъ, а писа се сна милостъ покеленијемъ господина Бѣлка 8 града 8 Принине, мѣсца генара . . . . . дњикъ, вк (лѣто) . . . . . а томъ милостници властеле Бѣлкови Тодоръ Хамировицъ и Прѣниакъ војвода и Смиљ челиникъ.

A tergo: Poueglia de Vuch Branichowich de 1387.

Sigillum pendens. .... печатъ. Origin. chartac. in с. г. archivio Viennae. Спомен. 73.

CXCVII. 1387. ind. X. 9. aprilis.

Stephanus Tvrto, Bosnae rex, et Ragusini foedus ineunt contra omnes, excepta Hungariae regina Maria.

† Бѣ лѣто . . . . . иињдиција . . . . . лѣта же мѣсца априла кѣ . . . . . дњикъ. сије јесть вѣдшмо всакомъ, ере юдѣ старѣхъ крѣменъ, юдѣ конихъ ић паметара, вѣзда кѣла јесть срѣдњана любљу, права добра воли, крѣпъ мѣръ и тврђда приизнъ мегю прѣвисокога и 8зможишига господина господина Стефана Твртка, милостнију којијшмъ краља босњскога и

српскога и јще и нјеговића прѣгнїћа а на влашиш дубров-
га споменитни господина Стефана кана и господина Бла-
дислава, родитеља нјегова, господа племенита босњска, и
мјеђу јпћине и властелине и людје града Дубровника: а сјда
с јвон врѣме богъ својимъ милостију јмножи господство
нјегово и славиш ёзик и славићемъ вѣнициемъ краљев-
ства почи, и господинъ вѣши речени Стефанъ краљ више
и колје већија својија прѣгнїћа јесть любљака града Дубров-
ника, а божијимъ милостију напрѣда и колје ћоје любљти
и милоснїје ћоје скрѣпити, на влашиш мислећи чести и ве-
лике славје, које негувћемъ родитељемъ а веће нјему госпо-
динију краљу града Дубровника јчинићи јесть, а јдје селен и
веће ћоје јчинићи и поченїје пославити: тајгаш ради
вѣши речени господинъ Стефанъ краљ и јпћина и властелин
и людје града Дубровника, ћоје и жљдеће покрѣпити
и потврђети старе любље и пријатње, јвон, и то је иже писа-
ни, једиш срдјце је ктогаш и потврдјеше: а прѣваш госпо-
динъ прѣвисоки Стефанъ Тврдакија краљ и јпћина и града
Дубровника потврдјио и покрѣпљио све повеље и свободе и
законе и је ктогаш и повеље издао своми крѣпости
тврдје; и јще се је ктогаш и господинъ краљ Стефанъ с пра-
вомъ срдјицемъ любљти, јкаравати и вранјти својимъ
сијашмъ и војскимъ града и прѣдјградје и людје и нјихъ
благу Дубровника града с јпротекија всакога господина или
човјека, кто љуко вѣк ћоје злодјеји злоби јчинићи воли јчтетити
града Дубровника воли прѣдјградје или људи воли блага
дубровачкога; и јще је ктогаш и господинъ краљ, да јак
својимъ главомъ и своимъ властелинама ћоје на твији прѣсећи и
потврдјети, када љуко јпћина дубровачка твији јдје нјегова
господства јспростји прѣдје јакији воли јакији, које
јпћина дубровачка пошле воли постави за тѣмъ, и да ство-
ђи повељу своимъ печатимъ јдје прѣсеженија и јдје все, што
је писано с јвонији повељу, и да ю да града и јпћине дуб-
ровачких; и јще је ктогаш и господинъ краља Дубровника
господиније Стефаније краљу, ако се слави врѣме, да ји јак

господинъ краль своимъ главшмъ и своимъ благшмъ, ыманъюмъ и ш-неговъмъ властельми и съ людьми и ш-нихъ иманъюмъ хштъклъ дохи 8 градъ Дѣровицкъ, да вѣши речени господинъ Стефанъ краль и властелинъ и людъю неговъ и негшво имание и своимъ людъ, да ю волъ, и да може дохи, стати и прѣбити 8 градъ Дѣровицкъ свободно, безъважиши, безъзабавиши, а изъ града на свою волю свободни похи с властельми и съ людьми и съ всѣмъ своимъ; и шци се швѣтвие градъ Дѣровицкъ, да господина крала Стефана и негшве властеле и люди стаюће и прѣкиваюће 8 градъ Дѣровицкъ држати и почтѣти приятельски и краинъти с правога срѣдьца съпротѣкъ скакога господина и чловѣка, шетакивкше и съхранѣвкше вѣръ и честь племенѣте наше госпоге кралице Марѣј 8грѣске и кїере докра 8споменѣтия господина крала Ашваша, с ошвѣмъ законшмъ и швѣтвамъ: ако вѣк се врѣмъ слѹчило, тere госпога Марѣј кралице 8грѣска вѣла 8 свою швласть и свободна, тere быти тирава вола искала господина крала Стефана, ща когъ 8паси, а 8 шнои врѣмъ господинъ краль Стефанъ и негови властеле вѣли 8 Дѣровицкъ, тьда се швѣтвие шпѣнина дѣровицка господинъ кралю Стефану, да мѣ прѣповѣ, и да мѣ да ровкъ правкъ и подшви, како до ровка може шиь господинъ краль Стефанъ похи, ызлѣти изъ града Дѣровицкъ, гдѣ людъ ниемъ гшдѣ вѣде, и съ властельми и съ людьми и съ иманъюмъ шеговъмъ свободни и безъзабавиши; ако ли вѣк наша госпога Марѣј вѣдѣ свободна и 8 свою швласть, како ю речени, тѣрала, искала господина крала Стефана, чеса когъ 8паси, прѣгре него ли вѣк шиь ылѣзк 8 Дѣровицкъ, и не вѣдеши шиь 8 Дѣровицкъ, тѣдан шпѣнина и градъ Дѣровицкъ да нѣ држанъ прити 8 градъ господина крала Стефана вола негове властеле и люди вола нѣхъ иманъю съпротѣкъ честь и вѣре госпоге наше племенѣте кралице Марѣј 8грѣске; и шци шпѣнина града Дѣровицкъ швѣтвуетъ се, и да има и да држи господина Стефана крала за свога срѣдьчанога и навлашнога приятеля шнакон, да нѣкіеднога иного приятеля не имаютъ вѣнега и срѣдьчанїега ѫдъ нїега, и да нѣ за ѕединъ иного чловѣка приятеля не промѣнє, не ѿдѣлѣчи си є приазнѣ господина Стефана крала, и да нѣ за

МОЛЬБЯ НѢ ЗА ЗЛАТО НѢ ЗА ИМАНИЕ СЕГАИ СВѢТКА НѢ ЗА КОЮ
ЛЮБО ВОЛАНЬ ВОЛА ИБѢКТЕ ВОЛА ДАРЕ НЕ ШДКПЧСТИ ГРАДЪ ДВ-
БРОВНѢКЪ ПРИАЗНЬ ВѢШНЬ РЕЧЕНЬ ГОСПОДИНА СТЕФАНА КРАЛА:
ТАКОГЕ СЕ ИБѢКТВІЕ ГОСПОДИНЪ СТЕФАНЪ КРАЛЪ ЗА ВСЕ ВѢШНЬ
РЕЧЕНО НЕ ШДКПЧСТКТИ НѢ ИДЫЛЧИТК СЕ ШДК ПРИАЗНИ ДВ-
БРОВНѢКА ИНАКОИ, КАКО ІЕ ЗГОРА РЕЧЕНО, СЪХРАНЕНА ВѢРА И
ЧЕСТЬ НАШЕ ГОСПОГЕ ПЛЕМЕНКТЕ МАРТКИЕ КРАЛЦЕ ВГРЫСКЕ.

Aprographum chartac. saec. XIV. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 17.

CXCVIII. (1387) 6895.

Vlk Branković.

Писа се повелѣніемъ господина Бѣлка въ домоу све-
тыхъ архыстратигъ Михаила, Гаврѣла при господинѣ и
ѹчители бывшиимъ патриарескѣ курь Ефремѣ, лѣто же вѣ
тогда . . . . . писа се роукою грѣшиаго инока Никодима,
Мрѣчете и Притака.

E libro manu scripto monasterii S. Pauli in Atho. D.
Авгааш. Опис. 74. Св. Гора. 117.

CXCIX. (1388) 6896. 26. martii. Štip.

Constantinus dominus.

Subscriptio: Бѣ Христа бога господь Костадинъ.

Origin. in mon. Russorum. D. Авгааш. Опис. 78. Св.
Гора. 143.

CC. (1376—1389). ind. II. 16. maji. Peć.

Spiridon, Serborum patriarcha, confirmat donationem
factam ab imperatore Lazaro monasterio Ždrelo.

Понеже приниде къ смиренію ми честнѣшии въ ино-
цѣхъ старкцъ курь Григории и съ своими благоговѣнными
инокы, принесе же и честное писаніе самодрѣжца всеи
срѣбровскїи земли, господина кнеза Лазара, повелѣваю и
моле смиреніе ми, яко благословимо дѣло егш юже божь-
ственоє и благоприятноє, юже сътвори црквовь ѿть осно-
вания въ мѣстѣ рекомѣ Ждрелѣ бранничевскомъ въ име
прѣчистыи богородище светиихъ, принесе же и хри-
соквѣль господина кнеза, югоже сътвори цркви тон, якѡ

да съгледамо и дъховною властию потврдимо, юлика онъ въ немъ приложи и записа цркви тон прѣсветыю богородице ждрельскыю: приюель же смиренію ми повелѣнию и моленію самодръжавнаго господина кнеза Лазара и зговоривъ съ всѣмъ съборомъ светыю и великию нашею цркви, прѣвѣю благословляю богоугодно дѣло югш, благословенію да юсть на домоу прѣсветыю богородице, и да не прѣстанеть слава божия и по немъ господинъ кнезъ и госпожди кнегыни и чедомъ ихъ до вѣка; по семъ повелѣва и запрѣща смиренію ми дъховною властию, и моли, югоже богъ шправди по господинѣ кнези господствовати въ земли срѣбъскон или сына югшва или шть рода югшва или кого любо изволи богъ, не потвореніи и не штвемлюмъ бытиничесомъ, юлика се записаше и 8тврьдиши 8 честномъ югш хрисовѣлѣ. кто ли се обрещетъ и дръзнетъ потворити или штети или прѣложити въ штѣчажденію что либо шть домоу прѣсветыю богородице, юлика се приложиша и записаше, (и) по томъ юшетъ приложити или шть ктиторъ или шть властель или шть кого либо христигнанина, таковыи да юсть проклетъ шть господа вседръжителя и шть прѣсветыю владычице нашею богородице и шть силы чистнагш и животворещагш креста господня и шть .вѣ. светыхъ апостоль и шть .тн. светыхъ отъць въ Иисусе и шть светыхъ седмихъ съборшвъ православныхъ, и честь юго да вѣдетъ съ Иудою и съ распѣньшими господа и рекышими: кръвъ югш на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и шть смиренія ми проклетъ да юсть въ семъ вѣцѣ и въ вѣдѣщемъ. видѣ же смиренію ми записано и 8тврьждено господиномъ кнезомъ ономъ мѣстѣ, рекъше црквокъ прѣсветыю богородице, съ селы и съ людми съ всѣми великиими и малыми чистнѣишемъ въ иноцѣхъ старцѣ курь Григорио синантѣ и югшвымъ калвгершмъ, старцъ бо курь Григорио своимъ калвгерамъ потврди се и въздвиженіи и създании храма тогш и и нѣхъ вешехъ съ помошнию господина кнеза Лазара, да такоже даль мѣ юсть она вся господинъ кнезъ юмъ и югш калвгершмъ и записаль и 8тврьдиль, по томъ образѣ и смиренію ми записа и 8тврьди онози цркви съ всѣми, юлика пише хрисовѣль господина кнеза, да юсть старцѣ курь Григорио за живота, и по

неговон скркти да је калгеришмк, кои с8 се потр8дили ш-ниме въ ономъ м8стк; и да не в8де ють ин8д8к и8менк въ м8стк томъ тъкмш ютк калгеришк юговыхъ, кои с8 се т8 потр8дили; и да и8стъ волки митрополитъ м8ста того или цркковници его закавлати или оскрблати и8мена и с8-ци8 т8 братию ни чесо лико ни за мало ни за велико кромк помена и окласти д8ховне, ик да юсть вольнь старкц курк Григории, иакже (въ) хрисов8ль пише господина кнеза Лазара; по томъ да с8 волки братия Григоријска оставшаа сь к8тами, юлика записаше се (въ) хрисов8ли, и въ си8ъ молю, запр8щаю д8ховною властию, иакже въ кши реченыхъ, симъ непотвреною в8ти: кто ли потвори что люко ютк си8ъ, да юсть на немъ кши писана клетва, и ютк смиренниа ли да юсть проклетъ въ семъ в8кцк и въ в8д8и8емк. изв8стнаго ради 8твр8ждениа сна изложи смиренниа ли, и записа и под8писа л8кто .г8нз. индиктиона .в., м8сеща маја .в.. дни. 8 Пеки ютк рождество христова .жуне.

Спурдишик милостию вожнию патриарх Срквиемк и Примориу.

Ex archegrapho, quod servatur in monasterio Ždrelo seu Gornjak in Serbia prope Požarevac, publici juris fecit J. Vujić in Путеш. по Сербији. 73—76. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigebatt. 15. Nos textum restituere conati sumus. Nota annos 6857 et 1455 male se habere incuria prioris editoris: nos annos 1376—1389 posuimus, priore enim Spiridon factus est patriarcha, posteriori Lazarus diem obiit supremum; indictionis prioris editoris rationem non habuimus, timentes, ne hic quoque error lateat. P. J. Šafar. annum habet 1455.

CCl. (1389). 15. junii.

Stephanus Lazarus, Serborum imperator, moritur.

М8сеща юнија .в.. дни пр8стави се благочестиви кнез Лазар.

E Vukii typico chilandarensi.

CCII. (Post annum 1389.)

Stephanus Lazarus, Serborum imperator.

Бъ Христе кога благовѣрни и прѣвысокыи благодѣжавни Стефанъ кнезъ Лазаръ всѣмъ Срѣблемъ и подѣнавскимъ странамъ господинъ.

Inscriptio monumenti ejus in Ljubostinja. J. Vujić. Путеш. по Сербии. 106.

CCIII. (1390. 9. мај.)

Nobiles Ragusii Vlk Branković et dominae Maraе et eorum filiis Gregorio, Georgio et Lazaro promittunt se eorum deposita accepturos et ipsos in urbem suam recepturos esse.

† Бъ име ѿтъца и сина и светаго дѣха. шкодувамо се ми властеле града Дубровника: кнезъ Яндреја Бинччиликъ, Никола Менчичникъ, Матеј Жорговикъ, Никола Гвидаликъ, Аља Ђаникъ, Петре Сараковикъ, Жанъ Соркочевикъ, Климе Гвачетикъ, Блкъ Бранковикю и госпоги Марѣ и нихъ синовомъ Григориј и Ѓурѓиј и Лазаръ и дубровон дѣци, коихъ те имати, въ госода кога всеудѣжитеља и прѣкистѣ њего матеръ Богородицѣ и въ силѣ чистаго и животвореџаго крѣста христова и . вѣ. врѣховнихъ апостоль и всехъ светихъ иже ѿтъ кѣка кога ђодившихъ, по томъ и въ дѣшевише више реченихъ властель, како да си постави господинъ Блкъ и госпоги Мара и нихъ синовомъ покладъ, колико имъ драго єздѣ, ёнасъ, и да се имъ волни ё всяко врѣмѧ ёзети га ѿдъ наасъ, и да не сътворимо јваковѣ покладѣ ниеднога лѣкавства, ни да га дамо иномъ комъ тѣкмо господинъ Блкъ и госпоги Марѣ и нихъ синовомъ, или ѿни комъ рекѣ; ако ли би дошло до тогаи врѣмена, ща кога не дан, тере не ёзможе господинъ Блкъ дрѣжати землю срѣпскѣ, ё га иждени ёгри или тѣрци или тко ини, да ми примемо господина Блка и госпоги Марѣ и нихъ деци и нихъ ризници ё нашъ градъ на нашон вѣре безъ всаке сѹмиње, колико кога годе ѿдъ нашихъ племенитихъ граганъ, и да не сътворимо никое лѣкавство или безаконије ё господинъ Блкъ и госпоги Марѣ и

и вихъ деце и вихъ ризници и вихъ вѣрнихъ, тко ш-ними вѣдѣ, и вихъ иманию, и никъди да не сктворимо ми, цю е прѣзъ колю господина Ілка и госпоге Марре и вихъ дѣцѣ, и вихъ главахъ и вихъ иманию; и ако би дошла нѣкога сила на градъ на нашъ, ца когь не дан, прѣма чемъ не висмо могли быти, или 8гри или тварци или тко ини, и 8спросиши господина Ілка и госпогю Марре и вихъ деца и вихъ имание, да вихъ не дамо ииедномъ8 човѣкѣ на свете, ако висмо добили иими всѣ скѣть; ако ли ни вѣде до толике 8енности, како не висмо могли 8чинити, да смо свободни ми и ѿн с иами, а ми прѣво тога да штѣратимо господина Ілка и госпогю Марре и вихъ деца и вихъ имание, и тко ш-ними вѣдѣ, камо рече господинъ Ілкъ, свободно, и про можемо, да вихъ штѣратимо, и никъди да не помислимо нѣкое зло или нѣкое лѣкавство и господинъ8 Ілкъ и госпоги Маррѣ и вихъ дѣци и вихъ иманию, ни да сктворимо кое зло и вихъ, и про нѣк ииак хотение, и вихъ главахъ и вихъ иманию, никъди да не сктворимо, ако би ни всѣ скѣты говорилъ, да 8чинимо нѣкое лѣкавство и не-правдѣ или кезаконие и главе господина Ілка и госпоге Марре и вихъ деце и вихъ иманию, да не примемо никомъ на свѣтъ за този, цю вѣ быти на вихъ зло, и да вихъ такози склюдемо колико сами сеke и скон градъ толико господина Ілка и госпогю Марре и вихъ деца и вихъ имание и тѣхъ-зи, тко ш-ними вѣдѣ, всякому правдомъ и истиномъ безъ всякога днишлага 8миниленія и дѣла; и ако 8схоже, да си сктвори црквкъ по свои вѣре, свободно, и ако кемо ми више писани властелѣ и наши послѣдни прѣстѣнити про шть клетки юдѣи више писанихъ господинъ8 Ілкъ и госпоги Маррѣ и вихъ дѣци и вихъ иманию и вихъ вѣрникъ, да ни 8кию више писане клетки зде и вѣ вѣдѣшимъ вѣцѣ, и да смо штлав-чени тѣла господна, и да смо причтени к Нюде и Яри, и в темъ, кон распеше господа, и рекоша: црквъ его на насъ и на чедехъ нашихъ аминъ, и сикози прие посыльникъ господина Ілка, како цю е записаль господинъ Ілкъ властеломъ гра-да Дѣбровника, да този вѣкиши господинъ Ілкъ, ако више не 8зможе.

A tergo: Copia de la poueglia de miser Volch Branconich MCCCLXXXX. die VIII. maio.

Apographum chartae. in e. r. archivio Viennae. Сионен. 76.

CCIV. 1391. 15. aprilis.

Bēlijak županus et Radič vojevoda Sanković Ragusini tradunt župas Konavlje et Vitalina.

Ба име ћца и сина и светога дъха аминк. ба лѣто рожъства христова .ч. и .т. и .д. дѣсть и .а., мѣсца априла дань .еї., а се всакомѣ чловѣкѣ садишишемѣ и послѣ квдѣшемѣ до вѣкѣ вѣкома најѣшемо знанкѣ и видѣнкѣ паметкю сномѣ повеломѣ и записанкемѣ, како ћ жупанъ Гѣлакѣкъ и воевода Радичъ, братъ ми, Саньковићи позналимо ка истинѣ по старѣхъ писмѣхъ и по старѣхъ паметарѣхъ, добрѣхъ лѣдехъ, кои се чали юдѣ єднога колѣна до дрѹгога и по вѣдѣщихъ вѣлѣзѣхъ и зламенѣ: на Цаптатѣ при мори есть виљ градъ стари Дѣбровникъ полагъ жупе конавальске, којемѣ градъ пристојниче жупа конаваоска, и вѣше мѣ племенито та жупа и дрѹге земље и лѣкста, и када се онъ стари градъ расѣ и опустѣ, тѣда господа рашкаки и хѣмъска 8 тен дни кривиномѣ посѣдоше и по сили 8веше конавалскѣ жупы и дрѹга лѣкста тоган града, и тада граѣне пондоше 8 тврдо лѣксто, и зидаше градъ Дѣбровникъ, кои есть и данасъ южкомѣ милостию почтенкѣ и словодань, юдѣ конѣ лѣди старога града је џе се родили и наслѣдили властеле града Дѣбровника; а сада ћ жупанъ Гѣлакѣкъ и воевода Радичъ промисливше, ере право и достонно есть 8всакомѣ вратити и дати свою праву и свою баџинѣ племенитѣ старѣ, и познавши чти и слѣжъве, кое градъ Дѣбровникъ вазъда есть 8чинишиль господѣ рашкаки и косаньскаки и хѣмъскаки, а налацъ нашемѣ ћци Санкѣ и всѣмѣ нашѣмѣ родителемѣ, и знајуће люкквѣ и приѣзань, коју нашъ штацъ Санько и наши стари и ми имамо и имали смо з градомѣ дѣбровачьцѣмъ, хотѣмо нимѣ вратити и дати нихъ баџини и племенито, каконо есть врѣдно и право, и сада юдѣ данасъ напрѣда дасъмо и потврђуемо и сиомѣ повеломѣ записуемо 8 вѣкѣ вѣкома јпѣни и властелемъ града Дѣбровника жупы конавальске и зъ Дольномъ Горомъ и градъ Соколь, кои је 8 нои,

и вса села и лѣди и землье и горе и паше и воде и мѣлине и дохутьке и все, що пристон жѣпѣ конавальскон, и са всѣми лѣкми и границами, кое сѣ с Трѣбнинемъ и с Бѣснинемъ и до мее и границе драчевицкке и до прѣдѣградѣк дѣбровачкага и до мора на Цаптать и около, како е опѣтекло море, до Молѣнкта; и още шнакое даємо и потврьюемо села и землье Биталине до своихъ лѣк и границъ и до мора до пристаница Молѣнкта и с отокомъ, кои пристон Биталини, на име Молѣнатъ, 8 коеи жѣпѣ конавальскон и 8 градѣ и 8 лѣкста више писана сада Жѣнѣ Сорѣкочекиѣ и Палькѣ Гѣнѣдѣлкиѣ поклиса ромъ дѣбровачкѣмъ ми жѣпанѣ Бѣлѣакъ и воевода Радичъ шкѣбасмо се нашомъ вѣромъ и клеткомъ ниже писаномъ поставити е 8 дрѣжавѣ и 8 шѣластѣ и 8 госпоцтво, каконо 8 нихъ кацинънѣ племенитѣ, шпѣнинѣ и властелин града дѣбровиника и нимъ изѣдати 8 нихъ рѣкѣ и 8 областѣ и стражѣ града Сокола и вѣсѣ више 8 писанѣ жѣпѣ конавальскѣ и виталинскѣ, да сѣ вольни властеле и опѣнина дѣбровачка 8чинити и створити и господовать градъ и жѣпѣ и лѣкста више писана, како свое праве и влаще кацинне, каконо могѣ 8чинити ѿдѣ свога старога владанѣк и дрѣжаве; и още се обѣбавамо шпѣнини и властелемъ дѣбровачкѣмъ створити, да наглавити лѣдне и боли ѿдѣ жѣпа присегѣ 8 нихъ вѣромъ и дѣшомъ и клеткомъ, да бѣдѣ вѣрки опѣни и властелемъ дѣбровачкѣмъ: и ако бы не тѣли конавлане и виталинане примити за госпоцтво дѣбровачко вола не бити послушни, али 8 кое любо врѣме ако бы се ѿдѣвргли и не били вѣрки, да ихъ ми тѣрамо и имамо како наше неприѣтели и како наше влаще невѣркини, и всомъ нашомъ силомъ шкѣратити ихъ и подѣбенти подѣ госпоцтво и шѣласть дѣбровачкѣ; и шще шбѣбавамо се опѣни и властелемъ града дѣбровиника чѣвати вола шѣровати и бранити жѣпѣ и градъ Соколь и лѣкста више писана ѿда всакога зла, ѿдѣ силе, тадѣвѣ и ѿдѣ всакога господина и властелина вола тко любо и нога, кои бы хотѣли помести вола 8зети жѣпѣ вола градъ или лѣкста више писана вола нимъ кое любо зло вола цѣтѣ 8чинити; и шще се шкѣбавамо, аће бы кои нашъ чловѣкъ вола ѿдѣ наше землье ѿдашаль тere пошаль вола приселив се стат 8 конавальскѣ жѣпѣ али 8 Биталинѣ, да е воланъ поинти, а ми

и и нашъ чловѣкъ да не кранимо ни зло 8чинимо томъи чловѣкъ; такое ако ки кои чловѣкъ ѿдь Конавли вола ѿдь Биталине ѿдашалъ, тере се приселилъ и пошаљ 8 нашъ земља, ѿкѣнаваю се дѣбровѣчане, да не кране ни зло 8чине томъи чловѣкъ. и всемъ више писаномъ присташе и потврдише написе гостое и драг(а) на(ша) сестра и нашъ стриць жианъ Градоє и Бѣдела и Санѣчинъ, наша братъ, за сеke и за свою дѣкъ и за послѣдкнѣ всѣхъ наск и вси наши властеле, а на-
калицито Миле Тѣклековић и своимъ сини и Братој Радо-
нићъ своимъ сини и Стѣпко Шэрбенитъ своимъ сини. ѿјкъ за постражнене 8сега више писанога 8 рѣке Жиана Сорькоче-
вића и Палка Ганѣдсанїа, поклисари опѣнии дѣбровачкен, ми Бѣклѣкъ и Радичкъ са всѣми више именованѣми на свето
писмо христова є(ванѣлиа з добр)е воле и с права срца єсмо
присегли нашомъ вѣромъ и дѣшомъ и нашега ѿтѣца и ро-
дигелк на(шихъ и с)ветѣкм љуркемъ и архангеломъ Михаи-
ломъ нашими крестнѣми имени, да створимо и свршимо и
тврдимо 8все писано 8 сион повељи, и да наша дица и наши
послѣдкнѣ и наши властеле и всаки нашъ чловѣкъ сврши и
не смете си писанке, и тко лѣбо ини гостодникъ ни чловѣкъ,
гдѣ моремо ми сећи, а ми више писани да се не поречемо ни
потворимо семъ записанку: ако ки се тко лѣбо наск вола
или потвориљ вола порекалъ или иѣкое зло 8чинилъ супро-
тивъ нашѣкъ сѣкъ обѣтомъ, да є анатема, и да є проклетъ
и ѿдь бoga и ѿдь прѣчисте когбородице и ѿдь частнаго креста
и ѿдь .вѣ. апостолъ и ѿдь .д. єванђелистъ и ѿдь светѣхъ
љуркѣ и архангелла Михаила и ѿдь .ти. светѣхъ ѿтацъ
иже никенскѣхъ и ѿдь всѣхъ светѣхъ и светицъ божијхъ, и
да є причест(никъ къ Ю)дѣкъ и дѣкѣв(о)ла, и проклеџтво очи-
но и материно да донде на онеи, кон се те порећи и потво-
рити семъ записанку... повелѣкъ, коју смо потврдили и на-
шѣми печати (пе)чатили. а се писа Грѣбанацъ Хлапчићъ
(и)моћаникъ р(аб)ъ жијана Бѣклѣкка и војводе Радича и нију
дик(вк).

Duo sigilla pendentia: печать кнеза радича. печать бѣклићков. Origin. membran. in c. g. archivio Viennae.
Спомен. 78.

CCV. 1391. 15. maji. U Zaborah.

Radić vojevoda, filius Sanko, statuit posse Ragusinos in terra sua libere mercaturam facere.

† Ба име јштыца и сина и светога дхса. да јесть вѣдомо когомъ и светимъ Михаиломъ архангеломъ и вси ми, кои съ господинъ когдъ 8годили, како да вѣръ војвода Радичъ свога јша кнезица Санька и госпоје Радосаве и свою Радичевъ и своје госпоје Гонсаве своји брати и прѣателемъ властелемъ дѣбровачнимъ, да сваки дѣбровчанинъ ходи с тѣломъ и бес-тѣга свободно по всемъ мојемъ владаню, и гдји годи ће 8змогъ дохитити..... ни царине нѣ сиље ни ниједне неправде, него ли да имъ съ вси доб..... Станица и 8 бана Станица и 8 Твртка..... опѣни дѣбровачкои 8 все повеле и свобоч(тиње госпо)де српске и босанскe и хомјеске, и да не порекъ ни прѣдъ..... (опѣни дѣбровачкои ће војвода Радичъ. и с мојими властелинами заклесмо се..... (свѣтимъ дхомъ и четиримъ јеванђелисти и .вѣ. апостоли и .б. извѣранихъ, и тои прѣсегосмо кнезъ Жигнъ Сорвочевићъ и Павкъ Гундзићъ дѣбровачнимъ поклисајомъ. и синамъ повеломъ записају и потврђену печатију мојимъ печатију лито рожаства христова тисаћъ и .т. и деветъ десетъ и .а. лито, мѣсца маја .еї. дњу 8 монју дворију 8 Заборахъ. а писа Рашко дњакъ.

Sigillum pendens: печат кнеза радича. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 80.

CCVI. 1392. 17. iulii. U Dolnjih Krajih u Lušcih.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex; confirmat privilegia concessa Ragusinis a prioribus regibus.

Ба начетакъ јштыца, ба изъчињенје и санктијемъ светаго дхса, иже ба начетакъ небеса дивнимъ 8тврђенујемъ 8тврђди, и васеленијю своју волју јснова, за милосрђе же милости сниде с небесе на земљу чловѣколюбно, и падње чловиче српкство прѣстапленјемъ собоју јбоживъ на небеса вазъвѣде, димъ же вса јада небитнија ба витије састалена биште, димъ же и погибъшије јвѣце домај изравијева ка истинномъ пастирѣ и богу вседржителю вазъвраџене биште,

димъ же и куфтарѣ цареци по всен васеленномъ 8тврждають
се и красеце се славеть кога вседржителѧ: даожде же и азъ
Стефанъ Дабиша, по милости его божества краль Срѣблюемъ,
Босни и Прѣморїю, сподобліенъ виехъ царствовати ва
земляхъ родитељ и прародитељ нашихъ, творе правдѣ и
изъправиае правила, чине милости и записаникъ, кирѣ же дает
градовомъ и владанкѣмъ, малимъ же и велицимъ, всакомъ
же по достоїнию его, и тако састоїти ми се кралевѣстѣ
ва мирн и ва слави: и тагда прѣдоиае ва славни дворѣ кра-
левѣстѣ ми 8 Трѣстивицѣ племенити и мѣдрѣ мѣжн
славнаго града Дѣбровника властеле и поклисарие Стифандъ
Лѣкаревићъ и Рафаилъ Гѣчтићъ съ почтенними и многоцин-
ними дари и часткими, ѿдѣ реченнога града Дѣбровника,
властеле и шпѣхине и тиѣ речени поклисарие са всакою лю-
бовью наск искаше и изъправиаше за 8вите и за законе и за сво-
бодыцине реченнаго града, кое с8 имали 8 повелахъ с роди-
тељ и прародитељ нашими, з господомъ срѣбъскомъ, раши-
комъ и босаньскомъ, како да бисмо и ми по иѣничаю речене
господе нѣмъ потврдили и 8становитили прѣвихъ нашихъ
свокодыцине, законе и 8вѣте и повелје господе срѣбъске,
рашке и босаньске; и ми слизавише и разѣмнкише иѣхъ по-
добне, разѣмне и прѣличне прошне и имавише съвѣтъ с прѣ-
високомъ госпоншмъ богодарованномъ ми кралѣцомъ курѣ
Еленшмъ и с властели и велиможами кралевѣстѣ ми сатво-
рѣ милостъ кралевѣство ми реченному 8 граду Дѣбровнику и
властелемъ и шпѣхини дѣбровачко по сѣхъ нашихъ листихъ
и повелахъ, за иѣхъ срѣдъчанѣство потврдилисмо имъ все
повелје речене господе срѣбъске, рашке и босаньске и повелю
господина крала Стефана Твртка, кою є 8чинилъ речено 8
граду Дѣбровнику подѣ лѣти рожества христова .чтон.,
мѣсеца апрѣла .т. дња, и ине все повелје и свокодыцине,
законе и 8вѣте прѣдѣние и послидне, кое є иѣмъ 8чинилъ и
записалъ речени господинъ краль Стефанъ Твртко, да є до
вика речено 8 граду и егѡ шпѣхини тврдно и непорочно на-
ми и нашими послидними, паче да с8 всегда становити 8
всихъ реченихъ повелахъ и 8 законихъ, 8вѣтнихъ и свокоды-
цинахъ речене господе срѣбъске, рашке и босаньске. и речени
властеле и поклисарѣ града Дѣбровника прѣмише и завезаше

се краљевств8 ми давати јтк реченаго града и шпкћине србъски доходакъ дви тис8ци неркперь динари д8кропачкихъ всяко годище на дмитровъ дњк по закон8 и вит8, како с8 давали нашем8 брат8 свето почившем8 господин8 краљу Стефан8 Твртк8. и на то више писанно прѣсегохъ азъ речени краљ Стефанъ Давиша и съ богодарованомъ ми господишмъ кралицшмъ курь Еленомъ на светомъ євангелыи и на часномъ крести господни и съ властели краљевства ми: съ воеводомъ Хрвбомъ, и воеводомъ Блаткомъ Сорскимъ, съ кнеземъ Стипоемъ Хрватинићемъ, съ кнеземъ Радосавомъ Прѣбинићемъ, съ кнеземъ Добросавомъ Дивошвићемъ, съ Тифачишмъ Баталијомъ, съ кнеземъ Гојкомъ Драгосалићемъ, ж8паномъ Тврдисавомъ Т8ицомъ, съ кнеземъ Бљчићномъ Блатковићемъ, съ кнеземъ Консавомъ Ђоеводићемъ, съ кнеземъ Блквцемъ Нарктичићемъ, ж8паномъ Радоемъ Радосалићемъ, ж8паномъ Юрћемъ Тићчиновићемъ, з дворцемъ Станьцемъ Прѣк8шићемъ; и с8мъ үтврђден8 и непорочн8 вѣти до вика нашега и нѣхъ: тко ли ги сне потворѣа или порекаља, да с8 все клетви на немъ паде, и да є клетъ богоља штыцемъ и синомъ и светимъ д8хомъ и вспли вог8 8годињевими. писано ва честитон вонсци краљевства ми 8 Долинѣхъ Краинѣ 8 Лашвицихъ р8кою србъчанога ми сл8ге Ѣвшаша логофета подъ лѣти тогда господа Хрѣста рожденија .чтq. и д8гро лѣтв, мѣсца юла .з1. дњк.

Стефанъ Давиша милостию господа бoga краљ Србъвлемъ, Босни и Приморију и господѣ краљица курь Елена.

A tergo: Poueya de Stephano Dabissa, re de Bossina. Confermazion de le altre.

Sigillum pendens, cuius inscriptio latina. Origin. membran. in e. r. archivio Vienae. Спомен. 81.

CCVII. (1392) 6901. 21. novembris. Priština.

Vuk, filius sebastocratoris Branko, nepos vojevoda Mladen, promittit se soluturum Turcis vectigalia pro bonis monasterii chilandarensis in sua terra sitis.

По изволенїю и милости владики моєго, сладкаго ми спаса Христы, и по прѣнеизреченъном8 юго чловѣколюбию

та рабъ владицѣ моемъ Христѣ Блккъ, синь севастократора
Бранка, 8и8ккъ Младена воеводѣ, пишъ, да јестъ вѣдомо
всакомъ чловѣкѣ, како сложихъ миръ съ тѣрьци, и прило-
жихъ великомъ господину царю Казанту, и сложихъ ш-нимъ
миръ, и кѣда сложихъ ш-нимъ миръ, расписахъ землю всѣ,
колико јестъ въ юласти моєи, како кїмо плакати данкъ
тѣрькомъ, и тѣдан прїидѣ въ господствѣ ми всечестни
старьци хиландарски, куръ Гиерасимъ, посланикъ свѣтаго
монастира Хиландара, и положихъ хиландарскѣ методиою,
колико јестъ въ юласти моєи, 8 методи хиландарскіе .^{с.}
уньги, и този 8зехъ на сїке, да юа токъ сїеке плакати
тѣрькомъ юкъ моје кюкіе, докле сїкъ юа жикъ, а методи хи-
ландарска да јестъ ювокодна юкъ тоган данкъ, да не дава
ници. и сиози юностъ 8чинихъ юа Блккъ прѣчистон матери
божији хиландарскон, како да јестъ сије моје юнисание
тврѣдо и юепотворено методи хиландарскон до муга юи-
кота, и докле давамо даній тѣрькомъ, и по мнѣ югоже из-
воли Богъ и прѣчистаа матери божији хиландарска господо-
кати землю сије или кога юкъ юновъ монхъ или юкъ
сыродникъ монхъ или кога люко, молю и запрѣціамъ семъ
не потворенъ юти икъ паче потврѣженъ методи хилан-
дарскон..... не приложити данкъ на хиландарскѣ методиою
тѣкко .^{с.} 8и8ги: кто ли дрѣзветь сије потвори-
ти и разорити вражимъ наважденїемъ, да таковаго раз-
орить господкъ Богъ и прѣчистаа матери божији хиландар-
ска, и въ лѣкто помоци да ми је лѣкстникъ въ сїекъ вѣ-
цѣ и въ вѣдѣщемъ, а томъ юностникъ юнове Блккови
Грѣгъръ и Гюргъръ и Лазаръ. повелѣніемъ господина Блкка
Лѣкачъ писа 8 Приштина лѣсєца нојемвра .^{ка.} днѣ въ
лѣто .^х. и .^ц. и .^а.

Бѣ Христа Бога благовѣрныи Блккъ Бранко-
викъ господарь Сѣрклемъ и Подѣнаю.

Origin. chartae. in mon. Chilandar. P. Avgam. Опис.
57. P. Uspen. 174. cf. diploma sequens, quod ab hoc non
videtur differre.

CCVIII. (1392) 6901. 21. novembris. Priština.

Vlk Branković, Serborum et regionis danubianaæ dominus.

Subscriptio : Ње Христа кога благовѣрнии Љукъ Бранковићъ, господаръ Срблемъ и Подвнаю.

Origin. chartac. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 50.

CCIX. 1394. 2. aprilis. Sutiska.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, Gojko Marnavitio, roganti, ut sibi conferat „plemenseinium“, litteris consignat Vojnitium et Godaliensium campum.

Diploma in linguam latinam „traductum ex quadam membrana pergamina antiquissima, charactere cyrilliano ac antiqua lingua illyrica.“ Liceat apponere hic nomina testium: Princeps Paulus Radinovitus cum fratribus, palatinus Sandalius cum fratribus, princeps Marcus Radojevitius cum fratribus, princeps Pribanje Masnovitus cum fratribus, princeps Radoslavus Pribinitius cum fratribus, Tepacnius Batalo cum fratribus; ab inferioribus partibus palatinus Harvojus cum fratribus, Paulus Klesitius cum fratribus, princeps Stephanus Octoicius cum fratribus; a Tribotio palatinus Vlatko cum fratribus; a chelmensi terra Georgius Radevojevitius cum fratribus, princeps Gregorius Milatovitus cum fratribus; ab aula marsalcus aulicus Ostojea Obrinovitus cum fratribus; ex Croatia autem marsalcus princeps Joannes Grubetitius cum fratribus.

Indicia vetustatis et nobilitatis familiae Marciae vulgo Marnavitiæ Nissensis per Joannem Tomkum ejusdem gentis collecta. Romae. 1632. B. A. Krčelić, de regnis Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae notitiae. 247.

CCX. 1395. 26. aprilis. Sutjeska.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, filiae Stanae ad vitam donat pagum Velijake in terra chlmensi, qui post ejus mortem pertineat Georgio Radivojević et posteris ejus.

На име ѿтца и сина и свегата духа аминъ. ми Стѣфанъ Дабиша, по милости господа кога кралъ Срблемъ,

Боснѣкъ, приморио, хълмъсцѣ земли, долѣниимъ краемъ, западнѣмъ странамъ, Ђеоргъ, Сои и Подринио, да је видимо всякому човѣку, кому се подоба, да изволи кралевство ми по искрицаю господства сваки благи и добри ѡбразъ сказовати и творити вѣрнѣмъ слѣгамъ а налише съкрывилиомъ и чедомъ своимъ, творе же милости и записания всякому же по вѣрѣ и по достоинию его такожде сътвори милость кралевство ми и съ когодарованіомъ господи когодарованіомъ ми кралицомъ Ѓакномъ кралевства ми кспочтеніомъ дѣтетевѣкъ моен кћерѣ Станѣкъ, дасмо иши наше село господско 8 хълмци земли, 8 имѣ Белинаке, съ всѣми правѣами котари и менами, и да се то село не юдниме госпони Станѣкъ за не живота никадаре, а конь не живота то село даємо кнезу Юрию Радивоевићу и пеговѣкъ квеници а не кћери госпони владѣци и икю дѣтъци и индѣ послѣднему, вѣкъ вѣкома да естъ за племенито. а тому съѣдоци и рѣчици наши властеле ѿтъ кнезу Мирко Радоневићу съ братишимъ, кнезу Павлу Радѣновићу съ братишимъ, кнезу Принбоје Маствновићу съ братишимъ, тепачни Батало съ братишимъ, воевода Сандаль съ братишимъ, кнезу Драгићу Хрватинићу, кнезу Бѣлкосаву Николићу съ братишимъ; ѿтъ долкињу краи воевода Хрвоне съ братишимъ, кнезу Младѣнићу Станчићу съ братишимъ; ѿтъ Ђеорге воевода Бѣльчиха съ братишимъ, кнезу Стѣпана Ѓестонићу съ братишимъ; ѿтъ двора пристава Бѣлкаца Владисалићу съ братишимъ; а ѿдъ своити Бѣлкѣ Иѣмничићу съ братишимъ. а тко ће сиे порећи или нашъ послѣдни или тко ииоплеменникъ, да є проклетъ богомъ ѿтыцемъ и синомъ и светимъ дѹхомъ и . вѣ. апостолома и . д. єванђелисти и . б. извѣранихъ и всѣми богохъгодившими. писано въ дворѣ кралевства ми 8 Стѣфенци рѣкою кралевства ми логофета Томаша Ашкца, мѣсеца априла . кс. дњи, подъ лѣти рожђества христова . чѣто . лѣто.

И господинъ краљ Стѣфанъ Дабиша.

Origin. membran. in e. g. archivio Viennae. Новине српске. 1815. 3. sept. N. 195. pag. 780. P. J. Šafar. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt. 14.

CCXI. 1395. 17. мај.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, žirano Vlkmir et fratribus ejus Tvrtko et Stephano donat ragum Kolo.

Ба име јштца и сина и светога дјеха аминь. мији Стефану Дабишу, по милости господа бога краљ српскемъ, Босни, прѣморѣю, хлѣмъци земли, долинамъ краемъ, западнимъ странамъ, Ђсорѣк, Соли и Подрѣнию. да є видимо всякому чловѣку, кому се подоба, да прѣзвѣніемъ милости господа моего Христаста прѣмѣниш ми господство и прѣстолъ въ землахъ реченихъ родителъ и прародителъ моихъ по прѣставлению крата ми краља Твртка, и тагда прѣдѣ прѣдѣ краљество виркин нашъ жупанъ Балкмиръ Семко-вићъ, сказуе намъ, како за реченога краља Твртка изъбише се Колане на Далмани, и чиниши мею сокомъ .з. мртвихъ крѣгъ на вири господскон, и да за то је речени краљ Твртко все разагна и землю зараби, а речено село, Коло с име, да реченомъ жупанъ Балкмиръ и неговима братома Тврдѣкъ и Стипану за село за Елкшеницъ, кое юдѣ никъ взе, и речени жупанъ Балкмиръ наскъ вамиено моли, како да бисмо имъ и мији потврдили и записали речено село, с име Коло, за никъ слажке и вири, и мији смишавши милостиво негове прошире и мольбе и паки смишавши никъ виркине слажке, про намъ послажиши всегда вирино и срѣдѣчано, напалиши с тврачкихъ воихъ, не цедеће своихъ глава за насъ, потврдисмо имъ и дасмо нашимъ новимъ данкомъ реченомъ жупанъ Балкмиръ и братъ мъ Тврткъ и Стипанъ село речено Коло на Далмани съ всими правими котари и међами, и њемъ и ићехъ послиднемъ да јестъ за племенито викъ викома, а томъ свидоци и ручници наши властеле, јшь Босне кнезъ Наваљ Радиновићъ з братишмъ, кнезъ Прѣкое Масновићъ з братишмъ, тепачић Батало з братишмъ, Балкота Прѣкинићъ з братишмъ, Саньдалъ војвода з братишмъ, Гргуръ Биљанићъ з братишмъ; јшь хлѣмске земле кнезъ Балкашинъ Милатовићъ з братишмъ, кнезъ Юран Радивојевићъ з братишмъ; јшь долинихъ краи војвода Хрвое з братишмъ, кнезъ Младинъ Станчићъ з братишмъ; јшь Ђоре војвода Балчића з братишмъ, кнезъ Стипацъ

Билошевић з братијом; штој двора прѣстава жупанъ Радоје Радосалић з братијом; а једа свонти Ђранко Симљанић з братијом. и тко ће сне порећи или нашъ посландни или тко иноплеменникъ, да є проклетъ богомъ штврцемъ и синомъ и светимъ духомъ и .ВІ. апостолома и .Д. евангелисти и .О. избранихъ. писано въ дворѣ краљевства мѣ рѣкою Ошмаша логофета подъ лѣти рождество христово .ЧТ҆Е., лѣтсеца мана .ЗІ. дњик.

И господинъ краљ Стефанъ Дакиша.

Sigillum: Inscriptio latina. Origin. membran. anno 1815 erat apud Nicolaum Vučetić Tergestinum. E Pauli Solarić editione. Venetiis. 1815. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 14.

CCXII. (saec. XIV—1395).

Constantinus Dragaš despotes. Chrysobullon de quibusdam terris monasterii Russorum.

Initium: Понеже оуко јестъ чистно и зѣло богови прѣстно.

In mon. Russorum. P. Uspen. 176.

CCXIII. (saec. XIV—1395).

Constantinus Dragaš despotes.

Subscriptio: Благовѣрни деспотъ Драгашъ и господинъ Костандић.

Sigillum avulsum: Duo diplomata. Origin. membran. in mon. Russorum. D. Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 146.

CCXIV. (1395). 17. маји.

Constantinus Dragaš moritur.

Лѣтсеца маја .ЗІ. дњикъ прѣстави се Костандићъ Драгашъ. Е Vukii typico chilandarensi.

CCXV. (1395) 6903. 8. junii.

Eugenia monacha cum filiis knez Stephano et fratre ejus Vlk. Chrysobullon de terris monasterii Russorum.

Initium: Кышнюю славоу огуочнити жељающе.

In mon. Russorum. P. Uspen. 174.

CCXVI. (1395) 6904. 13. novembris. Ulijari prope Skutari.

Constantinus promittit se Ragusiniis amicum futurum esse.

И господинъ Костадинъ ювефакамъ се градъ Дѣброп-
никъ и всемъ властеломъ почтенога града Дѣбропника, бра-
ти мои, въ господа Бога и въ прѣистъ юго матери и въ
силѣ честнаго и животворящаго креста Господня и въ .
врѣшниихъ апостоль и въ .
Д. євангеліи и въ силѣ
честнаго и животворящаго креста и въ всехъ свѣтихъ юдь
века Богоу Сгодившихъ, како юдь днѧ(шиа)го днѧ напредъ
да възпрѣятель градъ Дѣбропникъ срѣчани, и да ми при-
имъ, колико юдь всаки юдь иихъ, кои ю срѣчанъ градъ Дѣ-
бропникъ, цио моя, и 8 мои земли и ювенъ мои земли
8 тѣхъ земли, цио моя, да имъ помагамъ. и по мои
земли да си ходиѣ тѣговци иихъ свободни ювѣкѣ зака-
вѣ, и ииєдне царине да не плачю ииакѣ, разве како ю по
законъ, како ю юдь почела. и иихъ града людни юкде юда
да не имаю разве предъ Дѣбропчани винъ предъ латинци, а
юкде нигде 8 мои земли. а томъ милостникъ логофетъ
Радичъ Жианъ винъжанъ писа по милости Господина Костадина и повелению месеца ноембра .
Г. дне 8 йлиарехъ ви-
ше Скѣдра въ лѣто .
г., индиктиона третиего.

A tergo: Sagramento de miser Gostadin de miser
Bal..., amigo al comun de Ragusi.

Sigillum: си печать господина костадина. Origin. char-
tae. in c. r. archivio Viennae.

CCXVII. (1395) 6903. ind. III.

Knez Stephanus, Eugeniae filius, chrysobullo liberat
metochia monasterii magnae Laurae omnibus dationibus.

Initium: Мыслами свѣтлыми юваривши си мысли ко-
дѹща прозрѣша пророчи.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 174.

CCXVIII. (1396) 6904. ind. IV.

Testimonium patrum monasterii Russorum, quomodo
defunctorum principum Lazari, Stephani, Vlk, Eugeniae
sit facienda commemorationis.

In mon. Russorum. P. Uspen. 177.

CCXIX. 1397. 25. martii. У Конављах на Љутој.

Paulus Radinović, Radini Jablanie filius, statuit posse Ragusinos in terra sua libere mercaturam facere.

† Изволениемъ бога юца вседржитела и поспѣшениемъ сина единороднаго и свершенiemъ всепрѣквѣтаго дѣха. да є вѣдомо всякому човѣку садишиемъ и посланіемъ, и да есть вѣчно и паметно сиѡмъ повеломъ и записаниемъ, како доиће к намъ Рапанъ Гучетићъ досланъ ѡдѣ кнеза, властелю и все ѿпѣни града Дѣбровника, и намъ донесе запискъ, како кнезъ, властеле и все ѿпѣна града Дѣбровника примише и записаше мене, кнеза Павла Радиновића, за своега брата и грађанина, а този биесмо искали ѡдѣ инхъ, да намъ ѿчине, и за то ли кнезъ Павашъ, синъ свето почившаго господина и родителя ми, господина кнеза Радина Ђебланића, ѿбѣщававамъ се и записсю кнезу, властелемъ и всемъ ѿпѣни града Дѣбровника, да самъ Дѣбровникъ приступимъ виранъ, и да приступимъ граду Дѣбровнику, и да сабаљдамъ инхъ трговце и инхъ тргову ѡдѣ всякога зла веදакъ, кади веðасъ моћи досећи, и да могу инхъ трговци слободно доходити съ трговимъ и съ потрѣбами по всемъ моши државѣ и по всињу, кои нась саšшаю, стояти, колико имъ вѣде лѣпко, и пакъ слободно поћи са всијемъ беза всаке закаве сабаљдени и ѿбаровани. а томъ сеќдоци наши властеле Гонић Гашчићъ, Чепрѣна Градисалићъ, Бѣкша Гашчићъ; а ѡдѣ приморић Евкосавъ Копилачићъ, Аљшиша Богданчићъ, Евкосавъ Позлановићъ. лига роџва господа Исуса Христатиесирно три ста и деветъ десетъ и седмо лиго, мисеца марта двадесети петъ данъ на благовиѣсть. за велико вирование постависмо нашъ печатъ. а записа днѣкъ Радосавъ Милосалићъ, кади киесмо 8 Конавлахъ на Астон.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. g. archivio Viennae. Спомен. 82.

CCXX. 1397. 13. maji. Satiska.

Helena, Bosnae regina, Stephanu Dabišae uxori, abolut portorium Ragusinis impositum in Maslina prope Ston et in Slano.

Ба име ѿгњица и сина и светаго дѣха. да је видомо всякому човѣку маломъ и великомъ, како краљевство ми

КНЕЗЬ И ВЛАСТЕЛЕ ДВБРОВАЧЦИ ДОСЛАШЕ ПОСЛОБИНИШМЪ ПОЧТЕНОГА МѢЖА ПРОТОБИСТВІРА ЖОРЕТСЬ НАШЕГА ВІРКНОГА СЛѓГС И ПРО-
ТОБИСТВІРА, КОИ КРАЛЕВСТВС МИ ГОВОРІ ВЕЛМИ МѢДРО И ПО-
ЧТЕНО, И НАСЬ ВЕОМИ СМИЛЕНО И ВЕЛМИ ВЪ ВСЕМЪ ПОЧТЕНО МО-
ЛИ ІДѢ СТРАНЕ РЕЧЕНИХЪ ВЛАСТЕЛЬ ГРАДА ДВБРОВНИКА, ДА КИСМО
РЕКЛИ, ДА НЕ Б҃ДЕ ЦАРКНА ИНІДНА ПРѢІДЬ СТОНОШМЪ НА МА-
СЛНИИ И НА СЛАНШМЪ, ЕРК ПРЌВО ИНЕСС ТВЗИ БИЛЕ. И МИ ЧВШИЕ
ПОДОБНЕ И 8 СВЕМЪ ПОЧТЕНЕ ПРОШНЕ И МОБЕ РЕЧЕНИХЪ ВЛАСТЕО
ГРАДА ДВБРѢВНИКА ЗАПОВІДЕСМО И ШВАКОЗИ 8ЧННІСМЪ САВЕ-
ТОМЪ СА БОГОДАРКВАНЕМІ ВЕЛМОЖАМИ ВЛАСТЕШ КРАЛЕВСТВА
МИ РВСАГА БОСАНСКОГА, С ВОЈЕВОДШМЪ ХРѢВОЕМЪ И С КНЕЗШМЪ
ПАВАШМЪ И С ВОЈЕВОДШМЪ САНДАЛЕМЪ И С ТЕПАЧИШМЪ БАТА-
ЛШМЪ И С ИНЕМИ МНОЗИМИ ВЛАСТЕЛІ И ВЛАСТЕЛИЧИКИ НАШЕГА
КРАЛЕВСТВА, ДА ІЕ ВНЕКИ ВИКОМА НЕПОРЕЧЕНО С ІШВЕМЪ НАШЕМЪ
ЗАПИСШМЪ И ПОВЕЛШМЪ, ЕРК МИ ГОСПОГИ КУРА ЕЛЛЕНА, ПО ИЗК-
ВОЛЕНЮ КОЖКЮ КРАЛІЦА ЕРКЛЕМЪ, ГОСНЕ И ПРЌМОРКЮ И ЗА-
ПАДНЕМЪ СТРАНАМЪ И К ТОМ8, КАКО ИЗВЕДЕСМО И ШВИАГОСМО,
ЕРК ПРЌВО ИНЕСС БИЛЕ ЦАРКНА ЛИСТА ВІШЕ ПИСАНА, ХОТЕСМО И
ЗАПОВЕДЕСМО, ДА НЕ ІСДЕ ЦАРКНЕ ПІЄДНЕ ПРЌІЕ СТОНОШМЪ НА
МАСЛНИИ И НА СЛАНШМЪ ІДѢ СЕЛЕ И ДО ВНЕКА, ЕРК И ПРЌВО
ИНЕСС БИЛЕ. И САИ СВА ВІШЕ ПИСАНА, ТКО ГОДЕ ПОТВОРИ, ДА ІЕ
ПРОКЛЕТЬ ІШТІЦЕМЪ И СИНШМЪ И СВЕТЕМЪ ДВХШМЪ, БОГОРОДИ-
ЦШМЪ, АНГЕЛИ И АРХАНГЕЛИ И СВЕМИ СВЕТИМИ, И ДА БИ СЕ
ШДРЕКАО ВНЕРЕ АНГЕЛА НА СМРКЛН ЧАСЬ, И ДА ІЕ ПРЌДАНЬ НА ВЕ-
ЛИКШМЪ СДНІЦІS 8 ДКІАКОЛЕ РВКЕ 8 ВЕЧНІ ПАКАО КАКО ИЮДА СКА-
РНОТИЦКИ, И ЗА БОЮ СВЕДОЧКЕВ И ТВРКГАВС СЕН ПОВЕЛІЕ ПОСТА-
ВИСМО ПЕЧАТЬ НАШЕГА ГОСПОДИНА КРАЛА СТЕФАНА ДАВНІШЕ
ТОГДА.... ЛЌТА ГОСПОДИНА НАШЕГА ИСС ХРЌСТА НА .ЧВСЗ. ЛЌТЬ,
ЛЌСЕЦА МАІА НА .ГІ. ДАНЬ ВЪ ДВОРЕ КРАЛЕВСТВА МИ 8 СГТИСЦИ.

Cod. ragus. f. 55. b.: MCCCXXXVII. тајі, привіле-
гіо de regina Jellena de re Dabissa, сеце, che non sia daçio
a quanti Stagno a Maslina ni a Slano.

CCXXI. (1398) 6906. ind. VI. 1. augusti.

Eugenia monacha monasterio magnae Laurae plures
donat pagos.

Initium: Мыслкнимъ свѣтомъ озаривши си мысли.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 174.

CCXXII. (1389—1398.)

Vlk Branković confirmat Ragusinis data privilegia.

† По изволінню и милости владики спаса Христа іа господинь Ількъ юкеніавам се и давамъ вѣрѣ мою господѣскѣ, да сми пріятель срѣчани юпкинѣ дѣбровѣчкои 8 всако вѣрѣмъ. и прѣко записаніє, що имъ сми записалъ, тога-и-мъ не потварамъ, паче и потврѣгамъ, да имъ је тврѣдо и непоколѣбимо до вѣкіи, доклѣ сми іа живъ, да имъ не потворѣ нищо, що имъ сми записалъ 8 прѣвонѣ кин-зѣкъ, и доклѣ не вѣде до нихъ до мене, да не вѣде на моя вѣрѣ на Ілкковъ.

Sigilli fragmentum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 69.

CCXXIII. (1398). 6. octobris.

Vlk Branković moritur.

Мъсена юхтоворїа ѕ. дкнк прѣстаки се Ількъ Бранковицъ.

E Vukii typico chilandarensi. De Vuk alio loco: Прѣн-
мисмо, да поємо Іскѣ понедѣлиникъ на животѣ и по склрѣти.
и кога вогъ изволи по насѣ, да се сїє не юставїи, икъ волше
неплкнїи, да не прїими наше клаѣтве.

CCXXIV. 1398. 20. novembris. Dumno.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, se obligat, ut Ragusinis exsolvat debita Stephani Tvrtko regis.

Ба име юца и сина и свѣтога дѣха аминъ. азъ Степанъ
Ѣстоѣкъ, по милости господа вога благовѣрни краљ срѣ-
блемъ, Боснѣкъ, прѣморио, ћамъєци земли, западњикъ
странамъ, донимъ краемъ, Ђесори, Соли, Подринио и к то-
му. да є видимо всакомъ чловѣкѣ, комъ се подоба, како
дондоше величествѣ краlestva ми юдѣ славнога града Дѣ-
бровицка племенити властеле и покансарне, а на име Жѣнь
Жѣрьковицъ и Михочъ Растићъ, говореће разѹнио и чесно 8
всихъ дилихъ краlestva ми, и мею иными работами слатко
просише и молише говореће, да ви имъ платило краlestvo
ми, що имъ юста дѣжанъ братъ краlestva ми, кивши славно-
га споменѣтикъ господинъ краљ Твртко: и ми вѣдивши

прошение право и достоинно говорение и такое разгледавше повелѣніи лѣстове и клаѣти господина краля Тврѣтка, како да бы се не скратила красна лѣтава и добри законѣни, кои съ вазда постали мио краleствомъ ми и мио Дѣбровицкомъ, все тои разгледавше и видивше створисмо свитѣ с краleства ми с поглав(и)тими властелин, кои съ то врѣмѣ вѣхъ прѣ насъ, кен с нами єдинопорѣдно наслидѹюће цара небескаго, кои крѣпни краleство ми съ добрѣхъ дѣлихъ, еслишасмо прошии по-клисаревъ дѣбре(ва)чесцихъ, и створисмо имъ милостъ, и запиесамо по сихъ нашихъ повелахъ, да имъ платимо и плаћамо двѣк тисѣчи и петъ сатѣ и петъ десетъ дѣкатъ, шо имъ є шестаљ дѣжанъ краалъ Тврѣтко; а да имъ се плаћа шкѣмъ начѣномъ: да се плаћаю всако годишије по петъ сатѣ перѣперѣ ш-д-о-ходька, кои ми съ дѣжникъ давати краleствъ ми в Бла-сиихъ светицихъ на трѣи днѣк месеца фрѣвара, а то о-д-о-ходька, коимъ съ дѣжникъ нашимъ прѣвимъ и намъ за Стонъ, да ѡдѣнгнѣю до толе, до коли се исплати вѣск дѣгъ згора рченѣни съ семѣк листѣ, двѣк тисѣчи и петъ сатѣ и петъ десетъ дѣкатъ; а докле се исплати таи дѣгъ, да што тогаи дохотка рченога намъ иѣцире не даје, рази да си се плаћаю за дѣ-ге, а исплативши се рченога дѣга да даю краleствъ ми таи доходакъ, како съ га давали нашимъ прѣвимъ, а томъ имъ скѣдоци и рѣчици краleства ми властеле воевода Хрѣвое, те-начицѣ Батало, воевода Бѣкашинъ и воевода Пављъ Клешнѣк и кнезъ Стапанъ Хланчићъ, нашкга краleства дворѣски, пи-санъ на Дѣмић на двадесетѣни дњик мѣсеца новембра лѣта рожаства христова .ч. и .т. и .д. а .и. писа Стапанъ Добрѣновићъ, краleства ми дѣкѣкъ, а да се почнѣ плаћа-ти в прѣвихъ Бласиихъ светицихъ на .г. дни прѣвара .чтѣд. и краleство ми прѣсеже и касе згора рченими вла-стелин, да си е писмо вѣде крипко и непорочно, докле имъ се дѣгъ исплати.

† Господинъ курк Стефанъ Ѓустша краалъ Срѣблемъ, Госин и Приморију.

A tergo: Ponieglija de re Ostoia, che se debiano pa-
gare li merchantanti de lo tributo de Stagno per quelo,
che tolse lor re Tuertcho. 1398. a di 20. novembris.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio

Vienae. Спомен. 83. In cod. ragus. idem diploma habes sub 1399. 3. februarii: 1399 die 3. februarii: Priuilegio regis Bossne regis Ostoie: promese a pagar 2550 ducati, che resto a dar re Turtcho, del tributo de Stagno.

CCXXV. 1399. 15. januarii. Na Usori u Lišnici.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, Ragusinis cedit pagos quosdam.

О велемоцина сило прѣсветаго дѣха, боже славими въ тронци, въ юдьци же рекъ и синък и въ светомъ дѣси, въ тронце прѣсвета, слава тебѣ, въ тѣ въ кръстихъ се, и тобою прѣкъвъ божественю благодить сподобальши мѧ наследовать прѣкто моихъ прародителъ, господѣ срѣкскѣ и босанскѣ, за не въ ти мон прародителне въ з(е)млкнъ царк(т)вѣ царьс(т)в(ок)аше, и на нѣкесное царьство прѣселиахъ се: мене же видѣши землю прародителъ моихъ по инхъ юставальшию, а не имашъ своєга пастира, юдь инхъже племене и азъ изабранъ къхъ помоцио кожиену и прѣкиние его матерје вѣнчанъ къхъ богоодарованимъ вѣнчанъ на кралество, щко быти ми въ Христа кога благокиркномъ и когомъ поставленомъ господинъ кирк Степанъ Степон кралъ срѣклемъ, Босин и помориу и всимъ западнимъ странамъ, и по томъже начехъ са когомъ кралевати и правити прѣкого кралства, дна же милости, чине записаник градовомъ и лѣстомъ, всакомъ же по достоиню его: въ сихъ же васихъ кѣдѣхъ срѣчанию любавъ и вирконо поракотанье родителемъ и прародителемъ кралевства ми и самому кралевству ми, властеле славнога града Дѣбропника, и въ прѣкое мое прѣкастие на кралество дари, еже ми дароваše много почтение с великою срѣчаною любовью инхъ велицемиръною; и тзи изидоше прѣдѣ кралевство ми всеночтени мѣжне дѣбропачци и по-кансарне, кои вихъ дослани кралевству ми юдѣ властелъ и юдь ошпѣнне града Дѣбропника, на име Жанъ Жѣрьговићъ и Михочъ Растићъ и ш-нами Никола Гочетићъ, и спомен-ше кралевство ми юдѣ реченихъ властелъ и юдѣ ошпѣнне, говоре за земле, цио съ и кое съ юдь Крнила дери до Стона до инхъ лѣста, ере за тен земле мон прародителне, господа рашка и босанска, добрымъ южтовали имъ се съ, и за то за-

нихъ вѣрно посла^нже, како є речено, ми по милости
божиен кралъ Степанъ Щеток с воломъ паче и с хотиниемъ
властеле^м и велможъ краleства ми дахъ 8 вацн^и и 8 племе-
нито властеле^м и вси шпини града Д^вровника с милостию
и са 8 тврждениемъ земле юдк К^ирила дери до Стона
са всими сели и засеши и с ладъми и с всими ме^кми и пра-
винами и с водами и с пашами и з дрѣвми и з д^вравами и
з грѣм^емъ и са всакимъ иници досто^книемъ и са всими
правими котари тихи земаль и сеши реченихъ, а на име си^к
и си^к села: напрѣво К^ирило, Щасльникъ, А^вбаачь, Грома-
ча, Щрашаацъ, Трѣстено, Мрѣчево, Б^рксечево, Мравинацъ,
Д^вльго, Малькове и дрѣг^е Малькове, Слаано, Трѣнова,
Подъгора, Чепик^ие, Поднимочь, Котези, Затонъ, Бисо-
чани, Точилники, Смоковлани, Щшле и Топола; и та села
згора писана са всимъ досто^книемъ иихъ дасмо иници 8 вѣки
вѣкомъ 8 племенито до скончани^и свѣта, да съ вольни и
швасни иими 8 вѣки ши и дитка и 8и8чи и пра8и8чи
иихъ, докле свѣть стон, како права и племенита господа
врѣхъ писаниемъ селми и владанию. и кѣда створи сию
милость краleство ми, тѣзи вихъ краleства ми властеле,
а на име воевода Хрѣвое, кнѣзъ Наваль Радинови^к, воево-
да Саньдалъ, тепачи^к Батало и воевода Блатко Тврѣтко-
ви^к, воевода Бѣкашинъ Милатови^к, воевода Наваль Кле-
шинъ, кнѣзъ Прѣкое Маснови^к, кнѣзъ Радое Радосали^к,
кнѣзъ Радое Драгосали^к, кнѣзъ Консавъ Гоеводи^к, кнѣзъ
Бѣкашинъ Златоносови^к, кнѣзъ Ковачъ Диничи^к. и кра-
leство ми прѣсаже и роти се с врѣхъ писаними нашими
властели, да си^е писмо и записани^и, кое створи краleство
ми нашимъ срѣчаниемъ прѣктели, да є крѣпко и непо-
рочно 8 вѣки, а паче да иихъ звѣда краleство ми юда вса-
ке скрѣви и печали како нашъ срѣчанъ вратио и прѣктели.
и когаже богъ изволи господовать по нась, молѧ како го-
сподина и брата сега писани^и не потворите, иже даровахъ
за правъ любавъ властеле^м д^вровачицимъ за поракотание
и за честь иихъ: тко ли ки се потвориа, да є проклетъ
юдк господа бoga всемъ дрѣжитела и юдк прѣчинсте его ма-
тере и юда .^вт. светиихъ врѣховниихъ ли(о)столъ и юдк .^д.
еванѣлиистъ и юдк .^б. изавранихъ и юда всиихъ богъ

дившихъ юдъ вѣка, да е прѣчестанъ Июди прѣдадитељи христовы, и юдъ кралевства ми да е проклѣтъ ва вѣки. писано на Ѣсори ва славной нашон вонсци 8 Лишници ва ли-та рожаства христова .чтѣд. лѣто, мѣсяца генвара на .еї. дѣнь. данъ есть юдъ рѣке Стипана Добриновића крале-ства ми дѣкка аминъ.

† Господинъ курь Стефанъ Остоша, краль Срѣблемъ, Босни и Приморију.

A tergo: Poueglia de re Ostoia, chomo dono a Raguxi le vile de Umbla per fin a Stagno. 1399 die 15. zebago.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. g. archivio Viennae. Спомен. 84.

CCXXVI. 1399. 5. februarij. U Sutisci.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, confirmat privilegia Ragusinorum.

Ба почетакъ юца, ва испыненне сина и светаго дѹха, иже ва начетакъ небеса дивнимъ ѿтврѣжденнемъ ѿтврѣди и въсе-ленію своею юснова, за милосрѣдѣ же милости сиnde с не-бесъ на землю чловѣколюбно, и падѣшее чловѣче сѹщество прѣстѣплениемъ собою юбоживъ на небеса вазведе, тимже кса юдъ небитиќ ва битие састалена вѣше, тимже и погибъ-ше ювце дому издранијева къ истиномъ пастиръ и богъ все-дражитељи вазврашени ѿши, тѣмже и вѣпатри царьсци по всон веселенон ѿтврѣждају се, и красејре се славеть вога вседрѣжитеља: такожде и азъ Стефанъ Остоћ, по милости њго божаства краль срѣблемъ, Босни и прѣморију, сподоби-ленъ вѣхъ кралествовати ва землахъ родителъ и прародите-ль нашихъ, творе правдъ и исправле правила, чине милос-ти и записаније, вѣръ же дає градокомъ и владанијемъ, малимъ же и велицимъ, всакомъ же по достојнију њго, и тако састојки ми се кралевствъ ва мирѣ и слави, и тогда прѣдоше ва славни дворъ кралевства ми 8 Подъ Бисоки пле-менити и мѣдри мѣжне славнога града Дѣбронника власте-ле и поклисарне Жанъ Жѣрговић и Михочъ Растић с по-чтеними и многоцинними дари и с частми юдъ реченога гра-да Дѣбронника, властель и юбкнине, и тни речени поклисарне са всакој любовју нась искаше и красно ѹпралаше и за всаке

Свѣтѣ и законе и за својодышине рченога града Дѣбровника,
 кое с8 имали въ повелању с родители и прародители нашими,
 з господомъ срѣбъскомъ, рашкомъ и босанскомъ, како да
 бисмо и мен по ѿбичају рчене господе нимъ потврдили и
 установити ли и њемъ крѣпко прѣвихъ нашихъ својодышине и
 законе и свѣтѣ и повеле и писаникъ господе срѣбъске, рашке и
 босанске: и краљество ми сливавше и размножавше инхъ
 подобие и размнѣ и прѣличне и праве прошире, имавше
 свѣтѣ и зговоръ с прѣвискомъ госпономъ богољубомъ дарова-
 номъ ми кралицомъ киркѣ Крѣвомъ и властели и велможами
 краљевства ми створи милостъ краљевство ми рченомъ
 градѣ Дѣбровнику и властеломъ и вси штѣни дѣбровачки
 по сихъ нашихъ лѣстничъ и повелању, за инхъ срѣбъчанство
 потврдили имъ все и всякѣ повеле и записаникъ рчене госпо-
 де срѣбъске, рашке и босанске и повелю господина краља
 Твртка, коју є чинилъ славномъ градѣ Дѣбровнику подъ
 лѣгти рожаства христова .чтон., мѣсца априла .т. днѣ,
 и все ини повеле и записаникъ и својодышине, законе и свѣтѣ
 прѣдѣне и послигне, кое имъ єсть чинилъ и записалъ рчени
 краљ Степанъ Твртко и вся ина господа, кој с8 господова-
 ла до мене, да є до вѣка рченомъ градѣ Дѣбровнику и вси
 штѣни тврдо и непорочно наими и нашими послигними,
 паче да с8 въсако врѣме становити и крѣпци въсихъ рчен-
 ихъ повелању и възаконихъ и свитихъ и въсвацихъ својоды-
 шињахъ рчене господе срѣбъске, рашке и босанске. и рчени
 властеле и поклнарије града Дѣбровника прѣмише и завезаше
 се краљевство ми давати јдѣ рченога града Дѣбровника и
 јдѣ опѣни срѣбъски доходакъ, два тисећи перперъ динари
 дѣбровачцихъ, въсако годище на дмитровъ днѣ по закону
 и свѣтѣ, како с8 давали нашемъ брату свето почивашему
 господину краљу Степану Твртку. и на то више написано,
 како да є вѣки крѣпко, присегохъ и клехъ се азъ рчени краљ
 Степанъ Ђетоћ и з богодаровано-м-и госпономъ кралицомъ
 киркѣ Крѣвомъ, поставивши јѣзи на светомъ јеванђељи
 и на чесномъ крести господину и с властели краљевства
 ми: с војводомъ Хрѣбоемъ, с кнезомъ Павломъ Радинови-
 ћемъ, с тешачомъ Батајомъ, с војводомъ Санџалемъ, с
 војводомъ Павломъ Клешнићемъ, с војводомъ Блаткомъ

Твртковићемъ, с воеводомъ Бјакашиномъ Милатовићемъ, с кнезомъ Радоемъ Радосалићемъ, с кнезомъ Консавомъ, с кнезомъ Бјакашиномъ Златоносовићемъ, с кнезомъ Радоемъ Драгосалићемъ, с кнезомъ Прѣбоемъ Масновићемъ, с кнезомъ Бјокомъ Тепчићемъ, с кнезомъ Ковачемъ Диничићемъ. и семи 8твржђению бити непорочнѣ до вѣка нашега и нихъ, тако наскѣвогъ крѣпи 8 госпотство. тко ли би се по-
твориљ или норекаљ, да сѣ се клетви на немъ изврши-
ле, да є клетъ богољъ јшемъ и синомъ и светимъ дѣломъ и
кслимъ богъ 8годинишиими, и да є 8 гнѣви краљевства ни.
писано 8 Стисци ва славномъ дворѣ краљевства ми подъ
лѣти рожаства христова .чтвд.. лѣто, .е. дњик мѣсца
февруара. а писа по заповѣди краљевства ми Хрватинъ
днѣкъ.

† Господинъ курь Стефанъ Шесташа, милостнију божијимъ краљ Србклјемъ, Боснѣк и При-
морију.

A tergo: Poueglia de re Ostoia, chonfermacion de tute
le altre fatte per re Tuertcho e per tutti li altri signori.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 85.

CCXXVII. 1399. 25. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii vojevodam
Ирвоје recipiunt inter nobiles, et palatium ei donant.

6) велможна сѣло прѣсветаго дѣха, славимо троицѣ
ва шткци же рекъ и синѣк и вѣ светкамъ дѣсѣк, прѣсветага тро-
ице, неразделнија, слава тебе, иже ва (с)ије твоје све врши-
мо и тобој оуздржимо и правимо мѣсто јчаствка нашего,
боголюбими градѣ Дубровникъ, и све прѣсветѣ троицѣ слав-
еци, и вѣде са божијемъ хотеніемъ вѣ пѣни држави, изъ-
виде неизврекома, не(и)зъчината милостъ вишнаго и великаго
владике и цара господина бога нашего Исѣ Христу и к томъ;
велика и почтена нескровна паче свемъ свѣтѣ јвѣкавлена ве-
лика любавъ и срѣчанство славнога и велможнога господина
војеводе Хрвата Б...а, да га 8чинимо и прѣмимо нашега
властелина, и да је нашъ виекнинъ..., да ми властеле и
шпкина, какото је био нашехъ старехъ јвичан добри и по-

чтени наѧкъ, смилииъ и смотрѣши старѹ почтенѹ прѣказа-
занъ, кою (и) имао к намъ славни воєвода Хрьвоје влазда
к нашемѹ градѹ и ка свакомѹ нашемѹ а навлашъ сада, и
щїе болје шбетѹє се к намъ старѹ прѣказанъ и любавъ, хо-
тесмо кнезъ, властеле и вся ѹпкина града Дѣбропника, да
толикан любавъ не бѣде нехарына, паче вѣ свемъ славна и
харына да бѣде, да юсть ва свидненіе всакомѹ човекѹ са-
дашнемѹ и последнемѹ, и да ю паметно вечно швемъ за-
писаніемъ ѿдь данашнега дне напрѣда, записасмо, 8т(вр)ѣ-
дисмо славнога воєводы Хрьвоја и негове синове и негове
8нѹчиє и пра8нѹчиє, що юсть мѣшкога колена, да сѹ наши
властеле и вѣкници како и ми властеле дѣбропачи; и к
томѹ за великѹ неговѹ часть и звѣвишеніе дарькасмо во-
јеводе Хрьвојо 8 Дѣбропнику полачь 8 племенито и 8 бац(и)-
нѹ и неговемъ синовшмъ и неговѹ 8нѹчию и пра8нѹчию 8 виеке
викома, како ю полача прѣво вила господе Филипѣ наше
владике, да си ѿдь данашнега дне напрѣда тан полача
воје(во)дѣ Хрьвоја и неговехъ последніхъ, и да ю колиъ го-
сподник војевода Хрьвоје и негови синове и негово 8нѹчиє и
пра8нѹчиє реченѹ полачь дарьвати, продати, шставити за
дѣшь, 8чинити, про (и)мъ бѣде на колю, и како имъ бѣде
драго, како све ѿдь своєхъ ствари. и на све више писано
ми кнезъ и вся ѹпкина дѣбропачка прѣсгосмо на светомъ
евангелию и на часно(мъ) кръстѹ кожиємъ, яко се ми писаню
нами и нашими последніями не бити потворенѹ ни поколиби-
мѹ, паче 8 свемъ становити до дни и до виека. и за виеке
верование ва свакон врѣме сан листъ любо повелю повелесмо
печатити нашомъ закономъ великшмъ подъвишкю печать
коголюбимаго града Дѣбропника. вѣ лѣта рожаства Хрь-
стова .чт҃д. лѣтъ, мисеца фрѣвара на .кѣ. дань. а 8писа
Руско логофетъ 8 полаче и вѣкнице коголюбимаго града Дѣ-
бропника.

Cod. ragus. fol. 67. a. MCCCLXXXVIII. die
XXV. freuaro: signoria de Raguxi fece priuilegio fato a
vo(ieuoda) Chruoie, como fo fato de conseglio e donato
li palaço.

CCXXVIII. 1399. 25. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii regem Bosnae Ostojaū recipiunt inter nobiles, et palatium ei donant.

На име великаго Саваота кога нашего, рекъ жде, въ начатакъ штыца, въ исполненіе сина, въ свркшеније всепрѣсветаго дхса. и великославна прѣсвѣта троницѣ, слава тебе, въ тѣ бо крѣстихло се, и тобою прѣкасто божественю благодетль, сподоблашъ наасъ по своимъ слаткон и ненизбрекомиѣ милости 8здрѣжати и правити когзлюбими намъ дарькани градъ Дѣбрѣвникъ, еже је очас(т)ъвка нашего, и вѣдѣкъ съ божиемъ изъволеніемъ въ пачи дрѣжави, и свемъ кога славеи, изъвѣле когъ и велика..... срѣчана, паче и нелицемърѣна милостъ прѣвисокаго и славнаго господина Стефана Щетоа, по милости Христы кога краль срѣблемъ, Госне и свемъ западнемъ странамъ и въ томъ, и хоте наасъ властель и вѣдѣшикъ града Дѣбрѣвника за свое срѣчане и въ свемъ почтене прѣкатель, каконо смо били 8 прѣке господѣ срѣскес и 8 босанске, какото 8 юго прародитела господина крала Тврѣтка и 8 ине господѣ срѣскес и босанске..... до реченога крала Щетоа, такожде же да вѣдемо и иемъ прѣкатель, а кралевство да и(а)скъ люби и 8здрѣжи почтено како и прародителе господа срѣскес и босанска. а саде ми кнезъ, властеле и кса шпкина града Дѣбрѣвника, смисливъ и смотрѣше великъ любавъ и срѣчанство, које сѣ имали на наасъ господа прѣва родителе реченога господина крала Щетоа, и како сѣ наасъ 8здрѣжали и почитали, а навлашно саде видѣвъ великъ милость и любавъ, коју к намъ по неговенъ милости прѣстире господинъ краль Щетоа, хтие, да толика милость и любавъ да нехарѣна не вѣде, паче въ свемъ славна и много харѣна вѣдеть, 8чинисмо на великъ частъ и на 8зъвишеніе господинъ кралю Щетоа, које годе смо 8кете и законе имали с прѣвшимъ господашмъ прародителемъ юго, з господашмъ срѣскашмъ и босанскашмъ и с кралемъ Тврѣткамъ до реченога крала Щетоа, све този 8тврѣдисмо и 8становитисмо до дни и до виека да имамо з господинашмъ кралемъ Щетоишмъ, и що по неговенъ милости иска ѿдь наасъ речени господинъ краль Щетоа, да га прѣклемо и 8чинисмо нашега властелина и ѿдь нашега ви-

ка, за то да је видимо маломъ и великомъ, 8чинисмо и прѣмисмо са великомъ славомъ и любовью, яко ѿдъ да нашега дне напрѣда прѣмисмо и сатворисмо господина краля Щетою за нашега слаткога и много срѣчанога и 8 свемъ почтенога властелна колико једнога наск вјекника какото и ми властеле дѣбровачци, и толикоге все негове, кои се прѣкврѣтъ 8 господина краля Щетој, и негоко 8и8чије и пра8и8чије, що је мѣшко колено, да с8 наши властеле и ѿдъ нашега вјека; и за векю славъ господина краля Щетој да је видимо свакомъ садашнемъ и последнемъ дарѣвасмо господинъ краљу Щетој полачъ с мистомъ 8 Дѣбровникъ, којато је полача прѣво била нашега властелна Марѣна Б8и(и)кта, а јесть школо тен полаче гратцке полаче, т8зи реченъ полачъ господинъ краљу Щетој 8 каџинъ 8 племенити 8 кнкѣ викома немъ и неговемъ синовијемъ и неговој 8и8чију и пра8и8чију ѿдъ данашнега дне напрѣда, да је воланъ господинъ краљ Щетој и негови синови и негово 8и8чије и пра8и8чије реченъ полачъ дарѣвати, продати и штавити за д8и8, 8чинити, що имъ в8де на волю и како имъ драго, како све ѿдъ својехъ баџинъ, и што ми кнезъ, властеле и все шпкина града Дѣбровника шбенравамо се господинъ краљу Щетој 8 Хрѣста бога сведржитеља и вѣ прѣчистъ богородицъ и вѣ сна8 часнаго и животвореџаго крѣста господина и вѣ .д. евагелисте и вѣ .ві. врѣховињехъ светихъ апостоловъ и вѣ .тн. светихъ ћтациј, иже с8ть вѣ Никниј, и вѣ свеђехъ ѿдъ вјека богъ 8годинијехъ, яко нали и нашеми последнеми с8ми више писаномъ не бити потворенъ ни поколикимъ, паче 8 свемъ становити8 до дни и до вика, и на сен више писано прѣсеже напр(ък)о кнезъ Јаке Г8нд8ликъ, Јандре Юрк Гочетиќ, Стефанъ А8каревикъ, Маринъ Б8никъ, Маринъ Б8чинчикъ, Мијапло Менчетиќ, Илија Сараковикъ, Маринъ Ка8жникъ, Марѣна Црѣвикъ, Матко Градиќ, Мијаиль Бобалевикъ, Јандреа Бенч8ликъ, Добрѣ Каликевикъ, Димко Бенешинъ, Живе Бл8чевикъ, Никола Менчетиќ, Живе А8чикъ, А8ка Б8никъ, Симко Б8никъ, Никола Ж8ркговикъ, Мартоло Црѣвикъ, Блокша Бобалевикъ, Маринъ Б8дачикъ, Владо Сорьгочевикъ, Климе Гочетиќ, Симе Гочетиќ, Мијочъ А8каревикъ, Паоко Г8нд8ликъ, Марѣна

Баравикъ, Климоје Бодачикъ, Никша Грѣхетникъ, Никиша Бѣцикъ, Ѓухатъ Жамаповикъ, Мароје Гистетникъ, писано
ва изакраной полаче и кекинце коголюбимаго града Дѣкрови-
ника ка лѣта рожастка христостова на .чтѣд. лѣткъ, мѣсца
ф(евра)ра на .к.е., и повелесмо га печат(ити) нашомъ зако-
нишмъ подквиескю печаткъ коголюбимаго града Дѣкровника.

Cod. ragus. f. 66. MCCCLXXXVIII. a dì 25.
freuaro, privilegio fato per la signoria a re Ostoia e do-
nato li palaço e fato zintilomo.

CCXXIX. 1399. 25. augusti. Ragusii.

Radič Sanković (Санковић) donat Ragusio pagum
Lisac in Primorje.

Славинъ коже, скита тронце нераздѣлами, којъ всегда
славе неескесе чловѣкомъ врѣшиш срѣца добраа творити и
мѣздѣ плаћати добрѣхъ дѣлакъ всакомъ видимихъ, сего ради
ми воевода Радичъ Санковић, смишлѧ велики любљукъ и
срѣчанъ приязыкъ нераздѣлимъ, којъ вистѣ меѓе градомъ Дѣ-
кровникомъ и сѣ прародители нашиши и пакъ с родите-
лемъ нашимъ казицемъ Санкомъ и сѣ когопотрѣбнимъ го-
сподиномъ жѣланомъ Бѣланакомъ, и пакъ видѣ, што є скѣтъ
нескрокно, прѣрѣдѣчкъ и краси любимъ приязыкъ, коју по-
казаше и всегда Сказвю, паче дѣломъ творе господа дѣ-
кровицка къ мнѣ, а ми хоте ѡарни бити, а паче и дѣломъ
любљукъ показати Дѣкровицкъ и всен шпкини, смишливъ и
смотривъ въ моемъ срѣдѣци, како виђу Дѣкровицкъ велики
любљукъ и срѣдѣчанъ приязыкъ добрѣми дѣли и творомъ по-
казалъ, најѣди ме прѣчиста, и погоњу 8 Коњицкъ прѣскѣтало-
мъ господинъ краљ Ђестон, и поменѣхъ мъ въ славнош 8 зѣ-
вишнене краљевства прѣчиенъ слѣжкѣ и разлике прѣцѣне да-
ре, кое съ примали господа коњицка јѣдь Дѣкровицка, моле
славу краљевства, да бъде милосрѣдникъ Дѣкровицкъ чѣсткини-
ми дарѣми, и тѣ ми се шкѣтова краљевство, а говоре, када
донаzdѣ къ мнѣ посланъ властеле дѣкровицки, ѿве бити види-
мо въсакомъ, како къ Дѣкровицка даровати жѣломъ, влада-
нишъ како срѣчане пријатели: и азъ Радичъ този смишавъ
шти краљевства, весело и много въсесрѣдно 8писахъ господѣ
Дѣкровицки, моле и просе, да пошѣлю поклисаре господинъ

кралъ, и најѣцїе дарє, кое имъ ке господинъ краль дати, и
 господа дѣкровичка прилише за свѣтъ врата своего Радича,
 и послаше господинъ кралъ властелинъ свое покансаре слацѣли
 и много почтеними рѣчами и съ чесними дарми, и тѣи го-
 сподинъ краль видѣ красиѣ любквь и чеснѣ любквь, кою по-
 казаве дѣкровникъ въ 8звищне краљства, свекаквь се з го-
 сподомъ и съ властелинъ и съ велиможами краљства и съ
 всомъ Босномъ, како те платити красиѣ слажкѣ и чеснѣ
 любквь добрими дѣлами дѣкровникъ, и тѣи призвавъ име
 Христа кога господинъ краль и все Босна дарова и записа 8
 племенитош въ вѣки градъ дѣкровникъ все приморије госпо-
 дина крала и Босне шть Крила дери прѣко Имотици до се-
 ла, кое се именує Длжни; и паккъ како господинъ краль
 сврьшаве дѣломъ дѣкровникъ, про јестъ намъ рѣчью речъ
 и шкѣтоваль, благодарисмо кога, кое мѣ є скрѣпилъ срѣце
 на томъ, и правимо моле кога, да вѣде милосрѣдкъ дѣ-
 кровникъ градъ, да се има записание и владание 8 вѣке, кго
 ли ки порекъ, да є каетъ царемъ негеснимъ, и да є шть-
 падникъ юдѣ вратне, а паче да є вѣдомо всакомъ маломъ и
 голѣмомъ, како и ми воевода Радичъ, свѣтолова се с вла-
 стели нашими з братиши и зъ ближиками, и мисле и хотѣ-
 ће, да свѣтъ не рече, да смо нехарни дѣкровникъ 8з го-
 лѣмъ любквь, паче хотѣ, да всакъ види и свѣдѣтелствѣ, да
 смо харни великонъ красотѣ дѣкровичкои и клаготворение,
 а то дѣломъ показавемо по всѣхъ нашихъ листићъ, да є ви-
 домо всакомъ, комъ се достон, како ће воевода Радичъ
 Сѣњковићъ даји дѣкровникъ градъ и шкѣтини въ вѣке 8
 племенито село мое 8 приморију, на име Лисицъ, съ всѣми
 сели и заселки и съ всѣми мегами и водами и дрѣвкими,
 пашами, з дѣравами и съ всѣми котари и достоѣніемъ
 села реченаго записю и скрѣплю, какото є записалъ го-
 сподинъ краль Ђетоѣк 8 покали все приморије дѣкровникъ и
 шкѣтић, такогеро и паше речено село Лисицъ дасмо власте-
 ломъ и шкѣтини града дѣкровника 8 вѣке 8 племенито нимъ
 и нихъ племенъ и въ томъ все границе, кое състало на редѣ-
 веници града дѣкровника юдѣ властель и юдѣ опѣкине въ
 всѣхъ више реченихъ землахъ, ми воевода Радичъ все тон
 щвлюбисмо и правимо, да съ добре и праве границе, и на

сне више писано ће војвода Радич с мошмъ братишмъ с
властелн и слугами ротих је на светомъ јеванђелију и на
честномъ крсту христову, тако се ми више писаномъ наши
и нашими посланими не бити потворено и поколбенимъ до
дни и до вѣка, а на име сїми и сїми властелни: жупанъ
Дакижикъ Чихорикъ, Стјепко Озробекикъ, Хрекеланъ Бого-
славикъ, жупанъ Божичко Крѣликъ, кнезъ Бѣдиславъ Ђорђ-
ничикъ, за велико вѣрование въ всако врѣме ми војвода Ра-
дичъ закономъ печатио нашомъ подквисекомъ печатио запе-
чатисмо, а списа се си љубљостъ, када кисмо 8 Доброкни-
ци с више реченими нашими властелни въ лѣто рожђества
господа Јесе Христа тисашио три ста и десетъ десетъ и де-
сето лѣто, мѣсаца августа .К. дњик. а списа госпоцва ми
благодетъ Милета Поповикъ.

A tergo: Poneglia de Radiç Sanchouich, chomo dono
a lo chomon de Ragusi la villa, se clama Lisaç.

Sigillum pendens: Печатъ. Origin. membran. in e. r.
archivio Viennae. Спомен. 86.

CCXXX. (circa 1389—1399.)

Euphemia monacha, vidua despotae Uglješae. Inscriptio auro picta in serico tegumento corporis S. Lazari, Ser-
bogum imperatoris.

Бѣ краснихъ мира сего вѣспитал се јеси ѿ юности
твоје, и ноки моучениче, кнеже Лазаре, и крѣпка роука го-
сподна въ всехъ господахъ земљинихъ крѣпка и славна показа-
те. господствовал јеси земљю ѿтъчества си, и въ всехъ
благуихъ вѣзвеселихъ јеси вѣроучение ти христиани, и мо-
жествнимъ срдицемъ и желаніемъ благочестїа извѣшъ јеси на
зема и съпостата кожисткихъ цркви, расоудивъ нестры-
пимо бити срдце твојему зрећи христиани ѿтъчества ти
окладаємимо бити изманатен: аще ли сего не полуучиши,
штавити таќије висоте земнаго господствіа и шлагрити се
крѣвију своју и съвѣкупити се съ вон небеснаго цара. тѣмже
и дѣл желајеме полуучиши јеси, и зема ѡкіль јеси и моучени
вѣкници вѣсприель јеси откога. нынѧ не въ завене постави
вѣзлюбленнаја ти чеда, и хже срихъ штавиљ јеси прѣкь-
ствињемъ твојимъ, тебе ко оуправнившоу се въ небеснаја вese-

лїа вѣчна многи скркни и колѣзни щене вклюбленаа ти чеда, и вѣ мнозѣхъ скркехъ житие провождаютъ, вѣладе-ми во соутъ измнитени, ї трѣкоуемъ всїи помоци твоє. тѣмже молим се, моли се къ ѿкремъ кладыцѣ вклюбленахъ ти чедѣхъ и вѣ всехъ иже съ любовию и вѣрою слѹжеб-нихъ имъ, началемъ во мнозѣмъ сирежена соутъ вклю-бленаа ти чеда, ідоуши во хлѣбъ пухъ вѣздвигоше на нихъ вѣкъ великъ, и твоя блага вѣ звитъ поставише, и мѣчи-че. ик аїре и прѣшъль есі ѿтъ житїа сего, скркни и колѣзни чедѣ твоихъ вѣсі, ї яко моѹеникъ дрѣзвовение имаши къ господоу, прѣклони колѣне къ вѣничакшомоу тѣ владыцѣ, просї многолѣтное вѣ благихъ житие вклюбленимъ ти че-домъ проводити когоѹгодно, просї православиѣ кѣрк хри-стансцен нешскоудно стояти къ ѿткѣствтвїю ти, просї по-вѣдителю когоѹ покѣдѣ подати вклюбленимъ ти чедомъ, кнезоу Стефаноу и Балкоу, на нѣкідаме и видиме враги, по-моѹи ко аїре прїмелъ съ когомъ, тѣкъ похвалоу и благода-ренїе вѣздами. съкери ликъ сконихъ съкесѣдникъ, светихъ моѹ-еникъ, и съ ксеми помоли се прославакшомоу тѣ когоѹ; вѣзвѣсти Георгію, подвигни Димитрия, ѿукѣди јѡдѡре, помни Меркѣрія и Прокопія, и .м. моѹеникъ севастин-скихъ не юстаки, къ нихже моѹении коюотъ чеда твоя вклюблена, кнезъ Стефанъ и Балкъ, проси подати имъ се ѿть кога помоци, приди ѿкно на помоци нашоу, идѣже аїре еси, на моя же малла приношения призри, и вѣ многа вѣмѣ-ни сїа, не по достоанїю ко тѣкѣ похваљ прїнесоухъ, ик по-сѣлѣ малаго ми разоумма, тѣмже и мала вѣзвѣда чаю. ик не тако ти, и мили моя господине и свети моѹениче, ма-лонодатликъ виљ єси вѣ тѣжнихъ и малокѣчнихъ, колми паче вѣ непрѣходимихъ великихъ, іаже вѣсприєль єси ѿть кога, телесно ко страноѹю мене вѣ странниыхъ ѿкремиаль єсини изобилено, икниа же ѿкоюдоу прошоу, да ѿкремиши ме, и да оутнинши веѹроу лютѹю доѹше и тѣла моѹего. єфиміа ѿсерѣдно приноситъ сїа тѣкѣ, скеткѣ.

In monasterio Vrdnik (Ravanica) in Sirmio. P. J. Šafar.
Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblaatt. 6. Památky. Obrázky.
27. cf. Гласникъ. V. 297—301.

CCXXXI. (1399) 6907.

Euphemia monacha, vidua despotae Uglješae, donat velum (καταπέγασμα, катапетазмо) monasterio chilandarensi.

Отъ скрбнныхъ оустькъ, отъ мрскаго срьдьца, отъ нечистаго юзыка, отъ доуше скрбнныя прими моленію, ѿ Христе мон, и не отрини мене рабоу свою, ни яростию твою, владыко, юланчи мене въ часк исхода моего, ни гнѣвомъ твоимъ покажи мене въ днк пришествия твоего, прѣждѣ во соуда твоего, господи, шоуждена юсм скрѣстю мою, ни юдина надежда иѣсть въ мнѣ спасения моего, аще не благоутроби твою побѣдить множества кезаконіи моихъ. тѣже молю те, незлобиве господи, ни мало єтие приношеніе отрини, аже приношу святому храмоу прѣчистиє твою матеря и надежде мої, когородици хиландарскон, вѣроу во вѣсприехъ вѣдовичю принескшоути двѣ цетѣ, господи. сице и азъ єтие принесохъ, недостопнаа рака твоя, и владычице, Ефимия монахїи, дѣки господина ми кїсара Бониже, лежеја го здѣ, иѣкогда же деспотица. и приложи се єтие катапетазмо храмоу прѣсвѣтые когородице хиландарскн въ лѣто. . . . и . . . . индиктишнк . . . . и кто га кїе отнети отъ храма прѣсвѣтые когородице хиландарскн, да є отлоученъ юдиносоуїние и нераздѣлимне тронце, и да моу ю сѹпърница прѣчista богомати хиландарска въ днк страшнаго испитания. аминъ.

Inscriptio auro, argento et variis filis sericis in velo serico. Гласникъ. V. 297—301.

CCXXXII. (1399) 6907.

Ecclesia S. Stephani prope Aleksinac in Serbia conditur.

Бѣпльщеніемъ сина и поспешениемъ святаго дѣха. азъ Ге(р)манъ, смертни и последни въ иноніхъ, потрѣдихъ и томки вѣзмогожъ и вставиухъ обще жити(ю) въ немъ, да юго же изволи когъ по мне въ немъ жити и начельствовати, молю и заклинаю съ Христомъ, яко да не разорить, ны и

потврдитъ: аще ли кто дрзнетъ разорити, да разорить юго
богъ, и да је проклетъ. .... (вожест)вни храмъ си въ дни
благове(р)наго кнеза Стефана въ лѣто .¹³⁵³. † азъ кнезъ
Стефанъ скъратомъ монахъ Блжкомъ приложихъ кръви Мор-
авѣ скъ (в)семи старинами и ко..... и .г. винограде 8
Липовици, слава скършителю богоу вѣкъ, аминъ.

Inscriptio in ecclesia S. Stephani prope Aleksinac in Serbia. Гласникъ. I. 184.

CCXXXIII. saec. XIV.

Žive, Maro et Martolica, mercatores ragusini, red-
emturi portorium salarium.

† Господине, ми Живе и Маро и Мартолица говори-
мо и молимо нашега господина краля што: се, твоишъ
милостию гредемо 8 Которъ, и видети кемо, ако соли мо-
жемо имати, да купимо царинъ которкскъ за три годища,
и 8 седѣ три годишка да ни си држани скако годище изети
ткои власи десетъ тиска товаръ соли, а ми скако годище
давати до три године по петъ сеть десетъ златихъ твѣ на-
шемъ господинъ на годище, и кониє годище твои власи не
би изели намъ десетъ тиска товаръ соли, што годище да
твѣ ми не смо држани дати десетъ.

A tergo manu recenti: 1400—1500.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
Силен. 41.

CCXXXIV. (saec. XIV.) 7. novembris.

Eugenia, Serborum et Graecorum imperatrix, uxor
Stephani moritur.

Мъсена нојска .в. прѣстави се прѣва царица срѣпска,
подрођение Стефана цара прѣваго, монахи Евгенија.

Alio loco: Прѣстави се царица прѣва срѣпска Елизавета.

Е Vukii typico chilandarensi.

CCXXXV. (saec. XIV.)

Stephanus, caesaris Uglješae filius.

Я се лежи Стефанъ, кесара Оуглеше синъ.

Inscriptio монументи ejus in Ljubostinja. Vujić. Путеш.
по Сербии. 106. Гласникъ. V. 301.

CCXXXVI. (saec. XIV.)

Senko županus Ragusinis scribit se frumentum vendi-disse Cathari.

† Ођк жупана Синка владицијем дубровачком и сдик(мк) и властелемк и шпекинијем дубровачкој како написали драгије брати, разгледах, што ми сте писали 8 листа, ма драга братије, тои добрје вѣжте, да съмк ћ имати в вамк веће .г. исти, вамк говоре, ма дра(га) братије, не кашите миј џе чинити како влахъ вола приморанијем вола хламланијем, јере съмк ћ једиње јак, а ви сте 8 мома владани колико ја, тога ми ижеете 8чинилак, нека је миј џе на вола нерје инома, јере съмк ванк, а нека је мојема чловекъ вола џе чинилак нерје иного чловека, (јер)е се ваши, тога ми ижеете 8чинилак, да ма драга братије, ако ће тои бити, да ви не ћете искрје тржити нерје ли 8 мома владани, да и та тои 8чинилак, а ћо ми сте писали за жито которјеско, монти аљдије не те понести жита, да ја ће 8дати муга жита, да и то товарје, јере ми те товарје продавати по .т. перкперк, чеса ми ви не би дали, и 8далк съмк дви стје швкиње, и принести ми те .с. д8катъ, чеса ми ви не би дали, јере, ма драга братије, и то добрје вѣжте, да съмк приходилак прѣдъ ванк градје већ двацја, ижеете ми до једне с8кне почтенје 8чинилак, јере то вѣжте, властеле, ћо имате добитиј јак мене и јак монхъ аљди на моју вѣрје, да би ми давали .е. перкперк (на) годище, једва би ми плаћали, а ћо ми сте писали за моју работа, коју чините, право ви је, јере ће не преде мој главе ни муга сина за вашиј потрјеки и за ваше почене.

A tergo: Владицијем дубровачком и сдик(мк) и властелемк и шпекинијем. Lettere de Semcho per lo frumento, ch i mando a Catharo.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vienae. Спомен. 79.

CCXXXVII. 1400 8. decembris. Sutiska.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, castellum et жупам Hlivno donat vojevode Hrvoje.

На име оца и сина и светога д8ха амиња, ми Стјепанк Остоја, по милости господина бога краљ србовлемк, Босни

и прѣморю, хъмци земли, долнимъ краемъ, западнимъ странамъ, Ђорђ и Соли и подрѣни и къ томъ, на вѣже и на више споминамо и да ѹмо видити всакомъ човикъ, комъ се достон, да, јегда господѣ бѣгъ прѣкните са вишнаго господства своего на мене рака својего, и начинъ ме наследника и господина ка землахъ родитељ и прародитељ моихъ, творећъ милости и написания вирнимъ слагамъ за вира послѣженіа, на властито кралевство ми одъ срѣдца хотеће доброволно платити војеводи Хрквою и неговыи сини кнезы Баши и нию осталомъ, тко ки вилак, и ми хотеће доброволно, да имъ къде тврѣдо, нима и нию осталомъ, списаћъ подъ мою срѣдни печатк отворена два листа, једанъ Бѣклиръ Семковићъ и Ресъ Нимићъ и жупанъ Радою, да пою 8 Ханвио, и да звери владаніе къ сеји осиднике племените лѣде и (и)не врѣсте докре лѣди, конк ки се онде прѣминући, да ихъ питаю до нихъ роте, тко ки које племенишћине одъ корена 8 ханванскога врѣховине и 8 жупи, почавши одъ Завода до врѣховине, про пристоп градъ кистричкомъ, на властито када посла Лашк кралк двадесетк и .д. роти на међу поставити всакога 8 нихъ правили, и надѣ чимк тко ста онди 8 оно врѣме, јерѣ Лашк кралк кавда люблане правдъ ск нашими прѣкими; а списасмо 8 дрѹги листъ ка всимъ осидникомъ племенитимъ лѣдемъ и капитлашъ, 8 кога леже ленишроми изписано о нихъ ротникекъ, да повидъ право, што јестк тко 8 Ханвио, и осидници зговорѣвши се и стркнеше се јединик гласомъ ск капитломъ послаше кралевство ми 8 списавши ск отвореномъ листу подъ петъ на десете печатми за једи ск нашими лѣдими, које ви ћосмо послали мею не, говореће јединик гласомъ: прѣсегли съ наши прѣдѣ оними двадесети и четириими, конк тога по смркти нихъ и дица нихъ, два кратк наск двадесета 0-д-8 на десете племенъ, осидници ханванци именіє се всаки сконик именомъ, и свидочнише прѣдѣ нали једно Владко Ганићъ одъ Бистрице, дрѹго Галоцъ одъ Ђурдовъ, третио Владко Клаићъ з Доброга, четврто Ђунична Мратиновићъ изъ Мишк и Прѣдисавк изъ Бажерацъ и Ђуркик изъ Закрѣдна, Драгошк и Стојемарк и Юран Сачечићъ изъ Орквасъ, Ђунахърчићъ з Гревацъ, Цвитимирик изъ Каклићъ, Боник з Бистрице, Ско-

ровон з Бръковика присегоше свидокбюбе чисто и право, стрикнеће се с к правими леништроми, гокореће: господине, одъ корена иначе ино није Хливно и градъ вистрѣкви, одъ Завода почание до врѣховине, него твојега прѣкога било и саде твоје, воланъ је држати, воланъ је оддати, изнамши 8 сешихъ селихъ, вк име Конхинѣа третинника, и оддоне не третине јестъта два дила одъ одъмрктина, Галешинъ и Бѣканинъ, комъ је ти данъ, и то се она села, 8 кимъ всимъ Конхинѣемъ дила одъ третине третина, и с к тими се вили градъ кметниe, и то се она села: прѣво 8 Кистрѣци, одъ третине третина; 8 Загорѣцахъ толикоје одъ третине третина; 8 Тѣрахъ толикоје; 8 Смркахъ толикоје; 8 Трѣкихъ толикоје; 8 Брѣтихъ толикоје; 8 Кокоши Глакцихъ толикоје; 8 Оквзлихъ толикоје, а ис-тога ис-третине одъ деню 8 дила одъмрктини греде Рѣара Юрија дитци пете 8 же, а ино изнанде чисто краљество наше, да је наше госпојко одъ корена и градъ и жѣпа и оддати и држати, да волисмо гласе 8 напемъ, да цвате одъ послѣднихъ, кон вѣдъ, и да дѣши не вѣде противно, тон наидесмо чисто, и не попирајуће одъ срѣца нашега киринихъ слажек и сложена војводе Хрѣкоје и кнеза Баоши, дајк мѣ и записањъ вике викома за племенито градъ хливански и са всимъ жѣпомъ и ск доходци и ск трѣговинами, почаше з доле одъ Завода 8 име Бѣдавъ, Аишане, Заквокије, Санковије, Млакије, Рѣикие, Лѣчније, Чихокије и свѣ врѣхокије хливанскѣ, да је речено мѣ војводи Хрѣкоју, кнези Баоши и ино послидкнемъ 8 вике викома за племенито, и оне одъмркти изнамши одъ третине третина, про је Конхинѣа 8 инихъ селихъ, и изнамши пете 8 же Рѣарика, како смо прѣво иже новали, изнамши, цю је године Станица Добрѣновића ск братомъ са Јандрѣјашемъ и стрѣцомъ ск Юремъ, и инихъ послидкин про ки држалај, а ино все згроје речено војводи Хрѣкоју и кнези Баоши и ино послиднијемъ 8 вике за племенито, а томъ скидоци и рѣчин(ци) властеле наше одъ Босне кнезъ Накалк Радиновић ск братомъ, кнезъ Мирко Радојевић ск братомъ, војвода Сандалк ск братомъ, тиачица Батало ск братомъ; одъ хѣмске земле војвода Радић Ганковић ск братомъ, војвода Бѣканинъ Милатовић ск братомъ, кнезъ Юриј Радивојевић ск

вратишъ; одъ донијхъ краи Владисавъ Дѣкравчићъ съ вратишъ; одъ Ђорђе војвода Ђокмићъ съ вратишъ; одъ подрѣнија Драгиша Димчићъ съ вратишъ; а томън прѣставъ одъ двора Јурана Драгичевићъ съ вратишъ; а одъ свонти Хрѣватник Смоквићъ съ вратишъ; а тко ће сне порећи наскали нашијхъ посланџинијхъ, да је проклетъ оцемъ и синомъ и светимъ дѣхомъ и .д. ми євангелисте и .вт. апостолома и .б. извраними и всима кога Ѡгодившима, и да је прѣчестникъ Иуди, писано на столомъ листъ 8 Стисци, месеца дејекбра .й. дњик, роџика .ч8. литъ. Ђокорија днакъ.

Sigillum pendens, cuius inscriptio illegibilis. Originem membran. inventum ab J. Kukuljević apud quendam civem pestinensem et in Arkiv. II. 36. litteris latinis editum.

CCXXXVIII. 1400. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii scribunt
Итвоје, дuci Spalati, se ejus epistolam ассерisse.

Славномъ и велиможномъ господину Хрѣвујо, по милости божији херцегу сплѣтскомъ и кнезу долинѣхъ краи, юдѣ владѣщаго града Дѣкровника, кнеза, властелка и юдѣ все ѿпѣније много любимо поздрављение. листъ кашкъ почтене пријазни примисмо и разумѣсмо, ю чему намъ Синса, кога зна ю какои нашон скрѣки, и какомъ вашемъ недрагостнъ намъ је недраго, а какомъ вашемъ добръ и ю је камъ драго већели смо, каково је ю нашемъ добромъ и срѣчаномъ приятелю. а листъ речени, кои примисмо госпотства ваше(га), писанъ највећерије светога Локрѣнија мѣченника, а ми га прѣ(ми)смо на .в. дану љуксена септемврија сега по Жована Потопану давскомъ. љуксена септемврија .в. дану 8 Дѣкровниковъ лѣто .ч8.

E libro archivii ragusini (Lettere e commissioni di Levante 1361 in poi) ab J. Kukuljević exscriptum.

CCXXXIX. (saec. XIV. XV.)

Vaniš (Ivaniš) Altomanović, nepotis imperator Lazari, sepulerum.

Сиј гробъ Ванишевъ Ялтомановика, а внукъ деспота Ваниша, анетен кнезу Лазару, вѣчна му паметъ.

Inscriptio recentior in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 21.

CCXL. 1403. 17. februarii. Ragusii.

**Comes, Nobiles et totum Comitatu Ragusii fatentur ab
Helena, uxore vojevoda Sandalj, se accepisse depositum
duorum millium aureorum.**

Бѣ имѣ ѿткца и сина и свѣтога дѣха аминь. мн кнѣзъ,
властеле и вѣса шпкина града Дѣброкника длимо вѣ сви-
дѣцкіе всакомъ маломъ и голѣмомъ по сему пашему 8пи-
саню а подѣ нашимъ законномъ печатию, како придоше к
наамъ 8 Дѣброкникъ господинъ старацъ Дмитаръ и Радона
Припчикъ и Браинъ днѧкъ посланыемъ слаже господиѣ Іѣлѣ-
не господина војеводѣ Сандала а кїре славнога поменѣтка
господина кнѣза Лазара с листомъ ніє вѣровиѣмъ и ѡдѣ ніє
стране, и на имѣ речене господиѣ Іѣлѣне, кїре кнѣза Лазара,
поставиши 8 нашъ комѣнъ 8 покладѣ дѣѣ тисѣчиѣ дѣкатѣ зла-
тѣхъ, а подѣ ѿви ѿкѣтѣ, да је волна речена господиѣ Іѣлѣни 8
всако вѣжме сама ѿшмъ главомъ али ѿними саѣгами пославъ
своје листове а подѣ ѿшмъ печатию законишмъ Звѣти вѣз-
да, каде ѿи вѣде 8годно, а да ѿи се не моргѣ 8држжати или
не дати за иѣданъ 8зрокъ, кои ки могалъ на ѿкѣтѣ вити,
пааче ѿкѣтѣю се дати иихъ реченой господиѣ или комѣнъ ви
шпорчилла речена господиѣ Іѣлѣни; ако ки ѿи се смрѣтѣ зго-
дила, ѡдѣ циа когъ 8клади, комѣнъ ки по својему листу 8по-
рчилла, ѿкѣтѣю се дати кезкъ иѣднога 8зѣдржжанїа. и
за велику чистоту и вѣрованїе Браинъ днѧкъ ѿвакигије
листъ ѿшмъ љ8кшмъ 8писа, и Ѿштѣкъ господиѣ Іѣлѣни, вѣци
господина кнѣза Лазара више речена, каде годи вѣде послать
Звѣти речене дѣкатѣ, да пошаље ѿвкъ нашъ листъ, кои имъ
смо дали подѣ нашимъ печатиу исписанъ изъ ѿвоган: ако
ли ки га извѣшила, а ѿна да пошаље своје листове подѣ ѿви-
ми печатками по ѿвихъ добрѣхъ людѣхъ, како кїе наамъ
задовољно вити и ѿчите ѿкѣтѣ, ѿвкъ ѿна 8зимлије тен дѣ-
катѣ. писа се 8 извѣшиони вѣкнициѣ когъ людимаго града на-
шего Дѣброкника лѣто рождѣства христова тисѣчије и че-
тири ста и третије лѣто, мѣсца фервара .31. днѧкъ. а 8пи-
са Рѣско логофетъ, коже помиланъ га.

CCXLII. 1404. 15.. јануарij. Zvečaj.

Ивоје, Spalati dux, et Comitissne Ragusii foedus in-eunt contra Ostoјam, Bosnae regem.

† Ја име љиц и синк и светогъ дъжъ. ми господинъ Хрвое, по милости божиен славни дъжъ спалицки и вешмо-жани велики војвода краљевастакъ коснаскогъ и ка томъ, и ми кнезъ, властеле и васа шпаћник когъ лвимаго града Д-брованикъ јешичио једана старана дрвги и такон стакисмо и сложисмо вени зајдано вити євротика краљ јестон на неговъ погиби и расгтие и проганание вана краљевастава вавасија, првко призвавъ име господина Исаја Христа; и за то ми господинъ Хрвое јешичио јешичио двигнити вонске папе и послати е призъ Неретвакъ 8 хъмаскъ земалъ, и тъи ка-име христово пројкити и прогаласти господина Павла Ради-шићъ краља коснаскога и нашомъ моћио 8 васемъ 8здръ-жати га и помагати га на касъ нашъ силъ; и ми градъ Д-брованикъ такое јешичио једдано с господиномъ Хра-којемъ вавасе јчинити, ције моремо, євротикъ краљ јестон а 8 помоћъ реченојъ господинъ Павлъ Радишићъ по моръ и по јешичи, по в(с)ихъ мистијъ школо наск с нашими лвдами и с иними, кое ћудемо моћи нагнити на то, а на касе више пи-с(а)но јешичи господинъ Хрвое градъ Д-брованикъ и такое градъ Д-брованикъ господинъ Хрвое, ишатавикъ рвци на светомъ јеванђелију и на часномъ крести христеви, ваве-кише пи(са)но, ције смо јешиковали меју сокомъ, да вркшимо и да јчинимо, и никакоръ ни тако наск семји јешичи не по-липести, а тако се потвори или порече, да е проклетъ једъ го-сподинъ когъ и једъ причисте матере божије и једъ венихъ светихъ једъ вики когъ јеодикашићъ, и јшаће јешичи Д-брованикъ господинъ Хрвое нашими посалакинами и на на-ше трајение и слати и молити нашегъ господина привисо-когъ краља Жигмунтъ, како да гк ставимо на ваве нашъ моћъ 8 милостъ 8 реченојъ господина краља, ере кеће нере краљ јестокъ моћи ће вити вриданъ и користанъ реченојъ нашемъ господинъ. писано 8 Звечан лјутъ роштва христова тисјено и четири ста и четврто лито, мисеца генавра пети на десете д(а)њу, а јписа Миливој дикакъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 88.

CCXLII. 1404.

Ирвоје, Spalati dux, Bosnae magnus vojevoda.

З храмъ Христо, велики славни воевода босански, въ
име оца и сина и светога дъха, а сие се книгите написаше ѿть
рукуи Хвала кръстижнина на поченїе славномоу господиноу
Христоу, херцеговоу спахтскому и кнезу ѿть долинихъ
краи и инимъ многимъ землямъ. ткалиже молоу ви, братки,
кто коуде прочитатъ сие писмо, аще чесо не оумиляк коуде
съвршити въ съемъ писанин, простиете, а чтоюще поминан-
те тога, комоу се писание. а писара, то лико колико е разоу-
мъти ѿть тога мециарства. а писание се и досвршише въ
акто рождество Христова .ч8. и .д. акто въ дни епи-
скопицетка и наставника и съвршилъ цркви босанской
господина дѣда Радомѣра.

In libro slavico quasdam novi testamenti partes continen-
te, qui est Bosoniae. J. Kukuljević, Izvjestje o putovanju. 84.

CCXLIII. 1405. 24. junij. Na Bѣlib Selistih и Trstivnici.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, pace eom-
posita confirmat donationem factam Ragusinis totius Primorje,
pagorum Lisac, Imotica et Trnovica.

Въ начеткъ ѹца, въ испль(не)ни сина и свет(о)га дъха,
иже ѵка начеткъ некеск дивицъкъ Стврьжд(енк)емъ Стврьди и
васеленю ѹспова земля, милосрѣдне же милости сиѣде с не-
весе на земля чловѣколъбно и падшее чловѣче свѣтско прѣ-
стѣленкъмъ сокою ѹкожицъ на небеса вазведе, тимъже въса
ѿь некиткъ ка биткѣ састалена книш, тимъже и погибките
швѣце домъ издрявлека ка истиномъ пастирю и господъ ко-
гъ своему вседрѣжетелъ въсвращене книш, тимъже и скипе-
трѣкъ царѣскъ по ксон каселеной Стврьждають се и красе-
ше се славетъ кога. таконже и азъ Стипанъ Тврткош
Твртковъкъ, по милости господа кога моега кралъ срѣ-
клемъ, Босни, приморью, хъмци земли, донимъ краемъ,
Хорѣни, Соли, подрѣкъю, западнимъ странамъ и въ томю,
сподобленъ еѣхъ кралевати въ землемъ родителъ и прароди-

тези нашихъ, викъ на кѣпи з господиномъ херцегомъ Хрѣвомъ спац(к)имъ и кнезомъ донихъ краи и с кнезомъ Павломъ Радиновѣмъ и с воеводомъ Санѣдалемъ и саксими властели и с кѣлможами рѣсага косанскаго зборѣкъ и бесѣдникъ кезь икѣднога пропанетка цило сърѣшено наидосмо и шкѣнаидосмо, како градъ Дѣбровицъ и властеле дѣбровицци шть постанкѣ Боснѣ и Дѣбровника били сю вазда вирѣни и прѣсерѣдчни приѣтелке нашимъ прѣвимъ и намъ, и в томъ, про имъ ратъ зада и миръ приврѣже и правимъ имъ велики злобы и циеты Счинити повелі Ёсточѣ, бивши краљ Босни, шкѣнаидосмо, да имъ є все съпротивъ богъ и правъди зли Счинил и велике клетки побилъ и занисе, кое съ Счинили и занисали господиа прѣка косанска, рацка и срѣпска градъ Дѣбровникъ наши родителке и прародителке и все кѣлможи косанскѣ потврѣдли, и хотише, кезпракедено да имъ по- мете и потврѣхи а кезъ икѣднога нихъ злога 8зрока, а все този чисто и шткорено шкѣнаидосмо, и тѣи доидѣ краљствъ ми властелинъ и покансарк славнога града Дѣбровника кнезъ Никола Гѣчетићъ са всакою любовкю и милосрѣдемъ, и за то да є видомо всакомъ, комъ се подоба, како єдиносрѣдо и лѣвимо и милосрѣдно примамо и примисло юдѣ данаск наприда, до који скитѣ стон, властеле и всюо шкѣбину града Дѣбровника за наше срѣдчкне братку и прѣкѣти, како нихъ сю имали прѣки наши до оногаизи дне, до кога имъ миръ приврѣже Ёсточѣ, бивши краљ, и је да є ва сидине всакомъ, комъ се подоба, како госпоство ми са всеми єдиносрѣдо поновисмо, потврѣдисмо и коле 8тврѣдисмо и 8вике 8становитисмо градъ Дѣбровникъ и неговимъ властелемъ, како є 8 повелахъ господина крала Тврѣтка и ю повелахъ господина крала Дакише и 8 повелахъ бившаго крала Ёсточѣ, такоже и ми господинъ краљ Тврѣтко Тврѣтковићъ потврѣю и тврѣю все законе и 8вите и повеле и записи и с моними властеле краљства косанскаго, како сю имали съ господомъ косанскомъ, рацкомъ, срѣпскомъ, шнакози како имъ се 8дрѣжи 8 повелахъ господина крала Тврѣтка и господина краала Дакише и бившаго краала Ёсточе, и је имъ потврѣю шнан села 8 приморки и землѣ, и цио имъ се 8дрѣжи 8 повелни бившаго краала Ёсточе, и је да є ва сви-

динке всакомъ, ере бы рѣкъ и дегьба мио кралство ми и
 властели дѣбровъчциими за село Аисацъ и засече Имотица
 и Трѣновицъ, ере не виѣ писане именемъ 8 повели, кою
 имаю за приморье, говоре нимъ кралство ми: ваше този
 ни, а говоре кралство ми властеле дѣбровъчци: господинъ
 кралъ, паче є наше, ере по нихъ милости господинъ кралъ и
 все Босана намъ да все приморье отъ Кварила дери до Сто-
 на са всми сели и засечи и са всми меѣми и правинами
 и са всами котарки, да є наше 8 вике и нашихъ посланніхъ,
 а ти речени Аисацъ, Имотица и Трѣновица есть юдѣ достоѣнѣкъ и юдѣ котара реченога приморскѣ селъ и земль, и
 този чвѣкше кралство ми, имакши скитъ и цілкъ зговоръ з
 господиномъ херцегомъ Хрѣвомъ и воеводомъ Сандалемъ
 и с иними велиможами кралства ми са всми, ако не виѣ 8
 повели именомъ писане, да Дѣбровникъ за то не 8ди, еръ
 с8 8 котарихъ реченога приморскѣ, наидосмо и шкандосмо,
 ере речено село Аисацъ, Трѣновица, Имотица ес8 Дѣбровникъ
 с приморскѣмъ дани, и за то има быти властель и шкѣни-
 не дѣбровъчке, и за то са всми єдиносрѣдо потврѣдено и
 тврдимо село Аисацъ, Трѣновицъ, Имотицъ, да есть и да
 има быти властель и все шкѣни дѣбровъчке са всми достоѣнѣкъ
 и котарки, що нимъ реченимъ пристон, 8 вики
 викома тврдно и крипъко нимъ и нихъ последнєму, како се все
 ѿстало приморье 8дрѣжи 8 повели викшаго крала Щетое, 8
 коюи ємъ є записано все приморье, такози и швази трѣ села
 речена да с8 нимъ и нихъ посланнімъ ва вики, и такози
 повелисмо да имъ се 8 шкоизи повели 8пиш8, потврдѣ и
 8становите на викинѣ паметкѣ, а и Ѳ господинъ кралъ 8чи-
 нихъ з господиномъ херцегомъ и по скитѣ с властели бо-
 саньциими и више тоган, да є видимо всакому, тѣко годи є
 бошкинаникъ или кралства босанскаго прѣи рати биљъ, дѣлъ-
 жанъ комъ годи дѣбровъчанинъ вола покладъ ималъ юдѣ
 дѣбровъчанина вола на вири мю 8зето на госпоскои, може
 дѣбровъчаникъ този истиномъ показати, да се има дѣбровъ-
 чанинъ вратити и платити, и всакое 8биство чловиче, кръви
 пролиткѣ, кое с8 8шваш непракеднѣ ратъ 8чинена, и всакое
 ране и 8бъенкѣ и зле рѣкчи и хотинькѣ зла, кој сю била мею
 босаньциими лѣдѣми и дѣбровъчциими, швон швѣл8бистмо,

БРЕ ГОСПОДИНЪ ХЕРЦЕГЪ ТОЗИ МЕЮ НАМИ НАПРАВИ, И ЕДНОСРДО ПРОСТИСМО И БЛАГОСЛОВИСМО, И ТАКОВИ ПРАВИМО И ПОВЕЛИВАМО, ДА НИТКО НЕ СМОЖЕ НИ СЛТИ КВДЕ СПОМЕНУТИ ИН ИСКАТИ КРКИ И-И-НЕ ШКЕТЕ ИН ВРАЖДЕ ИН 8 ЕДНО ВРИМЕ, ДО КОЛИ СТОИ СВИТЪ. ТКО АН СЕ ШКРИТЕ СЕ ПОТВОРИВЪ, ДА ЈЕ ГОСПОСТВО МИ НЕВИРАНЪ, И ДА СЕ РАСПЕ, А ЏРО Е ЗВЕЛ ВОЕВОДА САНКДАЛЪ И КНЕЗЪ ПАКАЛЪ РАДИНОВИЋ ВОЛА ИНИ КОШКИНИНЬ АВКО КРАЛСТВА БОСАНСКОГА КОМЮ ГОДИ ДВБРОВЧАНИНЬ ДВИГАЦКИ ВОЛА ИНЕ РѢЧИ 8 СЮ РАТЪ, ТОМЫН ЗВЕТКУ ДА Е СДКЕЖ КНЕЗЪ БЛКВАЦЪ ХРАНИЋ И Ш-НИМЪ ВЛАСТЕЛИНЬ ДРСГИ БОСАНСКИ, КОГА Ш-НИМЪ КРАЛСТВО МИ ПОШЛЕ, И К НИМЪ И Ш-НИМИ ЗАЕДНО ДА БДДС СДКЕ .В. ВЛАСТЕЛИНА ДВБРОВЧКА, КОЖ ШПК-БИНА ДВБРОВЧКА ПОШЛЕ, А ТОМЫН БДДИ ШВИМЪ СДКЕЖМЪ СТАНАКЪ 8 КОНАКАЛАДЪ АЛИ 8 ТРКИННЪ АЛИ 8 ПОПОВИ, ШДК ОВИХЪ ТРЕХЪ МЌСТЪ ЕДНО, ГКДИ БДДЕ ХОТИНЬЕ КНЕЗА БЛКВЦЪ ХРАНИЋА, А ЏРО БДДЕ ШТАВЧЕНО И ПОЗНАНО ПО ШВИХЪ ЧЕТИРКХЪ СДКЕЖАХЪ ИЛИ ПО ВЕЋЕМЪ ДЌАС ШТЬ ЧЕТИРЕХЪ СДКЕЖ РЕЧЕНИХЪ, ДА Е КРИВО ЗВЕТО И НЕ ПО ПРАВКДИ АВДЕМЪ ДВБРОВЧЦИМЪ, ДА СЕ ИМА ПЛАТИТИ И ВРАТИТИ, И ЏРО ГОДИ БДДС ШТАВЧИТИ РЕЧЕНИ СДКЕ СВРХЪС ТОГАН ЗВЕТКУ, ДА Е ТВРДО И СТАНОВИТО, И ДА НИТКОРЬ ТОГАН НЕ МОРЕ ПОТВОРИТИ, А ТОМЫН СТАНКУС 8 РЕЧЕНКОМЪ МЌСТС БДДИ РОКЪ ШЕСТЬ МЌСЕЦЪ ШТЬ ДАНАСЬ НАПРИДА. АКО АН КНЕЗЪ БЛКВЦЪ И ДРСГИ ВЛАСТЕЛИНК БОСАНСКИ РЕЧЕНИ СДКЕ НЕ ДОШАИ НА ШВОМЪЗИ РОКС ЗА КОЮ ГОДИ ПОТРК-КС КРАЛСТВА БОСАНСКОГА АЛИ ЏНА .В. ВЛАСТЕЛИНА ДВБРОВЧКА НЕ ДОШЛА ЗА НИКС ПОТРКЕС ДВБРОВЧКС, ДА ИМАЮ ДОНТИ ШВИ РЕЧЕНИ СДКЕ НАИКРКЖЕ ЏРО МОГС ПА РЕЧЕНОМЪ МЌСТС ТСИ ПРАВКДС ПОЗНАТИ, А Ж ГОСПОДИНЪ КРАЛЬ ТВРКТКО ТВРКТКОВИЋ НА СВЕТОМЪ ЕВА(Н)ДКЕЛЮ И НА ЧАСНОМЪ КРЕСТИ ХРИСТОВИ И ВА .Д. ЕВА(Н)ГЕ) АПСТЕ И ВА .В. ВРХОВКИНИХЪ АПЛКСТОЛЬ И ВА .ТИ. СВЕТИХЪ ШТАЦК, ИЖЕ СЕТЬ ВА НИКИЮ, И ВА ВКСЕ СВЕТЕ ШТЬ ВИКА КОГС БГОДИВКШЕ И ВА ДШЕ НАШЕ СА ИЗАВРАНИМИ ВЛАСТЕЛИ И ВЕЛМЖОМАИ РСАГА БОСАНСКОГА РОТИСМО СЕ П ПРИСЕГСМО, НАИРКЖЕ ГОСПОДИНЪ КРАЛЬ ТВРКТКО ТВРКТКОВИЋ И ГОСПОДИНЪ ХЕРЦЕГЪ ХРКВОЕ СПАЦКИ И КНЕЗЪ ПАВЉ РАДИНОВИЋ И КНЕЗЪ БЛКВЦЪ ХРАНИЋ И ВОЕВОДА САНКДАЛЪ ХРАНИЋ И КНЕЗЪ БАША ХЕРЦЕГОВИЋ И КНЕЗЪ РАДОЕ РАДОСАЛИЋ И КНЕЗЪ РАДОЕ ДРАГОСАЛИЋ И КНЕЗЪ БАТИЋ МЌРККОВИЋ И

кнезъ Радосавъ Принеићъ и кнезъ Владисавъ Дѣничићъ и кнезъ Ђокъ Рогатићъ и кнезъ Бѣлица Бѣлѣханићъ, нако се ми више писаномъ не бити потврдениъ ни поколевимъ до дѣни и до вика. тко ли дрѣзне и потврди слово госпоства ми, да сю вксе клетви пале на немкъ, и да є клеть царемъ нѣкеснинкъ, и да є причестникъ Иуди придателъ христовъ, и госпостъ ми да є невиранъ. писано на Бѣланѣ Геленићъ 8 Трѣтии вицѣи ва лѣта рожъства христова .ч. и .8е. лѣто, мѣсца июня .вѣд. дѣни. писа Нов(а)къ Гончанићъ, днѣкъ господина крала Тврдка Тврдковића.

A tergo: Poueglia de Tuertcho Tuertchovich de 1405., confirmatione de Lisaz, Motiza et Ternouiza.

Sigillum pendens: печать господина крала косаньского тврдка тврдковића. Origin. membran. in c. g. archivio Viennae. Спомен. 89.

CCXLIV. 1405. 3. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii comitem Vukac et fratrem ejus Sandalj et eorum masculam progeniem recipiunt inter nobiles et senatores, donant eis domum in urbe et terram in Primorje et promittunt, se comitem Vukac et fratrem ejus Sandalj, uxores et liberos eorum in urbem recepturos esse.

Бѣ имѧ великаго саваота гѡлемога, господина нашего, рѣкс јде вѣ начетакъ штѣца, вѣ испа(ън)ије сина, вѣ свршеније всепрѣсветаго дѹха. и великославна, прѣсветата тронце, слава тебѣ, вѣ тебе кръстихомо се, и токою прѣистомо божаствен(8)ю благодетль, сподоблашю налсъ по своони слаткии и ненизкремије милости издржати и прѣ(вити) богоў любими и нимъ намъ даръвани градъ Дѣврѣвникъ, юже јестъ ѿчаст(вѣ)а нашего и вѣде, божјемъ изъволеніемъ вѣ пли дрѣжави, изъволи ненизкрема и безъ чиснаја милостъ вишнаго и великаго владике цара господа бoga нашего Ис8 Хрѣста и к томъ, великославна и много любавкъ славнехъ и вѣможнехъ господина кнеза Ђокца и господина вонде Сандала брата мъ к намъ властелемъ и ка скон ѿпкини града Дѣврѣвника, а навлашно сада реченије вѣкъ и воле потврдиси к намъ почтенъ старъ прѣказанъ, обетије

намъ бити до вѣка срѣчани и много любими прѣателіе, и ѿци
 болѣ нере прѣкини наше тѣлоще саблюдати и иихъ иманіе по
 свои иихъ дрѣжави и срѣде, каде иихъ мокъ море досеки,
 стояти за свакого дѣбрѣвчанина и не дати мѣ злѣ 8чинити.
 тада ми кнезъ, властеле и вса шпкина, какотъ је биш нашехъ
 старехъ вазда добри и красни павкъ, смисликъ и смотрѣкъ
 старѣ прѣказање и почтенѣ любавкъ, коју сѣ имали речени ваз-
 да к нашему граду и ка свакому нашему, а навлацкъ видевъ
 саде велико и красно иихъ ѡбетованіе к намъ, хоте ми кнезъ,
 властеле и вса шпкина града дѣбрѣвника, да толикан любавкъ
 и красно ѡбетованіе к намъ да не вѣде нехарко, паче
 вѣ смѣкъ славно и много харко да вѣдетъ да видимо вса-
 кому малому и великому, и да је паметно вично ѡвемъ за-
 писањемъ юдѣ данаш(не)го дѣне на прѣкѣда, па велику славу
 и 8звѣщеніе нашехъ реченихъ срѣчанехъ прѣателъ прѣлисмо,
 записасмо и 8тврѣдисмо и 8становитисмо реченихъ госпо-
 дина кнеза Јакца, господина воине Сандала и иихъ дитицѣ,
 ѿнѣкъ и прашикѣ, цио вѣде по лѣшкомъ колену, да сѣ наши
 почтени властеле и венчици, како кон годе наск... ано дѣ-
 бровачцихъ, и ѿци дарѣвасмо реченимъ за иихъ любавкъ по-
 лачи 8 дѣбрѣвника, коју је билк прѣко дѣбрѣвника даровао
 Радич 8 Сандовику; и к тому реченимъ дно юдѣ земалкъ,
 конто је билк дѣбрѣвника дарѣвао Радич 8 Прѣморье, да
 је речена полача и дна земаље реченихъ и иихъ дитице, више
 реченихъ ѿнѣкъ и прашикѣ иихъ 8 конке, и к тому за велику
 иихъ любавкъ и велико и красно к намъ иихъ ѡбетованіе али
 речени кнезъ и властеле ѡбетисмо и записисмо се реченимъ
 кнезу Јакцу и војводе Сандалю, юдѣ чеса кога склони и
 не допусти тога, ако имъ се прѣкачи врѣме, и вѣде имъ не-
 волиа, терп юдѣвги юдѣ скога 8 дѣбрѣвника, да си сѣ воли
 доити и стати сокодно, не боје се ни юдѣ когарь зла ни
 8хищрии ни изагнана ни за чију волю, како властеле дѣ-
 бровачци, одѣ наше шпкине да имъ дајемо тракеніе и спен(з8)
 за . . . . . глава почтенѣ, колико се иихъ прѣстон за храну, или
 догу речени или иихъ госпоге или иихъ дитетца више речена,
 да дајемо тракеніе, како смо рекли, а да јесте ѿвѣден раз-
 смети правиломъ ѡвакон: ако доге кнезу Јакца или кон
 годе иихъ, да мѣ имамо даватъ спезу за . . . . . главу, кон

ш-ним донд⁸; ако ли юба с воеводомъ Гандалемъ донд⁸ лие, свеге за . ві. главъ да се размѣ; ако ли юба и з детю више реченимъ или и з господами лие, ві. главамъ свеге да имамо давати спенз⁸ и тръкеніе за хран⁸, како смо згора рекли и юбетовали. и слѹчи се врѣмѣ стояѧ речени, и вѣде хотеніе божіе, дочекавъ своє врѣмѣ, и поид⁸ юпетъ из Дѣброповника 8 свои ресагъ и госпоцтво, и пакъ, юдѣ чеса когъ склони, прилаѹчи се, юръ имъ вѣде неволѧ, и прѣкн(8) неволишик юпеть прѣд⁸ 8 Дѣброповникъ, како је један ли юба ли з господами или и з детю, да имъ дајемо спенз⁸, како је згора речено, реченимъ или инхъ дитце, коликратъ ки любо прѣбегли прѣдъ неволишикъ, да имъ вазда дајемо сп(енз⁸) за све врѣмѣ, цио ки прѣстали, како смо рекли. а на све више писано я кнезъ дѣброповачки Живе Бѣочиникъ са извѣра(или) властели на светишикъ евангелю и на часнишикъ кръстъ христове ротисмо се за наск и за все наше последніе, яко все више писано до вѣка ср҃кчан⁸ и кѣзъ нїдѣкнога пропатцца правоверно Ѿо..... сахранити, а на име сими и сими властели: Докре Каликевинъ, Никола Гвидѣликъ, Яндре Сорьгочевинъ, Стилко Аѣкаревинъ, Маринъ Бѣникъ, Марѣкъ Аѣчинчикъ, Марѣкъ Кабѣжикъ, Яловизъ Гочетинъ, Тѣдро Баожеликъ, Никола Ранининъ, Сѣркес Жамановинъ, Живе Пѣцикъ, Марѣкъ Бѣдачикъ, Аѣка Бѣникъ, Блахо Сорьгочевинъ, Симко Гочетинъ, Жанъ Жѣрковинъ, Симко Бѣникъ, Икета Гвидѣликъ, Миխало Менчетинъ, Миխочъ Аѣкаревинъ, Миխочъ Растикъ, Миխочъ Бѣникъ, Марѣкъ Растикъ, Паоко Гвидѣликъ, Никша Пѣцикъ, Живко Менчетинъ, Паоко Прѣгловинъ, Климоје Бодачинъ, Довре Бенчвлинъ, Никша Пѣцикъ, Марѣкъ а Жанна Бѣница... и све више писано згора ми кнезъ, властеле и вса юпкина дѣброповачка.. и юви, кои се именшикъ 8 юбши повелю ротисмо свега писаного на то прѣсегостмо, ако висмо сви згора речени юви згора писано хотели потворѣти, ако кои гдѣ наск вику8 вику8 за живота кнеза Бѣкца и воје(во)де Гандала и инхъ юсталехъ и за живота кнеза и властеле дѣброповачцехъ згора реченихъ и нашехъ последнехъ, да јестъ проклетъ ютыцемъ и спицомъ и светемъ дѣхшикъ и прѣчистишикъ богородицишикъ и сиао(мъ) частнаго и животкорајаго кръста господна и скеми светели

шдъ виека когдъ ѿгоднивши и да (је) причестанъ к Іоану скарнотцомъ, кон прода сина кожега на распетие, и к онемъ, кон говорахъ: пропни, пропни, кръвк на насъ и на нашехъ чедицъ, и да се је шдваръгао ангела правога на вмръхи часъ и... вере, също вербисмо, на страшншмъ съдицъ. а сен се писа ва изакранон полаче и веницие коголюбимаго града Добръвника въ лѣто рождество христова на .чвѣ. лѣтъ, лѣтса юлия .г. данъ. а списа ръско логофетъ.

Cod. ragus. fol. 67. b. MCCCCV. die tercio iulii, priuilegio, che fece la signoria a Vochac e vo. Sandagli, e donato li palaço, e fo fati de conseglio, e se vegnesen per necessita a Raguxi, che li deno s(ren)xa.

CCXLV. 1405. 22. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Comitatu Bagusii regem Bosnae Stephanum Tvrko Tvrkovié pace facta recipiunt inter nobiles et senatores, et donant ei domum in urbe Bagusio et terram in Primorje.

Екъ имѣ велика го саваота, големога господина бога нашеаго, рѣвъ жде въ начетакъ отъца, въ исполненіе сина, въ свръшеніе всепрѣсветаго дѣха. и великославна, прѣсвет(а)ѧ троице, слава тебе, въ тѣ ко кръстихомо се, и токою прѣкамо божествилю благодетъ, сподобишао насъ по своимъ слаткии и ненизърекомони милости 8здѣржати и правити коголюбими и иамъ намъ даровани градъ Добръвникъ, еже юестъ ѿчаствия нашего и въдѣ божиимъ изъволеніемъ въ пазни држави, и свѣмъ бога славеке, изъволи богъ и велика и красна любавъ прѣсветлого и прѣвисокаго господина краля Стефана Тверѣтка Тверѣтковиця к намъ властелашъ и ка свои шпкини града Добръвника, въдѣ на кѣни и с велиможами ръсага косанскага, циело и шткорено наидоше велики людакъ и прѣкателство, коиє съ имала господа босанска с Добръвникомъ, и ѿбнашадъ непрѣбничъ и неправедни рать, која намъ бы бѣзъ ииеднога нашего 8зърока, хотеје красити старъ и почтенъ людакъ прѣво бывше славне господе срѣске, рашке и косанске и почтенога споменута прѣсветлого господина краля Тверѣтка родителю мъ, и хотеје красити всакою хъдобъ и красити и множити въ свакъ правъ и ксе срѣчлии прѣклати.

ЗАМЪ ПРѢДАШЕ НАМЪ КИВШИ И ПОЧТЕНИ МИРЬ, И ПОТВРЪДИШЕ НАМЪ И С ВНЕКЕ СЕСТАНОВИТИШЕ СВЕ ПОВЕЛІЕ И ДОБРЕ ЗАКОНЕ И ЗВЕТЕ, КАКО СЕ ЗДРѢЖІЕ С ПОВЕЛІЕ РЕЧЕНОГА ГОСПОДИНА КРАЛА ТВРѢТКА ТВРѢТКОВИКА, КОЮ јЕ НАМЪ ЧИННИО ВЪ ЛѢТО РОЖАСТВА ХРѢСТОВА НА 1486. ЛѢТО МЕСЕЦА ЮНІА НА .Б. ДНИ А ПО НАШЕМЪ ВЛАСТЕЛИНІСТІ ПОКЛІСАРІСТІ ПО НІКОЛІЕ ГОЧЕТИКІЮ. А МИ КНЕЗЬ И ВСА ШПКИНА ГРАДА ДВБРѢВНИКА ПРѢКЛІСМО ЗА ПОЧТЕНИ МИРЬ, ДА ЈЕ С ВНЕКЕ НЕПОРЪЧНО, И ЧТО ПО НЕГОВЕ МИЛОСТИ ИСКАЩДА НАСЬ РЕЧЕНИ ГОСПОДИНІК КРАЛК ТВРѢТКО ТВРѢТКОВИКЪ, ДА ГА ПРѢКЛІМО И ЗАПИШЕМО ВЛАСТЕЛЬНА ДВБРОВАЧКОГА, ТАДА МИ РЕЧЕНИ КНЕЗЬ, ВЛАСТЕЛЕ, КАКО јЕ НАШЕХЪ СТАРЕХЪ КАЗДА ДОБРЬ И КРАСНИ ШКІЧАН БИЛЬ, ВІДЕВЪ ТОЛІКВИІ ЛЮБАВЪ ГОСПОДИНА КРАЛА ТВРѢТКА К НАМЪ, ЧИННИСМО НА ВЕЛИКІСТЬ ЧАСТЬ И ЗВЪВІШЕНІЕ ГОСПОДИНА КРАЛА ТВРѢТКА ЩДА ДАНАСЬ НАПРѢКІУДА С ВЕЛИКШМЪ ЛЮБОВІМЪ И СЛАВШМЪ ПРѢКЛІСМО И ЗАПИСАСМО ГОСПОДИНА КРАЛА ТВРѢТКА ТВРѢТКОВИКА, ДА ІЕСТЬ ПОЧТЕНИ И ПРѢКИ ВЛАСТЕЛИНІК И ВЕКНИК ГРАДА ДВБРѢВНИКА, КАКО КОН ГОДЕ НАСЬ ВЛАСТЕО ДВБРОВАЧЦЕХЪ, И ТОЛІКОГЕ НЕГОВЕ СИПОВЕ, СИСКЕ И ПРАСНІСКЕ, ЦРО ЈЕ ПО МШКОВІМЪ КОЛЕНІС. И К ТОМЪ ДАРКВАСМО КРАЛЕСТВІС МІС ПОЛАЧІС С ДВБРѢВНИКІС, КОЯ ІЕСТЬ ПОЛАЧА БИЛА ПРѢКО КИВШЕГА КРАЛА ЄСТОЮ, И ЗЕМЛЮ С НАШЕ ПРѢМОРЬЕ, КОИТО јЕ ПРѢВО БІО ДНО ЗЕМЛІИ КРАЛА ЄСТОЮ. И ВСЕ И ВСАКОЕ ПОВЕЛІЕ И ЗАПИСЕ, КОЈЕ јЕ ГРАДЪ ДВБРѢВНИКЪ ИМА(О) СА ПРѢВШМЪ ГОСПОДШМЪ БОСАНСКОМЪ, КОН СВ ГОСПОДОВАЛІ ДО РЕЧЕНОГА ГОСПОДИНА КРАЛА ТВРѢТКА ТВРѢТКОВИКА, И ДОХОТКЕ, КАКО СЕ ЗДРѢЖІ СТАРЕХЪ ПОВЕЛАХЪ ГОСПОДЕ БОСАНСКЕ И С ПОВЕЛІ ГОСПОДИНА КРАЛА ТВРѢТКА РОДИТЕЛА МІС И С ПОВЕЛАХЪ КИВШАГО КРАЛА ЄСТОЮ, ВСЕ ТОИ ПОТВРДИСМО И СЕСТАНОВИТИСМО, ДА ИМАМО СРЪЧАНЕМЪ ГОСПОДИНОМЪ КРАЛЕМЪ СТЕФАНШМЪ ТВРѢТКОВИКЪ ТВРѢТКОВИКЕМЪ ДО ВНЕКА БИТИ С . . . . . И НА ВСЕ КИШЕ ПИСАНО АЗЪ КНЕЗЪ ДВБРѢВАЧКИ СА ИЗВАРІНІМИ ВЛАСТЕЛІ РОТИСМО СЕ НА СКЕТШМЪ ЕВАНГЕЛІЮ И НА ЧАСИШМЪ КРѢСТЬ КОЖІЕМЪ И ВЪ .Д. ЕВАНГЕЛИСТЕ И .Б. ВРѢХОВНЕХЪ АПОСТОЛЬ И ВЪ .ТН. СКЕТЕХЪ ШТКІЦЪ, ИЖЕ СВТК НА НІКІЮ, И ВЪ СВЕ СВЕТЕ ЩДА В'ЕКА КОГДА СРОДИВШЕ И ВЪ ДВІШЕ НАШЕ, ИКА СВЕ ВІШЕ ПИСАНО НАМИ И НАШІМИ ПОСЛЕДНІМИ ДО В'ЕКА ДА СЕ НЕ ПОТВРДИ ПОМЕТЕ, А ТКО СЕ РОТИШЕ: НАПРѢВО КНЕЗЪ МИХАИЛО АВКАРЕВИКЪ, ДОБРЕ ВАЛИКЕВИКЪ, СТИПКО АВКАРЕВИКЪ, МАРКІН БІНІКЪ, ЯЛВІЗЪ

Гочетникъ, Твдро Бавжеликъ, Никша Грѣбетикъ, ѩхатъ Жамановикъ, Живе Пѣцикъ, Живе Бѣочиникъ, Аѣка Бѣникъ, Симко Гочетникъ, Ж..... Жнєвикъ, Йкета Гнїдзликъ, Михочъ Бѣникъ, Марѣкъ Ра(ст)икъ, Никола Жэркговикъ, Паоко Гнїдзликъ, Паскою Раств(икъ)..... Пѣцикъ, Паоко Прыгловикъ, Марѣкъ Црѣвикъ, Климою Гѣдачикъ, Добре Бенчликъ, Матко Градикъ, Марѣкъ Градикъ, Никола Живете Пѣцикъ. и сен се писа ка изабраи8 полач8 и вакниц8 богољубивнаго града Дѣбрѣвника на го... вѣ лѣто рожаства Христова на .^{ч8е.} лѣтъ, мисеца сок(тебр)ка на .^{кв.} дни. а списа Рѣско логофетъ.

Cod. ragus. 68. b. MCCCCV. die 22. de setembrio, priuilegio fato a re Tuertcho Tuertchouich e donato li pa-
laço e fato de cosseglio.

CCXLVI. (1389—1405).

Stephanus knez et domina Eugenia monacha.

Subscriptio: Бѣ Христа кога благовѣрни кнезъ Стефанъ.
госпога Еўгенія монахиня.

Subjungitur metropolitae Daniel subscriptio.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum in
Atho. D. Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 147.

CCXLVII. (1389—1405).

Monacha Eugenia et filii ejus Stephanus et Vlk. Do-
natio facta turri Basilii prope Chilandar.

Миселниикъ свѣтлмъ изваривше си мыслъ вѣдзіраа
прѣдъзрѣкше божествны пророци, тѣмже и Давидъ веле-
гласно глаголааше: прїпдѣть вси єзыци, и поклонет се прѣдъ
тогою, господи. егоже скитнє зреише еже шть єзыкъ цркви
иако багрѣницею царьскою идѣявшe се крквию владычию
еже шть рѣкъ истекшию радѹю се красиест се, и повелѣнїи
склюденїемъ надеждею зкрѣплает се коудоурае ради жи-
зни вѣсприютю, енже славѣ и чести вѣжделѣхъ наслѣдникъ
бити, тѣмже и азъ благовѣрнаа монахы Еўгенія и съ богода-
рованиими сынови монми, господиномъ кнезомъ Стѣфа-
номъ и господиномъ Бакомъ, и како прїиде къ господствѣ
ни всечистыи игѹменъ хѣландарскы, курк Григоріе, и съ чест-

ными старци светаго мъкета того, старць иирига василіева иже на моры, Феодосіе, старць Гіермань Иліинъ, старць Малкоріе, попъ Феодосіе, и въспоменше господствѣни за иирига василіевъ иже на моры възнесенїа господниа, како да пріимітъ што нась помоцік и 8тѣшение мъкето то и живѣїиихъ въ иилемъ чистыхъ ииокъ. благопріетнѣ же наль семѣ въспоменитию кирилѣ и люковію къ светымъ и божественнымъ црквамъ раждигаеми и съ скрѣтомъ ютица ииремена и братіе въспоменити искраниемо, и въ томзи елика попроси старць иирига василіева, курк Феодосіе, на господствѣни, и приложи господствѣни ииригѣ василіевѣ село Ливочю на Биньчѣ Моравѣ съ всѣми правинами и ютеси села того, яко да си имаютъ този село яко сѣюю свою кащинѣ, никимъ не ютѣмімо, въ просвѣщеніе храмѣ възнесенїа господниа и въ покши иже тамо въ иилемъ живѣїиихъ светыхъ и чистыхъ ииокъ, наль же въ помень вѣчны и въ благословеніе, яко да молитви ихъ ради въспріиме(мъ) прашеніе многихъ ии скрѣшеніи, понеже и ли видѣвшіе, яко ничтоже ползева прѣждѣ нась кишинихъ господъ землию вогатство, понеже ютии вѣзвеше се, и ииимъ прѣподадше се, тѣчю ютии сиихъ чающи въспріети, аже вогъ върбчиши. сиамъ и мы ревнителіе кишинихъ, и принесохомъ малою сїе прашеніе, ако же юна вѣдовала дѣлъ лептѣ иже юдѣ тѣкѣ неизреченно рождѣшиомъ се. кто ли дрѣзнетъ ютети что ютии сиихъ вѣши въписаніихъ нали, да раздеритъ его господъ вогъ и прѣчистаа его вогомати, и да поразитъ его сила чистна(го) и животворѧаго крѣста, и да пріиметъ гнѣвъ и проклетіе юдѣ всѣхъ светыхъ иже ютии вѣка вогоу Богодивиихъ, и честь его вѣди съ Іоудою і Прѣю, и чюждѣ да вѣдетъ спаснаго тѣла и крѣве, и да мѣ юстъ сѣ-прѣница мати кожіа здѣ и въ вѣдѣщемъ вѣциѣ. и въспоменіше и єще старци господствѣни за мегіє, про имъ ю звѣль Никола Гонсалікъ юдѣ Ливоче, и послы господствѣни Балька челника и старинника, да имъ юдѣтиш мегіє. и євшъ кто виши старинники: Богданъ ис-Цернице и Бланкъ въ сиу ис-Цернице, Бонсавъ, Потрочинъ чловѣкъ, Здѣкаи и Бершѣ, люкостински люди, Радивой из Гинвални, киежкъ чловѣкъ, Иванъ Славарк и Рапашк и-Жегре. и єво вѣдѣ поведоша Пасіанѣ с Ликочемъ землю: юдѣ Пайнє главе посрѣдѣ на два цера

посрѣдѣ нивѣ, такон пътемъ врансанскимъ к Церницѣ, и
8стьи пъть 8 мегіе .в. храстникъ и на шнои странѣ на рѣкѣ
Іблѣка, и ѿдѣ Іблѣкѣ подѣ Кальчи Громъ а 8 ниемъ крѣшка и
на пъть, кви греде к Бѣдригшмъ, и на храстъ, такон по дѣлѣ
и такон низъ дшль на мегю горнѣ Аивоче на брѣдѣ на .в.
храстъ посрѣдѣ дола на Поповѣ главѣ и по дѣлѣ, како дѣли
дѣль Гниланшмъ и Аивчи, и посрѣдѣ главѣ Найнѣ, и
въспоменіише ии ере старцѣ господствѣ ии за мегю конюшкѣ,
и посла ии господство Бранка кіефалию прищевскага, и повѣ-
досмо стариникѣ ѿдѣ ж8пѣ: ѿдѣ Граханицѣ Радосавѣ Сѣпорцѣ
и Иванко, Лешевѣ братъ; изъ Аивадија Петръ Голькласъ и
Богосавѣ Неноевикѣ; и ѿдѣ Сврьчина Кикникѣ Богданъ и
Богданъ Миховикѣ; изъ Аипланіа Давидѣ Хропина и Бо-
жикѣ Добреноуикѣ, и шво к8де повѣдоша мегю: ѿдѣ сѣлици
коисосикихѣ, кон греде пъть по дѣлѣ к Аивадију, до мегю гра-
чанѣске на три мраморѣ, до потока, кон греде ѿдѣ забела,
и нис-потокъ до брода до пъти старога скланішскага, кон
греде 8 Конюхѣ, до мегю с8хедолске, шпеть извѣль на Іблѣкѣ
и П8к. старинѣ води иконшмъ Никодимъ Аиплански и Явг-
стиниъ десечарь и Павлецъ десечарь, и такон ѿть тен землї
8зесмо десетакъ.

Къ Христа бoga благовѣрны господинъ кнѧзь
Стефанъ и братъ м8 господинъ Бѣлка.

*Sigillum argenteum deauratum: † въ христа благоверии
деспуть стефанъ господинъ въ въсени скрпске земле и подънавью.
Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Augaam. Опис. 64.*

CCXLVIII. (1389—1405).

Monacha Eugenia quosdam pagos reddit, alios donat
monasterio Dečani.

Бѣзлюбою тѣ, господи, крѣпости мои и господи, възлю-
бихъ благолѣпие домоу твоего и лѣсто вселенїа славы
твоєи, рече божественны Давидѣ et saetera. сего ради и
азъ въ Христа бoga благовернаа Еүгенія, мати превъзлюбле-
наго ми сына Стефана кнеза и Бѣлка, самодрѣжца и госпо-
дина срѣбъскїи земли и Подоунавью, приишкѣдьши въ мона-
стырь дечанскїи въ обителъ сквотога крала Стефана Оуроша
третнаго и складавши красное лѣсто и прикладно иночъ-

скому прѣквианю, видѣхъ по истинѣ оумиленъ позоръ, толико потроужденіе и оусрѣдье светаго хтитора попоущеніемъ божіемъ нашимъ ради грѣхъ ѿть заочистивихъ єзыкъ исманатскихъ пожежено и опровергено и ѿть прѣждѣ наась дрѣжавшихъ растлѣнно и опровергено и метоси ѿтети и близъ запустѣнія постигши, скрѣвши на небо съдѣчни ма очима помолихъ се вседрѣжителю богоу моемоу, и рѣхъ: иже прѣждѣ вѣкъ всѣхъ боже въ тронци прѣвлемыи страхомъ ѿткъ безпльтихъ силь и вѣчловѣченіемъ нераздѣлна единороднаго сынатвоего, господа нашего Ісѹса Христа, ѿткъ прѣчистые и прѣсветые дѣкы богородице, приемлен и ѿть наась грѣшныхъ славословие и слоужби доуходовныи, владыко, неислѣдима прѣмудрости отъча, оумилосрѣди се ѿ монхъ грѣскѣхъ, оукрѣпи мое исчедне въ благовѣри и благодѣствїи, да въ благочестїи послоужеть текъ богоу своемоу якоже господинъ и родитель ихъ свето почивши кнезъ, и да боудоу аз же и они вътори хтитори сїе свѣтые обытѣли; да, егда приидешъ паки соудна живымъ и мрѣтвымъ съ свѣтыми твоими аггели, и постави ме о десною теке стати, соудне праведныи, съ избраними твоими ѿткъ оугождими ти. сего ради иже прѣждѣ ѿтета села иже въписаны въ христовоу прѣваго свѣтого хтитора поврати съ всацѣмъ имѣниемъ, елика обрѣтають се въ дрѣжавѣ нашей. сие поврати христолюбива госпога Еүгениа: село Чавикъ съ всеми мегами и съ заселци, село Долианци съ всеми мегами, село Брѣстовацъ съ всеми мегами. сїа же приложи: село Батоушоу съ всеми мегами и съ заселци, село Ригвицоу съ всеми заселци и мегами, село Докрошъ съ всеми мегами и съ заселци, село Чрьнегонно съ всеми мегами, село Планіані съ всеми заселци и съ мегами, село Потокъ съ всеми мегами, село Ческово, Ноутъ заселкъ съ всеми мегами, село Днеполе съ заселци и съ всеми мегами. а се заселци селомъ, кондѣ поврати госпога Еүгениа: заселкъ ораховички, заселкъ Тромле, заселкъ Орашицъ, заселкъ Синкоуци, заселкъ Борхорики; заселци Брѣстовицоу: Смолице, Поповци, Пльношевци; заселци Планіемъ: Добенци, Добревине, Брело, Заморници, Серошъ съ всеми заселци и мегами, Лоука Долина съ всеми мегами.

Sine sigillo. In ian. Declar. Dechan. prven. 41.

CCXLIX. (1405). 11. novembris.

Milica, Serborum imperatrix, monacha Euphrosina moritur.

Мъкесца појеврїа .лт. дкнѣ прѣстави се монахи Сфро-
сина, подроужије светаго кнеза Лазара.

E Vukii typico chilandarensi.

CCL. (Post 1405).

Milica, imperatoris Lazari uxor.

Бѣ Христа вога благовѣри и благочестива и прѣвисока
госпожда кнегына Милица.

Inscriptio in monumento ejus, quod est in Ljubostinja.
J. Vujić. Путеш. по Сербї. 106.

CCLI. (1405) 6914. 2. decembris. Ворас.

Stephanus, Serbiae despotes, confirmat privilegia
Ragusii.

† По нензреченкишмъ милосрђије и чловѣколюбије вла-
дикы мојего сладкаго ми Христа и по нензреченкишмъ и
всемилостивије његово прозрѣније еже на господство ми тако-
же и на прѣвихъ светихъ и православнихъ царихъ такожде
благодать прѣсветаго својего духа и на господство ми
излїа, и постави ме господина земли срѣвскон и пшмишрїје и
странамъ подѣнакскымъ. азъ вк Христа вога благовѣри
и самодржавни по милости којији деспашть Стефанъ,
съдржавије ми сїа вка, вогъ ш твакъ благоволије, тѣмъ и
више господство ми сїа вк свѣдѣтельство всѣмъ, како
присла къ господству моему владици и властеле града Дѣ-
бровника властеле своје, именемъ Марина Растики и Матка
Градника, и помолише господство ми, како ци им сѹ вили
записали прѣва господа срѣвска вка простагме и законе, да
имъ господство ми потврди, како ци сѹ имали законе 8
прѣве господе срѣвске и 8 цара Стефана и 8 родитеља господ-
ства ми, светаго кнеза Лазара, и свето почивше господије и
манке ми, кура Сфросини: и господство ми ци имъ есть
било записало до дњишнаго дкнѣ и 8тврдило, сїа вка по-
твржда господство ми записаниемъ сиљ, тези законе да

имаю 8 животъ господства ми, да им се не потвори ни за
 цю. и ѿще имъ сктвори милостъ господство ми, како си
 съ имали и прѣгіе, и ако се 8чини која пра меѓу дѣбровчани
 и срѣблы, да се постави половина соудїи дѣбровчкыхъ а по-
 ловина срѣблъ, да се прѣдъ ими пре, и да есть порота доу-
 бровчанинъ дроужина нїгова доубровчане, кои съ индези,
 или кои се нагю доубровчане 8 ванближнємъ лѣстѣ. ако ли
 оуехоте ѿбои свѣдочкоу, кои се пре, да поставе половиноу
 доубровчанъ а половиноу срѣблъ, а од ѿнѣхъ свѣдокъ да не
 волни побѣки ни юдинъ. ако ли 8зимаю коју проу саси 3 дѣ-
 бровчаны, такогије да се сѣдѣ како и срѣблъ, половина саси
 сѣдїи а половина дѣбровчанъ, и да не позива срѣбнинъ дѣ-
 бровчанина никамо на сѣдѣ тѣкмо прѣдъ ѿнези соудїи. тако-
 гије и саси да се пре прѣдъ ѿнемизи соудїами, а да се не
 моуче прѣдъ господство ми ни прѣдъ киѳалї. и ако кои
 доубровчанинъ купи коня, и ѿногази коня ако 8хвати срѣ-
 бринъ или сасинъ, и рече: 8краден ми је или гашенъ, да се
 ѿтѣклъе доубровчанинъ, како и ё свѣтица ѿномъ коню
 ни хсе ни татке, и га је купиљ. ако вѣде драго срѣбринъ
 или сасинъ 8зети свога коня, ꙗо вѣде даль дѣбровчанинъ за
 ѿноган коня, този да м8 крати, а коня личнога да и ё
 волни 8држати. и гдѣ стане дѣбровчанинъ на станъ, ако
 вѣде ѿнъ прѣгіе стоялъ на ѿномъ стану, да и ё волни
 срѣбринъ стояти ѿндѣзи без нїгова хтѣниа. и кои где дѣ-
 бровчанинъ иде с трѣгшмъ своимъ или с тѣгшмъ по трѣговехъ
 господства ми и по земли, како имъ есть виљ законъ
 прѣгіе 8 прѣве господе 8 цара Стефана и 8 родители господъ-
 ства ми, скетаго кнеза Лазара, и 8 свето почивше госпоги и
 маине ми. кура Ефросини, и 8 господства ми до днѣсъ, та-
 кози и напрѣда да имъ естъ. и цю дада дѣбровчанинъ срѣбринъ
 своје иманїе 8 вѣръ, ако м8 запши срѣбринъ, и рече: и ёси ми
 даль, да рече дѣбровчанинъ своји вѣрши и дашши, ꙗо
 м8 је даль добитка, да м8 плаака. и вѣде ид8 дѣбровчане по
 земли господства ми с трѣгшмъ, где га 8виј гаша, или
 кога покрад8 8 селъ, да имъ школина плаака, ꙗо имъ 8зме
 хсе, и ꙗо имъ се 8краде: ако ли школина не плаати, да имъ
 плаати господство ми, ꙗо имъ се 8зме. и да и ё намета
 дѣбровчанишмъ 8 трѣговехъ господства ми. и кои се је дѣ-

бровчанинъ закацнинъ в Новомъ Брѣдѣ, тѣзи да зигиѣ гра-
да и чвла; кто ли сѣ гостїе, и нѣсѣ се забацнинили, да имъ
ю на воли и що имъ годѣ. и ако се развиє дрѣво дѣбровъчко
в приморїи в владанїи господѣства ми, кои ю законъ билъ
за този в прѣве господѣ и в цара Стефана и в родитела го-
сподѣства ми, светаго кнеза Лазара, и свето почивше госпоги
и манкѣ ми, кура Ефросини, и в господѣства ми до днѣскъ,
тѣзи законъ да ю и съди. и кто люби изъ господѣства ми
земли ити в Дѣбровникъ или срѣбинъ или влѣхъ или чи годѣ
чловѣкъ на вѣплю, всакъ да гредѣ свободно, да га не бстало
господѣство ми ни кїевлѧ господѣства ми, и що ю билъ
законъ при цары Стефани и при родителы гosподѣства ми,
светѣмъ кнези Лазари, и свето почившии госпоги и манце
ми, кура Ефросини, и в господѣства ми до днѣскъ, този да
имъ есть и съди. и за тѣргове поморскѣ, кои сѣ в владанїи
господѣства ми, и сланице, вѣде сѣ биле тѣргове в прѣве
господѣ и сланице в цара Стефана и в родитела гosподѣства
ми, светаго кнеза Лазара, тѣдѣзи да сѣ и съди, а инде нигде
да не боудоу. и що се при легио соколь дѣбровчанинъ, или се
вѣде вчинило в срѣблинѣ или в Дѣбровнику, да се пре прѣдѣ
книславъ дѣбровъчкимъ и прѣдѣ нихъ сѣдѣми, и що съди
книславъ и нїегове сѣдїе, на томъ да стою: ако ли би и не
хтель дѣбровчанинъ стояти на тѣмъ сѣдѣ, да ю воликъ книн-
сль и нїегове сѣдїе шноган связати и дрѣжати, до гдѣ плаати,
и що ю шесгіенъ. а да тоган закона нѣ воликъ потворити кї-
евлѧ ни владацъ. ако се славчи съмрѣть комъ дѣбровчанинъ
в земли господѣства ми, що ю нїегова иманія, да за този
не има посла господѣство ми ни кїевлѧ гosподѣства ми
ни инь кто в земли господѣства ми, тѣкмо да си ю, комъ га
даа шизи на съмрѣти, или дѣбровъчко. и да нѣ дѣбровчанинъ
посланога дара ни вѣтїа иного безъ нихъ воли, тѣкмо да си
стою воли гредѣ вѣде свободно своимъ тѣргомъ. и шире
хоте господѣство ми, ако ю кои дѣбровчанинъ комъ дѣлжкнъ,
а или чимъ кривъ, да се ище истѣцъ, а да на иныхъ дѣбров-
чанинъ нѣ воликъ питати, тѣкмо кто ю дѣлжкнъ или чимъ
кривъ, ши да плаати и пати, а за юднога на дрѣгшамъ да
не прѣказма. и ако славчи господѣство ми, тere се свагю з Дѣ-
бровникомъ, да имъ приповемъ на . Б. лѣксецъ прѣглѣ

тога, како да си изидъ вън дѣбровчане с имениемъ изъ землие господства ми скободно, по тъмъ да ихъ ратъе господство ми. и молю, ешже изволитъ божъ по мнѣ ви-ти господина земли срѣбескии или кого юдъ сыновъ моихъ или юдъ рода господства ми или иного кого, ешже изво-лить когъ, сеъмъ више писаниемъ не потворенъ вити и ви-ше потврѣжденъ, такоже и господство ми не потвори прѣжде наскѣ бившихъ господъ записаніа. и сїе записаніе писа-се повелѣниемъ господина дѣспота Стефана въ лѣто .¹⁴⁰⁵ г. .¹⁴⁰⁵, мѣсца декемврия .²⁵. днъ, въ славнѣмъ градѣ Борчи, индиктіи .¹¹.

Милостіе вожиєю господинъ въсхи земли срѣбескои и поморїи и подѣланскими странами дѣспотъ Стефанъ.

И сеъмъ записаніе милостникъ логодетъ Богданъ и че-лникъ велики Хрекеланъ и воевода Милатошъ.

A tergo: Poueglia de signor despot de 1406, so am-
bassadori ser Marino de Resti, ser Matco de Gradi.

Sigillum: $\ddagger$ благовѣтии и христолюбиви господинъ дѣ-
спотъ стефанъ - $\ddagger$ и благовѣтии и христолюбиви сиъ вак сте-
фанъ. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 90.

CCLII. (1405) 6914. 29. decembris. U Vlсem Trnu.

Gregorius et Georgius Brankovié cum matre Mara et
fratre Lazaro confirmant privilegia Ragusii.

$\ddagger$ По непрѣченѣиому милосрѣдїю владики моего и
рабы Христоу богоу моему господнику Гркгърь и господнику
Гюрьгу и съ господомъ и макомъ и господомъ Мааромъ
и съ прѣвѣзлюбленнѣмъ наю кратомъ Лазаромъ шкадаю-
щимъ намъ землию господина и родитела нашего госпо-
дина Блкка пишемъ въ свѣдѣтельство всакому, како послан-
ие властеле дѣбровкїи ское властеле поклисае къ намъ, на-
имъ Марина Растика и Матка Градїка, и донесоше къ
намъ записаніе господина великаго цара Стефана и госпо-
дина светаго кнеза Лазара и господина и родитела нашего
господина Блкка, како съ записали господинъ великыи царь
Стефанъ и господинъ светкии кнезъ Лазарь и господинъ и
родителъ нашъ господинъ Блккъ градъ дѣбровкїи; и мы,

видѣвши записаиа выше реченьиа гospодъ тѣмъгере
шобразомъ и мы потврѣдисмо и ѿще выше записасмо слав-
номоу граду Дѹбровкнкоу въ 8тврѣжденије всако непо-
колѣблємо, и швакон записасмо и оучинисмо: ако се оучини
кои пра мегю дѹбровчани и срѣбъли, да се постави половина
соудни дѹбровкчицѣхъ а половина срѣбъль, и да се прѣдъ
ними пре, и да је порота дѹбровкчаниноу нїегова држина
дѹбровчане, кои соу шиѣдѣзы, или кои се дѹбровчане нагю
оу наближниемъ тѣстоу; ако ли оуходите швон свѣдочкоу,
кои се пре, да поставе половиноу дѹбровкчанъ а половина
срѣбъль, а ѡдѣ шиѣхъи свѣдокъ да иѣ волинъ ни ѕединъ
покѣкы; ако ли 8зимаю кою проу саси съ дѹбровкчани,
такоге да се сѣде, како и срѣбъли, половина саси соудни а
половина дѹбровкчанъ; и да не позива срѣбник дѹбровчан-
нина на соудъ никамо тикъмо прѣдъ шиѣзи соудиѣ, такоге и
саси дасе проу прѣдъ шиѣмизи соудїами, а дасе не моуче прѣдъ
насъ ни прѣдъ кефалию нашега. и ако кои дѹбровкчанинъ коу-
пи коня, и шноган коня 8хвати срѣбник или сасинъ, и рече:
оукраденъ ли је или гоушенъ, да се ѡдѣкаше дѹбровкчанинъ,
како иѣ свѣтъца шнолоун коню ни гоузе ни таткбе, ноу га
је коупилъ, ако коуде драго 8зети срѣбнику шноган коня, цио
боуде далъ дѹбровкчанинъ за шноган коня, тозы да моу
врате, а коня личнога да иѣ волинъ 8држатъ; и где стане
дѹбровкчанинъ на станоу, ако боуде ишк прѣко стаак на
шиньки станоу, да иѣ волинъ срѣбник стояти безъ нїегова
хотѣниа, докъле ишк стон шиѣдѣзи; и кои годѣ дѹбровкча-
нинъ иде с трыгвмъ своимъ или с тоугимъ по трыгвокѣхъ по
земѣли нашои, како имъ је вѣлак законъ прѣке за тои оу прѣке
гospоде 8 великааго цара Стефана и оу гospодина светаго кнѧ-
за Лазара и оу гospодина и родители нашега, гospодина Блкка,
такон да имъ је и сѣди законъ; и цио да дѹбровкчанинъ
срѣбнику своје иманије оу вѣроу, ако моу занише срѣбникъ,
и рече: иѣси ми далъ, да рече дѹбровкчанинъ своюмъ вѣ-
римъ и дѹшомъ, цио ми је далъ добиткка, да моу плати;
и коуде идоу дѹбровчане по земѣли по нашои с трыгвомъ, где
га оукые гоуса или покрадоу га оу селоу, да имъ плати
школина, цио имъ оузъме гоуса или имъ се оукраде: ако ли
имъ не плати школина, да имъ плакю ю Г҃ркоу и братија

моя; и да иѣ намета дѹкровъчаномъ оу т҃рьговѣхъ оу нашон земли; и кон се соу дѹкровчане завашиини по нашихъ градовѣхъ, тизи да зигю градове и да чюваю: тко ли соу гостию, и иѣкоу се завашиини, да имъ ю на воли, како имъ годѣк; и ако се разъвѣиѣ дрѣво дѹкровъчко 8 приморию, цио оутече оу нашоу землю, кон ю былъ законъ за тозы оу прѣве господе 8 господина великааго цара Стефана и оу господина светаго кнеза Лазара и оу господина и родителя нашега, господина Балка, тѣзы законъ да ю и съди; и тко си люби ити изъ наше землие оу Дѹкровчникъ или срѣбникъ или влахъ или чинъ годѣк чловѣкъ на коуплью, вѣсакъ да иде скободно, да га не оусталимо мы ни кефалїе наше ни ини тко; а цио имъ ю былъ законъ при господиноу великомъ цароу Стефаноу, тѣзи и съди, и за т҃рьгове поморске и за сланице, ако ни когъ поможе, тере боуде тоудѣзы наше владание, боуде соу вклии т҃рьгове и сланице оу прѣве господе и оу цара Стефана, тоузы да боудоу и съди, а инѣде да не боуде иигдѣ. и цио се пре мегю скобомъ дѹкровчане, или се боуде 8чинило 8 срѣбликъ или оу Дѹкровчниковъ, да се пре прѣдѣ кѣньесломъ дѹкровъчкымъ и прѣдѣ инихъ соудїами, и цио соуди коуньеслъ и шегове соудїе, на томъ да стоје: ако ли бы не хѣтѣкъ дѹкровчанинъ стојати на шномъзы соудѣ, да ю воланкъ коуньеслъ и шегове соудїе оноганъ свезати, докъле плати, цио ю шсоуѓенъ. а тогазы закона да иѣ воланкъ потворити кефалїа ни владалицъ ни я Г҃рьгъръ ни братъ ми Г҃рьгъръ ни госпогия манка наша ни братъ мон Лазарь. и ако се слѣчи дѹкровчанинуоу скмрѣть 8 землии нашон, цио ю шегова имания, да за тозы не имамо посла ни я Г҃рьгоуръ ни я Г҃рьгъръ ни я госпогия Млаара ни я Лазарь ни мон кефалїа ни ини и тко, тѣкъмо да ю, комоу га да шикзи на скмрѣти, или дѹкровъчко. и да иѣ дѹкровъчаномъ посильнога дара ни оутетиша иного кѣзъ инихъ воли, тѣкъмо да си стоје вола гредоу вѣкоудѣк скободно своимъ т҃рьгомъ. и ще оуходитѣ господство ни, ако ю кон дѹкровчанинъ комоу даљникъ или чимъ крикъ, да се ишре истѣцъ, а да на иномъ дѹкровчанинуоу иѣ воланкъ питати, тѣкъмо тко ю даљникъ или чимъ хрикъ, шикъ да плати и пати, а за једкнога на дроугомъ да иѣ прѣкоузма. и ако се слѣчи, тере се свадимо

сь Дѹбрѹвникомъ, да имъ привојемо на .е. лјксеју прѣкѣ тога, како да си изыдоу вѣси дѹбрѹвчане изъ земљије наше свободно съ иманијемъ. и писа се снаја милостъ поволжнијемъ господина Гргура и господина Ѓурѓија и госпоге Мларе и господина Лазара оу Блъчелъ Тръноу лјксеја декемврија .кд. дњи въ лѣто .хїцдї.

И сијемоу записанию милостници Михајлъ Којзьмиќ и чељникъ Стефанъ и војвода Лојкачъ и чељникъ Миланъ.

A tergo: Poueglia de signori Grgur e Gurag e Lazaro e madona Mara de 1406; fo ambassadori ser Marino de Resti, ser Matco de Gradi.

Sigillum: вљкъ. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 91.

CCLIII. (1407) 6915. ind. XV. 5. januarii.

Stephanus, Serbiae despotes, chrysobullo plures donat pagos monasterio magnae Laurae.

Initium: Свѣтлос ѿвш и всемирное складеніе же.

In mon. magnae Laurae in Atho. P. Uspen. 174.

CCLIV. 1409. 4. decembris. Pod Visokim.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, confirmat privilegia a regibus Serbiae, Rasciae et Bosnae concessa Ragusio.

Ба име јдкца и сина и светога дѹха амник. ми присвѣтили и привисоки господникъ Стипанъ Остојић, милостију којијомъ кралъ Босњи и к томъ, пишъ и дају ка свидиније всакомъ, комъ се подова, како кнезъ и вса општина града Дѹбрѹвника дослаше кралевство ми Рѹску, нијъ слагъ и логофета, моле и просе, да имъ кралевство ми с господомъ кралицомъ, ћерк Ксјесомъ, и са ваздаљенијемъ синомъ кралевства ми, господомъ Стипаномъ, и се велможами рѹсага нашега босанскога потврдило, Стаповитимо все повеле и записаникъ, добре законе и свободицине, кое се имали с прѣво биљшомъ господомъ србскомъ, рањскомъ и босанскомъ: и ми видијши нијъ приличије, праве, подобије и все почетне прошије, имавши свитъ и циљ зговоръ с реченици: присвѣтиломъ господомъ кралицомъ, ћерк Ксјесомъ, и з господомъ Стипаномъ и с велможами рѹсага

нашега босаньскога створи милостъ кралевство ми кнезъ, властеломъ и вси опѣхини града Дѣбровинка за иихъ срѣтчанство и любавъ приданю, почтенѣ любавъ, понавлаюће потврѣдисмо, скриписмо и становитисмо, паче и оци болѣ изъправисмо по семъ нашемъ листѣ подъ нашомъ висѣхомъ печатю все и всякое повеле, листе, записе, добре законе и свободышине, кое съ имали и кое имаю юдь постаникъ зъ господомъ срѣскомъ, рашкомъ и босаньскомъ, кои съ господовали до данашнаго дне, и рѣсагомъ кралевства босаньскога нимъ потврѣниими, да имъ съ тврдѣ, крипке и ничимъ непорочнѣ до дни и до вика ни наами ни нашими посланьими, паче да имъ съ 8 всемъ тврдѣ и становите. и по реченомъ Рѣсъкѣ кнезъ, властеле и вся опѣхина града Дѣбровинка потврѣдю кралевствѣ ми все и всякое повеле, кое є чинилъ и записаль градъ Дѣбровинка кралевствѣ ми, да съ кралевствѣ ми тврдѣ и непорочнѣ до дни и до вика, ротивъ се на скетомъ евангелии, да ни поколибимо. и кади кралевство ми више писаныно потврѣди, тѣни биихъ властеле и вѣльможане кралевства ми, кои се ротисмо на скетомъ евангелию и на часкнілъ и животворецимъ крести христеви и ва четирѣ евангелисти и ва два на десте кръховинихъ апостоль и ва триста и осамъ на десте светихъ отаць, иже суть ва Никею, и ва все свете юдь вика богъ 8годињше и ва дѣшье наше, щко все више писаныно хобемо сахранити, и да ни потворено наами и нашими посланьими до вика: аво тко се ротише, и напрѣво азъ присвѣтили господинъ краль Стефанъ Остоѣ, присвѣтила госпоѣ кралица Ђерк Кѣкви, вазлюблені синь кралевства ми господинъ Стипанъ и кнезъ Стипанъ Остоинъ, нашъ дворски, кнезъ Твртко, синь Владисава Чрнчића, кнезъ Стипанъ и кнезъ Остоѣ Тѣпчићи, кнезъ Бѣкашинъ Млатковић, нети кралевства ми, кнезъ Гргури Галешић и кнезъ Драгић Голозловић и кнезъ Блатко Оцѣтовић. писанъ подъ Бисокимъ 8 лиго рожьства христова тисѣчно и четириста и девето лиго, мисеца декемвра четврти данъ. а 8пна вазлюблені логофеть кралевства ми Томашъ Бѣканининъ.

† Прѣсвѣтили господинъ Стефанъ Шеста, краль Боснѣ и к тѣмъ.

A tergo: Priuilegio del re Ostoia per confirmation de li priuilegii et usanze de li soi antecessori.

Sigillum, cuius inscriptio latina illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 92.

CCLV. 1410. У Dračevici и Novom.

Sandalj vojevoda promittit matrem suam Anka se in domo sua habiturum.

† Ба име штыца и сина и светога дъха аменъ. ми воевода
 Сандалъ даemo знати всакомъ, комъ се подоба, по семъ
 нашемъ листъ, и прид кога шкъ листъ приде, да примамъ
 и примихъ, кънъ се и заклехъ се богою живимъ и всими
 нега Ѹгодници и виромъ, кою вирю, и дъшомъ мошъ
 матери ми богою даннои госпои каници Йнци на то, да
 ю примамъ за матеръ, ка же есть родила, а како да ши
 есамъ безъгришини, прави и почтени синъ са всакомъ почте-
 номъ любавью и приѣзанию, добрии хотиниемъ, како
 трибъе синъ матери, ка га е родила ѿдъ срца свога, и да ю
 хоѣхъ хранити и почтовати како матеръ, ка ви ме родила, и
 да е не єхъ ѿставити за живота мoga и не ни за чиюре волъ
 ни за коюре ричъ сеган свита волнъ или неволнъ ни за благо
 ни за граде ни за єдинъ стваръ реченье матере мое госпо
 канице Йнке, ни не къбе ни не ѿпѣние ни не Ѹдржаникъ,
 дома не и нашега, како пристон синъ 8 матере свое до лаѣка
 и до тенка времена и до всега, що приходи, до коли ви не
 било матере ми, реченое госпое канице Йнке, свпроѣхъ мани
 таково Ѹчинение, како ви могли рѣши добри лѣдне, ки се
 именюю ѿдъ Госне и ѿдъ Хрватъ и ѿдъ Бнетка и ѿпѣни
 дъкровачке, да е за то подобно ѿставити синъ матеръ свою;
 и чеса когъ не довести 8 къбъ 8 свою ивне жене на место го-
 спое Катарине за живота госпое канице Йнке, и да не єхъ ни
 ѿре Ѹчинити свпроѣкъ почтению реченое ми матере госпое
 канице Йнке хотиниемъ или знаниемъ моимъ. и на все тои та-
 ко ви примамо, да Ѹзрока не моремо ни ѡемо Ѹчинити ни ѡе-
 ми томъ погришити ѿдъчениемъ и неприѣтелски Ѹчинениемъ
 на ѿдъчение ѿдъ матере мое реченое госпое канице Йнке, до
 коли ви тими странами именованними згора не ѿвидочена

такова кривина, за къ би триби 8чинити син8 к матери зл8 вол8 али ѿдл8ченне ѿдъ не. и то все згора писано тврѣ8 и потврдихъ виromъ мошмъ, комъ д8ши спасеникъ иц8, и заклинамъ се ва господа бога и въ причист8 его Богоматерь и въ четири евангелисте и въ два на десте ап8стола и въ седамъ десеть изакранихъ и въ все ког8 8годивше ѿдъ вика. и ако Ѯ8 ѿ воевода Сандаль ѿрон згора писано поткорити али не трпити, да имамъ проклецство ѿдъ Бога жива и всиխъ згора, именованыхъ, и да се ѿдрек8 Бога и вире, къ вирю, и ангела правага на данъ с8дни. писано ва лито рожаства Христова тиес8ци и четири ста и десето лито 8 Драчевици 8 Новомъ 8 први 8торникъ по сридовостниу.

Спомен. 93.

CCLVI. 1410. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Comitatu Ragusii Bosnae regi Ostojae reddunt tributum, domum et agros in Primorje, ipsumque et filium ejus Stephanum et stirpem virilem inter nobiles et senatores Ragusii recipiunt.

Бъ име великого савашта гшлемога, господа Бога нашего, рек8 же въ начетакъ штыца, въ исполнение сина, въ скръшеніе всепрѣситетаго д8ха. и великославна, прѣсветла Тронце, слава тебе, въ те бо кръстихомо се, и тобою прѣмисмо кожаственю благодетъ, сподоблани8ю насть по скони слаткон и неизъреченой милости 8здържати и правити ког8 любими и нимъ наамъ дарованы градъ Д8брѣвникъ, еже юесть ѿчаствия нашего, и къде кожемъ изъволеніемъ въ плавни дрѣжави, и скемъ Бога славеце, изъволне когъ и велика красна любавъ прѣсветлого и прѣвисокого господина краля Стефана Щетој, и досла къ намъ кнез8 и властелашмъ града Д8брѣвника своє властеле и покланяре, кнеза Хръвоя Бигневика и кнеза Томаша Б8каника, и по речениехъ крълевство м8 иска и проси ѿдъ насть, да 8 шио врѣме, каде крълевство м8 наимъ рать зада, а кезъ наше крѣвине, да шиан рать или која где злока или зла вола, која је с онога 8зрока била, да се шион ск8 ѿстави, и да крълевство м8 доходакъ и поплаче 8 Д8брѣвника и дије земалък 8 Прѣморью дамо, и да господина краля Щетој и негова сина господина Стипана

прѣмѣмо за наше властеле и вѣкнike наше, и да си је волѧнъ
 прѣти 8 Дѣбронинкъ з господомъ кралицомъ Клавашомъ и
 синомъ реченимъ и з днецишмъ, која јес8, и која би се прѣ-
 родила. и ми господинкъ кнезъ и властеле и вса шпкина града
 Дѣбронника, видѣвъ како господада рѣсага босанскога шпетъ
 ћотиеше и полюбише господина краља Ђостоја за свога го-
 сподина, и к томъ смисливъ и смотрѣвше велики8, красни8 и
 почен8 любавъ, коју є краљество и велможи рѣсага босан-
 скога имали вазда к намъ, на слав8 и завршишне господина
 краља Ђостоја Счинисмо ю рати и ю конон годе злокази, која
 је с тога 8зрока била, все юстависмо, да ине веке ю томъ
 љепомен8тка, полаче краљества 8 Дѣбронинкъ и дохотке и
 диль земалъ 8 Прѣморью ѡитетисмо дати краљеств8 м8 по
 чин8 и љубичају, како смш прѣ сега листа миръ и вечен8
 любавъ имали, поста(ви)ли и записали са краљествишмъ и
 рѣсагомъ босансцемъ. и юдѣ данаск напрѣјда прѣмисмо го-
 сподина краља Ђостоја и негова сина господина Степана и
 ин8 детц8, која би се прѣродила 8 реченихъ, и с има-
 ниемъ, које би донесли, какото и др8га господина босанска,
 кои с8 8 наше мнесто прѣходили. и на све више писано ро-
 тисмо се азк кнезъ са изакранеми властели, заклесмо се на
 светомъ и животвореци крѣж8 христогор8 и къ .д. еван-
 гелисте и къ .ві. врховнехъ светехъ апостоль и къ .тп.
 светехъ ђтаць, иже јес8тк на Никию, и къ све свете юдѣ
 виека ког8 8годнишне и къ д8шне наше, ико све више писано
 ћокемо сахранити до дне и до вѣка. або тко се ротише:
 наипрѣко господинкъ кнезъ Никола Гочетникъ, и властеле иза-
 крани: Добрѣ Каликевинкъ, Л8ка Б8никъ, Блахо Сорьгочевинкъ,
 Плохо Г8ид8ликъ, Симко Гочетникъ, Михочь Л8каревинкъ,
 Никша И8цикъ, Никша Гр8бетникъ. и сен се писа ва иза-
 кранон полаче и вѣкните ћоголюбивимаго града Дѣбронника на
 го... въ лѣто рожаства христова на .ч81. лѣтто, мисеца
 дѣк(емвр)ка на .лѣ. данк. а 8писа Р8еко логофетъ. може
 помил8и га.

Cod. ragus. fol. 69. b.: MCCCCX. a di 31. deçembrio,
priuilegio fato a re Ostoia e ritornato li palaço e li tributi e
fato de conseglio coli soi fioli e suçesori maschuli.

CCLVII. (1410) 6919. 14. octobris. Реч.

Georgius, Serborum despotes.

Sine sigillo. Origin. chartac. in mon. S. Pauli in Atho.
D. Avraam. Опис. 75. Св. Гора. 118.

CCLVIII. (1412) 6920.

Stephanus, Serbiae despotes.

Бѣ дни благовѣрнаго и христолюбиваго господина дѣ-
спота Стефана вѣсѣмк срѣбрецкимъ и подѣнавскимъ зем-
лемъ въ .кд. лѣто царьства юго писа се книга сїа рѣкою
грѣшнаго еромонаха Іоана въ поустыни лѣпіанской, госпо-
динѣ деспотѣ самомъ повелѣвшъ. крѣгк же лѣтѣ тогда тѣ-
чаше лѣто .жук., инд. .^т.

E libro manu scripto monasterii S. Pauli in monte
A tho. D. Avraam. Опис. 74. Св. Гора. 117.

CCLIX. (1413) 6922. 3. octobris.

Stephanus Gregorius Branković cum matre et cum
fratribus Stephano Georgio et Lazaro donant monasterio
S. Pauli in Atho quosdam pagos, et promittunt se eidem
monasterio quotannis soluturos esse viginti libras argentii.

† Иже шть небытїа въ бытїе вѣса приведїи неизречен-
ною мѣдростїю, творче и съдѣтелю видимымъ и невиди-
мымъ вѣсмъ, аже на небеси и на земли, отъче безначалне
и непостижне и недомисльне и самѣмъ тѣмъ змымъ си-
ламъ аже на небеси тебѣ прѣдъстоїещимъ и на земли
испльнающимъ божествнаа ти повелїнїа, сыне събезна-
члене и съпрѣстолне штьцоу, дѣшѣ светыи, иже шть штьца
исходен и на сыноу почиваючи си, единочестие и съпрѣстолне
и съпокланяючи и съславимъ штьцоу и сыноу, боже единиыи,
иже въ трехъ лицѣхъ познаваюши и покланяюши, тебѣ
припадаюши, тебѣ молим се, милости вѣсприюти просимъ
и нашихъ грѣхопаденїи шть тебе, благааго чловѣколюбца,
бога нашего, тыи бо рекль юси, и владыко, твоими прѣ-

свѣтыми и слаткымя! Всѧи: просите, и примите, и ищите, и
шврѣщете; сеਮоу божественномоу и прѣсветломоу и слатко-
вѣщанномоу глаголом твоемоу послѣдоюще и мы рабы твои
съ 8мыліеніемъ припадающе азъ рабъ твой Стефанъ Гре-
гоуръ съ госпогомъ и манкомъ ми и съ вѣзлюбленными
братиами моими, Стефаномъ Гюргемъ и Лазаромъ, малаа при-
носимъ ти твоа шть твоиихъ, тебѣ, и владыко, приводеще
ти въ молитвоу прѣподобнааго и богоноснааго штьца на-
шего Павла, прославшаго въ постѣ, иже въ Свѣтѣ Гоřѣ Ядо-
на, яко да молитвами юго подаси намъ шставление грѣ-
хомъ, и сподобиши насъ деснааго ти прѣдѣстоинія въ
вѣторѣмъ и страшнѣмъ твоемъ пришествіи. сего ради и
принесохомъ сиє приношеніе храмоу свѣтаго и прѣподоб-
наго штьца нашего Павла иже въ Свѣтѣ Гоřѣ: селъ Добра-
шевце на Дренице с мегами и с правинами села того, селъ
Бранникъ Доль на Лакоу с мегами и с правинами села то-
го, селъ Патенколш 8 Троуповцице с мегами и с правинами
села того; и ишіе къ томуу два десети літръ срекра на всяко
годище да даїмо шть наше коуке монастироу свѣтаго Павла.
къ се旚оу же мы прилежнымъ моліеніемъ, аще кого благо-
волитъ божъ шть рода нашего господствовати или иного
кого шть христолюбивыхъ господъ въ мѣстѣхъ тѣхъ, идеже
се приношеніе шврѣтаєтъ се, того яко брата нашего мол-
имъ, съ оумиленіемъ прѣдѣвѣзывающе и моліеніе, сиє-
моу нали записаниомъ обрѣжителствоу поустиніе свѣтаго
Павла нештыемлемоу ни поврѣжденноу быти ни єдиномъ
шть сиихъ, ноу паче велиими потврѣждати по законѣхъ
божественыхъ, якоже єесть писанно: вѣзложenna боговы
и свѣтыи юго не штыемлите; аще ли кто шврѣщетъ се та-
вили, діаколимъ оузыріеніемъ обкъетъ ослѣпленна, и раз-
оритъ си, или что штиметъ шть зде вѣнисаныхъ шть
монастира свѣтаго Павла, таковааго да разоритъ господъ
божъ и прѣчистаа богомати зде и въ коудоушимъ вѣцѣ въ
вѣчнѣ моуцѣ, и да имать оущестніе съ распѣншими го-
спода нашего Ісъ Христа и съ рѣкими тогда: крквъ юго на
насъ и на чедѣхъ нашихъ, и да моу єесть соуѣрникъ зде и въ
коудоушимъ вѣцѣ скетки и прѣподобныи штьцъ нашъ
Павла поустинъожителъ. и сиа вѣса съвѣшише се и запи-

саше при старцоу күрк **Θεωδογλου** въ лѣтъ .^хзцкв ., мѣсца
октомврии .^г.

Спомен. 175. Cf. sequens diploma.

CCLX. (1413) 6922. 3. octobris.

Gregorius Branković cum matre et fratribus Stephano Georgio et Lazaro.

Sigillum aureum: влкъ. Origin. membran. in mon. S. Pauli in Atho. D. Avraam. Опис. 76. Св. Гора. 120. Р. Успен. 174., apud quem initium: Иже отъ небытіа въ бытіе въка приведіи.

CCLXI. (1413) 6922. 15. novembris. Vuči Trn.

Georgius, Serborum despotes.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. S. Pauli in Atho. D. Avraam. Опис. 75. Св. Гора. 118. Р. Успен. 175., apud quem initium: Иже отъ небытіа въ бытіе въка приведіи.

CCLXII. (1415) 6923.

Stephanus, Serbiae despotes. Chrysobullon de agris monasterii magnae Laurae.

In mon. magnae Laurae in Atho. Р. Успен. 175.

CCLXIII. 1416. 3. maji. Na Klisi.

Ivaniš, Cetinae comes, confirmat jura Almissanorum.

Mi Iuanis, ban, chnez ceti(n)schi, chlischi i ramschi i omischi, damo viditi suachomu, comu sse dostogi, i prid coga tai list pride, da razumissi i razgledausi mi neuogliu (i t)rudno stangie plemenitih gliudi omissani, ca ssu imili terpechi v ona minufsa nemirna vrimena, hotiiuchi gnim ot togai nichu pomoc i polacsizu veiniti, cacho da bi oni mogli opet pristati cha onomu suomu dobru stanu, priasco gnih plemenite gliudi omissane na ualstito sue v.. asce v nase ruche i nassu obaru sa suim gnih dobum, blagom, imingiem, i obitamo im se nasom virom i rotom i nase gospogie Al-(s)abete i suih nasih dobrih gludi, chacho d(a ih) hochiemo vderzati i braniti v gnih starih zachonih i u praudah na(u)adnih, v chih su stali za starih chraglief i gospode, onacho cha(c)o im se vzderzi v gnih starih listih i breuelezih, da

ih tuardimo v (s)uih gnih iminah i cotarih, cacho su do sale stali, i da im ne chiemo (ni g)edne nouschine i ni gednoga nouoga bexzacongia vciniti ni stauiti, pacech hochiemo pomagati i braniti suprotch suacomu onomuig, gdo bi gim (ho)tio necho bexza(co)ngie ili hndo vei(niti), i da se ne bogie od (nas) ni od nasih gludi (ni)gedne zauertize (ni nige)d-noga huda. za to (pro)simo sfacoga nas(ega) priateglia da ih... porucene a slugam... nom..... našim olmischim sa-dagnim i suim napreda (bu)duchim zapouidamo vele tuardo po tome nasemu otvorenemu listu, da gih imate pomagati i braniti suprotif sfacomu, gdo bi gim hotio hudo cho vciniti, i da gih nimate vsilouati ni nigelne zauertize ili brezza-congia nad gnimi vciniti, da gih imate na puni i suerseno vderzati v gnih praudah i zachonih gnih starich, cacho smo gori rechli v tom listu. i na to gim dasmo tai nas otuoreni list pecatom nasim zlamenan zueclim. pisan na Chlisi treti dan miseza mazia pod liti gospodigni.

Ex apographo saec. XVI. archegraphi sine dubio cyrillici: Exempla priuilegiorum Almisce scripta illirice.

CCLXIV. 1418. 23. martii. Bihač.

Ostoja, Bosnae rex, abolet portorium a mercatoribus ragusinis solvendum in Popovo.

Бъ имѣ штца и сина и свѣтаго дѣха аминъ. ми госто-динъ кралъ Ѣстоја, милостю божиашъ краль свои Босне, ћемскон земли, прѣморью и донемъ крајемъ..... Ѣсоре, Соле, подрѣнью и в томъ, даємо виденіе всакомъ, комъ се достон, прѣ. дѣ кога изидѣ сан нашъ листъ штворенъ..... да.. а по семъ нашемъ листѣ, како ю гостодинъ краль Ѣстоја створићъ милостъ мојемъ прѣма(гелемъ) дѣбровчанишъ, коју им је постави(ль) царѣнъ Григориј Николинъ 8 Поповъ ка..... за гостодина крала Тврдитка ни за крала Дабише ни за мене..... Григориј да веке царѣн юндени нигде прѣко не била... я сврѣгоћъ. Вписано 8 Бишићъ рожаства ћркетова на .^живи. лѣто, мисеца (марта) .^жан. данк.

Cod. ragus. fol. 100. a.: MCCCCXVIII. die XXIII. marzo, priuilegio, che fece re Ostoia a Raguxi, che no sia daçio a Popona a Biss...

CCLXV. 1418. 6. julii. Ragusii.

Gregorius Vukosalié tollit portorium institutum in Ston.

† Ба име кога щца вседръжитела, да есть паметно вично симъ записаниемъ: ќ кнезъ Гръгъръ Бъкосалиѣ даюва съвидиние всякому, како по наводъ зла человека поставихъ принцтономъ на Заблаткѣ царинѣ, тко годи греде 8 Стонъ или дѣбровчанинъ или влажъ или срѣбланинъ или тко ини, и тако ќе и-Стона, да плаћа царинѣ, и той видиниемъ донде властелемъ и господи дѣбровачкон, и шни милостиво послаше и многици ка мни по своимъ листиҳъ, да тви царинѣ скръгъ за то, ерь пръво ние била шни принцтономъ. ќ видивъ и съмисливъ иихъ почтено писание и иихъ слатко и много милостиво мене примлене и записание за своеага слаткага брата и срѣчанога дѣбровчанина и грађанина хотиҳъ и ѿдѣлчиҳъ ва срѣдачниҳъ скровищеҳъ срѣца моего, и како говори свети псаѡниста Давидъ: добри подвигъ подвигохъ се, и поидохъ ва славни градъ Дѣбровникъ к моимъ брати и к монмъ прителемъ, и 8 моемъ срѣцъ видивше, ере нимъ ние 8годна шнан царина да есть принцтономъ на мои земли, и познавши до истине, да таи царина нима бити принцтономъ, и щци ѿдѣнише видивъ записание госпође присвитле госпође кралице Елинѣ, бывше господина присвитлога и почтенога поменѹтиѣ господина краала Давише, 8 коши се 8дръжи, да принцтономъ на индномъ листѣ не има бити ни да бъде ниедна царина, чю 8 Стонъ или и-Стона греде, за то ерь никакдарк ние пръво било, и все тон видивъ и размисливъ ва срѣци моемъ наидохъ и ѿбнандохъ, да шни нигдиръ принцтономъ царина не има бити, толико на шнихъ, кон гредѣ прико мое земле 8 Стонъ, колико кон гредѣ и-Стона прико мое земле, и за то свръгохъ ю, да е вѣже 8 вике не бъде, ерь ѿбнандохъ за истинѣ, да нима бити индна царина принцтономъ. а тон дошадъ 8 Дѣбровникъ записаҳъ и потврьдиҳъ, а тадан тви виҳъ са мномъ Ёстокъ Пићевићъ, Хрњакъ Костадинићъ и Красое Ивановићъ. лита господина .чни. лице, мисеца лвла .б. данъ. а 8писа Добрило Рашковићъ.

A tergo: Poneglia de Grugor Nicholi, che non sia
doana dauanti Stagnio.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 94.

CCLXVI. 1419. 5. martii. Zvečaj.

Stephanus (Ostojić), Bosnae rex, confirmat privilegia
concessa Ragusinis a prioribus regibus.

† Ка начетак јща, въ исъпненъ сина и светога дъха,
иже ва начетакъ небеса дивнимъ 8твръждениемъ 8твръди, и
васеленю своею јснова, зе мъсъреде же милости сниде с
небесе на земля човѣколѣбо, и падъшее човѣче сѹцво
прист8лене сокою юбоживъ на небеса възведе, тимъже каса
штъ небитиќ въ биткѣ састалена јише, тимъже и погибши
швице домъ издравилева ка истиномъ пастиръ и богъ вседръ-
жителъ вазврашене јише, тимъже и ск8фетра царска по вси
въселенон 8твръждаю се, и красеце се славетъ бога вседръ-
жителя, такоже же и азъ Стѣпанъ, по милости божества
краљ сръблѣмъ, Боснин и примориу, сподобленъ ѿихъ кра-
левств8е ка земляхъ родитиела ми присвитаога и свето
почивавшаго господина ми краала Стифана Ѓостое и нашихъ
привијъ прародителъ, творе правд8, исправлае правила, чине
милости и зафиксаниќ и виръ же дае градовомъ и владаниќъ
малимъ же и велицимъ, всакомъ же по достојниу юго, и
тако састојти ми се кралевство ва мири и слави, и тогда
придоше ва славни дворъ кралевства ми 8 градъ Бобовацъ
племенити м8жке славнога града Д8бровника властеле и по-
клисаре Никола Ж8рговић и Маринъ Јкете Г8идлика
синъ с почтеними и многоцинними дари и часткми јдъ рече-
нога града Д8бровника, властель и јпкине, и ти речени
поклисаре са всакою любовию нась искаше и красно јпралаше
и за всакое 8вите и законе, за слободычине реченога града
Д8бровника, кое с8 имали 8 повелахъ съ реченимъ родите-
лемъ и прародителъми нашѣми, з господомъ рашкомъ и
сръпскомъ и босанскомъ, како да бисмо имъ и ми по
швица речене господе имъ потвръдили и 8становитили
крипко привијъ нашихъ слободычине и законе и 8вите и
повеле и писаниќ господе сръпске, рашке, босанскe, и кра-

ЛЕВЪСТВО МИ СЛИШАВЪШЕ И РАЗВМІВЪШЕ НИХЪ ПОДОБНЕ И РАЗВМІННЕ И ПРИЛІЧНЕ И ПРАВЕ ПРОШНЕ, ИМАВШЕ СВІТЬ И ЗГОВОРЬ С ПРИВІНОКОМЪ ГОСПОШЛЬ КЪЕАВОМЪ, КРАЛІЦОМЪ КРАЛЕВЪСТВА МИ МАТЕРЬЮ, И С ВЛАСТЕЛИ И С ВЕЛИКОМОЖАМИ КРАЛЕВЪСТВА МИ, СТВОРІ МИЛОСТЬ КРАЛЕВЪСТВО МИ РЕЧЕНОМЪ ГРАДЪ ДѢБРОВНИКЪ И ВЛАСТЕЛЕМЪ И ВСОИ ШПІННИ ДѢБРОВАЧКОИ ПО СИХЪ НАШИХЪ ЛІСТИХЪ И ПОВЕЛАХЪ, ЗА НИХЪ СРДКЧАНСТВО ПОТВРДИСМО НИХЪ ВСЕ И ВСАКОЕ ПОВЕЛИНЬЕ И ЗАПИСАНЪК РЕЧЕНЕ ГОСПОДЕ СРЪПСКЕ, РАШКЕ, БОСАНСКЕ И ПОВЕЛО ГОСПОДИНА КРАЛА ТВРДТКА, КОЮ Е 8ЧИННИШ СЛАВНОМЪ ГРАДЪ ДѢБРОВНИКЪ ПО ЛІТЪК РОЦІВА ХРІСТОВА .ЧТОН., МИСЕЦА АПРІЛА .І. ДАНЬ, И ПОВЕЛЕ ВСЕ ГОСПОДИНА МИ И РОДИТЕЛА РЕЧЕНОГА ПРИСВІТЛОГА ГОСПОДИНА КРАЛА ЄСТОЕ И ВСЕ ИНЕ ПОВЕЛЕ И ЗАПИСАНИК И СВОБОДЦІННЕ И ЗАКОНЕ, 8ВІТЕ ПРИДНЕ И ПОСЛІДНЕ, КОЕ НМЪ Е 8ЧИННИШ ГОСПОДИНЬ КРАЛЬ РЕЧЕНИ ГОСПОДИНЬ КРАЛЬ ТВРДТКО И РОДИТЕЛЬ МИ КРАЛЕВЪСТВА, ГОСПОДИНЬ СТИПАНЪ ЄСТОК, И ВСА ИНА ГОСПОДА, КА СВ ГОСПОДОВАЛА ДО МЕНЕ, ДА Е ДО ВІКА РЕЧЕНОМЪ ДѢБРОВНИКЪ И ВСОИ ШПІННИ ТВРДО И НЕПОРОЧНО НАМИ И НАШИМИ ПОСЛІДНИМИ, ПАЧЕ ДА СВ 8 ВСАКО ВРІМЕ СТАНОВІТНИ И КРІПЦІ 8 КЕНХЪ РЕЧЕНИХЪ ПОВЕЛАХЪ И 8 ЗАКОНІХЪ И 8 ВІТИХЪ, 8 КСАЦІХЪ СЛОБОДЦІНАХЪ РЕЧЕНЕ ГОСПОДЕ СРЪПСКЕ, РАШКЕ, БОСАНСКЕ; И РЕЧЕНИ ВЛАСТЕЛЕ И ПОКЛІСАРКЕ ГРАДА ДѢБРОВНИКА ПРИМИШЕ И ЗАВЕЗАШЕ СЕ КРАЛЕВЪСТВО МИ ДАВАТИ юДЬ РЕЧЕНОГА ГРАДА ДѢБРОВНИКА И юДЬ ОПІННЕ СРЪПСКИ ДОХОДАКЪ, ДВІ ТИС8КИ ПЕРПЕРК ДИНАРИ ДѢБРОВАЧЦІХЪ, ВСАКО ГОДНІЦЕ НА ВЛАСИНЬ ДАНЬ ПЕТЬ САТЬ ПЕРПЕРК ПО ЗАКОН8 И 8 ВІТ8, КАКО СВ ДАВАЛИ РЕЧЕНОМЪ ГОСПОДИН8 РОДИТЕЛ8 МИ, ГОСПОДИН8 КРАЛ8 СТИПАН8 ЄСТОН, ИНОН ПРККО БІВШІОН ГОСПОДИ, КОН СВ ДО МЕНЕ ГОСПОДОВАЛИ. А ТОМ8И СВІДОЦІ НАШІ ДОБРИ КОШНАНЕ, юДЬ БОСНЕ: ВОЕВОДА ПЕТАРК ПАВЛОВІКЪ З БРАТИШМЪ И ВОЕВОДА КОВАЧЪ ДІННІЧІКЪ З БРАТИШМЪ И КНЕЗЬ БАТИКЪ МИРКОВІКЪ З БРАТИШМЪ, юТЪ Х8МСКІЕ ЗЕМЛЕ: ВОЕВОДА ІВКО СЕМКОВІКЪ И З БРАТИШМЪ И ВОЕВОДА ПАКАШ ЮРКЕВІКЪ З БРАТИШМЪ, А юД-ОНИХЪ КРАИ: КНЕЗЬ ЮРАН БОІСАЛІКЪ З БРАТИШМЪ, А юД-ВОРИ: ПРИСТАВЪ КРАЛЕВЪСТВА МИ ДВОРСКИ КНЕЗЪ ІВАЦЪ ІВКОТИКЪ З БРАТИШМЪ И КНЕЗЪ ІВКЪ РОГАТИКЪ З БРАТИШМЪ, А ПІСАНЪ 8 НАШЕМЪ ГРАД8 8 ЗВЕЧАЮ НА ЛІТА РОЦІВА ХРІСТОВА .Ч8ДІ. ЛІТЪ, МИСЕЦА МАРТА .Ї. ДАНЬ.

и на то више писано, како да е твръдо и крипко съмки, присегохъ и заклехъ се азъ речени господинъ кралъ Стипанъ и съ богомъ даровано-ми гospошъ кралевъста ми матерю, кралицомъ Кsъвомъ, и съ властели кралевъства ми, поставивше ръчи на светомъ евангелию, на часомъ кръсти. а писа кралевъства ми днъкъ Владиѣкъ по заповиди кралевъства ми.

A tergo: Confermazion de re Stefano de tute le poueglie e patti de 1419.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 95.

CCLXVII. 1419. 29. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Bosnae vojevodam Sandalj et consanguineos ejus, knez Vukac, knez Vuk et Stephanum, filium knez Vukac, recipiunt inter nobiles et senatores, et donant eis domum in urbe.

О велиможна сило прѣсветаго Дъха, божје славим(и) троице, (отц8) иже рек8 и син8 и светом8 дъх8, прѣсвѧта троица, нераздѣлна..... иже въ име твоє въсе връшило, и тобою въздръжимо и правимо място ючаствиша нашего, бого8 любими и нимъ намъ дарявани градъ Дъбръвникъ, и свемъ свет8 троиц8 славеще, азъ ми кнезъ и вса шпкина града Дъбровника дајемо видети всаком8 човек8 живом8 на земан, прѣдъ кога где във нашъ листъ донде, и тко где във нашъ обетъ чвіе, да прѣмисмо и вчинимо вси ви-кемъ властеле дъбръвачци и вса шпкина града Дъбръвника единодушно и доброволно прѣкамаше, и заклесмо се на то господин8 вонде Гандалю и кнез8 Бокци8 и кнез8 Бок8 и Стипан8, син8 кнеза Бокци, да нихъ шталемъ и нихъ племен8, како ближниа кръвъ подаје, пръво и поченено натръжиши нихъ срътца по мѣшквъ колен8 въ виеки виека за то, како прѣ-мисмо юдъ реченога господина вонде Гандала са братиши, и възесмо съ рѣке съ своје полъ ж8пе Конавли з Донишъ горашъ и съ Биталиншъ, що где с8 и данъ господовали и дръжали съ котар8 конаваоскомъ, що ви съ юласти нихъ реченога господина вонде Гандала з братиши съ реченой ж8пе конаваоски са свеми сели и засеоци, с людми, с пашами, с водами и з дрѣвьми, з дъбравами, синокоси и са свеми мегами и котари

и прѣстоланиемъ речено поль ж8пе, а тои све по нихъ краснои любви. и за то даню и посугеню намъ реченюи и нашемъ граду речено поль ж8пе Конавли ми речени кнезъ, властеле и вся шпкина града Д8брьвника прѣмисмо ихъ и прѣмисмо за почтене и становитнє за почтене властеле и викинке града нашего Д8брьвника колико єданъ наск властеш, и да имамо стояти за всако подобно днело нихъ како за којега где нась, и за нєднога живога человека волю ни за страхъ ни за благо сегаи свята реченюихъ господина воине Сандала, кнеза Б8окца, кнеза Б8ока и Степана, кнеза Б8ока сына, и нихъ юстанка и правога натрашка нихъ сркца и племена нихъ, що је по м8шкимъ колен8, не юставити прѣзаню како кој(га) где нась ни измегу себе потисн8ти въ вики виека, єрь и юни намъ по доброн любви нихъ и милости по свиехъ листовехъ такожде юбет8ю. и юще юмъ реченюи господин8 воине Сандалю и кнез8 Б8окц8 и кнез8 Б8ок8 и Степан8, сын8 кнеза Б8окца, и нихъ юстанк8, како крьвъ подаје, свем(8) племен8 нихъ по м8шкимъ колен8 вѣкки вѣкома за к... що прѣстои єдномъ кон др8гога, дасмо, 8чинисмо ю8и (почте)н8 любавъ и прѣказанъ и 8диленю нашего града Д8брьвника к8(ке) полаче добре и почтене, које с8 више прѣво нашега властелина Смите Градника, и тен полаче садржже се с полачимъ, којо смо прѣво дали реченюмъ господин8 воине Сандалю и кнез8 Б8окц8, и юбет8емо тен полаче нашими пинезми красно и много слакно, часно начинити, направити и 8ресити, како да је на виденю, да с8 госпотцке полаче. и юще да(смо) реченюи бащине, које се к8пе въ ж8пе нашон за .г. тис8ке перъпери. које полаче и бащине да им с8 тврде држати и владати вики виекома непрѣстано безъ юднета и на маню прѣнесеня наши вики виекома ни за юдн8 рать ни чију волю ни прѣд8же ни за єдн8 стварь сегаи свята. и юще к томъ реченюмъ господин8 воине Сандалю и кнез8 Б8окц8 и кнез8 Б8ок8 и нихъ натрашк8, како је згора речено, по м8шкимъ колен8, како крьвъ подаје, да имамо давати . є. цать перъпери динари д8брьвачеъ на свако годище вики виекома, господ8и и 8живије мирно више речено поль ж8пе Конавли юдь крала босанскога и юдь р8сага босанскога и юдь кралевъ 8гарецехъ и юдь т8ракъ, юдь којехъ нихъ юни записъ имаю, и

юдъ нихъ и юдъ нихъ племена вонде Гандала и више рече-
 ниехъ братије, синовца, натрашка и племена нихъ. и је колико би
 кратъ рать тръпила на то, за толикон врѣмена да не имамо
 давати шиен . є. цатъ перпери: колико кратъ ли би рать
 прѣкът(а)ила, на то да имъ се има давати, како се више
 пише, реченомъ8 господинъ8 вонде Гандалю и кнезъ8 Бјокцъ8
 и кнезъ8 Бјокъ8 по дрѣгомъ, како крѣвъ подаје, непрѣстано,
 до колије нихъ и нихъ штанакъ племена и града нашего Дѣ-
 бровника, и којемъ есмо и имамо живовати и семенъ и
 штанка нашего, да такон, докле есть живъ господинъ вонда
 Гандаль или юдъ негова срѣтца почтено и право натражије и
 штанакъ, да јестъ немъ8 и неговъ8 штанакъ8, а по твмъ, како
 се пише, кнезъ8 Бјокцъ8 и кнезъ8 Бјокъ8 и Стипанъ8 кнеза Бјокца
 и нихъ штанакъ8 по мѣшкомъ коленъ8, по твмъ племенъ8, како
 крѣвъ подаје, нихъ штанакъ8, що је почтено и право натражије
 нихъ срѣтца мѣшко колено, како више пише, виеки викома.
 и шкетовасмо ми кнезъ, властеле и все шпкина града Дѣ-
 бровника прѣмити, када нихъ намъ дадъ8, и комъ8и нашъ
 дрѣжати реченога господина вонде Гандала за негова жнота
 . ит. тис8къ перперкъ, да мѣ имамо давати на годище . є. по
 кентенаркъ на годище, докле њде дрѣжати више речене . ит.
 тис8къ и нашъ комъ8и, докле њде стојати и нашъ комъ8и
 речени динари на тви платъ8, кон бистојали воланъ 8зимати,
 шпетъ ставити господинъ вонда Гандаль, колико кра(тъ) мѣ
 годе за свога живота: а да има намъ дати знанје на
 два месеца прѣво тога, када нихъ њде хотети 8зети. зго-
 дило би се господинъ8 вонде Гандалю комъ годе зго-
 дишъ по себѣ шставити више реченихъ . ит. тис8къ, које
 се поставе и нашъ комъ8и, да се имају дати неговъ8 штан-
 къ8 и братије негове, комъ8 ли би шпорчилъ и свимъ ли-
 ствмъ 8писаљ или све или кон дно тихъ пинези. и да
 не има нијданъ неверњникъ господина вонде Гандала и не-
 гове братије и негова штанка 8фана 8 Дѣбровникъ, који би
 сидели на нихъ земли, такмо ако би главашъ и с члѧдью
 и с инемъ иманјемъ прѣбигаљ 8 Дѣбровникъ и 8 дрѣжакъ8
 нашъ8, како је законъ града нашего Дѣбровника, шевенъ све
 ж8пе конаваоске. и да не имамо нијданога человека господина
 вонде Гандала и негове братије и натрашка, како је речено

згора, прѣмити на Конавли, що је врьсинаний и драчевичаний. и на све више писано ми кнезъ дѣбровачки кнезъ Паскоје Растиќ, витезъ прѣсветлого господина краља Жигмунда, ротисмо се и заклесмо и са властели изабраними Жанемъ Ждрговикемъ, Рафанашмъ Гочетикемъ, Миханашмъ Растиќемъ, Јандретемъ Бечинникемъ, Маткшмъ Градникемъ, Ломп)ретшмъ Сорьгочевикемъ, Климетемъ Подачникемъ, Добре Бенчаликъ, Никшишмъ Пѣцникемъ, Пирькомъ Лѣкаревикемъ, Живе Бечинникъ, Блахо Сорьгочевикемъ, Метшмъ Бенешникемъ, Паоко Прѣгловикъ, Марѣкъ Јакете Гандѣлика, Јандре Бечникъ, Никола Ждрговикъ, Јандре Менчетикъ, Климе Растиќ, Блахо Бечникъ, Марѣкъ Растиќ, Јаљвизъ Гочетикъ, Никша Прѣкап. ...., Сръсе Жамановикъ, Жоре Паомотикъ, Марѣкъ Црѣвикъ, Гајже Пѣцникъ, Симе Растиќ, Јаљвизъ Црѣвикъ, Томко Бечникъ, Франко Сорьгочевикъ, Битко Растиќ, Марѣтого Бенчаликъ, Живанъ Гоч. ...., Прѣкшмъ Сорьгочевикемъ, Јандре Бечинникъ, Битко Гоче. ...., Прѣко Бечникъ, на господа кога вседржителя и въ прѣчиштѣ) его матерь и въ снахъ часнога и животворящаго крѣжа и въ .д. евангелиста и въ .вѣ. светехъ апостола и въ .б. изабранехъ божијехъ и въ све свете ѿдѣнице божије године и въ .тнї. штаць, кон єсть въ Никию, да шкои наше згора писаніе и шбетованіе речени и вчинени господинѣ вонде Сандалю и кнезу Бекци и кнезу Бекок и Стипану, сину кнеза Бекца, и ихъ шстанци и племену ихъ, како крѣвъ подаје по мѣшкшмъ колену, како крѣвъ подаје, како се згора пише, виеки вијкома не има на мане прѣти ни се ке потворѣти за ниједно ствари на земли ни за којега человека волю ни за страхъ ни за благо, ни се ѡ тон која парњна вчинити. једа ли висмо ми кнезъ, властеле и все шпкина града дѣбрѣвника ѡвон згора речено, писано и шбетовано потворѣли реченијемъ или на мане прѣнесли конишмъ хитростю или лакомостю за чију волю или за (страхъ) или за хтеніе неднога человека на земли, тада да см(о ми) кнезъ, властеле и все шпкина града дѣбрѣвника проклети богашмъ живемъ штцемъ и синишмъ и светелмъ дѣшмъ и вѣсели светили више именованеми, и да смо прѣчасни к Юди скарнотцкому, кон продади на божија на распетије, и да смо се ѡдрекли бога и аньгела

на данъ съдни и вере, кою вервјемо, и да смо поречени 8 глас8 и 8 (пocht)еню и 8 правдахъ и 8 законехъ нашехъ бъд8-кехъ до (брѣ)менъ съхъ мегу всакеми добрѣми и почтенѣми гласити(ми) градми и шпинами. и сен се писа месеца юна и 8 избраной полаче и вѣкнице нашон коголюбимаго нашего града Дѣбрѣвника на петровъ данъ на .БД. рожасъства христова на .Ч8дт. лѣтъ. и печатисмо нашашъ великишъ подъвнѣкю печеть. а 8писа Рѣско логофѣть.

Cod. ragus. fol. 70. b. MCCCCXVIII. die XXVIII. junii. Privilegio, che fece la signoria de Raguxi a tuti Hranichi, e fati de conseglio e donato li palaço e posesion e receuere XVIII. m. perperi a profito e dar li tributo per Chanal.

CCLXVIII. 1419. 24. junii. Na Stipanju Polju pod Sokolom.

Sandalj Hranić, vojevoda bosnensis, et fratres Vlkac et Vlk cedunt Ragusinis suam partem žirae Konavlje.

† Ба име штыца и сина и свѣтога дѣха аминь. ми го-
сподникъ воевода Сандаль Хранић, милостию божиашъ
велики воевода босански, бъд8ѣи ва великон слави и госпоц-
тви и држави моихъ природитель племенито наше, и по
томъ за наш8 славж8 милости и градове и ж8пе и земле, кое
примисмо јдѣ краљества босанскога наамъ данно и запи-
санно 8 наше племенито въ рѣзази и држави босанской и кра-
љествомъ и всимъ рѣсагомъ босанскимъ наамъ потврђено и
установићено и толикоће јдѣ краљевъ 8гресцихъ и царь т8р-
есцихъ потврђено по нихъ краснихъ листињъ, и бъде по ми-
лости божиши въ плии држави и с моимъ братишъ с кнѣ-
зомъ Бѣлкѣцемъ и с кнѣзомъ Бѣлкомъ господ8е и 8живиа и
јдѣ тога даюћи и 8дилајући своимъ славгамъ племенитимъ
л8демъ на мою вол8 дае и запис8е 8 бащин8 и 8 племенито:
в сихъ всихъ видивъ и размисливъ ва срдачнихъ скровицихъ
срѣтца моего великихъ л8дакъ и срчанство кнѣза, властель и
все шпинне града Дѣбрѣвника, кою вазда много миросрдно и
безъ мире 8 всакоемъ почтенїю прострише и показаше к на-
шимъ првимъ и к нашемъ госпоцтв8, и показ8ю и чине, како
и по писаньїахъ, кое јдѣ нихъ примисмо, видити есть и

сада веће почтен8 л8бавь и приѣзань, кою 8чинише и показаше 8 такого време наше, и паки ерь ѿбнаходимо за доли речен8 ж8п8, есть прво нихъ бащино и племенито било, всем8 том8 хоте ҳарни бити и почтеньемь 8 вики нимъ платити хотисмо ми воевода Гандаль с мошь братиши с кнезьемъ Белькьцемъ, с кнезьемъ Белькомъ и Степаномъ, сыномъ кнеза Белькьца, всесердно и єдноволно за нихъ л8бавь дасмо и даровасмо 8 вики викома безъ пореченьѣ кнез8, властелемь и вси ѿпѣнни града Д8бровника съ милостию и съ 8тврьжденкемъ поль ж8пе Конавли и Биталин8 и Долин8 Гор8, все са всимъ, що смо и дань држали и господовали въ тоизи ж8пи, котар8 конавалскому, то що е наше било и есть, все са всимъ дасмо и даровасмо са всими сели и заселци и с л8дми и с пашами, з дрвми, з д8бравами, сынокоси, з грмьемъ и с водами и са всими мећами и правими котарн и са всаконми правинами и достоїнствемъ ж8пе реченне дасмо имъ 8 бащин8 и 8 племенито град8 Д8бровник8 и него властелемь и вси ѿпѣнни въ вики вика, да с8 волни и слокодни и ѿblastни ними ѿни, дица, 8н8чье и пра8н8чье нихъ, како права и племенита господа 8 вики викома; и ми речении господинъ воевода Гандаль и више речени и натражье наше, що е по м8шкомъ колин8 ѿдъ нашега срѣдьца, що ви почено и право натражье наше и наше племе, що е по м8шкомъ колин8, како крвь подае, ѿбит8емо и завез8емо се град8 Д8бровник8 и него властелемь на вс8 наш8 моћь више реченн8 ж8п8 ѿдъ всакога насликъ и злихъ л8ди бранити, како да си господ8ю и 8живаю мирно; и ѿцъ ѿбит8емо реченном8 кнез8 и властелемь и ѿпѣнни за ниеднога чловика вол8, кои ви на семь свити, ни за страхъ ни за кое благо ни за ниеданъ ини 8зрокъ, кои ви на свити могаль бити, нимъ и всем8 нихъ не 8дити ни нихъ ѿдѣти8ти паче имъ приѣзновати срѣчене и право, како и ѿни наамъ ес8 се записали, до дни и до вика; а ѿни, кнезъ, властеле и вся ѿпѣнна града Д8бровника видивше велик8 л8бакъ наш8 и срѣчество хотише, да толика л8бакъ ҳарна б8де, за слатк8 л8бакъ и срѣчество, кое есть мећ8 наамъ, на почтенье и 8звишенье наасъ речениихъ прими8ь Д8бровникъ више реченне поль ж8пе конавалске, како е речено, примише с милосрдьемъ, и даše ми и даро-

ваше и дрѹгє полаче 8 Дѣбрковникъ с мистомъ, кое полаче
 биле с8 прво нихъ властелина Симета Градића, а ес8 тен
 полаче близ8 шнен дрѹгє мое полаче, съдрже се заедно, и
 шкитокаше ми стратити јдъ своијъ пинези направити и
 наредити тен полаче јби много красно, липо и славно и
 чистно; и ћијъ даше ми и дароваše наамъ више реченимъ
 господин8 воеводи Сандал8 и брати и синовци8 и натрашк8
 нашем8 и племен8 нашем8, цио є по м8шкомъ колин8, ба-
 щине въ ж8пи дѣбрковачкон, кое се к8пе за три тис8ће перперь,
 а да тен к8ће и бащине наамъ и нашем8 племен8 никадаре не
 мог8 на мане прити ни се конъмъ үзрокомъ из нашихъ р8къ
 изети вик8 викома ни за јдин8 рать ни за једно пријд8жье
 ни за једин8 стварь сега свита, више тон наамъ даше и дароваše,
 како є речено згора; и јдъвише завеза се градк Дѣбрковникъ,
 властеле и вса јп8кина лени господин8 воеводи Сандал8, и
 ако би се 8 мене натражакъ нашаљ јдъ моега срца, ћо би
 почтено и право натражье, и јстанк8 негов8, како крвъ
 подае, по м8шкомъ колин8 почтено и право натражье, и по
 томъ кнез8 Балкъц8 и кнез8 Балк8 и Стипан8, син8 кнеза
 Балкъца, и нихъ натрашк8, цио є по м8шкомъ колин8 право
 и почтено натражье, и нашем8 племен8, како ближна крвъ
 подае, вик8 викома давати јдъ дѣбрковнива до толи, и када
 годи б8д8 господовать и јбладати више реченному поль
 ж8пе конавалске, и 8 ко годи би вриме тога реченога дила
 Конавли нимъ рать не бранила крала босанскога и 8гарскога
 и цара т8рскога и нась реченихъ господовать и 8живати,
 вазда да се има тако, како є речено, давати на вако го-
 дице петь сатъ перперь динари дѣбрковачцихъ наамъ згора
 реченимъ вик8 викома. и на веc више писанно, ћо годи смо
 ми господинъ воевода Сандалъ, кнезъ Балкацъ, кнезъ Балкъ
 и Стипанъ, синъ кнеза Балкъца, за нась и за наше послидне и
 за наше племе, ћо б8де по м8шкомъ колин8, како крвъ подае,
 право и почтено натражье наше, ћо годи смо 8 съемъ лист8
 дали и записали и јкитовали, на все ми речени за се и за
 все наше племе, тко нась ч8ю, и натражакъ, како є речено,
 ротисмо се и заклесмо на частномъ и животкорецимъ крсти го-
 сподини и въ четири єванђелисте и въ .кї. врховнихъ светихъ
 ап8столъ и въ .тнї. светихъ јтацъ, иже с8ть ва Никею, и ва

всихъ ѿтъ вика свѣтихъ богъвъ 8годившихъ и въ дѣшѣ наше, Ѳко все више писанно и нами ѿбитовано кнѧзю, властеломъ и всен ѿпѣни града Дѣровника и нихъ послѣднимъ хоћемо тврдо и непоколибимо и непорочно ва вики викома 8здржати и нами и нашими послѣдними не 8крнити: тко ли би наасъ инако 8чинилъ или за лакомость или за страхъ или за чиу волъ, тере тен више писанне роте конишъ годи ҳитростю разбилъ или притворилъ, хоћемо и лѣбимо, да се все клетви и роте и про克莱цтва пала сврхъ насъ и нашега натрашка и нашега племена и всиихъ нашихъ послѣднихъ, и да смо про克莱ти и завезани живимъ богою и причистомъ и всиимъ више писанними свѣтими, и да смо ѿдьпадници праве вире, и да смо причтени Юди, кои изда сина божија на распетие, и да се негирници назовемо приди всакога господина земалнога и въ дань смртти и приминтија нашега, и въ седни дань да не имамо помилованїја приид лицемъ божијимъ. и к томъ заклеши се властеле нашега племена: кнезъ Радивон Стипковићъ и кнезъ Радосавъ Стипковићъ и кнезъ Радичъ Стипковићъ и кнезъ ҇врадањ Хлапомиринъ и кнезъ Блатко ҇врадовићъ и кнезъ Иванишъ ҇стонићъ и кнезъ Иванъ Ђаковићъ, и заклесмо се приди почтенимъ мѣжемъ вашемъ поклисају приди кнезомъ Твадроемъ Бавжелијемъ на Стипанъ Подъ Соколомъ. и за веће вированье ми господинъ воевода Сандаль и кнезъ Бљкацъ и кнезъ Бљкъ ѿвъ нашъ записъ печатисмо нашими печатми висѣтими и потврдисмо. писано ва лито рожаства христова тисѹчино четири ста и девето на десте лито, мисеца юна двадести и четврти данъ. а 8писа Привиславъ Похвалићъ.

A tergo: Poniglia de voieuoda Sandagl per la sua mitade de Chanal. MCCCCXVIII. del mese de zugno.

Tria sigilla: печать вљковъ; печать....; печать....
Origin. membran. in c. g. archivio Viennae. Спомен. 96.

CCLXIX. 1419. 4. decembris. Sutiska.

Stephanus, Bosnae rex, confirmat donationem ѡирае Konavlje et arcis Sokol, factam a vojevodis Sandalj et Petro Pavlović.

Ѡ велемоћна сило прѣсветого дѣха, боже славими въ тронија, въ ѿтъци же рекъ и синъ и въ свѣтимъ дѣсѧтку, ѿ

троице прѣсвѣта, слава теби, тобою примихъ божественю
 благодать, сподобльшъ ме наследовать прѣстолъ моего
 родителя и прародителя, кралевъ господѣ срѣбъске и босанскѣ,
 за не бо ти монь родитель и прародитель въ земльнѣмъ
 царьствѣ царьствовавшѣ и на небесное царьство прѣсели се,
 мене же видѣшъ земль родителя и прародителя монихъ
 штавльшю а не имѣшъ своего пастира, шть нихъже племене
 и азъ изѣбранъ бихъ помошнию божилю и прѣчисте его матеря,
 вѣнчанъ бихъ богонаинѣ-м-и вѣнцемъ на кралевъство,
 щко быти ми ва Христа бoga благовиркномъ и богомъ изѣ-
 браномъ господинъ Стипанъ кралю срѣблемъ, Боснѣ и при-
 морскимъ странамъ, и по томъ же почехъ съ богомъ крале-
 вати, и правихъ прѣстолъ кралевъства, дѣле милости, чине
 записаникъ градовомъ и мѣстомъ, всакомъ же по достоѣнию
 его, ва сѣхъ же тѣхъ видиhsъ срдѣчаною любавъ и вирино по-
 работанье родителю(мъ) и прародителю(мъ) кралевъства ми и
 самомъ кралевъству ми почтенѣхъ властель славнога града
 Дѣбровника, како е нихъ почтени и красни шбичан прино-
 с(и)ти кралевъству ми почтеніе и многоцѣнніе дарки,
 юже ми и сада принише съ великою любовию нихъ нелнцемѣ-
 ною, и тѣни изидоше прѣдъ славно кралевъство ми всепочтени
 властеле и поклнтаре славнога града Дѣбровника, конь биhsъ
 дослани кралевъству ми ѿдъ властель и ѿдъ опѣхине града
 Дѣбровника, на име много нарочить и много почтени вла-
 стелинъ дѣбровъчки кнезъ Паское Растићъ, славни витезъ
 прѣсвилога господина крала Жигмунте, и Никола Пе-
 цинъ, съ много слатцѣми и много 8миленими рѣчими, прои-
 нали и молками 8споменште кралевъству ми шть реченихъ
 властель града Дѣбровника, а говоре за Конавли и за градъ
 Соколь, и ћ господинъ краль Стипанъ дасмо и даровасмо и
 записасмо моего и мага прѣвога ж8п8 Конавли и градъ Со-
 колъ за племенито викъ викома Дѣбровникъ за нихъ братц-
 тво и за прѣкѣство госпоству нашемъ, и како ѿни своими
 добрыми приѣтельми съ вельможами кралевъства ми почте-
 номъ дворяниномъ наандоше шть воеводе Сандала и ѿдъ
 воеводе Петра Павлов(и)ћа, ки на полице дрѣжахъ тѣни ж8п8
 конавлак8 и градъ Соколь, тере имъ по нихъ добронь любви
 и милости даше и попустише ж8п8 конавльск8 и градъ Со-

колк воєвода Ганадаль свои поль д'єла Конавли а воєвода Петаръ др8г8 половиц8 и градъ Соколь, ки є 8 Конавлахъ, и с л8дьми и съ всѣми правими котари и меѣми конавалскага, кое є нигда било 8 подръжанье д8бровчко, а шть великости краlevства ми 8милено просине, дворише и молише, да би имъ краlevство ми по нашемъ славномъ и добромъ ѿбичаю милостию било, ши8и више речен8 ж8п8 конавальск8 и градъ Соколь и non потврьдихъ како и ино, що имаю шть краlevства юсаньскага, и за тон ми по милости божиши краль Стипанъ за нихъ вѣрно посл8женъ и слатко и достоинъ нихъ моление згора речено, имавшъ свить съ прѣсвитломъ госпошмъ кралицомъ К8ѣвомъ краlevства ми и съ збраними властели и вѣлможами краlevства ми, смотривъ, видивъ и добрѣ ѿбънападъ, даشه речена ж8па конавальска и градъ Соколь, и да наши пркви ес8 никъ за тон добромъ ѿбитни били, и ши8е видивъ даشه имъ е и дароваше, все тон чисто и ѿтворено видивъ и раз8ливъ и познавъ, призвавъ име ѿца и сына и свѣтога д8ха, съ велицимъ добрымъ благословомъ а с вѣхомъ више реченихъ краlevство ми даде, благосоки и потврьди 8 вики вѣкома град8 Д8бровник8, кнез8, властелемъ и всен ѿпѣхини града Д8бровника и нихъ натражк8, до коли свѣтъ стон, вс8 више речен8 ж8п8 конавальск8 и градъ Соколь съ всѣми сели и заселци, с людьми, свободами, с пашами и з д8кравами и съ всѣми правинами и котарѣ достоїнемъ ж8пе и града реченоага ва вики вѣка, да си речени властеле и ѿпѣхина града Д8бровника имаю и дрѣже и ѿживаю више речен8 ж8п8 конавальск8 и градъ Соколь въ вѣки вѣка како права и племенита господа ѿни и д'єца и 8н8чке и пра8н8чке нихъ до вѣка, и на си више писано азъ господинъ краль Стѣпанъ и съ привисокомъ госпошмъ краlevства ми матерью, съ госпошмъ кралицошмъ К8ѣвомъ и съ збраними властели и вѣлможами краlevства ми сѣми и сѣми ротисмо се на свѣтомъ євангелю христов8 и на честномъ крести господни и въ все свете ког8 ѿдѣ вѣка 8годивъше, да више писанно, данно и наими потврьгено наими и нашими послѣдними не бити потворен8 ни поколѣбим8 въ вѣки паче 8 всемъ крѣпк8 и становит8: тко ли дрѣзне и потвори слово и милость

краљства ми, да с� все крајтвѣ на ик паде, и краљевствѣ ми да є невѣрань. ако же господне .ч. и .8. и .д. ако хри-
стово, мѣсеца децембра .д. дња. писа Новакъ Гоичинић
логопетъ краљевства ми на нашемъ столномъ мѣстѣ 8
Сентисцѣ. кнезъ Батићъ Мирковићъ, кнезъ Твртко Сти-
пановићъ, кнезъ Стипанъ Јостонићъ, кнезъ Петаръ Клешићъ,
кнезъ Ђакъ Рогатићъ, кнезъ Ђакацъ Ђакотићъ, кнезъ Блатко
Добринићићъ, кнезъ Твртко Чркњићићъ, кнезъ Радосавъ
Бладимирићъ, кнезъ Јуран Драгићићъ, кнезъ Твртко Бо-
ровинићъ, кнезъ Стипанъ Миштинићъ. ти вси властели
више писани ротнице се з господиномъ краљемъ на светомъ
евангелю и з госпошмъ кралициомъ Ксѣкомъ.

A tergo: Confermazion de re Stiepan, fatta per tutto
Chanal e per la sorteça Sochol. MCCCCXVIII, mese de
decembrio.

Sigillum pendens: inscriptio serbica. Origin. membran.
in e. r. archivio Viennae. Спомен. 97.

CCLXX. 1420. 8. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii promit-
tunt se Bosnae regi Stephano (Ostojić) omni anno daturos
esse quingenta hyperpyra pro confirmata ipsis donatione
dimidii župae Konavle.

Ба начетакъ штца, вѣ испадненіє сина и вѣ свркшеніје
всепрѣсветаго дѣха, царѣ небесни воже вѣ ..... да је вѣ сви-
диніје всякому малому и великому ..... кнезъ, властеле и
вса љпкина коголюбимаго града Дубровника по сему нашемъ
лишту а подъ закономъ нашомъ великомъ а високомъ пе-
чатију, ерк досласмо нашу почтену ..... прѣсвѣтлому и вѣз-
можному господину Стипану, милостю б(ожије) краљу ко-
санскому, 8 Коне Пачкој Растику, почтенога витеза прѣ-
свѣтлога краља Жигмунда, и Николају Пѣцику, моле и много
заштено просе славу краљевства ми, да ви негова слатка
милостъ била, терк намъ рачиљ потврдити жупу конава-
ску и градъ Соколъ, ки је 8 вои. и ви милостъ велика не-
лицимирна прѣсвѣтлога господина краља Стипана, и 8ли-
ша краљевство ми нашу подовину и прѣличну прошичу, имао
светъ и циљ зговоръ са прѣвисокомъ господиномъ кралициомъ

Књавшмъ, кралевъства м8 матерью, и са велможами кралевъства м8, теръ по неговон слаткон доброн милости по своемъ листв намъ потврди и установити везъ пореченіа више рече-
 н8 полъ ж8п8 конаваоске и градъ Соколь, ки је 8 нои, са све-
 ми сели и засеоци, ... с водами, с пашами и з дръвми, са
 землишмъ и са.... котари и достојаніемъ и мегами више ре-
 чене ж8п8 конаваоске и градъ Соколь въ нои въ виеки викома
 намъ и нашемъ последнимъ, дори свѣтъ стон. и за то ми
 кнезъ, властеле и вса шпкина града Д8кровника, видѣвшe и
 раз8мевши велик8 милостъ и красот8 господина крала Сти-
 пана и господе кралице, матере кралевъства м8, и све Босне,
 еръ намъ потврдиши и установитиши, како се згора пише,
 на слав8 и звѣщеніа кралевъства м8 по нашехъ више рече-
 нихъ послехъ шкетовасмо и завезасмо градъ Д8кровникъ и
 него властеле давати кралевъство босанском8 всако годище
 на светога Гласниа дань . є. цатъ перъперъ динари д8кровач-
 щехъ, господ8юке ми и зживиоуке мирно речен8 ж8п8 кона-
 ваоск8 и 8 нои градъ Соколь. и 8 које годе би врѣме т8и ре-
 чен8 ж8п8 конаваоск8 и Соколь намъ рать бранила кралевъ-
 ства босанскога и неговехъ велможъ, да мирно и слободно
 не будемо моки зживати и господовати речен8 ж8п8 кона-
 ваоск8 и градъ Соколь, да за тон врѣме не имамо платити
 ни динара. а када би рать прѣстала, и ми господовали
 мирно, да шидан кралест(в)8 имамо плакати, како је ре-
 чено. и ѿшe се шкетова намъ речени господинъ краль Сти-
 панъ, ако би кои спонникъ хоти(л) рать чинити Д8кровник8
 везъ кралевст(в)а речена, кои крала не слыша, да краль бо-
 сански има помагати Д8кровникъ с8противъ нем8, на нега
 помага(т)и Д8кровник8. и на све више писано ми кнезъ, вла-
 стеле и вса шпкина д8кровачка за изакранемъ нашемъ вилемъ
 на име Климе Бодачникъ, Маринъ Растицъ, Яловизъ Гоче-
 тикъ, Маринъ Црѣвикъ, Га(8)же Пвцикъ, Щрсе Жамановикъ,
 Марѣкъ Градникъ, Жоре Паомотникъ, Лампре Соръгочевикъ,
 Йандре Евочиникъ, Томко Б8никъ, Марѣкъ Г8нд8ликъ ро-
 тисмо се на часишмъ и животворещемъ крѣжи господни и въ
 .д. евангелиста и .в1. връховиехъ апостоль и въ .б. божи-
 њехъ апостоль и въ .тн1. светехъ штацъ божихъ, єс8ть на
 Никию, и въ све свете ѿдь виека ког8 8годивши, тако све ви-

ше речено на ми и јбетовано и нашеми последними хоке бити сахранено тврьдо и крѣпко до дни и до вѣка: тко ли би потворио, да сѣ свѣ клѣтви на немъ пале. а сен се писа вѣ изабрано(и) полаче и вѣкнице богољубиваго града нашега Дѣбриника вѣ лѣто рождества христоваго .ч8к. лѣть, мѣсѧца фрѣвара .й. дань. а 8писа Рѣско логофетъ.

Cod. ragus. fol. 76. MCCCCXX. a di 8. freuari, priuilegio fato a re Stipan, filii regis Ostoie, per tributo Canali perperi V ....

CCLXXI. 1420. 20. маји. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Sandalj, knez Vukac, knez Vuk et Stephanum, filium knez Vukac, recipiunt inter nobiles et senatores, donant eis domum in urbe et terram, et promittunt se soluturos esse eis quovis anno quingenta hypergruga.

..... сило прѣсветаго дѣха, божје славе ми тебе ..... рѣци же вѣ штци же рек8 и синѣ и светеши ..... нераздѣлима, слава тебе, иже ..... врѣшимо, и тобою вѣдрѣжимо и пра(вимо очаст)вка нашега, богољубиви и нимъ на мъ д(арованы градъ) Дѣбриникъ, и свѣмъ прѣсвет8 троиц8 слав ..... азъ ми кнезъ, властеле и вса шпкина да јемо вид(ети) всяког8 човек8 жијом8 на земли, прѣдъ кога (годе) ѿвѣашъ листвѣ прѣде, и тко годе ѿвѣашъ..., да примисмо и ѿчинисмо вси вике (власт)еле дѣбриначи и сва шпкина града Дѣбринника (едно)дѣшно и доброволно прѣмаше и заклесмо се.... господин8 вонде Сандали и кнезъ Бѣлок8 и кнезъ Бѣлок8 и Стипан8, кнеза Бѣлока син8, и нихъ шсталемъ и нихъ племен8, како ближна крѣвь подаје, право и почетно натражиу нихъ срѣтца по мѣшкимъ юлен8, вѣки вѣкома за то, како прѣмисмо ѡдь реченога господина вонде Сандали, заратисми и ѿзесмо 8 рѣке своје дрѣг8 поль жије Конавли, која је била прѣво кнеза Павла, а после сина м8 вонде Петра, що сѣ и дань господовали и дрѣжали 8 тоизи жије са свѣми сели и засеоци, с людми, с пашами, с водами, з дрѣвми, дѣбра(ва)ми, сенокоси и са свѣми мегами и с котарн и с прѣстолијемъ речене поль жије Конавли и с Окодашмъ и с Цаптатшмъ и са свѣмъ речени кнезъ Паваль и дань

дръжалъ, и по томъ синъ Петаръ, и господовали, и с онемъ,
 що је нихъ реченехъ било, люди и землје, а Донон Гоје и
 Битални, и градъ Соколь а Конавлахъ, кога града била је
 половица кнеза Павла, по твъмъ сина мъ вонде Петра, а по-
 лов(и)ца реченога господина вонде Сандала. а све тои по
 нихъ красной любве и за тои даню и посвгеније намъ више
 реченемъ и нашемъ (г)радъ више речено поль ж8пе др8го по
 Конакли и града Сокола мн речени кнезъ, властеле и вса
 шпкина града Д8брвника прѣмамо ихъ и прѣмисмо за
 почтени и становитни властеле и веннике града нашего ко-
 лико еданъ насъ властео. и да имамо стояти за всако по-
 добно дело нихъ како за којега годе..... живога человека
 волю ни за ко..... света реченихъ господина вонде Сан-
 дала..... и Стипана кнеза Б8окца и ни(хъ)..... нихъ
 срѣтца и племена нихъ по м8шкшмъ..... прѣказанию, како
 конъ где наш..... въ кнеки кѣка, ерк и шни намъ под...
 .... и милости по своимъ листихъ такоже шкитъ.... ѿще
 реченимъ господинъ вонде Сандалю и кнезъ Б8кцъ и кнезъ
 Б8окъ и Степанъ кнеза Б8окца и н(и)хъ шстан)къ, како кръвъ
 подаје, свемъ племенъ нихъ по м8шкшмъ коленъ виеки ви-
 кома, комъ за кимъ про прѣстон, (т)омъ кон др8гога дасмо
 и 8чинисмо шв8и почтенъ.... въ и прѣказаније и 8деленје гра-
 да нашего Д8брвника (пол)ачъ с местъмъ а Д8брвникъ, ко-
 ято је прѣво била властель нашехъ Б8ока Совика а по твъмъ
 кал8герницъ свете Мар.. ѿдъ ангели а Д8брвникъ, а прѣ-
 дръжи се тиҳъ кал8герницъ манастьра. и ѿци дасмо реченимъ и
 др8гъ кајинъ въ ж8пе нашон, која се к8пи за .г. ти8ске
 перъпери. и т8и више реченъ полачъ швет8ијемо си нашими
 пленензи красно и многослав(и)о и почтено начинити и напръ-
 вити и 8ресити, како да је на виденје, да је госпотцка по-
 лача, које полаче и бајрине да имъ с8 тврде дръжати и вла-
 дати въки виекома непрѣстано безъ ѿтнета и на мене прѣ-
 кесенавикъ кикома ни за єднъ ратъ ни (чию) волю ни прѣд8жие
 ни за неднъ с(т)варъ сегаи свита, која би могла бити. и ѿшъ
 к томъ речено мъ господинъ вонде Сандалю и кнезъ Б8кцъ
 и кнезъ Б8окъ и Стипанъ, сина кнеза Б8окца, и нихъ на-
 трашикъ, како је згора речено, по м8шкшмъ коленъ, како
 кръвъ подаје, да имамо давати .е. цатъ перъпери динари

дѣбровачѣхъ на свако годище вѣкѣ вѣкома, господѣ и живи-
ваје мирно више речеши дѣбровѣ поль жѣпе конавлоске и бѣкода
и Цаптата и градъ Соколъ и Конавлахъ. и све више писано
шђк краља босанскога и шђк рѣсага босанскога и шђк краљевъ
згареџење и шђк тѣракъ . . . . (о)ни записе имају, и шђк нихъ
и нихъ племена. и је ко. . . . . тѣпела, на то за толикон врѣ-
мена. . . . . є. цатъ перѣпери: колико рѣтъ ли би. . . . да и ми
има(мо) давати, како се више (пише, господин) вонде Ган-
далю и кнези Бѣкци и кнези . . . . племене нихъ, како је више
писано, вѣки вѣкома. . . . како крѣвъ подаје, непрѣстано,
докле нихъ . . . . штранакъ. . . . на и града нашега Дѣбровника,
и којемъ јесмо живовали . . . . амо живовати, и семење и
штранакъ нашехъ да . . . . живъ господинъ вонде Гандала
али шђк негова. . . . поченено право натражије и штранка, да
јесть немъ и негови штранаки, и по њемъ, како се пише, кнези
Бѣкци и кнези Бѣоки и Стипани, сини кнеза Бѣкца, и нихъ
штранаки по мѣшкимъ колени, по томъ племене, како крѣвъ
падаје, нихъ штранаки . . . . и поченено право натражије нихъ срѣт-
ца, мѣшко колено, како се више пише, мѣшко колено. и шве-
товасмо ли кнезъ, властеле и вса улкина града Дѣбровника
прѣмити, када нихъ намъ даа, и комѹнъ нашъ држати рече-
нога господина вонде Гандала за негова живота . . . . ти-
секъ перѣпера динари дѣбровачихъ, а да мѣ имамо давати
на годище . . . . по кентенару, докле држи више речене . . . .
тисекиа перѣпери динари и нашемъ комѹни, када где бѣдѣ и
комѹни нашемъ ти пленеви на тѣи плакије, кои би стояли
воланъ звимати, шпеткъ сталати господинъ вонда Гандалъ,
колико краткъ мѣ где, за својега живота, а да има намъ
дати знати на . . . . мисеца прѣвѣ тога, када нихъ бѣдѣ хотеть
звети. згодило би се реченомъ господину вонде Гандалю
комкъ где згодишъ по себе штакити тен . . . . тисекъ дина-
ри дѣбровачихъ, кои се поставе и комѹни нашъ, да се имају
дати негови штранаки и кратије негове, комѹ ли би шије шпо-
рчиш и својемъ листомъ зписаљ, или све или кои дио
тихъ динари, и да не има нѣданъ негерѣније господина
вонде Гандала и негове братије и негова штранка званија и
Дѣбровникъ, кои би сидѣљ на нихъ земли, такмо ако би
главашъ и с челиадю и с иманијемъ прѣбигаљ и Дѣбровникъ

..... града Дѣбровника ..... нѣднога человека Господина
вонде ..... како је речено згора, при ..... и на све више
писано ми кнезъ ..... и заклесмо и са властели изабра-
ними ..... с Лампрыемъ Соръгочевикемъ ..... Михаиломъ
Растикемъ, Марѣшомъ Ра.... (Ин)дрет.... Гочетикемъ,
Маткимъ Бенешикемъ, ... Прѣгловикемъ, Марѣшомъ
Црѣвикемъ, Климе Бодачикъ.... Ж8..... Тѣдришъ Бао-
желикемъ, Маткимъ Градикемъ, Гаѣже Пѣци..... Ма-
р.... Градикемъ, Йандре Бѣндикъ, Жоре Паомотикъ, ... чѣ
Црѣвикъ, Йандре Блаховикъ, Климе Растикъ, М..... Йан-
дрош ..... Михаилъ Соръгочевикемъ, Мариномъ Гѣндѣ-
ликемъ, Симкимъ .... Соръгочевикъ, Битко Гочетикъ,
Яловизъ Црѣвикъ, Жѣхо Гочетикъ вѣ господа бoga вѣседрѣ-
жителѧ и вѣ прѣчистѣ вогордицѣ и вѣ силѣ часнаго и жи-
вотворца креста Господна и вѣ .Д. евангелиста и .ВІ.
апостоль светехъ врѣховнехъ и вѣ (.о.) изавранехъ божијехъ
и вѣ све кога ѿгодивше ѿдѣ вѣка до ѿко..... наше писаніе.
и ѿбетованіе речени и ѿчинени Господинѣ вонде **Сандалю** и
кнезѣ **Евокцѣ** и кнезѣ **Евокѣ** и **Стипанѣ**, синѣ кнеза Евкца, и
нихъ ѿстанкѣ и племенѣ, како крѣвь подаје, по мѣшкимъ
коленѣ, како згора пише, виеки викома не има на мане
прити, ни се ќе потворити за нѣднѣ стварь на земли ни за
којега человека ни за страхъ ни за благо, ни се ѿ тон која
парѣна ѿчинити. јда ли бисмо ми кнезъ, властеле и вса ѿп-
кина града Дѣбровника ѿко згора речено, писано и ѿбето-
вано потворили речениемъ али на мане прѣнесли конимъ хи-
тростю или лакомостю за чију волю али за страхъ али за
хтеніе неднога человека на земли, тада да смо ми кнезъ, вла-
стеле и вса ѿпкина града Дѣбровника проклети ѿтцемъ жи-
вемъ и синимъ и светемъ дѣшмъ и (вс)еми светими имено-
ванеми, и да смо прѣч(с)ти **Юди**, кои прѣда сина божија, и
да смо ѿ ѿдракли кога и ангела на дань сѣдни и вери, коју
вердјемо, и да смо пореч(е)ни 8 гласѣ и поченю, 8 правдахъ,
8 законехъ нашехъ вѣдѣкехъ до крѣмень сијъ мегу скакими
до(б)рѣми и поченими.... или градими и ѿпкинами. и
сеј све сврѣшишмо, ротисмо се прѣјдѣ Грѣбачемъ днѣшмъ
и Тѣдришъ Баожеликемъ такожде покланасремъ реченихъ. а
8писа се ѿ ѿзабранои полаче и веннице богољубимаго града

Дѣбровника нашего въ лето рожаствка на .ч8к. лѣтъ, на .к. маѧ. а 8писа Р8ско логофетъ.

Cod. ragus. fol. 81. b. .... таи, privilegio fato per la signoria a vo..... palaço, per la posesion, per dar li perperi v per tributo Canali, per açetar li al profito.

CCLXXII. 1420. 30. май. Sokol.

Sandalj Hranić, vojevoda bosnensis, et fratres Ragnisini cedunt Ѽпрат Конавље et агсем Sokol.

† Ек имѣ штьца и сина и д8ха света аминь. ми господинъ војвода Сандаль Хранић, милостию божиимъ велики војвода босњски, б8д8хи въ великон слави и госпоцти монхъ прѣродителъ племенито наше и по томъ за наш8 слѣб8 милости, градове и ж8пе и земле, које примисмо ѿтъ краљевства босњскага намъ дано и записано 8 наше племенито въ р8сази и дрѣжави босњскон, и краљевствомъ и всѣмъ р8сагомъ босњицѣмъ намъ потврђено и 8становићено, и толикодѣ юдъ краљевъ 8грецичъ и босњицѣчъ и царь т8рецѣчъ потврђевано по нихъ красићъ листѣчъ и записићъ, и б8де по милости божији въ п8ни дрѣжави и с мошмъ братијомъ с кнеземъ Б8кцемъ и с кнеземъ Б8комъ, господ8е и 8живије и ш-т-ога дајући и 8дѣлююћи своимъ сл8гамъ и племенитѣмъ людемъ, на мою волю даје и записије 8 бащин8 и 8 племенито, въ сїхъ всѣхъ видѣвъ и размисливъ въ срѣдачићъ скровишићъ срѣца мојега велик8 любљвъ и срѣчанство кнеза, властеш и все шпѣнне града Дѣбровника, коју вѣзда много милосрѣдно и без мѣре 8 всакојемъ почтењио прострѣши и показаше к нашимъ прѣвѣмъ и к нашемъ госпоцтв8 и показавю и чине, како и по писанима ѿсташа, које юдъ нихъ примисмо, видѣти јесть; и сада већије почтен8 любљвъ и пријазњь, коју 8чиниши и показаше 8 таково врѣме наше, и паки јер ѿнаходимо за долѣ речен8 ж8п8, јесть прѣвно нихъ башино и племенито било, всемъ томъ хоте харни бити и почтенијемъ 8 вѣкѣ нимъ платити хотѣмо, ми војвода Сандаль и с мошмъ братијомъ с кнезомъ Б8кцемъ и с кнезомъ Б8комъ и Стѣпаномъ, синомъ кнеза Б8кца, всесрѣдно и єдиноволно за нихъ любљвъ дасмо и даровасмо въ вѣки вѣкома бес-пореченија кнез8, властелемъ и всон шпѣн-

ни града Дѣбровника с милостю и с 8тврдѣніемъ градъ Соковъ Конавлахъ, кон ю градъ биша 8 дръжаніе нама с Павловъ на поли и по ж8пе Конавли с Оводомъ и Цаптатомъ и с онѣмъ, цю ю Павлово било 8 Донон Гори, 8 Биталини, ка ю по речене ж8пе била Павлова, и по томъ сина м8 Петра, съ всѣмъ, цю ю речени Павловъ и днъ дръжашъ, и по томъ м8 синъ Петъръ и господовали въ тоизи ж8пи, котар8 конавъшкомъ, тош цю ю нихъ било, а с милостю и да-ромъ божимъ и великого цара с8тана Мехометъ бега приде 8 наше р8ке, записано и 8тврдено и воеводомъ Исаомъ издано намъ реченѣмъ дръжати и шладати 8 то врѣме, када се Петъръ Павловић изневѣри цар8 с8тан8, и 8ки га Ислакъ царевъ воевода съ царевомъ воискомъ, а мнѣ више речено м8 воеводи Гандалю и моши крати изда градъ Соковъ 8 Конавлахъ и по ж8пе конавъшке, цю ю било Павлово и по томъ м8 сина Петра, ми речени воевода Гандаль и с мошь братишь имає милость и моѣ цара с8тана више речени градъ Соковъ и пош Конавли, цю ю било Павлово и сина м8 Петра, то цю ю нихъ било, дасмо и даровасмо съ всѣми сели и засешци и с людми и с пашами и з дрѣвми и съ дѣбравами, сѣнокоси, съ грѣмніемъ и с водами и съ всѣми медіами и правѣми котары и съ всакими правннами, достојаниемъ реченога града Сокола и пош ж8пе конавъшке, како ю згора речено, дасмо имъ 8 бащин8 и 8 племенито град8 Дѣбровник8 и нега властелемъ и всон шпїнни въ вѣкома, да с8 волни и словодни и шгластни више реченѣмъ градомъ Соколомъ и с више писане пош ж8пе Конавли и нихъ дѣца и 8н8чые и праин8чые нихъ како права и племенита господа 8 вѣки вѣкома. и ми речени господинъ воевода Гандаль и с више речено мъ братишь и натражніемъ на-шимъ, цю ю по м8шкомъ колѣн8 ѿдь нашега срѣца, цю би почтено и право натражніе наше и наше племе, цю ю по м8шкомъ колѣн8, како крѣвъ подаје, шбѣт8юмо и завез8-юмо се град8 Дѣбровник8 и нега властелемъ на вс8 наш8 моѣ више речени градъ Соко и ж8п8 конавъшк8 кранити ѿдь всакога насиља и злѣхъ люди, како да си господ8ю и 8живаю мирно. и ѿще шбѣт8юмо речено м8 кнез8 и властеломъ и шпїнни за ниједнога чловѣка волю, кон би на сѣмь

свѣти, ни за страхъ ни за коє благо ни за ѹдинъ ини взырокъ, кои бы на свѣти могъшъ быти, нимъ и всемъ иныхъ не видити ни иныхъ штиснѣти паче имъ приазновати срѣчано и право, како се и шни намъ записали и швѣтоловали, до дни и до вѣка. а шни, кнѣзъ и властеле и вса шпѣхина града Дѣбровника, свидѣвшіе великихъ любыекъ нашъ и срѣчанство, хотѣши, да толика любыекъ харна вѣде, за слаткъ любыекъ и срѣчанство, ко-ю-сть медю намъ, на почтениѣ и взыше-ниє наскъ реченѣхъ, примишь Дѣбровникъ више речени градъ Соковъ с више речене по жыпе конавышске, како је речено, примишь с милосрѣдиемъ, и даши ми и дароваше полачъ въ градъ Дѣбровникъ с мѣстомъ, која је полача прѣво вила на-шѣхъ властелъ Бѣлаковићъ, а по томъ калвдіерицъ свете Марии ѡдѣль анделовъ въ реченомъ нашемъ градѣ Дѣбровникъ, и таи полача съдѣржаніе се с манастиромъ реченѣхъ калвдіерицъ, а да таи полача вѣде ини реченѣми лѣпо направлена и вкра-шена славно и почтено, како да је на видѣнїе, да је го-споцка полача, шнакодиѣ по шири пять како шнанъ, коју ни съ прѣво дали и обѣтоловали направити за дрѣгъ пош Конавли. и ѿци даши и дароваше намъ више реченѣмъ господинъ војеводи Гандалю и брати ми и синовицъ и натрашки и племенъ нашемъ, що је по мѣшкомъ колѣнѣ, варине въ жыпи дѣ-бровицкимъ, које се вѣре за три тисѣчи перперъ. и да таи вѣкта и варине намъ и нашемъ племенъ никадаръ не могъ на-мынѣ прити ни се коимъ взырокъ из нашихъ рѣкъ изети въ вѣкѣ вѣкома ни за ѹдинъ рать ни за ѹдно прѣдѣжниє ни за ѹдинъ стварь сеган свѣтла, все тон намъ даши и дароваше, како је речено згора. и ѡдѣвише завеза се намъ градъ Дѣ-бровникъ, властеле и вса шпѣхина менѣ господинъ војеводи Гандалю, и ако бы се ѡдѣ мене натражъкъ нашъ ѡдѣ мојега срѣца, що бы почтено и право натражније, и шстанкъ неговъ, како крѣвъ подаје, по мѣшкомъ колѣнѣ, почтено и право натражније, и по томъ кнѣзъ Бѣлакъ и кнѣзъ Бѣлкъ и Стѣпанъ, синъ кнѣза Бѣлака, и иныхъ натрашки, що је по мѣшкомъ колѣнѣ право и почтено натражније, и нашемъ племенъ, како ближ-ни крѣвъ подаје, по мѣшкомъ колѣнѣ, вѣкѣ вѣкома давати ѡдѣ Дѣбровника пять сѣкъ перперъ динари дѣбровицкѣхъ мнѣ реченомъ војеводи Гандалю и више реченон моши брати

на всако годище и шестанкъ, како се више пише, до толе и када годък бъдат господовать и владати више реченъмъ градомъ Соколомъ и реченомъ драгомъ пош Конавли с Овдомъ и съ Цаптатомъ и съ всѣмъ инѣмъ, како је више писано, и въ које годък въ-и-мъ врѣмѧ више реченога града Сокола с пош Конавли, чю є Павлово било, рать никъ не кранила краля косънскага и 8гърскага и цара тѣрскага и нась реченѣхъ господовать и живати мирно, възда да се има такон, како је речено, давати на всако годище више реченѣхъ петь съть перперъ динари дѣбровъчъцъхъ намъ згора реченъмъ вѣкъ вѣкома: а када въ-и-мъ годък више реченъмъ рать кранила не владати више реченъмъ градомъ Соколомъ и пош Конавли, чю є Павлово било и послѣ мъ сина Петра, да за шнолико врѣмѧна, колико би рать трѣпѣла реченога краля косънскага и 8гърскага и цара тѣрскага и наша и нашега натрашка, да за толико врѣмѧна и всѣ дѣжни давати више реченѣхъ петь съть перперъ, докле би иша рать трѣпѣла. и на все више писано, чю годък смо ми господинъ воевода Сандалъ и кнезъ Евкыцъ и кнезъ Евкъ и Стѣпанъ, синъ кнеза Евкца, за нась и за наше послѣдниє и за наше племе, чю бъде по мѣшкомъ колѣкъ, како кръвъ подає, право и почтено натражије, чю годък смо въ семь листъ дали и записали и швѣгтовали, на все ми речени за се и за все наше племе, тко нась чвю, и натражъкъ, како је речено, ротисмо се и заклесмо на чесномъ и животвореци кръстъ господніи и въ .Д. ѹеванделисте и .ВГ. връховнѣхъ светѣхъ апостоловъ и .Т. и .И. светихъ ѿтъцъ, иже суть въ Ники, и въ все свете ѿтъ вѣка богъ 8годивше и въ дѣшише наше, како все више писано и наими швѣгтовано, кнезъ, властелемъ и всен шпѣни града Дѣбровника и иихъ послѣднијъ хоћемо тврѣдо и непоколѣбимо и непорочно въ вѣки вѣкома 8здрѣжати и наими и нашими послѣдними не 8крѣнити: тко ли би нась иначо 8чиши или за лакомость или за страхъ или за чию волю, терети више писане роте кошъ годък хитростију развиш иан прѣтвориш, хоћемо и любимо, да съ все клетви и роте и проклетства пала скрѣхъ нась и нашега натрашка и нашега племена и всѣхъ нашихъ послѣдниихъ, и да смо проклети и завезани живѣмъ богою и прѣчистомъ и всѣми више писа-

ними светѣми, и да смо ѿтпадници праве вѣре, и да смо причтени к Иуди, кои прода сина божија на распетије, и да се невѣрници назовемо прѣдъ всякога господина земљнога, и въ дњу смрти и прѣминстана нашега и въ сѹдни дњу да не имамо помилования прѣдъ лицемъ божијемъ, и к томъ заклесе се властеле нашега племена: кнезъ Радивон Стѣпковићъ и кнезъ Радосавъ Стѣпковићъ и кнезъ Радичъ Стѣпковићъ и кнезъ Ђебрадъ Хлапомиринићъ и кнезъ Елатко Ђебрадовићъ и кнезъ Иванишъ Ђестонићъ и кнезъ Иванъ Бѣковићъ, и заклесмо се прѣдъ поченїми властели поклисари нашими прѣдъ Дубретомъ Бенччијемъ и прѣдъ Пѣромъ Лѣкаревићемъ на Соколѣ, и за вѣћије вѣрованьје ми господинъ војвода Сандаль и кнезъ Бѣкъцъ и кнезъ Бѣкъ швѣ нашъ записъ печатисмо нашими печатми височими и потврдилисмо. писано въ лѣто рођава христова .⁴⁸. и .⁵⁰. лѣто, мѣсаца маја .⁵¹. дњу. а 8писа Грачански днѧкъ.

A tergo: Confermazion de voieuoda Sandagl per l'altra mitade de Chanal et Sochol.

Tria sigilla pendentia. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 98.

CCLXXIII. 1420. 16. augusti. У под Visokom.

Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, confirmat donationem župae Konavlje et arcis Sokol factam a vojevoda Sandalj.

† По нензреномъ милосрдию и чловиколѣбию влади-
ки моего слаткаго ми Христы и по нензреномъ и всемило-
стивомъ его прѣзванију иже на краљство ми ћкоже и на
првихъ монхъ природитељ господъ краљевъ босаньсцихъ,
такожде благодитъ присветаго своега дѹха на краљство ми
излића, и постави ме господина всемъ стежанију монхъ
природитељ господъ краљевъ босаньсцихъ, ћако бити ми въ
Христаго благовирномъ и богою посталеномъ краљ
Тврткъ Твртковићъ, милостнију божијомъ краљ Босни и к
томъ, и начехъ з богою краљевати и правити пристоль
монхъ природитељ, диле милости, чине записанића градо-
вомъ и мистомъ, всякому же по достојанију его, и тви
изидоше придъ краљество ми все поченї властеле и покли-
сарне славнога града Дубровника 8 имене: кнезъ Добре Бенч-

лићк и кнезъ Пиро Ашкаревићъ, и јдь краљевства ми много
8милено просише, искаше, да бисмо и ми по обичаю нимъ
потврдили и 8становитили, шо си с8 они поченомъ двор-
шиномъ издкорили, шо е нимъ данно војводомъ Сандалемъ,
неговъ поль дила ж8пе конавальске и такође, шо имъ е ре-
чени војвода Сандалъ даљ и др8г8 поль ж8пе Конавли и
градъ Соколъ 8 нои, шо е било прво Петра Павловића, и
краљевство ми видивъ подобно 8милено и всепочтено проше-
ни, имавши циљ свитъ и згворъ с властели и вельможами
краљевства ми, кои се при краљевству ми обритоше, обна-
досмо, да е нихъ прво бащинно било, призвавъ име хри-
стово, бисмо милостиви градъ Д8кровникъ и него властелемъ,
по семъ напијемъ листъ потврдисмо и 8становитисмо ва викъ
и викомъ, до коли свитъ стон, градъ Д8кровникъ вс8 више
реченъ ж8пе конавальске и 8 нои градъ Соколъ са ксимъ сели
и засеоци, с л8дми, с водами, с пашама, з дрвми, з гры-
мнемъ и с всацнимъ достојаниемъ и правими котарн више
речене ж8пе конавальске и града Сокола са ксимъ, како имъ
се за то 8држи 8 листихъ војкоде Сандала, да си с8 волни
господокати е, држати и 8живати ва вики викома, они и
дитца и 8и8чије и пра8и8чије нихъ како права и племенита
господа, и на все више писанно азъ господинъ кралъ Твртко
Твртовићъ и с властели и с вельможами краљевства ми с
војводомъ Б8миромъ, з ж8паномъ Драгишомъ, с кнеземъ
Юрнемъ Консалићемъ, с кнезомъ Црквићемъ, с кнезомъ Ра-
дичемъ Радојићемъ, с кнезомъ Батићемъ Мирковћемъ, с
кнезомъ Юрнемъ Драгићевћемъ, с кнезомъ Петромъ Клеши-
ћемъ, с војводомъ Ивкомъ, с војводомъ Павломъ Юрневи-
ћемъ ротисмо се на скегомъ јеванђелију господини и на часномъ
крсти христови, како сије више писано и наши поткрјено до
дни и до вика не в8де наши потворено ни поколивимо и на-
шили посландними, паче 8 всемъ крипко и становито ва ви-
ки викома. писа се 8 под Бисокомъ мисеца августа шести на
десте данъ 8 петакъ ва лиго рожаства христова тис8цино и
четири ста и двадесето лито. а 8писа краљевства ми лого-
феть Аштанъ.

A tergo: Confermatio de re Tuertcho per tuto Chanal.
МСССХХ del mese d agosto.

Sigillum pendens, Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae. Сномен. 99.

CCLXXIV. 1420. 3. novembris. Ragusii.

Radosav Pavlović, filius knez Pauli Radenović, confirmat donationem factam a vojevoda Sandalj dimidii žiprae Konavlje.

..... божаствомъ ти ракъ Радосавъ синъ ..... (кнѣза Павла Раденовика, божаствъ ти слава) ..... по твоемъ слаткои милости сподоби ..... прародитељ, и вѣде з когомъ ка ..... и смотре съвсесръчанехъ штанихъ ..... наче скамъ срѣтъ шкавленъ ..... прѣказникъ, коју є вѣзда и вѣсако врѣмѧ ..... имаъ господинъ кнѣзъ Павалъ, родитељ ми, и по твомъ господинъ ..... славиимъ градомъ Дубровникомъ ..... властели и џини ш-ними, хотесмо и ми по шкичио ..... почетенъ любавъ ш-ними и штицъ боле ..... скрѣпити ..... за то да је свидѣније всакашъ малашъ ..... , ерк послахъ въ славни градъ Дубровникъ кнѣзъ и властелашъ дубровачицемъ наше сръчане властеле и поклисаре, свепочтенога мѣжа крѣстаница Блатка Тс(мрк)лика и кнѣза Ђостоја Пајиркка на ..... нашимъ рак... и по реченијехъ на пашно юдѣ дана съ напрѣда, до коле срѣтъ стон, поновихъ, скрепихъ, штаниви(тихъ) славиимъ градомъ Дубровникомъ и с того властели всакаш почетенъ любавъ и прѣказникъ, и шкетова господство ми вит-и-ми сръчаци прѣкатель и вѣрки до вѣка, и нихъ трбоговце и люди то лико я конда Радосавъ ко лико мон последни и тко мене сашица сакајодати и шкарати юд(а) сваке залоге и цете по скон моноп државе и вѣзде, где вѣдь моки досеки, и шири да је въ знаније всакомъ, ерк по више реченихъ нашехъ властелехъ за полк жупе Конавли, што је било вишиде Сандала, и тон даль и записао градъ Дубровникъ въ Каџинъ и въ племенито са скамъ котарашъ и с людкими речени по жупе Конавли, како им се сдржжи въ новел за то писанои юдѣ конда Сандала, и к томъ градъ Соколъ въ Конавлахъ, ки јестъ въ руси и въ држави градъ Дубровникъ, все тон градъ Дубровникъ прѣсвѣтлемъ господиномъ кивашемъ кра-

лемъ Степаномъ и велможами русага воланского нимъ 8
кашинъ потврдили, и по тымъ прѣвисоки господинъ краль
Твртко Твртковиќ такоже и са велможами волансцими
градъ Дворникъ и юго властелашъ више реченъ поль жите
Конавли са скемъ катарашъ и в Конавлахъ градъ Соколь,
познавши, да је пркво нихъ кашино вило дворачко, за-
писаше и потврдише градъ Дворникъ и юго властелашъ
8 кашинъ и 8 племенито до дни и до вѣка, за то и ми више
речени коида Радосавъ за велики почтенъ людакъ и прѣател-
ство, које з Дворникомъ поновисмо, и пакъ нека се и ми
по реду находимо 8 записехъ, како и..... ске за истину
по више речен..... Радосавъ Павловиќ також..... 8
кашинъ и племенито..... више речено поль жите Конавли
....., и то никогре потврд..... градъ Соколь и
коида Радосавъ ..... градъ Дворникъ и него властелашъ
8 кѣки вѣкома .... не помен(а) ни 8 споменута ни искази
ни про..... моемъ последнємъ не 8чинити паче кранити и
..... ѡда свакога насила, ћо се наша мокъ ..... тко .....
за тан градъ Соколь и то никогре за више рече(не поль жите)
Конавли, и ако ви тко ѡдк нашега племена или .....
сашило, сиротиња ѿломи 8чиненю, потврђеню и
шкетъ сиротиња 8чинија, да м-је некеранъ, и да господ-
ство ми шире, колико да ви се моје главе хватија.... ске
више писано градъ Дворникъ потврдихъ, 8 кашинъ и 8
племенито вака вака даја, и на ске више писано азъ госпо-
динъ коида Радосавъ ротија се на скеташъ евангелию хри-
стову и на часнишъ кржжи господни и въ скија крхокијехъ
апостолъ и къ .ти. скетехъ штаџъ, иже суть на Никијо, и
в ске скете ѡдк вака когъ 8годивши и въ дешу пали, тако
ске више писано и пали ѿгетованомъ хокемо кезъ и неднога
пропастива циело и нальо садхранити а 8 ни 8 чемъ не 8-
крини(ти) до дни и до вѣка, тко ли ви 8кринија или порекао
више речено, да је клајтъ и проклетъ царемъ небеснемъ и
свими светими ѡдк вака когъ 8годившимъ, и ске клајти и
проклесва да се пала на немъ, и да је прѣистанак к Юди,
кој прода сина њожи на распет(и), и да се небркнија назове
прѣјдј скакојега господина на земљи, и ѿг 8 ракетъ више
речени властеле поклесарје скршиши 8 Дворникъ вѣде въ

лѣта рожаства христова на .чвк. лѣто, мѣсяца ноєбра .г.
дань. а 8ициа Чичној Поповицѣ.

Cod. ragus. fol. 83. b. ... die III. novembris priuilegio de vo. .... Paulouich con senato per Sochol e la mita de Canal de vo. Sandagli.

CCLXXV. 1420. 3. novembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii societatem et amicitiam instituunt cum Bosnae vojevoda Radosav Pavlović.

..... ненје сна вѣ свршеније вѣ(с)е прѣсветаго.....
нераздѣл(и)ма слава тѣхе, иже ..... омъ неравъ чловечје са-
здаљ ..... вѣ своје си благодијети и до ..... знаније
всакојехъ веци и ствари..... се вѣ висиленон того допије-
није(м)..... и милостю ми кнезъ, властеле и вса јпкина гра-
да Дубровника богољубимаго нашего..... града, еже естк
щаство наше, вѣ ... јпк ... овк из истринихъ коморъ сркциа
нашего ..... добре ..... славнога поменута ..... кнеза
Павла Раденовика и поченено споменутје господина војеводе
Петра великѣ ненизрекомѣ любавь и сркчанство, које св юдь
постыка имали, дѣкли и створиши всакемъ почтеніемъ по-
казали и 8чинили 8 свакоје врѣме в нашемъ лиестѣ и власте-
лемъ и наше трговце саблюдали, пратили и блули юда
сваке злобе по свемъ, квде им је господство могло досеки, а
на влаци саде, видевъ велико срчанство и любавь, коју с
нама господинъ војда Радосавъ, синъ и наследникъ реченога
господина кнеза Павла, много любимо показа по својехъ
властелехъ, које к намъ досла покансаре, све поченога мъ-
жа крктина Блатка Тимркалика и кнеза Ђетоја Паирро-
вика, и с нама понови и покрепи и 8становити всакѣ добрѣ
любавь и прѣкателство до дни и до вѣка, и намъ по негово-
ви милости потврди пољ жите Конавли, коју намъ даде
војда Сандаль, и јднише намъ потврди градъ Соколь, који
биеше 8 нашон државе и јласти 8 Конавлахъ: веле тои
смисливъ и добре разумисливъ, и хоте, да толикан любавь
и срчанство ћарно вѣде, како је квазда нась добрї на8къ
био, јединносрдно прѣмисмо и записасмо по семь нашемъ
лиестѣ, да юдь дана8 напрѣда поповисмо и крѣпко 8стано-

ВИТИСМО ВАСАК8 ПОЧТЕН8 ЛЮКАВЬ И СРЪЧАНСТВО, ДОКЛЕ (СВѢТЪ СТОИ) ..... ГОСПОДИНОМЪ ВОЈЕВОДОМЪ РАДОСАВОМЪ ..... М8 СМО ВЕРКНИ ПРѢКАТЕЛІ ѕ до вѣка ..... и шбетъ носимо, и ни ѡ чемъ ..... вѣдемо до вѣка, ѿто се не би шнъ прѣво..... С НЕКОНОН НЕПРѢКАЗНИ. и на свѣ више писано ми кнезъ, властеле и вса шпкина града Дѣбрвника ротисмо се на светомъ евангелию (господни) и на часнѣмъ и животкореџемъ крѣж8 господни и вѣ .ти. штаць, иже суть къ Никију, и вѣ свѣ свете ѿдѣ вѣка бог8 8годившиє и ва дѣшне наше, тако сен више писано и нали шбетовано хокемо кезъ нїднога пропацтва циело и непоколибимо 8здрѣжати до днѣ и до вѣка. тко ли ки 8къниль и не врѣшиль шбетовано, да је клетъ царемъ НЕВЕСНЕМЪ и вс(и)ми светиимъ кожими, и да с8 сва проклетства на немъ пала, и да је прѣчестанъ к Юди, кон прѣда сина кожи на распетије, и да се НЕВЕРКНИКЪ вазде назове прѣдъ свакоемъ господиномъ земалнелк. писа се вѣ изабранон полаче и векнице богољубимаго града Дѣбрвника вѣ лета рожаства христова на .ч8к. лѣтъ, мисеца ноєбра на .г. дни. а 8писа Рѣско логофетъ.

Cod. ragus. fol. 84. b. .... 3. поцембрис, priuilegio de la signoria de Raguxi fato..... Paulowich confermo la parte de Canali de vo. Sandagli e.....

CCLXXVI. 1421. 18. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Comitatu Ragusii amicitiam et societatem instituunt cum vojevoda Radosav Pavlović.

† Бѣ начетакъ штьца, вѣ исплніенъ сина, вѣ сврѣшеные всепрѣсветаго дѣха, коже славимин вѣ тронци, вѣ штьци же рек8 и синѣк и вѣ светѣкмъ дѣси, прѣсветаја тронце, слава тегѣк, иже милостию и краснѣми молитвами владичества ти вѣздрѣжимо и правимо бог8 любими и нимъ наль дарованни градъ Дѣбрвникъ, еже је ћсть штьчествије наше, и вѣде з богомъ вѣ пљнѣк дрѣжави и господствѣк, ми кнезъ, властеле и вса шпкина града Дѣбрвника, смисливъ велик8 слатк8 и нескровн8 любшвк и приятельство славнога поменѣтъа господина кнеза Павла Радѣновиќа и по тѣмъ сина м8 господина војеводе Петра, коју с8 с нали имали и к нашемъ град8 и к нашѣкмъ трговијемъ, къди чвсмо и разебрасмо,

да Господь Богъ изъбра и постави по нихъ Господина всемъ стежанью и дръжави славнога воеводы Радосава, юдъ нихъ же корѣне право и почтено наслѣдье Господина кнеза Павла Радѣновика, много весели висмо, и по нашемъ красишии шбичаю за честь и нїегова 8звишенка посласмо м8 наш8 братю властеле и поклисаркѣ, 8 име кнеза Паскои Растики, кнеза прѣкѣтлого Господина краля Шигемонде, и кнеза Марина Гинданника, с почтенѣми и красиѣми дарыни и честими почитвкати га, кои речени Господинъ воевода Радосавъ 8каза се наамъ срѣдъчни и докри приятелъ, каконо с8 нїегови прѣви били, по нїега милости и наше речене поклисаре прими и видѣ и почтова много честно, и по шбичаю нїеговѣхъ прѣвѣхъ 8 великон любвѣ и срѣдъчанствѣ, с нашими поклисари бесѣде и любе се, хотѣши єдносрѣдо ѿбоиѣ стране, да стара любовь, која је била юдъ нїеговѣхъ прѣвѣхъ к наамъ и к нашемъ мѣстѣ и тръговцемъ слобода и всякое врѣсте людемъ нашимъ и пижъ иманью потврѣди ю Господинъ воевода Радосавъ к наамъ, и колиѣ неправи и понови вѣ вѣки, такожде же и наши посли речени с наше стране съ Господствомъ м8 вѣ вѣки вѣка, да је мегу наами и реченога Господина воеводе людкіе, да с8 колни 8 всякое врѣте приходити 8 Дѣбровникъ и 8 вѣса наша мѣста и шпеть походити слободно каконо и прѣко, и всякога рѣкъ наистварь недворанъ, кои ки до данаекъ к наамъ юдъ Господина воеводе Радосава к наамъ виакъ или юдъ нїеговѣхъ люди к нашимъ людемъ или пакъ ми къ Господину воеводи Радосаву или наши людкіе к нїеговимъ людемъ юдъ юногаи врѣмене, юдъ колѣ с8 наши прѣви посли кните речени кнезъ Паскои Растики и кнезъ Никола Ивицки пошли юдъ кните реченога Господина воеводе Радосава изъ Борча 8 Дѣбровникъ, вѣсе шстависмо єдни дрѣзѣмъ, да се не има искати ни питьати ни споменити до дни и до вѣка, и на вѣсе више писанно аазъ кнезъ дѣбровчкъ, властеле и вѣа шпкина ротисмо се на честишакъ крижи Господни и вѣ . д. Евангелiste и вѣ . вѣ . светѣхъ врѣхвиѣхъ апостолъ кожихъ и вѣ . ти . светѣхъ штыцкъ, иже с8тъ вѣ Никею, ико вѣсе више писанно правовѣрно хвѣмо съхранити а 8 ничемъ не скрѣнити до дни и до вѣка: тко ли ки скрѣнѧль или поткориљ, да с8 вѣсе

КЛЕТВѢ на нємъ палате, и да је причестанъ Июди, кои прода сина божия на распетку, и да је клеть господиномъ богоимъ и всѣми светѣми вѣк вѣка. писа се 8 изекраной вѣкници когдѧ любимаго града нашего Дѣкровника лѣта рождества Христова тисѧціно и четнри ста и два десети и прѣко лѣто, мѣсца ферввара .ш. дњик. и за вѣкіе вѣкованкіе вѣк всакој врѣме нашимъ законишмъ печетию подѣкнисѧкимъ покемо зачечѣтии. а 8писа Рѣско логофетъ дѣкровчи. може помилви га.

A tergo: Privilégio de la signoria de Raguxi, che omeni de voieuoda Radosau posano vegnire a Raguxi.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сиомен. 100.

CCLXXVII. 1421. 22. aprilis. Бораћ.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, confirmat donationem dimidii župae Konavlje, factam a vojevoda Sandalj, et promittit se oblivioni esse traditurum injurias, a Ragusinis sibi illatas.

† Славни коже, царв некесин, кои шкръмлюјешк и правиши свонијемъ божаствомъ всѣхъ васеленїю, азъ смиренни приедѣ божаствомъ ти рабъ Радосавъ, синъ и наследникъ славнога поменѣтия господина кнеза Павла Радненовика, божаствъ ти слакв непристанију ваздаю, кои јемъ по твоје слаткои милости и подоби и постаки господина всекимъ стежанју моиехъ природителк, и вѣде з богоимъ ва паки господстви смилихъ и смотрихъ ва сердчанихъ штаннихъ сарца мојего великв и скрвиш јаче всемъ свиетв шкимвленју слаткв и великишарчанс почтенј пријаванк, коју је вазда и вѣакш врнеме имаљ господин кнезъ Паваљ родитељ ми и по томъ господин ми и кратъ стариен, војевода Петаръ, славнијемъ градомъ Дѣкровникомъ и с того почтениемъ властелин шни ш-ними, хотијесмш и ми господинъ војевода Радосавъ по швичаю нихъ шнигије и шнаквгје почтенј лукавъ и приятелству ш-ними и ноције болије поновити и вѣрнепити и вѣстановитити, и за тои да је ва звидније всакомъ маломъ и големомъ, нере по шкеме нашемъ листв једъ данање наприеда, до коле свиетъ стои, поновихъ и вѣрнепихъ и болше вѣстано-

витихъ с славниемъ градомъ Дѣбровникомъ и с того почтениемъ властели скакъ почтенъ любавъ и приязанъ, и ѿбнествие господство ми бити имъ сръчани и виерни приятель до виека, тъговце и люди и иманіе саблюдати по всои мои даржави, и вседне, къдне наша мошь море досеки, и всакъ, тко нась слуша, саблюда и ѿбарвие юда всаке злобе и цете. и иоце на ѿнши полъ жите Конавли, щото је била воеводе Сандала, и тон же далъ и записалъ градъ Дѣбровникъ и иега властеломъ 8 бащинъ и 8 племенцинъ са всиимъ котаромъ и с людми, и то имъ све потвардихъ и установитихъ дъ дни и дъ виека, како имъ краљевстви ѿсански и велможе потвардили, такогје и я воевода Радосавъ потваргюю, нека се и я нахъгю 8 записнехъ ѿпотваргївана како и дръга рѹсашка господа. и всаке варсте чловиекъ дѣбровачки и с иманиемъ да је коланъ ходити по нашои даржави слободиши и ѿпеть походить са всиимъ бе-з-акаве како и вазда. и ако би била која риечь или створъ неприличанъ или недворанъ к миимъ воеводи Радосаву или к моемъ людемъ юдъ Дѣбровника или юдъ люди ѿнокиехъ юдъ ѿноги дне, юдъ коле ѿштиреока господинъ когъ господина воеводы Петра, а я господинъ воевода Радосавъ постахъ 8 господствъ, дъ парвога ѿжникя рѹжства христова, 8 все ѿставиши и ѿистисши, да се не цре и не пита дъ дни и дъ виека. и на все више писаніе лазъ господинъ воевода Радосавъ своимъ властели и с близниками сими, 8 писатиехъ именемъ ткъ юдъ, ротицъ се на светомъ євангїлию христову и на часнѣмъ крижи господини и ва .д. євангїлисти и ва .в. светиехъ връхшвињехъ апостола ѿжникъ и ва .ти. светѣхъ штацъ, иже суть ва Ницин, како ске више писаніш праѡ и виерни ѿнши схранити а ни 8 чемъ не ѿкарнити дъ дни и дъ виека. тко ли би ѿкарниш или потвориш, да се все клетви на немъ паде, и да је причесникъ Юди, кон прода сина божија на распетје, и да је клетъ господиномъ когомъ и всиимъ светиимъ ва виеки виека. и за веќи виерованіе закономъ подвижниомъ печатю господства ми повелихъ запечатити. и писа се лието рожаства христова .ч. и .в. и .в. и парвш лието, писаніш миесецца априла .к. и .в. данъ 8 Борчъ 8 четвартакъ по Юрьеви днеки. а писа Блатко Маршакъ, днѧкъ надворни господина воеводе Радосава.

A tergo: Confermazion de voiuoda Radossaou Paulouich de la pax fatta e confermazion de la mitade de Chanal de voyuoda Sandagl in 1421 d april. Путвартене вијеводе Радосава Павловиќа за гон 8чиненіа и потвартеніа јдк пол.. Конавли вијеводе Сандала .ч. и .8. и .к. и парвь лнєтв априла.

Sigilla duo turcica et sigillum urbis Ragusii: sigillum communis Ragusii. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 101.

CCLXXVIII. 1421. 24. aprilis. Ворач.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, confirmat donationem dimidii župae Konavlje, factam a vojevoda Sandalj, et promittit se oblivioni esse traditurum injurias, a Ragusinis sibi illatas.

† Славни козје, царв негесни, кои шкръмлѧешъ и пра-
вишъ свонъмъ божествомъ всѣ васеленю. аазъ смиренъ прѣдъ
божествомъ ти рабъ Радосавъ, синъ наследникъ славнога
поменутка господина кнеза Павла Радиновића, божествъ
ти славъ непристано ваздаю, кои ме по твоен слаткии ми-
лости сподоби и постави господина всемъ стежанку моихъ
природителъ, и каде з богомъ ва пъни госпоцтви смилихъ
и смотрѣхъ въ срѣдчанихъ ютанихъ срѣдца моего велики и
нескроверв паче всемъ свиетъ юкъяленъ слатки и велико срѣ-
данъ почтенъ приязанъ, кою е вазда и въ всако врѣме
ималъ господинъ кнезъ Паваљ родителъ ми и по томъ го-
сподинъ ми и братъ старши, воевода Петаръ, славнимъ
градомъ Дѣбропниковомъ и с того почтеними властели и шни
ш-ними, хотисмо и ми господинъ воевода Радосавъ по
шибичаю ихъ юнѣ и юнакъ почтенъ лѣбавъ и приятель-
ство ю-ними и юще боле поновити и юкрѣпiti и юстанови-
ти, и за то да е ка свидинке всакомъ маломъ и голи-
момъ, ере п-о-вемк нашемъ листъ ю-д-анаск напрѣда, до
коли свиетъ стон, поновићъ, юкрипнъ и больше юстанови-
тихъ славнимъ градомъ Дѣбропниковомъ и с того почтеними
властели всакъ почтенъ лѣбавъ и приязанъ, и юкитъ го-
споцтво ми бити имъ срѣдчани и вирни приятель до вика
и нихъ трговце и лѣди и иманье сакладати по свои моши

држави и вседи, кади наша мошь море досећи, и всакъ,
тко наск слуша, да ихъ сабада и шварде јда всакое злобе
и прете, и јже на инди пољ жите Конавли, што е било
војводе Сандала, и то же даљ и записаљ града Дубров-
никъ и него властеликъ и варшинъ и в племенцина са всимъ
котаромъ и ш-ладми, и то имъ все потврђихъ и стано-
вницихъ до дни и до вика, како имъ е краљевство босанско и
велиможе потврдили, такође и ма војвода Радосавъ потвр-
гю, нека се и ма нахоћи и записехъ и потврђенакаа како
и драга ресажка господа, и всакое кркте чловикъ дубровачки
и с иманемъ да е воланъ ходити по нашој држави слобод-
но и шпеткъ походити са всимъ бе-з-ававе како и вазда, и
ако би била која рѣкъ или створъ неприличанъ или недво-
ранъ ка мини војводи Радосаву или к моимъ ладемъ јдкъ Дуб-
ровника или јдкъ лади неговихъ јдкъ оногаи дне, ш-коле по-
трккова господинъ богъ господина војвода Петра, а ма госпо-
динъ војвода Радосавъ постаћи и гостеље, до првога ко-
жића рожјества христова, все штакисмо и пустисмо, да се не
ици и не пита до дни и до вика, и на все више писанъ дазъ
господинъ војвода Радосавъ с моими властелинами са клижака-
ми сили, записати ихъ именемъ тко када, ротихъ се на све-
томъ јеванђелију христову и на часномъ крижи господни
и вк .Д. јеванђелисти и вк .ВГ. светихъ врховнихъ апостола
божихъ и вк .ТИГ. светихъ штацъ, иже суть за Никии, яко
все више писано право и вирно хоћемо сахранити а ни и чимъ
не скрнити до дни и до вика, тко ли би скрнилъ или по-
творио, да се все клетви на немъ паде, и да е причесникъ
Изди, кои прода сина божја на распетје, и да е клетъ
господиномъ богољ и всими светими ва вики вика, и за
веће вированке закономъ подвигомъ печатку господства
ми повелихъ запечатити, писа се лијето рожјества христова
.Ч. и .8. и .Б. и првво лијето, писано мјесецца априла
.Б. и .Д. данъ 8 Борчъ 8 четвртакъ по юркеви дневи, а
писа Блатко Марошъ, дијакъ надворни господина војводе
Радосава.

A tergo: Confermazion de noieuoda Radosau Paulouich de la pax fatta e confermazion de la mitade de Chanal de noieuoda Sandagl in 1421 de aprile. .

Sigillum pendens. Origin. membran. inv. e. r. archivio
Viennae. Спомен. 102. А praecedente diplomate nonnisi
quibusdam verbis differt.

CCLXXIX. 1421. 6 маји. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Comitatu Ragusii veniam
dant hominibus vojevoda Radosav Pavlović veniendi in ur-
bem, et promittunt se injurias sibi illatas non curaturos esse.

Вѣк имѣ великоѧ сакашта гѡлѧшоѧ, господа бога на-
шего, рекъ же . . . . је сина вѣ свѣтишнє ксенофетаго дѣха
. . . . дѣла, слава тѣхе, иже вѣ имѣ . . . . имо и токою
са свакоюми добрѣми . . . . ми прѣкателми красиѣ, почте-
ни и старѣ прѣказанѣ крѣпимо и понакланимо, и за то да је
видимо свакомъ, комъ се подока, како ми кнѧзъ, властеле
и вса шпкина коголюбимаго града нашего Дѣбрѣвника, сми-
сливъ и смотрѣвши старѣ и ваксе(мѣ) слаткѣ и много почте-
ни прѣказанѣ и красиѣ любавъ, коју је вако крѣпме ималъ
и намѣ и почтеними днели и створишъ показовалъ славно
споменѣтие господина кнеза Павла Раденовика и к нашемъ
тѣрговцемъ, и ка свакомъ нашемъ, и по ташмъ таожде
почтено поменѣтие вонда Петаръ, синъ мѣ, и на влакрито
видеки, да почтено наследкіе реченога господина кнеза
Павла, славни господинъ вонда Радосавъ, великоѧ любавъ
показаше и прѣкателско к намѣ, за вѣтишнє негове части
и добра ми кнѧзъ, властеле и вса шпкина града Дѣбрѣвника
весело и доброполно ка реченомъ и ср҃чанемъ са господиномъ
војеводашъ Радосавашъ васакъ старѣ любавъ и почтено
прѣкателство покрѣписмо, и са господство-мѣ-8 ново и ѿще
коле вѣстановитисмо, покрѣписмо вѣ вики вѣка, ерк и шик
и намѣ по негове милости такоге понови старѣ любавъ и прѣ-
казанѣ, и велико ѿбетованїе господство мѣ вчини за са-
блудаше и ѿбарованїе наше тѣрговце и наше люди и са
благомъ по негове држави, и ѿшк ѿвакон вчинисмо, да
си је коланѣ и слободашъ вѣвакоје врѣсте човекъ з благомъ
доити вѣ нашк градъ вѣ Дѣбрѣвникъ и вѣ нашк државъ, тко
се назива човекъ господина вонда Радосава, и трѣкинанинъ
и конавланинъ, и ѿшетъ слободно са свемъ поини како
вазда. и ако је комъ злоки и недврно вчиненї ѿдъ стране

господина конде Радосава ..... к нашемъ людемъ ѿдъ
шнога..... господина војводы Петра, а господин 8
господствъ, до првога божијка ..... все постимо и штави-
мо, да се никада ..... .пита ни 8спомене до дни и
до вѣка. и на све више писано азъ кнезъ, властеле и вса
шпкина града Добрѣвника ротисмо се на часнишъ и живо-
творециемъ крѣжъ господинъ и въ .д. евангелиста и .в. апо-
столъ върховиехъ апостолъ божију и въ .ти. светехъ
штацъ, иже суть въ Никию, ико све више писано хокемо
праковерко сахранити а ни 8 чемъ не скрѣнити до дни и
до вѣка. тко ли бы скрѣнилъ или потворилъ, да съ све клетви
на немъ пале, и да је прѣчеста(ны) к Юди, кои прода сина
божија на распетије, и да је проклетъ господиншъ когомъ и
свени светиени въ виже викома. и за виже верование въ
всаки крѣме закономъ нашомъ подъкнескши печатю пове-
лесмо запечатити. а писа се въ изабрано полаче и венчице
коголюбимаго нашего града Добрѣвника лѣта рожаства хри-
стова на .чѣка., мисеца маја на .з. дни. а 8писа Рѣско
логофетъ.

Cod. ragus. fol. 86. b. .... die VI. maii, priuilegio, che
sece signoria de Raguxi .... Paulowich, remesse tute le
maliuolencie.

CCLXXX. 1421. 18. augusti. Milodraža.

Stephanus Tvrto Tvrtković, Bosnae rex, confirmat
privilegia data Ragusio ab antecessoribus suis, in his a
patre Tvrto et ab Ostoja.

† Господь с небесе прѣзри видитъ сини чловичаские и
слышати гласа всѣхъ 8повающиихъ на нь, држен ѿластью
всѣ тварь, имъже царне царствијютъ и мчителине држетъ
земља, богъ еданъ Исаиа Христосъ вачера и данасъ, тимъже
и вики изабрави светије родителине и прародителине кра-
левства ми, и прослави ихъ паче всију царъ на земли зе-
млниихъ и паки на небесиихъ вѣнци свѣтлајми 8красивѣ ихъ
са всѣми светиими, ћкоже не 8тапла се есть висен веленон
блаженаа иихъ паметъ, ѿдъ иихъ же племене и азъ изабранъ
сиихъ изволениемъ божијимъ и причистею њго матерю и моли-
твами иихъ, бити ми Стефанъ Твртко Твртковић мило-

стию божиимъ краль Босни и к томъ, иже не далечь ѿдъ
 нихъ пътию, на праинъкъ и вайнъкъ, син же и наследникъ
 истини ѿдъ свѣтого нихъ корѣнѣ, повелінніемъ а съдомъ бо-
 жимъ приемъ дрѣжавъ краlevства и сиде на присто краlev-
 ства како царь и владика всемъ стежанию свѣтѣхъ моихъ
 природитель, ѿда всѣхъ приеме часть и славъ и дари
 многи, и тогда придоша ка славни дворъ краlevства
 ми подъ Бисоки племенити лѣдне славнога града Дѣров-
 никъ, властеле поклнсарнѣ кнезъ Николинъ Гвндѣлићъ и кнезъ
 Михо Соркочевићъ с почтеними дарми и с частими ѿдъ
 реченога града Дѣровника, властеш и ѿдъ опѣнне, ти
 речени поклнсарнѣ насъ искаше, много 8милено просните
 за всакое 8вите и законе и слободыцине реченога града Дѣ-
 ровника, кое съ имали 8 повелахъ са реченими родителяи и
 праодителяи нашими, са госпоцтвомъ раишкимъ и срѣп-
 скимъ и босанскимъ, како да бисмо имъ ми по ѿбичаю ре-
 чене господе нимъ потврдили и 8становитили крипко прѣ-
 вихъ нашихъ слободыцине и законе и 8вите и повеланне и пи-
 санић господе срѣпске, раишке и босанскске: и краlevство
 ми сашавши и раз8миковши нашихъ подоби и раз8мне и при-
 личне и праве прошне, имавши свитъ цѣлъ и зговоръ са вла-
 стели и са вешможами краlevства ми, створи милость кра-
 levство ми реченомъ градѣ Дѣровникѣ, властелемъ и всон
 ѿпѣнини дѣровачкомъ по сихъ нашихъ листихъ и повелахъ,
 за нашихъ срѣчанство потврдилисмо имъ и 8становитисмо все
 и всакое повеле и записанић речене господе срѣпске, раишке,
 босанскске и повелъ господина крала Тврѣтка, родителя ми,
 кою е 8чиниљ и записаљ градѣ Дѣровникѣ по листихъ
 роїца христова .чтои. мисеца априла .г. данъ, и повелъ
 присвитлога господина крала Ѓостое, кою е 8чиниљ и запи-
 саль Дѣровникѣ за приморије, писанъ подъ лити .чтои. ли-
 то мисеца јувара .г. данъ, и все ине повеле господина ми
 и родителя крала Тврѣтка и все ине повеле и записанић и
 слободыцине и законе прићне и послићне, кое имъ е 8чиниљ
 господинъ краль присвитли Тврѣтко Тврѣтковићъ, родитель
 краlevства ми, а и дазъ господинъ краль Тврѣтко и все ина
 господа, кои съ господовами до мене, да е до вика реченомъ
 градѣ Дѣровникѣ и всон ѿпѣнини тврѣдъ и непорочно наами

и нашими послидними, пааче да с8 8 всако криме становитни и кримци 8 всихъ реченихъ повелахъ и 8 законихъ и 8 звитихъ и 8 всакоихъ слободышинахъ речене господе сръпске, рашке и косаньске, и речени властеле и поклисарне града Д8кровника и юда все ѹпкине примише и закезаше се краевъстк8 ми давати юдк реченога града Д8кровника и юдк опѣнине сръпски доходакъ дви тис8ки перперь динари д8кровачцихъ всако годице на Дмитровъ данъ и тако ѓе всако годице на Бласинъ данъ петь сатъ перперь по закон8 и звит8, како с8 давали реченом8 господин8 и родител8 ми господин8 кра8 Тврк8 инон по томъ бившико господи, кои с8 господовали до мене, а кесм8 том8и свидоци наши добри коштане властеле и кешможане р8сага: коеюда велики краевъстка косаньскога воевода Сандалъ з кратишмк и воевода Ћекмиръ з кратишмк и ж8нанъ Драгиша Диничићъ з кратишмк и кнезъ Прикићъ з кратишмк и воевода Юранъ Бонсалићъ з кратишмк а приставъ дворески краевъства ми кнезъ Петаръ Клешнићъ и кнезъ Юранъ Драгићенићъ, и на то на все кише писано, како да є тврдо и кришко ка вики вик8мк, ротихъ се и заклахъ и азъ речени господинъ краль Твркто и са кешможами краевъства ми кише писаними и поставивъ р8ци на скетомъ јован8елю и на часномъ крижи господни, а писано на Милодражи на лита рожства Христова .ч8ка, лице, мисеца августа .нг. данъ, и за кеће вированье краевъства ми печатио подкис8омъ повелисмо запечатити, а 8писа дик8къ Владићъ покелиниемъ краевъстка ми.

Прискити и вазможни господник краль Твркто Твркковићъ краль Босни и к том8.

A tergo: Poniglia del re Tuercho: confermazion de tute le altre poneglie, quando sono ambasadori a luy ser Nichulin . . . de Gondola e ser Michiel . . . de Sorgo. 1421.

Sigillum: печатъ господина крала твркта твркто-кића. Origin. membran. in c. r. archivio Vieniae. Спомен. 103.

CCLXXXI. 1423. 15. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Comitatu Ragusii. Privilegiis concessum vojevoda Radosav Pavlović.

О вълмоцна сило прѣсветаго дѣха, кога славими въ . . . . . 8 синк и свети мъ десе, прѣсвета трьце нераздѣл(и)ма, сл . . . . . твою въсѧ връшимо, и тобою 8здрѣжимо и пра(вило) . . . . . а нашего богъ любими и намъ наше дарявати градъ Дѣбрѣвникъ, и скемъ прѣсветъ троицъ славеке азъ ми кнезъ, властеле и всѧ ѿпкина града Дѣбрѣвника дајемо видѣти всакомъ човекъ живомъ, прѣдъ којего годе ѿвъ листъ прѣдѣ, и тко годе ѿвъ нашъ ѿгетъ чвје, єръ господинъ конда Радосавъ Павловикъ, конда косански, досал к намъ 8 Дѣбрѣвникъ слави8 свою посаокин8, почтене мѣжේ кръстянє господина Блатка Тамрека и Радина кръстянина и кнеза Бѣдисава и кнеза Бѣскапина, и ш-ними такожде славна посаокина господина Сандала, великаго којекодѣ косанскога, господинъ старацъ Дмитаръ и кнезъ Радованъ Бардикъ, и намъ много славне, веселе и въсон веселенон сръчане и много драге и 8годне добрѣ гласове казаше, како слатки миръ, любавъ почтена и красно юдинство и прѣкателство 8чиннише господинъ конда Сандалъ и господинъ конда Радосавъ мерю сокшмъ въ въки виека поновише, 8тврѣднише и 8становитише, и ш тишмъ много весели бисмо и благодарѣсмо вога, и више речени покансаркј ѿдъ стране господина конда Радосава ѿтъ насъ много слатко искаше и молише, да бисмо господина конда Радосава полюбили и почтотвали властеоствшишъ, и да је виекинъ с нала како єдкиъ нась любо власте града Дѣбрѣвника, и ми смилихъ и смотрѣхъ добре любавъ и слатко прѣкателство неговехъ прѣвехъ и негово прѣкимисмо и 8чинисмо въкъ васи властеле дѣбрѣвачци и всѧ ѿпкина града Дѣбрѣвника єдинодѣшно и докрово и прѣкамисло, и заклесмо се на то господинъ конда Радосавъ Павловикъ и неговъ ѿстанкъ, що је по мѣшкимъ спод8, како негова срѣца крѣкъ подаје подокна близниа въ въки въка, за то како прѣкимисмо ѿдъ нега подокн8 и прав8 прѣказанъ и клетви и записе на прѣказанъ, и за то ми речени кнезъ и власте(ле) и всѧ ѿпкина града Дѣбрѣвника прѣмамо и записасмо, за

почтенога и становитнога кластелина и венника како једнога
 јдь нась, и да имамо стояти за всако подобно днело не-
 гово и негова натрашка како за кога где нась, и ни за једнога
 човека ..... волю ни за кој страђъ ни за благо сегаи свјета
 ..... Радосава и негова штетанка, како је зг(ора) .....
 шветовасмо се все братцтво и племе господина конде Радо-
 сава 8 свак8 люкав прѣказање имати, како в8д8 уни нась
 имати; и шветовасмо се, да не има нједань негервникъ го-
 сподина конде Радосава и натрашка негова да не има 8фани
 8 Д8брвникъ, кон би сиднео на нихъ земли, такмо ако би
 главашмъ и ск чепадку и с иманемк прѣкиг(алк) 8 Д8брв-
 никъ и 8 др8жак8 наш8, како је законъ града Д8бровника,
 и да не прѣмемо нједнога трѣбинанина ни конакланина јдь
 люди реченога господина конде Радосава и негова натрашка,
 што је трѣбинанинъ, и ш-нихъ положице ж8пе конаваоске да
 не прѣмемо нједнога на нашъ днель ж8пе конаваоске; и то-
 ликоге намъ господинъ конде Радосава за себе и за свои
 натражакъ шветова с нашего днела ж8пе Конавли. и на све-
 вишне писано ми кнезъ д8бровачки Ж8нъ Ж8рьговикъ и са
 изакранемъ викемъ Марктола Симета Растика, Ял8визшмъ
 Гочетикемъ, Марќик Црќвикъ, Ѓорјсать Жамановикъ,
 Марќик Градикъ, Гаоже П8цикъ, Жорје Паомотикъ, Бенко
 Г8нд8ликъ, Лакре Соркочевикъ, Јандр8шко Циг.....,
 Томко Б8никъ, Рафаел Гочетикъ, Климе Бодачикъ, Матко
 Градикъ, Докре Бенч8ликъ, Јандре Б8пдикъ, Никша П8цикъ,
 Јандре Марктола Бичиника, Марктолашмъ Жамановикемъ,
 Паокшмъ Пр8гловикемъ, Пиршмъ А8кареинкемъ, Нико-
 лашмъ Пира П8цика, (П)аокшмъ Ж8рьговикемъ, Живашмъ
 Гочетикемъ, Т8дркшмъ Блојеликемъ, Савиншмъ Бовалени-
 кемъ, Марктоло Црќвикъ, Јандре Менчетикъ, Битко Растикъ,
 Марктоло Бенч8ликъ, Жонко Б8никъ, Ял8визъ Црќвикъ,
 Ж8хшмъ Гочетикемъ, Битко Ял8визовикемъ, Матко К8сенкъ,
 Франко Соркочевикъ, Федерикъ Г8нд8ликъ, Симко Растикъ
 ротисмо се въ господа кога скрѣжитела и въ прѣчист8 бого-
 родиц8 и ка сиа8 животворицега крѣста божијега и въ .д.
 евангелите и въ .вт. светехъ врѣховнијехъ апостолъ божехъ и
 въ .б. изакранехъ божијехъ и въ све свете јдь вика ког8 8го-
 ди(в)ш(и)хъ, да швон згора наше писано и шветовано речење

и обеканіє господинъ Радосавъ и неговъ натрашкъ, како ю згора речено ..... не има на мане прѣти ни се ке потворѣть ни за ..... ка на земли ни за единога человека волю ни за страхъ ни за благо ни се ѿ тон парына 8чинити. єда ли бисмо ли кнезъ и кса шпкина града Дѣбрѣвника швози згора речено, шбетовано и писано потверждан реченемъ али на мане донесли коишмъ хитростю или лакомостю за чию волю или за страхъ или за хтеніє и єднога человека на земли, тада да смо ли кнезъ, властеле и кса шпкина града Дѣбрѣвника про клети живемъ богою ѿтцемъ и синшмъ и светемъ дѣхомъ и светими светими више именованеми, и да смо прѣчтени к Юди, кои прода сина кожа на распетиј, и да смо се ѿдрекли бога и ангела правога на дань седни и вере, коју верујемо, и да смо поречени 8 гласа, 8 почтеню и 8 правдахъ и 8 законехъ нашехъ въдѣкехъ до врѣменъ сихъ мегу всакојеми добрѣми и почтенеми и гласитилеми градъми и шпкинами. и сен се писа въ избраной полаче и вѣкници(е) богољубимаго нашего града Дѣбрѣвника въ лѣта рожаства христова на .чвкг. лѣтъ, мисеца фрѣ(ва)ра .єг. дань. а 8писа Рѣско логофетъ.

Cod. ragus. fol. 87. b. : MCCCCXXIII. die XV. frenari, prивилегио, che fece signoria de Raguxi ..... Radosau Paulouich ..... e de conseglio.

CCLXXXII. 1423. 16. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Comitune Ragusii fatentur se accepisse ab Helena, vojevoda Sandalj uxore, depositum duorum millium ducatorum aureorum.

† Ік име ѿтыца и сина и светога дѣха аминь. ли кнезъ, властеле и въса шпкина града Дѣбрѣвника дајемо въ свидѣніи всакомъ маломъ и голѣмомъ по сему нашему 8писаню а подъ нашимъ закономъ печтию, како придоше к наамъ 8 Дѣбрѣвникъ господинъ старацъ Дмитаръ и Радона Припчикъ и Братанъ днѧкъ посланыемъ славнѣ господије Јелѣне господина војводе Сандала, а кијре славнога поменѣтъя господина кнеза Лазара с листомъ нїе вѣровићемъ, и ѿдь нїе стране и на име речене господије Јелѣне, кијре кнеза Лазара, поставиши 8 нашъ комѣнь 8 покладъ двѣ тисѣчи дѣкатъ

златѣхъ, а подъ ѿби вѣкѣть, да іе волна речена госпоги Іѣлѣна съ всяко врѣмѧ сама свошь главомъ дали своимъ слугамъ послать своје листове а подъ свошь печатию законишмъ звѣти вѣзда, кадеши вѣде згодно, а даши се не моргъ здрѣжати ини не дати за иѣданъ зврокъ, кони би могаль на свѣтѣ съти, плаче ѿбѣтсюмо се дати иихъ реченои госпоги или комъ би ѿпорѣчила речена госпоги Іѣлѣна, ако биши се смртъ згодила, юдь ѿа когъ склони, комъ би по своемъ листѣ ѿпорѣчила, ѿбѣтсюмо се дати безъ иѣднога звѣдражанья. и за вѣкю чистотѣ и вѣкрованіе Братанъ днѧкъ ѿвангіє листъ свошь ѿвѣшъ зписа. и Ѿштѣ госпоги Іѣлѣна, кыци господина кнеза Лазара вине речена, кѣде гуди вѣде, послать звѣти речене дѣкате, да пошли ѿвѣашъ нашъ листъ, кони имъ смо дали подъ нашимъ печатио исписанъ ивѣ ѿкоган: ако ли би га извѣгѣнила, шна да пошли ѿвѣашъ листове подъ своимъ печатио по своимъ добрѣхъ людехъ, како кїе наламъ задовољно бити и ѿчтило свѣтѣ, ѹрк шна звимає тен дѣкате. писа се съ извѣраной вѣкницѣ вогъ любимаго града нашего Дѣбровиника лѣто рождѣства христова тисѣчино и четири ста и два десети и треткие лѣто, лукаса фервара .ѣт. днѧ. а зписа Рѣско логофетъ. боже помилви га.

A tergo: 1423 a di 18. freuaro, strumento, che fo de domina Jella, de lo quale de ducati MM., lo quale casso, e fato nouo de ducati 2000.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCLXXXIII. 1423. 7. aprilis. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, a Ragusinis inter nobiles et consiliarios receptus, confirmat privilegia ab antecessoribus Ragusinis concessa et donationem urbis Sokol in Konavlje, factam a vojevoda Sandalj.

† Славни божје, царѣ нѣкесни, кони ѿкремлюешъ и пра-виши своимъ божествомъ всѣ власеленію, азъ смѣрни прѣд божествомъ ти раакъ Радосавъ, синъ и наслѣдникъ славнога поменѣтия господина кнеза Павла Радиновића, вошв(ен)ю ти славю непрѣстанѣ ваздаю, кони миѣ по твоје слаткон ми-лости сподоби и постави господина всемъ стежанью моихъ

природитель, и въдје з когомъ ва пъни госпоцтвѣ доћише госпоцтво ми юдѣ славнога града Дѣбровника поченъ властелю и покланяре: кнезъ Никола Гючетићъ и кнезъ Елахъ Жѣрговићъ, и ми, смилииъ велики любавъ и приятелствъ поченъ, кое съ наши прѣви имали з градомъ Дѣбровникомъ и съ того поче(ни)еми властели и юни ш-ними, и юциъ видишие нихъ любавъ велики красиѣ, кою госпоцтвѣ ми вска-заше а по нашихъ юсанехъ по господинѣ Блаткѣ Тъмрълићѣ крѣтианинѣ и Радинѣ крѣстьїнинѣ и кнезѣ Бѣдисавѣ и кнезѣ Бѣкашинѣ, кое въ немъ съ Дѣбровникъ посласиша, како насъ подюжише и почтоваши, и съ великомъ любовомъ запи-саніе мене, господина воеводы Радосава Павловића, и мое натражакије, про је по мѣшкомъ колинѣ, да смиш властеле и вѣћиници града Дѣбровника, колико кон годи нихъ властель дѣбровачију, и да насъ за всако подобијш дѣлаш за ни чюю коло је не тиј юставитъ, и за то смиш велике ротије и записе ми юдѣ нихъ пријали, а на юластитије сада по нихъ реченихъ покланяриехъ, и юциъ коле и вѣћије намъ всако любавъ и пријателствъ понавалаю и потврђую: и за тво да є видиши всакомъ, прит югра юкъ нашъ записъ ротије и ювѣтовање юкъ придије, како ю, господинъ воевода Радосавъ Павло-вићъ, и съ властели госпоцтва ми једи юдѣши и всесрѣдш пријасиша и заклесиша сиј реченициемъ покланяремъ дѣбро-вачимъ до кнекъ виека, да смиш Дѣбровникъ добри и вѣрни и срѣчани пријателкије, и да нихъ тѣговци и нихъ благо саблюдамош, и да нихъ властеле дѣбровачке и нихъ слугије за ниеднога човика болю ни за страхъ ни за пѣнезије, за ниед-ниш проданствъ заш до дније и до виека да не юставимош за всако подобијш дѣлаш, паче и юциъ ювѣтшеши, како вѣрни и срѣдчани властелю и вѣћиници града Дѣбровника, и запи-севиша сиј ю, господинъ воевода Радосавъ, и мои натражакъ нашомъ моцију и съ нашими людми съ всако врѣме битъ на помоћи Дѣбровникъ и бранити нихъ и нихъ владаньје юда всакије силе и злобије и помагати-и-хъ съ всемъ, и ювѣтшеши градъ Дѣбровникъ юнихъ пољ жѣпіе Конавли не примити ни једнога нихъ човика конавланина на Тѣгбиније ни на нашъ дниш жѣпѣ конавалске. и юциъ да є съ знаньје всакомъ, јер ми казаше речени покланяре дѣбровачи, како пријателю срѣд-

чанъ и властелинъ и вѣѣникъ града Дѣбровника, ере господинъ воевода Сандаль, иихъ добри и красни приятель и шѣѣтникъ града Дѣбровника, великю любавъ и срѣдчанѣтвѣ нѣлицемърнъ, кое є поставиши з Дѣбровникомъ, и всемъ сиенъ 8 всиихъ добриехъ дѣланехъ показаше, и како стрѣли и на вѣѣю и боле исходи и потврѣбю поченю приказанъ и приятелствѣ, за великъ любавъ дарова градъ Дѣбровникъ, кнѣзъ и него властелемъ градъ Сокъ 8 Конавлахъ ва вѣѣка кнѣкъ 8 вацинью и 8 племенитвѣ: и мни тонъ чвѣь много весели висмъ, и тни речени поклисаркіе града Дѣбровника гостоцтвю ми с великиемъ веселыемъ тан добаркъ гласъ казахъ, и с великомъ любовомъ и милосрѣдемъ юдъ стране кнѣза и властель града Дѣбровника смѣрнъ и много слатко молишю и просиши, да висмо имъ добри благосоръ за тан градъ 8чинилъ, и ми, како вѣѣни и срѣдчани шѣѣтникъ, властелинъ и вѣѣникъ града Дѣбровника, и како юни, кин на ма бить весел и добри приятель кюби и мѣстю, коега є 8 всякому поченю дишникъ, весело се швеселисмъ, и много имъ благодѣтиши благословисмъ тан градъ Соколь 8 Конавлахъ и що имъ є воевода Сандаль неговъ дѣлъ полъ жспіе Конаван даровалъ, иимъ и иихъ посланіемъ, ва виѣки вѣѣка на поченкіе града Дѣбровника наше кюбие. и на все виши писанш, цю годи смѣш мни, господинъ воевода Радосавъ Пакловицъ, за насъ и за наше посланіе и за наше племе, цю вѣде по мѣнкомъ колѣню, како крѣкъ подає, право и поченю натражише наше, цю годи смѣш 8 семъ листъ записали и шѣѣтковали, на все мни речени за се и за все наше племе, и ткъ насъ чює, натражакъ, како є речено, ротисмо се и заклесмъ на часнамъ и живутворефемъ крижи господинъ и ва .Д. евангелисти и ва .В. врѣжвицъ светихъ апостоль и ва .Т. и .Н. светихъ штацъ никисцихъ и ва всиихъ юдъ вѣѣка вогъ 8годишихъ и ва дѣшие наше, како все виши писанш и намъ шѣѣткованш по виши реченихъ иихъ поклисарехъ кнѣзъ, властелемъ и всон шпѣни града Дѣбровника и иихъ посланіемъ хвѣемъ тврѣдш и непоклониши и непорочиши ва виѣка виѣка 8здрѣжать и намъ и нашими посланінми не 8крѣнити. тко ли бы насъ инако 8чинилъ или за лакомштъ или за страхъ или за чюю волю,

ТЕРЬ ТЕЕ ВИШІЕ ПИСАНІЕ РОТИЕ КОШМЪ ГОДИ ХИТРОСТЬЮ РАЗВИЛЪ
ПЛИ ПОТВОРИЛЪ, ХШЕМШ, ДА СІС ВСЕ КЛЕТВИ И РОТИЕ И ПРО-
КЛЕЦТВА ПАЛА СВРХЮ НАСЬ И НАШЕГА НАТРАФКА И НАШЕГА ПЛЕ-
МЕНА И ВСИХЪ НАШИХЪ ПОСЛІБНІХЪ, И ДА СМІШ ПРОКЛЕТИ И ЗА-
ВЕЗАНИ ЖИВНЕМЪ БОГОМЪ И ПРѢЧИСТОМЪ И ВСИМИ ВИШІЕ ПИ-
САНИЕМЪ СВЕТИМИ, И ДА СМІШ ШТЪПАДНИЦИ ПРАВІЕ В'КРІЕ, И ДА
СМІШ ПРИЧТЕНИ К НИЮДИ, КОН ПРОДА СИНА БОЖЫА НА РАСПЕТЬЮ,
И ДА СЕ НЕВ'КРНІЦИ НАЗОВЕМШ ПРѢДА ВСАКОЕГА ГОСПОДИНА ЗЕ-
МАЛНОГА, И ВА ДАНЬ СМРТНІИ И ПРИМННСТЬЮ НАШЕГА И ВА
СВІБНИ ДАНЬ ДА НЕ ИМАМШ ПОМИЛОВАНЬЮ ПРѢД АНЦЕМЪ БО-
ЖИЛЬ. И В ТОМЪ ЗАКЛЕШЕ СЕ И РОТИШЕ СЕ ВЛАСТЕЛЕ НАШЕГА ПЛЕ-
МЕНА НАНИРЬВШ КНЕЗЪ РАДОСАВЪ СІВРАДОВИЋ ВРАТЬ МОН И
КНЕЗЪ РАДОСАВЪ ВЛАДИМИРИЋ ВРАТЬ МОН И КНЕЗЪ ТВРКТВУ
МИХАИЛОВИЋ ВРАТЬ МОН И КНЕЗЪ БІСКАШИНЪ МОЗОЛНІЋ ВРАТЬ
МОН И КНЕЗЪ ЄСТОЈ БОРОВНИНИЋ ВРАТЬ МОН И ВОЕВОДА БІЛКАСЬ
И КНЕЗЪ БІДИСАВЪ И КНЕЗЪ СТѢПАНЪ И КНЕЗЪ БІСКАШИНЪ ВЛА-
ДИМИРИЋ И КНЕЗЪ ТВРДИСАВЪ БОРОВНИНИЋ И КНЕЗЪ ЄАНКУ
ГАШЧИЋ ПРѢД ВИШЕ РЕЧЕННЕМЪ ПОКЛІСАРМІИ КНЕЗА НІКОЛІЄ ГШ-
ЧЕТИЋА И КНЕЗА БЛАХ8ШЕ Ж8РГОКИЋА. ПИСА СЕ ВА ЛѢТУ РОЖА-
СТВА ХРІСТОВА ТИСВІННІИ ЧЕТИРИ СТА И ДВА ДЕСЕТИ И ТРЕТЬЕ
ЛѢТУ, М'КСЕЦА АПРІЛА .3. ДНЬ. А ПИСА ЄСТОЈ ДЬЯКЪ 8 ГРАД8
8 БОРЧЮ.

A tergo: Poueglia de voiuoda Radossauo Paulowich
per la confirmation del castello de Socol in Canal, el
qual voiuoda Sandagl dede a Ragusa nel 1423 d aprile.

Sigillum pendens. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae, ubi etiam apographum chartac. cum tribus sigil-
lis. Спомен. 104.

CCLXXXIV. 1423. 1. novembris. Blagaj.

Sandalj, Bosnae magnus vojevoda, Venetis dat ve-
niam libere eundi per terram suam Catharum.

Ми господинъ Сандалъ, велики воевода босанъски,
желюћи, како є када било юд наше воле и памети и на-
прѣде веле веће, јдклчисмо показати, да љбавк и јединъ-
стко, пријазанъ и добри лијер њде мећ8 нали и 8зможни
наша кратна и в8ка наша и с прѣсвѣтлымъ и 8зможнимъ
господиномъ господиномъ Пранкческомъ Фоскари, по во-

жиши милости достоинни дъжк кнегачки, и шпѣнне кнегачке, за кою стварь дохдѣти намъ на памети, да племенити мъжъ господинъ Иванъ Чоркжи, почтени поклисаръ реченога прѣкѣтлага господина дъжа и шпѣнне кнегачке, лани три кратъ виљ е прѣдъ нами, и подъ листомъ юдъ кѣроканка господне по поздравленью и швѣканью намъ речено за изгѣлъе, кое смо ми имали юдъ града Котора, конѣ дошаши 8 рѣке реченога господина дъжа и шпѣнне кнегачке, намъ рече, да речени господинъ дъжк и шпѣнина кнегачка речени градъ Которъ ние вазель за имити вѣже госпоцтво, да имиоѣти милосрѣдие за рать и повѣшие, кое шномъ 8 градъ чинаше Кашша Срацимѣровићъ, кои биеше неприятель реченога господина дъжа и шпѣнне кнегачке, и за многе ние разлоге по реченомъ пославъ намъ разѣмно речено вазеше градъ Которъ, молећи насъ, да ки намъ било югодно, за лѣкавъ реченога господина дъжа и шпѣнне кнегачке 8чинити добро сѣкѣтво реченомъ 8 градъ Которъ и подложнимъ и кнернимъ нега и не-говъ котаръ, и дрѣжати пѣте, да тѣрме пондъ правимъ пѣтемъ градъ Которъ, а не 8 Дѣбрковникъ, и да ѿнѣ .д. которане, кое имамо за талие юдъ шпѣнне которскe, иихъ словодно за лѣкавъ господина дъжа и шпѣнне кнегачке да кисмо пѣстили, швѣкиваюћи намъ речени посау, да речени господинъ дъжк и шпѣнина кнегачка давала ви и чинила ви давати намъ всяко годище ю-д-охотка юдъ коморе юдъ соли которскe дѣкатъ .г. сатъ златиљъ, за кое ствари по ѿки страни многе рѣчи речено 8 ѿно врѣме сложенъ ии сврѣшенъ зледно не 8чинисмо. да защо сада речени господинъ Иванъ Чоркжи, поклисаръ реченога господина дъжа и шпѣнне кнегачке, пришаши е прѣдъ госпоцтвомъ нашимъ съ листомъ юдъ кѣроканка реченога господина дъжа и шпѣнне кнегачке, кои по поздравленью и швѣканью намъ 8чинена все згара речено ствари и многе ние ствари намъ разѣмно рече, молећи насъ, да ки намъ било драго 8чинити волъ реченога господина дъжа и шпѣнне кнегачке по пѣть и швѣканье згара речено, швѣкиваюћи намъ момо .г. сатъ дѣкатъ ѿнен вѣже, кое ми есмо имали 8 Которъ, намъ словодно чинити ће дати по пѣть, да ии юдъ не моремо 8чинити волъ нашъ. и добро да видимо и знамо, тои да естъ

с мане поченъя наше великости, да шкааючи паметь нашъ, колико смо приправни и напрѣд веле вѣће приправни 8чинити ствари, ке с8 8годне речено м8 господин8 д8ж8 и шпѣнин кнегачкон, и помишаючи велике тѣ8де, кое є памаш и тѣ8пиш за тен ствари речени господинъ Иванъ Чоръжи покансаръ, кон 8 различна врѣмена веле кратъ є виши прѣд нашимъ госпоцтвомъ, много наск є приправиш 8чинити шнен ствари, кое наимъ є рекаш и юднешти юдь памети наше изгубленье града Котора, за кою стварь по швѣ наше штво-рене листе шкѣнивамо 8 име кожне речено м8 господин8 Иван8 Чоръжи, покансар8 речено га господина д8жа и шпѣнине кнега-тачке, да мни и 8зможна братия наша и к8ка наша са всѣмъ нашимъ госпоцтвомъ хоћемо имити л8кавъ и единство, пригаванъ и добри лиеръ с реченимъ прѣсвѣтлимъ и 8зможнимъ господиномъ господиномъ Франѣческомъ Фоскари, по кожни миности з достоинимъ д8жемъ кнегач-кимъ, и шпѣниномъ кнегачкомъ, шкѣнивамо и хоћемо, да тѣ8ре и карваны косаньске и всаке ине каркване да имъ є словотѣцина, да мог8 поити 8 Которъ и инди, к8дѣ имъ є 8годно, за нихъ користъ, како с8 и прие ходан, и да по инеданъ ишти и законъ по наск ни по единомъ нашемъ не в8д8 8силовани 8 нашемъ госпоцтви, него шне 8 нихъ слов-отѣцин8 са всакимъ ихъ благомъ ходеши, стеши и враћаючи с град8 Котор8 и инди, гдѣ в8д8 хотѣти, постити ћемо и чинити ћемо постити, плаћаючи шне тѣ8ре праве царине и тѣ8ровине, ке се плаћаю по инихъ по нашемъ госпоцтв8, а тои да всаки зна, хоћемо дати видѣти по нашемъ госпоцтв8, да шне тѣ8ре и карквани мог8 поити 8 Которъ и инди, гдѣ хоте, сконъ благомъ и тѣ8ромъ, како смо згара рекли, и да хоћемо 8чинити добро с8вѣтво град8 Котор8 и всѣмъ мѣстомъ и градомъ речено га господина д8жа и шпѣнине кнегачке и всѣмъ ихъ подложнимъ грађа-номъ и внерѣннемъ ихъ доходеши м8 наше госпоцтво, и имъ ћемо 8чинити правд8 и чинити 8чинити, имъ потрѣблючи, за кое ствари речени племенити м8жъ Иванъ Чоръжи, покансаръ речено га господина д8жа и шпѣнине кнегачке, по моћи нем8 дана юдь речено га господина д8жа и шпѣнине кнегачке шкѣнива наимъ, 8зможном8 и славном8 господин8

господинъ Гандалъ, великому^в воеводи косанскому^в, да ѿн
прѣсвѣтли господинъ дѣжъ и шпѣнина кнѧтчка дати ѿе и
чиниће давати всако годище намъ 8 Которъ ш-д-охотка ѿдъ
коморе ѿдъ соли которьске дѣкатъ .^и. сатъ златѣхъ вола
и инић градић ѿдъ Даѡмацие ѿнога господина дѣжа и
шпѣнина кнѧтчке, гдѣ моремо послати нашега слуга вазети
речене пѣнезе изъ онога града, изегти слободно и ѿдкести
слободно, ако ѿномъи господинъ дѣжъ и шпѣнина кнѧтч-
кои вѣде драго: ако нимъ не вѣде драго, како є речено, ѿнъ
господинъ дѣжъ и шпѣнина кнѧтчка намъ ѿе дати и чини-
ти ѿе дати 8 градъ Которъ речене .^и. сатъ дѣкатъ, како є
речено, и вѣжъ, кою смо прне имали 8 Которъ данъ, и ѿдъ не
да моремо 8чинити и ѿдѣлчити всакъ нашъ волъ, како ѿдъ
наше рѣчи, и швѣнива намъ речени господинъ Иванъ Чорѣжи
покансаръ господинъ воеводи Гандалъ и братии нашои и
штраны^в, и всаке граде и миеста ѿнога господина дѣжа и
шпѣнина кнѧтчке протива нашилъ слагамъ Ѿће намъ вити
8чинена правда и достоинство. и ѿнѣ .^и. которане, ке
имали 8 талиће, добро да се 8чинили невѣжъ, за кою ви
невѣжъ имали понести всакъ лѣкъ, да речени господинъ
дѣжъ и шпѣнина кнѧтчка види и позна наши 8добръ волъ к
себѣ, Ѿћемо и есмо вѣнкенити прѣво за чистъ господина
бога и паке и за лѣбавъ господина дѣжа и шпѣнина кнѧтчке
и за моке многе намъ 8чинена по реченомъ покансаръ сло-
бодно прѣстити, дати є реченомъ покансаръ, да не прѣда
юдѣ наше стране реченомъ господинъ дѣжъ и шпѣнина кнѧ-
тчкои. и ѿномъ госпоцтвъ ли 8зможни господинъ воевода
Гандалъ и братии и хижка наша и нашъ штранакъ прѣпорѣ-
ченъ вѣди господинъ дѣжъ и шпѣнина кнѧтчкои. и да речене
ствари боле и тврѣће се мокъ 8здрѣжати, прнесено^имо ѿнѣ
странѣ на четверо светој єванђелје, все речене рѣчи да се
8дрѣже право и чине 8дрѣжати, и за вѣрованье реченѣхъ
ствари есмо заповидѣли швѣни листе печатку нашомъ висѣћомъ
сврѣшити и печатити. данъ 8 нашемъ градъ Благай прѣви
данъ мѣсца ноњебра 8 тисѣчъ .^и. .^и. .^и. .^и. .^и.

A tergo: MCCCCXXIII. primo nouembris in castello
Blagai, Bossina. Privilegium obtentum per generabilem et
egregium virum dominum Iohannem Georgio honorabilem

ambassadorem a magnifico et potenti domino Sandalj Bossine magno uouuoda pro comoditate Catari et aliis intus annotatis. Priulegium est in lingua seruiana scriptum, traductum in linguam nostram uernaculam.

Sigillum cereum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCLXXXV. 1423. 27. decembris. Kukan.

Sandalj, Bosnae vojevoda, testatur se accepisse omnem pecuniam Ragusii depositam.

† Мни војвода Сандаљ даљк знати веакомъ, комъ се подоха, и прѣдъ кога швк нашъ листъ приде, како, имајуће велике потрѣкѣ, послахъ к много поченой шпѣнини, властеломъ дѣкровачицѣмъ слѣгѣ нашега, днѧте 8 квѣтије Грађика, потрѣквиоши аспри наше, ке с8 посталене 8 реченихъ властевъ подъ записн и листовн и шкињети, ки с8 међю нали, и ћадъ много поченихъ властелъ и шпѣнине дѣкровачке примихъ по реченојъ Грађикѣ асприи все, ке с8 биле 8 запискѣхъ шијкѣ и нашихъ посталене 8 властелъ реченихъ. и за већије вијерование и потврђење на то 8чинихъ и 8писахъ швк листъ штворенъ, како је тон иста моја ријечка и послание и моје примљење речено аспри, а тон јестъ 8 свѣдочекъ поченихъ и разлмнихъ поклисајевъ шпѣнине дѣкровачке: кнеза Никола Гочетића и кнеза Блахаше Тамараша, ки с8 8 тон дока при нась били, милостию којишмъ и любовомъ и пријаванију почене шпѣнине властевъ дѣкровачицѣхъ. писанъ вк лѣта христова рожтва тиесћа и четири ста и .к. и третије лѣто, мјесеца декембра .к. и .з. данъ, 8 Квѣтија.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 105.

CCLXXXVI. 1426. 7. octobris. Sutiska.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, Ioannī Marnavito Nissensi litteris consignavit partem in Nissa et Zvonik, a Nissava et Bosna pagum Hvojnica et sub Thum.

Hoc quoque diploma e „lingua illyrica“ versum esse videtur. Testes sunt palatinus cum fratribus, xupan Drissa Dinicitius cum fratribus, palatinus Radosavus Paulovitius

cum fratribus, palatinus Georgius Voisalitius cum fratribus, princeps Pribitius Milossevitius cum fratribus, palatinus Petrus Silessitius cum fratribus, princeps Georgius Draghicevitius, Otribatius cum fratribus, princeps Vuk Rogaticius cum fratribus, princeps Draghicius Radieerictius cum fratribus, princeps Vukatius Vukovitius cum fratribus, princeps Paulus Sanctius cum fratribus, deinde praefectus seu marescalcus aulicus aulae nostrae princeps Tvarcko Bogonivitius cum fratribus et peculiariter princeps Ioannes Bubanitius cum fratribus.

Indicia vetustatis et nobilitatis familiae Maricae vulgo Marnaviciae Nissensis per Ioannem Tomkum ejusdem gentis collecta. Romae. 1632. B. A. Krčelić, De regnis Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae notitia. 257. F. Pejačević, Historia Serviae. 399. 402. Engel, Geschichte von Serbien. 374. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigebatt. 14.

CCLXXXVII. 1427. 10. januarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii testantur se accepisse a knez Brajlo Tezalović depositum quingentorum aureorum.

† Ње име шткаца и сина и светога дјеха аминик. ми кнезк, властеле и вса љупкина богъ любимаго града Дјевровника дајемо је званије всаком8 малом8 и великом8, јеръ примисмо једк кнеза Бранла Тезаловника, које постгави је нашъ команк. да м8 стоје, примисмо петъ сатъ дјекатъ златѣхъ; и ми кнезк, властеле и вса љупкина града Дјевровника је његовасмо кнез8 Брана8 давати на всако годнире добити петъ по кантинару до толк, до које к8д8 стојати ти речени дјекати је нашъ команк на добитк; и да је волавъ кнезк Бранао је ви дјекати је зети вазда, где м8 је годно к8де, самъ собашъ нај својим листкама пославъ, а ми кнез и властеле и вса љупкина дјевровчка је његовасмо дати речене дјекате; и је његовасмо кнез8 Брана8, да речени дјекате кнез8 Брана8 не моремо је држати за икданога чловѣка којо ни за ратк ни за страхъ ни за даљк ни за прѣдаљкни за наговоръ ни за икданк јазрокъ, који који на скѣти могаљ

бити, да м8 се ти д8кати здръжати не мог8, паче да м8 ихъ имамо дати, къде ихъ в8де хотѣтъ заети; и ширъ: ако еи се слъчило, тере кнезъ Брандо по севѣк шетавиа речено д8кате, ми кнезъ, властелъ и вса шпкина града Д8бровника шкѣтвюмо дати ю, ком8 ихъ кнезъ Брандо шпор8чи или зпиши, да м8 се даде. и на все више писанно ми кнезъ, властелъ и вса шпкина града Д8бровника ротиесмо на честнишъ и животворещемъ крижи господни и въ .д. евангелисте и въ .вт. светѣхъ връхшикѣхъ ап8столъ, како все више речено, писанно и нали шкѣтовано не ки се на маню принести ни потворити до дни и до вѣка, паче тврѣдо и непоколѣбимо бити до дни и до вѣка. писа се 8 изѣкранон вѣкници ког8 любимаго града Д8бровника лѣто рождѣства христова ти8вирно и четири ста и два десети и седмо лѣто, мѣсца юнвара десети дни. а 8писа Р8ско логофетъ. може помил8и га. и да ю 8 зданкю, юрк ю 8 нашон канделарии 8 потари д8гги швакигю листъ писанъ.

Sigillum avulsu. Origin. membran. in c. r. archivio Vienae. Спомен. 106.

CCLXXXVIII. (1427) 6935. ind. V. 20. januarii.

Stephanus, Serbiae despotes, chrysobullo donat monasterio magnae Laurae duo argentea candelabra et viginti libras argentis.

Initium: Мною царїе царствуютъ.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 175.

CCLXXXIX. (1405—1427).

Stephanus, Serbiae despotes, monasterio Chilandar donat centum libras argenti quotannis solvendas.

† Милостию великааго господа моего Ису Христа, ходатанистком же прѣсветыи богородице и молитвами свѣтыи ихъ ми господъ и ютицъ и прѣдѣль и хриташъ Сѣмешна и Савки благовѣрныи деспотъ Стефанъ, господинъ всѣмъ срѣбліемъ и подоуначию и великааго царьскаго монастыра срѣбъскаго, соѹщаго въ Светѣи Георѣ адиньсѣки, хриторъ же и вънѹтрѣнкии, азъ ютъ юностнааго ми вѣрастя и младиихъ ишкенъ богоу съмотрениемъ въса на полквоу мънѣ

творециоу въ многыиихъ злолютныиихъ и несугрекыиихъ
 искощеныиихъ, паче же съмртехъ попоущенъ быхъ, имже
 свѣдѣтелю и слышателю небесныи стихіе и въ малѣ не въса
 въселеннаа, и ѿтъ всѣхъ избави ме господь, ны и юще
 избавить, икъ въ сихъ что хотѣше быти и что хощѣхъ по-
 страдати, да речетъ се, въ тѣмниихъ бш сихъ облакоуихъ къ
 сльнѣчныимъ свѣтлачишнимъ зарамъ, добродѣтелемъ гла-
 голю ѿтыца моего и господїна светаго ми кнеза, єдва и съ
 ноуждею възирахъ азъ и соѹшии въ юности мои, аще бш
 и что ревновахъмъ подокити се юмоу и съ ноуждею и извѣнь
 кротости ѿтъ тѣщеты, тиha бо датель любить богъ, якоже
 рече божествыи апостолъ, нынѧ же скрвица великаа bla-
 гости божије ѿтвѣзоше се намъ, и смирихъмъ се и почи-
 хъмъ, и облаци тѣмни разстоупиша се, и вѣсна намъ
 сльнѣце, и речемъ съ апостоломъ: се врѣме благоприєтно, се
 нынѧ дѣнь съпасения, и юбновиша се ѿстрѣви и ново неко
 и нова земля мицѣ по Ісаїи, и азъ възблагодѣтельни когоу
 и быхъ и юще коудоу благодѣти скетаго доуха поспѣшь-
 ствоющи, елкаже самодрѣжци и владыка ѿтыческо-
 моу ждрѣкию и ширшталъ срѣбъскыи земли въвѣренъ
 ѿтъ бoga вѣничахъ се, и ѿтыческомъ добродѣтелемъ рев-
 ноуи и въ сицевѣмъ оустроjenи соѹшоу ми и оустаме-
 ниенїи, въ то врѣме прїдоше къ мицѣ ѿтъ чистаго
 ми монастыра чистичишни въ инокоуихъ старцъ курк Ішаник
 и чистичишни въ свѣренномъ инокоуихъ попъ курк Феѡдоръ, и
 въспоменоуше царьство ми скрѣбъ зѣльною монастиро-
 скую ѿтсѣченія ради новобрѣдъскааго доходка, югоже
 приложи, испакнаше съ радостию монастироу родителю ми
 и господину светыи кнезу. и се царьство ми скмотритъ не
 благоволиихъ лишеноу быти моему светому монастироу
 новобрѣдъскаго шкилїа, югоже царьство ми земля божи-
 ствныиимъ повелѣниемъ когатиѣ даршиноситъ, и изволиухъ,
 да възимають монастырь на годије стш литръ сребра въ
 славоу и въ честь прѣчистон владычици нашей когородици
 Хиландарской и прѣподобнїиихъ и когоноснїиихъ ѿтыцъ
 нашиихъ Сумешна и светителю Сави, ихъже застоеулаени-
 юмъ и молитвами светыиихъ ѿтыцъ живоушиихъ въ Свети
 Горѣ адвиисцики въсѣлагыи богъ да скмирить и оутѣшити

наск оутѣшениемъ нешкоуднимъ. аминъ. ик и вѣчнаа христовоулемъ да приречемъ и съ молбою и съ запрѣщениемъ. югоже изволитъ богъ царствовати срѣбъскою земл(юю) или братъ или сынъ или вѣноукъ или кто шть рода нашего ближни или дални или паки грѣхъ ради нашихъ и тоуждъ нашего племене, сиѣ вѣсѣхъ молимъ именемъ господа нашего Иисуса Христа сиє не разорити нами записанною и приложенною ик паче испакнити, яко таковоужде мѣздоу чаю икоже и міи шть мѣздодатели бога. аще ли кто дѣзнетъ разорити сиє, да разорить господь богъ вѣса добраа юго начинания и здѣ и вѣ боудоулемъ вѣцѣ, и да моу ю прѣчистаа мати божия штамѣстница вѣ дѣнъ страшнаго испытания, да не имать оучестніе съ великиими нашими свѣтилиникъ и ктитори, мурштоуциемъ Сѣмешномъ и архидиешомъ Савою, на иихже наше оупование, ик да имать ждрѣчи съ вѣсѣми, иже разориша божествнаа и апостолскаа и штѣчскаа прѣданія. аминъ.

† Милостї8 божію господину всемъ Срѣблюемъ и Поморию деспотъ Стефанъ. †

Sigillum argenteum deauratum: светы стефанъ прѣмоученикъ христовъ — въ христа бoga благовѣрни кнезъ лазарь. Origin. membran. in mon. Chilandar.

D. Авраам. Опис. 58.

CCXC. (1405—1427).

Stephanus, Serborum despotes, monasterio Milesevo donat quinque pagos.

Мною царіе царствоуютъ, а силии власти прѣдѣржетъ, рече прѣмоудрійль Соломономъ царь вѣквомъ вѣседѣржитель господь, и поніже врѣменное сїе царство приїхши шть крѣпкыє того роукы и вѣсебогатіе благости, подобають и подобио того по еликѣ моцно рожденномоу юестъству подобити се, штврѣзаюшомоу роукѣ и насищаюшомоу вѣсако животно благоволіенїа, яко да не тѣкло врѣменноемоу се-моу царствїю прѣемници боудемъ, ик и вѣчномоу наслѣдници шть юже шть сѣдоу благоустроюенїа вѣвѣреннаго намъ слоужбонаачелїа. тѣмже и азъ иже вѣ Христа бoga благочестивоу вѣрою деспотъ Стефанъ и по милости божїи

господинъ срѣблемъ пишъ сїа въ скрѣдѣнїе вѣскмъ, ико за
многою милосрѣдїе и неизлаголанною милость свѣтыхъ
господь монхъ и хтиторъ срѣвскыиъ, святаго Сумешна са-
модржца срѣвскаго и муроточца и Савы, святаго великааго
архїепискпа срѣвскаго, иже за многю свою милость хода-
таи въ киїше и моемъ недостойнствѣ къ господѣ, и моли-
твами ихъ многажди спасенъ вуихъ въ мори же и на сѣши, въ
ратехъ и въ различныиихъ нѣждахъ и нахожденїи шть инопле-
мкиниихъ, даже и шкаанию доушъ мою шть вратъ скрѣт-
ныхъ възвратиша, и молитвами ихъ шть всѣхъ творца и
владыки вторицю животъ дарвка ми се, до нєлиже въ
прѣднїа изволитъ се искладающому животомъ и съмрктию
творцоу и богоу моемъ. сиихъ великииихъ ради благодѣтел-
ствїи свѣтыхъ господь монхъ смѣренію моему принесоихъ
малое приношенїе, приложиихъ монастыръ господина ми свѣ-
таго Савы иже въ Милѣшеве петь сель оу Моравицахъ,
имже имена сїа: два Гугла, третіе Х..ено Поле, четврто
Ш.мршъ, пето Рупелево. сътвориихъ же и милость селашъ
тѣмъ, ико да имъ юсть свобода дѣкъ годинѣ шть вицъ,
петъ же годинъ да имъ ю свобода шть всѣхъ работъ господ-
ства ми и малиихъ и великииихъ и шть коннице и шть градо-
зданїа и шть всѣхъ данїи господства ми кромѣ вицъ, и
сокъ да не даваю господство ми тѣмъ монастыръ милашев-
скому. и сїе малою приношенїе принесеною намъ молю, его-
же изволитъ богъ по мнѣ сїе господство съдрѣжати, или шть
сыродникъ нашихъ или кого люкш шть благочестивыхъ, се-
мъ непотворении быти и неразрешенъ по некоемъ наважденїю
завистника дїавола, щакож(е) мы не поврѣдишъ ни разо-
рихъши приложенна свѣтыми господами иже прѣждѣ нась
господствовавшихъ срѣвскою землію. аще ли же кто дрѣз-
нетъ сїа разбрить и потворити, таковааго да разбрить
господь богъ и прѣчистаа Богомати и зде и въ вѣдѣремъ
вѣцѣ, въ лѣсто помои да мъ вѣдетъ сѣпърникъ свѣтыи
Сумешни и свѣтыи Сава.

Милостю божију господину Срѣблему дес-
поту Стефану.

Sigillum pendens: въ хрѣста бога благовѣрныи и хрис-
толѣбивкии всѣмъ срѣблѣмъ и подѹнавио деспотъ стефанъ.

Origin. membran. in mon. Savina prope Catharum. Србско-далматинскій магазинъ. У Задру. 1844. 125. Contulimus etiam aliud agraphum.

CCXCI. (1405—1427).

Stephanus, Serbiae despotes.

Subscriptio: Милостіс вожію господинъ всемъ Срб-клемк и Поднавију деспот Стефанъ.

Sigillum argenteum deauratum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 51.

CCXCII. (1405—1427).

Stephanus, Serborum despotes.

Subscriptio: Милостіс вожію господинъ всемъ Срб-клемк и Поморију деспотъ Стефанъ.

Sigillum argenteum deauratum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 51.

CCXCIII. (1405—1427).

Stephanus knez et frater Vlk.

Subscriptio: Ік Христа бога благовѣрни господинъ кнезъ Стѣфанд и братъ мъ господинъ Балька.

Sigillum argenteum deauratum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 51.

CCXCIV. (1427) 6935. ind. V. 19. julii. Glavi.

Stephanus, Serbiae despotes, moritur in pago Glavi.

Царь слави, Ісус Христос. азъ деспотъ Стефанъ, синъ све-
таго кнеза Лазара, и по того прѣставлению милостью вожію
всіхъ господинъ всесѣмъ срблемъ и поднавију и посавију и честы
Србскіе земли и Косинскіе юще же и поморију зетскомъ, и въ
когоданки ми власти проводихъ житїя моего врѣме, елико
благомъ изволи се богъ, лѣтъ иако .ли., и тако приде къ
ми къ повелѣнїи окр(е) шть всесѣхъ царя, и вѣ ангель послан
къ ми: ангель греди, и тако дѣша моя шть Сбогаго ми
разлучи се телесе на лѣстѣкъ именемъ Глави, лѣту же
тогда текуци .з.-моу и .ц.-моу и .л. и .е.-мъ, индик-

тјонъ . є., слънци8 кругъ . ѕ. и л8ни . ѕ., мѣсяца ноула
. ѕ. дкнк.

Благочестиви господинъ деспотъ Стефанъ, добри господинъ, прѣдобрі и милі и слатки господинъ деспотъ, ѿ горе твм8, тко га видѣ на сеѧ мѣстѣ мртва.

Inscriptio in lapide in pago Drvenglave knežinae Jasenica, nahijae Kragujevac. Danica. 1826. 37. Rajić. III. 128. Cf. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 7., qui dicit in Danica deesse aliquot lineas difficiliores lectu, in quibus ipse nomina Загоровицъ et попъ Балкана legit, et addit, monumentum erectum esse ante annum 1500, cum . є. pro . ѕ. seribatur.

CCXCV. Post 1427.

Stephanus, Serbiae despotes.

Subscriptio: Ћк Христа бoga благовѣтии и прѣкисо-
вки благодѣтавиши Стефанъ, деспотъ всѣмъ Срѣблемъ и
подѣнавскимъ странамъ господинъ.

Inscriptio in monumento ejus in Ljubostinja. J. Vujić.
Путеш. по Сербии. 106.

CCXCVI. 1427. 31. decembris.

Radoslav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, et filius
knez Ivaniš amicitiam et societatem instituunt cum Ragusini-
nis, cedunt eis dimidium žирае Konavlje et confirmant pri-
vilegia data Ragusinis a knez Paulo et a vojevoda Petro.

† Ћк име ѿтъца и сина и светаго дѣха аминк. ми госпо-
динъ воевода Радосавъ Павловицъ, милостю божијемъ ве-
лики воевода босански, и синомъ ми кнезомъ Иванишемъ,
вѣдѣши ка великон славѣ и госпоцтвѣ моихъ прѣродитељ
племенитош наше, и по томъ за наш8 слѣж8 милости и
градове и ж8пе и земле, кое примислиш ѿтъ краљевства босни-
скога, намъ даано и записаано ё наше племенитош ка рѣсави
и дрѣжави босниской и краљевствомъ и всијемъ љугомъ
боснискимъ намъ потврђено и љстановиено, и вѣде по мило-
сти божији вѣ пљни дрѣжавѣ, господ8е и љживи, и ѿтъ тога
дајуће и љдѣлююће слѣгамъ и племенитимъ людемъ, на мою
волю дае и запис8е ё вишин8 и ё племенитош, вѣ сијъ всијъ

видивъ и размисливъ ва сръдачниехъ скровищехъ сръдца
 моего великъ любавъ и сръдчанствъ кнеза, властеш и все
 ѿпкине града Дѣровника, кою възда милюсърдно, сръдъчиш
 и безъ мѣре въ всякоемъ почтеню простириш и показаше къ
 нашимъ прѣвѣмъ и къ нашемъ госпоцтвъ, и показашъ и чине,
 како и по писанкѣхъ, кое юдъ нихъ примисло, видиети
 есть, а сади ѿще вѣже почтенъ любавъ и приѣзанъ, кою
 8чиниши и показаше госпоцтвъ ми по свонихъ почтениехъ
 послехъ въ ѿпонъ врѣме наше, и всемъ томъ хоте ҳарни
 бити и почтенѣмъ нимъ въ ѿкни платити хотѣсмо ми го-
 сподинъ воевода Радосавъ Павловићъ ксесрѣдно и єдиноволи
 и синъ ми кнезъ Иванишъ и наше натражье, що є по мѣш-
 комъ колѣнъ праавъ и почтенош сръдца нашего, размисливъ
 въ сръдачниихъ скровищехъ сръдца нашего нихъ великъ и
 краснъ любавъ и сръдчанствъ кнеза, властеш и все ѿпкине
 града Дѣровника, кою възда много милюсърдно и въ вса-
 кошъ врѣме показаше къ нашимъ прѣвѣмъ и госпоцтвъ ми, все
 тон смисливъ чисто и ѿтворено хотѣсмо, да толикан люб-
 авъ ҳарна єуде, за слаткъ любавъ и сръдчанствъ, кое есть
 међу намъ, на почтенъ и 8звишенъ нихъ примисло с ми-
 люсърдьемъ кнеза, властеле и всѣ ѿпкинъ града Дѣровника
 и нихъ послѣдне намъ за братью и сръдчане приятеле, и да
 стонмо за нихъ и за нихъ ѿстанакъ како за коега годѣ нась,
 и да нихъ ѿвамо юда всакошга неприятеля како коега годи
 нась; и яко в-и-хъ која тешкоћа допала ѿть кое годѣ
 страдане кнеза, властеле и всѣ ѿпкинъ дѣровачкъ и нихъ
 натражье и нихъ послѣдне, да стонмо ѿ онѣ како за коега
 годѣ юдъ нась, єр се и ѿни намъ такоге ѿбѣтоваши; и яко
 ви ми се по којмъ врѣменъ згодилъ доити въ Дѣровникъ,
 менѣ воеводи Радосавъ или ми синъ кнезъ Иванишъ, да
 єуде въ лихъ воеводи Радосавъ и въ синъ ми кнезъ Иванишъ
 властелинъ и кнезъ и ѿкникъ и сѣдымъ како въ коемъ годѣ
 властеш дѣровачиихъ драгош на десете; и почтоваши мене
 господина воеводы Радосава и сина ми кнеза Иваниша и
 наше послѣдне кнезъ, властеле и все ѿпкина града Дѣрови-
 ника, даши ми и дароваше полачъ с мѣстомъ въ Дѣровникъ,
 која є била протобистара Жорете, да се направи и 8реси,
 гдѣ єуде потрѣбно, и како є подоби, да есть на видѣнъе,

ерк есть госпоцка полача, даše ю мнѣ господинѣ воеводи Радосавѣ и синѣ ми кнезѣ Иванишѣ и нашемѣ штанкѣ правошѣ и почтеношѣ срѣдца нашега, що є по мѣшкомъ колѣнѣ, али након тога по женскому колѣнѣ, що би нашега срѣдца: ако ли би конь женскага колѣна, що би ѿдь нашега срѣдца, тада нашимъ шталѣмъ, како крквь подає, и да тан полача намъ и нашемѣ натрашкѣ никада на мане не може прити ни се коникъ 8зрокомъ изети из нашихъ рѣкѣ вакиеки виека за ниеднѣ рать ни за єдно прѣдѣжкье ни за єднѣ стварь скеган скѣта: ако ли би хъ я господинѣ воевода Радосавѣ хотиши, да самъ воланъ швѣи полачѣ продати али заложити али даровати, комѣ ми є драаго дѣбровчанинѣ, и конь нась синк ми кнезъ Иванишк и нашк штанакъ, паче да се тон дѣбровачцимъ госпоцтвомъ не може забранити никомърь дѣбровчанинѣ, коемѣ висмо ю хотѣли продати или заложити или даровати, и ѿци ѿѣтваше и дароваше ми кнезъ, властеле и вса шпкина града Дѣбровника мнѣ господинѣ воеводи Радосавѣ и синѣ ми кнезѣ Иванишѣ и нашемѣ штанкѣ, почтоваше и дароваше и дане на всакош годище шестъ скѣтъ перперк дниари дѣбровачцихъ, да ми даю за дохшдакъ долѣ реченошга днела Конакли, 69ода и Цаптата вакиеки виека намъ реченьномъ господинѣ воеводи Радосавѣ и синѣ ми кнезѣ Иванишѣ и нашемѣ штанкѣ правошѣ и почтеномъ срѣдца нашега, що є по мѣшкомъ колѣнѣ, али након тога по женскому колѣнѣ, що би ѿдь нашега срѣдца, ако ли конь женскага колѣна, що є нашега срѣдца, тада нашемѣ штанкѣ, како крквь подаје, и да ѿвени речене шестъ скѣтъ перперк намъ господинѣ воеводи Радосавѣ и синѣ ми кнезѣ Иванишѣ и нашемѣ штанкѣ никадарк на мане не могъ прити ни се коникъ 8зрокомъ изети из нашѣхъ рѣкѣ вакиеки вѣкома аминъ за ниеднѣ рать ни за єдно прѣдѣжкье ни за ниеднѣ стварь скеган скѣта: ако ли би се кади, іра не данъ когъ, која ратк на Дѣбровникъ двигла или згодила ѿдь господина крала косънскага или ѿтъ кралевѣ 8грѣсцѣхъ или ѿтъ царь тѣрсцѣхъ, ѿтъ конихъ нихъ госпоцтво ми записе имаа, или ѿдь нась господина воеводе Радосава или ѿдь нашега сина кнеза Иваниша или ѿдь нашега натрашка или ѿдь нашега племена, за колико би кади ратк била и трѣ-

иѣла, да за толикон врѣмене кнезъ, властеле и вса юпкина града Дѣбровника и иихъ натражье и иихъ послѣгни да за толикон врѣмене, ꙗо би кади рать тѣпѣла, да не имаю давати ии плакати ювен згора речене шестъ перперъ: ко-лико крат ли би кади рать прѣсташла, да имаю давати и пла-кати вазда ва вѣка виека. и ꙗко би се 8 кое врѣме згодилш, Терь ю господинъ воевода Радосавъ или мон синъ кнезъ Ива-нишъ нашли се на мори, юѣтоваши мн кнезъ, властеле и вса юпкина града Дѣбровника 8зети наск 8 иихъ дрѣкнєхъ, гдѣ се иимъ вѣде моћи, и наше натражье, на иихъ тракене и спенз8 и привести наск к сејѣ 8 Дѣбровникъ, и да наск не дад8 ни моега сина кнеза Иваниса ни нашега натрашка ни-едном8 нашем8 неприятелю ни за страхъ ни за благо ни за ииеднога члопѣка волю съгаги сѣкта, паче гдѣ годѣ 8 госпо-дина краљев 8грѣцихъ или 8 кмети 8грѣцихъ да за наск стое сокомъ и сконми покансари како за коєга годѣ иихъ. а мн гос-подинъ воевода Радосавъ и синъ мн кнезъ Иванисъ и наше натражье и наши послѣгни такожде юѣтвемо кнез8 и вла-стелемъ и всон юпкинѣ дѣбровачкои и иихъ послѣгнимъ стояти за иихъ. и юѣтование менѣ господин8 воеводи Радосав8 кнезъ, властеле и вса юпкина града Дѣбровника примити, када имъ вѣд8 дати, 8 ком8и дѣбровачки дрѣжати нашихъ дѣкаатъ златихъ шестъ тис8къ, и да мн имаю давати петь по кантипару на всаков годнире, до коли годѣ вѣдемо дрѣ-жати речене шестъ тис8къ дѣкатъ 8 иихъ ком8и8, и када годи вѣд8 8 иихъ ком8и8 ти дѣкати на тви плак8, колико би стояли, да самъ волинъ 8зимати и шпеть сталати кои мн годѣ диш ѿтъ тѣхъ реченіехъ дѣкатъ ћа господинъ воевода Радосавъ и конь мене синъ мн кнезъ Иванисъ и нашъ на-тражакъ, и када годѣ иихъ хотиш 8зети ювен речене дѣкате или кои диш ѿдѣ иихъ, да дамъ на знанье прѣ тога, када иихъ вѣдемо ѿтѣкти 8зети, два мѣсца. и юци менѣ госпо-дин8 воеводи Радосав8 и син8 мн кнез8 Иванис8 юѣтоваши кнезъ, властеле и вса юпкина града Дѣбровника, 8 кое годѣ би се врѣме згодилш мнѣ господин8 воеводи Радосав8 и син8 мн кнез8 Иванис8 и нашем8 натрашк8, да поставимо 8 иихъ ком8и на наш8 волю четирн тис8ке дѣкатъ златихъ, да иихъ с8 намъ дрѣжани примитъ 8 иихъ ком8и, а да намъ

имаю давати петь по кантенаръ на всакоу годище, а под
оини ѿкътъ, како се згоръ пише. и ми господинъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ, видивъ за сиъ всѣхъ и размисливъ ка срѣдачниъ скрошищехъ срѣдца нашега великия и
красиј почтенїи любавъ и срѣдчанствъ кнеза, властеш и все
шпкине града Дѣбровника, кою вазда много милосрѣдни и
без лѫре за всакое врѣме простираше и показаше к нашимъ
прѣкъемъ и к нашемъ госпоцтвъ, и смиливш и видѣвъ тон,
како се згоре пише, ми господинъ воевода Радосавъ и синъ
ми кнезъ Иванишъ дасмо и даровасмо милостиво и докро-
воли и всесрѣдо кнезъ, властелемъ и всон шпкини дѣбров-
вачкон за виеке вѣка без пореченъ с милостю и с 88тврь-
гениемъ вакъ нашъ диш Конавли и з Доношъ Горошъ и с
Биталиношъ по котарѣ с правѣми мегами и с людми, з
горомъ и с водошъ и с планинами и стѣнокоси и з грѣмьемъ, и
и ю на повръши, и с Ошводомъ и с Цаптатомъ по котарѣ
с правѣми мегами, ю вило 8 дрѣжаню господина ни и
родитела кнеза Павла и брата ни господина воеводе Петра и
наиже, господина воеводе Радосава Павловика и сина ми
кнеза Иваниша до данашнега днѣ, са всѣми сели и засещци
дасмо имъ 8 бащинѣ и 8 племенитош градъ Дѣбровникъ,
кнезъ и властелемъ и всон шпкинѣ дѣбровачкон за виеки
вѣка аминъ, да съ коли и югласи ими юни и дѣтца
ниихъ и ниихъ 8и8чкы и пра8и8чкы и ниихъ посла8гни како права
и племенита господъ за виеки виека аминъ. и юдиши ми
господинъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ за
насъ и за наше натражи по мѣшкошъ колѣнѣ право и поч-
теніи срѣдца нашега и за наше племе, ю по мѣшкомъ
колѣнѣ, ювѣт8емо се градъ Дѣбровникъ, кнезъ и властелемъ
и всон шпкинѣ дѣбровачкон, и завез8ем се на всак88 нашъ
мошъ реченьи8 полъ ж8пе Конавли, Сѣбода и Цаптата бра-
нити юда всакоуга насилия и злихъ люди, како да иихъ
господ8ю и 8живиаю мирнош. и юци ювѣт8омо ми госпо-
динъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ и нашъ
натражакъ реченьи8 кнезъ и властелемъ и всон шпкинѣ
дѣбровачкон за ниеднога чловѣка волю, кон би на съемъ
евѣт8, ни за страхъ ни за кое блааго ни за ниеданъ ини
ззоръ, кон би на свѣти могаш бити, имъ и всемъ ниихъ

не здить ни виխъ штиснѣти паче имъ призвноватии срѣд-
чано и правш, како се згора пише, до дни и до вѣка. и шиѣ
кнезъ, властеле и вса шпкина града Дѣбровника даše и
дароваше менѣ господинѣ воеводи Радосавѣ и синѣ ми кнезѣ
Иванишѣ и нашемѣ штанкѣ 8 Конавлахъ дѣлошве земле и
петошга дѣла три чести земле, и да самъ волѧнъ ћа госпо-
динъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ и нихъ
штанакъ, како више пишиє, да смо волни продати и даро-
вати, комѣ є намъ годѣ дѣбровчанинѣ, именемъ дѣловѣ, ћо
насъ донде 8 Конавлахъ. и за потврѣженѣ и становиженѣ
вѣчнош всакое почтене любве и приятелства мега мами ми
господинъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ и за
все наше натражкене и племе кнезѣ и властелемъ и всон шпкини
дѣбровачкон потврѣдисмо и потврѣгшемо все и всакое повелѣ,
кое си имаю юдѣ нашихъ прѣвнѣхъ юдѣ господина ни и роди-
тела кнеза Павла и брата нашега господина воеводе Петра и
наше, господина воеводе Радосава, до данашнега дне по редѣ
с ошвѣкмъ саданѣнімъ госпоцтва ми записомъ подгнѣскомъ
госпоцтва ни печатю, все вѣнио потврѣгшемо и потврѣдисмо,
да им сѣ тврѣди и непоколѣбими и ни порочнин до дни и до
вѣка. и на все више писанѣніо азъ господинъ воевода Радосавъ
Павловикъ и синомъ ми кнезомъ Иванишемъ и съ изѣкра-
нѣми властели госпоцтва ми брацтва нашега и славгъ на-
шихъ и напрѣк с кнезомъ Юркомъ Владимирикемъ, с кнѣ-
зомъ Радосавомъ Сѣбрадовикемъ, с кнезомъ Алексомъ Па-
щровикемъ, с кнезомъ Иванишемъ Дѣбровикемъ, с кнезомъ
Бѣкашиномъ Мозоликемъ, с кнезомъ Єстошомъ Коровини-
кемъ, с кнезомъ Радосавомъ Владимирикемъ, с кнезомъ
Стѣпкомъ Дѣбровикемъ, с кнезомъ Тврѣткомъ Михаило-
викемъ, с кнезомъ Бѣдисавомъ Богавчикемъ, с воеводошмъ
Бѣкасомъ, с воеводомъ Радоемъ, с кнезомъ Бранломъ, с
кнезомъ Бѣкашиномъ Владимирикемъ, с кнезомъ Бѣкаши-
номъ Сѣханчикемъ ротисмо се и заклесмо на свѣтомъ єван-
гелю кожвемъ и на часномъ и животворециемъ крижѣ го-
сподню реченикѣмъ кнезѣ, властелемъ и всон шпкинѣ града
Дѣбровника и нихъ штанкѣ ва господа бога вседржитѣла
и ва прѣчистѣ его богоматерѣ и ва .д. євангелисте и въ .вѣ.
светиѣ апостоль врѣховнихъ и ва .б. изѣбранихъ божиихъ и

ва все свете иже јдь вѣка богъ 8годицше, да ѿон згора наше
писанье и ѿбѣтованье, реченье и 8чинене кнезу и властелему
и всон шпкинѣ града Дѣкровника и нихъ останку и племену
нихъ и нихъ послѣгнимъ, како згора пише, виесъ вѣкома
не има нимъ на мане прити ни се ке потворити за ниеди8
стварь на земли ни за єднога човѣкка волю ни за страхъ ни
за благо ни се ѡтой парна која 8чинити: јда ли кисмо ми
господинъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ и
наше натражје и наши послѣгни ѿон згоџра реченыио, пи-
саныио и ѿбѣтованыио потворили реченыио кнезу, вла-
стелему и всон шпкинѣ дѣкровачкои или на мане принесли
кошмъ хитростью или лакомостью за чюо волю или за
страхъ или за хотѣнje неднога човѣкка на земли, тада
да смо ми господинъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ
Иванишъ и наше натражје и наши послѣгни проклети богомъ
живѣмъ ѿтъцемъ и синомъ и светињемъ дѣлошмъ и всими
светили јдь вѣка богъ 8годившимъ више именованѣмъ, и
да смо причтени к Инюди искариштскомъ, кои прода сина
божја на распетје, и к ошиѣмъ, кои 8пкау8: пропни,
пропни, и к ошиѣмъ, кои кладиехъ тѣновъ вѣнаць на
главѣ, и да паде крквь на нихъ и на чедиехъ нихъ, и да
смо се јдькреми кога и ѹангела милостишоша на даанъ
свгни и вѣре, коју вѣр8емо, и да смо поречени 8 глас8 и 8
почтеню и 8 правдахъ и 8 законехъ нашихъ в8д8кихъ до
врѣменъ сихъ мегъ нашими добрѣмъ и почтенѣмъ шпкеници,
и да се назовемо проклетци и невѣрници, и ваздѣ да смо
поречени и потиснти и прогнани. и съне все писаа се и
сврши ва лѣта рожетка христова тис8ка и четири ста и два
десети и седми лѣто, мѣсаца декембра .л. и .л. дань. а
писа Шестој доказ заповѣдю и покелѣнкемъ господина ми
којеводе Радосава.

A tergo: Poniglia de voieuoda Radosau Paulowich
per la sua parte de Chanal in 1427. decembris.

Sigillum avulsum. Origin. membran. et apographum
chartae. in c. r. archivio Vieniae. A tergo apographi le-
guntur haec: Пшвел јдь вијеводе Радосава Павловиќа
јдь ијешва диела Кунавли тис8ка и четири ста и два де-
сети и седми листи, декембра. Спомен. 107.

CCXCVII. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Radosavum Pavlović, magnum vojevodam Bosnae, et filium ejus knez Ivaniš inter senatores et judices recipiunt, donant eis palatinum in urbe, et promittunt se eis soluturos esse quotannis pro dimidio župae Konavlje sexcenta hyperpyra.

С једнога сило прјесветаго духа, воже славими въ троици, ба штци же рес и синъ и светели даси, прјесвита троице нераздел(и)ма, слава тебе, иже въ име твоје въсе вршило, и токою 8здржимо и правимо место штачества нашего, богољубими и имъ намъ дарквани градъ Дубровникъ, и всемъ прјесветъ троцъ славеке, азъ ми кнезъ, властеле дубровачци и все џпкина дамо видети всякому човеку живомъ на земли, прједъ кога где ће нашъ листъ доиде, и тко где ће нашъ шбетъ чије, да прјесмимо и 8чинимо вси вике властели дубровачци и все џпкина дубровачка, единодушно и доброволно прјеташе, и заклесмо се на то господни8 конде Радосав8 Павловику, великомъ конде косанскомъ, и синъ мъ кнез8 Иваниш8 и иихъ јестанакъ, како ближна крквь подаје, право и почтено натра..... иихъ јестанакъ, како ближна крквь подаје, въки въка ми кнезъ, властеле и все џпкина града Дубровника видевше прјаво братство..... и почтенъ любавъ и сръдано прјателство, које вазда милосрдно..... въсакој почтенје простре и показа къ нашемъ прѣвемъ и къ нашемъ ..... и показије и чини, како и по писанијахъ, која прјесмимо јдъ рече(нога господина) конде Радосава и сина мъ кнеза Иваниша, видети јестъ, а саде ..... почтенъ любавъ и прјезанакъ, којо 8чини и показа господни8 нашемъ ..... къ ћеши врѣме наше, ми кнезъ, властеле и все џпкина града Дубровника видеше велики8 любавъ и сръданство господина конде Радосава и сина мъ кнеза Иваниша хотесмо, да толикан любавъ ћарна въде, за слаткъ любавъ и сръданство, које јестъ меню намъ, на почтеније и 8звишије негово прјесмимо с милосрђемъ господина конде Радосава и сина мъ кнеза Иваниша и иихъ јестанакъ сеје за брата и сръданога прјатела, и да стојимо за икъ и за негова сина кнеза Иваниша и за иихъ јестанакъ

како за којега годе нась, и да ихъ чвамо јда свакога не-
прѣателя како којега годе нась, и ако б-и-хъ ком тешкота
допала јда које годе стране, да стонмо је и је негова
сина кнеза Иванаша и је ихъ штранкѣ како за којега годе
нась .... би се тои врѣме згодило, терк прѣнишаш госпо-
динъ војда Радосавъ (или) м8 синъ кнезъ Иванашъ, да бѣде
8 војде и 8 кнезъ Иванашъ властелинъ .. кнезъ и векињи и
свѣдци како које годе властелинъ дѣбрѣвачки дѣво га де-
сете, и ли кнезъ и вса ѡпкина града дѣбрѣвника по(что-
в)асмо, дасмо и дарѣвасмо господинъ војде Радосавъ и
синъ м8 кнезъ Иванашъ полачъ с мистомъ 8 дѣбрѣвнику,
који је вила прѣотовкара Жорете, направно, где 8 спотрѣвје,
дасмо господинъ војде Радосавъ и синъ м8 кнезъ Иванашъ
и ихъ правомъ и почтеномъ срѣтца ихъ, ћо по м8ш-
који моли, или наконъ тога по женскомъ коли, ћо је јда
ихъ срѣтца, ако ли је који женскога коли, ћо је јда
ихъ срѣтца, тади ихъ шталемъ, како крквь подаје; и да
тан пола(ча) ихъ и ихъ шталемъ и ихъ натркажю никада
на маје прѣти не море ни се који 8зрѣкши изети изъ ихъ
рѣкѣ вѣки вѣка аминъ за иједнѣ рать ни за иједно прѣдожије
ни за иједнѣ стваркь сеган ѿкта. ако ли би хотио господинъ
војда Радосавъ, да је воли и је ихъ штранакъ, паче да се тои
нашемъ господствији не може закранити никомъ дѣбрѣв-
чанинъ, комъ би јо хотио продати или заложити или дарѣ-
вати. и је ихъ је и властелинъ и вса ѡпкина града дѣбрѣвника господинъ војде Радосавъ и
кнезъ Иванашъ и штранкѣ почетова(смо) и дарѣвасмо вако
годище .5. сать перѣпери динари дѣбрѣвач(џ)е и, да даје-
мо за доходакъ доле речене полк ж8пе К(онавли) и Цаптать
вѣки вѣкома реченомъ господинъ војде Радославъ и синъ
м8 кнезъ Иванашъ и ихъ штранкѣ правомъ..... срѣтца
ихъ, ћо по м8шкоји моли, или наконъ .....
женскомъ коли, ћо је ихъ срѣтца: ако ли који женскога
коли... ихъ срѣтца, тада ихъ штранакши, како крквь
падаје; и да је ихъ .5. сать перѣпери реченомъ господинъ
Радосавъ и синъ м8 кнезъ Иванашъ и ихъ штранкѣ никада

НЕ МОЖЕ ПРѢКТИ НИ СЕ КОЈЕМЪ ВЗКРОКОМЪ ИЗЕТИ ИЗЪ НИХЪ РВКВ
 ВКИ ВЪКА АМИНЪ ЗА ЕДНВ РАТЪ НИ ЗА ПРѢДВОЖИЕ НИ ЗА ЕДНВ
 СТВАРЬ СЕГАН СВКТА. АКО БИ СЕ, ЧА БОГЪ НЕ ДАН, НА НИ КОЈА
 РАТЬ ЗГОДИЛА ШДК КРАЛА ИЛИ ШДК КРАЛЪ ВГАРСЦЕХЪ ИЛИ ШДК
 ТВРАКЪ, ШДК КОЈЕХЪ НИХЪ ИНИ ЗАПИСЕ ИМАЮ, И ШДК НАСЬ ГО-
 СПОДИНА ВОНДЕ РАДОСАВА И ШДК СИНА М8 КНЕЗА ИВАНИША И ШДК
 НАШЕГА НАТРАШКА И ШДК НАШЕГА ПЛЕМЕНА, ЗА КОЛИКО БИ РАТЬ
 ТРЪПЪЛА, А ДА ЗА..... ВРѢМЕНА НЕ ИМАМО ДАВАТИ НИ ПЛА-
 КАТИ ИНЕН .Б. ПЕРКПЕРИ: КО..... КРАТ ЛИ БИ КАДА РАТЬ ПРѢ-
 СТАЛА, ДА ИМАМО ДАВАТИ И ПЛАКАТИ ВКИ ВЪКОМА. И АКО БИ
 СЕ 8 КОЈЕ ВРѢМЕ ЗГОДИЛО, ТЕРЪ СЕ КАША(ЛК) НА МОРЕ ГОСПОДИНЪ
 ВОНДА РАДОСАВЪ ИЛИ КНЕЗЪ ИВАНИШЪ, ДА ГА ИМАМО..... 8
 НАШЕХЪ ДРЪВЕХЪ, ДГЕ СЕ НАМЪ ВЪДЕ МОКИ, НА НАШОН СПЕНЗИ И
 ПРЪ.... И ПРѢКЕСТИ 8 ДВЕРЬВНИКЪ, И КАДЕ ВЪДЕ 8 ДВЕРЬВНИКЪ,
 ДА ГА НЕ ДАМО НИКОЈЕМ8 НЕГОВ8 НЕПРѢКАТЕЛО НИ ЗА СТРАХЪ НИ ЗА
 БЛАГО НИ ЗА НІЕДНОГА ЧЛОВЕКА ВОЛЮ СЕГАН СВКТА, ПАЧЕ ДГЕ ГОДЕ 8
 ГОСПОДИНА КРАЛА ВГАРСКОГА ИЛИ 8 КЛМЕТИ ВГАРСЦЕХЪ ДА ЗА НІЕ
 СТОИМО С ПОКЛСАРЫ КАКО ЗА КОЈЕГА ГОДЕ НАСЬ, И АКО БИ НА
 НАСЬ КОЈА СИЛА ПРѢШЛА, ДА ГОСПОДИНЪ ВОНДА РАДОСАВЪ И СИНЪ
 М8 КНЕЗЪ ИВАНИШЪ И НИХЪ НАТРАЖИЕ И ПЛЕМЕ ДА Н ИМАЮ ПО-
 СЛАТИ СВОЈЕ ВО(И)СКЕ НА ПОМОКЪ И ШВАРКВАНИЕ ДВЕРЬВНИКА И НЕ-
 ГОВА КОТАРА. И ШВЕТОВАСМО МИ КНЕЗЪ, ВЛАСТЕЛЕ И ВСА ШПКИНА
 ГРАДА ДВЕРЬВНИКА ПРѢМНТИ, КАДА НИХЪ НАМЪ 8 КОМ8Н8 НА-
 ШЕМ8, ДРЪЖАТИ РЕЧЕНОГА ГОСПОДИНА ВОЕВОДЕ РАДОСАВА .ИГ.
 ТИС8КИА ПЕРКПЕРА ДИНАРИ ДВЕРЬВАЧЦЕХЪ, А ДА М8 ИМАМО
 ПЛАКАТИ .Е. ПО КЕНТ(ЕН)ЕРЪ НА СВАКО ГОДИЦЕ, ДОКАЕ ГОДЕ
 ДРЪЖИ 8 НАСЬ ИНЕН .ИГ. ПЕРКПЕРЪ 8 КОМ8Н8 НАШЕМ8, КАДА
 ГОДЕ ВЪД8 8 КОМ8Н8 НАШЕМЪ ТИ ДИНАРИ, НА Т8И ПЛАКЮ КОЛИКО
 БИ СТОИЛИ, ВОЛАНЪ ВЗИМАТИ И ШПЕТЬ СТАЛЯТИ, КОН М8 ГОДЕ
 ДКЛЪ ШДК ТІЕХЪ РЕЧЕНЕХЪ ПННЭЗИ ГОСПОДИНЪ ВОНДА РАДОСАВЪ И
 КОНК НЕГА НЕГОВЪ СИНЪ КНЕЗЪ ИВАНИШЪ, И КАДЕ ГОДЕ БИ ХОТИШ
 ВЗЕТИ ГОСПОДИНЪ ВОНДА РАДОСАВЪ ИНЕН РЕЧЕНЕ ПННЭЗЕ ИЛИ КОН
 ДИШ НИХЪ, А ДА НАМЪ ДА НА ЗНАНИЕ ПРѢК ТОГА КАДЕ-ХЪ ВЪДЕ
 ХОТИТЬ ВЗЕТИ, ДВА МИСЕЦА. И ШІРІЕ ШВЕТОВАСМО МИ КНЕЗЪ,
 ВЛАСТЕЛЕ И ВСА ШПКИНА ДВЕРОВЪЧКА ГОСПОДИН8 ВОЕВОДЕ РАДО-
 САВ8 И СИН8 М8 КНЕЗ8 ИВАНИШ8, 8 КОЈЕ ГОДИ БИ СЕ ВРѢМЕ ЗГО-
 ДИЛО ГОСПОДИН8 ВОНДЕ РАДОСАВ8 И КНЕЗ8 ИВАНИШ8 СИН8 М8
 ПОСТАВИТИ 8 НАСЬ КОМ8НЬ НА НЕГОВ8 ВОЛЮ .ВІ. ТИС8КИА ПЕРК-

иеръ, да м8 ихъ смо дръжани звети с нашъ ком8нъ, а да м8 имамо давати . є. по кентенаръ на годище, а подъ шни зветк , како се згора пише. и въдевъ господинъ вонда Радосавъ и неговъ синъ кнезъ Иванишъ въсехъ сехъ въдевъ и размисливъ въ сръчанехъ скровищехъ срътца нашехъ наши велики и красни и почтенъ любавъ и сръчанство кнеза и властеш и все шпкине д8брьвачке, кою възда много го милоусръдно показвю, с тако врѣме безъмирко простгесмо и показасмо к неговемъ прѣвѣмъ и к неговъ господствъ, и смисливъ и въдевъ тон все, како се въше пише, речени господинъ вонда Радосавъ и синъ м8 кнезъ Иванишъ, даше и дараваше милост(и)во и докроволно и свесръдно намъ кнезъ и власт(е)мъ и вси шпкини д8бровачки въки въкома безъ поречена милостю и с 8тврѣждыемъ речени неговъ дъль Конавли (съ) Донишъ Горишъ и с йъталиншъ по котаръ с правами мегами и с людми, з гор(шъ), с водишъ и с планинами и сенокоси и з гръмемъ, и цю ю на повръши, и с Ободишъ, Цаптатишъ по котаръ с правами мегами, цю ю било с дръжаню господина и родителя м8 кнеза Павла и брата м8 вонде Петра и нега, конде Радосава, до данашнега дне, са свеми сели и засеоци даа намъ с бацинъ и с племенит(о) градъ Д8брьвникъ кнезъ и юго властелемъ и вси шпкини въки въка, да (с)мо колни и словодни и шкласни ми, детца и ѿчие наши и наши последни како прѣва и в... метна господа въ въки, и ѿдкише речени господинъ вонда Радосавъ и синъ м8 кнезъ Иванишъ за нихъ и за нихъ натражи по м8шкшъ колни право и почтено срътца нихъ и за нихъ племена, цю ю по м8шкшъ коленъ, шкетоваше се градъ Д8брьвникъ и него властелемъ, и завезди се и всакъ нихъ.... више речени поак ж8пе Конавли и Събода и Цаптатя бранити ѿда... насил и злехъ люди, како да с-и-хъ господствомо и ѿживамо мирко. и ѿцъ намъ се шкетова речени господинъ вонда Радосавъ и синъ м8 кнезъ Иванишъ речениемъ кнезъ и властелемъ и шпкине д8бровачки за неднога чловека волю, кон би на семъ свъти, ни за страхъ ни за које благо ни за нѣданъ или здрокъ, ко(и) би на свъти могао бити, намъ и свъмъ нашемъ (не здити) ни наскъ не ѿтиснати и намъ прѣизновати и сръчано и пра..., како се пише, де

дни и до вѣка. и ми кнезъ, властеле и вса шпкина дѣбровачка
дасмо господинъ воине Радосавъ и синъ мъ кнезъ Иванишъ и
нихъ.... 8 Конавлахъ .д. дѣлове земліє и петога дѣла .г.
чести, и да је в..... господинъ воине Радосавъ и синъ
мъ кнезъ Иванишъ и нихъ штанакъ, како се згора пише,
вазда продати или дарѣвати кому мъ годе дѣбровчанъ или
мъ заложити шнеи дѣлове, що ихъ доине 8 Конавлахъ. и
ми кнезъ и властеле и вса шпкина дѣбровачка шкетовасмо и
прѣмисмо господинъ воине Радосавъ и кнезъ Иванишъ и
нихъ штанакъ, ако би тко юдѣ люди юдѣ Белеке и юдѣ Бѣрь-
ма и юдѣ Трѣбина нѣверѣнкѣ неговѣ дошали 8 дѣбровникѣ,
да тога човека негова нѣверѣнка не вѣдемо држати 8 дѣ-
бровникѣ безъ нихъ воли, и такоге господинъ воине Радо-
савъ и синъ мъ кнезъ Иванишъ и нихъ патражије намъ шкето-
ваши, да юдѣ више реченехъ мистъ и юдѣ Конавли, ако би
тко намъ не(вѣр) или кою кварь вчинио или нашемъ, да съ
дѣжни ти(рати), гнат-и-хъ и не држат-и-хъ 8 нїедињамъ
мистъ и владаню и котарв. и (на све) више писано, речено и
шкетовано ми кнезъ дѣбровачки Жс..... пикъ и с властели
избрањеми съми и съми с Яндредашмъ..... с Марѣншмъ
Растикемъ, Јасвижъ Гочетикъ, Марѣншмъ Црѣвикемъ,
Соха.. Жамановикъ, Марѣншмъ Градикемъ, Яндре Бзи-
динъ, Гавже Пѣцикъ, Бен.... Петра Гндиљника, Лавърца
Сорьгочевикъ, Яндрешашмъ Цигблакемъ, Томко Бзникъ,
Жник Жѣрковикъ, Михочемъ Растикемъ, Климетомъ Бз-
дичикемъ, Матишмъ Градикемъ, Живаншмъ Гочетикемъ,
Добре Бенчблакъ, Никола Аѣцикъ, Марѣтоло Жамановикъ,
Пирто Аѣкаревикъ, Никола Гочетикъ, Паоко Прѣгловикъ,
Тѣдро Каожелика, Яндрешко Менчетикъ, Климоје Растикъ,
Марѣнъ Гндиљникъ, Никше Пѣцикъ, Живко Гндиљакемъ,
Паскоје Растикъ, Мароје Растикъ, Рафаель Гочетикемъ,
Жоре Паомотикъ, Михочъ Црѣвикъ, Битко Растикъ, Марѣ-
толо Бенчблакъ, Пиро Сорьгочевикъ, Жник Бзникъ, Марѣ-
лашмъ Жѣрковикъ, Мароје Симковикъ, Жико Цигблакъ,
Мароје Аѣкаревикемъ, Марѣтоло Црѣвикъ, Паоко Сорьгоче-
викъ, Јасвижъ Црѣвикъ ротисмо се и заклесмо се на све-
ташмъ євангелию и на часнашмъ крѣжъ господинъ реченемъ 'го-
сподинъ воине Иванишъ и синъ мъ кнезъ Иванишъ и нихъ

штанс8 въ господина кога свѣдѣжители и въ прѣчистѣ бо-
городиц8 и въ сиа8 часнаго и животворящаго креста го-
сподна и въ .д. евангелисте и въ .ві. апостолъ светехъ
връховнѣхъ и въ .б. изакранехъ кожехъ и въ свѣ свѣте коже
шдѣ въка бог8 8годивше, да шко згора речено наше писаніе
и ѿбетованіе, реченіе, 8чиненіе (господин8) конде Радосав8 и
кнез8 Иваниш8 и нихъ штанс8 и племен8, како кръвъ подаје
по м8шкимъ колен8, како згора пише, въки въка не има на
мане прѣти ни се ке потворѣти за нїедн8 стварь на земли
ни за нїеднога чловѣка волю ни за страхъ ни за благо, ни се
за тон која паркна 8чинити: ёда ли бисмо мн кнезъ и вса
шпкина дѣкоровачка швои згора речено, писано и ѿбетовано
потворили реченемъ или на мане прѣнесли коншмъ хитростю
или лакомостю за чиу волю или за страхъ или за хотеніе н-
їеднога чловека волю на земли, тада да смо мн кнезъ, вла-
стеле и вса шпкина града Дѣкоровника богшмъ ѿтцемъ и си-
нишмъ и светемъ дѣхшмъ с тимъ и всеми тими више имено-
ванеми, и да смо прѣчестни к Юди, кон прода сина вожжа
на рѣспетије, и к онемъ, кон 8плах8: пропин, пропин, и к
онемъ, кон м8 гладех8 тѣновъ венацъ на главе, да паде
кръвъ на нихъ и на нихъ чедехъ нихъ, и да смо се ѿдре-
кви бoga и ангела милостиивога на 8мрки часъ и на данъ
свдни и вер8, коју вер8ијмо, и да смо поречени 8 глас8,
8 почтеню, 8 правдахъ и 8 законехъ нашехъ к8д8кехъ до
врѣменъ съхъ мегю всакими докреми и почтеними гласъ-
тими градовми и шпкинами. а сен се писа мисеца декь-
(б)рја .лл. данъ, рожства христова на .ч8кз. лѣто, въ иза-
кранон полаче и вѣнцие богољубиваго града нашего Дѣ-
коровника. а 8писа Р8ско логофетъ.

Cod. ragus. fol. 92. b. MCCCCXXVII. die 31. de-
cembrio, privilegio fato a Radosau Paulowich e a Iuanis
..... Raguxi per acketar li denari a profito, e donato li
palaço, e dar tributo ... Canali, e acketar denari ... al
profito, e chonfermo Canali.

CCXCVIII. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Radosav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, et filius
Ivanis fatentur se a Ragusinis accepisse tredecim millia
aureorum pro sua parte župae Konavlje.

† Ка име штыца и сина и светога дъха аминь. ми го-
сподинъ војвода Радосавъ Павловиќъ, милостю вожњемъ
велики војвода босански, и синомъ ми кнезомъ Иванишемъ
даамо знати всакомъ, комъ се подоба, да примисиши једъ
госпоцтва дѣбровачкошга, кнеза, властелъ и једъ все шп-
кине славношга града дѣбровника днене на десете тисечи
дѣкаатъ златијхъ и третку на десете тисечију дѣкаатъ златијхъ,
коју намъ кнегији даали, да заа низ квадрило једији вазинији 8
нихъ котаре, а тен намъ дѣкате даше за нашъ днешъ Конавли,
Бѣошда и Цаптата, цио имъ дасмо и даровасиши, како
штвореније и чистие 8 државиши записи пишише, кон є писањи
8 данашни даанъ въ лѣта рожетка христова тисечко и че-
тири ста и два десети и седми лѣтш, мѣсеца декемврија
.л. и .а. даанъ, једъ реске мене Бѣстое логофета писањи
а тен дѣкате примисиши по реске нашихъ властелъ и поклиса-
рењи, по кнезији Радосавији Бѣрадовиќи и по војводи Бѣкасији
Пригишвиќи и по војводи Радоји Люкишији и по кнезији
Бранаји Тезаловиќи и по Бѣстон дѣкааки челиадини(и)каки. и једъ
тихъ три на десете тисека дѣкаатъ донесоши ка минѣ седамъ
тисеки дѣбровачки на добињи, на всакој годишије да ми дају
песетъ по кантенару менѣ војводи Радосавији и синији ми кнезији
Иванишеви и нашемији натрашкији, цио є нашега срѣдца, по мѣш-
киши колиќинији, а кон тога по женскошми колиќинији, ћи є на-
шега срѣдца; а да тии више речењи дѣкати никадааре не
мошији на маније прити мени војводи Радосавији и кон мене
синији ми кнезији Иванишеви и нашемији натрашкији ни за једнога
члобијка волю ни за једно благо ни за једанъ 8зрокъ сега
скїта ни за једно размирије. и юци намъ јејствовашије кнезъ,
властеле и все шпкина дѣбровачка, рекоши и записаше менѣ
господинији војводи Радосавији и синији ми кнезији Иванишеви и
нашемији натрашкији, да једъ Билеће, једъ Брѣма и шть
Трѣбињија тко би нашъ невѣрникъ дошаши 8 дѣбровниќи

маали или бы велики, да га не имаю примати к сејк 8 Дѣбропникъ ни 8 свои котарь ни 8 сеје дрѣжати, и да га имаю тѣрати, какш и ми воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ и наше патражье швѣтакасми гospоцтвъ дѣбровачкошъ, кнезъ, властелемъ и вси шпкини дѣбровачкои, да имамо тѣрати и не дрѣжати нихъ певѣринка ѿдь више реченихъ мѣсть и ѿдь жиже конавашкен ѿдь иннѣхъ миестъ, која нимъ слѣжи, и да ихъ не имаамо примати 8 нашъ швѣластъ, паче да ихъ имаамо тѣрати какш гospоцтво дѣбровачко. писано ва лѣта рождѣства христова тиеска и четири ста и два десети и седмо лѣто, мѣсца декембра ла. данъ, а писа ѕстоја логифетъ.

A tergo: Chome voieuoda Radosau manifesta che la r. de la chomunitade de Raguxi ducati tredexi milia per Chanal, e chome promete a Raguxi a non reçeuer in lo suo tegnir nisun rebelo de Raguxi; et manu recentiori: In 1427 de decembrio.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCXCIX. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse a vojevoda Radosav Pavlović depositum sex millium aureorum.

† Бы (име штыца и) сына и светога дѣха амнъ. ми кнезъ, властеле и все шпкина града Дѣбровника даюмо 8 знанъе в(сакомъ, юмъ се подо)га, јеръ примисмо по рѣкѣ властель и поклисаревъ господина воеводе Радосава (Павловића) .... кнеза Радосава ѕебрадовика, воеводе Єлъкаса Прибиловика, воеводе Радоја Лю(вишића)..... Бран(ла) Тезаловика и ѕстоју челиадинника днака примисмо шестъ тиеска дѣкатъ златѣхъ, (коихъ ш)естъ тиеска дѣкатъ поставише ѿдь три на десете тиеска дѣкатъ златѣхъ, које више речени поклисаревъ ѿдь нась, кнеза, властель и все шпкине за Конавли, Цаптать и ѕводъ примиши, и шстале седамъ тиеска дѣкатъ речени поклисаревъ сошьмъ понѣшъ, како 8 дрѣгшь листъ господина воеводе Радосава пише, кои је 8 нась писанъ въ лѣто рождѣства христова тиесцино и четири ста и два десе-

ти и седмо лѣто, мѣсца декембра три десети и прѣви дѣнь, ѿдѣръ рѣкъ дијака Щетоје више писаннога, и тен речене шестъ тиеския дѣкатъ речени поклнсару поставише 8 нашъ комѣнъ на добить на име славнога господина војводе Радосава Павловиќа и сина мѣ кнеза Иваниша и нихъ натражка пра-вога и почтенога срѣдца нихъ, що је по мѣшкомъ колѣнъ а наконъ тога по женскомъ колѣнъ, что јенихъ срѣдца пра-во и почтено натражкје. и ми више речени кнезъ, властеле и вса ѡпкина града Дубровника ѿбѣтовајмо се реченомъ8 го-сподину8 војводи Радосаву8 и сину8 мѣ кнезу8 Иванишу8 и нихъ натражк8, како је речено, давати на вако годиџе петк по кантинару до толѣ, до колѣк вѣдѣ стояти 8 нашъ комѣнъ више речене шестъ тиеския дѣкатъ; и ѡць ми кнезъ, властеле и вса ѡпкина града Дубровника ѿбѣтвјемо се реченомъ8 војводи Радосаву8 и сину8 мѣ кнезу8 Иванишу8 и нихъ натражк8, како згора пише, дати више речене шестъ тиеския дѣкатъ златѣхъ вѣзда, кѣде ихъ вѣдѣ хотѣтъ вѣти, на нихъ волю или имѣ вѣсе или кон дѣлъ на нихъ волю, и да је волинъ господинъ војвода Радосавъ и синъ мѣ кнезъ Иванишъ и нихъ натражкъ, како згора пише, вѣзмати или имѣ вѣсе или кон дѣлъ и ѡпеткѣ становити 8 нашъ комѣнъ, колико кратъ вѣдѣ имѣ на волю, за нихъ живота, и кѣде годѣ вѣдѣ хотѣтъ вѣти речене дѣкате или кон дѣлъ ѿдѣръ, да имѣ имају дати на знанкје на два мѣсца прѣ тога; и ѡць ѿбѣтвјемо ми речени кнезъ, властеле и ѡпкина града Дуб-ровника реченомъ8 господину8 војводи Радосаву8 и сину8 мѣ кнезу8 Иванишу8 и нихъ натражк8 правомъ срѣдца нихъ почтено по мѣшкомъ колѣнъ и наконъ тога по женскомъ колѣнъ нихъ право и почтено натражкје више речене дѣкате склајсти, и да имѣ не имају на мане прити ни за иѣднога човѣкка сегаи свѣтга волю ни за рѣчъ ни за прошињу ни за кѣплю ни за прѣдаљније ни за страхъ ни за ко(и ини 8зрокъ) ни за благш тако граганина нашега тако странѣга или би нашега господина племенитшга .... крвне .... 8грѣскога а или цара тѣрскога а или господина замѣрскога а или босан-скога ни за рать, ако би господинъ војвода Радосавъ имаљ с нами или с нашѣмъ градишмъ Дубровникшмъ, ни за иѣданъ ини 8зрокъ, кои би на свѣтни могаль бити, да имѣ се ти

више речени дѣкати здрѣжати не миғ8: згодило ви се кошмѣ зг҃дѡмъ господин8 војеводи Радосав8 .... речене дѣкате ми кнезъ, властеле и вса шпкина града Дѣбровника шѣк-твѣмо .... д.... кнез8 Иваниш8 и његов8 натражък8 по мѣшквишъ колѣк8 и конъ тога по женскомъ .... вѣца нихъ; ако ли ви натражка не било, а ми да дамо, ком8 ви љни по сеши штавили и .... кнезъ, властеле и вса шпкина града Дѣбровника ротисмо се господин8 војеводи .... Иваниш8 и нихъ натражък8, како зг҃рашише, въ господа Бога вседрѣ- (житела) .... и въ .д. евангелисте и въ .вт. светѣкъ врѣ- хвѣнѣкъ апостоль .... хъ .... непоколѣбим8 вити, како је речено згора и записано, до дни и до вѣка. писа се .... рождѣства Христова тиесѹно и четири ста и два десети и седмо лѣто. а списа .... логшфѣтъ. Божје помилуји га.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. g. archivio Viennae.

CCC. (1428) 6937. ind. VII. 13. decembris. U Nekuditu.

Georgius, Serbiae despotes, confirmat privilegia Ra-gusinis concessa a prioribus Serbiae dominis.

† По ненизреченномъ миљосрѣдниу чловѣкколюбї8 владики моего, сладкаго ми Христа, и по ненизреченному и всеми- лостиивному8 его призренїю еже на господство ми, такоже и на прѣвихъ светїихъ и православниихъ царь и господь та- кожде благодать прѣсветаго своего дѣха и на господство ми излїа, и постави ме наслѣдника родителемъ моимъ, господина срѣклиемъ и поморї8 и подѣлавиу. тѣмже и азъ, въ Христа Бога благовѣрни господинъ срѣклиемъ, Гюргъ, пишеть господство ми въ свѣдѣниє вѣскъ, како прїидоше къ господств8 ми ѿь владѣщаго града Дѣбровника, кнеза, властель и ѿь все шпкинѣ почтении властелѣ и добри наши приятелїе, кнезъ Маринъ Растиќ и кнезъ Живко Гундулић, и принесоше к намъ записанїе благочестиваго и христилюби- ваго свето почившаго господина и родителя моего, деспота Стефана, що имъ је билъ записаль и милость љчиниаль, да имъ љнози господство ми потврѣди. ми же любве ради тѣхъ и приятельства еже къ господств8 ми благоволи го- сподство ми просимо тѣмъ испльнити, тѣмже и потврѣ-

ждајетъ имъ господство ми милостъ и записаніе свето по-
 чившага господина и родитела ми, деспота Стефана, що
 имъ је записаль за жикота свога, та же сѣть сїа, що сѣ
 имали 8 прѣве господе срѣске и 8 цара Стефана и 8 госпо-
 дина светаго кнеза Лазара и 8 свето почивше госпогије курь
 Сфросини и 8 свето почившага господина и родитела ми,
 деспота Стефана, како имъ је 8тврдилик и записаль свето
 почивши господинъ и родителкъ ми, деспотъ Стефанъ, ако се
 8чини која пра мегю дѣкровчани и мегю срѣбани, да се постави
 половина сѣди дѣкровчкимъ а половина срѣблъ, да се прѣдъ
 ними пре; и да јестъ порота дѣкровчанинъ држина нїгова,
 кој сѣ шндеzi, или кој се нају дѣкровчане 8 наинажнијемъ
 мѣстъ; ако ли 8ходите шкој сукѣдожеъ, кој се пре, да по-
 ставе половина дѣкровчанъ а половина срѣблъ, и юд шнѣхзи
 сукѣдожекъ да нѣ волник покеши ни једни; ако ли 8зимају юю
 прѣ саси з дѣкровчани, токогије да се сѣде како и срѣблеје:
 половина саси сѣди а половина дѣкровчанъ, а да не позива
 срѣбник дѣкровчанина никамо на сѣдѣ ткмо прѣдъ шнѣхзи
 сѣдїе, такогије и саси да се пре прѣдъ шнѣмизи сѣдїамо, а
 да се не мѣче прѣдъ господство ми ни прѣдъ киевлайе; и ако
 кој дѣкровчанинъ кѣпи кѣна, и шноган коня ако 8хвати
 срѣбник или сасинъ, и рече: 8краден мї є или 8хашенъ, да
 се шткѣ8не дѣкровчанинъ, како нѣ сукѣдца шномыи коню ни
 х8се ни тадве, и 8 га є кѣнилъ: ако кѣде драго срѣбник или
 сасинъ 8зети свога коня, а про кѣде далик дѣкровчанинъ за
 шноган коня, този да мѣ врати, а коня личнога да нѣ
 волник 8држати; и где стане дѣкровчанинъ на станъ, ако
 кѣде шнѣ прегије стопак на шномыи станъ, да нѣ волник
 срѣбник шнде стопати безъ нїгова хотѣнија; и кој годе дѣ-
 кровчанинъ идѣ с трѣгшмъ своимъ или с тѣгшемъ по трѣго-
 вехъ и по земли господства ми, како је бил закшн прегије
 8 прѣве господе, 8 цара Стефана и 8 господина светаго кнеза
 Лазара и 8 свето почивше госпогије курь Сфросини и 8
 свето почившага господина и родитела ми деспота Стефана,
 такози да имъ јестъ и напрѣда 8 госпоства ми; и ћо кѣде
 дѣкровчанинъ срѣбникъ своје иманіе 8 вѣр8 далик, про мѣ
 забиши срѣбникъ, и рече: не си ми далик, да рече дѣкровча-
 никъ своимъ кѣршмъ и дѣшомъ, про мѣ је далик добитка,

да ли плаака; и каде и да дъбровчане по земли господства ми е тръгомък, где га скине хъса, или кога покраде с сед, да имъ школина плаака, чюо имъ заме хъса, и чюо имъ се скраде; ако ли не плати школина, да имъ платати господство ми, чюо имъ се заме; и да искамътка дъбровчаномъ с тръговехък господства ми; и конъ се ю дъбровчаникъ закаринилъ с градоу господства ми с Новомъ Бърдъ, тъзи да зигие града и да чвя: кто ли със гостие, и не със съзващими, да имъ ю на иихъ коле, и како имъ годе; и ако се разгие дърво дъбровчекъ с приморъс, с юласти господства ми, конъ юстъ килъ закшинъ за този съркъ господе и с цара Стефана и съветаго кнеза Лазара и съвето почившие госпоги куръ Ефросини и съвето почившия господина и родитела ми, деспота Стефана, тъзи закшинъ да имъ юстъ и съда: и кто люби из землие господства ми ити с Дъбровникъ или сръбскии или влажъ или чи годе чловѣкъ на късплю, всакъ да греде свободно, да га не сставляе господство ми ни киевлѧя господства ми; а чюо ю килъ закшинъ при царъ Стефанъ и при господинъ светомък кнезъ Лазаръ и при съвето почившон госпоги куръ Ефросини и при съвето почивнилъ господинъ и родителю ми деспотъ Стефанъ до днѣсъ, този да имъ юстъ и съркъ господства ми; и за тръгове поморске, конъ съ съладници съркъ господства ми, и сланице, каде съ кили тръгове и сланице съркъ господства ми и съркъ господства ми деспота Стефана, тъдези да съ и съда, а иди ингде да не каде; и чюо се при легю сокамък дъбровчаникъ, или се каде счинило съркълиехъ или с Дъбровникъ, да се при прѣдъкъ кънесъломъ дъбровчекъмъ и прѣдъкъ иихъ съдами, и чюо съди кънесълъ и пъгове съдїе, на темъ да стои: ако ли ки не хотели дъбровчаникъ стоиати на томъзи съдъсъ, да ю волкъ кънесълъ и пъгове съдїе шоган скезати и држвати, докатъ платят, чюо ю шесъленъ, а да тоган закона искъ волкъ потворити ни киевлѧя господства ми ни влаждакъ; и ако се слачи скръктъ комъ дъбровчаникъ съркъ господства ми, чюо ю пъгова иманія, да за този не има послъ ни господство ми ни киевлѧя господства ми ни никъ кто въ землии господства ми,

тъкмо да юсть ишомъи, комъ га даа ишзи на скърти, или
дѣбровъчко; и да иѣ дѣбровчаномъ посланога даара ни
взетїа иного везъ иихъ воле, тъкмо да си стоје и гредъ
къде скободно своимъ тѣгомъ; и ишие хокиє господство
ми, ако је комъ кон дѣбровчаникъ дѣлжникъ или чимъ кривъ,
да се ище истицъ, а да на иномъ дѣбровчаникъ иѣ волни
питати, тъкмо кто је дѣлжникъ или чимъ кривъ, ишзи да
плаака и пати, аза иного на дѣгомъ да иѣ прѣкъзма; и
ако ви се склачило господство ми, да се свагю з дѣбровчаномъ,
да имъ припове господство ми прѣгіе тога на шестъ
мѣсецъ, како да си изнѣдъ вси дѣбровчани с иманіемъ изъ
землије господства ми скободно, по томъ да иихъ ратвје
господство ми; и ишие вѣспоменшије господство ми вишне
реченији почтенији властелъкъ, цио имъ иѣстѣкъ вијо записано 8
свето починшега господина и родитеља ми деспота Стефана,
за 8дакѣ, и за този имъ сътвори милостъ господство ми,
да иѣстѣкъ 8дакѣ на дѣбровчаникъ ишъ кога, сїа вѣса вишне
писанна вѣрој и повелїемъ 8тврѣждајетъ господство ми,
ако да прѣкивајетъ тврѣда и непрѣложна вѣ вса лѣта жи-
вота господства моего и синовъ господства ми, до где се
господство ми и синовомъ господства ми кнезъ и властелъкъ и
вса шиншина града дѣбровчаника 8правомъ и истинијемъ при-
јателстъкъ и любие к господству ми и синовомъ господства
ми, и молю егоже изволитъ когъ по наск прѣкъемникъ вити
господства срѣскога или кијшъ ишъ синовъ монхъ или кијго
ишъ рода моего или иного кијго, сїемъ нашемъ записанију
не потвореникъ вити ик паче потврѣжденикъ, ако же и азъ
прѣкъде мене вишихъ господъ не потворихъ, ик паче
потврѣдихъ. 8тврѣдише се и записаше вѣ лѣто .ХІІІ.,
дѣкъемврија .г., 8 Некадимъ, индѣктѣшикъ .з. и семији за-
писанију милосткиници војвода Радославъ и челиникъ Радичъ
и протовистаръ Богданъ и лхгодетъ Бончна.

A tergo: Poueglia de signior Georg despota, confer-
mazion de tute le altre de Selauonia.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 111.

CCCI. (1428) 6936.

Radič, magnus čelnik, monasterio Castamoniti donat viginti libras argenti.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCI. 1429. 15. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse a Bosnae vojevoda Sandalj per Pribisav Pohvalić depositum.

† Ек име шткаца и сина и дъхъа светога архиц. мн кнезъ, властеле и кса щкина града Дъкровника дајемо за свидѣније всакомъ маломъ и голѣкомъ по семъ нашемъ списанију а подъ нашимъ законибакъ печатију, юръ приде к намъ с Дъкровникъ племенитѣ члопѣкъ витезъ Приисавъ Погвалинъ, съзга господина војводе Сандала, шеговѣмъ посланциемъ и ш-шеговѣмъ листомъ къровицъ а подъ законишъ шеговѣмъ печатију, и на име реченога господина војводе Сандала постаки с нашк комшик с покладъ все, про се 8 дръжи с семъ листъ, напреко дъкатъ златъхъ шестъ на десете тисъка и петъ сатъ и шестъ десетъ и два дъката и сребра плика сто и два десети и двѣ литре и петъ шанчи: а все тон штанакъ всега поклада господина реченога војводе Сандала, а подъ ѿзи ѿвѣтъ постави више речено все с покладъ, да је волинъ господникъ војвода Сандалъ с всако врѣме самъ свошъ главашъ или своимъ слѣгами пославъ с листомъ а подъ свошъ печатију законишъ; ако би мъ боякъ сина далъ, тѣда синъ, или би два или би једанъ или колико б-и-хъ; ако ли би сина не било, а квири била или веќи кири, тѣда киремъ како синъ; згодило би се, теркъ и кири не било, тѣда да се има дати половина више реченога поклада кнезъ Балкцъ и кнезъ Стѣпана, синъ кнеза Балкца, и плюштанакъ по мѣшкомъ колѣкъ; згодило би се, ща боякъ не дан, тере не било ѿдъ кнеза Стѣпана натражка по мѣшкомъ колѣкъ а до таан не заетъ дѣлъ поклада више реченији нижъ дѣлъ, тѣда да се има вакъ више реченији покладъ дати ѿзи ѿвѣтъ долѣ реченѣмъ четиремъ кѣшици мојега племене; ако ли би било натражките с кнеза Стѣпана по мѣшкомъ сполъ, тѣда поло-

вина всегда поклада натрањко кнеза Стјепана, како је речено; а друга половина поклада речен'комъ четиремъ ковчамъ, а на име кнеза Радивоја Стјепковију и кнеза Радосава и кнеза Радича Стјепковијемъ и ихъ штанакъ по мешкимъ колбамъ и кнеза Иванаша Ђетонију и кнеза Блатку Швардовију и нију штанакъ по мешкимъ спола и кнеза Ивана и кнеза Сладкоје Балковијемъ и нију штанакъ по мешкимъ колбамъ и кнеза Драгиши Гонсалку и његову штанакъ по мешкимъ колбамъ, тјакъ више речен'комъ ковчамъ четиремъ; згодило ћи се, терје која ковка јуда тјакъ ковка поманкала безъ натрањка мешкога, да се волне јстале ковке всеки покладашки. Да до колај господу богу хвакије, терје каде живи господинъ војвода Сандакъ, да је шије коланъ всеки покладашки за својега живота; када ми годје звети вксе или који дјакъ, и на твоји кнезъ, властеле и вса шпакина града Дубровника примијмо и записасмо с крстом и с кљетвом нашимъ, како да речено ми господинъ војводи Сандалю згора речени поклада не кије погинио ни на мање донти за ићднога човјека волју сеган свјета ни за силу ни за рјечу ни за заповједу ни за прошњу ни за квиљу ни за ићдно дјело, али ћи нашега племенитога господина свете крвије Љубице али господина Тврскога али замјирскога али косанскога али војега годје господина сеган свјета тако странјка како граганина нашега ни за ратъ, ако ћи господинъ војвода Сандакъ или који јуда више речен'комъ имаје з Дубровникомъ или с којмъ нааса или коју непријазњу, да ми и за тои не море погинијте и не се слободно и не бездржано дати на ихъ волју, ни за прједаљките ни за ићдань ини љубоке, који ћи на скјети могаљ вити, да имъ се не може љубокати. и што ће хвати: ако ћи хтјали више речени поклада послати звети, да пошаљу своје докре люди своимъ листовима крванијами подъ ихъ петаткима, да тако како да имају кнезъ и властеле дубровчије изјединдјати и питати јуда ихъ квиљо, којимъ ваде шви поклада пристојати, је ли ихъ посланције право јуда већи, или ћи једанъ или који два или ви-и-хъ већи, колицји по подобију и по запису ваде шви речени поклада пристојати, како је записано и штекано. и на все више писано ми кнезъ, властеле и вса шпакина града Дубровника џе ћијемо речено-

и8 господин8 војводи Сандалю въ Христо бога и въ д8ише наше въсем8 више писаниом8 съхраниен8 и непоколѣбим8 бити, како је речено, писанно и шкѣтвано. и за векю чистот8 и вѣрованкв є д8гти ювакиги листъ юдь юѣчъ на юѣчъ юдь ю8ке више реченоага властелина витеза Привисава Пожвалник писанъ, и юста 8 наск 8 комѣнк. писа се 8 изекранов вѣкницѣ когд любимаго града нашего Д8кровника въ лѣто рождества христова тисѣцирно и четири ста и два десети и девето лѣто, мѣсца же љула .т.е. дѣнк. а 8писа ю8ко логофетк. когде помилви га.

1438 die XX. sept. in eiusa fuit hec poneglia, quia restitutum fuit depositum contentum in ea, ut patet per ipsam ponam ponagliam factam die decimo octauo presentis manu Nixe de Stella scriptam. Egidius notarius scripsit.

Sigillum avulsum. Origin. membrau. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 108.

СССIII. 1429. 15. julii Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Сопшне Ragusii fatentur se accepisse a сонјуге војеводae Sandalj Helena per Pribisav Pohvaliē depositum.

† Јк име юткаца и сина и д8ха светого амвнк. ми кнезъ властеле и вса южнина града Д8кровника дајемо въ свидѣнкв всаком8 малом8 и голѣмом8 по семѣ нашемк юпсанию а подъ нашимк законишмк печатиу, како приде к намъ 8 Д8кровникъ властелинк племенити витезъ Привисавъ Пожвалникъ с посланкемк славне господије Јелкине, господина Сандала војводе а кијре славнога господина кнеза Лазара, с листашмк и ю вѣровићмк и печатиу и ю шкѣтномк печакиенъ, и юдь и ю стране и па име реченое господије Јелкине постави 8 нашк комѣнк 8 покладк једн8 тисѣцю д8катк златѣхъ, а подъ южи юѣтк, да је волна речена господије Јелкина 8 всако врѣме сама юкошмк главашмк или ювими славами послакв юкоје листове подъ юкошмк печатиу законишмк юзти квзда, квде юи в8де югодно, а да юи се не мијре юдржжати или не дати за нѣданк юзрокк, кои юи на юѣтк могашъ бити, паче юѣтвјемо се дати юхъ реченои господији, или ком8 юи юпчила речена господија, ако юи ю(и) се смрѣть югодила, юдь

ира вогъ склони, комък по своемъ листъ шпоръчила, швѣтъиши се дати кезк икъднога взъдръжанка. и за векю чистотъ и вѣрованіе речени витезъ Принесавъ Швакиге листъ своемъ рѣкомъ списка, и шеста 8 наск 8 комъни. и хотѣтъ госпога Іоанна, къди годѣкъ вѣде послати взети речени покладъ, да пошаие швѣтъ напѣкъ листъ, кои имъ смо дали подъ печатио нашомъ исписаникъ: ако ли би га изъгъвила, а шна да пошаие своє листове подъ своимъ печатьми по скопихъ добрѣхъ людехъ, како је наамъ задоколно, и шчитъши бити всемъ свѣтъ, іеръ шна взимае речени покладъ. писа се 8 изекранон вѣкиницѣкъ вогъ людимаго града нашего Дѣбровника въ лѣто рождѣства христова тиесчино и четири ста и два десети и деветио лѣто, мѣсца же люти .єт. дѣникъ. а списка Рѣско логофетъ, може помилови га.

Бѣ лѣта рождѣства христова тиесчи и четири ста и .л. и .з. лѣто, .єт. дѣникъ мѣсца новембра и госпога Іоанна много поченога споменитниа господина воеводы Саньдала, вѣде ѹ 8 Дѣбровниковъ своемъ глаюомъ прилихъ ѹдѣкъ много поченога кнеза и властею и све шикѣни дѣбровничкѣ више речени тиесчи дѣкатъ, кое вѣхъ поставила 8 нихъ комъни на поставъ, како се згоре више 8 швомъ листъ, ере скъмъ приимила више речени тиесчи дѣкатъ на пънъ. и Грееко писау ѿшъмъ рѣкомъ.

A tergo: Strumento de domina Illa de ducati 1000,
la qual confessio auerli receuudo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 109.

CCCIV. (1429) 6938. 11. septembris. У Жици.

Georgius, Serbiae despotes, jubet monasterio montis Atho Espigmeni (Simen) quovis anno solvi argenti quinquaginta libras.

Subscriptio: Милостию божию господинъ Срѣклемъ деспотъ Гюргъ.

Sigillum avulsum. Litterae pictas habent imagines Georgii et conjugis Irenae et filiorum Gregorii, Stephani (et Lazari) et filiarum Maraе et Cantacuzenaе (госпога

Ката^кзина). Origin. membran. in ton. Espigmeni in monte Atho. D. Avraam. Опис. 67. Св. Гора. 55. Cf. CCCIX.

CCCV. 1429. 10. novembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse a vojevoda Sandalj depositum trium million ducatorum aureorum.

† Ек име шткаца и сина и д^ха светога амв^н. ми кнезъ, властеле и все шпкина града Д^хкровника дајемо въ свидѣније всакомъ маломъ и голомъ по семь нашемъ зинсанију а подъ законишмъ нашимъ печатију, јеръ приде въ налакъ с^в Д^хкровника кнезъ Прибисавъ Нохваликъ витезъ почтени а посланцијемъ неговѣкъ славнога господина војводе Сандала и ш-неговѣкъ листомъ в^кровнијемъ а подъ неговишмъ в^кровномъ печатију и на име реченога господина војводе Сандала постави с^в нашк ком^ни с^в покладк три тиескије д^хкатк злат^кхъ, а подъ шви звѣтк постави више реченије д^хвате, да је воланъ господник војвода Сандалк въ всако врѣме самк својмъ главашмъ или своими славгами пославк с листашмъ а подъ сконишмъ печатију законишмъ; ако би мъ когъ сина далъ, тъда синъ, или два или би једанъ или колико в-и-хъ; ако ли би сина не било, а куци била или кекиј кири, тъда киремъ како синъ; згодило би се, тере и кири не било, тъда да се има дати половина више реченога поклада кнезъ Бакъцъ и кнезъ Стѣпанъ, синъ кнеза Бакъца и нију шстанкъ по м^шквшмъ кол^кнъ; згодило би се, ако когъ не данъ, тере не било ѡд^к кнеза Стѣпана натражкка по м^шквшмъ кол^кнъ, а до тлан не зветъ иихъ д^хакъ поклада више реченије, тъда да се има више реченије вакъ покладк дати швѣкъ дол^к реченїкъ четиремъ к^кшамъ мојга племене; ако ли би било натрашкје с кнеза Стѣпана по м^шквшмъ кол^кнъ, тада половина всега поклада да въде натражккъ кнеза Стѣпана, како је речено, а др^га половина поклада реченїкъ четиремъ к^кшамъ, а на име кнезъ Радивој Стѣпковиќу и кнезъ Радославу и кнезъ Радичу Стѣпковиќију и иихъ шстанкъ по м^шквшмъ спод^к и кнезъ Иванаш С^тстанку и кнезъ Блатку Џорадовиќу и нију шстанкъ по м^шквшмъ спод^к и кнезъ Ивану и кнезъ Сладоју Бакшвицијемъ и нију

штранк8 по м8шкому спод8 и кнез8 Драгиши Гонсаликю и нјегов8 штранк8 по м8шкому спод8, тјкмь речен8мь згоре четиремь к8кимь. згодило ки се, тере која к8ки јдк тјкъ к8ки поманкала везъ патрашка м8шкога, да с8 волне штадаше к8кие кескмь покладашк, да до колк гospодинъ когъ хшкје, тере в8де живк гospодинъ војвода Сандалк, да је шик воланк тјкмь покладашк кескмь за скојега живота, къда м8 годк 8зети в8се или кон дјак на нјегов8 волю. и на т8ми кнезъ, властеле и в8са ѡпкина града Д8бровника при-
мисмо и записасмо 8 к8р8 и 8 к8тв8 наш8, како да речено м8 гospодин8 војводи Сандалю згора речени покладк не кје погин8ти ни на мане доити за нјднога чловѣка волю сегаи свѣтка ни за сна8 ни за рѣкъ ни за запокѣдк ни за прошню ни за к8пину ни за нјдно дјло али ки за нашега племениц8га гospодина свете кр8и8 8гр8ске али гospодина т8рскога али замирскога али косанскога али војега годк гospодина сегаи свѣтка тако странк8а тако граганина нашега ни за ратк, ако ки гospодинъ војвода Сандалк или кон јдк више речен8хъ ималк з Д8бровникомь или с конак нааск или коју неприазенк, да м8 и за тон не море погин8ти и8 имк се слободно и незъ-
држано дати на нихъ волю, ни за прѣдаљкви њи за нјданъ ини 8зрокъ, кон ки на свѣтк миғаль бити, да имк се не море 8држати. и ѡпкъ: хштк ли више речени покладк по-
слати 8зети, да пошаю своје добре люди своими листовми в8крови8ми подк нихъ печатки, да такон да имаю кнезъ и властеле Д8брови8ци из8кидкти прѣво јдк нихъ јдк всѣхъ иан ки једанк или ки два или в-и-хъ веки, колицкмь по подобију и по запис8 в8де ѡвк речени покладк пристојати, како је записано и ѡвековано. и на в8се више писанно ми кнезъ, властеле и в8са ѡпкина града Д8бровника јк8тв8емо рече-
но м8 гospодин8 војводи Сандалю вк Христа кога и вк
д8шие наше всем8 више писанном8 съхранен8 и непоколѣким8
бити, како је речено, писанно и ѡвѣтовано, и за веки
чистот8 и в8крови8 ѡвк листк јдк рѣчи на рѣкъ витезъ
Прикасавк Пожваликъ својмк љ8квомк прѣписа, и шта 8
нааск 8 коли8ник печакиенк нјеговомк печатију. писа се 8 из-
брании в8кници ког8 любимаго града нашего Д8бровника
вк лѣто рожђества христова тиесцино четириста и два десети

и девето лјето, мјесеца новембра десети данк. а списа Рјеско логофета, кога поимави га.

MCCCCXXXVIII. die XX. septembris incisa fuit hec poueglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut patet per nouam pouegliam scriptam manu Nixe de Stella die 18. presentis. Egidius notarius scripsit.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCVI. (1429) 6937.

Georgius, Serbiae despotes, chrysobullo plures donat pagos magno čelnik Radič.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCVII. (1429) 6937. ind. VII.

Georgius, Serbiae despotes.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Castamoniti in Atho. D. Avraam. Опис. 81. Св. Гора. 162.

CCCVIII. (1430) 6939. ind. IX. 6. decembris.

U Andrropolju.

Amurat II. sultanus statuit posse Ragusinos in terra sua libere mercaturam facere.

И велики господарь и велики амира съатанъ Ямбрать керъ, синь великаго господара и великаго амире съатанъ Мехеметь кера, хоке и заповедиє госпоство ми по сјемь повелени, поколи племенити и часни и славни и ѿ сјемь людьми госпоства ми кнезъ дѣковачки и часни властеле њго показаше любовъ и прѣятелствиј право и истину ка госпоству ми, и послаше властеле и поклисаје сконе на порѣтъ госпоства ми племенитога Џюра Аѣваренника и к немъ Џорци де Гоци, и просише сен прошеше ѿтъ госпоства ми, јеръ земли ихъ да бъде безъзаконна юдъ съснедъ ихъ, кои јесе ја повели госпоства ми; и юре просише ѿ тѣговцехъ ихъ свекъ, јеръ да ходе по свакон земли госпоства ми, и да си чине законни тѣгъ, каконо чине и по дрѣзехъ земляхъ тѣговци госпоства ми, и хоте повеленије, и дарова симъ госпоство ми таи попрошена, јеръ да никто не смире юдъ съ-

СНЕДК НИХЪ БЛИЖНИХЪ АЛИ ДАЛЕЧНИХЪ, КОИ С8 8 ПОВЕЛИ ГОСПОСТВА МИ, ДА ИМЪ КОЮ ЧТЕТЬ8 ЧИННИ АЛИ КОЮ РАТК 8 ЗЕМАН ИМЪ АЛИ ТРЪГОВЦЕМЪ ЧАСНОГА КНЕЗА ДВЕРОВНИЧКОГА И СВЕХЪ ВЛАСТЕЛН И ШПКИНЕ НИХЪ, ДА ИМЪ ТРЪГОВЦИ ХОДЕ ВОЛНО ПО СВЕИ ЗЕМЛИ ГОСПОСТВА МИ, И ДА СИ ЧИНЕ ТРЪГЪ ЗАКОНОМЪ, КВДА СЕХОТЕ, ПО ЗАПАДНЕХЪ СТРАНАХЪ И ПО ИСТОЧНЕХЪ, И ПО СВХЪ И ПО МОР8, 8 СРКЛАЕХЪ, 8 АРКАНАСЕХЪ И 8 БОСИ8 И ПО СВЕХЪ ЗЕМЛАХЪ И ГРАДОВК И ХОРК ГОСПОСТВА МИ, ЦЮ СЕ 8 ПОВЕЛЕЊУ ГОСПОСТВА МИ, ДА СИ ТРЪГЪЮ ВСАКИ ТРЪГЪ, И ДА ПЛАКАЮ ЗАПОВЕДИ8 ЦАРИН8 ПО ЗАКОН8, И НИТКО ДА НЕ САМЕ, ДА ИМЪ ЗАБАВИ, АЛИ ДА ПОДРКТИ, ЕАИКО ЈЕ ПОВЕЛЯНО СВИШЕ Ш СВАКО ПРАВДИ. ТКО ЛИ КЕ ЧИННИТИ ЦЮ Ш ВОНОИ ГОДЕ ПРАВДИ, ДА ИХЪ ПОДРКТИ АЛИ ПО ЗЕМЛИ АЛИ НА ТРЪГЪ НИХЪ АЛИ 8 ТРЪГОВЦЕХЪ, ДА М8 Е ВИДИМО, ЕРК НИХЪ ВИРА НЕ КЕ ШЧТЕТИТИ, ТАКМО ХОКЕ НИМАТИ СА ГОСПОСТВО МИ, И ХОКЕ НАКИ ВЕЛИКК ГНИЕВК И ВЕЛИК8 ЧТЕТЬ8 ШДК ГОСПОСТВА МИ. ТИМК РАДИ 8ПИСА СЕ СЈЕ ПОВЕЛЕЊЕ И ПИСАЊЕ, И ПО СЕМК НИМАК ДА ЈЕ ЗА НЕПОТАКИ8ТА. МЕСЕЦА ДЕК(ЕМ)БРЯ .Б. ДАНК, ЛКТА ШЕСТИСЕВНА П.Д. САТК .Д., ИНДИКТИОНК .Д., 8 ПИКДРКНОПОЛО.

Ab initio thugra. Aprographum chartae. in e. g. archivio Viennae. Спомен. 113.

CCCIX. (1430) 6938. Жица.

Georgius, Serbiae despotes, donat monasterio Espigmeni quinquaginta libras argenti e vectigali novobrdensi quotannis solvendas.

.... да се дава на вкакш годнице штк новогрдске царине по петъ десетъ листъ срекра, и швози да се дава на вкакш годнице, и да се не штними штк више реченного монастира, до где је животъ гospодства ми.

In mon. Espigmeni (Sfimen) in monte Atho. Гласникъ. V. 225. Р. Успен. 175. 11. septembris: По нензреченномоу милюердю. Cf. CCCIV.

CCCX. (1430) 6938. ind. VIII.

Georgius, Serbiae despotes.

Sigillum aureum. Origin. шембран. in mon. Castamoni in Atho. D. Август. Опис. 81. Св. Гора. 162.

CCCXI. (1430) 6938.

Georgius, Serbiae despotes. De agris magni čeluik Radić.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCXII. 1431. 6. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se a vojevoda Sandalj depositum accepisse per knez Pri-bisav Pohvalicē.

† На име јшкца и сина и дъха скетаго алини. ми кнезъ, властеле и сва јшкина града Дъкровника дајемо да видиене свакомъ маломъ и големомъ по семь нашемъ писаню а подъ нашомъ закономъ печатю, јер приде к намъ S Дъкровникъ кнезъ Прибисавъ Погваликъ книтецъ почтени а посланиемъ неговијемъ славнога господина војводе Сандала и ш-негово-внемъ листомъ вјерованемъ а подъ неговомъ вјерованомъ печатю, и на име реченога господина војводе Сандала постави S нашъ команъ S покладъ шестъ тисака и седам сатъ и педесетъ и шамъ дъкатъ златијехъ и јшкъ динара дъкро-вачцихъ четири тисака и две сти и шес-десетъ и шестъ пер-пера и јште срекра панка сто и три десети и једије литре и једа-и-адесете значъ; а подъ јви ѕвјетк постави више речени покладъ, да је воланъ речени господинъ војвода Сандалъ да всако кријеме семь свои(о)ми глајкомъ Звети а или својими саѓгами пославъ с листомъ а подъ своимъ печатю закономъ; ако би мъ когъ сина даш, тада синъ, или два или би једанъ или колико в-и-хъ; ако ли би сина не биаш, а њаки била или веќе књвери, тада књверемъ како синъ; зго-дило би се, терк књверк не биаш, тада да се има дати поло-вина више реченога поклада кнезъ Бокције и кнезъ Степану, синъ кнеза Бокца, и нију шетанку по мјшкомъ колену; зго-дило би се, ща когъ не дан, терк не биаш јштъ кнеза Сте-пана натражка по мјжкомъ колену, а до толан не Звети вијухъ диш поклада више речени, тада да се има више речени покладъ вак јви ѕвјетк доли реченимъ четиремъ књкамъ мојега племена; ако ли би било натражје S кнеза Степана по мјж-комъ колену, тада да половина всего поклада да вјде на-

тражк8 кнеза Степана, како је речен8, а др8га половина поклада реченимк8 четиремк8 к8кимк8, а на име кнез8 Радивоју Стипковику и кнез8 Радосав8 и кнез8 Радич8 Стипковијемк8 и индъ штанк8 по м8шкомк8 колен8 и кнез8 Иваниш8 Ђестонику и кнез8 Блатк8 Ђокрадовику и ину штанк8 по м8шкомк8 колен8 и кнез8 Иван8 и кнез8 Сладоју Ћаковијемк8 и ину штанк8 по м8шкомк8 колен8 и кнез8 Драгиши Гонсалику и инегов8 штанк8 по м8шкомк8 колен8, тимк8 згора реченимк8 к8кимк8: згодило ћи се, терк која к8ка штк8 тихъ к8киа поманкала брезъ натранка м8шкога, да с8 коли ћештале к8кие свимк8 покладомк8, да докле господинъ когъ ћокије, терк к8де живъ господин војвода Сандалк, да је шик коланк8 свимк8 покладомк8 за својега живота, када м8 годи 8зети все или м8 кон дјелк на инегов8 колю. и па то ми кнезк, властеле и сва јпкина града Д8вровника примиши и записасши 8 кијер8 и 8 клетк8 паш8, како да реченом8 господин8 војводи Сандалю згорк речени покладк не кје погинисти ни на мане прити за пједнога чловија колю сеган свјета ни за сиљ8 ни ријечь ни за заповједк ни за прошињу ни за к8пнију ни за пједни днељ, ако ли ћи нашега племенитога господина свете кр8ије 8гарске или господина т8рскога или заморскога или којанскога или војега годје господина сеган свјета тако странјега тако граганина нашега ни за и ратъ, ако ћи господинъ војвода Сандалк нај кон ћдъ више реченихъ имаљ з Д8вровникомк ратъ или с конмк најк или којо непријазанк, да м8 и за тои не море погинисти, и8 им се склодниш и не8здржанш дати на индъ колю, ни за придалживе ни за пједанк ни 8зрокъ, кон ћи на свјети могаш кити, да им се не море 8држати. и штоје ћотије ли више речени покладк послати 8зети, да пошаљу своје добре люди своими листовми к8рованими подк индъ печатми, да такон да имају кнезк и властеле д8вровачи из8видити правш ћдъ индъ ћдъ свихъ или ћи једанк или ћи дваа или в-и-хъ веќије, колицемк по подоку и по запис8 к8де јвк речени покладк пристојати, како је записанш и шеканш. и па све више писанш ми кнезк и властеле и сва јпкина града Д8вровника јкет8ијмо реченом8 господин8 војводи Сандалю ка Христа кога и ка д8ше наше васем8 више писанном8 сажраненю и непоколиким8

книти, како је речено, писани и шкетовано, и за неко чи-
стине и верование ивъ листъ идъ речи на речь почтени ви-
тезъ кнезъ Примиславъ своимъ ръкомъ прѣписа, и шеста 8
наскъ 8 колѣни печакенъ именемъ печатю, писа се 8 извѣра-
ни киекници когъ любимаго града нашего Дѣброника въ
лету рожества Христова тисѣчи и четириста и три десети
и юдишъ лютъ, месеца фрѣвара шести данъ, а 8писа Никита
Звездникъ логофетъ дѣбронички.

MCCCCXXXVIII. die XX. sept. incisa fuit hec
poneglia, quia restitutum fuit depositum in ea contem-
tum, ut patet per unam nouam ponegliam scriptam per
Nixam de Lone die 18 presentis. Ego Egidius notarius
scripsi.

A tergo: Strumento de domino voienoda Stefano de
ducati 6758 e de libre 131 oncie 11 arçento e de perperi
4000 danari, de lo qual strumento ebeno per Raden sta-
raç e per Vochman Jugouich ducati 4000 d oro, e per
questo strumento, che lasorno, li so dato vn altro per
loro chiareça.

Sigillum Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 112.

CCCXIII. (1431) 6939. ind. IX.

Radič, magnus čelnik.

Origin. in mon. Castamoniti in monte Atho. D. Avraam.
Опис. 81. Св. Гора. 162.

CCCXIV. 1432. 25. octobris. Ragusii.

Radosav Pavlovié et filius knez Ivaniš pacem faciunt
cum Ragusinis.

† ѕ велемошиа сило прѣсветлаго дѣха, когје славни
ва троицѣ, ва ѿтици же рекъ и синъ скетоша дѣхъ, прѣсвет-
лаа троице нераздѣлимаа, слава текъ, иже ва име твоје ксе
врьшимо, и токојо 8здрѣжимо землю и владанке, ко-је
когъ намъ даш, смилисмо 8 нашои памети, којициемъ
милосрѣдјемъ когъ людъ нерадъ чловѣчъ, послы свога
сина слаткошга 8 велищехъ мѣжахъ, да ихъ избави изъ грѣха,

и по Секркенку, када ћтје вити на некеса, да с'де з деснију
штица вога, вожетванишмь р'чкју рече апостолашмь: миръ
даю вамъ, миръ штатиашмь вамъ. и ми господинъ воевода
Радосавъ Павловићъ и синъ ми кнезъ Иванишъ размире
размире и ратъ з господствомъ д'евровачцемъ с кнезомъ,
властели и са веошмь шибенишмь по нагородѣ злѣхъ людни,
с кошга размирија ипредна користъ не бикаа једнои страданѣ и
држоши паче чтета и раасапъ и машана, и смислихъ скров-
наа скровија срѣдцица моега, непокинуши любавъ и пријаванъ,
роте и зајансе, кое с'8 биле юдѣ родитеља ми кнеза Павла и
брата ми воеводе Петра, и мое, господина воеводе Радосава
и сина ми кнеза Иванаша с кнеземъ, властели и са веошмь
шибенишмь града Д'евровника, спамтихъ се и смислихъ 8
нашон памети, да иштошръ иже ѡгодине господъ когдъ и
людемъ светогињемъ него ли миръ и любавъ са веаицемъ
члочкомъ имати а на властито скопии добр'ами и люби-
мими стаар'ами и срѣдчаниеми нашими пријатељи, како с'8
изада бил нашон к'8и кнезъ, властеле и веа шибина града
Д'евровника добрин и почтени и срѣдчани пријатеље, т'ви
смислихъ 8 памети 8 моши, да иштошръ не може бити боли
стежникъ скемши миръ међю мношмь и властели д'евро-
вачцеми колико господинъ напиц, племенити господинъ ми
краља косански Твртко Твртковићъ, и к'8и ѿри при го-
сподини ѿраалю Твртко помолиј гк какото господина ми
и пријатеља ѿкју страдан'8, да ви послаш сковшга властелана
и Д'евровника, и терн'8 и њук бес'дошмь ѿ миръ међю
мношмь и властели д'евровачцеми, и по милости госпо-
дина нашега краља Твртка послаш сковшга кнеза Иванаша
Гоншића, просе юдѣ властеш д'евровачцехъ, да ви дослали
своје властели и поклансаји господини ѿраалю Твртко за
миръ међю нали с властели д'евровачцеми, и шни добрво-
лони и любовни послаш своје властели господини ѿраалю
кнеза Живка Гнидзалића и кнеза Никии Жигргорића, и т'ви се
нааћохъ и господинъ воевода Радосавъ с речениеми поклан-
саји д'евровачцеми при господини ѿраалю Твртко, и веле
наас ѿкју страдан'8 господинъ краљ ск'това, да висмо
примили за миръ, и ја се зговорихъ веле доброволно и мило-

стиво с поклонари дъбровачцѣми, да виѣ хотанѣ миръ, и примиаамъ за миръ, а ѿни рекоше: томъни ми неесмо волни, да добрѣ ви, да вистѣ дослали свое добрѣ людѣ 8 Дъбровникъ; и ми господинъ воевода Радосавъ Павловикъ послаждъ моє добрѣ людѣ 8 Дъбровникъ почтеношга мѣжа Радѣна кркетканина и кнеза Санка Богавчића и кнеза Иванаша Хрекелановића и мошга вѣтианина Щетою дѣлака, и ѿни виѣ доброполно и милостиво примиши 8 вѣсѣдахъ, и вѣсѣдниши с кнезомъ и с властелинъ дъбровачцѣми мои добри людѣ дослаше ка миѣ вѣсѣдѣ, цио вѣхъ вѣсѣдни с кнезомъ и с властелинъ дъбровачцѣми, и на кою почтенъ 8 вѣсѣдѣ и добрѣ 8 пріятелскѣ людакъ вѣсерѣдко и доброполно и милостиво примихъ, и заа то ми господинъ воевода Радосавъ Павловикъ и синъ ми кнезъ Иванишъ даемо на видѣнїе веакошъ чловѣкъ, комъ се подобаа и прѣтъ кога лице ѿвѣ нашъ листъ ѿтворенъ донде, или виѣ прѣдъ господина цара тѣрекошга а или прѣдъ господина краля Срѣбекошга а или прѣдъ господина краля Твркта косансковошга а или латинина а или виѣ кркетѣ чловѣка, ѿчинихъ добрини и почтени миръ и прѣлакош милостиви и любовнош країтво и срѣдѣчанош пріятелство с кнезомъ и властелинъ са веомъ ѿпкиношъ града Дъбровника, ѿнаконъ на все, какото е виѣ мѣю нами и прѣковош рати, такото да е и сада и волиѣ 8 вѣкѣ вѣкома аминъ, како се издошла вѣде ѕдржатѣ 8 ѿвомъ листъ, напрѣквош: ми господинъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ примиаамъ и примихъ и ѿврдихъ и ѿстановитихъ по семъ по нашемъ залишъ кнезъ и властелемъ и веонъ ѿпкинѣ града Дъбровника вся писма и залишъ и повеле, кое годѣ есть ѿчинишъ ш-нимъ родителъ ми господинъ кнезъ Паваш али братъ ми господинъ воевода Петаръ или ћи господинъ воевода Радосавъ синомъ ми с кнезомъ Иванишемъ и с нашими извѣранѣми властелинъ и за мои диш Конавли и Щвода и Цаптата и за все за инош, цио годѣро се 8 старѣхъ повелахъ мѣю нами ѕдржи, разѣкъ изимлюће изъ записъ и повелъ прѣкнихъ, како моглахъ пѣнезъ мои извѣдитъ, кои с8 8 иихъ комши8 на петь по кантенаарѣ, припоги-дѣвшіе на .в. мѣсца, по семъ нашемъ писанку. Твркѣю и

Хоћу, да јд оногаи дне 8чинивъ ш-нимъ миръ, првош до кола не изидета двие годиши, да ихъ не могъ питати ни взети иж-нихъ комвна, а да ми дају за швие двие годиши јдь нихъ добитакъ, а минувше двие годиши да самъ воланъ изети пѣнезъ, како се 8држи 8 старѣхъ повелахъ, на мою волю; и ћифъ да могъ поставити пѣнезъ 8 нихъ комвнъ, како се пише 8 старѣхъ повелахъ, на добить и на изети ћпеть, и да не могъ јдь кнеза и јдь властеш и јдь все ћпћине дѣбровачке питати јдь дохотка коњавашкошга ни јдь добитка пѣнеза, кон с8 8 нихъ комвнъ, ни јдь приходиша земала, конех с8 миќ властеле даали, ни јдь полаче, коју с8 миќ властеле 8 дѣбровникъ даали, јдь почетка рати до скршенка мира; и ћифъ изимаю, да не могъ ниеднога човѣка искати ниеднїкъ наачиномъ које год ћвркте човѣкъ госпоцтва ми, тко в8д8 пошли 8 ћв8и рать 8 дѣбровникъ и 8 нихъ владанье или 8 нихъ котаръ, паче ихъ слободихъ и слобођавамъ, да може стояти и ходити слободно по земли госпоцтва ми какото всаки дѣбровчанинъ; и ћице слобођаваа госпоцтво ми всакошга с8жна или тамничара кое год ћвркте човѣкъ, тко с8 8 нашихъ рѣкахъ и сина ми кнеза Иваниша а или ги 8 кошга год ћ човѣкъ нашега дѣбровчанинъ, кон е 8хићенъ 8 ћв8и ратъ, слобођавамъ и слободихъ кес ниеднога прѣвзма или ћтк8па или кое год ћ заакаве, ере и кнез и властеле и ћпћина дѣбровачка по нихъ листъ такошћере менкъ с8 ћкѣтовали п88естить людди госпоцтва ми, кое имаю 8 с8жанств8; и ћифъ ми више реченки господинъ воевода Радосавъ и синъ ми кнезъ Иванишъ ћкѣтоваасмо кнезъ и властелемъ и ксон ћпкинъ града дѣбровника за поченке господина нашега, племенинога господина крала Тврдака и за тврдакије кнеза и властеш дѣбровачцихъ, да по зааписъ господина крала Тврдака ћвои ксе потврди своиљ листомъ подвис8иошмъ печатку, про год ћ се 8 ћвомен листъ 8држи; и ћифъ ми господинъ воевода Радосавъ ћкѣтовахъ кнезъ и властеломъ дѣбровачцихъ послати на спѣхъ човѣкъ мошга господинъ цар ћМрат кег8 и неговћемъ везирељ на порт8, дајеће имъ знати, ер самъ миръ 8чинивъ с властели дѣбровачциеми, да е ш-нихъ благословомъ, а тои да е с8ѣдочно с поклисарн дѣбровачцихъ.

ми, кон с8 8 цара на портѣ; а божиимъ хтѣніемъ кнезъ и властеле и вся шпкина града Дѣкровника полюбнше мене господина воеводы Радосава и сина ми кнеза Иваниша за своюгла брата и срѣдъчношга приятеля кнѣжника и властелина какото єднога нихъ, како 8 старон повели пише; и ѿще ме ѿпеть вратиша 8 доходакъ коначашки и 8 докитакъ пѣнези, кон с8 8 нихъ комѣн8, и 8живанкѣ земала 8 Коначашъ, кое ми с8 властеле дѣкровачци дали, и полач8 8 Дѣкровник8 8 иноме станю, како се находитъ сада, како вѣже на п8н8 пристои се 8 лист8, кон менѣ властеле 8писаше и даиша 8 данашни даань, а све тои се размире, када в8де сврѣха мир8, и за вѣже крѣпости мира и любви и добре и почтене приказни да в8де 8 кнеке безъ гатке и злѣ коли ѿдь люди властелъ дѣкровачцихъ с людми госпоцтва ми, зговорисмо се и ѿдлочисмо с властели дѣкровачцими доброволно и милостиво и єдносрѣдно, да всакош 8киство чловѣчје или крѣви пролитыя, кое с8 8 шк8 рать 8чинена, и всаке ране и 8вѣнка и злѣ рѣчи и хотѣнка злаа, која с8 била међу мношмъ и властели дѣкровачцими и међу людми госпоцтва ми с людми властелъ дѣкровачцихъ, ѿкон ѿблюкисмо този међу нами, єдносрѣдно простишмо и благословисмо и такози правило и повелѣвашо, да нико не 8зможе ни смѣт в8де 8спомен8ти ни искати крѣви ни ине ѿскете ни вражде ни 8 єдно крѣмие, докла стон свѣтъ: тко ли се ѿбрѣте скен потворить, да є госпоцтв8 ми невѣранъ, и да се разасне до корѣна, и ми господинъ воевода Радосавъ и син ми кнезъ Иванишъ и ска изакранѣми властели госпоцтва ми и брацтва нашега и слугъ нашихъ, конъ именемъ, на все више реченош ротисмо се и заклесмо се с кнезомъ Юркомъ Владимирићемъ, с кнезомъ Алексомъ Пацовићемъ, с кнезомъ Иванишемъ Дѣковићемъ, с кнезомъ Ђестошомъ Боровинићемъ, с кнезомъ Радосавомъ Владимирићемъ, с кнезомъ Ѓедисавомъ Богавчићемъ, с кнезомъ Тврдисавомъ Боровинићемъ, с кнезомъ Тврткомъ Михаиловићемъ, с кнезомъ Стѣланомъ Чипчићемъ, с воеводомъ Ѓкашиномъ Зкисалнићемъ, с кнезомъ Санкомъ Богавчићемъ, с кнезомъ Ѓучићношмъ Брателевићемъ, с кнезомъ Ѓкашиномъ Владимирићемъ, с кнезомъ Брантомъ Тезалови-

ћемъ, с кнезомъ Иванишемъ Хрекелановићемъ ротисмо се и заклесмо се на светомъ јевангелју божјемъ и на часномъ и животворећемъ крижѣ господњу речењијемъ кнезѣ, властелимъ и всон шпкинѣ града Дњекровника и нихъ штранкѣ въ господѣ бога већдражитеља и въ прѣистољију богојадицѣ и въ .д. јевангелисте и въ .вт. скртихъ апостола врховнијехъ и въ .б. изакранијехъ божихъ и .т. и .л. скртихъ штаџи, иже се је свијетъ къ Никону, и въ все скете иже је један вијека кога 8годиншије, да је он згуша наша писанка и шкјтованка речење и 8чиније кнезѣ, властелимъ и всон шпкинѣ града Дњекровника и нихъ штранкѣ въ послајенијимъ, како згуша пишије, кнекъ вѣкома не има на маније прити нимъ ни се ће потворити за ниједију стваару на земли ни за једнога чловѣка колю ни за страђу ни за благо, ни се је тој која парна 8чинити: јда ли бисмо ли господинъ војвода Радосавъ и син ли кнез Иванишъ и наше натражке и наши послајенији је он згуша речењији и писанкији и шкјтованји потворили речењијемъ кнезѣ, властелимъ и всон шпкинѣ града Дњекровника или на маније принесли којија хитростю или лакомостю за чкоју колю или за страђу или за хотијеје неднога чловѣка на земли, тада да смо ли господинъ војвода Радосавъ и син ли кнезъ Иванишъ и наше натражке и наши послајенији прогластији когомъ живѣји јетицији и синомъ и скртији дњомъ и всима светијеми један вијека кога 8годиншији више именованки, и да смо причтени к Иијудији скариштијскомъ, који предаји сина којкија Исуса на распетку, и к јијемен, који је је пропао: пропни, пропни, и к јашњији, који је клаадију трунову вѣнацъ на главу, и да пааде крквь на нихъ и на чедијехънихъ, и да смо се јадрејали кога и јанђела милостијивога на данъ сејени и вѣре, коју вѣрејемо, и да смо поречени 8 гласас и 8 поченкију и 8 правдаји и међу поченкији шпкиници, и да се назовемо иеванџелици, и ваздји да смо поречени и потиснити и прогнали, а скен писа се и скрши въ лѣто рожетва христова .члан. лѣто, мѣсеца јулјана .ке. данк. а јписа дњака .6.стоја заповѣдју и повељијемъ господина ли војводе Радосава, и занечатији занесији кнезскимъ печатку господина ли војводе Радосава. Божје помилави нас.

A tergo: Poueglia de la pax fatta con voiuoda Radosau Paulouich.

Sigillum: печать воеводе радосава павловића. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 114.

CCCXV. 1433. 21. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se a vojevoda Sandalj depositum accepisse per knez Prabisav Pohvalié.

† На име штыца и сына и светаго дъха аминь. Аи кнезъ, властеле и все щпкина града Дѣкровника дајемо ка гидненіе свакомъ маломъ и големомъ по семк нашемъ писаню а подъ нашомъ законномъ печатю, јеръ прѣде к намъ 8 Дѣкровникъ кнезъ Прѣисавъ Пожвалникъ, почтени витезъ, а посланиемъ негова славнога господина воеводе Сандала и ш-неговемъ листомъ керованіемъ а подъ неговомъ киерованомъ печатю, и на име реченога господина воеводе Сандала постави 8 нашк комъ 8 покладъ ѿсамъ тиска и седамъ сать и трь десети и јданъ дѣкатъ златъ, и 8 сїдехъ златехъ два затрѣга злата с покровомъ и двије здије злате и једна крѣгла с покривачемъ злата с каменкомъ сафиномъ, а ски ти злати сїдове потезају два десети и шесть литара и ѿсамъ 8нча и три аѣаге; и ѿшъ 8 сїдовиехъ срѣбрѣниехъ два бокара срѣбрѣна с покривачи позлакени на миеста, а потезају . єт. литарк . ї. 8нча . ѕ. аѣаге; две конатице срѣбрѣни с покривачи а 8 ѿихъ два десети мѣложка срѣбрѣниехъ, а потезају трь десети и седамъ литара и шестъ 8нча; два на десете крѣгала срѣбрѣниехъ позлакениехъ, потезају трѣ десети и четири литре и једа-и-а десете 8нча и трь аѣаге; дванаесте чаша с рѣчицами позлакене, потезају пет на десете литара . д. 8нче . ѕ. аѣаге; два на десете чаша позлакениехъ 8гласете, потезају два десети и трь литре . є. аѣага; два на десете ладица кипиехъ срѣбрѣниехъ, потезају трѣ десети и седамъ литара . ї. 8нча . ѕ. аѣага; два на десете чаша ѿгрѣглиехъ срѣбрѣниехъ, юдъ којехъ с ё десетъ позлакениехъ, а двије кије, потезају три десети и четири литре . ѕ. 8нча . є. аѣаге; две здије срѣбрѣне и на миеста позлакеване, а потезају два на десете литара . ѕ. 8нча. а ти сїди више речени

сръбъни сви потезаю двие сти и юда-н-а десете листара . 3 .
 Знача, а щви вакъ покладъ донесе кнезъ Прокисавъ Пожвалникъ
 а подъ щви 8вѣтъ постави више речени покладъ, да је во-
 ланъ речени господинъ воевода Сандаль 8 всако време самъ
 скономъ глакомъ 8зети или своемъ слугами пославъ листъ а
 подъ скономъ печатю закономъ: ако ли би м8 богъ сина
 даш, тада синъ, или ки два или ки еданъ или колико
 б-и-хъ; ако ли би сина не било, кѣни била или веке кѣери,
 тада кѣремъ како синъ; згодило би се, теръ кѣре не било,
 тада да се има дати више речени вакъ покладъ кнезъ Сте-
 панъ, синъ кнеза Бѣкца, и неговемъ синовомъ и неговъ на-
 тражакъ по мѣжкомъ колиенъ, ако би дотла и не 8зео го-
 сподинъ воевода поклада, а потръбовао га богъ къ сене;
 згодило би се, ца богъ не дан, теръ не било ѿдъ кнеза Сте-
 пана синовъ или натражакъ по мѣшкомъ колиенъ, а дотлен
 не 8зетъ више речени покладъ, тада да се има дати више
 речени покладъ вакъ щремъ доле речениемъ четиремъ кѣкамъ
 моюга племена а на име: кнезъ Радивою Стипковицъ и
 кнезъ Радосавъ и кнезъ Радичъ Стипковицемъ и нию
 шстанакъ по мѣшкомъ колиенъ и кнезъ Иваннъ Щстоинъ и
 кнезъ Блатакъ Щрадовицъ и нию шстанакъ по мѣшкомъ ко-
 лиенъ и кнезъ Иванъ и кнезъ Гладою Боковицемъ и нию
 шстанакъ по мѣшкомъ колиенъ и кнезъ Драгиши Гонсаликъ и
 неговъ шстанакъ по мѣшкомъ колиенъ, тиелъ згора речениемъ
 кѣкамъ; згодило би се, теръ комъ кѣка ѿть тиехъ кѣка по-
 манкала кръзъ мѣшкова натражака, да с8 волне шстале кѣкъ
 свиемъ покладомъ; докле господинъ богъ хохе, а дери кѣде
 живъ господинъ воевода Сандаль, да је ѿнъ коланъ свиемъ
 покладомъ за моюга живота када м8 године 8зети все или м8
 кон диш на неговъ волю. и на то ми кнезъ, властеле и вси шп-
 кина владѣщаго града Дѣбронника прѣмисли и записасми 8
 веръ и 8 клетвъ нашъ, како да реченомъ господинъ воево-
 ди Сандалю згоръ речени покладъ не ке погинъти ни на мене
 прѣти за ниеднога чловека волю сегаи свиета ни за силъ ни
 за риечъ ни за заповиедъ ни за прошню ни за кѣпню ни за
 ниедно днело ако ли би нашуа племенитога господина свете
 крънѣ 8гарскѣ а или господина тѣрскога а или заморскога
 а или босанскога а или моюга године господина сегаи свиета

тако странига тако граганна нашега ни за ниедашъ 8зрокъ. ако би господинъ војвода Гандалк или кон јдь више рече- ниехъ имаш з Д8бровникомъ ратъ или с којемъ нась или коју непрѣзанъ, да м8 и за тои не море погин8ти н8 им се слободниш и неваздрѣжанш дати на нихъ волю ни за прѣ- д8жіе ни за ниедашъ ини 8зрокъ, кон би на свиетъ могаш бити, да им се не море 8дрѣжати. и шише: хоте ли више ре- чени покладъ послати 8зети, да пошаю своје докре люди својеми листовми внерованниеми подъ нихъ печатми, да такон да имаю кнезъ и властеле д8бровачци извкиедиести право јдь нихъ јдь свиехъ или би ёданъ или би два или б-и-хъ веке, колициемъ подоб8.. и по запис8 в8де ювъ рече- ни покладъ прѣстојать, како є записано и юбетованш. и на све више писанниш ми кнезъ, властеле и все юбкина града д8- бровника юбет8юмо реченом8 господин8 војводи Гандалю ва Христа бoga и ва д8ше наше, всем8 више писанном8 са- хранию и непоколебим8 бити, како є реченш, писанниш и юбетованш. и за веке чистин8 и верованје ювъ листъ јдь риечи на риечь почтени кнезъ кнезъ Прѣбисавъ своиши р8- комъ прѣписа, и јстави 8 нась 8 ком8и печакенъ неговомъ печатю. и сен се писа 8 изабраной венкици ког8 любимаго града нашего д8бровника ва лието рожетва христова .ч8лг., мисеца фрѣвара .ка. данк. а списка Никша Звездинъ, лого- фетк д8бровачки, и печати законномъ великомъ печатю гра- да д8бровника.

Incisa fuit hec poueglia, quia restitutum fuit deposi- tum in ea contentum, ut patet per nouam pouegliam scri- ptam manu Nixe de Stella die ... presentis. Egidius no- tarius scripsit.

A tergo: Strumento de voiuoda Stepan de ducati 8731.
Sigillum Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 115.

CCCXVI. 1433. 2. martii. Sutiska.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, confirmat
pacem factam a vojevoda Radosav Pavlović cum Ragusinis.

† Ба име јукца и сина и светога д8ха аминк. ми-
лостю божиомъ ми господинъ Щефанъ Твртко Твртко-

виѣь, краль серъблемъ, Босни, приморью, ѿмъсци земъли
 и к томъ, дамо видити по сиѣмъ нашемъ штвorenъ листъ
 всякому чловику, комъ се подова, како се згоди и 8чини
 размирье и рать и зла вола меѣъ почтенимъ и 8зможнимъ
 градомъ Дѣбровникомъ и меѣъ почтенимъ и 8зможнимъ
 мѣжемъ кралевьства нашега воеводомъ Радосавомъ Павло-
 виѣемъ, и тон намъ много меръско и недраго би, и за тон
 посласмо почтенимъ и 8можнимъ кнезу и властелу дѣбро-
 вачкимъ, хотѣѣ, да би 8чинили миръ и добръ волъ с воево-
 домъ Радосавомъ, а нашемъ вирьномъ и почтеномъ воеводи
 Радосавъ такое заповидисмо, да 8чини миръ и добръ волъ
 с почтеними и мѣдрими властели дѣбровачами. почтени и
 8можни мѣжъ, кнезъ и властеле и шпѣнина дѣбровачка нашъ
 мобъ примиши, и нашъ вирни и почтени и 8можни воевода
 Радосавъ наши заповидъ послаша, и меѣъ сокомъ миръ и
 добръ волъ 8чиниши, и досласта нашемъ госпоцтвъ ови
 страни почтени и мѣдри и 8можни властеле дѣбровачки
 почтene и мѣдре властеле, кнеза Живка Ђакетића и кнеза
 Никшъ Тамарића, а почтени и 8можни мѣжъ кралевьства
 нашега воевода Радосавъ свое властеле мѣдре и почтene кнеза
 Јакеса Пацовића и кнеза Бѣдисава Богавчића, и намъ
 сповидинше, да сѣ за мобе наше примили и заповиди наше
 слышали и 8чинили меѣъ сокомъ почтени миръ и добръ лѣ-
 вавкъ ка лито рожаства христова .члв., мисца шктебра на
 .кѣ. дань, и тон нашемъ госпоцтвъ много драго би. и ти
 више речени властеле наше госпоцтво много молиши, да имъ
 благословимо миръ, и ми нихъ милостице и почтene мобе
 чвкыше и нихъ тан миръ и лѣвавкъ доброволно и милостико
 благословисмо по сиѣмъ нашемъ листъ штвorenомъ, и тако
 имъ 8чинисмо тверѣкве юбима странама: тко годиръ би
 поговорио или потворио сен наше писанье, тон ће бити 8
 великъ недрагость и небготан кралевьство ми. и за веће ви-
 рованье заповидихъ кралевьства ми заповидъ нашемъ днѣ-
 къ Павла 8писати тан нашъ штвorenъ листъ и запечатити
 нашомъ законитомъ срдицомъ висѣкомъ печатью. а семи
 нашемъ записъ свидоци властеле кралевьства ми воевода Пет-
 таръ Клешићъ, дворъски нашъ Иванишъ Биоханићъ и кнезъ
 босанъски Тврьтко Боровинићъ. писанъ 8 нашемъ стономъ

мист 8 Егтици ва лита рожаства христова .ч8лг., мисеца
марта .в. данъ.

Господинъ Шефанд Твртко Твртковићъ,
кнрль Севрьклемъ, Босни, Приморью и к томъ.

A tergo: Die 18. mai 1433, ponieglio de re Turtcho,
come confermo la pax de la signoria de Raguxi a voi-
nuda Radosau Paulovich; fo ambasadori nobilis viris do-
minis Johannes de Gondola e ser Nicolaus de Georgio.

Sigillum: S. Tvrtonis dei gracia re Bosne r. Origin.
membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 116.

СССХVII. 1433. 25. martii. Бораć.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, jurejurando fir-
mat pacem factam cum Ragusinis 25. octobris anni 1332.

† Ек име шткаца и сина и светога дхја аменъ. ми-
лостю божјомъ ми војвода Радосавъ Павловићъ и синъ ми
кнезъ Иванишъ дамъ знати всакошмъ чловекъ, комъ се по-
дабаа, и прѣт кога лице јвкъ нашъ листъ штворенъ донде,
како 8чинисмо међу сокошмъ з госпоцтвомъ д8броячкимъ с
кнезомъ и с властелинъ почтени и добрии миръ и любавъ и
единство, како се достон и пише 8 повелажъ, кое с8 међу
нами писааніе рожства христова .ч8. и .лв. лѣто, мѣсца
шктембра .к. и .е. данъ, 8 коихъ се повелажъ пише, како
мин војвода Радосавъ и синъ ми кнез Иванишъ с нашимъ
властелинъ ротисмо сиј кнезъ и властеломъ, и заа то дондоше
к намъ јдъ кнеза и јдъ властелу д8броячкимъ покансарује
почтени властелинъ кнезъ Живко Ђокетикъ и кнезъ Никша Та-
марикъ, и ротиште наск, мене војвода Радосава и наше вла-
стелин: а сада кнеза Иваниша не ротиште за младошть, а ми
војвода Радосавъ јвкетовахъ и заклехъ се кнезъ и властеломъ
д8броячкемъ, када в8де синъ ми кнезъ Иванишъ 8 врѣменъ
достоиншмъ, да им сиј зак8не, када јни 8схотије, на нихъ
волю, да наастон и врьшин јно, ћо се пише 8 записнешъ
међу наими. а томди свѣдоци кнезъ Юрко Владимирикъ и
кнезъ Алекса Пацовникъ и војвода Балкашинъ Збисалићъ и
кнезъ Браило Тезаловникъ. а писа 6стоја доказъ заповедью
господина војводе Радосава .ч8л. и .г. лѣто, мѣсца
марта .в. данъ, 8 Борчъ, на благовиестъ. и за већије вѣро-

ВАКИНШ ЗАПЕЧАТИСМО НАШОШМЬ ПЕЧАТЬЮ ВИСВѢКОШМЬ ЗАКОНЬШМЬ. И ЗА МОШВЕ И ЗА ЛЮБАВЬ ВИШЕ РЕЧЕНЬНИЕХЪ КНЕЗА И ВЛАСТЕЛК ДВЕРОВАЧЦИЕХЪ СЧИННИХЪ ИМЬ НА ВОЛЮ, КАДА ГОДЪ ДОШЕ СИН МИ КНЕЗЪ ИВАНИШЪ НА ВРѢМЕ .ДІ. АЖЕТЬ, ДА ИМ СЕ ИМАА ЗАКЛЕТН, КАКО ИМ СЕ ІКА ЗАКЛЕШ.

A tergo: Die 18. mai 1433, poneglia de voiuoda Radossano Paulouich per far zurar conte Iuanix suo fiol, quando auera anni XIII; fo ambasadori nobilis dominis ser Joannes f. de Gondola e ser Nicolans de Giorgio.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сионен. 117.

CCCXVIII. (1433) 6941. 22. maji. ind. XI.

Radič, magnus čelnik, scribit se regnantibus Georgio despota et Irena in montem Atho venisse et ecclesiam apud mon. Castamoniti condidisse.

Sigillum. Origin. membran. in mon. Castamoniti. D. Avraam. Опис. 81. Св. Гора. 163.

CCCXIX. (1433) 6941.

Radič, magnus čelnik. De viginti duabus libris argenti mon. Castamoniti.

In mon. Castamoniti. P. Успен. 175.

CCCXX. 1434. 12. augusti. Pod Kreševom.

Juraj, filius fratri Hrvojae, vojevoda Dolnjih Kraj, Paulo, Nicolao et Vlatko Jurjevićis reddit terras quasdam.

† Ба име јадыца и сина и дъха света аменк. ми воевода Юран, милостю божијашко воевода долнијехъ краи и кеће, поченога споменсткја синовацъ много славнога господина Хрвојка хејуцијега а синъ кнеза Бонсава, и с моими синови, с кнеземъ Петромъ и кнеземъ Юркемъ, дамо видити всимъ и всякому чловику. комъ се достои, и предъ кога лице приде ѿвѣ нашк ѿтворенъ листъ, да Счинисмо милостъ нашъ братки нашон много любимои, воеводи Павла и кнезъ Николи и кнезъ Блаткъ Юркевићемъ и кнезъ Блкъ Рскићевићемъ пимъ реченимъ и ихъ штатилимъ, и потврдисмо ихъ 8 всихъ ихъ племенъцинахъ и 8 држаню, 8 чемъ ихъ застасмо, 8 гра-

дөвихъ и 8 владанкъањъ, првко градъ Братаръ с владаниемъ и з дръжаниемъ, с правими меќами и котари и градъ Нови с владаниемъ и дръжаниемъ, с правими меќами и котари и градъ Кр8шевачъ с владаниемъ и дръжаниемъ, с правими меќами и котари и 8 всемъ, 8 чемъ ихъ застасмо, 8 дръжаню или срѣблин8 или влах8; и к том8 имъ придастро нихъ племенито, що имъ више 8зеш воевода Гандалъ, првко Баранъ В8кчићъ з братъшмъ и з дръжаниемъ, Хлапацъ Р8жићъ и з дръжаниемъ 8 Горскон ж8пи село Драгланъ с правими меќами и котари и село Козиц8 с правими меќами и котари и село Храџане с правими меќами и котари и село Бръхъ Дош с правими меќами и котари и село Заходјани с правими меќами и котари и село Заходи с правими меќами и котари и село Живогејт8 8 приморью с правими меќами и котари и село Т8чеви с правими меќами и котари и село Котишин8 с правими меќами и котари и село Макарь с правими меќами и котари и село Бастк с правими меќами и котари и село Енници8 с правими меќами и котари и дриньске гавеле диш, ки с8 држали, и мре законъне дриньске и влахе Бондине и Прикиновиће и Харкдомилиће, и по-тврдисмо имъ все листе и твръкаве, кое имаю јдъ господе косаньске и нашихъ прѣкихъ, тонъ все згора писано, граде, села, земл8 и винограде и дривомъ и с каменомъ и с водами дасмо и записасмо нашимъ новимъ и вик8вичнимъ даниемъ и записаныиемъ више именованои братки нашон веле л8бними воеводи Павл8 и кнез8 Николи и кнез8 Блатк8 Юркевићемъ и кнез8 Б8к8 Б8кићевић8, нимъ реченимъ и нихъ шсталомъ и конъ шталнихъ штгавьшимъ 8 вике викомъ за племенито, и на то имъ дасмо вир8 наш8 и танъ нашъ штврень листъ подъ нашимъ вис8кимъ зламенитимъ печатомъ, да имъ се то згора писано не мре порећи ни претворити ни 8зети никадаре ни за ёдин8 нихъ згрих8 ни кривин8, що ихъ не би јпиташ господинъ викаръ с фратри и с нали наши добри л8дке, за ѿ би достонно племенитимъ л8демъ главе јдкенћи и нихъ племенитине 8зети: н8 ли би се згодило, тере би кон јдъ нихъ толико сагришиш, да м8 се има глава јдкенћи јномъ, кон е сагришиш, а штали да жив8 и пре-биваю 8 всихъ тихъ згора именованихъ племенъщинахъ. и

са всимъ тимъ више писанимъ предасмо ихъ 8 рѣке госпо-
дина викара Живана и всякому викару конь викара и всон
братьи фратромъ свете цркве католичаске вире римске рѣда
светога Францишка, да ихъ шни чвваю и швараю 8 всемъ
тому закономъ црквенимъ. и тко би годи имаш листе
протива шкомъ писанку, ми є благамо швимъ нашимъ ли-
стомъ и записомъ, и да смо ми за то парыци и ѡдбговоръ-
ници. а томъ имъ свидоци наши добри людкѣ ѿдъ ѿмскѣ
земле кнезъ Бѣкъ Рѣпчићъ з братъшмъ, кнезъ Павко Ком-
линовићъ з братъшмъ, а ѿдъ своимъ воевода Иванишъ Дра-
гинићъ з братъшмъ, ѿдъ земалника воевода Маркко з бра-
тъшмъ, кнезъ Петаркъ Бркесачићъ з братъшмъ, ѿдъ Ђане
кнезъ Юрии Мишленовићъ з братъшмъ, кнезъ Мартина
Джанишевићъ з братъшмъ, а ѿдъ Пливе кнезъ Твртко
Милатовићъ з братъшмъ, кнезъ Радое Чеклићъ з братъшмъ,
а ѿдъ двора пристава кнезъ Томашикъ Цапићъ з братъшмъ,
кнезъ Юрии Петровићъ з братъшмъ. а тко ће то згора пи-
сано порећи или претворити ѿдъ насъ или ѿдъ нашихъ по-
слиднихъ вола иноплеменниковъ, да є клеть и проклетъ го-
сподиномъ богомъ живимъ ѿдъцемъ и синомъ и дѹхомъ
светимъ, троицомъ јединосвјетомъ, нераздлнимомъ, и све-
томъ пречистомъ дивомъ Маришмъ матерю њго и .đ.
јеванђелисти и .ві. апостолома и .о. изавраними и всими
светими ѿдъ вика бога 8годињшима, и да є причесникъ
к Иуди скаришкомъ, конъ прода сина божића за .л. сре-
брениковъ, и придржанъ к ошнимъ, конъ вапићахъ: про-
пни, пропни, крвкъ њго на нихъ и на чедићу ихъ. писанъ
подъ Крешевомъ авгуаста мисеца .ві. данъ, лита господна
.чвлад. лито.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Vieisha. Сломен. 118.

CCCXXI. 1435. 28. martii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Comitatu Ragusii fatentur
aceperisse se depositum knez Stephani.

† Ба име ѿтца и сина и светога дѹха аминъ. јрк ми
кнезъ, властеле и кса ѿпкинаа владиџаго града Дубровника
даеш 8 знаје всякому малому и великому, јрк по почте-

номъ витезъ по кнезъ Прѣкисавъ Похваликю на имене госпо-
дина кнеза Стиепана и неговихъ синовъ, кнеза Владисава и
кнеза Блатка, наимпры дѣкатовъ прѣмисло златиехъ пять
тиеска и трѣста и четири десети дѣкатъ златиехъ и дин(н)ари
дѣбровачиехъ три ста перѣпера; и єданъ бокарк срѣбрьни на
мнеста позлакеранъ и с покривачемъ, а потеза .ѣ. литара
и .ѣ. 8нча и .г. аѣаге; и шїце двиѣ крѣгли срѣбрьни по-
злакени с покривачи, а потезата .ѣ. литара и .ѣ. 8нча. а подъ ови 8внеть постави все швои више писаниш 8 покладъ на
волю господина кнеза Стиепана и неговиехъ синовъ кнеза
Владисава и кнеза Блатка, да је воланъ господинъ кнезъ
Степанъ свиемъ 8внемъ покладомъ за свога живота или мъ
звѣти все или кон диш на неговъ волю самъ синошъ главомъ
а или скоемъ слѣгами пославъ скоемъ внерованемъ листомъ
подъ синошъ печатю. згодило бы се, ѡја когъ не дан, тере го-
сподинъ кнезъ Степанъ ѿдѣлачио се ѿдѣ сеган свиета, а до-
тлен не 8звеш свога швога поклада, тада да се има дати васть
више речени покладъ синовомъ господина кнеза Стиепана,
кнезъ Владисавъ и кнезъ Блатка, на нихъ волю, и на шво ми
кнезъ, властеле и вса ѿкина владѣцаго града Дѣбровника
примисло 8 внеръ и 8 клетвъ нашъ и дѣше наше, како да
реченомъ господинъ кнезъ Степанъ и неговиемъ синовиши
швъ више речени покладъ не ке погиниши ни на мене донти
ни за єднога чловека волю сеган свиета ни за єданъ 8зрокъ,
кон бы на свиети могаш бити, и Ѡ да им се дада казда, када
8схоте, на нихъ волю. и шїръ: да (е на) видиеніе всакомъ,
ерь имамо 8 нашемъ комънъ двиѣ кѣпе злате, потезау .ѣ.
литара и .г. 8нче и .д. аѣаге, са два каменка, које с8
сковане 8 нашии цеки ѿдѣ дѣкатъ принесенихъ минътога го-
дица по почтеномъ витезъ по кнезъ Прѣкисавъ Похваликю
щдѣ господина воеводе Гандали. писаниш ка изакранон
виекнице владѣцаго града Дѣбровника ва лиета рожства
Христова тиесинъ и тетири ста и трѣ десети пето лието,
на .ки. дана мисеца марта, и за веке верованіе швъ за-
писи листъ повелесмо запечатити нашомъ закономъ вели-
комъ печатю. а 8писа логофетъ нашъ дѣбровачки Никша
Звездникъ по заповиеди господица дѣбровачкога.

A tergo: Strumento, che tornò voiuoda Stepan, como confessò auer receuudo lo deposito.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 119.

СССХХII. 1435. 10. octobris. Na Nevesinju.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, confirmat Ragusinis concessa privilegia.

† Въ име юдьца и сина и скетаго дъха амины, ми господинъ велики воевода ръсага косанскага и въ томъ, Стѣпанъ, синъ и наслѣдникъ много поченога поменѣтькъ родителя ми славнога господина кнеза Євка Хранића, милостю божију велики воевода ръсага косанскага и въ томъ, и за то же, велики воевода господинъ Стѣпанъ, даю на видѣнїе всакомъ члопѣкъ маломъ и великому, прѣдъ кога се изнесе сен записаныє наше штворенно или прѣдъ прѣквѣтлѣмъ господиномъ цесаромъ римљаномъ и краљемъ Старацѣмъ или прѣдъ царемъ тѣрецѣмъ а или прѣдъ краља косанскага а или нишга кошнанина а или прѣдъ господина српскага а или латинина а или ине крѣте чловѣка, щко въдѣва великомъ славѣ и гостоцтвѣ и пакти дрѣжави моихъ родителъ милостю божију наслѣдникъ и синъ поченога поменѣтькъ родителя ми, славнога господина кнеза Євка, и стрица ми, славнога великаго воеводе ръсага косанскага господина Гандала, и поченога поменѣтькъ господина кнеза Євка, и не далече юдь нихъ пактию паче синъ и синовици и наслѣдникъ прави, истинни юдь нихъ крѣви, повелѣниемъ и седомъ божимъ приѣмши дрѣжавѣ и ръсагъ и рѣке гостоцтва ми и скеде и гостоцтвѣ родителъ моихъ, славнога господина кнеза Євка и славнога великаго воеводије господина Гандала и господина кнеза Євка, взимаюће и дѣлеће и дае и записує властеломъ и слагамъ нашимъ како господинъ ръсашки и велики воевода ръсагъ, стежникъ моихъ прѣродителъ више речениехъ, юдь тиехъ примае часткъ и славѣ и дари и части велике: тогда придоше въ славни двѣрѣ гостоцтва ми и Соколѣ племенити мѣжье славнога и коголюбимаго града Дѣбривника, поченни властеле и поклисаре, кнезъ Пашко Соркочевићъ и кнезъ Паладинъ Гндилићъ с поченне-

ми даркми и частми јдь реченога владицаго града Дубровника, кнеза, властеши и все шпение дубровачке, и ти речени поклисари наше искане и много умлено просише за всаке законе и слобочтине реченога града Дубровника, кое се имали 8 повелахъ и 8 записнехъ с речениеми нашими родители и прародители, славищемъ господиномъ кнезомъ Блкцемъ и славнога великога воеводе господина Сандала и господина кнеза Башка и с пали, како да кисмо имъ и ми по швицаю речение господије нашихъ родитељ и имъ потврдили и установитили крѣпко прѣвѣхъ нашихъ слобочтине и законе и повелѣнијѣ и записанѣјѣ славнога господина кнеза Блкца и славнога великога воеводе господина Сандала и господина кнеза Башка и наше, и госпоцтво ми сашавше и разматрше ихъ подобне и раздлнне и приличне и нравије прошне, имавши свѣтъ и цијел зговоръ са ближиками и са извранијими властели госпоцтва ми створи милостъ госпоцтво ми, да є видимо ксемъ свѣтъ, како згора више речено ми град Дубровникъ, кнезъ и властеломъ и ксии шпенијѣ дубровачки по сијехъ нашихъ листахъ и повелахъ за ихъ срѣчанјетво потврдили имъ и установитисмо все и всакое повелеи записанѣјѣ више речение господије моихъ родитељ, славнога господина кнеза Блкца и славнога великога воеводе Сандала и почтенога поменутѣјѣ господина кнеза Башка и наше, и потврдихъ и установитихъ жаси Конавли и градъ Соколь и Биталинъ и Цаптатъ и Ђвошдъ и все, џро Конавламъ пристои, все са вѣтъ 8 вѣкѣ вѣкома имъ и ихъ установи за бащинъ и за налемениту, како џро є ихъ и првово кило, како се именује 8 записъ, кое кнезъ и властеле и кса шпениа дубровачка имају шть славнога великога воеводе господина Сандала и шть славнога господина кнеза Блкца и јдь господина кнеза Башка и јдь мене, великога воеводе ресага босанскога, господина Стѣпана, и на все више речено и запишано и шкѣтованно џа воевода господинъ Стѣпанъ, милостју вожњију велики воевода ресага босанскога и к тому, и за извранијеми властели госпоцтва ми и браџтва нашега и славгъ, кое именујемо из доша, ротисмо се и заклесмо напрвово кнезъ Гргур Ђакосалић и кнезъ Ђакашинъ Дубровниќ, кнезъ Блатко Ђебрадовић, кнезъ Стѣпко Дубровниќ,

виѣ, кнезъ Радосавъ Стѣпковиѣ, кнезъ Єврадѣ Хлапомириѣ, кнезъ Иванъ Бѣковиѣ, кнезъ Сладоѣ Бѣковиѣ, кнезъ Бѣкѣ Десисалиѣ, кнезъ Драгиѣ Грѣданаць, кнезъ Мрѣшка Дѣкоевиѣ, кнезъ Юранъ Радивоевиѣ ротисмо се и заклесмо на свѣтомъ еванђелию вождемъ и на часномъ и животворе-щемъ крѣстѣ господню речениемъ кнезѣ, властеломъ и всен шпѣнии владѣца града Дѣбровника и ихъ штандѣ въ господа бога вседрѣжителя и ва прѣчистѣ богородицѣ и въ .д. еванђелисте и ка .ві. свѣтихъ апостола врѣховищехъ и ка .тн. свѣтихъ штаць, иже сѧтъ на Никпю, и ва .о. изакра-ниехъ божиихъ и ка вси свете иже ѡдѣ виека когдѣ 8годивши, да ѿни наше згора писанке и ѿѣкѣтованке реченое и ѿѣкѣто-ваное кнезѣ и властеломъ и всен шпѣнии владѣца града Дѣбровника и ихъ штандѣ и ихъ послѣдниемъ, како зго-ра пише, вѣкѣ вѣкома не има на мане прити иимъ ни се ће потворитъ за ниедни стварк на земли ни за єднога члопѣка волю ни за страхъ ни за благо ни се ѿ томъ кој паркна 8чи-нить: јда ли смо ми, велики воевода господинъ Стѣпанъ, и наше натражке и наши послѣдни ѿво згора речено и писанно и ѿѣкѣтованно поткорили реченному кнезѣ и властеломъ и всен шпѣнии властеломъ дѣбровачицѣмъ или на мане прinesли коимъ хитростю или лакомствомъ за чиу волю или за страхъ или за хотицие неднога члопѣка на земли, кони ви могаш бити, тада да смо ми, велики воевода господинъ Стѣпанъ, и наше натражке и наши послѣдни проклети когомъ живѣмъ шткциемъ и синомъ и свѣтиемъ дѣхомъ и всѣми скѣтиеми ѡдѣ вѣка когдѣ 8годившими више именованиеми, и да смо прилични ка Иуди скариштицомъ, кон прода сина којък Исѣ Христа на распетку, и къ инѣмъ, кон 8пичхъ: пропни, пропни, и к ошинемъ, кон мѣ кладѣхъ тѣновъ вѣнаць на главѣ, и да смо се ѡдѣрекли бога и анђела милостивога на смрткъ и на данъ сѣдни и вѣре, кою вѣрѣмо. и се писа се и свркши вѣлѣта рождества христова .ч. и .8. и .л. и .ѣ. лѣто, мѣсца ѿктябра .г. данъ, на Невесиню подъ гра-домъ Еѣначциемъ на Невесиню, а 8писа дикѣкъ Блатко заповѣдни и повелениемъ великога воеводе господина ми Стиепана, и запечатиухъ виѣхомъ закономъ печаткю великога воеводе господина ми Стиепана.

A tergo: Poueglia de domino voieuoda Stepan de 1435,
die X. otubrio, como tute le schriture confermo, quando
intro in signoria ambassadori ser Polo de Sorgo, ser
Paladino de Gondola.

Sigillum pendens: си печатъ воеводѣ ст҃кана. Origin.
membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 120.

СССХХIII. 1435. 30. octobris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur
se accepisse depositum vojevoda Stephani.

† Ба име штыца и сина и светаго дѣха амникъ мн
кнезъ, властеле и все ѹпкина града Дѣбронника даємо ва ви
дненіе всакомъ маломъ и големомъ по сему нашемъ записаню
а подъ нашомъ закономъ печатю, ере приде к намъ 8 Дѣ
бронникъ кнезъ Прѣкисавъ Нохваликъ, кнезъ почтени, а
посланіемъ неговилемъ славнога господина воеводе Степана и
ши-неговилемъ листомъ верованіемъ а подъ неговою внеро
ваніемъ печатю, и на име реченога господина воеводе Степана
постави 8 нашъ комъ 8 покладъ двне кспе злате, по
тезаю .И. литара и .Г. Синче и .Д. аѣаге, са два каменка:
а подъ овіа свиетъ постави кише речени покладъ, да је во
ланъ речени господинъ воевода Степанъ ка свако време самъ
своимъ главашъ звѣти или своеми слугами пославъ листъ
а подъ своимъ печатю законишъ речени покладъ. а мн
кнезъ, властеле и все ѹпкина града Дѣбронника прѣмисмо и
записасмо 8 внерѣ и 8 клетвѣ наши, како да реченою го
сподинъ воеводи Степанъ згора речени покладъ не ке пори
нти ни на мане прѣти за иниднога члопника колю сега
свнeta ни за инидно днешни ни на мане прѣти, и8 мъ се ско
водно и неиздржано дати на неговъ колю, ни за прѣдѣжис
ни за иниданъ ини зврокъ, кои би на свиети могашъ бити,
да мъ се здржать не море; ако ли би, ща кога не дан, терј
цио било господинъ воеводи Степанъ, тада да се има дати
више речени покладъ синовомъ господина воеводе Степана
а сен се писа ка изавранон полаче и виекници богољукима
го града Дѣбронника рожетва христова .чсле. листъ, .Л.
дана мѣсцеца ѿктбрька. а 8писа логофетъ Никша Звездникъ

по заповиеди господца дъкровачкога, а запечати великомъ закономъ печатю владѣщаго града Дъкровника.

1438. XX. septembris incisa fuit hec poneglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut patet per nouam ponegliam scriptam manu Nixe de Stella die 18 presentis. Egidius notarius scripsit.

Sigillum Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCXXIV. (1422—1435).

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, vojevoda Georgio et knez Vučić et eorum liberis donat terras quasdam.

Va ime ocza i sina i s(u)etoga duha amen. mi Ostogia, milostgiu bozgiom chralg Bosni, Vsori, (So)li, Primorgiu, Dognim Chragiem, Haruatom, Humsci Zemgli i c tomu, da-gemo znati po sem nasem listu sfacomu, comu sse podoba, da (z)a uirno i dobro posluzengie mani, Hostogiu chragliu, i sinu momu Stipanu i uoiuode Giurgia i chneza Uuchiehia i gnigni ditee tada, (e)hada me bisse Bosna izacnala, i stah v gednom Bobofci, i za gnih tar...o vrigueugnie cacho milostgiu bozgiom i gnih trugengiem i uirnim posluzengiem po daru gospodina boga priluci mi sse chraglieuti, i v chragliestui bih opet vd(e)rzitegl chragliestu mogiemu i per-nih mogih, i za to velicho i uirno posluzengie gnih chleh se ia Ostogia chragl rotom i dusom mogiom, i dah uiru mogiu gospochu i m(o)giega sina Stipana recenomu voiudi Giurgiu i chnezu V(u)chichiu i gnih ditei i gnih ostatechu, chacho sto golie etho gnih (i) gnih perui pregrisio iti protif mu veinio mani ili mogim ili mogim peruim do sega lista nasega, da im gie to proschieno, i da se gim nigdare to ne more z(a) ueniru poloziti ni za toi zloba vciniti (po ni)-gednoi hitrosti ni o... ni na glau za mene ni za mogih poslidgnih ..... ni gnih ho ..... i ioschi: da ge vidimo (su)acomu clouichu, da za toi zgora receno uirno posluzengie m(a)ni Ostogiu chragliu i sinu momu Stipanu voiude Jurgia i chneza Vuchichia i gniu ditei recenomu voiudi Giurgiu i chnezu Vuchichiu i gnigu ditei i gnih ostalim viche dagiu i dah i zapisah za plenenito vicha vicoma Omis

grad i s primorgiem s ou stranu Cetine i s onu stranu Cetine primorgie Zernofnize i sa suimi prafmi i cotari, sto pristogi c Omiss(u), i sto gie billo pod Omis za chraglia Loissa i za chraglia Zigmunta, Gorschu Zuppu sa suimi prafmi i cotari, grad Chruseuac i Blatnu Zupu z gnim sa suimi prafmi i cotari, Brocno Zupu sa suimi prafmi i cotari, Luchu Zupu s obi strani Neretue iznamsi .....

Ex apographo saec. XVI. archegraphi sine dubio cyrillici: Exempla privilegiorum Almisse scripta ilirice.

CCCXXV. 1436. 12. novembris. Ragusii.

Helena, vojevoda Sandalj vidua, fatetur se accepisse mille aureos depositos apud Ragusinos.

Vide diploma CCCIII.

CCCXXVI. 1436. 13. novembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse depositum ab Helena, filia imperatoris Lazari et vidua magni vojevoda Sandalj.

Ба име јткаца и сина и светаго духа аминь. ми кнез, властеле и вса шпкина когодюбимаго града Дубровника дајемо на видиене веакомъ, комъ се веде достојати, или првдъ кога се изнесе увѣ нашъ листъ јтворенъ јгледати и сан нашъ записк веровани, како првдѣ к намъ с Дубровникъ много славна и почтена племенита госпога Јелена, много поченога и славнога господина Сандала, великога воеводе русага босанскога, и вки много славнога свето почившаго кнеза Лазара, господара сръблјемъ, која речена госпога Јелена постави с нашемъ комшије с покладъ јботце злате са четири камени црълени велике а два мала црълена са . в. зръна великога бисера, јковани вси с златъ, и првихъ двије гривнице манега бисера, а све потеже . в. Синче и азагъ и полъ; и јцъ дръзи јботци, с којех се . д. камени плаветни и . д. црълени с златъ, потеза з бисеромъ, које прв каменихъ и на златъ на двоје гривнице бисерне, тои потеза . в. Синче и . д. азаге и пош; и јцъ једанъ веначацъ бисеранъ по чръленишм крачинъ, на комъ се . т. камени цръленихъ а шестъ плаветнихъ с златъ и на немъ броемъ бисера

две сте и три десети зръна, а потеза ѹвъ виеначацъ .^{в.}
 знача и .^{в.} азага, а подъ ѹви свиетъ постави више речени
 покладъ, да ю волна више речена госпога Еллене 8 всако
 крънеше сама своишъ главшъ или своеми слугами речени
 покладъ послакъ своје листове подъ своишъ печатю зако-
 номъ звети взада, каде ион въде драго, да ион се не море
 здръжати или не дати за ниеданъ здрокъ, конки на свиетъ
 могло бити, паче ѹкетвюмо се дати више речени покладъ
 реченон госпоге Еллене или комъ ки ѹпоручила речена госпо-
 га; ако ли би ози се смртъ згодила, да се пръстави сеган
 свиета, тада комъ ки по своемъ листъ ѹпоручила, ѹкетв-
 юмо се дати везъ ниеднога здръжана. и за векю чистокю
 и верование речена госпога Еллене ѹвакиге листъ ѹдъ свога
 дніака Сладоч и своимъ печатю зписавъ ѹстави 8 нашемъ
 комъвъ, и хоте госпога Еллене, када годи въде, послати
 звети речени покладъ, да пошли ѹвъ нашъ листъ, кон смо
 дали подъ печатю нашомъ висъкшъ великомъ: ако ли би
 га изгъвили, а ѹна да пошли ѹвъ своје листове подъ своеми
 печатми по своихъ добриехъ людехъ, како ке намъ задово-
 ли и ѹчти бити свѣмъ скнетъ, еръ ѹна звимле речени по-
 кладъ, а сен се писа ка изавранон кнекинци и полачи коголю-
 бимаго града нашего Дѣкровника въ лната рожтва христова
 .^{а.} .^{ю.} .^{л.} .^{в.} лната, .^{г.} дана мнесецца новембра. а зписа
 логофетъ Никола Звездникъ по заповиеди госпоства дѣкровач-
 кога, а више речени покладъ прѣда се 8 ѹдномъ малъ ковчесцъ
 8 комъвъ, а ѹста влючицъ 8 госпоге Еллене.

A tergo: Questa ponela fo saxa, per che io depoxito
 de li zoeli tolse domina Jella de domino v. Sandali.

Sigillum pendens: sigillum communis ragusii. Origin.
 membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 121.

CCCXXVII. 1437. 31. januarii.

Radosav, Bosnae vojevoda, fatetur se a Ragusinis
 accepisse domum et pecuniam.

† Бъ име ѿтъца и сина и скетаго дъха аминъ. ми го-
 сподинъ воевода Радосавъ, милостъю божишъ воевода вели-
 ки ръсага косанскошга и к томъ, а синъ много почтеношга
 споменътъя славношга господина кнеза Павла, даemo на ви-

днікѣ по сѣмь нашемъ 8писанью всакомъ, комъ се доштои, или прѣдъ кога се догошда сань нашъ штворенъ зааписк подъ висѣхъ печать югледати, ерь полачъ мою, кою ми дашии и дароваше властеле 8 Дѣбронникъ, приимихъ все са всиемъ нааправи8 речен8 полач8 8 рѣке госпоцтва ми ѿдь много почтенога кнеза, властеш и все юпѣни властеш дѣброначиехъ, како да ѿ томъ вѣже не вѣдје ииека рѣкъ ни конъ потвояръ. и ѿци ми даде почтени кнезъ и властеле и все юпѣни на дѣброначка за любавъ и за почтен8 приязенъ, кою имаю са госпоцтвомъ ми, .с. перпера, ѹто ѿста ѿдь направе речение полаче мои. и сен се писа и записа за вѣхъ чистохъ валиета рожаства христова .чѣаз. лѣто, мѣсца генвара на .ла. данъ, и нашимъ законимъ печатомъ печатисмо. а 8писа дѣякъ Иванъ по заповиеди господина ми воеводиѣ Радосава.

A tergo: 1437 a di 31. januarii de voievoda Radosau, como confessò auere receuudo palazo suo a chonto a perperi 200, che auanzo del palazo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 122.

CCCXXVIII. 1437. 20. aprilis.

Stephanus Dragisić fatetur se accepisse a Ragusinis suam partem responiae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† Ба име ѿцица и сина и светога дѣха аминъ. даemo на видиенкѣ свакомъ, комъ се вѣде достојати, или прѣдъ кога изиде сань нашъ листъ штворенъ югледати, а или прѣдъ конемъ царемъ а или прѣдъ конемъ кралемъ косанксцнемъ а или прѣдъ господ8 єркеск8 а или прѣдъ господ8 косаньск8 а или прѣдъ господ8 латинск8 или прѣдъ кога годије чловѣка сегаи свѣтга вркете велика а или мала, да є свакомъ на знаине, како Ѧка кнезъ Стѣпанъ Драгишић дондонхъ 8 Дѣброникъ самъ својимъ главомъ ка много почтеномъ кнез8 и властеломъ дѣброначиѣмъ за мон диш поклада, ѹто намъ ѿстани по сејне много почтено споменутке славни господинъ ми Сандаль, велики воевода љвага косаньскога, и намъ даде кнезъ и властеле дѣброначи мон диш реченикнога поклада, ѹто вѣшие поставиши 8 дѣброначки комънъ 8 покладъ, како се

Здръжи 8 записнехъ, кое е имаш славни господинъ ми воевода Гандалъ юдъ кнеза и властеш дъкровачцъхъ 8 врѣме рожаства христова на тис8ѣ8 и четири ста и два дѣсти и девето лѣто пети на десте данъ лѫссеца июла шестъ на десте тис8ѣ8 и петъ сатъ и шестъ десеть и два дѣката и сребра плика .р. и .кв. литри и .ѣ. Значъ, и юдъ више реченънога поклада даشه ми мон диш дѣкать .д. ста и .дѣ. дѣкать златъхъ и .ѣ. динара и сребра .г. литре и .д. аксаже. и ѿщие: юдъ поклада, кои постави реченънни господинъ ми воевода Гандалъ 8 врѣме рожаства христова тис8ѣ8 и четири ста и два дѣсти и девето лѣто, десети данъ лѫссеца но(вем)брна три тис8ѣ8 дѣкать, како се Здръжи 8 записнехъ, кое е имаш славни господинъ ми воевода Гандалъ юдъ кнеза и властеш дъкровачцъхъ, и юдъ ѿвѣхъ реченънниехъ трѣхъ тис8ѣ8 даشه ми кнезъ и властеле мон диш реченънога поклада .б. и .ѣ. дѣкать златъхъ. и ѿщие: юдъ поклада, що постави реченънни господинъ ми воевода Гандалъ 8 врѣме рожаства христова на тис8ѣ8 и четири ста и .л. и едно лѣто, на шестъ данъ лѫссеца феръвара, како се Здръжи 8 записнехъ, кое е имаш славни господинъ ми воевода Гандалъ юдъ кнеза и властеш дъкровачцъхъ, шестъ тис8ѣ8 и седамъ сатъ и петъ десеть и шамъ дѣкать и сребра плика .рла. литре и единъ на десте 8и8, ѿщие динари четири тис8ѣ8 и двие стѣ и шестъ десеть и шестъ перперъ, и юдъ више реченънога поклада даشه ми кнезъ и властеле дъкровачци мон диш дѣкать .р. и .ѣ. и .л. дѣкать златъхъ и динара .р. и .ѣ. перперъ и .ѣ. динара и сребра .г. литре и .г. 8и8 и .г. аксаже. и ѿщие говор8, како самъ и згоре рекаш, да е скакомъ 8 чловѣкъ на видѣніе, да примихъ юдъ много почтенога кнеза и властеш и все ѿпѣнне властеш дъкровачцъхъ въсъ мон диш поклада 8 мое љске, како се на п8и8 юдъ ѿвѣхъ поклада Здръжи а подписано 8 записнехъ, кое е имаш славни господинъ ми воевода Гандалъ юдъ кнеза и властеш и все ѿпѣнне дъкровачке. и за вѣже вѣрованье печатисмо ѿвѣ листъ подкъ нашъ печать. а 8писа се 8 врѣме рожаства христова на тис8ѣ8 и четири ста и .л. и .ѣ. лѣто, лѫссеца априла на два дѣсти дни. а 8писа Прибиславъ диакъ по рѣчи кнеза Стѣпана Драгишића.

Die XX. aprilis 1437 nobilis comes Stipan Dragisich subscriptus contentus fuit, quicquid in presenti eius confessione continetur, quod cuicunque ipsam presentanti dari debeat. Stepan Dragissich.

A tergo manu recentiori: Stepan Dragisieh fa la riceuuta della sua porzione del deposito de knez Sandalj 1437 apr. 20.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 124.

CCCXXIX. 1438. 15. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii profiterentur se legatis vojevoda Stephani deditis partem depositi Sandalj, magni vojevoda Bosnae.

† Ми кнезъ, властеле и вся шпкина властео дѣбровачциехъ дајемо на видиеніе всакомъ, комъ се вѣде достојати, или прѣдѣк кога се изнесе сан нашъ записъ с нашомъ великомъ швицааномъ печатю, како прѣдоше к намъ господина војводе Степана покансарује а ш-неговемъ листомъ верованіемъ подъ неговомъ печатку швицааномъ поченіи мѣжъ господинъ Радинъ старацъ и кнезъ Бѣлокманъ Југовикъ, и штавише 8 нашъ комѣнь записъ поставе, кѣ ј ћио поставио много поченіо споменутје славни господинъ Сандалј, бивши велики војвода рѣсага косанскога, писанъ за листа рожетва Христова на .чѣла. април, на .з. данъ месеца фрѣ(ва)-ра, 8 комъ се дѣржи поставе .з. тисѣка и .з. саткъ и .ни. дѣвата златехъ и динара дѣбровачциехъ четири тисѣке и .сѣг. перпере и срѣбра плика сто и три десети и једи8 литрѣ8 а .л. 8 значк. и више реченија покансарује, поченіи мѣжъ Радинъ старацъ и кнезъ Бѣлокманъ Југовикъ, прѣмните юдѣкъ насъ 8 име реченога господина војводе Степана юдѣкъ више реченога поклада четири тисѣке дѣвата златехъ, а шеста 8 нашъ комѣнь юдѣкъ реченога записа двије тисѣке и .з. саткъ и .ни. дѣвата златехъ и динара дѣбровачциехъ четири тисѣке и .сѣг. перпере и срѣбра плика сто и .л. литрка а .л. 8 значк. а швои се 8писа за тврѓав8 швегу стран8. и за вѣкю чистокю и верованіе швѣ листъ юдѣкъ риечи на риечк поченіи мѣжъ господинъ Радинъ старацъ и кнезъ Бѣлокманъ прѣнисаше, и

шета 8 нашъ комѣнь на немъ печать господина воеводе Степана. а сен се писа ва изабраной полаче и вѣкнице коголюбимаго града нашего Дѣброкника ва лието рожества христова на .чѣли. лѣто, на .еї. дана месеца юнїа. а 8писа нашъ веровани логофетъ Никола Звездникъ. а повелесмо га запечатити нашомъ шкицааншмъ великомъ печатю.

1438 die XX. septembris incisa suit presens роуеглия, quia restitutum suit depositum in ea contentum, ut patet per unam nouam роуеглиам scriptam manu Nixe de Stella die 18 presentis. Egidius notarius scripsit.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 123.

СССXXX. 1438. 20. julii. Ragusii.

Radosav Dragišić fatetur se accepisse a Ragusinis suam partem pecuniae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† Ба име ѿца и сина и светагош дѣха аминъ. дајемо на вѣдниш всакомъ, комъ се вѣде достојти, или прѣдъ кога изиде сан нашъ листъ јдѣтвorenъ јгледати, или прѣдъ конемъ царемъ а или прѣдъ краља косанѣскога а или прѣдъ господѣ јрћпскѣ а или прѣдъ господѣ косанѣскѣ а или прѣдъ господѣ латинскѣ и прѣдъ којега човѣка сегиј свѣтка врксте велика или малла, да є всакомъ на знанје, какош ћа Радосавк Драгишићк Косача доидохъ 8 Дѣброкникъ самъ својмъ главомъ ка многомъ поченомъ кнезу и властеломъ и всен јпѣнѣк властеломъ дѣбропачциемъ за мон диш поклада, ћо намъ јстави по себије многомъ поченомъ споменитије славни господинъ ми Гандаль, велики воевода јрсага косанѣскога, и намъ даде кнезъ и властеле дѣбропачци мон диш реченога поклада, ћош киеше поставиши 8 дѣбропачки комѣнь 8 покладъ, како се ѡдржжи 8 запасиехъ, које је имаш славни господинъ ми воевода Гандаль јдѣк кнеза и властеш и све јпѣнине дѣбропачке 8 врѣме роштства христова на .чѣ. и .к. и .д. лѣтош, на .еї. дни мѣсца ивлић .т. тисѣка и .е. сатъ и .зѣ. дѣбрата и среќра панка .ркв. литрѣк и .е. значк. и јдѣ више реченога поклада даše ми мон диш дѣбрать .зди. дѣбрать и .к. динара и среќра мон диш .г. литре и .д. акса же, и

шци: јдь поклада, кои постави речени господин ми воевода Сандалъ 8 врнеле рошкства христова наа .ч8кд. ајтош, на .т. д(a)нк мјесеца нове克拉 .г. тис8е д8катъ, како се 8држи 8 записнечъ, кој је имаш славни господин ми воевода Сандалъ јдь кнеза и властеш и све шпкнне д8кровачке, и јдь овћх реченихъ трехъ тис8каа даде ми кнезъ и властел д8кровачци мои диш реченога поклада .б. и .е. д8катъ, и ѡци: јдь поклада, још постави речени господин ми воевода Сандалъ 8 вркме рошкства христова на .ч8. и .лл. ајтош, на .т. дни мјесеца фебруара, како се 8држи 8 записнечъ, кој је имаш славни господин ми воевода Сандалъ јдь кнеза, властеш и све шпкнне д8кровачке, .з. тис8е .з. сатъ и .пн. д8катъ и срекра плика .рла. литре и .лт. значъ и ѡци динара .д. тис8е и .в. ст8и .з. и .т. перперъ, и јдь више реченога поклада даде ми кнезъ и властел д8кровачци мои диш, д8катъ .рзи. и .кд. динари, и ѡци ми даше мои диш динари .р. и .т. перперъ .з. динари, и ѡци ми даше мои диш срекра .г. литре и .т. 8ице и .т. аксаже, и ѡци говор8, како самъ и згоре рекаш, да је всаком8 човкк8 на видиније, да приими јдь многош поченога кнеза и властеш и све шпкнне властеш д8кровачцихъ вакъ мои диш покладаа 8 моје р8ке, како се на 8пис јдь ѿвћхъ покладаа 8држи, а подјписанош 8 записнечъ, кој је имаш славни господин ми воевода Сандалъ јдь кнеза и властеш и све шпкнне д8кровачке, и за веће вѣрованје печатисмош јакъ листъ подъ наш8 печатъ, а 8писа се 8 вркме рошкства христова на .ч8л. и .й. ајтош, на .к. дни мјесеца и8лић, а 8писа Б8кманъ Юговић по риечи више реченога кнеза Радосава.

A tergo: Radosau Dragisich. Записъ Радосава Драгишика.

Sigillum. Origin. chartac. in e. r. archivio Viennae.
Спомен. 125.

Eodem die Ostoja Dragisić fatetur se accepisse a Ragusinis snam partem pecuniae depositae a vojevoda Sandalj: Hostoia Dragisich. Записъ Јстоје Драгишика.

CCCXXXI. 1438. 18. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Comitum Ragusii. De reliquiis recessiae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† Ба име штьца и сина и светаго дъха аминъ. ми кнезъ, властеле и вса ѹпкина владѹща града дѣбровника дајемо на виденіе всакомъ, комъ се въде достојати, маљ или великъ, и прѣнѣд кога се изнесе сан пашк записъ штво-ренъ ѿгледати, а подъ нашомъ ѿбичањомъ великомъ печатю, како свеколике поставе, кој је био поставио много почтено споменутю славни бывши велики војевода русага босанскога, господинъ Сандалъ, 8 нашъ комвник 8 дѣбровникъ, толико дѣкате злате колико динаре колико срѣбрко колико сѣдове злати а или сѣдове срѣбрини, како се је 8 дрѣжало 8 записнехъ, кој је имаш ѿд кнеза и властеши дѣбровачицехъ речени славни господинъ војевода Сандалъ ѿд згора реченихъ поклада, и за то славни господинъ војевода Степанъ, ми-лостю божијимъ велики војевода русага босанскога, синъ много почтенога споменута славнога кнеза Бѣлокца и сино-вацъ много почтенога(га) споменута бывшаго славнога вели-кога војеводе русага босанскога, господина Сандала, посла к намъ своје поклисаре а ш-неговемъ листомъ верованјемъ с печатю законишъ на име почтенога мѣжа господина Ра-дина старка и кнеза Радована Бардика и кнеза Бокмана Юговика и Раделю кркстянина, просе ѿд кнеза и властеши дѣбровачицехъ все покладе згора речене, како се 8 записнехъ 8 дрѣжи. а ми кнезъ, властеле и вса ѹпкина дѣбровачка видиеше записе, и цио се 8 нижъ 8 дрѣжаше, и хоте изврѣ-шити вѣс волю много почтенога споменута славнога вели-кога војеводе господина Сандала, дасмо вако покладъ згора речени, дѣкате злате и динаре и срѣбрко и сѣдове злате и сѣдове срѣбрини више речениемъ поклисаромъ, а на име ре-ченога господина војеводе Степана и негова братца и пле-мена, како се 8 записнехъ 8 дрѣжи, и ѿд већихъ више рече-ниехъ поклада више речени поклисарске кратишне намъ кнезъ и властеломъ дѣбровачицемъ све записи, кој кнезъ и вла-стеле дѣбровачци виехъ 8чинили много почтеномъ споменутю славномъ великомъ војеводи господину Сандалу за згора

речени покладе, а ѡдъ више речениехъ поклада ѿ пръстото-
яще синовшмъ господина војводе Степана, кнезъ Блади-
савъ и кнезъ Блаткъ, како се 8 записненхъ господина војводе
Сандала Здржаше, што 8 нашъ комънъ 8 Дѣбронникъ с
волишмъ господина војводе Степана господничесъ а сино-
вшмъ реченога славнога великога војводе господина Степана,
кнезъ Бладисавъ и кнезъ Блаткъ, напреко једа-и-адесете ти-
съка и педесетъ и једанъ дѣкатъ златъ и тисъкъ и две сти и
. 2. перпера динара и сръбра плика . 2. литре и . 2. знача и
застрѣгъ и здела злата, потезаю . 1. литре и . 2. знача и
. 2. аѣага; и шиц . 2. ладница вележъ, . 1. чаша окрѣгле и
. 2. чаша з дрѣжи, . 1. чаше 8 гласехъ, . 1. конатица са
. 1. мѣдовъ, . 1. бокаръ велики, . 1. застрѣгъ с покрива-
чесъ, . 1. здела срѣбъна, . 2. крѣгала позлакенеъ, 8 свѣмъ
. 2. литаѣка и . 1. аѣагъ; а подъ шви звѣть, да згора ре-
чени покладъ има стояти 8 комънъ дѣброначки до тогаи
врѣмѣна, до коле дроге кнезъ Бладисавъ и кнезъ Блатко
сваки инхъ на врѣме ѡдъ . 1. годица ѡдъ свога рогеніа, и
дошадъ на тон врѣмѣ да је воланъ всаки нию своемъ дне-
лишъ поклада звѣти га самъ скопишмъ главшмъ, или дошле
своје добре люди својемъ листишмъ керованіемъ а подъ пе-
чатъ законъ, како да вѣде задовољно и за керовано кнезъ и
властелемъ дѣброначциемъ, љрь је инхъ посланіе: и 8 ли би,
џа когъ не дан, тере се згодило комъ згодомъ до тогаи
врѣмѣна ѡдъ сегаи свиета прѣминнѣти више речениехъ госпо-
дничесъ, кнеза Бладисава а или би кнеза Блатка, кога нию
до . 1. лѣтъ, тада да једанъ дрѣгомъ ѡдъ ѡмире; а минѣв-
ше . 1. лѣтъ ако би се комъ инхъ згодила самрѣть или
шкема, ѡдъ чеса когъ не дан, а речени покладъ не звѣть,
тада да је воланъ господинъ војвода Степанъ инемъ дне-
лишъ поклада; и 8 ли би, џа когъ не дан, било господинъ
војводи Степанъ и нимъ свѣмъ, кои се више пишъ, на швѣ
речени покладъ прѣминнѣти сегаи свиета дошадъ на врѣме
господнички ѡдъ . 1. лѣтъ, како је згора речено, а до-
тлан не звѣть инхъ дно поклада или кога годе нию, да се
има дати, ако би се нашао синъ 8 господина војводе Сте-
пана или вѣке синовъ правога патришка, да се да нимъ вѣсъ
више речени покладъ; ако ли би вѣке синовъ не било, а била

кки или веке ккери, тада да се дда госпоге Еллене, господина
 војводе Степана госпоге, какото и ккремъ, ако би дотлан
 не взетъ више речени покладъ; ако ли би се вси више речени
 пръмн8ли сега света, ща богъ не дан, а дотлан не взетъ
 више речени покладъ, да се има дати племен8 господина
 војводе Степана, четиремъ к8кимъ, на име кнез8 Радосав8
 и кнез8 Радич8 Стиепковикемъ и Гюргю, син8 Радивојев8,
 и иихъ шстанк8 по м8шкимъ колен8 и кнез8 Иваниш8
 Џетонкю и кнез8 Блатк8 Џерадовикю и ииу штанк8 по
 м8шкимъ колен8 и кнез8 Иван8 и кнез8 Сладојо Боковикемъ
 и ииу штанк8 по м8шкимъ колен8 и синовшмъ Драгише
 Гонсалика и иихъ штанк8 по м8шкимъ колен8, тиемъ ре-
 ченемъ четиремъ к8кимъ; згодило би се, теръ која к8кта
 полипсала безъ натрашка м8шкога, да с8 колне штале к8ке
 всемъ покладашк; да докле господинъ богъ хоке, дерн
 в8де живъ господинъ војвода Степанъ и госпога Елена и
 иихъ натражије, да с8 џни волни ксиемъ покладомъ за свога
 живота, како се 8дръжи 8 записнешк. и на то ми кнезъ,
 властеле и вся јпкина коголюбимаго влад8ира го
 града Д8кровника пръмисмо и записасмо 8 кер8 и 8 клетв8
 наш8; како да реченом8 господин8 војводе Степан8 и го-
 сподичикемъ, кнез8 Владисав8 и кнез8 Блатк8, згора речени
 покладъ не ке погин8ти ни на мане пръти за ниеднога чло-
 виека коју сеган скнета ни за сиа8 ни за риечк ни за запо-
 ведъ ни за прошнию ни за к8пию ни за ниедно диео: ако
 ли би нашега племенитога господина цезара римскога а
 крала свете кр8не 8гарске или господара т8рскога или замор-
 скога или косанскога или којуга годе господина сеган скнета
 тако страниега тако граганина нашега ни за ратъ, ако би го-
 сподинъ војвода Степанъ или кон юдк више реченихъ имао
 в Д8кровникомъ или с којемъ наск или коју непръказанъ, и
 да м8 и за тон погин8ть не море, в8 им се слободно и н8вз-
 дръжано дати, ни за прънид8жије ни за ниеданъ ини 8зрокъ,
 кон би на скнети могло бити, да им се 8дръжатъ не море.
 и на все више писанио ми кнезк, властеле и вся јпкина
 коголюбимаго влад8ира го града Д8кровника јбет8-
 юмо реченом8 славном8 великом8 војводи господин8 Сте-
 пан8 и син8 м8 кнез8 Владисав8 и кнез8 Блатк8 ва Христа

кога и ва дъше наше, всемъ више писаномъ сахраненю и непоколненимъ книги, како је речено, писано и шбетовано. и за векю чистокю и верованіе ѹвъ листъ юдъ риечи на риечъ речени поклисарыє прынеписаше кнезъ Бокманъ своимъ рѣкомъ, и шставиша га 8 нашъ комѣнь печакенъ господина воеводе Степана шбичаномъ печатю, а сен се писа ва изавранон полаче и векнице коголюбимаго нашего града Дѣбропника ва лиета рожаства христова на .чѣли. лѣто, на .и. дни мѣсяца сектебри. а 8писа логофетъ Никша Звездникъ, и запечати по заповеди госпоства дѣбропачкага подъвисекю нашъ велики шбичани печать дѣбропачкъ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. di 18. septembris, priuilegio per resto de tuti depositi de vo. Sandagl e per la parte, che spetaua a Vlatcho e Vladisau, sioli de vo. Stepan, de li diti depositi.

Sigillum communis Ragusii pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 126.

CCCXXXII. 1438. 18. septembris. Ragusii.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, filius fratriis vojevoda Sandalj, fatetur se accepisse suam partem pecuniae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† Ба име штьца и сина и светагош дѣха аминъ. мин господинъ воевода Стѣпанъ, милостию божије велики воевода рѣсага босанскага и в томъ, даemoш ва видѣније всякому, комъ се кѣде достојти, малъ или велики, и прѣдъ кога се изнесе сан нашъ записъ ѹдѣтворенъ ѹгледати, а подъ нашомъ шбичаномъ печатю, како всеколоје поставе, које је био поставиши много почтеној споменутује славни бывши велики воевода рѣсага босанскага господинъ Сандалъ etc. sic ut in CCCXXXI. usque ad шбичаномъ печатю. Finis: а сен се писа на изавранон полачи и дворѣ госпоцтва ми 8 Дѣбропники ва лѣта рожаства христова на .чѣли. и .и. лѣтош, на .и. дни мѣсяца сектембра. а 8писа Бокманъ Юговићъ своимъ рѣкомъ по заповиеди господина ми воеводе Стѣпана. и повелѣмош печатити нашомъ вѣрованомъ законикомъ печатю висѣхъ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. die XVIII. setembris,

strumento, che lasso ambasatori de vo. Stepano de d. XI. M. etc.

Sigillum: стфа. печать воеводе степана. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCXXXIII. 1439. februario mense. Ragusii.

Radoslav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, fatetur se accepisse a Ragusinis per suos apocrisiarios usuras et tributum canalense.

† Ми господинъ воевода Радосавъ Павловицъ, милостию кожишимъ велики воевода рѣса га власанкошга и к томъ, даemo на кијдѣнъ по семь нашемъ вписанью всякому, комъ се доштон, или прѣдъ кога се догошда ѿвъ нашъ листъ штворенъ шгледатъ, єрь примисмо по нашихъ слагахъ и поклисарихъ, по кнезу Бѣдисаву Богавчику и по Радашину крстъянину Бѣкшику и по кнезу Бѣчићу Радосалику и по кнезу Иванишу Хребелановику юдъ много почтенога кнеза, властеш и все ѹпкине дѣбровачке .ен. дѣкатъ златѣхъ за добитакъ юдъ дѣкъ тиски и .е. цатъ дѣкатъ, кое смо поставили 8 комънъ дѣбровачки на добитъ на .е. по кентинаръ, за кон добитакъ есамъ плаакенъ за все времена минѣтаа и за .в. години, која је свршила до врѣмена рожствка христова на .ч8л0. лѣто, на .г. мѣсеца генара. и ѿци приимихъ по реченїхъ поклисарихъ ѿть почтенога кнеза, властеш и все ѹпкине дѣбровачке .ч. перпера за доходакъ коњавашки и Цаптата и Ђубода за дѣкъ години, цио имъ дасмо и записасмо 8 вѣкіе, за кон доходакъ есамъ плаакенъ за времень минѣтехъ и за юва дѣкъ години, која је свршила 8 врѣмје рожствка христова на .ч8ли., прѣви новембра и свехъ светихъ. и ѿци приимихъ по реченїхъ поклисарихъ ѿть почтенога кнеза, властеш и все ѹпкине дѣбровачке .л. дѣкатъ златѣхъ юдъ .н. дѣкатъ за добитакъ, кое смо поставили 8 комънъ дѣбровачки на .е. по кентинаръ, за кон добитакъ есамъ плаакенъ за все времена минѣтаа и за две години до времень рожствка христова на .ч8л0., прѣви прѣвара. и ѿци приимихъ по реченїхъ поклисарихъ ѿть много почтенога кнеза, властеш и все ѹпкине дѣбровачки .з. перпера за добитакъ юдъ .х. перпера, кое смо поставили 8 комънъ,

дѣбровачки на добитѣ на . є. по кентинарѣ, за кон добитакъ єсамъ плаакенъ за вса времена минѣтаа и за дѣѣ годици до рожаства христова на . чвлд., прѣви прѣвара, и црквь примихъ по речениїхъ поклисарихъ юдь много почтеношга кнеза, властеш и все шпкине дѣбровачке . ѩ. цатѣ перперкъ за добитакъ юдь . ѩ. тиескъ перперкъ, кое сло поставили 8 комѣни дѣбровачки на добитѣ на . є. по кентинарѣ, на кон добитакъ єсамъ плаакенъ за вса времена минѣтаа и за дѣѣ годици до врѣменѣ рожаства христова на . чвлд., на . ѡ. дни генвара, заа то ѹвѣ листъ юди вамъ за спедиторио, єркъ призваше на ѿво наши поклисарне, кнезъ Бѣдисавъ Богавчикъ, Радашинъ крестканинъ Ђакшикъ, кнезъ Ђучићна Радосаликъ, кнезъ Иванишъ Хребелановикъ гости людни, и киши имъ семи зааписъ свѣдоци по ѹбичаю, єркъ примихъ више речене дѣкате и динарие юдь много почтеношга кнеза, властеш и все шпкине дѣбровачке, и за вѣке керование ѹвѣ листъ законномъ печатю господства ми повелесмо печатити, а ѿписа дниакъ Иванъ по заповѣди господина ми воеводѣ Радосава.

A tergo: 1439 die zenaro, espeditoria de vo. Radosau Paulovich, como confessò auer r. d. 250 del deposito de d. 2500. Item pp. 1200 del tributo de Canal etc.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCXXXIV. 1439. 19. augusti. Бораѣ.

Radosav воевода, ихор ejus Theodora et filius Iva-
niš fatentur se accepisse a Ragusinis ресипијам apud eos
depositam.

† Ћи име ѿтца и сина и дѧха светаго амина, ми
господинъ воевода Радосавъ, милостью божиимъ велики воевода
ѹсага босанскага а синъ много почтенија споменутки
славнога господина кнеза Павла Радѣковика, и ми господѣ
Тодора, реченога господина воеводе Радосава, и ћи кнезъ
Иванишъ, синъ згорѣ речениїхъ, господина воеводе Радосава
и господѣ Тодоре, родитеља ми, досланемъ к менѣ кнеза
Радоѣ Живиничика, юди ѿко ља 8 Боковицѣ, дајемо на ви-
дѣнїе всакомъ малоимъ и великомъ, кому се юде достојѣти,
или прѣдъ кога се изнесе сан нашъ зааписъ ѿтворенъ ѿгле-
датѣ, а под нашомъ ѿсѣкошмъ ѹбичношмъ печатю, како

ми господинъ воевода Радосавъ и ми господѣ Тодора и ѣ
 кнезъ Иванишъ посласмо 8 славни градъ Дѣбровникъ ка много
 поченомъ кнезѣ и властеломъ и вси шпкинѣ властеломъ дѣ-
 бровачцѣмъ наше поклисаре, кнеза Бѣдисава Богавчика и Ра-
 дашина крѣстѣкнинна Бѣкшина и кнеза Бѣчићи8 Радосалика и
 кнеза Иваниша Хрекелановника с нашемъ листомъ вѣровани-
 ємъ и с печатю за нашъ потрѣбъ и рѣлага нашего, а кнезъ и
 властеле наше мѡшке циекъ даše намъ наше поставе пeneзи и
 дѣкатъ, ке вѣхомо положили 8 дѣбровачки комѣнь на добиткѣ
 на .ѣ. по кентинарѣ 8 врѣмѣ рожетва христова на .ч8лѣ. лѣк-
 то, прѣви дань мѣсеца прѣвара, .т. дѣкатъ златѣхъ и .г.
 саатъ перперѣ динара, ке вѣхомо положили по рѣке нашага
 поклисара по кнезѣ Иванишу Хрекелановнику8 с нашемъ ли-
 стомъ вѣрованиемъ; и ѿцие намъ даše речени кнезъ и вла-
 стеле дѣбровачци дѣкате и динаре, ке вѣхомо положили 8
 комѣнь дѣбровачки на добиткѣ на .ѣ. по кентинарѣ 8 врѣмѣ
 рожетва христова на .ч8лѣ. лѣкто, дань .т. мѣсеца генара,
 .в. тисѣкѣ и .ѣ. цаатъ дѣкатъ златѣхъ и .д. тисѣкѣ пер-
 перѣ динара, ке вѣхомо положили по нашихъ поклисарѣхъ а
 с нашимъ листомъ и печатю вѣрованомъ по кнезѣ Брана8 Тезаловнику8 и по Радашинѣ крѣстѣкнинѣ и по Давидинѣ
 кнезѣ корачкошмъ. и все више речени дѣкате и динаре при-
 мисмо ми речени господинъ воевода Радосавъ и ми господѣ
 Тодора и ѣ кнезъ Иванишъ ѿдь реченога кнеза, властеш и
 все шпкине дѣбровачке по кнезѣ Бѣдисавѣ Богавчикѣ и по
 Радашинѣ крѣстѣкнинѣ Бѣкшинѣ и по кнезѣ Бѣчићи8 Ра-
 досалику8 и по кнезѣ Иванишу Хрекелановнику8. и ѿци при-
 мисмо ѿдь реченога кнеза и властеш дѣбровачцѣхъ, ѿ
 ни допаде добиткѣ ѿдь нихъ комѣна ѿдь више реченихъ
 поставицѣхъ пѣнези и дѣкатъ а по реченихъ поклисарихъ по
 кнезѣ Бѣдисавѣ Богавчикѣ и по Радашинѣ крѣстѣкнинѣ
 Бѣкшинѣ и по кнезѣ Бѣчићи8 Радосалику8 и по кнезѣ Ивани-
 шу Хрекелановнику8. и на све тои речено згора примленне при-
 зваше наши поклисарие прѣд властеле дѣбровачке гости люди,
 и више имѣк свѣдоци по ѿвичаю, и ницио веke пѣнези на-
 шихъ не ѿста 8 комѣнь дѣбровачки до данашнега дне толико
 ѿтъ постакицѣхъ колико ѿ-д-обиткѣ. а ѿвѣ нашъ записъ и
 повелю повелесмо 8писати нов88, за ѿто има се размире са

господиномъ воеводомъ Степаномъ, сына господина кнеза Бѣкца Храника а синоваць много почтенога споменутѣкъ господина Гандала, бывшаго великого воеводе босанскага, када прѣми нашъ градъ 8 Трѣбиню, тѣи ми 8зе зааписе и повеле, юдѣ више реченѣхъ поставаа ѹро имахомо ѿть кнеза и властеш дѣбровачицѣхъ 8 комѣнъ дѣбровачки, заа то 8чиницемо ѿвѣ речени заапись напокони, да разакне все зааписе ѿть постава ѿть пѣнези и дѣкатъ ис-комѣна дѣбровачкага властеломъ и всон шпкинѣ дѣбровачкон, ѿт коле имъ не могосмо враатити зааписе ѿть постава, кое смо юдѣ нихъ имали, да имъ є ѿвани заапись за нихъ тврьгавъ и чистокъ, а подѣ ѿвани 8ветъ записасмо се и ротисмо се, да ищемо все зааписе ѿть постава више реченѣхъ са всоимъ мокью и ѿлѣнкемъ нашимъ, и ако висмо ихъ када имали, да ихъ даамо властеломъ дѣбровачицѣмъ, и да веке никада ми господинъ воевода Радосавъ и ми господѣ Тодора ни Ѵ кнезъ Иванишъ и виеданъ послѣдни нашъ ни натражье наше да не може нијро веке питати на властелини на шпкинѣ дѣбровачкѣ юдѣ више реченѣхъ постава виеки вѣкомъ аминъ ни тко ни за насъ, кое годѣки врѣсте чловѣкъ виши, и ѿвѣ тѣмо ми господинъ воевода Радосавъ и ми господѣ Тодора и Ѵ кнезъ Иванишъ и вси наши послѣгни, да тко годѣки ви поискаш на властеле дѣбровачкихъ више речени покладъ прѣвими зааписи, конь годѣки рѣсашки господарь или кралъ 8гарски или господа тѣрска или кралъ босански или инаа коѣ годѣки господа или кое годѣки врѣсте чловѣкъ, да ми господинъ воевода Радосавъ и ми господїа Тодора и Ѵ кнезъ Иванишъ и наше натражье и вси наши послѣгни вѣдемо за властеле дѣбровачке ѿдговарачици платца нашимъ пѣнезомъ и градовни рѣсагомъ нашимъ и бащинами и полачомъ нашомъ, коѣ є 8 дѣбровникъ и 8 котарь дѣбровачки, и ѿвѣ за веке вѣрование и чистоке и свѣдо-ч(а)ества сеган листа призвасмо почтене властелини брацтва на-шега и ине почтене властелини наше а на име кнеза Щетою Боровиника, кнеза Радосава Бѣкомирника, кнеза Кудисава Боравчика, воеводѣ Бѣкашина Збисалика, кнеза Стѣпана Чипчика, кнеза Тврьдисава Боровиника, воеводѣ Радоѣ Любичика, кнеза Бѣничнѣ Брателевика, кнеза Пашквила Землика,

дворскога Павла Латичика, кнеза Р8жиера Дивчика, кнеза Радоѣ Радосалика Владимирика, кнеза Иваниша Хревелановика, да се ми всеми писанку в8д8 сведоци. и ми господинъ воевода Радосавъ и ми господѣ Тодора и ћ кнезъ Иванишъ са изакранѣми властелинъ господства ми и брацтва нашега, кои ѿ именемъ згора, ротисмо се и заклесмо на светомъ Евангелью Кожемъ и на часномъ и животворециемъ кріж8 господн8 реченошм8 кнез8 и властеломъ и всен шпкинѣ града Д8бровника и ихъ штатк8 въ господа кога вседржитела и въ прѣчист8 когородиц8 и въ .Д. Евангелистѣ и въ .ВГ. светѣхъ апостошль врѣховнѣхъ и въ .ТН. светихъ штацк, иже с8ть на Никию, и въ .О. изакранихъ Кожихъ и въ все свете иже ѿдѣкка ког8 8годивше, да ѿвон згора наше писание и ѿбѣтоканне кнез8, властеломъ и всен шпкинѣ града Д8бровника и ихъ штанк8 и ихъ посаѣгнимъ, како згора пише, виеки виекома не има на мане прити имъ ни се ке потворити за ниедн8 ствааръ на земли ни за єднога чловѣкка волю, ни се ѿш то која парна 8чинити: јда ли виесмо ми господинъ воевода Радосавъ и ми господѣ Тодора и ћ кнезъ Иванишъ и наше натражье и наши послегни ѿвон згора речено, писано и ѿбѣковано потворили реченошм8 кнез8, властеломъ и всен шпкинѣ д8бровачкој или на мане принесли кошљу хитростью или лакомствомъ за чюю волю или за страхъ или за хотѣније неднога чловѣкка на земли, тада да смо ми господинъ воевода Радосавъ и ми господѣ Тодора и ћ кнезъ Иванишъ и наше натражье и наши послегни проклети когомъ живимъ штицемъ и синомъ и д8хомъ светѣхъ и всѣми светѣми ѿдѣкка ког8 8годившимъ више именованѣми, и да смо причтени к Иудѣ скаришцком8, кои прода сина Кожигѣ Иеса на распетие и к ошикимъ, кои 8пѣхъ: пропиї, пропни, и к ошикимъ, кои м8 кладѣхъ тръновк вѣнацъ на глав8, и да наде крквь на наск и на чедѣхъ нашихъ, и да смо се ѿдрекли кога и ангела на дань с8дни и вѣре, коју вердемо, и да смо поречени 8 глас8 и 8 почтенку и 8 правдахъ и 8 законѣхъ мег8 нашими добрѣми и почтенѣми и почтеними юкеници и потиснѣти и прогнани, и да се назовемо некерници вѣздѣк. а ми више речени властеле есмо всем8 више реченошм8 писанку сведоци

призванкемъ нашега господина воеводе Радосава и господѣ Тодоре, и ротисмо се нашомъ мокью, да вѣде крѣпiti и тврдити више речени зааписк властеломъ дѣбровачцимъ вѣки вѣкома; заклесмо се всѣми ротами згора реченѣми, да ѿкемо бити свѣда свѣдоци и прави стежници всемъ згора писааномъ, да е тврдю и непоколѣбимо, како смо згора рекли, властеломъ и шпинѣ дѣбровачкои до вѣки вѣкома. а сен се 8писа вѣ лѣто рожаства христова на .чвад. лѣто, мѣсца августа на .ді. дань. а повелесмо га печатити нашомъ швичномъ подвигѣ 8 печать верованъ. а 8писа дѣкѣ Иванъ по заповѣди господина ми Радосава и господѣ Тодоре и кнеза Иваниша. а писа се 8 славни градъ Борачъ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. agosto, priuilegio de vo. Radossau e de domina Teodora e de Iuanis suo figlolo, confessorno auer tuti li ssoi depoxiti, dentro una letera de re Tuertcho per testimoniança.

Sigilla olim erant tria pendentia, nunc unum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 127.

CCCXXXV. 1439. angusto mense. Бобовас.

Tvrko, Bosnae rex, testatur Iwanis, filium Radosav Pavlović, jusjurandum dedisse legatis Ragusinorum.

Одѣ господина краля Твртка нашемъ драземъ прѣтелецъ, кнезъ и властеломъ и свои шпини почтенога града Дѣбровника. властеле, або прѣдоше к намъ швѣден 8 нашемъ градѣ 8 Боковцѣ властеличики ваши, кнезъ Мароје Бѣндикъ и кнезъ Климој Гочетникъ, и ш-ними Аѣкша Гюрьгеникъ и слѣга воеводе Радослава, Радоје Живиничикъ, за дѣброваніе мегю вами с воеводашмъ Радосавашмъ и ш-неговемъ домомъ и кнеземъ Иванишемъ, па влашъ за тви поставъ, ка е кила 8 вакъ воеводе Радосава, и шво ща сте понесали ѿдѣ воеводе Радосава, како вами се је шија заклео и своишмъ господашмъ и с теми, с кими сте ви Ѿтиели, да би се такон и кнезъ Иванишъ заклеши. або шија ваши властеличики дошаадѣче и с овемъ слѣгашмъ воеводе Радосава с Радоемъ ти посао шправише швѣден 8 нашемъ градѣ 8 Боковцѣ, кнез се Иванишъ закле и прѣсеже, па цио га се искали, какото је и

војвода Радосавъ и негова господа Тодора. тан вамъ листъ за сведочб8, да том8 вербуете. и когъ васъ весел.

Regis Tuertcho testifica per li depositi de vo. Iuanis de Radosau Paulouich.

Cod. ragus. fol. 58. b.: MCCCCXXXVIII. agosto. Copia de letera, che testifica re Turtcho per li depositi e lo sagramento, che sece Iuanis de Radosau Paulouich per li depositi.

CCCXXXVI. 1440. 7. maji. У Novom u Dračevici.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, et filii Vladisav et Vlatko fatentur se accepisse a Ragusinis omnem pecuniam apud eos depositam praeter XII milia aureorum.

† Ба име ѡца и сина и светагош д8ха аминь. ми господинъ воевода Стѣпанъ, милостию божиимъ велики воевода р8сага босанскага и к том8 а синъ много почтенога споменутък славнога господина кнеза Б8кца и са синовми нашемије са кнезомъ Владисавомъ и са кнезомъ Блаткомъ даемош на видѣније сваком8 малом8 и великому8, ком8 се в8де достојти, или прѣк кога се изнесе сан нашъ записъ штворенъ шгледати, а подъ нашомъ вис8комъ обичномъ печатију, какош ми више речени гospодинъ воевода Стѣпанъ и ћа кнезъ Владисавъ и ћа кнезъ Блаткош посласмош 8 славни градъ Д8бровникъ ка многош почтеном8 кнез8 и властеломъ и свои шпѣнък д8бровачки почтенога м8жа господина Радина старца и кнеза Б8клана Юговића наше поклисаре с нашеми листови вѣрваниеми и с нашѣмии печатми швицаниеми, и даše намъ гospодин8 воеводѣ Стѣпан8 и менѣк кнез8 Владисав8 и менѣк кнез8 Блатк8, синовомъ господина воеводе Стѣпана, све поставе јдь свѣхъ поклада штатакъ, що је виш поставиши многош почтенош споменутък родителъ ни славни велики воевода господинъ Сандаль, и намъ по сејије штавиши, и ми више писани гospодинъ воевода Стѣпанъ и ћа кнезъ Владисавъ и ћа кнезъ Блаткош, синове господина воеводе Стѣпана, по реченихъ поклисарихъ јдь кнеза и властеш д8бровачцихъ примисмош све поставе, що је килош 8 ком8ни д8бровачки 8 д8катиехъ златиехъ и 8 динариехъ д8бровачцихъ и 8 сребр8 и 8 с8довиехъ златиехъ и 8 с8довиехъ

срећерињиехъ, све ни даше доброволнош и милостивош, и есть намъ враћенош све, како је згорј реченош на пънош, да свега, цио смеш имали 8 комѣнъ дѣбровачки до данашнега дне 8 поставајъ или 8 покладејъ, и ницио намъ веће не шета 8 комѣнъ дѣбровачки 8 поставајъ ни 8 покладејъ, юда свега је намъ за правош и задовољенош чинијенош юдь кнеза и властеј дѣбровачијиехъ, какош све юдь нашиехъ сръчаниехъ пријтелиј. за то ни ми господинъ војвода Стѣпанъ ни ћа кнезъ Владисавъ ни ћа кнезъ Блатко, синове господина војводе Стѣпана, ни нијданъ послѣдни нашъ ни наше најражје да не може ниша веће питати на властелини на јшћенихъ дѣбровачкихъ юдь постава, које је биш положиши родитељ ни многош почењенош споменутыје славни велики војвода господинъ Сандалъ и ћа господинъ војвода Стѣпанъ и ћа кнезъ Владисавъ и ћа кнезъ Блаткош 8 комѣнъ дѣбровачки вѣкъ вѣкома аминъ, да ю томъ не вѣде веће нѣка риечк. и за већи тврђави и чистоћи властеј дѣбровачијиехъ чинијемо имъ јукъ записъ подъ нашиеми висећијеми печатми. и јще да се разумије, јре юста 8 комѣнъ дѣбровачки два на десете тисјекъ дѣкатъ златијехъ, које юстави родитељ ни господинъ војвода Сандалъ по сексије своји господији Слениј за ње живота јзимати добитакъ на свакош годије .е. по кантинару, юдь коијехъ дѣкатъ положено је .е. тисјекъ дѣкатъ 8 врѣме рожаства христова .чвк. лѣтош на .з. дни мѣсца фебруара, юдь коијехъ дѣкатъ више реченијехъ мији господинъ војвода Стѣпанъ имамош записе юдь кнеза и властеј дѣбровачијиехъ; а дрѣг .е. тисјекъ дѣкатъ положени се 8 врѣме рожаства христова на .чвла. лѣто на .з. дни мѣсца фебруара, юдь коијехъ дѣкатъ више реченијехъ мији господинъ војвода Стѣпанъ имамош записе юдь кнеза и властеј дѣбровачијиехъ. а јукъ записъ напокони јписа својмъ рѣкомъ кнезъ Вѣкманъ Југовиј по заповиједије господина војводе Стѣпана. и запечатијемо га подъ висећијеми печатми ва лѣта рожаства христова .чв. и .м. лѣтк., па .з. дни мѣсца маја 8 Новомъ 8 Драчевицѣ.

A tergo: МСCCCCXXXX. die VII. maii, priuilegio de vojvoda Stepan e de suo siglovl Vladissau e Vlatcho,

confessorno auer tuti li depositi de voieuoda Sandagl,
excepto li XII. M. d., che gollde (gode?) domina Jella.

Tria sigilla pendentia. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 128.

CCCXXXVII. 1441. 10. aprilis. Бораč.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, Ragusinis potestatem facit in sua terra libere negotiandi.

† Ње име јтвјдан сина и светошга дхја аминь. милостју божијму мни господинъ војвода Радосавъ Павловић даамъ знати всакошм, комъ се доштои, или прѣт кога се подобаа прити јвкъ нашк јтворкнъ зааписъ с нашошм вѣрованошмъ законитошмъ печатку, како много поченни кнезъ и властеле дѣровачци послаше к намъ поклисара племенишошга и поченовшга властелина кнеза Мароја Живковика, и мни речени господинъ војвода Радосавъ чвкъ и много милостијко и доброволно примивъ много почен88 нијхъ посајки8 по више реченошмъ поклисар8 и властелин8 по кнез8 Мароју и такон ш-нимъ направијхъ са много поченемъ кнезомъ и властели дѣровачциемъ по јкичаю нашихъ прѣвиехъ и саданихъ повељъ, да трговци госпоцтва дѣровачкошга имају ходити слободно по нашемъ ресаг8 и по нашихъ мѣстѣхъ беза всаке ћ88дје зајаве, саблюдени и јбарајаши нали и нашими слугами, плаќајуће праве законите царине амин, да ињхъ имаамо прнјателевати и помагати и јтвъ кога моремо насе и нашегъ ресага чввати и јбранивати такон, да и нијхъ ш-нијхъ благомъ имаамо чввати и јбранивати 8 нашемъ ресаг8. писање ва лѣто рожства христова .чвма., априла .1. данъ, 8 Борч8. а 8писа дыјакъ Иванъ по заповиеди господина ми војводе Радосава.

A tergo: 1441 die 18. april, de voieuoda Radosau sauo conduto a li merchadanti.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 129.

CCCXXXVIII. 1441. 26. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii testantur Georgium, Serbie despotem, apud se pecuniam deposituisse.

Ба име штвца и сина и светаго дъха аминь. ми кнезъ, властеле и вса южна властевъ боголюбимаго града Дубровника дајемо на видене всякому, кому се въде достојати, иан прѣдъ кога се изнесе сан нашъ записъ штворенъ гледати а подъ нашомъ закономъ високомъ печатю, + како прѣмисмо ѿдъ много славнога господина деспота Гюрга, господара српской земли и к томъ + ниже речено именовано благо, нанпрѣво прѣмисмо злата 8 веръгаъ десетъ саквли: саквла .а. веръгъ .ѣ., потеже сто и једна литра .г. 8начъ .д. аѣаге; саквла .в. верагъ юсам десетъ и седамъ, потеже сто и две литре .г. 8нче .д. аѣаге; саквла .г. верагъ .ѣ., потеже сто и једна литра .и. 8начъ .е. аѣага; саквла .д. верагъ .ѣ., потеже сто и једна литра .д. 8начъ; саквла .е. верагъ .ѣ., потеже сто и две литре .в. 8нче .в. аѣага; саквла .з. верагъ седамъ десетъ и две, потеже сто и две литре .в. аѣага; саквла .и. верагъ педесетъ .и., потеже сто и једна литра .д. 8начъ; саквла .д. верагъ .ѣ., потеже сто и две литре .д. аѣаге; саквла .г. верагъ .ѣ., потеже сто и једна литра .г. 8начъ .г. аѣаге + съма златъ тисекю и юсам на десете литре .д. 8начъ и аѣага .г. и срѣбра гламскага два саквла, 8 једномъ саквлю .е. плоча и неколико зрѣна фина, потеже две сти и три десети и једна литра .в. 8нче и панка седамъ десетъ .г. литре .и. 8начъ, съма 8 два саквла трѣ ста .м. литре .и. 8начъ и аѣага. а више речена два саквла рекоша да је гламско а печакена печатю господина деспота. и срѣбра биела два дести и деветъ саквль: .а. саквль сто и трѣ литре .в. 8нче; дрѣги саквль сто и две литре .д. 8начъ; .г. саквль сто и трѣ литре .и. 8начъ; .д. саквль сто и једна литра .з. 8начъ; .е. саквль сто и четири литре; .и. саквль сто

и три литре .л. 8начь .г. а়аге; .з. саквль сто и две
литре .г. 8нче; .и. саквль сто и две литре .е. 8начь; .д.
саквль сто и четыри литре .д. 8нче; .т. саквла сто и две
литре .з. 8начь; .л. саквль сто и четыри литре; .в. саквль
сто и две литре .д. 8начь; .д. саквль сто и четыри литре; .е. саквль
сто и три литре .д. 8начь .г. а়аге; .с. саквль сто и три
литре .в. 8нче; .з. саквль сто и четыри литре .з. 8начь
.у. а়аге; .и. саквль сто и четыри литре .т. 8начь; .д. саквль
сто и три литре .и. 8начь .г. а়аге; .к. саквль сто
и две литре .д. 8нче; .к. саквль сто и четыри
литре .д. 8нче; .к. саквль сто и четыри литре .в. 8нче .г.
а়аге; .к. саквль сто и две литре .и. 8начь .г. а়аге;
.у. саквль сто и три литре .д. 8нче; .к. саквль сто и
две литре .д. 8нче .к. саквль сто и три литре .и. 8начь;
.у. саквль сто и три литре .з. 8начь; .к. саквль сто и
трек литре .д. 8нче .г. а়аге. $\dagger$ съма сръбра две тисъке и
деветъ цатъ и деведесеть и седамъ литре .з. 8начь .г.
а়аги. и аспръ трек десети 8 два саквла а юдъ нижъ .к. саквль,
8 всакомъ по три десети хилада аспри; .з. саквль, 8
всакомъ по четыри десети хилада аспри; и юцъ .в. саквла,
8 всакомъ по трек десети и пять хилада аспри; и юцъ .в.
саквла, а 8 всакомъ по два дести и пять хилада аспри; два
саквла, а 8 всакомъ по два дести хилада аспри $\dagger$ съма
аспрамъ тисъка тисъка аспри, кою тегле .жфлаг. литре .в.
8нче .г. а়аге. и 8 съдовехъ златехъ шесть к8пъ с поклонци,
тегле юсамъ на десете литаъ .з. 8начь .г. а়аге; пять
чашъ, тегле шесть литаъ .л. 8начь .в. а়ага; юдна ро-
менча голема, др8га мала, потеж8 пять литаъ и .и. а়ага;
юдна блюда, тегли четыри литре и .з. а়ага; юданъ
потасъ, тегли четыри литре и .д. 8нче и .в. а়ага; и ковъ
сръбръни деветъ конднери, потеж8 деведесеть литаъ .в.
8нче; два шамъдана голема, потеж8 два дести и четыри
литре .д. 8начь; два шандана мана, потеж8 четыри на
десете литаъ .в. 8нче; и юданъ свещникъ, потеже .з.
литре .и. 8начь; .г. б8каръ, потеж8 трек десети и седамъ
литре и 8нч8; юдна ликанія, потеже трек десети и юсамъ

литръ .Б. Значк; юдна рѣкоміа, потеже пет на десете
 литръ .Д. 8нч; юдна андага, потеже десетъ литръ .З.
 Значк; юданк имъбрѣхъ, потеже седамъ литръ .Г. Значк;
 шемъ тѣфниа, потегоше два десети и юдинъ литръ .Г.
 8нч; две роменче фелане, потежъ десетъ литръ и 8нч; две
 роменче фрѣшкѣ, потежъ шемъ литръ и .Д. Значк; два
 вибрнцѣ, потежъ деветъ литръ .И. Значк; педесетъ чашк
 писанехъ и позлакене, све потежъ педесетъ и три литре .Б.
 Значк; шемъ к8пъ 8гаркесцехъ, потежъ два дести и шесть
 литръ .И. Значк; два дести и юдна к8па разъликехъ, поте-
 гоше шеск десетъ и две литре .Д. Значк и аѣагъ; четыри ро-
 менче носате с поклопци, потежъ десеть литръ .Б. Значк .Д.
 аѣаге; четыри роменче безъ поклопаца, потежъ пять литръ .З.
 Значк и аѣагъ; две роменче фелане с поклопци и карь-
 даекъ, потеже десетъ литаръ; седамъ сфешнакъ, юданк ѿдъ
 нихъ непозлакенъ, и две нози ѿркаю ѿковане, потежъ дес-
 тъ литаръ .Д. Знач; три калежки, два к8к8марыя и дис-
 коекъ и звезднцшмъ, потеже шемъ литаръ; четыри кади-
 лице, две позлакени, тегле два на десте литръ .З. Значк
 и .Г. аѣаге; два кондирка, потежъ шесть литръ и 8нч;
 юданк к8нфетникъ, потеже четыри литре .Г. Знач; пять на
 десете сланица, потежъ шемъ литръ .З. Значк; два дести
 и шемъ лажица и деветъ вадалакъ, потежъ три литре .А.
 Значк; четыри тѣфн, потежъ юда-и-адесете литръ и .Д.
 аѣага; две тепснє латинскехъ форамъ, потежъ деветъ литръ
 и .И. Значк и аѣагъ; шесть л8чицк, два салсиера, три
 лажице ынчане, потеже шестъ литръ кезъ аѣагъ; три пояси
 8гаркесци и четыри натканице, потежъ трѣ дести литаръ и .Г.
 Значк .Г. аѣаге; три пояси 8гаркесци непозлакени, по-
 тежъ два дести литръ и .Е. Значк и три аѣаге; два ѿраха
 ѿкована, ѿдъ нихъ юданк кезъ поклопца, педесетъ юзикъ
 змановехъ ѿковане, потежъ три литре и .З. Значк и .В.
 аѣага; крика к8па и три лажице ѿковане, потеже три литре
 и три 8нч; две к8пн з гристалдшмъ срѣбркне, деје жилице
 з гристалдомъ срѣбромъ, юдна п8шица жмалдомъ. +
 с8ма ков8 срѣбрнмъ. а сен име више речен8 похран8 по-
 стави господинъ деспотъ 8 наск, а ми прѣлисмо, до гдѣ ю
 живъ господинъ деспотъ Гюрагъ, да ю инъ воланъ 8зети

више речено похране а по неговои самръти, що рече госпога негова госпога Єркна, а по ние самръти трема синовомъ нихъ на трън днеле, ил-и-ль заедно взети или всакомъ на се, када поне свои дио, да мъ се дада. а постави господинъ деспотъ Гюргъ на свомъ записъ, конъ наскъ штави, швакиге записъ своемъ печатъ и белегомъ, за що тко донесе листъ ѿдъ више реченога господина деспота Гюрга с печатю ш-неговемъ белегшмъ, конъ положи на свомъ записъ покладномъ, да мъ се даје, що въде писавати, а да се шни листъ храни до разлога покладънога, и да је веровано, како и записъ швак велики, єрь мъ такенъ чинисмо за неговъ любавъ и нашъ, да цю въхоке взимати, да взима по книгаъ, а записъ да не посила, којеки се, да не загине на дални путь. а сен се пиша ва изабраной полаче и вѣкнице коголюбимаго града Дѣброкника въ лета рожаства христова на .ж. на .кс. мѣсѣца юлия, а повелесмо га печатитъ нашомъ великомъ подъкинѣвку печатъ. а винса Никша Звездникъ логофетъ дѣброкнички по заповеди господства дѣброкничкага. боже помилви га.

† ..... μαρτυρῶν ὑπέγραφα .....
..... ἀποχριστάριοι .....

A tergo: Questa e la scrittura, la qual altre uolte so fatta per la signoria de Ragusa al signor despoto Zorzi per li depositi, che esso signor despoto pose in comun de Ragusa, et de piu doe expeditorie, vna de despoto Lazaro, l'altra de Stiepan suo fradello per el resto delli ditti depositi, el qual hano receuti.

Sigillum pendens civitatis Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 130.

CCCXXXIX. (1442. februario mense).

Amurat II., Turciae imperator. Privilegia Ragusiniis concessa.

И вишки господарь и велики амира сълтанъ Мъратъ бегъ, синъ много нарочитаго и великаго господа амира сълтана Махмутъ бега, заклинамъ се, тако ми кога, ко-је створно небо и землю, и тако ми великаго пророка Махмута, и тако ми .з. мъсафи, що вервимо ми мъсероманіе, и тако ми .ркд. пророкъ божијехъ, и ѡчевъ дашъ и дедовъ

и дъвш8 мою и 8 саблю, чим се ѿпас8ю, и 8 глав8 мою, како
 ѿдъ данашнега дне напрѣда заклехъ се честитом8 кнез8 и
 властеломъ дѣбровъчаншъ, защо честити кнезъ и властеле
 и ѿпкина дѣбровачка послаше на порѣт8 госпоства ми по-
 чтене даре и своје поклисаре, Никол8 де Гоци и ѿ-нимъ
 Пиера де Прѣмо, за то поставиухъ ѿ-ними прав8 вер8 и лю-
 бовь намесн8, и ка сваком8 човек8 и тръговц8 нихъ, тко
 се назове дѣбровчанинъ, виеки виека да мота риечъ и ѿвла
 мон записъ на мане не доинде, що самъ ѿ-нимъ рекао и запи-
 сао, да имъ не ѿчинимъ никоје разъмире или коју чтет8 дѣ-
 бровчник8 или земл-и-мъ или нихъ владаню или нихъ тръ-
 говцемъ или нихъ людемъ или иманю, госпоство ми али
 везнерѣкје ми али ѿдъ мојехъ сѣашь али ѿдъ мојехъ по-
 следњиехъ или ѿдъ кога годе мојега човека, ни ѿдъ кога,
 тко је подъ моје госпоство, или кон ми Ѿарачъ даваю, паче
 нихъ градъ и нихъ владанје стон 8 својехъ законехъ и 8 сло-
 бодахъ, и людје всакога језника по мор8 и по с8х8 да мог8 к
 ѿ-нимъ доходити и стояти и походить како све 8 слободњни
 градъ и 8 владанје негово, да не имају за тон нједњи8 заба-
 вав8 ѿдъ госпоства ми ни ѿдъ кога мојега човека, ни тко
 ми Ѿарачъ дају, и ѿште имъ ѿчини милостъ госпоство ми, да
 тръговци и людје нихъ с тръзи и с иманјемъ нихъ да мог8
 ходити по мор8 и по с8х8 безъ нједње забаве по Натолије, по
 Романије, по в8гарскон и по влашкон земли, по сръблехъ,
 по арбанасехъ, по Босне и по свехъ инехъ мистехъ, землагахъ
 и градовехъ госпоства ми, да не плакаю пѣтемъ ѿдъ својехъ
 тръгъ нједнє царѣкне ни дохотка поснонога, такмо да пла-
 каю, дгје догју с тръгомъ 8 мјесто царства ми, що продад8,
 ѿдъ .р. аспри .в. аспре, каконо је законъ 8 Ендронополю и 8
 Филиппополю и 8 Кратове, ако тръгъ не продад8, да си га по-
 нес8 слободњно, камо имъ драго, не плативъ нједнє царѣкне.
 и ѿште имъ ѿчини милостъ царства ми, за све дѣбогове, које
 имају или ѿдъ ново ѿчине дѣбровчане 8 срѣпскон земли али 8
 в8гарскон али 8 Срѣбрнице, тер имъ дѣожникъ 8 дръ 8
 бања, да се закв8е дѣбровчанинъ самъ трѣти своје дѣожни-
 не, и да м8 се тон плати, а која годе би пра вила мегю м8-
 сломанина и дѣбровчанина, да поид8 прѣдъ кадију, теръ
 како је божје повеленје, такон да им се с8ди. и ѿште имъ

8чини миасть царьство ми: кою где бы пр8 имали д8-
бровъчане мегю собомъ за иманie или за кою сагрех8, да шни
тои мегю собомъ с8де; ако ли ѿдъ нихъ конь 8зице, да понде
предъ кадиу, да имъ кадиа с8ди. и шще имъ госпостко ми
пос8ди, да не б8де прѣзамъ юдном8 за д8гога, н8 истаць,
конь б8де д8ожань, да плат-и-х. и шще имъ 8чини царьство
ми: ако бы 8мръкъ д8бровъчаникъ 8 землю царьства ми, да
ниего имане ни та царь велики ни нєдань мои властелинь
не 8зыме, него да шнои имане вратъ д8бровъчане шпеть 8
Д8бровънинъ. и шще имъ шбетока царьство ми: ако быихъ
имао кою разъмръе с коюмъ господаршмъ источнемъ
или западнемъ или кою где ине землje по мор8 или по с8х8
кога где юзика, да кнезъ и властеле д8бровачци и нихъ
людыe стоять 8 своie словодниe, а тръгови да имъ ходъ
словодно по земляхъ госпоства ми. и шще имъ 8чини ми-
асть царьство ми кнез8 и властелашмъ д8бровъчанишмъ:
тко где бы се за нихъ задно с кономъ злокомъ, тръ имъ
8чинио кою кваръ 8 нихъ р8саг8 и 8 нихъ тръговцехъ или
8 нихъ людехъ или 8 нихъ иманю, толико ближни човекъ
колико да они, конь с8 подъ госпоство-м-и, или конь ми ҳа-
рачъ даю, да имъ чтет8 плати, кою в-и-мъ 8чинио, а ѿдъ
госпоства ми да прѣм8 гниевъ и робство на тъцомъ. а
кнезъ и властеле д8бровачци да допоушаютъ на порть8
царьства ми всако годище поклнсара з даршмъ 8 с8довехъ
сръбрнехъ вредности .ж. д8катъ златехъ, а да почине
бронти ѿдъ данасъ до годища. свенъ моего поклнсара нє-
дань ини човекъ да не пондетъ 8 нихъ градъ, да имъ конь
или закшнъ 8чини, или 8 нихъ владане, лихъ да стою 8
своихъ законехъ и словодниахъ.

Cod. ragus. fol. 55.: Privilegio, che sece Murat beg
turcho a la signoria de Raguxi in MCCCCXLII. freuaro.

CCCXL. 1442. 29. septembris. Na planini па Вијаку
прѣма Brodaru.

Ivanis vojevoda confirmat privilegia Ragusinorum.

† Ек имѣ юца и сина и светошга д8ха аминь. миастью
божьшмъ мин господинъ воевода Иванишъ, много почте-
ношга спомен8тка синъ славношга великошга воеводе Радо-

сава а ѿнъкъ и наследникъ почтеношга споменѹтыа славношга
 господина кнеза Павла Радосавка а синовацъ почтеношга
 споменѹтыа славношга господина воеводиј Петра, и заа то
 ћа, господинъ воевода Иванишъ, даю на видину је всакошмъ
 чловекъ великошмъ и малошмъ, прѣт кога се изнесе сен запи-
 сание наше ѿтворено или прѣд светициемъ господиномъ
 краљемъ Ђурђициемъ или прѣд царемъ турсциемъ или прѣд
 краља босанскога или иношга вошнанина или прѣд госпо-
 дина српскога или латинскога а или ине врсте чловека,
 а, вѣдве ва великој славе је госпоцтвъ и је ине државе
 моихъ родитељ, милостю божију наследникъ кнеза
 Павла и воеводе Петра и господина родитеља ми воеводе Ра-
 досава, и не далече јдь нихъ пыштю паче синъ и синовацъ
 и ѿнъкъ више реченихъ и наследникъ праави истинни јдь
 нихъ крви, повелїциемъ и сјдомъ божимъ пријамше држа-
 ву и ресаагъ је јаке госпоцтва ми, и сијде је госпоцтвъ ро-
 дитељ моихъ више реченихъ, взымајуће и днељеке и дајуће
 и записији властелемъ и сљамъ нашимъ како господинъ
 јесашки и воевода јесагъ, стежникъ моихъ родитељ и пра-
 родитељ више реченихъ, ј-т-ехъ примаје часткъ и славу и
 дари и части велике, тогда приде ва славни двојиљ госпоц-
 тва ми је Борчје племенити мажъ славношга и богољубимо-
 шга града Ђебровника, почтени властелинъ и покландаљ
 Марој Живана Гочетика с почтенији дарми и частми јдь
 реченошга града Ђебровника, кнеза и властеш и все јакије
 Ђебровачке, и ти речени покландаљ јдь наје понска и мно-
 го јаклено проси за всаке законе и слободџине реченошга
 града Ђебровника, кое се имали је повелажући и је записијући
 с нашимъ родитељи и прародитељи славициемъ господиномъ
 са кнезомъ Павломъ, нашимъ дједомъ, и са господиномъ
 воеводомъ Петромъ, стрицемъ ми, и с ошткциемъ родите-
 лемъ нашимъ, господиномъ воеводомъ Радосавомъ, и с на-
 ми, како да висмо имъ и ми по јубицају речени господе на-
 шијехъ родитељ и нимъ потврдили и установили крѣпко
 прѣквијехъ нашихъ слободџине и законе и повеленија и запи-
 сания славношга кнеза Павла и господина воеводе Петра и
 родитеља ми, господина воеводе Радосава, и наше, и го-
 споцтво ми, сличавше и разлињаше нашихъ подобре и раздлже

и приличне и праве прошире, имавше саветъ и циши зговошъ
 са ближиками и са изакраниеми властели госпоцтва ми, ство-
 ри милостъ госпоцтво ми. да е видимо свемъ свиетъ, како
 згора реченошъ градъ Дѣбровникъ, кнезъ и властеломъ и
 всон шпкинѣ дѣбровачко по сиехъ нашихъ листиехъ и по-
 келахъ за нихъ срѣдъчанство потврдили имъ и Становити-
 тисмо все и всякакве повеле и записания више реченіе госпо-
 дѣ, моихъ родителъ, славношга господина кнеза Павла и
 славношга господина воеводиѣ Петра и славношга господина
 воеводиѣ Радосава, и наше, потврдили и Становитиехъ
 жъпъ Конавли и грађа Соколь и Биталии и Цаптатъ и
 Џкошдъ и све, цио Конавламъ пристон, все са всиемъ 8 ви-
 ке вѣкома нимъ и нихъ Ѣстанкъ за бајринъ и за племенитош
 како цио енихъ прѣкѡш било, како се именує 8 записъ, кое
 кнезъ и властеле и вса шпкина дѣбровачка имаю Ѣдъ нашихъ
 родителъ и Ѣдъ мене, господина воеводе Иванаша, и мое
 братне, кнеза Петра и кнеза Николе, и на все више речено и
 записанош, Ѣкѣтовано ѹа господинъ воевода Иванашъ, ми-
 лостю којжемъ, и са изакранеми властели госпоцтва ми и
 брацтва нашега и слагъ, кое именуемо и здола, ротисмо
 се и заклесмо се, напреко кнезъ Ѓестоа Боровиникъ, кнезъ
 Радосава Ѓакомирикъ, кнезъ Трѣдисава Боровиникъ, кнезъ
 Жарко Диничикъ, кнезъ Радој Радосава Владимирика, вое-
 вода Ѓакашникъ Зекаликъ, кнезъ Санко Гашчикъ, кнезъ
 Павквиш Землиникъ, кнезъ Ѓачићна Радосава Ѓакомирика,
 кнезъ Паваш Латничикъ, кнезъ Рѣжиеръ Диничикъ, кнезъ Ра-
 дичъ Ѓтѣпана Чипчика ротисмо се и заклесмо на светошмъ
 євангелю којкемъ и на часношмъ и животворециемъ крѣстъ
 господню реченнемъ кнезъ и властеломъ и всон шпкинѣ вла-
 дѣщаго града Дѣбровника и нихъ Ѣстанкъ ва господа бога
 вседржителя и ва прѣчистъ его когородицъ и ва . д. єван-
 гелисте и ва . в. светехъ апостошь врховиехъ и ва . ти.
 светѣхъ штацъ, иже ссыть на Никию, и ва . б. изакранехъ
 којиухъ и ва все свете иже Ѣдъ века богъ 8годивше, да швои
 наше зговоша писание и Ѣкѣтованіе речено и Ѣкѣтованое кнезъ
 и властеломъ и всон шпкинѣ владѣщаго града Дѣбровника
 и нихъ послѣгнемъ, како згора пише, виеки виекома не имаа
 на мане прити нимъ, ни се ке потворити за ниедиъ стварь

на земли ни за једнога човека волю ни за страх ни за глаго ни се о томј која пра 8чинити. једа ли бисмо мни војвода Иваниш и моја братија, кнез Јевар и кнез Никола, и наше натражне и наши последни што згора речено и писано и јубетовано потворили реченом⁸ кнез⁸ и властелом⁸ и всон јубкин⁸ властелом⁸ дјевровачијем⁸ или на мене принесли кошм⁸ хитростју или лакомостју за чију волју или за страх али за хотение неднога човека на земли, који би могаши бити, тада да смо мни војвода Иваниш и моја братија, кнез Јевар и кнез Никола, и наше натражње и наши последни проклети богољубијем⁸ и сином⁸ и светијем⁸ дјехом⁸ и всеми скртијеми јуда века бог⁸ 8годинији сви више именованеми, и да смо причесни к Иијоде скаришцем⁸, кој продаа сина божјег Исреа на распетије, и к ошнем⁸, кој 8пълах⁸: пропни, пропни, и к ошнем⁸, кој м⁸ кладех⁸ тръновъ вѣнацъ на глав⁸, и да смо се јадреши бoga и ангела на 8мръчи часк на смртни и на данъ сјудни и вере, коју кервемо, и да смо поречени 8 глас⁸ и 8 поченју и 8 правдах⁸ и 8 законех⁸ наших⁸ б8д8кнех⁸ до времень сиех⁸ мег⁸ нашијеми добреми и поченјеми јубкиници, и вазда да смо поречени и потиснити и прогнани. и јще да војвода Иваниш јубетовах се и јубет⁸ кнез⁸ и властелом⁸ дјевровачијем⁸ за моју братију за кнеза Јевра и за кнеза Никола⁸, да када б8д8 дошки на време јуда .дј. годиџа, да б8д8 присегли, какото и ми, кнез⁸ и властелом⁸ дјевровачијем⁸, да б8д8 јдржати все, што се јдржи 8 сеји заапис⁸. и сен се писа и свркши ка лета рожаства христова на .48мв. лјкто, мјесеца септемврија .кд. данъ 8 сјекот⁸, на данъ светога Михоила на планини на Б8јак⁸ прѣма нашем⁸ града⁸ Бродар⁸. а запечатијмо га подвиг⁸ наш⁸ 8чинит⁸ печат⁸. а 8писа дјак⁸ Иван⁸ по заповијди господина ми војводе Иваниша и негове братије, кнеза Јевра и кнеза Никола⁸. и јуда овији више именованеми властеш, кој с⁸ 8писани заклети сије, не памири сије твои кнез⁸ Б8ичија Радосава Б8комирића: на негово сије место закле кнез⁸ Радоје Цапић; и не памири сије твои кнез⁸ Радоје Радосава Владимирића: на негово сије место закле брат⁸ негов⁸ кнез⁸ Јуран.

A tergo: МCCCCXLII. set. XXVIII., priuilegio de
vo. Iuanis, confermo...

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 133.

CCCXLI. (1442) 6950. 25. novembris. U Gorčaneh.

Helene, viduae vojevoda Sandalj, testamentum.

Прѣдъ господина кнеза дѣброкачкога Никшѣ Пѣцика
свиемъ викемъ на пѣоне прѣзъванъ дѣховникъ Никандаръ ста-
рацъ иерусалимски и Иованъ калѣгеръ и Добрѣко Марѣникъ
и свакога ихъ шеоба заклесмо врѣхъ тестамента почтенога
споменутга госпоге Елене бившаго господина војводе
Сандала, кои рекоше Богомъ и дѣшомъ ихъ, да ћвја теста-
ментъ јестъ чинила госпога Елла в свомъ доброму здравју
пѣотю и в свою добрѣ свиестъ, и намъ га прѣдала своимъ
рѣкамъ а подъ свою печать, а хоте, да се изврѣши, шо се
в немъ дрѣжи, кога тестамента јестъ почетакъ ћуди: ва
име ћтца и сина и светаго дѣха, в светло троицѣ аминь.
ми госпога Елена, даши свето почившаго господина кнеза
Лазара, да је вѣа свидѣниe всакомъ, комъ се подоба, а
прѣдъ кога се сен писане извнесе ћгледати, како по мило-
сти кожен и сина ли господина војводе Степана сатворѣ ми
милостъ, и да ми свою рѣнеч, кади се са мною стала в Гор-
чанехъ, шо роде книжъ каде ћда ћчила ћд имана мојега, да
м-је тврђо и непополнимо ћд њега и његове дичице. саде
и речена госпога Елена чиню рѣчъ за живота в мојен добрени
свиести, в моки, ако ми се прѣчила самрт, да вѣме
господинъ војвода Степанъ више две свите в Никшѣ Тамарѣка,
и шо је кванташь златомъ фигуранъ, да је господинъ војводи
Степанъ и прѣгла вела и пег цатъ дѣкатъ, кои са в Акшѣ
Палтиновика, такои в добитијемъ, како греди; а плацъ в
кисераш, ако је милостъ господина војводе, да се да го-
споге Елена војводине, и ћи ћглавије моје с каменјемъ и са
кисераш и ћботци велници; и Владисавъ да се да роменча
сркеријна позлакена и прѣстенъ с очемъ змаевемъ и моци
свете, шо са прѣ ми; и господичне Каталене ћботци мали
и латца злата; и Годоре мојен виначије да се да појасацъ на
плавњон тканије и прѣстен, в комъ је ками сафиник и једанъ

виличашаць; а юстали пристенци и кръгла мала кнезъ Блатъкъ; а сръбъни сяди, кон съ 8 колчии, зделе и лехари, и що је цркве светаго Георгија и нове цркве пристенон когородици да се ѡдлачи; а ино да взъмте господинъ воевода, да м-и-х плати, цю въде право, да ми се покръже црква, коју самъ 8чинила за моя гръбъ; а икона злата, која је 8 колчии, како самъ записала є властели, тако и да въде сестръ ми госпоге Деспине: ако ли ви се Деспине самрътъ пръвчила, да въде тази икона госпоге Елене воеводине; и що е тиесъща дѣкатъ, молю и заклинамъ господина ми и сина воеводъ, да м-и-х дада госпоге Елене, да ѹна с моемъ дѣховъникъ подели за мою дѣшъ, напръво ѡд нињъ да се да госпоге Деспине .с. дѣкатъ, да ми се пою летъръдие и постанио, и да се днеанъ милостина; и цркве светаго Георгија 8 Горице дадохъ шалово кѣпивъ за .с. дѣкатъ, да се покръже црква; и ѹщие да имъ се да за мансторе .л. дѣкатъ; и ѹванъ челядъ, која је сада пръ мни, кон ви се пръвчили на самръти мои, да се дастъ дѣховъникъ моемъ старъцъ ѹрозволимскому Никандру .п. дѣкатъ и калъгеръ Йованъ .м. дѣкатъ и Бокосавъ Тамаръкю .м. дѣкатъ и попъ Теодосио .к. дѣкатъ и Ачице .к. дѣкатъ и владикамъ Ръже и синъ ион .л. дѣкатъ и Каталени, дащери Николене, .л. дѣкатъ, и Добърко, ако ви се таданъ пръмерило на самръти мои, да мъ се да дѣкатъ .л.; и коју се згоде на самръти мои девоине, да имъ се да пръника, колико се може, з говоромъ, како да се 8доме; а юстала челядъ да се помилвие з договоромъ, колико се 8зможе; а що е посталено 8 тръгъ 8 Лавра Шиговика 8 Баръ ше-с-атъ дѣкатъ, тизи дѣкати да стоје цркви новон 8 Горици, що самъ 8чинила я пристенон когородици мои гръбъ, и по менъ и да има црква добит ѡдъ тиехеи дѣкатъ, чимъ се ѿкъръмлати; и виногради, кон съ 8 Сѣсехъ, що самъ 8чинила, и с црквишъ светаго Георгија заменила и 8такмила, виногради и ниве и маслице 8 Баръ и солила, тои да ми господинъ воевода потвърди цркви реченон, а по мои самръти да въде томъни ктиторъ и ѿкъръмителъ моя 8н8ка госпога Елена воеводина и нињъ кнезъ Владисавъ, или

би никакъ госпоцтво или чије ино, шни ѿ поп(е)ченію да имѣть, и на мои самрты ако се би кон сѣди швръли срѣбръни, да взъме госпога Елена и Владисавъ, и що им се свиди юд нихъ, да поставе 8 црквъ новъ, на нихъ расажденіе да вѣде, що би кон недостатакъ цркви, а шни тиемъ направе; а що би које покѣкъе било или книге или що любо ино, да је прложи швдѣ цркве, где що прѣстон; а що мнъ си рекаль Бони по старцѣ Радинѣ 8 свѣто трѣнци цркви корѣчанске, що кѣ госпоствъ ви дати, що ли комъ иномъ, да пишъ и ши-меню, да шво, що мнъ мон самисао прынесе, вога моле се и прѣчистъ богоородицѣ 8 имѣ нихъ, и 8писахъ са рѣкамъ дѣховнаго мнъ штца старца Никандра юрѣзалимца, що кѣ бити госпоствъ ти иниемъ твоемъ и дѣши нашон, а једнако је все божије и твоје, и 8 твою кѣкю прѣходи и на слѣжев дѣши нашон; да заклинамъ теге, господина и сина мнъ безъ грѣха воеводѣ Степана, ва свѣтъю тронцѣ јединосѣрѣю и нераздѣлимъ и ва страшан сѣдѣ ватораго пришествија сина божија, егда прѣдетъ вазъдати комѣждѣ по дѣламъ его, такожде и мою 8н8къ, говорю Еленѣ, заклинамъ, како шво моије писаніе не потворьти и-и-хъ паки на маніе прѣнести, не все да врѣшите и исплѣните за живота нашего и по самрты нашон; и ѡце: аще би кон недостатци наши били, що би подобало, попеките ѿ насъ и нашон дѣши, да ви својемъ благомъ поболете и исп(а)льните ѿ насъ и ѿ нашон дѣши, еркъ мнъ самрт и животъ 8 ваше рѣке прѣлагамо и прѣдѣ вогомъ. писа се сен писаніе вѣ лѣтъ .хѣцн., а рожаства христова .дѣмв.. лѣто, мѣсца ноемврија .кѣ. дњи 8 Гоѓчанехъ.

..... sub die VIII. aprilis 1443 apparent restituti ducati aurei mille alias depositati per dictam dominam Jelam in commune Ragusii et etiam una inchoreta auro ornata cum perlis et margaritis alias depositata in commune Ragusii et missa per dictam dominam Jelam domine Despine sue sorori in suo testamento.

Ex apographo originalis, quod est apud tribunal Ragusii: Ad annos 1437—1445. fol. 151. b. Nobiscum communicavit J. Kukuljević.

CCCXLII. 1442. 10. decembris. Bagusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Theodora, conjugi Radosavi Pavlović, promittunt se eam in urbem suam recepturos et depositum accepturos esse et servaturos.

О величина сило.... светаго духа, божје славими въ тръонце, въ штици же рекс и сина и въ светимъ деси, прѣсвѧта траци, слава тебе, иже въ име твоє въсе врьшимо и токою въздръжимо и правимо мисто штачества нашего, богољубими и имъ намъ даровани градъ Дѣкревникъ, ѿ свемъ прѣсвѣтѣ тръонцѣ славеши ми кнезъ, властеле и вса шпкина богољубимаго града Дѣкревника дајемо виденіе всакомъ човекѣ маломъ и великому, тко види сань нашъ листъ отворенъ а с нашимъ вероканшикомъ законишъ висѣкши печатю, да прѣмисмо и чинимо вси викемъ кнезъ, властеле и вса шпкина града Дѣкревника доброполно и свесрѣдно правемъ и срѣчанемъ хотеніемъ прѣкасмо ми кнезъ, властеле и вса шпкина дѣкревачка швемъ шкеташъ, како в семъ записѣ доле ниже пише, шкетовасмо много поченога госпога Тодоре, вившони госпога много поченога и гласитога споменѣтия господина Радосава Павловика, вившаго великаго воинде краљевства босанскога; госпога Тодора, видѣке и на друго размышилаке, јеръ в семъ жити разѣлике и ненадне тешкоке згагаю се, много билиено и доброполно проси ѡдь насъ ѡдь кнеза и властео и все шпкине дѣкревачке швѣ нашъ веровани и непоречени шкетъ, ми кнезъ, властеле и вса шпкина града Дѣкревника много милоство и свесрѣдно прѣкасмо и ѡфано тиѣмъ шкеташъ, и такои шкетовасмо много поченоги госпоге Тодоре: ако би се згодила некоја тешкота в граду и в рѣагахъ, јца божје не дан, госпоге Тодоре којемъ годе звѣрокашъ ѡдь које годе стране коном ли годе стварю, да дроге госпога Тодора в наш градъ Дѣкревникъ, да ми кнезъ, властеле и вса шпкина дѣкревачка имамо в наш градъ ѡфандо прѣкати и свесрѣдно сакости ода сваке тешкоке, која б-и-м се згодила, и ѡдь које бисмо ми могли и всакашъ поченомъ и подобнишъ помоеку помохи; када ли би се згодило, шкетъ изъ нашего града Дѣкревника поки, прѣставше, ко-

лико нон врѣме.... звіє, да (си) вѣде госпога Тодора волна
 поги камо и си годе, а с нашемъ поченіемъ, какою је
 почене и достопно. и ѿцк ѿгетовасмо ми кнезъ, властеле
 и все шкина дѣбровачка много поченен гospоге Тодоре, да
 које дѣкате или динаре или срѣбрю волна коју годе коморѣ хотела
 поставити 8 нашк комѣнъ, да ихъ имамо прѣмити и
 сакаюсти, за колико вѣде више рече поставиша..
 гospога Тодора, 8 нашемъ комѣнъ дрѣжати; кади ли ви хотела
 кон дилк ѿдъ својехъ реченехъ постави 8 знатиши даи све
 мистиши, про ки поставила, да је волна зети, или ки све
 или кон дно, како се више пише, и ѿпеть стакити. а такои
 наимъ гospога Тодора ѿгетова, да се ѿва више речена поста-
 ва на конь прѣминистиа гospоге Тодоре, колико ки се нашло
 постаке 8 нашк комѣнъ, да се да гospодинъ конде Иванишъ,
 када хотеть вѣде зети; ако (ли) ки се и гospодинъ конде
 Иванишъ згодило прѣминити, а наш(ла се) више речена по-
 става 8 нашемъ комѣнъ, тада да се има подати неговъ
 ближнешъ натрѣшю, кон вѣде иихъ гospоство наследовати. и на ѿво на све кише писано и ѿгетовано ми кнезъ, властеле
 и все шкина воголюбимаго града дѣбровника нашего напрѣво
 Марѣнъ Растикъ, Марктоло Биничланкъ, Йндрага Циг-
 ланкъ, Томко Соръгочекикъ, Жѣхъ Гочетникъ, Мар...
 Жиевникъ, Стипко Жамановикъ, Жонко Каликевикъ, (Ник-
 ша) Менчетникъ, Блахъша Грашетникъ, Михо Бчинчикъ,
 Живанъ Тамарикъ, Никша Пцикъ, Марктоло Жамановикъ,
 Битко Растикъ, Жеко Биникъ, Нирко Биникъ, Марѣнъ
 Рафана(овикъ), Жеко Цигланкъ, Жѣхъ Каѣжикъ, Иковъ
 Тамарикъ, Бенко Гндишланкъ, Марѣнъ Растикъ, Никша Ка-
 ёжикъ, Жианъ Биникъ, Живанъ Менчетникъ, Паоко П-
 цикъ, Йндришко Бобалевикъ, Дамкланъ Менчетникъ, Димко
 Грашетникъ, Жонко Градникъ, Мароје ма. Биникъ, Иковъ
 Соръгочекикъ, Дамкланъ и Паскоје Соръгочевикъ, Никша
 (Сим)ковикъ, Жишида Жиевникъ, Жонко Црѣникъ, Мароје
 Живановикъ, Никша Баожеликъ, Ниша Каѣжикъ. и на све
 више писано јотисмо се и заклесмо гospоге Тодоре, да ѿво
 наше записаи на мене не донде. а сен се писа въ изавраной
 полаче и венцице воголюбимаго нашего града дѣбровника
 рожаства христова на .чвмв. лѣто на .т. мисеца декобра.

Cod. ragus. fol. 107. b.: MCCCCXLII. die X. decembrio, priuilegio per la signoria de Raguxi a dona Tadora de Radosau Paulouich.

CCCXLIII. 1442. 10. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii filiis Radosavi Pavlović, vojevoda Ivanis et comitibus Petro et Nicolao quaedam jura concedunt.

БЕЛКОМОШНА СИЛО ПРѢСВЕТАГО ДСХА, СЛАВНИМ БОЖЕ ВЪ ТРКИЦЕ, ИТЦИ ЖЕ РЕКС И СИНА И ВЪ СВѢКЛИ ДСЕИ, ПРѢСВЕТА ТРКИЦЕ, СЛАВА ТЕБЕ, ИЖЕ ВА ИМЕ ТВОЈЕ ВСЕ ВРКШИМО И ТОВОЮ ЗДРВЖИМО И ПРАВИМО МИСТО ЈТАЧАСТВИЈА НАШЕГО, КОГОЛЮБИМИ И НИМЪ НАМЪ ДАРОВАНІ ГРАДЪ ДВЕРОВНИКЪ, И СВЕМЪ ПРѢСВЕТСТВУ ТРКИЦУ СЛАВЕЦІ АЗЬ МИ КНЕЗЪ, ВЛАСТЕЛЕ И ВСА ЈПКИНА ГРАДА ДВЕРОВНИКА ДАМО ВИДНЕТИ ВСАКОМЪ ЧЛОВЕКС ЖИВОМЪ НА ЗЕМЛІ, ПРѢКІДКЪ КОЈЕГА ГОДЕ ГОСПОДАРА ВОЛА КОЈ ГОДЕ ВРКСТЕ ЧЛОВЕКА ЈВКЪ НАШЪ ЈТВОРЕНЪ ЛИСТЪ С НАШОМЪ ПЕЧАТЮ ВЕРОВАНИМЪ ЗАКОНИТОМЪ ПРѢДЕ, И ТКО ГОДЕ ЈВКЪ НАШЪ ЈВЕТЪ ЧСІЕ, КАКО ГОСПОДИНЪ ВОНДА ИВАНИШЪ И КНЕЗЪ ПЕТРЪ И КНЕЗЪ НИКОЛА, СИНОВЕ МНОГО ПОЧТЕНОГА СПОМЕНСТВЈА СЛАВНОГА ГОСПОДИНА РАДОСАВА ПАВЛОВИЋА, БИВШАГО ВЕЛИКАГО ВОИДЕ КРАЛЕВЈСТВА БОСАНСКОГА, ДОСЛАШЕ К НАМЪ ВЪ СЛАВНИ ГРАДЪ ДВЕРОВНИКЪ КА МНОГО ПОЧТЕНОМЪ КНЕЗСИ ВЛАСТЕЛШМЪ И СВОИ ЈПКИНИ ГРАДА ДВЕРОВНИКА СВОЈЕ ПОКАНСАРЕ А НА ИМЕ ПОЧТЕНЕ МЖИ КНЕЗА РВЖИЈЕ ДИВЧИЋА И СВОГА ЈПКИНА ИВАНА ДИНАКА СА МНОГО ПОЧТЕНЕМЪ И СКЕСРКЧАНЕМЪ ВЕСНЕДАМИ НА ПОТВРДЖЕНИЈЕ ПОЧТЕНОГА И ЈФАНОГА МИРА И СКЕСРКЧАНЕ И ПОЧТЕНЕ ПРѢКАЗНИ, И МИ КНЕЗЪ, ВЛАСТЕЛЕ И ВСА ЈПКИНА КОГОЛЮБИМАГО ГРАДА ДВЕРОВНИКА ЛЮБИМО, СЛИШАСМО И ВСЕСРКДНО ПРѢКАСМО МНОГО ПОЧТЕНС ВЕСНЕДС РЕЧЕНЕХЪ ГОСПОДИНА ВОНДЕ ИВАНИША И КНЕЗА ПЕТРА И КНЕЗА НИКОЛЕ ПО РЕЧЕНЕХЪ ПОКАНСАРЕХЪ, И СМИСЛЕНЪ И СМОТРѢКЪ СТАРС ЛЮБАВЪ И СВѢМЪ СЛАТКС И МНОГО ПОЧТЕНС ПРѢКАЗАНЪ, КОЈ СЕ СВАКО ВРКМЕ ИМАО К НАМЪ И ПОЧТЕНЕМЪ ДНЕЛИ И СК ТВОРШМЪ ПОКАЗОВАЉ СЛАВНО СПОМЕНСТВЈЕ ГОСПОДИНА КНЕЗА ПАВЛА РАДЕНОВИЋА К НАМЪ И К НАШЕМЪ ТРГГОВЦЕМЪ И КА СКАШМЪ НАШЕМЪ, ТАКОЖДЕ ПОЧТЕНО СПОМЕНСТВЈЕ ГОСПОДИНА ВОНДЕ ПЕТРА, ТАКОЖДЕ СЛАВНИ И МНОГО ПОЧТЕНО СПОМЕНСТВЈЕ ГОСПОДИНА ВОНДЕ РАДОСАВА И НЕГА СИНОВЕ ГО-

сподина вонде Иваниша и кнеза Петра и кнеза Николе има-
смо единство дъшно въки и зговоръ по добршмъ много по-
чтеншмъ нашемъ щбичаю, и всесръдно и доброволно прѣка-
смо ми кнезъ, властеле и вся юпкина града Дѣбровника са
милосрѣднелъ реченога господина вонде Иваниша и кнеза
Петра и кнеза Николе и иихъ натражиѣ вѣки въка сеи за
вратю и сръчане прѣатели, и добръ сръчанъ прѣказанъ ста-
ръ потврѣдисмо, и новъ ѿтъ села напрѣда крѣписмо безъ
поречена, како 8 ѿкотен иже писаню пише, всесрѣдо и
циело потврѣдисмо и 8креписмо все записе и повелю, и
како се 8дръжи 8 записехъ и повелахъ, које смо 8чинили
и записали з господиномъ и родителъ реченога господина
вонде Иваниша и кнеза Петра и кнеза Николе, з госпо-
диншмъ кнезшмъ Павашмъ и з господиншмъ вондшмъ Пе-
тршмъ и з господиншмъ воеводшмъ Радосавшмъ и з го-
сподиншмъ вондшмъ Иванишемъ и кнезшмъ Петрушмъ и
кнезшмъ Николашмъ до данашнега дне, како се потврѣди-
швемъ новемъ записомъ нашемъ въки въкома безъ поречена
нимъ и иихъ последнимъ, еркъ и господинъ вонда Ива-
нишъ и кнезъ Петъръ и кнезъ Никола и са избранели вла-
стели госпства имъ наимъ покрѣпише и 8тврѣдише своемъ
новемъ много поченіемъ записаніемъ безъ поречена все за-
писе и повеле, кое смо имали з господиншмъ кнезшмъ Пав-
ашмъ и з господиномъ вондшмъ Петрушмъ и з господиншмъ
воеводшмъ Радосавшмъ и са господиномъ воеводшмъ Ива-
нишемъ. и ѿтъ ми кнезъ, властеле и вся юпкина дѣбровачка
щбетовасмо се, и всесрѣдно и доброволно са любавю прѣка-
смо реченомъ господинъ вонде Иванишъ и кнезъ Петъръ и
кнезъ Николе и иихъ ѿстанкъ, да иихъ имамо чвати ѿда
свакога непрѣателя иихъ, како које годе наскъ, ѿдъ кога
ми можемо; и ако би се згодила која тешкота с које годе
страни, да стонмо ѿ ние и ѿ иихъ напрѣдакъ, како за кога
годе наскъ. еда ли би се згодило тон врѣме, теркъ пошло го-
сподинъ вонда Иванишъ или кнезъ Петъръ или кнезъ Никола
8 дѣбровникъ, да въде 8 вонде Иванишъ или 8 кнезъ Петъръ
или 8 кнезъ Николе кнезъ и властелинъ венникъ и съдъя, како
8 коли годе наскъ властеле(хъ) дѣбровачецъ, драго на (дѣ-
сете), како се 8дръжи 8 прѣвехъ записехъ. ми кнезъ, вла-

СТЕЛЕ И ВСА ШПКИНА ГРАДА ДВОРЦВНИКА ШВЕТОВАСМО ГОСПОДИНВ
 ВОНДЕ ИВАНИШ И КНЕЗШ ПЕТРШ И КНЕЗШ НИКОЛЕ, АКО БИ СЕ ПО
 КИМЬ ВРѢМЕНШ КАДА ЗГОДИЛО, ТЕРК СЕ НАШЛИ НА МОРШ ГОСПО-
 ДИНЬ ВОИДА ИВАНИШЬ ИЛИ КНЕЗЬ ПЕТРЬ ИЛИ КНЕЗЬ НИКОЛА
 КО(И)МЬ ГОДЕ ВЗРОКИМЬ, ДА ИХЬ ИМАМО ВЗЕТИ 8 НАШЕХЬ
 ДРѢВЕХЬ, ДГНЕ МИ МОЖЕМО, НА НАШШ СПЕИЗШ И ТРѢКАЕНИЕ И
 ПРѢВЕСТИ К СЕБЕ 8 ДВОРЦВНИКЬ И НЕ ДА (ТИ ИХЬ) НИКОМШ ИХЬ
 НЕПРѢКАТЕЛЮ НИ ЗА ЕДНО БЛАГО НИ ЗА СТРАХЬ, КАКОТО СЕ И 8
 ПРѢВЕХЬ НАШЕХЬ ЗАПИСЕХЬ ЗДРѢЖИ ПАЧЕ ЗА НІЕ СТАТИ НА СВ(А-
 КОГА) ГОСПОДАРА ДВОРШ КРАЛЕВЬ И КМЕТИ ВГАРКЕЦЕХЬ И САМИ
 СО(БОЮ) И ПОКАНСАРИ НАШЕМИ КАКО ЗА КОГА ГОДЕ НАСК. И ШЦК
 МИ КНЕЗЬ, ВЛАСТЕЛЕ И ВСА ШПКИНА ДВОРОВАЧКА ДА(СМО) И ПО-
 ТВРѢДИСМО ГОСПОДИНВ ВОНДЕ ИВАНИШ И КНЕЗШ ПЕТРШ И КНЕЗШ
 НИКОЛЕ ПОЛАЧШ, КОЈ јЕ БИЛА ДАНА ГОСПОДИНВ ВОДЕ РАДОСАВ
 ..... РОДИТЕЛЮ, ИМЬ И ИХЬ ШТАНКШ И НАТРАШКШ ДА НИ-
 ГДАРЬ НА МАНЕ НЕ МОЖЕ ВРѢТИ НИ СЕ ИЗЬ ИХЬ РВКШ ИЗЕТИ НИ
 ЗА ЕДАНК ..... СЕГАН СВКТА ВККИ ВККОМА: АКО ЛИ БИ ХОТИО
 ГОСПОДИНЬ ВОИДА ИВАНИШЬ И КНЕЗЬ ПЕТРЬ И КНЕЗЬ НИКОЛА И
 ИХЬ НАТРѢЖАКЬ ШВШИ РЕЧЕНШ ПОЛАЧШ (КОМШ) ДВОРЦВЧАНИШ
 ПРѢДАТИ, ДАРОВАТИ, ЗАЛОЖТИ, ДА С8 ВОЛНИ ..... ЗАВРА-
 НЕНО НИКОМШРЬ ДВОРЦВЧАНИШ, КАКО СЕ 8 ПРѢДИХЬ .....
 ЗДРѢЖИ. И ШЦК МИ КНЕЗЬ, ВЛАСТЕЛЕ И ВСА ШПКИНА ДВОРОВАЧКА
 ПОТВРѢДИСМО ИМЬ ДАКАТИ .Б. САТЪ ПЕРКПЕРИ ГОСПОДИНВ ВОН-
 ДЕ ИВАНИШ И .... НАТРѢШКШ ПРАВОМШ И ПОЧТЕНОМШ ИХЬ
 СРѢЦА ДА ДАЕМО НА СВАКО ГОДИШЕ .Б. САТЪ ПЕРКПЕРИ ДИ-
 НАРИ ДВОРОВАЧЦЕХЬ ВККИ ВКК..., ДА ШВШИ РЕЧЕНИ ДИНАРИ (НИ-
 ГДАРЬ) НЕ ИМАЮ НА МАНЕ ДОНТИ НИ СЕ ИЗ ИХЬ РВКШ ИЗЕТИ НИ
 ЗА ЕДАНК (ВЗРОК) СЕГАН СВКЈА, КАКО СЕ ЗДРѢЖИ 8 ПРѢВЕХЬ
 ЗАПИСЕХЬ, КОЈ ИМАЮ (ШТК ГОСПОСТКА) НАШЕГА. А ТОИ ДА ДАЕ-
 МО ЗА ДОХОДАКЬ КОНАКАОСКИ ЏДК ПОЉ Ж8ПЕ, ЏВОДА И ЏАПТАТА.
 АКО ЛИ БИ СЕ, ЦРА ВОГК НЕ ДАН, КАДА КОЈА РАТЬ ЗГОДИЛА С КОЈ
 ГОДЕ СТРАНЕ ЏДК КОЕГА ГОДЕ ГОСПОДИНА, ЗА КОЛИКО БИ КАДА
 РАТЬ ТРѢ(ПИЛА), ДА ЗА ТОЛКОН ВРѢМЕ НЕ ИМАМО ДАВАТИ ШНЕН
 .Б. САТЪ ПЕРК(ПЕРИ): КОЛИКО КРАТК ЛИ БИ РАТЬ ПРѢСТАЛА, ДА
 ИМАМО ДАВАТИ И ПЛАКАТИ, КАКО СЕ ВИШЕ ПИШЕ, ВККИ ВККОМА
 РЕЧЕНОМШ ГОСПОДИНВ ИВАНИШ И КНЕЗШ ПЕТРШ И КНЕЗШ НИКОЛЕ
 И ИХЬ НАТРѢШКШ, КАКО СЕ 8 ПРѢВЕХЬ ЗАПИСЕХЬ ЗДРѢЖИ. И
 ШЦК ШВЕТОВАСМО МИ КНЕЗК И ВЛАСТЕЛЕ И ВСА ШПКИНА ГРАДА

Дѣбрѣвника реченомъ господинъ вондѣ Иванишъ и кнезъ Петръ и кнезъ Николе и ихъ натрашкъ, када хотеть въдѣ поставити съ нашемъ комѣнѣ съ ко годѣ врѣме до . Г. тисѣкъ дѣкатъ златехъ, да имамо ми кнезъ, властеле и все ѿпкина дѣбровачка съ нашъ комѣнѣ прѣкати, и да имъ имамо давати ѿдѣ швѣхъ реченехъ дѣкатъ на свако годище . Е. по кен-тенаць, докле гдѣ въдѣ дрѣжати съ нашемъ комѣнѣ, како се дрѣжи съ прѣвехъ записехъ и повелахъ, које имаю ѿдѣ нашего госпоства, када гдѣ въдѣ съ нашемъ комѣнѣ такови дѣкати на тви плакю, кои би стояли волни взымати и ѿпеть ставити ко-и-мъ годи днѣль ѿдѣ ихъ все на ихъ волю ѿдѣ тежъ реченехъ дѣкатъ господинъ вонда Иванишъ и кнезъ Петръ и кнезъ Никола и ихъ натрѣжие; и када би хотели взымати, да намъ дадѣ знати прѣ тога на . В. мисеца, и ми кнезъ, властеле и все ѿпкина града дѣбрѣвника ѿкето-васмо господинъ вондѣ Иванишъ и кнезъ Петръ и кнезъ Николе и ихъ натрѣшкъ за днѣле конавласке, које имъ дасмо и даровасмо вѣка вѣка, . Д. днѣле землје и три чести петога дила, и да је волник господинъ вонда Иванишъ и кнезъ Петръ и кнезъ Никола и ихъ натрѣжакъ вазда продати и дарѣвати комѣ имъ гдѣ дѣбровчанинъ ѿкен днѣле землје, кое имъ дасмо съ Конавлахъ, какото се дрѣжи съ прѣвехъ записехъ, које имаю ѿдѣ нашего госпоства. и ако ли би тко намъ кнезъ и властелашъ и ѿпкини дѣбровачки не верс или квакъ вчинио, да господинъ вонда Иванишъ и кнезъ Петръ и кнезъ Никола да га тераю, какото и ми, да га не дрѣже съ ѿномъ рѣсагъ. и на ѿво на све више писано, речено и ѿкето-вано на ми, кнезашъ, властели и всимъ ѿпкинашъ воголю-бимаго града дѣбрѣвника, кнезъ дѣбровачки Матко Гра-динъ и са извакранеми властели виека нашего напрѣко Мар-инъ Растикъ, Марктоло Бенчаликъ, Андреја Цигаликъ, Томко Соркгочекикъ, Жахо Гочетикъ, Марѣкъ Жнењикъ, Стипко Жамановикъ, Жонко Каликеникъ, Никша Менче-тикъ, Блахша Грѣкетикъ, Михо Бчиничикъ, Живанъ Го-четикъ, Никша Пѣцикъ, Марктоло Жамановикъ, Битко Растикъ, Жонко Бчиникъ, Нирко Бчиникъ, Марѣкъ Рафаил-овикъ, Жонко Црѣвикъ Живко Цигаликъ, Жахо Кабжикъ, Јаковъ Тамарикъ, Бенко Гѣндѣликъ, Марѣкъ Растикъ.

Никша Кабжикъ, Жупанъ Биникъ, Живанъ Менчетикъ,
Паоко Пицникъ, Індрешко Бобалевикъ, Дамланъ Менчетикъ,
Димко Грбетикъ, Мароје Живановикъ, Никша... Кабжикъ,
Никша Баожеликъ, Жонко Градикъ, Мароје мл. Биникъ,
Дамланъ Сорьгочевикъ, Јковъ Сорьгочевикъ, Паскоје
Сорьгочевикъ, Никша Семковикъ, Жижмјда Жаневикъ ро-
тисмо се и заклесмо на светомъ евангелю божијемъ и на час-
нишмъ и животворецијемъ кржж8 господин8 реченој8 господин8
воиде Иваниш8 и кнез8 Петр8 и кнез8 Николи и нихъ натрши-
к8 въ господина бога вседајжитела и въ прѣчиств8 его бо-
городиц8 и въ .д. евангелисте и въ .вт. светехъ врховнехъ
апостоль и въ .б. изавранехъ божијехъ и въ све свете иже јдь
вика бог8 Згодившијемъ, да јвон згора наше писанје и јве-
тованје речено и чинено господин8 воиде Иваниш8 и негове
братје кнез8 Петр8 и кнез8 Николе и нихъ штанк8 и племен8,
како кркв подаје, како згора пише, вики викома не има на
мане прѣти ни се поткръть за нједн8 стварь на земли ни за
кога человека волю ни за страхъ ни за благо ни се ј се ј тој
која парњка чинити. јда ли јсмо ми кнезъ, властеле и
вса јпкина дјбровачка јкои згора речено и јветовано по-
твърили реченој8 господин8 воиде Иваниш8 и кнез8 Петр8 и
кнез8 Николе или на мане прѣнесли комъ хитростю или ла-
комостю за чију волю или за страхъ или за хотенје неднога
човека на земли, тада да смо ми кнезъ, властеле и вса јп-
кина града дјбровника проклети богомъ живемъ јтцемъ,
синишмъ и светемъ дјхомъ и свеми свьтыни јдь вика бог8
Згодившимъ више именованеми, и да смо прѣкћени к Юди
скарнотцком8, кој прода сина божја на распетје, и к онемъ,
кој јпах8: пропни, пропни, и к онемъ, кој м8 кладеј8
трењновъ венацъ на глај8, да паде кркв на нихъ и на чедеј8
нихъ, и да смо (се) јдрекли кога и ангела на дань сјдни и
вере, коју вербјемо, и да смо поречени ј глас8 и ј почтеню и ј
правдахъ и ј законехъ нашехъ вјд8кихъ до врѣмень сиехъ
мегу всакијми докрѣми и почтеними и гласитими градами
и јпкинами. и сен записанје изврши се въ лѣто рожаства
Христова на .ч8мв. лѣтъ, на .т. декенъбра. писано ја иза-
враној полаче и векнице богољубимаго града дјбровника. и
за векју тврѓак8 сегај записа повелесмо га подъвис8ку наш8

законъ вѣрованъ великии печать. а вписа вѣровани логофетъ Никола Звездикъ по заповѣди госпоства дѣбровачкаго.

Cod. ragus. fol. 105. a.: MCCCCXLII. die 10. decembrio, privilegio per la signoria de Raguxi a voiuoda Iuanis e a soi fradeli de Radosau Paulouich, confermando tute le schriture.

CCCXLIV. 1443. 1. aprilis. У Клјући.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, uxor ejus Helena et filius Vladisav fatentur se accepisse ea, quaе Helena, uxor vojevodaе Sandalj, iis reliquerat.

† Ми господник Стѣпанъ, милостю божиимъ велики воевода рѣсага босанскага и къ томъ, и ми госпоа Елена, више реченога господина воеводе Стѣпана а кѣи почтенога споменутыа господина Ђаше, и ю кнезъ Владисавъ, синъ више реченога господина воеводе Стѣпана, даemo на видѣнїе всакомъ, комъ се достон, или прѣкъ-кога се нѣкнесе синъ нашъ записъ штворенъ шгледати, а подъ нашъ законъ висѣхъ печать, како примисмо ѡдь много почтенога кнеза и властеъ дѣбровачкѣ по нашемъ славѣ и днѧкъ по Радивою Шиглици съ нашиемъ листомъ вѣрованіемъ, цио намъ шпорчи и шегави по себи на смрти госпоа Елена и вписа з добромъ свѣтстю свою напоконъ рѣкъ въ тестаментъ, каконо е по закону свѣтствно и ш-не печатью писана ѡдь рѣке нее дѣховника Никандра старца єрвасалимскага, како смо рекли згора, ере примисмо ми господник воевода Стѣпанъ и ю госпоа Елена и ю кнезъ Владисавъ вѣсъ покладъ, цио е била положила речена госпоа Елена въ комѹдъ дѣбровачкы въ сѣдовиехъ срекрѣниехъ и вѣботцѣхъ златиехъ и въ поясиехъ и въ прѣстениехъ и въ велициехъ и вглављу или въ чемъ въ иномъ, све на вѣно примисмо и тисѣхъ дѣкатъ златѣхъ, и нищо вѣже не шета въ комѹдъ дѣбровачкы ѡдь постава госпоа Еле, ере ни све даše циелоквно, каконо е и поставлено, и за то имъ вчинисмо ѿви записъ за вѣже вѣровано подъ нашъ висѣхъ печать, ројства христова .ч. и .в. и .м. и .г. лѣто, мѣсца априла прѣви дань, въ Казачъ. писано по заповиеди господина воеводе Стѣпана и госпоа Елена и кнеза Владисава воеводића, како се и више пише. писа Бѣкша днѧкъ.

A tergo: MCCCCXLIII. die 1. aprilis, priuilegio,
como voiuoda Stepan e domina Jelena sua mogle e conte
Vladisau confesorno auer receuudo li depoxiti tuti de li
duchati de domina Jella e de le arçentiere.

Sigillum pendens. Origin. membran. iu c. r. archivio
Viennae. Спомен. 134.

CCCXLV. 1443. 22. junii. Sutiska.

Stephanus Tvrtnko Tvrtnković, Bosnae rex, duos viros
mittit, qui depositam apud Ragusinos pecuniam poscant.

† Милостию божијашк ми господинъ Щефанъ Твртко
Твртковић, краљ босански и к томъ, нашимъ дразимъ
и сркчанимъ пријателемъ, кнезу и властеломъ и всији јпћини
почтенога града Дубровника, наши драги пријатеље, ви до-
врно знате за таи посаши за твој сребро, кое самъ је васъ по-
ставио је постави по слави нашемъ, по кнезу Јорку Ратко-
вићу, па ви знате по томъ тогаи, с коимъ посломъ досилахъ
до васъ слугу и коморника нашега, кнеза Рестоћа, и како је
наредио с вами за книгу, и коју печатъ имате на томен
запису, и који вамъ је мон пристенакъ казао: да што самъ
на јман јвнти, који сте јндан с њима Рестоћемъ наредили, послаш
к замку нашега прокоратра, кнеза Мароћа Растића, и негова
сина Михоча с тимије нашимъ јтворенимъ листомъ подъ
нашомъ кированомъ печатку и с тимије книгомъ, ти по-
стави, твој сребро, все липо купно или купе на дјекатићу
проминешу, ти постави наш је купно приданте кнезу
Мароју Растићу и негову сину Михочу; а када има тон при-
дасте, сврху тогаи да таи запису, који имате, разадрете,
за то веће ј-потрише ине, и за веће кированке ка днијакъ го-
сподина крала Твртка Радивон Хрстића написаћи таи
листъ јевонишк рјкомъ по заповиди господина ми крала
Стефана, мисеца юна .^{кв.} данъ, литъ рожаства Хри-
стова .^{чдлг.} лито.

Sigillum. Origin. chartac. iu c. r. archivio Viennae.
Спомен. 135.

CCCXLVI. 1444. 3. septembris. Kreševo.

Stephanus Thomas, Bosnae rex, Ragusinorum privilegia confirmat.

† Ба име отъца и сына и светога дъха аминъ. Господь с небесъ призри видити сини човеческие, и смила гласъ ѿсаюшихъ всиҳъ на ны, држанъ ѿластю веъ тварь, имъже царскенъ царствуютъ, и мчителике држетъ землю, божъ еданъ, Иисусъ Христосъ ичера и данасъ также и въики, избрани свете родители и прародители краевѣства ми, и прослав-и-хъ паче тихъ царь на земли и паке на икесиҳъ винуци свитли-ми ѿкрасивъ ехъ са всими светими, якоже не Станица есть въселенонъ блажена иихъ паметъ, шть иихъже племена пазъ виҳъ излаканъ изъволинкемъ кожнемъ и причисте когшродице и молитвами иихъ господинъ краль Стефанъ Томашъ, многъ почтенога споменутыя славнишга крала Ёстое синъ и наслед-никъ, милостию кожнемъ краль всенъ Босни и донимъ краемъ и въ томъ, и не далече шть иихъ путью и праѣніи и ѿнъ синъ же и наследникъ истини шть светаго иихъ корина, по-веникемъ и сдомъ кожнемъ притамъ државъ краевѣства, и сидѣ на пристоли краевѣства како царь и владика всемъ стеканку монихъ прародителъ, юда всиҳъ притамъ частъ и славъ и дари многи, и тогда придоше въ славни дворъ краевѣства ми 8 Крешево племенити мжне славнишга града Дѣбровника властеле и покланяре Никола Жърковићъ и Ларињъ Растићъ с почтеними даркми и часткми шть реченога града Дѣбровника, властеш и ѿпѣни, и ти речени покланя-рие насъ искаше, много ѿмлено прошире за всаконе ѿвите и законе и словодѣшине реченога града Дѣбровника, кое съ имали 8 записихъ и 8 повелаҳъ с рѣченими нашими роди-теля и прародителяи, са господашми сркъскомъ и босанъ-скомъ, како да бисмо и ми по окичаю речене господе иимъ потврдили и Станишвили кршико прѣкихъ нашихъ сло-водѣшине и законе и ѿвите и повелити и записе господе сркъске и босанъске, и краевѣства ми смишавъше и раз-глашавъше иихъ иждивене и развлече и приличне прошире да праве, а ми, имавъше скитъ и циш зговоръ с властели и велиможами краевѣства ми, створихъ емъ милость рече-

номъ градъ Дѣбровникъ властелюмъ и всон шпѣхини дѣбровачки по сихъ нашихъ листихъ и повелахъ, за нихъ срѣтъчанство потврѣдисмо имъ и встаншитисмо все и всаконе повеле и записанія речене господѣ срѣбъске и босаньске, и потврѣдихъ емъ приморнѣ и Конавле са всими своими котарыми, назѣ господинъ кралъ Томашъ и вся ина господа, кои съ господовала до мене, да є до вика реченомъ градъ Дѣбровникъ и всон шпѣхини тврѣдо и непорочно нали и нашими послидними, паче да съ 8 всако време становитни и крипъци, и 8 швози нашои 8 всихъ реченихъ повелахъ и 8 законихъ и 8 светихъ и всаконихъ словодышинахъ речене господѣ срѣбъске и босаньске, и речени властеле и покланисаре града Дѣбровника и штѣда все шпѣхине примише и завезаше се кралевѣствъ ми давати шть реченога града Дѣбровника и шть шпѣхине все дѣбровачке примише и завезаше се кралевѣствъ ми давати срѣбъски душадакъ, двије тисѣчи перьперь динари дѣбровачцихъ, всако годище на Дмитрија данъ и такоге всако годище на Блажинъ данъ . є. сатѣ перьперь по законѣ и свитѣ, како съ давали реченой господи кралемъ босанѣцимъ нашимъ родителемъ кикшии господи, кои съ господовали до мене, а всемъ швомъ роткници и свидоци наши добри вѣльможе вшевида Иванишъ Павловићъ з бјитињемъ, вшевида Тврѣтко Станчићъ з братињемъ, вшевида Владисавъ Клешићъ з братињемъ, вшевида Гладој Семјковићъ з братињемъ, вшевида Петаръ Павла Јоревића синъ з братињемъ, кнезъ Јураи Драгићевићъ з братињемъ, кнезъ Ђакићъ Блатковићъ з братињемъ, кнезъ Ѓетој Стипоевићъ з братињемъ, а приставъ шть двора нашъ дубровачки кнезъ Стипанъ Блатковићъ з братињемъ, нашего кралевѣства протовистаръ кнезъ Рестое з братињемъ; панпрѣкви ротихъ се азъ речени господинъ кралъ Томашъ и с вѣльможами кралевѣства ми више писаними, поставивъ рѣзи на светомъ евангелию и на часињемъ крижъ хре(сто)въ, да є тврѣдо и непоколивимо, цио се пише 8 сељъ записъ, градъ Дѣбровникъ до вика викома, а сен се писа рожъ(с)тва христова на .ЧСЛД. аѣто, луксена сектебра трети данъ, на Крешевѣ, и повелисмо га печатити нашимъ законимъ подъ висѣхъ печатъ, а Рестое протовистаръ вписахъ по заповиди

господина ми крала Томаша. и писа се 8 славищь градъ
8 Крешевъ.

Шефанъ Томашъ краль божищь милостью
Сръблемъ, Босни, Приморю, Хомъсци Землї,
Далкмци, Херватомъ, Донімъ Краемъ, За-
паднимъ Странамъ и в томъ.

A tergo: Die VIII. otubrio 1444 de re Tomas: am-
bassador ser Nicola de Zorei et ser Marin de Resti.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. g. archivio
Viennae. Спомен. 136.

CCCXLVII. 1445. 3. februarii.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda. Expeditoria.

Ба име юца и сына и светога дъха аминъ. ми господинъ
Стѣпанъ, милостию божищь велики воевода рѣса господинъ
и вѣже, даemos знати всякому чловѣку, кому се по-
дова, и прѣдъ кога donde ювѣ наше листъ штворенъ, какош
примисмо юдъ многовъ почтенога кнеза и властеш дѣбро-
вачцихъ по нашиехъ поклиарчихъ по господинъ старцъ Радинъ и по кнезъ Вѣкашинъ Санковичъ и по кнезъ Вѣклини
Юговичъ. т. дѣкатъ златъхъ, кои дѣкати єсъ юдъ добитка
юдъ шестъ тисъхъ дѣкатъ, кое дѣкате есть поставиши госпо-
динъ воевода Сандакъ 8 комънъ дѣброячки на добитъ, а
тѣмъ реченъ дѣкатъ есть рокъ 8зимати ихъ мѣсеца
феввара. г. и ювѣ листъ вѣди вами за спедиторию, какош
примисмо више реченъ т. дѣкатъ юдъ кнеза и властеш
дѣброячицъ по господинъ старцъ Радинъ и по кнезъ Вѣка-
шинъ и по кнезъ Вѣклини. и тиє наши властеле призываши по
юбичаю гостию люди за скѣдочкъ. и за вса врѣмена минъта
есмош на пынъ плаћени юдъ обѣхъ шестъ тисъхъ дѣкатъ на
.ч. и .8. и .м. и .е. лѣтъ, мѣсеца феввара. г. и за вѣже
вѣрованкѣ повелъсмо ювѣ листъ печатитъ нашомъ зако-
нищь печатью. по заповѣди господина воеводе Стѣпана
писа Радивон днѧкъ.

A tergo: 1442 a di 27. freuari. Expeditoria de voie-
voda Stepan per lo profitto de d. 6000 de d. 300 per Ra-
din staraç e Vochaxin Sanchouich e Vochman Jugouich.

Sigillum: стѣфанъ. печать воеводы стѣфана. Origin.
chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCXLVIII. 1445. 28. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii воево-
dae Stephano et filiis ejus Vladisav et Vlatko promittunt,
se incolas oppidi Trebinje apud se non recepturos esse.

Ба имене великаго бога савлата големога, господа нашего, рѣкъ же въ начетакъ ютца, въ исполненіе сина, въ извркшеніе свепрѣсветаго дѣха, и великославна прѣсвѣта тѣнице, слава тѣкъ, въ те бо крѣтихомо се, и тобою прѣмисмо ко-
жаствена благодетъ, сподобашаю насъ по твоимъ слаткимъ и
нензрекомъ милости дрѣжати и правити коголюбими и
нимъ намъ даровани градъ Дубровникъ, еже есть ѿчаства
нашего, и въде кожемъ изъволеніемъ въ пѣне дрѣжаве, изъ-
воли нензрекома и безъчасанама милость вишнаго и велика
владике цара господа бога нашего Ісъ Христу и къ томъ вели-
кославна и много почтена нескровна, паче свемъ свѣтъ про-
явлены красна и много срѣдична любавъ славнѣхъ и велмож-
нѣхъ великаго кондѣ Стѣпана и негова сина кнеза Владисава
и кнеза Блатка къ намъ властелашъ и ка скон шпкини града
Дубровника, а на влашно саде речени вѣкѣ и колје потврђују
къ намъ почтенъ старъ прѣказанъ и любавъ, шкетују намъ бы-
ти до вѣка срѣчани и много любими прѣателіе, и ѿще колје
нерели прѣко, а наше трговце савлюдати и нихъ иманіе по
свои нихъ дрѣжаве и свѣда, къда јенихъ мокъ може досеки,
стомати за свакога дубровчана и не дати мъ зле вчинити. до-
слаше къ намъ съ листомъ вероване много почтене и разумне
мъжи и поклисаре господина старца Радина и своје власте-
ли, кнеза Бѣлашина Санковица и кнеза Бѣлмана Југовика и
ш-ними Радивоја днака, и проповидеше намъ много почтене
и милостице беснеде, ћо имъ виеше парично господинъ кон-
да Стѣпанъ и негови синове, кнезъ Владисавъ и кнезъ Блат-
ко, а ми кнезъ, властеле и вся шпкина града Дубровника,
да толикан любавъ и велико и красно нихъ ѿбетованіе къ намъ
не буде нехарко паче въ свемъ славно и много харко, да
есть видимо всакомъ маломъ и великомъ, и да је паметно
вично ѿвемъ записомъ на великъ славъ и ѿзвишеніе на свихъ

више реченихъ прѣкателъ господина воине Стипана и кнеза
 Владисава и кнеза Блатка и ихъ юстанка по мѣшкимъ коленъ,
 прѣмисмо и записасмо и юстановитисмо, да ѡдь да-
 нашнега дне напрѣда не имамо прѣкиниги ии дрѣжати ни-
 єднога тѣквишина, кои гоине би дошао, а Конавлахъ,
 испратитъ свакога изъ Конавли, какото врѣсиванна и дра-
 чевничанина, и на све више писано ѹ кнезъ дѣровачки Живанъ
 Бѣникъ и са изакранеми властелинека свога и прѣгата Пи-
 єрко Бѣникъ, Жив... Цигланкъ, Марѣкъ Растикъ, Дамѣ-
 танъ Менчетикъ, Никола Кабжикъ, Димко Граветикъ,
 Жижмунда Живеникъ, Никша Симковикъ, Живанъ Маре-
 чикъ, Живанъ Гочетикъ, Никша Пѣцикъ, Марѣтло Жама-
 новикъ, Битко Растикъ, Жонко Бѣникъ, Томко Соркоче-
 викъ, Марѣкъ Рафанловикъ, Јаковъ Тамарникъ, Стипко
 Жамановикъ, Михо Бѣчинчикъ, Паоко Пѣцикъ, Жонко Гра-
 дикъ, Михо Прѣгловикъ, Никша Гѣндланкъ, Јандреја Ра-
 стикъ ротисмо и заклесмо на светимъ јевангелю и на час-
 нимъ крѣсту христову, ротисмо се за наась и за све наше по-
 слагне, како све више писано до вѣка срѣчано и кезъ шедно-
 га пропатцва прѣвовнерѣко ћоке се сахравити. и све више
 писано згора мнѣ кнезъ, властеле и юпкина властео дѣров-
 ачицахъ, кои се ротисмо, именемъ а љвљи повелю роте више
 свога писанога на то прѣсежемо, ако бисмо сви згора рече-
 ни щви згора писано хотели потврдити или кои гоине наась
 вѣкъ вѣкома за живота воине Стипана и кнеза Владисава и
 кнеза Блатка и ихъ юсталехъ по мѣшкимъ коленъ и за живо-
 та кнеза и властео дѣровачицахъ згора реченехъ и нашехъ
 юсталехъ, да је њсть проклетъ ютцимъ и синимъ и светемъ дѣ-
 љашимъ и прѣкистимъ когордицашимъ и сиашимъ часнаго и живо-
 творицааго крѣжа господина и сками светелии ѡдь вѣка во-
 гу љгодишишмъ, и да је причестанъ к Юди, кои прода сина
 кожа на распетије, и к онему, кои љпахъ: пропни, пропни,
 на наась и на чедехъ нашехъ, и да се је ѡдѣръгао ангела пра-
 кога на љмрѣашимъ часу и кога и вере, а љро вербемо, на
 страшнешмъ љдирију. а сен се писа ѹ изакранон подлаче и кек-
 нице коголюбимаго града Дѣрвичника нашего вѣлѣто рожа-
 ства христова на .чсле. лѣтъ, на .ѣн. фрѣ(ва)ра. а печа-
 тисмо га подѣвнескю велики печатъ.

Cod. ragus. fol. 108. b.: MCCCCXLV. die XXVIII.
freuaro, priuilegio fato per la signoria a vo. Stipan de
non açetar ni tegnir in Canali Tribignani.

CCCXLIX. 1445. 24. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii profitentur se accepisse a vojevoda Ivaniš et knezis Petro et Nicolao 3600 hyperpyra, et promittunt se pro hac pecunia pensuros esse fenus.

Ба име ѿтца и сина и д8ха светога. ми кнезъ, властеле и вса ѿпкина града Д8брьвника дајемо на знаніе всаком8 малом8 и великом8, прѣкіедъ кога изнде сан нашъ записъ ѿгледати, єрь прѣмисмо юдъ господина вонде Иваниша и кнеза Петра и кнеза Николе, синовъ почтенога споменутыя господина војеводе Радосава Павловика, .б. тис8ке и .б. сать перъпери динар(и), а прѣмисмо је по р8ке нихъ поклисаравъ, по кнез8 Радою (С)зрисалникю и по кнез8 Мнотош8 Ц8рьку, да стоје на добитје 8 нашъ ком8ни на .б. по кентенаръ а подъ ѿв(и 8)вјетъ: да ихъ с8 волни дрѣжати 8 нашемъ ком8н8, како се д8рьжи 8 прѣвехъ записехъ. а ми кнезъ и властеле д8брьвачци дајемо добитје, како је згора речено, всако годище .б. по кентенарк. и шије ми кнезъ и властеле и вса ѿпкина д8брьвачка ѿбет8јемо више речене пинезе дати вазда, када ихъ б8д8 хотеть 8зети, на нихъ волю, дославъ сви .г. своје добре людн а с листомъ верованиемъ и с печатю нихъ законишъ, ал-и-мъ све пинезе 8зети ал-и-мъ кон диш, да 8зи8 слободно б8зъ ииднога задрѣжаніа. и ѿцъ ми кнезъ, властеле и вса ѿпкина града Д8брьвника ѿбет8јемо реченемъ господин8 вонде Иваниш8 и кнез8 Петр8 и кнез8 Николе више речене пинезе сабљости, да имъ не имаю на мане прѣкити ни за једнога человека сеган свкта волю ни за рѣкъ ни за прошњу ни за к8пниу ни за које прѣд8же ни за страхъ ни за благо тако граганина нашега како госта человека или би нашего господина племенитога к8не краля 8гарьскога или господара т8рьскога или господина заморьскога или босанскога, (ни) за нједанъ ини 8зрокъ, кон би на свети могао бити, да и(мъ) се ти пинези 8дрѣжати не мог8. згодило би се комъ згодашъ више реченемъ господичникемъ ѿставити по себѣ више

речени покладѣ, ми речени кнезъ и властеле и вса ѿпкина дѣбрѣвачка ѿбетѹемо дати више речене писанезе нижъ на-
трышкѣ, ꙗко би било почтено и право патрацје срѣтца нижъ
по мѣшкомъ коленѣ: ако ли би патрацка нижъ срѣтца не би-
ло, тада да се дадѣ, комѣ би више речени воеводини порѣ-
чли, дославъ своє добре люди а своеми листови вероване-
ми и с печатю нижъ верованомъ закономъ. и на све више пи-
санш ми кнезъ, властеле заклесмо се са скомѣ ѿпкиномъ
града Дѣбрѣвника, ѿбетѹемо реченимъ господинѣ воеводе
Иванишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николе вѣ Христа кога и вѣ
дѣше наше свемѣ сахраненю и непоколичниш быти, како је
згора реченш, ѿбетовано и записано. и за веку чињтоку и
вероване дѣбрѣвигре ѿвакнї листъ юдѣ рѣчи на рѣчкѣ пенисавѣ
рѣкомъ Ми(от)ошъ Цѣрквѣ, и шта са нашъ комѣнк. а сеи се
писа ва изакранон полаче и веќвицице когорљовимаго града
нашего Дѣбрѣвника вѣ лѣто рожаства христова на .48ме.
лѣтъ, мисеца юна на .БД.

Cod. ragus. fol. 109. b.: MCCCCXLV. die XXIV.
juni, priuilegio fato per la signoria de Raguxi a voiuoda
Iuanis e fradeli, sioli de Radosau Paulouich, per lo deposito
de pp. 3600 a profito V. p. C., a li quali so dato priuilegio.

CCCL. (1445). 6954. ind. IX. 17. septembris. Smederevo.

Georgius, Serbiea despotes, et filii Gregorius, Ste-
phanus et Lazarus confirmant Ragusinorum privilegia.

† По ненизреченомъ милосрѣдїю и чловѣколюбїю вла-
дакы моего, сладкаго ми Христа, и по ненизреченомъ и
всемилостивому его прїзрѣнїю еже на господство ми да-
лиже и на прѣвїнхъ тѣхъ православныхъ царь и господь
такожде вѣ воли прѣсветаго дѣха и на господство ми изѣа,
и постави ме наследника родитељемъ моимъ и господина
срѣблемъ и помарїю и подѣнавїю, тѣмкже вѣ Христа кога
благокѣрнии господинъ срѣблемъ деспотъ Георгъ и спнове
господства ми Гргуровъ и Стѣпанъ и Лазарь, пишеть го-
сподство ни вѣ свѣдѣнїе всѣмъ, како прїндоше вѣ господ-
ствѣ ни шть владѣнаго града Дѣбрѣвника, кнеза, властеле
и все ѿвакине поченїи властеле и добрїи наши прїателї,
кнезъ Тамарикъ и кнезъ Јандрѣшко Бовалївникъ, и при-

НЕСОШЕ К НАМЪ ЗАПИСАНІА ГОСПОДСТВА МИ, ЩО ИМЪ ІЕ БИЛО
ЗАПИСАЛО И МИЛОСТЬ ОУЧИННО ГОСПОДСТВО МИ, ДА ИМЪ ИНОЗИ
ГОСПОДСТВО МИ И СЫНОВЕ ГОСПОДСТВА МИ ГРЫГРЬ И СТЕФАНЬ
И ЛАЗАРЬ ПОТВРДИМО: МЫ ЖЕ ЛЮБВЕ РАДИ ТѢХЪ И ПРІАТЕЛЬ-
СТВА ЕЖЕ КЪ ГОСПОДСТВЪ НИ БЛАГОВОЛИ ГОСПОДСТВО НИ ПРОСИ-
МОЕ ТѢКЛЬ ИСПЛЯННИ, ТѢКМЖЕ И ПОТВРДЯЕТЬ ИМЪ ГОСПОД-
СТВО НИ МИЛОСТЬ И ЗАПИСАНІА, ЩО СВ ИМАЛИ ОУ ПРЫВЕ ГОСПОДЕ
СРЬБСКЕ И ОУ ЦАРА СТЕФАНА И ОУ ГОСПОДИНА И РОДИТЕЛЯ МИ
БАЛКА И ОУ ГОСПОДИНА СВЕТО ПОЧИВШАГО КНЕЗА ЛАЗАРА И СВЕТО
ПОЧИВШАГО ГОСПОДИНА И РОДИТЕЛЯ МИ ДЕСПОТА СТЕФАНА, И
ГОСПОДСТВО МИ КАКО ИМЪ ІЕ БИЛО ЗАПИСАЛО И ОУТВРДИЛО. АКО
СЕ ОУЧИНІИ КОІА ПРА МЕГЮ ДВБРОВЧАНІИ СРЬБЛІ, ДА СЕ ПОСТА-
ВІИ ПОЛОВИНА СВДІИ ДВБРОВЧКІИХЪ А ПОЛОВИНА СВДІИ СРЬБС-
СКИХЪ, ДА СЕ ПРЕ ПРѢДЬ НИМИ, И ДА ЕСТЬ ПОРОТА ДВБРОВЧА-
НИИ ДРѢЖИНА НІЄГОВА, КОН СОУ ИНДЕ, ИЛИ КОН СЕ НАНДІИ ДВ-
БРОВЧАНЕ ОУ НАНКЛІЖНІЕМЪ МѢСТЬІ: АКО ЛИ ОУСХОТЕ ШВОИ СВѢ-
ДОЧБІИ, КОН СЕ ПРЕ, ДА ПОСТАВЕ ПОЛОВИНОУ ДВБРОВЧАНЬ А ПОЛО-
ВІНІИ СРЬБЛЬ, И ИДЬ ИН'КУЗИ СВѢДОКЪ ДА Н'К ВОЛНЪ ПОВ'КИ
НИЄДЬНЬ; АКО ЛИ ОУЗИМАЮ КОЮ ПРѢДЬ ДОУБРОВЧАНЕ СЬ САСИ, ТАКО-
ГІЕРЕ ДА СЕ СОУДЕ КАКО И СРЬБЛІ, ПОЛОВИНА САСЬ А ПОЛОВИНА
ДВБРОВЧАНЬ СВДІИ, И ДА НЕ ПОЗИВАА ДВБРОВЧАНИНА СРЬБКИНЬ
НИКАМО НА СОУДЬ ТЪКМО ПРѢДЬ ИН'КИ СОУДІІ, ТАКОГІЕРЕ И САСИ
ДА СЕ ПРЕ ПРѢДЬ ИН'КИ СОУДІАМИ, А ДА СЕ НЕ МОУЧЕ ПРѢДЬ
ГОСПОДСТВО МИ НИ ПРЕДЬ КІЕФАЛІЮ. И АКО КОН ДВБРОВЧАНИНЬ
КОУПІИ КОНА, И ИНОГАИ КОНА АКО 8ХВАТИИ СРЬБКИНЬ ИЛИ САСИНЬ
И РЕЧЕ: ОУКРАДЕНЬ МЇ Е ИЛИ ОУХВШЕНЬ, ДА СЕ ИТЪКЛННЕ ДВ-
БРОВЧАНИНЬ, КАКО Н'К СВѢДЦА ИНОМОУИ КОНЮ НИ Х8СК НИ
ТАТВ'К, НК ГА Е КОУПІЛЬ, И АКО В8ДЕ ДРАГО СРЬБКИНІИ СА-
СИНІИ ОУЗЕТИ СВОГА КОНА, ДА ГА 8ЗМЕ, А ЩО В8ДЕ ДАЛЬ ДВБРОВ-
ЧАНИНЬ ЗА ИНОГАИ КОНА, ИНОЗИ ДА МОУ ДАА, А КОНА ЛИЧНОГА
ДА Н'К ВОЛНЪ ОУДРѢЖАТИ. И ГДЕ СТАНЕ ДОУБРОВЧАНИНЬ НА
СТАНІ, АКО БОУДЕ ИН'К ПРѢКШ СТАЛЬ НА ИНОМЕН СТАНІ, ДА Н'К
ВОЛНЪ СРЬБКИНЬ ИНДЕ СТОАТИ БЕЗЪ НІЄГОВА ХОТ'КНІА. И КОН ГОД'К
ДВБРОВЧАНИНЬ ИДЕ С ТРѢГОМЪ СВОІМЪ ИЛИ С ТОУГІМЪ ПО ТРѢ-
ГОВЕХЪ И ПО ЗЕМЛІ ГОСПОДСТВА НИ, КАКО ИМЪ ІЕ БИЛЬ ЗАКОНЬ
ОУ ЦАРА СТЕФАНА И ОУ ГОСПОДИНА И РОДИТЕЛЯ МИ БАЛКА И ОУ
ГОСПОДИНА СВЕТО ПОЧИВШАГО КНЕЗА ЛАЗАРА И ОУ СВЕТО ПОЧИВ-
ШАГО ГОСПОДИНА И РОДИТЕЛЯ МИ ДЕСПОТА СТЕФАНА, ТАКОВИ

да имъ је и напредъ оу господства ни. и шо коуде доу бровет
 чанинъ срквиноу свое иманїе даль оу вѣр8, шо м8 запши
 срквињ и рече: икса мн дакъ, да рече д8 бровчанинъ свошь
 вѣршмъ и д8иомъ, шо м8 е даль иманїа, да такози и плат
 тїи. и коудѣ ид8 д8 бровчане с трыгомъ по земли господства
 ни, где га оукїе хоуса или га покрад8 оу селоу, да имъ юкот
 лина платїи, шо имъ оузме х8са, или цио би имъ покрали:
 ако ли би имъ школина не платила, да имъ платїи господ
 ство ни, шо имъ се оузме. и да ик памета д8 бровчанинъ оу ба
 циниль оу град8 господства ни 8 Новомъ Брид8, тъзи да
 зигиє градъ и да чвва: кто ли с8 гостїе и иксе се оукаци
 ници, да имъ је на нихъ волю како имъ годе, и ако се раз
 вїе дръво д8 бровъчко 8 приморїю 8 юласти господства ми,
 ко-и-мъ је билъ законъ за този оу прѣве господе и 8 цара
 Стефана и оу господина и родитела ми Балка и оу свето по
 чившаго господина кнеза Лазара и 8 свето почившаго госпо
 дина и родитела ми деспota Стефана, тъзи законъ да имъ
 је и съда оу господства ни. и кто люби изъ земли господ
 ства ни ити 8 д8 бровники, или је срквињ илї е влахъ или чи
 годе чловѣкъ, на коуплю, да греде всакъ свободно, да га не
 оуставля господство ни ни властникъ господства ни, а шо
 е билъ законъ при цар8 Стефан8 и при господин8 и роди
 телю ми Балк8 и при свето почившаго кнеза Лазара и при
 свето почившаго господина и родитела ми деспota Стефана
 и оу господства ни до дѣньсь, тъзи законъ да имъ е и на
 прѣдъ оу господства ни. и за трыгове поморскѣ, кон с8 оу
 владанию господства ни, сланице коуде с8 биле оу прѣве
 дѣни и трыгоке, т8ден да соу и съда, а инде ишгде да не
 б8д8. и шо се пре легю собомъ д8 бровчане, или се в8де оучи
 нило 8 срквијехъ или 8 д8 бровники, да се пре предъ коунс8ли
 д8 бровъчкими и предъ нихъ с8дами, и шо соудїи коунсоулъ
 и иегове с8дїе, на томъ да стое: ако ли би не хотель д8
 бровчанинъ стоати на томъзи соуд8, да е волнь коунсоулъ и
 иегове соудїе юноган скезати и дрѣжати, докле плати, шо
 е юсугиенъ. и да тоган закона ик волнь поткорити ни ке
 фалїа господства ни ни ииїи владалцъ. и ако се слачи
 съмрть комоу д8 бровчанин8 оу земли господства ни, шо је

нєгова иманїа, да за този не имаа посла господство ни, тъкмо да юсть шномви, ком8 га е на съмртни нар8чиль. и да д8бровчани8 нќ посиленога дара ни в8етїа безъ нихъ воле, тъкмо да си стою и ходе св8де свободно съ сконми т8зи. и шїе хокїе госпѡдство ни, ако е комоу кон доубровчаникъ що длїжнъ или кривъ, да се ишѣ истъцъ, а да на иномъ доубровчаниоу нќе волиискати, тъкмо кто е длїжнъ или чимъ кривъ, шнзи да плаќаа и патїи, а за инога на д8гога да нќе прї8зма. и ако би се слоѹчило господств8 ни, да се свадимо з Д8бровникомъ, да имъ приповѣдъ господство ни пръво тога на шестъ мѣсецъ, како да си изид8 вси съ иманїемъ изъ землие госпѡдства ни свободно, по тымъ да ихъ рат8емо. и шїе оупоменоуше госпѡдствоу ни више реченныи властеле, що имъ нќе било записано 8 господина и родители ми деспота Стефана за оудаве, и за този имъ очини милостъ госпѡдство ни, да нќе оудаве на д8бровчани8 по ниеднь начинъ ни штѣ кога. сїа веа више писаннаа вѣр8ю и оутврѣждаетъ госпѡдство ни, ако да прї8зываютъ тврѣда и непрѣложна вѣса лѣта живота госпѡдства ми и синовъ госпѡдства ми, догдѣ е наше госпѡдство кнеза и властелъ и все швѣкине града Д8бровника оу правомъ и истинномъ прїательствоу и любви къ господств8 ни и синовъ госпства ни. и молю, егоже изволитъ богъ по наскъ прѣмника быти господства срѣвѣскаго или штѣ синовъ господства ми или кого штѣ съродникъ господства ми или иного кого, сем8 нашемоу записанїю не потворен8 быти, нѣ паче потврѣжен8, иакоже и азъ прїжде мене вишившихъ господъ не потворихъ, нѣ паче потврѣдихъ. сїа вѣса више писаннаа записаше се и оутврѣдише се въ лѣто .зцид., кр8гъ сльњиц8 .ї. и лоунѣ .д., їндиктiшнъ .д., мѣсецца септемвра .зі., оу Смѣдерев8. а сїем8 записанїю милостници великии членникъ Михаель и членник ризничкии Паскою и логшдеть Богданъ.

Милостїю вожїю господинъ Срѣблемъ деспшть Гюргь.

A tergo: MCCCCXLV. die 17. setembris, priuilegio del signor despot Gorgi e de li 3 siali sui, confermando le schritture antiche e renouando la poua.

Sigillum pendens: въ хрѣста вга благовѣрнии хрсто-

любіви господинъ сръблємъ і подънавю гюргък. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 137.

CCCLI. (1445) 6954. ind. IX. 17. septembris. Smederevo.

Georgius, Serbiae despotes, et filii Gregorius, Stephanus et Lazarus restituunt Ragusinorum privilegium de Srebrnica.

† Милостю божію господинъ сръблємъ деспотъ Гюргъ дає въ свѣдѣнїе въсѣмъ, како прїдоше къ господствѣ ми шть владѣщаго града Дѣбронника, кнеза, властель и все ѿккине поченїи властеле и добрїи наши приятелїи кнезъ Никша Тамарикъ и кнезъ Яндршишко Боваліевикъ, и въ семъ въспоменіи молкнїкъ господствѣ ми за срѣкъничкыи законъ, кои съ имали за свѣто почившаго господина и родителѧ ми деспota Стефана и господства ми, вѣдь примихъ Срѣбрнницѣ, що имъ е било ѿтнимило, и ѿчинило господство ми дрѹгїи законъ, да имъ господство ми ѿчинїи законъ, кои съ прѣгіе имали: тѣмъже любке ради тѣхъ и прїателства еже къ господствѣ ми благоволи господство ми просимое тѣмъ испльнити, и оу томъ имъ ѿчинни милость господство ми, кои соу законъ имали прѣгіе за свѣто почившаго господина и родителѧ ми деспota Стефана и оу господства ми, тъзи законъ да имаю и напрѣдъ 8 господства ми и синовъ господства ми, Грыгора и Стѣпана и Лазара; и за квакованїе срѣбра и тръгованїе по земли господства ни, ѿсвѣнь Смедерева, и износити скободно 8 Дѣбронникъ, за този кои соу законъ имали прѣгіе за свѣто почившаго господина и родителѧ ми деспota Стефана и оу господства ми, тъзи законъ да имаю и напредъ оу господства ми и синовъ господства ми, Грыгора и Стѣпана и Лазара; и за царине по земли господства ми, где нѣкоу биле царине прѣгіе за свѣто почившаго господина и родителѧ ми деспota Стефана и за господства ми, тоѹзи да нѣсъ ни сюда оу господства ми и синовъ господства ми. и сїа записаше се и ѿтвѣдише се въ лѣто .жизнд., крѹгъ синцѣ .т. и лоѹнѣ .д., индїктишнъ .д., мѣсѣца септемвриа .зі., оу Смедерекъ. и сїемоу запиcанїю милостнici великии членикъ Миhaль и членикъ ризничкыи Паское и логофетъ Богданъ.

Милостію вожею господину Срвлемку де-
спутъ Гюргь.

A tergo: MCCCCXLV, die 17. setembrio, priuilegio de signor despoti e de li 3 fioli per uxanza de Srebrnica.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 138.

CCCLII. (1445) 6953, Novo Brdo.

Stephanus knez.

Subscriptio: Ех Христа кога благовѣрни кнезъ Стефанк.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Russo-
rum in Atho. D. Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 145.

CCCLIII. 1446. 22. augusti. Vranduk.

Stephanus Thomas Ostojić, Bosnae rex, Paulo, Marco
et Georgio, filiis vojevoda Ivanis Dragisić, donat urbem
Kljuc et multos pagos.

Ба име ѿца и сина и светога дъха аминк. милостию
вожиши ми господинъ Шефанд Томашъ Щетонъкъ, краль
сръблемъ, Босни, приморију, хълмъци земли, Далмацин,
хрватомъ, донимъ крајемъ, западнимъ странамъ, Усври,
Соли; подринију и къ томъ. ба начетакъ азъ речени Шефанд
кралъ Томашъ Щетонъкъ славъ ваздаемъ непристанно госпо-
динъ моемъ владици Христъ, иже ба начетакъ небескъ див-
нимъ 8твръкемъ 8твръди и васеленю своею волю шенова,
за милосрдие же милости приде с небесе члопикољубко на
земля, и падъше чловиче съцвѣ прист8ленъ с6бою швоживъ
на небеса 8зиде, тимъже и погибъше ювце дому 8ждракиева
ка пестиномъ пастиръ 8 и Богъ вазвраћене кише, тимъже и скв-
петръ царски по всен васеленон 8твръкюће се и красеће се славе
бога виседръжитела! Такое и азъ Шефанд Томашъ Щетонъкъ,
ракъ вожи, кралъ згора речени, сподобленъ вихъ кралевати
ва реченихъ землахъ родитељ и прародитељ нашихъ, твори-
ти ли правде и милости и даре и записаника нашимъ вирѣ-
нимъ слагамъ, всакомъ же по вири и по достојнију его, и
изволи кралевство ми по швичаю госпоџва ми вски благи
и добри швразъ сказивати и творити нашимъ вирѣнимъ слав-

гамъ за нихъ вирина послуженика. тогда створисмо ми-
лостъ нашъ госпоцкъ нашимъ виринимъ и дразимъ слагамъ
кнезъ Павлъ и кнезъ Маркъ и кнезъ Юрю, синовомъ по-
ченога споменутыка воеводе Иваниша Драгишика, на то
имъ 8чинихъ милостъ нашъ госпоцкъ, дасмо имъ и даро-
васмо садинимъ нашимъ новимъ добровольнимъ даромъ, и
записасмо тимъ нашимъ штворенимъ листомъ подъ наше
велике висѣће юбистране печати градъ Клочъ, и цю имъ е
было 8 дръжанию, и варошъ Подъклочъ с правими меќми и
котари и село Рибиће с правими меќми и котари и село Ру-
динице с правими меќми и котари и село Глинанце с пра-
вими меќми и котари и Пећи каничке селомъ Баницами с
правими меќми и котари и село Кладе с правими меќми и
котари и село Заглавани и село Рипица с правими меќми и ко-
тари и село Присика и село Билани и село Корица с правими
меќми и котари и село Ганица с правими меќми и котари и
на Бравсихъ, цю имъ е было 8 дръжанию, и село Пишћеница
и село Красчино с правими меќми и котари и село Трнска с
правими меќми и котари и село Хрипавци и село Липовци и
село Игъ с правими меќми и котари и 8 Сани Мринъ и пода-
нь варошъ и село Клевьци и село Нова Седа и село Чаплан и
Киевацъ и пода-нь село Ки с правими меќми и котари и
своими засельи и село Срдица и село Чаракъ и село Хръбо-
чани и село Синичини с правими меќми и котари и 8 Глашъ
градъ Глашки и пода-нь Срида варошъ съ правими меќми и
котари и село Подъградие с правими меќми и котари и село
Батчи и село Плитнане и село Батаръ и село Кранъ и село
Шѣаквицъ и село Гвозницъ и дрѹгъ Гвозницъ и село Џин-
повъ Потокъ и село Топонице с правими меќми и котари и
село Привновце и село Добро Поле и село Причишница и село
Болесавацъ и село Тврди с правими меќми и котари и село
Лазариче и село Поцтиче с правими меќми и котари и село
Дѣбнице с правими меќми и котари и село Кождъе с правими
меќми и котари и село Градишћа и село Поповацъ и село
Мачакъ и село Радочаниникъ и село Тръстено с правими меќ-
ми и котари и село Чришневацъ и село Драги Дрѹжацъ и село
Рилемацъ и Тетмиш и пода-нь варошъ и село Липовацъ и
село дрѹги Липовацъ с правими меќми и котари и село Рако-

вацъ с правими меѣми и котари и село Стеваш с правими меѣми и котари и село Градишићъ, що м8 є било с дръжанию, и село Глибци и Ђекопав с правими меѣми и котари. тои все више писано, градове, ж8пе, села и всака приходица, ка ѿ-т-ога пристое, д8кате и ине дох8гкe дасмо и даровасмо нашимъ виркимъ и дразнимъ слагамъ, кнез8 Павла8 и кнез8 Марко8 и кнез8 Юрию и иихъ шталом8, с виќе викомъ за племенито, када наскъ когъ тимни волънићъ 8чини, тере ми бъдемо тимни волъни, да имъ се тои не има порећи ни потворити ни на мене донести ни за једи8 негир8 ни згрих8 краљевства8 нашем8, що не би ѿгледано господиномъ дид8 Милою и дид8 конъ дида с р8ке црквоне. а том8и свидоци властеле краљевства ми војвода велики краљевства босаньскога војвода Стипанъ Б8кчићъ з братишмъ, војвода Иванаш, синъ војводе Радосава, з братишмъ, војвода Петаръ Ковачевићъ з братишмъ, војвода Твртко Стипановићъ з братишмъ, војвода Владисавъ Клешнићъ з братишмъ, кнезъ Стипанъ Владисалићъ з братишмъ, кнезъ Б8кићъ Блатковићъ з братишмъ, кнезъ Иванаш Д8коевићъ з братишмъ, кнезъ Твртко Владисалићъ з братишмъ, кнезъ Ђостоја Стипеовићъ з братишмъ, кнезъ босаньски Радичъ Мозолићъ з братишмъ, кнезъ Радосавъ П8тичићъ з братишмъ. и том8и приставъ јдъ двора нашъ дворъски кнезъ Стипанъ Блатковићъ з братишмъ, а јдъ своити кнезъ Иванъ Шантићъ з братишмъ. а тко ће порећи се више писано наскъ или нашъ послидни или ииоплеменикъ, да є проклетъ богомъ ѿтцемъ и синомъ и светимъ д8хомъ и светомъ богоматерю, блаженомъ дивомъ Мариномъ, и .д.ми єванђелисти и .в. апостоли и .о. извранићъ и всими светими ѿтвика ког8 8годившими. писанъ с Бранд8к8 мисеца ашг8ста .кв. данъ, лить рожаства Христова .ч8м8. лито. а писа присвиталога и много славнога господина крала Томаша динка Твртко Ѓекловићъ.

Ми господинъ Щепанъ Томашъ кралъ Срблемъ, Босни, Приморију и к том8.

Sigillum aureum pendens. Origin. sine dubio membran.
in museo Zagabiensi. Arkiv. II. 39.

CCCLIV. (1448) 6956.

Georgius, Serbiae despotes.

Ἀνεκαὶ ἰσδῆγρ οὗτος ὁ πύργος καὶ ἡ κορτίνα ὑπὸ Γεωργίου δεσπότου Σερβίας. Ἐν ἔτει 6956.

Inscriptio in moenibus Constantinopoleos inter Kuti
Kari et Jeni Kari. A. D. Mordtmann, Belagerung und
Eroberung Constantinopels. Stuttgart und Augsburg.
1858. 132.

CCCLV. 1450. 5. julii. Na Novom.

Stephanus, herceg S. Sabbae, fatetur se accepisse a
Ragusinis trecentos aureos, fenus sex milium aureorum.

† Ба име штица и сина и светога духа аминь. ми го-
сподинъ Стѣпанъ, кожишмъ милостъ херцегъ юдъ светога
Саве, господарь хѣмъски и приморски и велики воевода рѣ-
сага косанѣскога, кнезъ дринѣски и к томѣ, дајемо на види-
ни е свакомъ човѣкѣ, комъ се подска, и прѣдъ кога дође
швѣ нашъ листъ штворенъ шгледати, а с нашомъ печатиу
вѣроканомъ, како примишмо юдъ много поченога кнеза и
властевъ дѣровачцихъ а с нашимъ листомъ вѣрованимъ и с
нашомъ печатиу закономъ по нашимъ властелинхъ и поклиса-
рихъ по кнезъ Радивою Цвишићу и по Радичу Грѣбковићу
. т. дѣкатъ златихъ, кои дѣкати јесу юдъ добитић юдъ
шесть тисѣћъ, кое дѣкате јестъ поставиши господинъ воевода
Сандаль 8 комићи дѣровачки на добитије на петъ по кен-
тару, и мене по сени јетавиши швѣ речени добитакъ, и јесамъ
плаћенъ за сва врѣмена минића и за шво годище, кое је сврѣ-
ш... рођва христова на .ч. и .8. и .й. лѣта, мѣсца
августа .г. данъ, у Стѣпану дневи. а швѣ листъ вѣди
властеломъ дѣровачцимъ за јестъ спедиторију, како примиш-
мо те више речене .т. дѣкатъ юдъ много поченога кнеза и
властев по реченимъ кнезу Радивоју и Радичу, и призваше
по џвицају гости лѣди, и више властеломъ дѣровачцимъ
екѣдоци, јре смо плаћени за сва врѣмена минића и за шво
годище, кое сврѣшвје на .г. дни мѣсца августа на .ч. и

: 8. и : 8. лѣта. и за вѣкѣ вѣкованне повелѣсмо ѿвѣ листъ печатити нашомъ печатию вѣкованомъ мѣсца июниѣ . є. данѣ на Покомъ. а 8писа по заповиди господинна ми херцега Стѣпана Радича Грабековића.

A tergo: 1450 die julii, espeditoria de cherceg, como confessa auer reçeputo de la signoria d. 300 per lo profito de d. VI. M. per lo terme de li 3 de agosto . . . . ambasatori Radinoi Ziçinich e Radiç Grupchouich.

Sigillum. Origin. chartac. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 139.

Eodem die Stephanus fatetur se a Ragusinis acceptisse quingenta hypergruga: . є. цатъ перперк динари дѣбровачицъ ѿдь дохотка конавашкога, комъ дохоткѣ есть рокъ мѣсца августа . є. данѣ ѿдь Стѣпана днєви. Sigillum. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae.

CCCLVI. Circa 1450. 7. mensis cerasorum. U Lešu.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, appropinquate Turcarum imperatore Ragusium mittit nuntium.

Племенитимъ и мѣдриль и 8 свемъ много почтенимъ господамъ, господинъ кнезъ и властел(ем)ъ самовладѣцаго града Дѣбровника. много здравкѣ и херетисаніе да ма госпоцтво ви. госпшдо, казаше ми, јеръ греде царь на насъ, тога ради послажъ канѣжилера мога Нињца, що ке гшворитъ с наше кране вашемъ госпоцтвѣ, ѿ вѣсемъ да га кердијте, и да мѣ дасте, и когъ 8множи госпоцтво ви. мѣсца черешњара . є. дњъ 8 Леш.

Скедеръ бѣгъ.

A tergo: Племенитимъ и мѣдриль 8 свемъ много почтенимъ господамъ, господинъ кнезъ и властел(ем)ъ самовладѣцаго града Дѣбровника.

Sigillum: georgius castrio... scanderbego. Origin. chartac. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 149.

CCCLVII. Circa 1450.

Praeda facta ab herceg (Stephano Vukčić) e Ragusinis.

Нека се знаа, що је 8зевъ господинъ херцегъ слѣгалик дѣбровачицемъ прѣвѣ робства конавашкога и по робство по

излѣзеню гospодина воеводе Хамза бега ис- Конавли: напрьвш на Трѣбиню єдинъ страни свите Яндию Ликсими; и ѿще 8 Банехъ 8 Конавлахъ посла Алекси, и 8зе снашмъ. є. волова и коня; и ѿще разви . ві. к8ѣа а линиа 8 Конавлахъ; и ѿще юдрию црквъ конакашкъ, и не ѹстави 8 нон него мire; и ѿще 8зе 8 приморию вѣже велико стадъ людемъ Градитиа; а що је инехъ щета и дѣга на господинъ херцегъ и на нїеговиехъ людехъ, за съда не 8миесмо писати.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCLVIII. Circa 1450.

Vladisav, herceg Stephani filius, profitetur se accipisse a Ragusinis quingentos aureos.

† Ба име ѿтца и сина и светаго дѣха аминъ. да є на видѣніе всакомъ чловѣку маломъ и великомъ, прѣдъ кога го дѣл дѣће и прид, кога се годи покаже ѿви нашъ листъ ѿтворени, како таа господинъ кнезъ Владисавъ, синъ господина херцега Стѣпана, примихъ 8 рѣке мое юдѣ кнеза, властелъ и все ѿпѣни града Дѣбровника а изъ рѣке инхъ властелна кнеза Мароја Живекића, кое мене даше 8 земљу, петъ сатъ дѣкате златихъ, кое дѣкате да имамъ вратити реченимъ кнезу и властеломъ и всон ѿпѣни града Дѣбровника на всаку инхъ волю, или да имъ имамъ юдѣбити юдѣ муга дѣла юдѣ ѿнѣхъ два на десете тисѣчи дѣкатъ, кое с8 поставлене 8 комъни дѣбровачки 8 време господина воеводе Сандалиа. и ѿви скръхъ 8чиненіи записъ мошъ рѣкомъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 74. Litterae scriptae sunt circa annum 1450. cf. CCCXXIX et CCCXXXI. pag. 394.

CCCLIX. (1451) 6959. ind. IX. junio mense.

Constantinus IX. Palaeologus Dragases. Privilegium Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLX. (1451) 6959. ind. XIV. julio mense.

Thomas, despota Achaiae. Privilegium Ragusio impertitum.
Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXI. 1451. 15. augusti. U Drinalevu.

Vladisav knez, filius hercug Stephani, foedus facit
cum Ragusinis contra patrem suum, et promittit se iis reddi-
turum esse žipram Konavle, occupatam a patre.

† Еа име је шкјца и сина и светаго дъха аминъ. мило-
стию којишмъ ми господинъ кнезъ Владисавъ, синъ почте-
нога и 8зможнога господина херцега Степана, сина госпо-
дина кнеза Јакића, смишљае и размишљае 8 памети
моши ѕрчане и почтене любви и велике пријазни, кое има-
ше мон прокни и родитеље мон с почтенѣмъ кнезомъ и вла-
стевимъ почтенога града Дубровника, ѿлюбљује кнеза и
властеле Дубровачке за свою братню и за ѕрчане 8пване при-
јателе свое а градъ Дубровникъ за почтеніе и 8зданіе квотю
свою, а тон сеји и своимъ послѣднимъ 8 виже да имъ є
тѣмѣлите, како све тон познахъ и видиехъ по любовниехъ
и крѣпцихъ записахъ и по велицѣхъ ротахъ, кое мею собомъ
вѣхъ по писмѣхъ 8чинили и 8тврѣдили, и видѣхъ, да то-
лике любви и пријазни складъ и роте нашъ родитељ, не гле-
дае г когъ ни к правди, погрѣдникъ велике роте и записе, кое
наши стари и родитеље и юнъ самъ с великомъ любвомъ и
тврѣдномъ вѣхъ 8чинили, ѿдъ свега тога на мане доидѣ,
и все потвори кнезъ и властевимъ дубровачцимъ, и са више
брезъ ипредне правде паче ни за ипреданъ 8зрокъ кнеза, вла-
стев града Дубровника 8чини нимъ рать и размире, и створи
велике цете 8 котаръ нихъ, жегте квѣ и тѣсне винограде и
плинши ље нихъ иманѧ и всака ина зла чини ље нимъ, како
годи могаше, и настоји ље за наприда всакимъ злимъ протива
нимъ, коимъ могаше, и посиде, 8зе нимъ жгите нихъ Конавли
протива богъ и правди и протива записомъ почтенихъ него-
вѣхъ старѣхъ и иега самога, а за то ми речени господинъ
кнезъ Владисавъ, смишљае г когъ и к правди, и да 8 богъ
єсть всако 8пование а не 8 кривини ни 8 єдномъ скрѣтовномъ

госпоцтв8, видеће велике тврђдине и роте по писмѣху, које
 вѣхъ 8чинили наши почтени прѣки и наши родитеље кнез8
 и властеломъ града Д8кровника, бојеће се, да такове клетви
 и роте не пад8 врѣхъ насъ и нашихъ послѣднихъ и не хотеће,
 да толикан любавь, милоца и складъ на мане донде, сло-
 жићу и 8тврђићу и 8всемъ 8становитићу мею нама и почте-
 нимъ кнезомъ и властели града Д8кровника брацтво и једи-
 ство, складъ и пријазанъ крипкош 8 всемъ, како се 8 запи-
 сићу мею нашими старими и нима 8здръжи, и толико боле
 8 напридаќь живити мею нама, колико когъ и причиста до-
 пусти; и ћифе ћа речени господинъ кнезъ Владисавъ, да ко-
 лико мани допусти господъ когъ моћи, да на ве8 мою сна8
 в8д8 и да самъ дрѣжанъ настојати повратити и шелокодити
 кнез8 и властеломъ града Д8кровника ж8п8 конавашк8 са
 всѣми своими пракнами и разлови правими јнакон, како
 имъ се 8 писмѣху 8здръжи, коју ж8п8 родитељ нашъ крезъ
 разлога и правде 8зе и посѣде нимъ; паче и сакише јеќтвју
 и хоб8, да имъ самъ дрѣжанъ речен8 ж8п8 конавашк8 јда
 всакога инога, тко би имъ хотио дати коју годи забав8, да
 самъ дрѣжанъ ћа кранити, крипити, помагати, како прави
 и срѣчани приятель нићу. и ћифе ћа речени господинъ кнезъ
 Владисавъ, допустивше мани господъ когъ ст8пити 8 го-
 споцтво, хоб8 и јеќтвју любежливие и срѣчание 8здръжати
 и крипити прав8 любавь и пријазанъ з братишмъ мошмъ и
 кнезомъ и властели почтенога града Д8кровника, видеће,
 да нашъ родитељ без 8зрока и кривине реченога кнеза и вла-
 стела 8чини нимъ велике чете, тоган ради, хотеће нимъ
 намѣрити такове чете и нићу јдовроволити противъ
 намъ јеќтвју и хоб8 нићу почитити и даровати земле котара
 нашега на краине нићу котара, како да наши и нићу прије-
 телие намъ похвале. и ћифе мин речени господинъ кнезъ Вла-
 дисавъ записију, хоб8 и тврѣх8; да, допустивъ мани го-
 сподъ когъ госпоцтва, да ићесамъ воланъ ни да мог8 никаде
 даре закранити ни 8ставити ниедне моје люди ни влахе ни
 срѣбле слободно ходити 8 Д8кровникъ трговати тако соли
 како ине тѣрге и ксе ине ское после слободно јпралијати, паче
 ни ине господе люди да ићесамъ воланъ прико нашега котара
 8ставити ни кранити ходити слободно своими тркзи и синѣ-

ми своими управами 8 Дубровника, и ѿще мни господинъ кнезъ Владиславъ ѿбѣтю кнезу и властелому града Дубровника, да миръ ни троне 8 не могъ 8чинити с херцегомъ Стѣпаномъ, родителемъ нашимъ, брезъ боле и хотѣниа кнеза и властелома града Дубровника. и ѿще мни господинъ кнезъ Владиславъ ѿбѣтю и записю и 8 всемъ тврдимъ, да нѣсамъ воланъ ни да могъ 8чинити габелъ ѿтъ продава соли нигдирѣ 8 всемъ нашемъ котарѣ разма ѿдь ѿнихъ, гдї съ паредила господа стара прѣка босанска и српска, а тои есть єдно на Дринихъ а дрѣго 8 Дубровника, трети 8 Которъ, четврто 8 Зети 8 свѣтога Сркса на Гоани. и ѿще мни господинъ кнезъ Владиславъ ѿбѣтю кнезу и властелому града Дубровника, видѣвъ велике тврдине и роте, кое по писмѣхъ вѣхъ 8чинили наши почгени прѣви и наши родителне кнезу и властелому града Дубровника, воєвѣ се, да такове клетки и роте не падѣ врѣхъ насъ и нашихъ послѣднихъ, и не хотѣвъ, да толикан любавъ и милоца на мане доидѣ, сложихъ и 8тврдихъ и 8 всемъ 8станокитихъ међю нама с почтенимъ кнезомъ и властели града Дубровника брацтво и єдинство, складъ и призванъ кріпкъ 8 всемъ, како се 8 записиухъ међу нашими старими и нама 8здржи, и толико боле 8 напридахъ живити међю нама, колико когъ и причиста допости. и ѿще хотѣ 8а речени господинъ кнезъ Владиславъ, да, колико мани допости господъ когъ моћи, да на вс8 мою моћь и сна8 8зда8 и да самъ дрѣжанъ настојати за конавашекъ ж8п8 шлододити ю, како є речено згора. и ѿще мни господинъ кнезъ Владиславъ ѿбѣтю кнезу и властелому града Дубровника, да ни за волю ни за страхъ цара тѣскога ни краља 8грекога ни краља арагоньскога ни за єднога инога господара ни господе и чловѣка, кои бы на свѣтѣ бишъ, волю ниедно размирие 8чинити кнезу ни властелому града Дубровника ни 8 нихъ котарѣ ни 8 иномъ иманию него с ними приизновати 8 всемъ, како се 8 више реченихъ записиухъ 8здржи. а на все више речено, що се 8здржи 8 ѿвомъ записъ, ми речени господинъ кнезъ Владиславъ ротиухъ се и заклеухъ се кнезу и властелому града Дубровника богою живимъ ѿщемъ и синомъ и д8хомъ свѣтимъ и причистомъ богородицомъ манкомъ неговомъ и четьри єванђелисти и два на десете апостола врѣховна и се-

дамъ десетъ избранихъ божихъ и всѣми свѣтими и свѣти-
цами божими, да самъ по сеи ни по монхъ властелихъ ни
по монхъ людехъ ни по єдномъ дрѣгомъ чловѣкъ, кои годи-
се на свѣтъ може речи, ниедномъ хитростию да вѣдѣ излѣ-
сти кнезъ и властеломъ дѣбровачиѣмъ иза всега, - цио годир-
се 8 швомъ записъ згорь 8дѣржи: ако ли виѣ ма господинъ
кнезъ Владисавъ по сеи или по монхъ властелихъ или по
монхъ людехъ или по дрѣзихъ излѣзваш не-писма или из рота
више реченихъ или кои(о)мъ годи хитростию, да више речене
роте и клетви надѣврѣхъ и муга ѿстанка, и да самъ приче-
станъ Юди, кои бога изда на крѣсть, жѣдиемъ, кои 8пнѧхъ:
пропни, пропни, и ѿнимъ, кои мѣ тѣновъ винацъ на гла-
вѣ сталахъ. а п-о-ви пѣть 8чинихъ ма речени кнезъ Влади-
савъ ѿвѣи клетъ, доколе ми годи речени кнезъ и властеле
дѣбровачи чине правъ призванъ и правъ помоћъ 8 всемъ,
како ми сѣ ѿѣтни, да имъ ѕи на всемъ на ѿвомъ стати
правош. писанъ ка лѣта рожаства христова на .ч. и 8-ста и
.н. и прѣво лѣто, мѣсца августа .ї. данъ, 8 Дриналевъ.
а ѿви листъ писањъ мошъ ѿкошъ.

A tergo: Poueglia de Vladissau, fiol de cherzech
Stiepan. Mann recenti: Vladislavo, figlio di herzeg Stef-
fano, promette, qualora succedesse alla reggevza, di re-
stituire ai nobili Ragusei tutta la contea di Canali, che fu
conquistata da suo padre. 1451, agosto 15.

Sigillum pendens: си печать кнеза... Origin. membran.
in c. r. archivio Viennae. Сиомен. 132.

CCCLXII. (1451) 6959. ind. XIV. augusto mense.

Demetrius, despotes Peloponnesi. Privilegium Ragu-
sio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXIII. 1451. 18. decembris. Бобовас.

Stephanus Thomas, Bosnae rex, foedus facit cum Ra-
gusinis contra herceg Stephanum Vukcié.

Ватиме ѿвца и сина и дѣха свѣтога аменко милостю
божиомъ ми господинъ Щефанъ Томашъ, кралъ срѣблемъ,

Босни, приморију, хъмъски земли, донимъ краемъ, Усари, Соли, подринью, западнимъ странамъ и веће, да є видимо и на славѣ Исѣ Крѣста, сина божијѣ, и причисте матерје не-гове, диве Марије, и всегда двора небескога, швои вѣди наше писанье, дамо видити всакомъ господинъ и господамъ и племенингимъ лѣдемъ ине врѣсте, пријд кога се достои видити или изѣнти сан нашъ листъ штворенъ с висѣкомъ на-шумъ великомъ печатью швистраномъ печаћень. кнезъ и властеле владѣщаго града Дѣбровника дослаше до насъ мѣжа изѣбранија и витеза кнеза Јаљкиза Гочетића с потврђенемъ велицимъ неправадѣ и с посаженемъ посющиши мѣжомъ воиџаншмъ и огнемъ 8 нихъ држанијѣ и котаре херцегъ Стипанъ Ђакчићъ, и каже намъ кнезъ и властеле повеле и записе, 8 конју се тврђе шть нашихъ прѣвихъ родитељ го-споде краљевъ босаньскихъ и монхъ, и молеће ме како го-сподина и краала Босни, да вију 8 томъ имъ право и задости 8чинно и писма темелю: видивше ми краљев-ство почетенъ пријезанъ и лѣбакъ више реченога кнеза и вла-стевъ владѣщаго града Дѣбровника и подобно питанье, хо-тијуће се ми заповидију божијомъ крипти, припоручијуће намъ лѣбаки правдѣ а злобити неправдѣ, 8чини ми краљев-ство правдѣ и милоци 8 кнезъ и властелемъ владѣщаго града Дѣбровника, по семъ нашемъ листу потврђићу и 8крпнићу и 8становитићу све повеле, записе до данашнега дне, кое годи се имали или имају шть прѣве господе краљевъ родитељ монхъ и мое, и шкитоваћу се стати за све, цио се 8 нихъ држини; и шке ми краљевство Скрипни и Стемели лѣбакъ и сръ-чано пријтельство и јединство 8 воли 8 неволи супротивъ херцегу Стипану Ђакчићу, и шкитова ми и шкитије кра-љевство и синъ ми кнезъ Стипанъ кнезъ и властелемъ и вси шпѣхини владѣщаго града Дѣбровника, завезде се више реченомъ кнезъ и властеломъ почети ратъ беза всаке штвљаке а напридовать безъ пристанка супротивъ херцегу Стипану Ђакчићу и негову владашку и неговимъ градомъ и него-вимъ саѓамъ са виешимъ нашимъ госпоцкомъ краљевства мојему и нашему саѓамъ и нашими пријтели воиџанимъ начиномъ на поли, како ми се госпоцтвѣ и краљевствѣ до-стои, не имајуће тешкоће или војске тврђске на сеји. и шке

МИ КРАЛЕВСТВО ШВИТОВА И ПРИМИ И СИНК МИ КНЕЗЬ СТИПАНЬ
 КНЕЗВИ ВЛАСТЕЛЕМЪ ВИШЕ РЕЧЕНИМЪ НЕ 8ЧИННТИ АИРА НИ СКЛА-
 ДА НИЕДНОГА С ХЕРЬЦЕГОМЪ СТИПАНОМЪ КЕВЪ ВОЛЕ И ХОТИНЬК
 ВИШЕ РЕЧЕНИХЪ КНЕЗА И ВЛАСТЕЛЪ ВЛАД8ИЩАГО ГРАДА Д8БРОВ-
 НИКА. И ЩИЈЕ МИ КРАЛЕВСТВО И СИНК МИ КНЕЗЬ СТИПАНЬ ПРИ-
 МИ И ШВИТОВА КНЕЗВИ ВЛАСТЕЛЕМЪ ВИШЕ РЕЧЕНИМЪ, НА КОЮ
 ГОДИРЕ СТРАНВ 8САМЪ ПРИКТЕЛЕ СЕКИ ПАШАО, АЛИ ИХЪ НАИД8
 НАПРИДА, ДА ИМАМЪ ТЕНЕРЕ ПРИКТЕЛЕ НАНТИ И НИМЪ. И ЩИЈЕ
 МИ КРАЛЕВСТВО И СИНК МИ КНЕЗЬ СТИПАНЬ ПО СЕМЪ НАШЕМЪ
 ЛИСТВИ ШТВОРЕНОМЪ, ВИД8КЕ ВЕЛИКВ ПРАВД8 И А8КАВК И МИ-
 ЛОЦИВ КНЕЗА И ВЛАСТЕЛЪ МЕНИ, И 8 НАПРИДАКК НЕКА СЕ И ЩИЈЕ
 ВОЛЕ И ТЕМЕЛНТИ 8ТЕГИВ И ЗДРЬЖЕ, ХУТИХЪ ПОЧТИТИ И ПОЧТЕ-
 НИМЪ 8ЗКИСТИ И 8КРИСТИ А8КАВК НАИДИКЕ ВСАКО(ГО)
 ГОСПОДИНА И ГОСНОДЕ И ИХЪ, ДАХЪ И ДАЮ, ПОЧТИХЪ И ПО-
 ЧТОВАХЪ, ДАРОВАХЪ И ДАРИВАМЪ КНЕЗВИ ВЛАСТЕЛЕМЪ И ВКСОН
 ШПЬКИНИ ВЛАД8ИЩАГО ГРАДА Д8БРОВНИКА 8 КАЦИНВ И ЗА КАЦИНВ
 И ЗА ПЛЕМЕНИТО ВИКВ ВИКОМА НИМЪ И ИХЪ ПОСЛДНИМЪ
 БРЬСННЕ СВЕ ПО КОТАРВ СА ВКСИМИ СЕЛИ И ЗАСЕЩЦИ, С ПОЛИ И ЗК
 ГОРАМИ, СТРАНАМИ, ПАШАМИ И ВОДАМИ И С ПЛАНИНАМИ, А8ГО-
 ВИ И СА ВКСИМИ ЗЕМЛАМИ, ПРАВИНАМИ И МЕЌМИ ИХЪ. И ЩИЈЕ
 МИ ГОСПОЦТВО И СИНК МИ КНЕЗЬ СТИПАНЬ ДАХЪ И ДАЮ, ДАРО-
 ВАХЪ И ДАРИВАМЪ, ПОЧТИХЪ И ПОЧТВЮ 8 КАЦИНВ И ЗА КАЦИНВ
 И ЗА ПЛЕМЕНИТО И 8 ВИКЕ ВИКОМА ВИШЕ РЕЧЕНИМЪ КНЕЗВИ ВЛА-
 СТЕЛЕМЪ И ВКСОН ШПЬКИНИ ВЛАД8ИЩАГО ГРАДА Д8БРОВНИКА И
 ИХЪ ШЕТАНЬКВ 8 ВИКЕ ВИКОМА СВ8 Ж8П8 ДРАЧЕНИЦВ ПО КОТАРЬ,
 С8ТОРИНОМЪ И С Морицемъ И Градомъ Новимъ И С Риснимъ,
 СА ВКСИМЪ КОТАРОМЪ ДО МЕНЕ КОТОРЬСКЕ, СА ВКСИМИ СЕЛИ И ЗА-
 СЕЩЦИ, ПОЛИ, ГОРАМИ, СТРАНАМИ, ВОДАМИ, А8ЗКИМИ, ПАШАМИ,
 ПЛАНИНАМИ И ЗЕМЛАМИ И ПРАВИНАМИ И МЕЌМИ ВИШЕ РЕЧЕНИХЪ
 Ж8ПА ДАСМО 8 ВИКЕ ВИКОМА ВИШЕ РЕЧЕНИМЪ КНЕЗВИ ВЛАСТЕЛЕМЪ
 ВЛАД8ИЩАГО ГРАДА Д8БРОВНИКА НИМЪ И ИХЪ ШТАТКВ, ДА СВ
 КНЕЗВИ ВЛАСТЕЛЕ РЕЧЕНИ ШТВ ДАНАСК НАПРИДА З КОЖКЕМЪ ВЛА-
 ГОСЛОВОМЪ И КРАЛЕВСТВА МИ И СИНА МИ КНЕЗА СТИПАНА КЛАГО-
 СОВОМЪ ИСКАТИ И ПРИМИТИ 8 СВОЕ Р8КЕ АЛИ С ПОРКТОМЪ Т8РЬ-
 СКОМЪ АЛИ С ПИНЕЗОМЪ АЛИ С МОЂЮ СВОИШМЪ АЛИ ИХЪ АЛИ
 ПО КОН ГОДИРЕ НИМЪ ДРАГО НАЧИНК 8ЗЕТИ И ПРИМИТИ 8 СВОЕ
 Р8КЕ И 8 СВОЮ ШВЛАСТЬ И ЗА СВОЕ КАЦИНЬСКО ВИШЕ РЕЧЕНЕ СВЕ
 КАЦИННЕ И 8 ИХЪ ЗИДАТИ КАЦЕЛЕ АЛИ САДА АЛИ ЗА ВРИМЕ, КОЕ

ИМА ДОТИН, ВЕЗА ВСАКОГА ШПОРЧЕНИЋ КАШЕГА АЛИ ИНОГА КАКО СВЕ 8 КАЦИНК јевони и 8 ПЛЕМЕНЦИНИ. И ШИЈЕ МИ ШВИТОВА И ПРИМИ И ЗАВЕЗА СЕ КРАЛЕВСТВО И СИНЬ МИ КНЕЗК СТИПАНЬ, АКО БИ ПО КОИ ГОДИ НАЧИНК АЛИ МЕНИ ГОСПОДНИ 8 КРАЛ8 КОСАНЬСКОМ8 И КНЕЗ8 СТИПАН8 РЕЧЕНОМ8 АЛИ НАШЕМ8 СЛ8ЗИ ПО КОИ ГОДИ НАЧИНК ПРИШЛО 8 Р8КЕ ВИШЕ РЕЧЕНЕ КАЦИНЕ АЛИ ДИО ШТВИХЬ, ДА СМО Д8ЖНИ И 8ВИТ8ЕМО И ЗАВЕЗ8ЕМО СЕ ДАТИ ИЗКЛАДТИ 8 Р8КЕ КНЕЗ8 И ВЛАСТЕЛОМК И ВКСОН ШПЬКИНИ ВЛАД8ЩАГО ГРАДА Д8БРОВНИКА ЏДА ДНЕ, КОИ БИ ПРИШЛО РЕЧЕНЕ Ж8ПЕ И КАЦИНЕ АЛИ ДИО ШТВИХЬ 8 Р8КЕ НАШЕ АЛИ СЛ8ГАМК НАШИМК КОНАЧНЕ ДО ТРИ МИСЕЦЕ, КОИ ЗАПИСК АЛИ ГОСПОДНИК ЩИФАНЬ ТОМАШК КРАЛК ВИШЕ РЕЧЕНИ И СИНЬ МИ КНЕЗК СТИПАНЬ ЗАВЕЗАСМО СЕ И РОТИСМО ПРИДК ШТКЦЕМК ЛИГАТОМК ВИШК8ПОМК ХВАРЬСКИМК И ПРИДК ШТКЦЕМК К8ЈРШДОМК И КАПЕЛАНОМК МАРИНОМК. И СВИДЕЦИ ВЛАСТЕЛЕ КРАЛЕВСТВА МИ ВШЕВОДА ПЕТАРК БИФСАЛИЋК З БРАТКНОМК, ВОЕВОДА БЛАДИСАВК КЛЕШИЋК З БРАТКНОМК, КНЕЗК СТИПАНК БИОНИЧИЋК З БРАТКНОМК, КНЕЗК РАДИЧК МОЗОЛИЋК З БРАТКНОМК, КНЕЗК ИВАНК ШАНКТИЋК З БРАТКНОМК, КНЕЗК ТВРДК КОВАЧЕВИЋК З БРАТКНОМК, КНЕЗК БЛАДИСАВК Б8КОВИЋК З БРАТКНОМК, А ПРИСТАВК ё КНЕЗК БЛАДИСАВК Б8КОВИЋК ДВОРЬСКИ З БРАТКНОМК, ПРОТОКИСТАРК КНЕЗК РЕСТОЕ З БРАТКНОМК, А ТКО ћЕ ШКОИ ПОРЕДИ ВИШЕ ПИСАНО АЛИ НАШК ПОСЛАНДИ, ДА є ПРОКЛЕТК ВОГОМК ШТКЦЕМК И СИНОМК И Д8ХОМК СВЕТНИМК И СВЕТОМК ДВОРОМК МАРИНОМК, .Д.-МИ ЕВАНГЕЛИ, .ВІ. АНДРОВИМА, .Д. ИЗВРАНИХЬ КОЖИХЬ И ВКСИМК ДВОРОМК НЕКЕСКИМК, И ДА є ПРИЧЕСНИКК КК ИЮДИ, СКАРНОЦКОМ8, КОИ ПРОДА СИНА КОЖИЋ. ПИСА ПРОТОКИСТАРК РЕСТОЕ НА АЛТА РОЖКСТВА ХРИСТОВА .Ч8НА. АЛТО, МУКСАЦА ДЕЧЕМКБРА .ИГ. ДАНК, 8 НАШЕМК СТОНШМК МКСТ8 8 БОКОВЦ8.

Милосткју кожиомк господник Щефанк Томашк, краљ Србкојемк, Босни, Приморију, Х8мкесци Земли, Хрватомк, Донимк Крајемк.

Sigillum. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae.
Спомен. 140.

CCCLXIV. (1452) 6960. ind. XIV. 16. februarii.

Georgius, Serbiae despotes. Chrysobullon de permutatione terrarum monasterii Laurae CXX. libris argenti.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 176.

CCCLXV. 1452. 25. martii. Vratar.

Ivanis, chlmensis vojevoda, et cognati foedus faciunt
cum Ragusinis contra hercug Stephanum Vukcev.

† Ба име јша и синка и дасха света амник, ми војвода
Иванишк, синк много поченога споменстк кнеза Блатка,
и кнезк Томашк, синк поченога споменстк кнеза Николе,
братчедк присни више реченога војводи Иваниш и иже
именованимк, и ми кнезк Марко и кнезк Јарко и кнезк Ра-
дивојк и кнезк Јандријк и кнезк Бартш и кнезк Тадијк, си
братк више реченога војводе Иванеша а синоке поченога
споменстк кнеза Блатка, и кнезк Наваш, синк поченога
поменстк војводе Петра, братчедк присни синак више ре-
ченамк, си едносрдно и довроводно дајмо па виднике свакој
комъ члвикс, комъ се достон, и пријдк кога се изнесе сан-
ијаш листк записани јткоренк јгледати, како Счинисмо з
господиномк кнезомк и властел и скомк шићиномк властеш
дасковачцихк јединство и крајтво и почен8 даскавк и прав8
и срчан8 пријеванк, да бъдемо једини сиротиц8 херцег8 Сти-
пан8 Вукчи8, ипом8 сваком8, тко би кио неговк а или
нијук конинак а или нијук годирк, кои би били противка
дасковник8 коишк годи непрјзвију а или зломъ воломъ,
ратку ли војскомъ ли или коишк размирејак, да ли војвода
Иванишк з братчомк и з братчеди нашпали више реченими
да добјемо нашими главами и с нашими дасдами и с вој-
скомъ са скомъ нашомъ помоћку па помоћк и па југароваше
господина кнеза и властел(ш) дасковачцихк и перва ресага
ипода си8да вазда, када најк рече а или порвчи господинк
кнезк и властел дасковачци, ере се юни најк југитоваши
помагати, како се јијук запис8 љаджи, кои намъ с8 даји.
и юије се југит8мо ми војвода Иванишк с мокомъ братчомк
и с мопами братчедкими више реченими, да не моремо
Счинити мија и пријтельства с херцегомъ Стипаномъ и

с оними, тко се ш-нимъ држе, и јдни брезъ коле и хотинъкъ господина кнеза и властеш дубровачцихъ, како с8 юни намъ 8 скомъ запис8 јчинили. и ѿци тајо љекосмо и јглависмо и јвитовасмо господин8 кнез8 и властеломъ дубровачцимъ ми воевода Иванишъ з братъкомъ и з братчедми више реченими, да, ако би када царина дубровска и сона коимъ годи пр8тимъ а или начиномъ а или којомъ згодомъ дошла 8 наше р8ке а или 8 наш8 јвластъ а или 8 кога годи наше сва или кои годи днш без к8пленкъ, да дамо половин8 скега јноган дила, извадивше намъ четврти днш нашъ, како є прво било, господин8 кнез8 и властеломъ дубровачцимъ, ёре се юни намъ тајо јвитоваше по скомъ запис8, ако бисмо ми воевода Иванишъ з братъшмъ и з братчедми више реченими к8пили царин8 дубровск8, а хотивше кнезъ и властеле дубровачци да мог8 имати половин8 јнакојъ, како се достон 8 запис8 нихъ, кои с8 намъ дали, да мог8, а дријка да стој, какото и стој, гдино с8 сада. а на јволик на скемъ згора писанимъ ми воевода Иванишъ з братъкомъ и з братчедьми више реченими јвитејмо се кнез8 и властеломъ дубровачцимъ, ако би којо годи јснлостъ јдъ јбда годи дубровникъ имаш а или нихъ р8сагъ, ми воевода Иванишъ з братъкомъ и з братчедьми нашими више реченими, славдьми, с војскомъ, са скомъ мојку нашомъ да дојемо на помојкъ с8противъ скаком8. а јвојзи, за цио наше кнезъ и властеле дубровачци полбвише за свою братку и властеле и виђнике свое, како се 8 запис8 јдржи, кои ми воеводе Иванишъ з братъкомъ и з братчедми нашими имамо јдъ кнеза и властеш дубровачцихъ. ако ли бисмо не дошли на нихъ заповидъ, тада да смо 8 гинв8, како ини властеле дубровачци, кои не би посл8хъ вршили. и на све више писано и јвитовано с мојомъ братъкомъ и братчедьми моими ми воевода Иванишъ ротисмо се и заклесмо се на скетомъ јванкѣљу кожњемъ и часномъ и животворецимъ крст8 господин8 кнез8 и властеломъ и ској јпѣни властеш дубровачцимъ ва господина кога сведржитела и ва причист8 когородиц8 и ва четири јванкѣлисти и . . . . . светихъ врховинихъ апостоловъ и ва . . . . . светихъ јтацъ, иже с8ткъ на Пикею, и . . . . . изврањихъ кожњихъ и све свете кожке јдъ вика ког8 јгодившимъ,

да јвон више писаю, речено и јвитовано на мене не има доћи викс викома кнезу и властелом и својима јпјини властеш дјевровачцихъ ни се поткори(ти) за ниеднъ стварь на земљи: јда ли бисмо за чију волу на земљи јвот јпотво-рили, тада да смо ми сви више речени и наши послидни проклети богољубивима јщема и синома и светима дјехома и свима светима јд вика богу јгодившима, и да смо при-чесни к Юди скаришцком, кои је продаш сина божјега Ису Креста на распетју, и к онима, кои јпјиху: пропни, пропни, и к онима, кои ми кладију тјнове винацк на главу, и да смо се јдрекли бога и анеђела на смрти часу и на сјдни дану и вире, коју вирвемо, и да смо потиснити из држине. и се се писа ј напрема граду Братарју рожаства христова на .ч. и .8. и .н. и .в. лита, на .к. и .е. дана мисеца марта на благовиње. и за веће вировано сегај записа повелисмо га печатити нашома великома вированома подјвиску пеату. а јписаху је Радич дјека Јакићевић по заповиди госпо-дина ми војводе Иванаша и негове братје и братчеда више речениху.

† Војвода Иванаша, много поченога споменутија сину кнеза Блатка, милостију божјему војвода хумски, подј-писаху се мојома рукоја на више реченома запису за веће вированје.

И ћа Жарњкош, многи поченога споменутија сину кнеза Блатка, милостију божјему брату војводе Иванаша и више речениху братије и братчеди, подјписаху мојома рукоја на више реченома запису за веће вирование.

A tergo: MCCCCCLII. die 25. aprilis, priuilegio, che sece a la signoria de Raguxi voiuoda Iuanis Vlatchouch.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 141.

CCCLXVI. 1452. 25. martii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii cum војевода хлмени Иваниш и алији principibus foedus faciunt contra hercег Stephanum Vukčićē.

Ба име јтца и сина и светаго дјеха аминка. ми кнезъ, властеле и сваа јпјина властеш владјшагу града Дјевро-

ника дајмо на видѣније свакаша човека, кому се достоји
и прѣд кога се изкинесе сан нашъ листъ записни јтворени
шгледати, како јчинисмо с многу поченѣмъ воеводашъ
Иванишемъ, милостю којиша је воеводашъ хумецемъ, си-
нишму многу поченога споменутка кнеза Блатка, и с кне-
зашму Томашемъ многу поченога споменутка кнеза Николе,
братчеду присни згора реченошь воеводи Иванишь, и с кне-
зашму Маркешму и с кнезашму Жаркешму и с кнезашму Жи-
коемъ и с кнезашму Јандрешму и с кнезашму Бартолашму и с
кнезашму Тадиашму, сви братка више реченошь воеводи Ива-
ниши и синове многу поченога споменутка кнеза Блатка,
и с кнезашму Павашму, синашму много поченога воеводе
Петра, братчеду присни свијемъ више реченошь, једини
срѣди ћи браћтиши и милостиш любавъ и праљавъ прија-
занъ, да бъдеши једини супротивъ ћерцегу Стѣпану Јак-
чију и ћи свакаша имаш, ткуши ш-нимъ држаш. и за-
тош примиши и шкасиши за наше грађане, властеле и вѣ-
нике добрѣ и почене воеводи Иванини, поченога кнеза
Блатка, и кнеза Томаша, кнеза Николе сину, братчеду при-
слини више реченошь воеводи Иванини, и кнеза Маркка и
кнеза Жаркка и кнеза Радивоја и кнеза Јандреја и кнеза Бар-
тола и кнеза Тадија, сви братка више реченошь воеводи
Иванини а синове многу поченога споменутка кнеза Блат-
ка, и кнеза Павла, сина многу поченога споменутка во-
воде Петра, свијемъ више реченошь нијуши и нијуши синове и
нијуши најтраји, ћи бъде по мѣшашму коленош праље и по-
чене ..... и вѣке вѣкома. и ћије имъ јакетовасиши давати
воеводи Иванини з братишму и ск братчеди више реченошми
на вѣсаку годије, докле се јуни живи, ше-с-атъ першер(ъ)
динари дѣкровачицѣху. и ћије имъ даслиш једије полаче на
врху је побијане Запице, која се држи с полачашму Марина Ра-
стића старога, која полача била є Јакшиће Бодопинића а паке
Живка каторанина, и јаџини и племенити вѣки вѣкома
нимъ и нијуши јетанки. и ако ћи се кјда згодиши конишъ
згодомъ, чеса кога не дан, да ћи не могши стати и преви-
вати и је своји јаџини воевода Иванишъ з братишму и з
братчеди више реченошми а дошли и је дѣкровник стати, а и
кнезъ, властеле и је јаџина властеш дѣкровачицѣхъ да имъ

даеш 8 помошь за спенъз8 дрѹгє ше-с-кть перъперь динари на всакш годище, докле се вратє на свою бащин8. и ако би се та-
кои догодило, да би потрѣка била воеводи Иваниш8 з крати-
шмь и зъ кратчеди више реченѣми, да имъ вѣдемш помошни-
ци прѣдъ свацѣмъ господаршмь и 8 всаке господе съпротивъ
херцег8 Стѣпан8 и свѣмъ ніеговѣмъ, и кони би ш-ніимъ
дрѹжали, и противъ сваком8 ином8, кони би на нихъ наѧ-
хали али съпротивъ нимъ били неправдениш, а тои правило
да властеле дѣкровачци разгледаю и ѿдѣлач: ако ... го-
спода дѣкровачка ѿдѣлач, да је правш, да ихъ помагаю
више реченѣхъ; ако ли ѿдѣлач властеле дѣкровачци, да не
правш, да се ѿдае воевода Иванишк и ск више реченими з
братишмк и кратчеди. ако се тоган више речени не ѿглаши,
про имъ рек8 властеле дѣкровачци, и послухъ не 8чине, тадан
да властеле дѣкровачци да имъ икес дѣожин помагат-и-хъ,
паче да с8 8 гнек8, какш и ини властеле наши, кони би ис-по-
слуха изѣлѣзли. такоге и шни намѣк ѿгетоваши, тво би съ-
противъ дѣкровиник8 ходиши, какш братки и властеле дѣ-
кровачци, да смо едини и единорѣди, какото је подоб(иш) и
како се ѿдѣжи 8 запис8, кони с8 намѣк дали. и да не можемо
8чинити мира ни приате(а)стка съ херцегшмк Стѣпаншмк ни
с онеми, кони се ш-ніимъ дрѹже .... безъ воли и хотѣнїя
воевода Иваниша з братишмк и зъ кратчеди згора реченеми,
и толикогерे воевода Иванишк з братишмк и зъ кратчеди
згора реченеми да не мог8 8чинити мира ни приателства с
херцегшмк Стѣпаномк ни с онеми, кони се ш-ніимъ дрѹже,
безъ воли и хотѣнїя господина кнеза и властеш дѣкровач-
цехъ. а швои писаш и записъ 8чинисши, за про намѣк во-
вода Иванишк ѿгетова з братишмк и зъ кратчедами свое-
ми с више реченеми, да вѣд8 ѿдѣ сюда напреда 8 скемъ и
ск свемъ, про вѣд8 моћи, съпротивъ херцег8 Стѣпан8 и
нимъ кошніавшмк и противъ сваком8 ином8, кони би били
протива дѣкровиник8, какото се ѿдѣжи 8 запис8, кони с8
намѣк 8чиниан воевода Иванишк з братишмк и зъ кратчеди-
ми згора реченеми, дотае, докле воевода Иванишк з бра-
тишмь и зъ кратчедами више реченеми вѣд8 намѣк насто-
ити, про се 8 записехъ ѿдѣжи. и шије ѿгетовасаш воеводи
Иваниш8 з братишмк и зъ кратчедами више реченеми, ако

БИ ДОШЛА ЦАРИЦА ДРЕВЪСКА С НАШЕ РДКЕ ВѢЗК КВПНИЕ, ТЪДА ДА Е ЧЕТВРКТИ ДИШ ВОЕВОДИ ИВАНИШ З БРАТЧЕДМИ, КАКО Е БИЛШ И ПРКВШ НИХЪ, А ШТАЛАШ НА ПОЛЕ, ТАКОШ НИМЬ КАКОШ НАМК; АКО ЛИ БИ НИМЬ ДОШЛА, ТАКОГЕРЕ ДА Е НА ПОЛЕ, КАКО СЕ ЗГОРА ПИШЕ, АКО ЛИ БИ Ю КВПИЛИ, ТАКОГЕРЕ ДА СМШ ВОЛЪНИ, АКО БИСМШ ХОТЕЛИ МИ ЗЕТИ, ДА.. ПОЛОВИЦ С ЦАРИНЕ, ЦЕТЕ И КОРИСТИ, КАКОТО СЕ ЗДРЪЖИ С ЗАПІСС, ЩО СД НАМЬ СЧИНИЛИ ВОЕВОДА ИВАНИШ З БРАТИШМЪ И З БРАТЧЕДМИ ВИШЕ РЕЧЕНЕЛИ. И НА СВЕ ВИШЕ ПІСАННШ МИ КНЕЗЪ, ВЛАСТЕЛЕ И СВА ШПІННА ВЛАСТЕЛЬ ДВБРОВАЧЕХЪ РОТИСМО СЕ И ЗАКЛЕСМШ НА СВЕТШМЪ БОЖИЕМЪ ЕВАНГЕЛИЮ И НА ЧАСНШМЪ ЖИВУТВОРЕЋЕМЪ КРСТС ГОСПОДНЮ РЕЧЕНЕМЪ ВОЕВОДИ ИВАНИШ З БРАТИШМЪ И З БРАТЧЕДИ ВИШЕ РЕЧЕНЕЛИ ВА ГОСПОДА БОГА СВЕДРѢЖИТЕЛА И ВА ПРЕЧИСТС БОГУРОДИЦ С И ВК ЧЕТИРИ ЕВАНГЕЛИСТЕ И ВК . ВІ. СВЕТЕХЪ ВРХОВЪНЕХЪ АПОСТОЛОВЪ И ВК . ТН. СВЕТЕХЪ ШТАЦА, ИЖЕ СТЬ НА НИЋИЮ, И ВК . О. ИЗАВРАНЕХЪ БОЖЕХЪ И ВК СВЕ СВЕТЕ КОЖИНЕ ШДК ВЕКА КОГД ЗГОДИВШИ, ДА ШВОН ВИШЕ ПІСАННШ, РЕЧЕНШ И ШКЕТОВАНШ НА МАНІЕ НЕ ИМА ДОЌИ ВЕКИ ВЕКОМА ВОЕВОДИ ИВАНИШ З БРАТИШМЪ И З БРАТЧЕДМИ ВИШЕ ПИСАНЕЛИ НИ СЕ ПОТВОРИТИ ЗА НЕДНШ СТВАРК НА ЗЕМЛІС: ЕДА ЛИ БИСМО ЗА ЧИЮ ВОЛЮ НА ЗЕМ(ЛН) ШВОН ПОТВОРИЛИ, ТАДАН ДА СМШ МИ КНЕЗЪ, ВЛАСТЕЛЕ И СВА ШПІННА ВЛАСТЕШ ДВБРОВАЧЕХЪ ПРОКЛЕТИ БОГОМЪ ЖИВ'КМЪ ШТЦЕМЪ И СИНШМЪ И ДВХШМЪ СВЕТ'КМЪ И СВ'КМИ СВЕТ'КМИ ШДК В'ККА КОГД ЗГОДИВШ'КМИ ИМЕНОВАН'КМИ, ДА СМШ ПРИ(Ч)СНИ КЪ ЮДИ СКАРИОТСКОМС, КОН ПРОДАА СИНА БОЖИЕГА ИСС Христата на распеткис, и к он'кми, кон СПИААХС: пропни, пропъни, и к он'кми, кон м8 клад'х8 ТРКНОВЪ В'КНАЦЪ НА ГЛААВС, И ДА СЕ СКЛШ ШДКРЕКЛИ БОГА И АНГЕЛОВЪ НА ЗМРКЛИ ДАНЬ И НА СВГНИ ДАНЬ И В'КРЕ, КОЮ В'КРВІЕМШ, И ДА СМШ ПОТИС(Н)ШТИ С ДРЖИНИ. И СЕИ СЕ ПИСА АЛКТО РОЖАСТВА ХРИСТОВА НА . Ч8НВ. АЛКТШ, НА .. . Е. МАРТИНА НА БЛАГОВ'КСТЬ. И ЗА ВЕЋЕ В'КРОВАНКС СЕГАН ЗАПИСА ПОВЕЛ'КСМО ГА ПЕЧАТИ(ТИ) НАШОМК ПЕЧАТКЮ ВЕЛИКШМЪ В'КРОВААШМЪ ПОДКВИССЕХЪ ПЕЧАТК. А 8ПИСА НИКИША ЗВЕЗДИЋА АЛГШФЕТЬ ПО ЗАПОВ'КДИ ГОСПОСТВА ДВБРОВАЧКОГА. А МАРИНКО 8ПИСА С АЛКРО. ПОМЕНН ГА БОЖЕ.

Cod. ragus. fol. 113. b.

CCCLXVII. Cirea 1452.

Georgius, Serbiae despotes, monasterio Laurae donat CL. libras argentis.

Initium: Понеже всакомъ словесномъ юстъствоу.

In mon. magnae Laurae. R. Uspen. 176.

CCCLXVIII. 1453. 19. julii. U Pivѣ na planinѣ na Pišču.

Stephanus, herceg S. Sabbae, conjugi Helenaе et filio Vladisavo sociisque ejus ignoscit.

† Ек име штъца и сина и дъха света аминъ. милостнио божијшмъ ли господинъ Стѣпанъ херцегъ юдь светога Саве, господарь хъмски и приморъски, велики воевода юсага боснскога, кнезъ дринскога и веће, синъ и јунакъ много поченога и гласитога споменутъя господина кнеза Јакца и господина Сандала, бившега великога воеводе юсага боснскога и веће, даю знати всијемъ и всакомъ, комъ се подшка, саданијемъ и наприједъ кои имају бити, и прѣдъ кога би се годѣвъчка изнесаш јакци нашъ штворени листъ а с нашмъ печатъю въкрованишмъ, јре јчиствъ и снеднивъ срѣдьце моје са всаџијемъ правијемъ милостивијемъ и доброволнијемъ хотѣникъ и истинијемъ, кесерѣдъчанишмъ, поченемъ любвијемъ, юдьнијимъ и юдьврѣгъ всакъ злобъ и ненависть непријазнениј до сада бившъ, наредијхъ и јзврдијхъ и правош памѣтихъ юдь сврѣшена и доброволна срѣдьца мојга прѣдъ господашмъ когомъ живијемъ и прѣдъ всѣми скетијемъ юдь виека кога јгшдигијеми цнелош и правош и доброволнош пристихъ и јпростихъ вси съгрѣхъ и супротившиј велики и малъ вѣкамъ нашијемъ, поченон госпоје Јелѣнѣ и сини ми кнезъ Владисавъ и всѣмъ властелишмъ и властеличијемъ и всаке врѣсте людемъ хъмске землиј, тко се годѣвъ и како се годѣвъ и по кои годѣвъ начинъ юдьствили юдь мене з госпошмъ Јелѣномъ и с кнезомъ Владисавомъ, правош и истиниј и величјеш простињъ и благосовињъ воеводѣ Сладоју Ђемковићу з братишмъ и славгами и кнезу Јурију Ратковићу з братишмъ и славгами и воеводѣ Иванишу Јуријевићу з братишмъ и славгами и инијемъ всѣмъ племенитѣмъ людемъ

Хъмске земли и всакоје врксте людемъ, тко се је годѣк био
шдѣлчиш и пошао ш-ними по кон годѣк пътъ и паачинъ
и с ошви и с ошин стране Неретвѣ всега господства мошга,
или је кто властелинъ или властеличиш вола кметишъ, вси-
јемъ правош и милостивош и доброволнош и непоколѣбимош
простишъ и благословиш съгрѣхе и съпротивиши, кое се годѣк
и по кон годѣк паачинъ до сада биле или хотеће или нехотеће
или за волю или за неволю, да за тош не Счиню юа госпо-
динъ херцегъ Стѣпанъ ниједниш хъдош реченон почтенон го-
сподије Сѣланъ кѣзамъ нашијемъ и синъ ми кнезъ Владисавъ
ни никомъ ѡда всијехъ више писанииехъ, да имъ ни-
једнош хъдош не Счиню ни самъ собашъ ни синомъ ми кне-
земъ Блаткомъ ни пинеми ниједнини властели ни савгали
нашкми, тко се годѣк подъ послѣхъ и подъ швастъ нашъ,
ни благомъ нашијемъ ни приятелми нашкми ни ниједншмъ
сиашмъ ни хитростю танишмъ а или јавленишмъ сѣга-
свѣтнишмъ, која би се могла смишити а или Счинити, ка-
кош цари тако крали тако ии всаке врксте людми, да имъ се
за тои до сада Счинениш не може ни хоће ниједна неправда
ни злош Счинити, паче да се ѿ тоизѣ прѣкѣ реченон съгрѣхе
и противишиш с неправдомъ 8 залъ волю и не говори, докла-
ми стоје всаки иихъ више реченишъ 8 послѣхъ и 8 вѣрно-
стѣк, чеса је иихъ ткаш достојанъ, к томъ тко би се годѣк на-
шаш међу реченомъ господомъ панкавацъ а или клеветникъ,
да ли ље не може ни хоће панка ни клевета пријата бити, паче
тко би се годѣк нашаш такови чловѣкъ панкавацъ а или кле-
ветникъ, чимъ би годѣк 8лавила која зла вола а или неправда
међу реченомъ господъ, да не ће ни може таковогаи панкавца
заталати господинъ херцегъ ѡдъ господије Ѓлене ни ѡдъ кнеза
Владисава ни ѡдъ кнеза Блатка; такође ни господије Ѓлена ни
кнезъ Владисавъ ни кнезъ Блаткош ѡдъ господина херцега и
такође кнезъ Владисавъ и кнезъ Блаткош ѡдъ господина хер-
цега и ѡдъ господије Ѓлене шна два брата међу собашмъ да не
може ни хоће заталати ёданъ ии ѡдъ дрѣгога панкавца а или
клеветника, и ако би се нашаш панкавацъ а или клеветникъ
међу више реченомъ господомъ, да га не има ни може
мимо шнан данъ потајати, конъ би данъ шија врата чловѣкъ
тви риечъ комъ иихъ рекаш, и конъ би се годѣк нашаш међу

ними такови заш и неистинанъ чловѣкъ, кои би сварѣ и неправдѣ спосиша, како се и више пише, а или би племенитъ а или које годѣ вркете чловѣкъ, да је више речении гospодѣ до своје смрти за певѣрина, а да мѣсцаши виесъ вѣкома 8 поракѣ, а да мѣсца гospодѣ падѣша, цио је достшинош 8чиннити певѣриша чловѣкъ, него ако би ткош цио видиша, да је цио комъ нихъ речение гospодѣ юдѣ єднога до дрѹгога иимъ међу сошмъ која кривина а или неправда, да има рѣки прѣдѣ гospодиномъ херцегашмъ ш-иимъ на свѧчице, до кога би мѣсца се юдѣ нихъ цио видѣкаш: тко ли би потаиша више речение гospодѣ панкавица а или клеветника међу сошмъ, тои таи ѡвара все роте и клетви наа се, кое се 8 сијемъ листъ именю, к томъ да не може ни ходѣ зајети ни бити међу речении гospодѣ ниједна сѣмина ни неправда ни по єдиномъ чловѣкъ сегасвѣтнијемъ: ако ли би се које годѣ сѣмина нашла по који годѣ рѣчкѣ међу речении гospодѣ, да не мога ни ходѣша гospодинъ херцегъ Стѣпанъ 8чиннити ниједно злочину неправдѣни немилоци 8 камъ нашијемъ, гospоне Слобѣдѣ и синовомъ ми кнезу Владисаву и кнезу Блатку, докла годѣ не вију ѿбикноваш и ѿвнаниаш правош и циело и истиниош гospодинашмъ дѣдашмъ црквске босанскѣ и .к. стронникома, међу којеми стронинци вѣде гospодинъ гостъ Радинъ за скога живота, и к томъ .к. властела нашијехъ поглавитѣхъ, кои хоте пракош: цио ли би нашла више речениа правда до кога юдѣ тѣху ѕће наше, да га је боланъ гospодинъ херцегъ цѣкати и карати на свою волю, цио мѣсца єздѣ покаже. Такође хъмсци властеле и всаке вркете людјије да стоје 8 сконијехъ пракијехъ и подобријијехъ законијехъ и тврђавају више речениијехъ, да не може ни ходѣ иимъ реченијемъ бити ниједно безаконје ни сѣжанствијемъ ни кошмъ иномъ неправдомъ, докла годѣ не би цио єздѣ и питанје кога ће бити по закону и начину, како имъ је било за гospодина војводе Сандалија, тои да имъ је тврђдош и правош и циело и непореченош за мене и за моијехъ синову кнеза Владисава и кнеза Блатку иимъ реченијемъ властелашмъ хъмсцијемъ и нијехъ ѿстанакъ, докла годѣ ћи реченија властеле и всаке вркете людјије юдѣ хъмске земље намъ слаже вѣриош и правош, и стоје намъ на сконијехъ добрѣхъ ѿбѣтијехъ и

записијехъ право и тврдш и цело, како нам се рекан и шбктоvalи се и записали. к томъ що ми кога нихъ седа ѿдли хъмлана или 8 великихъ или 8 малыхъ, да се макъ ѿдъ нихъ на пинъ ѿдкине по закону, како се биле ѿдъ нихъ стрицъ ми господинъ воеводѣ Сандалю. и на тои на все више писаниш и именованнош па господинъ херцегъ Стѣпанъ за-
клинал се въ господа бога вседржителя ѿтца и сина и све-
таго духа и въ прѣистъ его Богоматерь свету днѣсу Марию и въ силу честнаго и животворящаго креста господна и въ .д. евхаристи и въ .в. апостола връховна и въ .б. изабранијехъ божијехъ и въ все свете ѿдъ вѣка богъ 8годив-
шъ, како па господинъ херцегъ Стѣпанъ имъ више речени-
јемъ хоћу на всемъ на томъ више писаниш и именован-
иимъ стаати и тѣпѣти се правош и тврдеш и целош и непореченш, докла годѣ ѿни више речени макъ стој 8 по-
слахъ и слаже ми правош и вѣрош, и тѣпѣ ми се на свои-
јехъ добријехъ и поченнијехъ шбктијехъ и записијехъ, како
ми се рекан и шбктоvalи се и заклеан и записали. писанъ въ
лѣта рождества христова на .ч8нг. лѣтош, мѣсца иуна
.д. данк, 8 Пивѣ на планинѣ на Пишч. по заповѣдѣ
прѣсвѣтлого и возможнога господина господина ми херцега
Стѣпана 8писа Божидаръ днѧкъ.

Sigillum: стфа. си печатъ.... Origin. membran. in e. g.
archivio Viennae. Спомен. 142.

CCCLXIX. 1453. 19. julii. У Пивѣ на планинѣ на Риѣчи.

Stephanus, herceg S. Sabbae, filium Vladisav in gra-
tiam recipit.

† Ек име ѿтца и сина и духа света аминъ. милостнију
божијимъ и господара великога господина ми цара амиръ
султанъ Мехметдѣ вега ми господинъ Стѣпанъ, херцегъ
ѿдъ светога Саве, господарь хъмски и приморьски, велики
воевода ѡсага косънскога, кнезъ дрински и веће, и синъ ми
кнезъ Блатко дајмош на знанје господаръ великомъ и го-
сподѣ везиримъ и краншникъ господарекъ, кои гађе вѣде
на косънско вранџе, такоће да је вѣдомош и ине всаке врѣ-
сте людемъ, комъ бы се достојлош, јре 8чинихъ ѿвѣ нашъ
лишъ ѿтворенъ а с нашимъ печатомъ вѣрованишъ съ всаџи-

іємъ милостивиємъ срѣчаниїемъ хотїныємъ и правомъ ро-
дителскимъ истинніюмъ любкомъ милость и честь и добре
волю сину ми кнезу Владисаву, када донде ка мнѣ, и смотрѣ-
ри се прѣда мнѣмъ, и дозва до сеbe, ци ю 8чинниш кою съ-
грѣхъ господару великомъ, и ци ю 8чинниш козьправадиши
и съпротивиош манѣ родителю своюмъ, за тон када дошѣ ка
мнине с велициемъ смѣрствиумъ, и дозва по дѣстонной
правдѣ до сеbe, и рече ми поставити ѿпеть 8 моє рѣке вла-
стели и ине слѣге и градове и приходкѣ и все, с чимъ ю ѡда-
шаш виш ѿдѣ мене, и рече ми, да ће ѿдѣ сколь сега бити
вѣранъ пошлагъ мене господару великомъ и менине херцегъ
Стѣпанъ родителю скому8 послышанъ и 8гшданъ, и рече ми,
да ће бити складанъ и единанъ с мониємъ синомъ и з бра-
твомъ сконюмъ с кнезомъ Блаткомъ, ѿба подѣ мои послѹхъ
на слѣже8 и на вѣришть господара великога, и рече ми, да
ми не ће ииеднога съпротивства по скони колѣ 8чинити, него
да ми ће 8гажати и слѣжити лиепош и добрѣ и правы и по-
ченюш какоиш 8гшдни синъ скому8 родителю, и за тон
такон више речениш 8чиненкѣ и ѿбѣтованкѣ сина ми кнеза
Владисава па херцегъ Стѣпанъ и синюмъ ми кнезомъ Блат-
комъ примамъ и примихъ милостиво и правош и добропол-
иш к себѣ ѿпеть кнеза Владисава за правога и за любимога
сина и за правога брата сина ми кнеза Блатка, и за тон
постависмо сѣдоке и средителе вѣре наше дѣда косинскога
и ш-нимъ ѿ. поглавитиєхъ крестианъ и ѿ. нашииєхъ пле-
менитѣхъ властела, ако ми срѣши кнезъ Владисавъ више
речене ѿбѣте за мошга жигота 8гшдитвиумъ и правиємъ
пословиумъ, како се више именюш, какоиш синъ скому8 роди-
телю, и да вѣдемиранъ и единанъ за мене синюмъ с мони-
юмъ а сконюмъ братомъ кнезомъ Блаткомъ, такође да вѣдѣ
и кнезъ Блатко подѣ мои послѹхъ за мошга жигота какотош
и кнезъ Владисавъ, заедниш и единниш вѣдѣхъ с кнезомъ Влади-
савомъ меѣ8 скому8 милостивош и правош какото два брата
а подѣ мою волю и подѣ мои послѹхъ. подѣ тен таковен и на
такове више речение средкѣ и начинѣ, како се и ѿш више 8
сниємъ листрѣ именюш, па херцегъ Стѣпанъ ѿбѣтовах се и ре-
кихъ вѣршиумъ и рѣчью мошму госпоцкимъ синовомъ ми кнезу
Владисаву и кнезу Блатку, да имъ ће8 за мошга жигота

расправити и разредити правош на поли госпоцтваш моје, властелин, сљдже, коморе, градове, всаке врксте люди, царине, приходица, да држита и имата сваки своју праву половину з добријем начиншмъ, знајуће всаки своју праву половину, ако има веде јгодиш, заједнош да сљджита шка единиош и мирнош господару великому: ако ли има се икшо не би шаљубилеш бити заједниш, тада да потегне всаки нију за своју праву половину, терј да сљджита шка господару великому всаки нију јдь своје половине, како је достоинш, правош и вѣрнош, како има ма разреће. ако ли би, пра тога кога не дан, кон нију изашаши манќ родитељу својим ћерџегу Стјепану из волје и изъ послаху, и не сркшиши ли сјкани за мошга живота, како се је јвомъ листу именши, тада да не имај днела ни за мене ни конј мене јдь госпоцтва мошга; ако ли биста, пра кога не дан, хотјала шка јчинити супротивно и непосланиош манќ за мошга живота, тада да не имај днела ни чести јдь госпоцтва мошга ни за мене ни кашњи мене, јпитакше и јбнападше истиниш и правош нихъ кривину више реченишмъ сједочкомъ, негш да самъ воланк иному јдједати моје госпоцтвош кому годј а на сљдже и на вѣрност ѡ господара великога. ако ли ми је јгудија и сркниста шка, пра ми ста рекла, за мошга живота, да је имаја госпоцтваш такои и по тај начинъ, како се више именши, разјако ако би ми се јшо видјеш јдјелачити изјмеће нију је крвихъ књезамъ пашинијмъ а матерјихъ, ако јшстане па конј мене, да је је томј не јспасију за ње живота, а конј ље живота да и јпон разднеле на поли правош мећес јевшијмъ. јда ли би кнезъ Владисавъ посегнеш на конј мене је дниш брата сконага кнеза Блатка, ма молю сјекренш господара великога, да јзамъ дниш кнезу Блатку и пода кнезу Владисаву: такође и по тај начинъ, ако би кнезъ Блаткош је кнеза Владисава дниш посегнеш, такође сјекренш молю господара великога, да јзамъ дниш кнезу Блатку и пода кнезу Владисаву, него да се трјпнта лијпош и право всаки нију је своји половицј, како има ма разреће а сљджећа правош и вѣрнош великому господару, или има драже заједниш или всаки нију је јвомъ днел једаће, како има драже, такои и па тон на ксе више ин-

санош и именованнош љаа ћерцегъ Стјпанъ заклинам се въ господа бога вседржителя јтъца и сина и светога духа и въ прѣистъсъ его Богоматерь и въ слаꙗ честнаго и животворе-щаго кръста господнага и въ .д. Евхаристије и въ .в. апостола врховна и въ .б. извранијехъ вожијехъ и въ все свете ѿдь виека когъ 8годинише, како љаа ћерцегъ Стјпанъ имъ више реченијемъ хоће на всемъ на томъ више писанишмъ и именованашмъ стаати и тражити се правош и тврђош и циело и непоречијо, докла годје ѕни више реченије макъ стоје 8 послање а на вѣрностъ и на слажење господара великога, и докла ли се трѣпе на сконијехъ добријехъ и почтенијехъ ѿк-тијехъ и записијехъ, како ли се с ѿкитевали и заклеши и записали, писанъ въ лѣта рождество христово на .чесн. лѣтош, мјесеца ивана .д. данъ, 8 Пивѣ на папинѣ на Пишије, по заповѣдју прѣсвѣтлога и јзможнога господина господина ми ћерцега Стјпана списка Божидарѣ днакъ.

Sigillum: стфа. си печатъ ... Origin. membran. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 143.

CCCLXX. 1454. ind. II. 4. aprilis. Cathari.

Aloisius Baffo, comes et capitaneus Cathari, confirmat constitutum factum inter monasterium S. Nicolai in Vraniјina et Kalogurag Guraševiē.

На име Христа амин. годиџа ѿд порода нашега го-сподина Језеа Карста тиеска и .д. ста и .и. и .д., индицишне дрѓа, на дни 8 четвартак, .д. мјесеца априла, да јест видијение ѕакомъ, како парком ѿкоган пријед слав-нијем господином Јловизом Бафом, ѿд наше присвјетле и јзможнє господе виетачке почтени кнез и капетан которски, ѿд града которскога и ѿд његова лјтеха, кише деференције много почтенога ѿца иезуита Никодема и Никаандра, Иш-кана, калѓер ѿд монастира господина светога Николе ѿд Бранине, кои нест 8 клатъ скадарскомъ, ѿд једне стране, по име скониј и по име свиех јусталих калѓера реченоја мона-стира, и Калогрѓаг Грашевиќ из Царвије ѿд сеје и ѿд своијех синова ѿд дрѓе стране, за кои не ѿкоган речени ијев-љан и калѓери за сеје и за име реченоја монастира питају пријема и с јпротива Калогрѓаг Грашевиќ из Царвије кише

реченомъ и негови диеци, юре да речени Калогъраг и негови синове незадъжно, съпротива разлогъ юд правде даржахъ и едан млин речене царкве и монастира, кои нест съ Царвнице на мяесто, зове се Сърахово, кои юст свархъ земле и воде речене ца(р)кве или монастира, кои млин нест . . ю даржащ речене царкве или монастира и Новак Къпинъ и негов син Марко из Царвнице, юре речени Калогъраг нест кеке има . . юд реченога млина много юд кеке юд црете немъ 8чинене, питаше речени игъман и калъгеръ, речени млин да въдѣ принесен по реченомъ господинъ кнезъ и капитанъ реченои царкви или монастиръ, како ствари имъ. и на тъи ствар речени Калогъраг и негов син Давижик юдговорише, юре съ даржали шизи млин право како ствари реченога Новака и сина негова Марка, имъ дан по кметиехъ за цретъ, немъ би 8чинена юд реченога Новака и юд реченога мъ сина Марка, кои мъ не ждего късъ. за кои 8зрок бивше бише могъ ими многе и многе риечи приед реченимъ 8звищенимъ господиномъ кнезомъ и капитаномъ, и тадан копачно по реченомъ господинъ кнезъ и капитанъ би речено реченомъ игъманъ и калъгеромъ и реченомъ Калогъргъ Гършевикъ и Давижикъ синъ неговъ, да погъ и провиде, ако се могъ . . . . . могъ 8годити за речени млин за . . . . . минъти 8 тисъкъ и . . . . . ста и . . . . . и . . . . . иако минъвше речени рок и не бивше юд 8гогата, да се имаю вратити приед юбраз неговъ, иеръ къ 8чинити разлог и правдъ за 8зрок речени. и бивше речени Калогъраг Гършевикъ писаш юд юкъ Давижика сина негова реченомъ господинъ кнезъ и капитанъ, каконо бише юд 8гогата с реченимъ игъманомъ и с калъгеръ по юзъ начинъ, про не, да речени игъманъ и калъгеръ имъ дати реченомъ Калогъргъ . . . . . пернер динари котор-сциехъ за ютатак юд негове црете, а да речени млин юстане складдан реченомъ игъманъ и калъгеромъ и монастиръ светога Николе юд Бранине 8 кнеке кнекома са ксеми неговиимъ разлови и з границиами и про немъ пристон. гдие речени 8звищени господинъ кнез и капитанъ раз8миш книгъ кнеш писанъ и ч8кше реченога Николандра калъгера, дошадшъ 8 Котор за 8зрок речени юд стране игъманове и дръзиехъ калъгера реченога монастира светога Николе юд Бранине, и говореће речени 8гоганъ могъ совомъ, кои би 8чинен, како речени Калогъраг

нећт писаš по реченои книзије јд рвке Дабижива сина свога
снедеке на поченом столе под лежом шпеном, кивше тзи
племенити мјежеве Мароније Љскић протогистаревић и Никола
Маковић Драговић и Никола Трипковић Бивочић, скетовни
седије которци, и Стиепко Калогревић канџелинер и дра-
гоман сариски и мнози дрвзи, потварди речени 8тогаи 8чи-
нен швакон, да речени Калогрраг има речене .же. перпер јд
реченога иғзима и калвгера за јестатак јд негове црте, а
да речени мали ш-неговијеми разлови и ћо га се даржи сло-
водан да јестане и да вјде 8 вијеке реченога монастира ске-
тога Николе јд Бранине без ииеднога супротиваречена јд
реченога Калогррга и неговијех синова и јд свакога инога
човјека, и за вијер 8 потваргена реченога 8тогаиа речени
8звишиени господин кнез и капетан заповидиши ије, да ѕки
8тогаи 8писани 8 швом запис 8де печакен и потварген са
печату великом господина светога Марка јд негова вла-
дана, писана 8 канџеларије шпкнији тискино, индицишни и
дан више писано.

И Живан Сиавестровић јд лежа из Бијетак проглашени
по царской власти потар и потар кнетачки и канџелинер оп-
кине которске мјесе реченеми вијех, и под заповид 8звишиенога
реченога господина кнеза и капетана писаš јвози писаније,
прогласиј с монијем вилијом и именом окичијем.

A tergo: Сија књига светаго Николе країнскога за
мали 8 Шрахово јть прокидбра которскога.

Sine sigillo. Origin. membran. in Cetinje. Editor de-
scripsit 1856.

CCCLXXI. 1454. 10. aprilis. U Novom.

Stephanus, dux S. Sabbae, et Ragusini расеш faciunt.

† Го велеможна силош прѣсветагош дъха, божје славни
ва троицѣ, ва ѡткци же рекш и синш и светимъ дъхимъ,
прѣсвета троице нераздѣлни, слава твоја, иже ви име твоје
все врьшимош, и твою 8здржимош землю и владање, кое
е наимъ богъ даш, смилисмош 8 нашон паметъ, колицъмъ
милосрѣдкемъ богъ люби неравк човјекш, посла свога једини-
го сина 8 велицнхъ мјакахъ, да своје избави из греха, и
по 8екръсенью, када хотъ 8зити на некесе, да сѣдеть јд дес-

и 8ю јтъца, божаставномъ риечю рече апостоломъ своимъ: миръ даю вамъ, миръ јшталамъ вамъ. ми гospодинъ Стѣпанъ, божијимъ милостију херцегъ светога Саве, гospодарь ћумски и приморски, кнезъ дрински, велики воевода босански и веће, даemo на видѣћије всијемъ и всакомъ, комъ се достои, и прѣд кога би се гођи изнесаш јви нашъ листвије јтворенъ јгледати, а с нашомъ печатомъ законитијемъ, како догоше гospоџији ми јдь много поченога кнеза, властеш и все јпѣни властеш дјевровачијехъ поченни властеле и поклисарке кнезъ Марој Растић и кнезъ Јованъ Банић и кнезъ Јандршић Бовалевић, договара се ј добромъ миромъ и поченом пријазни и потврђенома всијехъ записа и повеља, кое с8 имали с нашими родители и з гospоџијомъ ми до јвога размирија, кое размирије мећије нами јенијаш непријатељ божи и чловјчаски, с кога размирија ниједна користь ние ни једној странји и дрѓон паче џета и маншина, а ми гospодинъ херцегъ Стѣпанъ и синове ми кнезъ Владисавъ и кнезъ Блаткош, смишљаје јово и почене пријазни, коју с8 имали наши родитељи с многош поченемъ са славијемъ гospодиномъ кнезомъ Јакомъ и са славијемъ гospодиномъ Гандалемъ, бившимъ великијимъ воеводомъ босанскимъ и веће, и с кнезомъ Јакомъ и з гospоџијомъ ми с кнезомъ и властели дјевровачијемъ, да толикан любавъ не јде потаптана паче јзвишина ј напрѣдакъ и волје, и више реченији поклисари добровољнош примише и милостијво се договоријемо и потврдијемо и потврђејемо всакое записе и повеље, кое с8 имали и кое имају кнезъ и властеле дјевровачи до данашнеје дне јдь нашијехъ родитељи, многош поченога и гласитога споменјака гospодина кнеза Јакца и славнога гospодина Гандала, бившега великога воеводе босанскога и веће, и кнеза Јака и гospоџија ми, да јде тврђда и крѣпка, темена и непоколјвима вѣкъ вѣкома аминъ. а за крѣпости мира сега и любве и јово пријазни да јде је више безъ јвоговора и зле волје јдь люди властеш дјевровачијехъ или јдь нашијехъ с људима властеш дјевровачијехъ, договоријемо се и јдвајчијемо с властели дјевровачијеми добровољнош и једносрђнош, да всако јениство чловјче или пролитка крви, која с8 је јвији ратъ јениена, и всаке ране и јениене и

Зле речи и хотѣнія зла, која с8 вила меѣ8 нали с властели
 дѣбровачицеми и меѣ8 людми госпоцтва ми с людми вла-
 стеш дѣбровачицехъ, и все пленене и ѡщете, що е 8чинилла єдна
 страна дѣвгопи юдѣ почела рати до тронбѣ, коју е госпоцтво
 ми 8чинилло с кнезомъ и властели дѣбровачицеми, како се
 8держи 8 записніхъ єдне стране и дѣвгре, юкои юбаючи смош
 тои меѣ8 сокомъ єдносрѣднош и доброволнош примисмош и
 благословисмош и такои велимош и заповиедамош, да ни-
 ткорѣ не може ни смиш 8спомен8ти ни искати крѣви ни ние
 ѿсвете ни вражде ни 8 єдно врнeme, докла скинѣкъ стои: тко
 ли се юбрѣкте смиш потворити, да е госпоцтв8 ми невѣранъ,
 и да се разаспе до кориенаа; такође да не вѣде призвза юдѣ
 госпоцтва ми ни юдѣ нашихъ людни ниедном8 дѣбровчанин8,
 него кон е чимъ дѣжанъ, да таи плаћа; и тако имъ потвр-
 дихъ и потврѣюю, да нихъ тѣрговци и они нихъ людѣ ходѣ
 словоднош приеко ю8ага и по ю8аг8 госпоцтва ми са всац-
 њемъ тѣргомъ, плаћае праве царине, кое с8 прѣко плаћали за
 врѣменъ нашихъ родитељ и за мене до рати, не вое се ниед-
 нога Ѹ8да ни юдѣ когарк, тко не би изванъ воли и поса8ха
 нашега; ако ли ви се када згодилош госпоцтв8 ми размири-
 ти се с кнезомъ и властели дѣбровачицами, чега вогрѣ не дан,
 тви ратъ ниедни8 да не хоћемош ни можемо 8чинити, не при-
 повидѣвши и не юповидѣвше по нашихъ поканаријхъ кнези и
 властеломъ 8 дѣбровник8 юдѣ тогаи дне, по коле вѣдемо
 юповидѣти, до три лѣсце ви 8чинити имъ квари, нихъ
 град8 ни нихъ ю8аг8 ни нихъ людемъ ни нихъ иманку, к то-
 м8 да не имамош ни хоћемош посегн8ти ни єдинемъ Ѹ8дилемъ
 на нихъ тѣрговце ни на нихъ иманку ни на ниенихъ людни,
 који ви се нашали 8 ю8аг8 и юласти нашони, или кони ви се
 згодилош прѣко нашега ю8ага мин8ти за врнeme више речен-
 љош юдѣ три лѣсце, докла годѣкъ ви се испратили и средили
 са всиѣмъ клагашмъ нихъ изъ земле госпоцтва ми 8 дѣбров-
 никъ, и ин8дне вѣдѣкъ ви ком8 вола поћи, да имъ не вѣде
 ниеднаа заврѣтица ни завакава ни юдѣнетка влага нихъ до
 рченога рока; такође тко се годѣкъ юговори дѣбровчанинъ али
 тѣрговацъ дѣбровачки за попесенке карвана али кога годѣкъ по-
 носа, да га ние воланъ сврѣхи дѣвги ни влахъ ни срѣквинъ до
 юбеста, докла се юни вѣде налиш, тко е из нашега ю8ага

поносникъ, а са8га є нашъ: тко ли би се нашаш 8рвати то-
варе коимъ поснакемъ или зар8чти до мѣста 8говорнога,
докла є 8говоренош, да плати госпоцтв8 ми .й. д8катк. на
все више писаниш, рченіш и ш8ктуваніш ми господинъ
херцегъ Стѣпакъ и синове ми, кнезъ Владиславъ и кнезъ
Блаткош, и властеле наши, воевода Гладое Семковићъ,
кнезъ Радичк Стѣпаковићъ, воевода Ивалишъ Блатковићъ,
воевода Маркош Гргу8ревићъ, кнезъ Радованъ Бардићъ,
кнезъ Ружиръ Д8вчићъ, кнезъ Наваш Дражоевићъ, кнезъ
Ранко Прибчићъ, кнезъ Юран Чемеровићъ, кнезъ Иванъ Бар-
дићъ, воевода Радичк Прибисалићъ, кнезъ В8кманъ Юго-
вићъ ротисмо се и заклесмо на скотомъ евангелю божијемъ
и на часномъ и животворециемъ крст8 господи8 реченишемъ
кнез8 и властелаш и вси шпеник д8кровачкои и нихъ
штанс8 ва господама кога ве8држитеља и ва прѣист8 бо-
городиц8 и ва четири евангелисте и ва два на десте ап8стола
връховниехъ и ва .б. избранихъ божијихъ и ва .т. и .п.
штаць светихъ иже ва Никон и ва все свете ѿдѣ виека ког8
8годинше, да ови наше згора писани и ш8ктуваніш рече-
нишемъ кнез8 и властеломъ и вси шпеник влад8щаго града
Д8кровника и нихъ штанс8 и нихъ поса8днишемъ, како се зго-
ра писи, виек8 вѣкома на мане не има прити ни се потворити
ни за єди8 стварк на землї ни за страхъ ни за благош ни за
нейднога господина ни за инейднога иного чловѣка волю,
изложивъ великога господара господина цара т8рскога Мех-
мета кега. и ако би ми била заповедк више рченіога цара
т8рскога ратъ имъ 8чинити кнез8 и властелаш д8кровачи-
емъ, даниесамъ волинъ ни мог8, не приповидѣвша имъ кнез8
и властеломъ д8кровачилемъ прѣво тогаи по моихъ поклиса-
рихъ, и приповидѣвша имъ ѿдѣ толе до три мѣсце да имъ
ниесамъ волинъ инейднога 8чинити злаа ни инейдне ѡште
нихъ р8саг8 ни нихъ тръговцемъ ни нихъ людемъ, како є ви-
ше реченіш, и докла намъ годѣ кнезъ и властеле и вси шп-
ениа д8кровачка стои на своихъ добриехъ и почтениехъ
ш8ктихъ и записніехъ, како намъ с8 ш8ктували и 8 свои
листи записали, да се не може ни хоће потворити више ре-
ченіш записаніе, вазда потврѣ8юће сва писма и повеље,
кој с8 имали и имаю с нашими родителями и з госпоцтвомъ

ми кнезъ и властеле дъбровачци до данашнега съ свои твръжавък дне, писанъ за лѣта рождаства христова .чвиц. лѣто, мѣсѣца априла .г. данъ, съ наше място градъ Новомъ. по заповѣди прѣсвѣтлага господина господина херцега Стѣпана Списа диакъ Радивон Добриниѣ.

A tergo: 1454 die X. aprilis. Privilegio de cherceg Stipan e de li soi sioli, fato la raxe.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 144.

CCCLXXII. 1454. 15. julii. Ragusii.

Vojevoda Petrus et knez Nicolaus, filii vojevoda Radosav, confirmant Ragusinorum privilegia.

† Ба име шкотца и сина и светаго дъха. милостию ко-
жиншмъ ми господинъ воевода Петаръ и кнезъ Никола, си-
нове славнога великога воеводе господина Радосава а си въци
и наследници почтенога спомен88тина славнога господина
кнеза Павла Радиновика а синовци почтенога спомен88тина
славнога господина воеводе Петра, и за то ю господинъ вое-
вода Петаръ и кнезъ Никола даемо на видини свакошъ
човѣкъ великошъ и малошъ, прѣдъ кога ю изнесе спомен
наше записание щворено или прѣдъ свѣтлаго господиномъ
кракемъ 8гарецимъ или прѣдъ тѣрскимъ господаремъ а или
прѣдъ крака косанскога а или иного краинина а или прѣдъ
господина срѣбскога а или латинскога а или ине врѣте чло-
вѣка, и азъ бѣдъка ва великии слаки съ госпоцтвъ и съ пѣне
дрѣжаве нашихъ родителъ милостию кожимъ наследникъ
кнеза Павла и воеводе Петра и господина родителя ми воеводе
Радосава и не далече юдъ нихъ пѣотю наче синъ и синовацъ
и си въци и кратни више реченихъ, наследникъ прави истини
юдъ нихъ кркви, повелениимъ и съдомъ кожимъ приѣмши
дрѣжавъ и јасагъ съ јасагъ госпоцтва ни и сидеке съ госпоцтвъ
родителъ нашихъ више реченихъ, взимаюкіе и дилеке и дава-
юкіе и записюкіе властелемъ и слѣгамъ нашимъ како госпо-
да јасашка и господари јасагъ, стежници нашихъ родителъ
и прародителъ више реченихъ, юдъ тихи примае частъ и
славъ и дари и части, тогда ю господинъ воевода Петаръ и
кракъ кнезъ Никола, свѣтковавше съ нашими савитници

по јубичају з господомъ строиници цркве босанскје и слав-
гами и ближниками с властелин госпоцтва ни, и посласмо ва
славни градъ Дѣбровникъ къ много почтеномъ кнезу и вла-
стелемъ и свои щпкини града Дѣбровника наше почтене вла-
стели поклнисаје господина гости Радосава Брадневика и на-
шега дворскога кнеза Радича Копиевика и Миштоша дикка
Цѣрика, да видивше лѣкавк и почтенъ приѣзак и 8ердне
госпоцтва дѣбровачкога к намъ и заповидисмо имъ нашомъ
рѣчию ќ војвода Петаръ и кнезъ Никола нашимъ почтенимъ
поклнисајемъ господинъ гостъ Радосавъ и дворскошъ Радичъ
Копиевикъ и Миштошъ дикакъ, да запиши и 8чине наше за-
писе госпоцтвъ дѣбровачкошъ, видивши, како съ и наши
прѣви записовали господа и родители намъ и прародители и
брат намъ војвода Иванишъ, а војвода Петаръ и кнезъ Нико-
ла, и имъ потврдили дѣли и 8становитили крѣпко прѣ-
вихъ нашихъ словодѣрїнне и законе и повеленїи и записания
славнога кнеза Павла и господина војводе Петра и родитеља
намъ господина војводе Радосава и брата намъ војводе Ива-
ниша, и наше госпоцтво ни сашавши и видивши ихъ по-
добне и раз8имне и праве приѣзии и џенте и записе, ќ вој-
вода Петаръ и кнезъ Никола створисмо милостъ госпоцтво
ни, да є вѣдомо свемъ свѣтѣ, како згора реченошъ градъ
Дѣбровникъ кнеза и властеломъ и свои щпкини дѣбровачкога
по сићен нашихъ дистрѣхъ и поведање за ихъ срѣдчанство
потврдили имъ и 8становитисмо все и сваке повеле и за-
писания више речене господе нашихъ родитеља славнога го-
сподина кнеза Павла и славнога господина војводе Петра и
славнога господина војводе Радосава и славнога господина и
брата намъ војводе Иванишъ и наше, потврдили ихъ и
8становитисмо ихъ ж8и Конавли и градъ Сокош и Битла-
лии и Цаптать и Ђекодъ и све, ћо Конавлемъ пристои,
все са всемъ 8 вѣккје вѣкома имъ и ихъ штранкъ за баши-
но и за племенитш, како ћо є ихъ прѣво било, како се
имен8е 8 записе, кое кнезъ и властеле и сва щпкина дѣбро-
вачка имају јдк нашихъ родитеља и јдк мене господина вој-
воде Петра и брата ми кнеза Николе, и на все више речиенш
и записано и џектовано ћа господник војвода Петаръ и кнезъ
Никола, милостию божијимъ господари ресашици, џектова

госпоцтво ни кнез8 и властелемъ д8кровачцимъ, да никъ
тръговци и никъ л8ди слободно б8д8 ходити по нашемъ
р8саг8 и стати и тръговати и 8 ини р8саге миновати з гла-
вами и с иманиемъ никъ, да се не бое ниеднога х8дога ни
заврътицє ни посичнога дара ни коега прѣк8ма или прѣд88-
жна еднога за др8гога, да не може искати неголи истаць,
кои би д8жанъ киш, плаћаюће праве царине, кое с8 биле за
врѣмена кнеза Павла и господина воеводе Петра и господина
воеводе Радосава и господина воеводе Јаканиша. јще имъ
ш8кетова госпоцтво ни више реченимъ кнез8 и властел(е)мъ
д8кровачцимъ, ако ки се догодило коше годје размирие
мег8 наами с властели д8кровачцими, щав богъ не дан, да
не можемо ни хоћемо посѣни наа никъ држав8 ни на никъ
л8ди ни наа никъ имание ни наа никъ тръговце, що имъ не
приповѣмо пръво тога на .^{2.} мисеца по нашихъ поклиса-
рихъ, а 8 швижен .^{2.} мисеца да мог8 миновати своимъ
благомъ по нашемъ р8саг8 слободно безъ ниедне зававије, и
на швен на ксе више писано и ш8кетовано кнез8 и властелемъ
и скон шпини града Д8кровника ћ господник воевода Петарв
и брат ми кнезъ Никола заклесмо се заклетвомъ с овшими
властели и близнаками и с8гами нашими, кои с8 нижје име-
новани јдъ властеш, кнезъ Радосавъ С8брадовић, кнезъ
Пашковъ Земанъ, воевода Радој Жикиничикъ, кнезъ Р8-
кић Диничикъ, кнезъ Радичъ Чипчић, кнезъ Юран Радо-
салникъ, кнезъ Радичъ Прикиничикъ, кнезъ Ђ8рађа ћрагиће-
викъ, кнезъ Б8клирь Боровиникъ, кнезъ Б8касъ Владими-
рић, кнезъ Михаило Дивчикъ, кнезъ Радивон Бранковић
ротисмо се и заклесмо на светомъ ћвангелију којнемъ и на
часномъ и животворекемъ кръст8 господн8 и ка господа кога
сведръжитела и ва причист8 когородиц8 и ва .^{д.} ћвангели-
те и ва .^{б.} светију връховнију ап8столову и ва .^{б.} иза-
зранихъ којију и ва све свете иже јдъ вѣка бог8 8годивше
и ва .^{ти.} јатаць, иже с88тъ на Ихи, да скон згора више
писание наше речено и ш8кетовано вѣки вѣкома не има на
мане доки наами ни нашими посланими ни се потворити
за ниедн8 стварь на земли саи нашъ ш8кетъ ни се ј-вомъ
кој парна Счинити: кто ли ки сен потворишъ, да є проклетъ
штыцемъ и синомъ и светимъ д8хомъ. и сиен се писа роџва

христова на .ч8нд. а́кто, мисеца и8ниа на .Е. данъ, 8 славномъ градѣ Дѣбровникѣ по нашихъ више реченихъ именованихъ поклисарихъ, по заповиди господина воеводе Петра и кнеза Николе ѿвон 8писание и ѿбѣтование а 8писа Миштишъ дѣккъ, како догошешдѣ много почтенога кнеза и властеш и свѣ ѿпкине госпоцтва дѣбровачкага много почтени поклисарие 8 славни градѣ Борчк а 8 име поклисарие кнезъ Никша, синь Мараја Кавжика, и кнезъ Михош, синь Мараја Ђ8ничика, ё господинъ воевода Петарк и з братомъ кнезомъ Николомъ, наши много почтени строинци господинъ гостъ Радосавъ Брадиевикѣ и господинъ старацъ Радосавъ 8и8къ рекоша по скромъ редѣ ричию, како хоте быти добри и почтени стежинци ме8 пами ёднои страни и дрѹги, и закле се господинъ воевода и з братомъ кнезомъ Николомъ на тркванѣлѣ и на листѣ записаномъ и на мобехъ и кнезъ Пашкѣк Землић и кнезъ Ђ8чићна Бановикѣ, воевода Радој Живиничикѣ и кнезъ Ђ8кић Диничикѣ и кнезъ Мишленъ Землић и кнезъ Радивен Бранковић и кнезъ Юран Алексић и кнезъ Стѣпак Добршевикѣ и кнезъ Радој Тезаловикѣ и кнезъ Томашъ Латичикѣ, кнезъ Ђ8къ Бранковић, кнезъ Радој Диничикѣ, ти се заклеше властеле а 8 изаврани данъ свѣтѣ недна8 по ѿбично, како ихъ власт(е)лѣ закланиаше, како имъ бы па волѣ госпоцтвѣ дѣбровачкомъ, како хоте ѿвон 8здрѣжати више речено писмо за свога живота.

A tergo: **MCCCCCLIII.** die XV. jullii, privilegio de voiuoda Petar e conte Nicola de Radosav Paulovich, confermando Canal con tute.... e Sochol e tute le schriture antiche; so ambasatori Radosav .... Bradievich e .... Kopiević duorschi e Miots e Zurich diak.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 145.

CCCLXXIII. 1455. novembri mense. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii privilegium concedunt Radino Gost.

Въ име ѿтца и сина и д8ха светога амник. ми кнезъ, властеле и сва ѿпкина властеле дѣбровачкѣ дасмо на ви-

ДЕНКИЕ (СВАКОМ8) И СВАКЕ КРКСТЕ ЧЛОВѢК8, ПРѢДЬ КОГА СЕ ИЗК-
НЕСЕ ШВИ НАШК ЛИСТЬ (ШТВОРЕНН), ПЕЧАЋЕНК НАШОМК ПЕЧАТЬЮ
ЗАКОНИТОМК ВИСЕВОМК, ДА СМИШЛАЮЋЕ ПРАВД8 И ЛЮБАВК,
КОЮ Е К НАМК ВКЗДЕ ПОКАЗИВАЛК И ПОКАЗВЕ ГОСПОДИНК РАДИНЬ
ГОСТЬ А ЗВЬ НАШ8 К НЈЕМ8 ТАКО(И), ДА ШВАН НЫША ЛЮБАВК
ВДЕ ВИРЕДОВАТИ ВЪДА КРКПКШ, ШВѢТВОСМШ И ОБѢТВЕМО,
ДА АКО БИ ВЪДА ХОТИШ ДОБИ ПОСТАТИ МЕГЮ НАМИ 8 ДВБРОВ-
НИК8, ДА М8 ЈЕ СЛОГОДНШ ДОШАСТИЕ, СТАНКИЕ И ПОШАСТИЕ НЈЕ-
М8 И НЈЕГОВѢМК И (НЈЕГОВѢМК) СЛВГАМК, ГЛАВАМК И ИМАНКЮ,
ВРЕЗК СВАКЕ МАНКШИНИЕ, ВЕЗК ПОРЕЧЕНКИА ЗА ИЌДНОГА ЧЛОВѢКА
ВОЛЮ ИИ ЗА СТРАХЪ ИИ ЗА БЛАГШ ИИ ЗА ЈЕДНШ ПРИДВЖКИЕ, КОЕ
БИ СЕ МОГАШ НА СВѢТКИ НАВТИ АЛИ СМСАНТИ. И ШИЈЕ М8 ШВѢТ-
ВОСМШ И ШВѢТВЕМО, ДА М8 ДААМШ К8Е(S ПОДО)КИ8 ЗА НЈЕ-
ГА И НЈЕГОВѢХ К8ЕНА И СЛГА, ЧИМК БИ ПРѢСТАШ МЕГЮ НА-
МИ, ВЕЗК ИЌДНЕ ПЛАТЕ НАИМА. И ШИЈЕ М8 ШВѢТВОСМШ И
ШВѢТВЕМО, ДА ЗА КОЛИКО БИ ПРѢСТАЛК МЕГЮ НАМИ, ДА ГА
ПОМАГАМШ СПЕНЗОМК, КОЛИКО БИ СЕ ПРИСТОАЛО НЈЕГОВѢ ПРИ-
МАЗНИ. И ШИЈЕ М8 ШВѢТВОСМШ И ШВѢТВЕМО, ДА ЗА КОЛИКО
БИ ПРѢСТАЛК МЕГЮ НАМИ, И ЧИМК БИ БИШ КОНК НАСК, ДА НЕ
ВДЕ ВСИЛОВАНЬ ШДК НИКОГАРК ИЗТИ ИЗК ВЌРЕ, КОЮ ВЌРВИЕ,
РАЗИ АКО БИ НЈЕМ8 ЗГОДНШ БИАШ. И ШИЈЕ М8 ШВѢТВОСМШ
И ШВѢТВЕМО, ДА ПРИ . . . МЕГЮ НАМИ, А ПАКИ, АКО БИ
ХОТИШ НИАМШ ПОНТИ, ДА ВДЕ КОЛИНК ШИК И СВОЕМК К8-
ЕНАИ И СЛГАМИ И СК ИМАНКИЕМК, И ДА М8 ДААМШ ПРѢВОЗК,
КАМО БИ ШИК ХОТИШ, А АЛИ МОГАШ ПОНТИ, И ПОША . . ШДК
НАСК, АКО БИ СЕ ШПЕТК К НАМК ПОВРАТИШ, КОЛИКРАТК БИ ШДК
НАСК ПОШАЧЕ К НАМК СЕ ПОВРАЋАШ ЗА НЈЕГОВА ЖИВОТА, ДА М8
ИМААМШ ДАТИ К8Е8 И ПОМОКЬ СПЕНЗЕ, ЧИМК БИ МЕГЮ НАМИ
ПРИСТАШ, КАКО (ИЕ) ЗГОРА РЕЧЕННШ И ПИСАНШ. А ЗА ВЕЋЕ ВЌ-
РОВАНКИЕ СЕГАН ЛИСТА ПОВЕ(ЛЌЕ)МО ГА ПЕЧАТИТИ НАШОМК ПЕ-
ЧАТЬЮ ВЌРОКААНМК ВИСЕВОМК. А ПИСА . . КА ВЌКНИЦИ ИЗА-
БРААНОИ БОГОЛЮБИМААГШ ГРАДА ДВБРОВКНИКА Р(ОЖАСТВА) ХРИ-
СТОВА НА . . ЛУЧНЕ. ЛЌТО, МЌСЕЦА НОВЕМВРИА . . . . Маринкш
динаакк а по запокћди ГОСПОДИНА АЛИ КНЕЗА И ИЌГОВѢХ ВЌК-
НИКК ИЗАБРААНИХ.

Cod. ragus. fol. 115. Privilegio fatto a Radin Gost.

CCCLXXIV. (1456. 9. martii – 7. aprilis) 860. rabi II.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Hercegovinae et kadi in Novi et Noëi de sale Ragusinorum.

Слъдъ херцегове земли санъжакъ кегъ и новъскъмъ и хотачъкомъ кадиѣ. када ован книга въ замъ догъ, такон да знате: прѣкъе окоган конъ новъскъ сланицъ дръжи Енне кегъ на порътъ ми догъ, на тоизи земли юдъ дръзъхъ страна, юдъ зъхъ люди се сюшъ продажъ, царства ми иманъю цета се чини, за що ми се потъжи, тере мъ смъ билъ книга дали, да безъ амальдарске рѣчи нитъко соли не продава. када такон кон юдъ дѣбровачка господе конъ харачъ донесомъ Барътъло Жамановикъ и Никълинъ Гънъдликъ именомъ люди юдъ тоган лѣкста харачъ донесавъше: до садъ 8 херцегови земли паша се ю сюшъ продавала била, а ми смъ юдъ царства ви харачника, вси намъ Ѳ животъ юдъ тоган, ако овон овакон въде, юдъ харача намъ къ манина бити. такон ми се потъжине, и на томъ лѣкстъ, ѹо Ѳ госпоцъка сюшъ, када се продада юдъ дръзъхъ страна, много се соли продава и юдъ тѣзъхъ, конъ доносе, амальдаркъ юдиомъ цѣномъ възима, а како ю заповидъки(о) инѣмъ людемъ, тако и продажъ, а и ми, како юдъ дръзъхъ страна се възима, такон хокѣмиш продавати по такоме начинъ, како юдъ дръзъхъ амальдаръ соли въпъи, томъи цѣни ми скъ амальдарскому рѣчи да продажмиш царенъмъ людемъ, а када продамиш, по ѹо продамъ, када възимо юдъ сиромаха аспре, како въдемиши въгъворили, амальдаръ такон да юдъ сиромаха възима, многа лизи въркства да не чини безъ амальдарске рѣчи, нѣдне аспрѣ соли да не продамиш, ако ли продамиш, рѣчи да намъ нѣсъ слышани. скъ овѣмъ пътемъ въдѣски позна въсе, да ми иманъю не къ манина бити. да када ован книга въ замъ догъ, сви на Ѳдно лѣксто да се скъпите ш-нихъ чловѣкомъ, амальдаръ саставите, тѣфтишикъ да въчините, и да видите, ако ми иманъю не къ иѣка манина бити, и амальдаръ ако юдъ тоган въде м(иран)ъ, да такон въчините: ако ли дръгемъ пътемъ иманъю ми се цета възвиди, цета юдъ ща къ бити, лѣко искписавъше на порътъ да ми пошлате миши пътъ .... пътъ, юдъ кога пъта въкина види, тан пътъ да дръжите,

али трѣвѣ како . . потрѣбвіє, да за тон стонте, и да видите, како они говоре, ако ѡдѣ тоган цета не види се, и такон да 8чинните, примилено је, и 8 дѣбровникъ оловш, свила, цръвацъ и власкъ да не идѣ, ино да идѣ, киш самъ заповидѣш; а сада и за дрѣгш се задѣкаю, а сада и оконзи ракоти ѡдѣ прѣвомъ цио Ѵ речениш, да не идѣ, и сада Ѵ такон, ако ли амалѣдаръ за дрѣгте ракоте книгш има книгш, за шо 8зима, 8писавши на порѣтѣ ми пошанте, такон да знатае за ови мои лѣпни пишань, писанъ рабилод ахира вѣ лѣтѣ межхметово .вѣ.

Cod. ragus. fol. 119. a.

CCCLXXV. (1456. julio mense) 860. ѿ'ван.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Hercegovina et kadi in Novi de sale Ragusinorum.

Ѳдѣ херцегове земље санџакъ бегш и новѣскомъ ка-
дић, када вамъ оваи моја книга доле, такон да знатае: прѣкъ
овоган ѡдѣ велике ми порѣте заповѣдѣ послажъ: ѡдѣ новѣске
скале амалѣдари, тко је по Еине бегш, ск дѣбровачкомъ
господиномъ парѣвѣ сѣ имали, сви на једно мѣсто да до-
грѣте, и тефтишъ 8чинните, и да видите, ако ми иманку
нѣка цета не кѣ бити, на нихъ 8говорѣ амалѣдаръ ако при-
станетѣ, такон да 8чинните: ако ли пѣтѣмъ дрѣзѣмъ цета
бѣде, ѡдѣ цете ишть ѡдѣ ца је лѣпо, и скписавши да ми на
порѣтѣ пошлете, и пѣтѣмъ ѡдѣ моѣка иманку, ѡдѣ кога се
годе вѣкина види, тѣмъ пѣтѣмъ да 8чинните, и по овѣзѣхъ
рѣчехъ ако се цета не види, како они веле, ако би такон
било, да бѣде; и 8 дѣбровникъ свила, олово, власкъ и цръ-
вацъ, ове четирн ствари да не идѣтъ, дрѣгте тѣговине да
идѣтъ: такон самъ киш заповидиш, а сада за дрѣгте тѣгови-
не задѣкаю се, шо Ѵ прѣкъ речено, иначо да не бѣде, и
сада да не 8чинните, ако ли за тон 8зиманѣ Ѵ амалѣдара
моја кома книга бѣдетѣ, 8 писмиш да ми кажете, такон
самъ киш заповидиш по швоизи мојон заповѣднои книзи,
сви на једно мѣсто да се склопите, и дѣбровачке поклиса-
ти доведите, тефтишъ 8чинните, речени дѣбровачки по-
клиси ѡдѣговорѣ такон дадоше: ѡдѣ новѣске сланице сош
када се продада, ми нашв сѡи ѡдѣ дрѣзѣхъ како они 8зи-

маю, такон и јдк наась да 8зимаю, са амалъдаромъ сош
дѣлеки на половинѣ; да 8чинимо јдк оне .д. ствари ос-б
ннѣ трыговинѣ, ако наши люди доносе и јдносе, за царинѣ
да не имаю рѣчк на ови 8тоган .. а8ши за иѣколико данаа
дѣброкачка сош дошадѣчи .жвж. аспри продало се је соли.
такон ми сте 8писали. да и сада, када ви овали книга догѣ,
трѣбѣ прѣге овоган кои је 8тоган киш, да и сада на томъ
станѣ. инако да иѣкете 8чинили. али такон трѣбѣ, да ми
иманку не вѣде иѣка црета. ако ли јдк вакъ знамъ, да не
вѣдете за велики срамотѣ врѣдни, такон да знате за ови
мои лѣпни нишани, да вѣрѣте. писанъ луксена шавана лѣта
мехѣмѣта .вѣ.

Cod. ragus. fol. 118. b.

CCCLXXVI. (1456) 6965. 7. decembris. Smederevo.

Georgius, Serborum despotes, cum filio Lazar.

Sigillum. Origin. membran. in mon. S. Pauli in Atho.
D. Avraam. Опие. 75. Св. Гора. 119.

CCCLXXVII. (1427—24. dec. 1456).

Georgius, Serbiae despotes, monasterio Batopedii do-
nat CL. libras argenti.

Initium: мною царє царствоуютъ.

In mon. Batopedii. P. Uspen. 176.

CCCLXXVIII. (1427—24. dec. 1456.)

Georgius, Serborum despotes. De metochiis mona-
sterii Russorum.

In mon. Russorum in Atho. P. Uspen. 177.

CCCLXXIX. (1457). 6965. 12. augusti. Ragusii.

Lazarus, Serbiae despotes, fatetur se et fratrem suum
Stephanum accepisse suam partem pecuniae apud Ragusin-
nos depositae a patre Georgio, ita ut tantum Gregorii pars
remaneat.

† Ми милостїю божијею господину срѣблjemъ деспотъ
Лазаръ дааваамъ на знанїе всакомъ чловѣкѣ, прѣдъ кога се

изнесе швѣзи нашъ ѿтворени листъ, како ѿсъ били поста-
вили свѣто почивши родителїе господства ми, господинъ
Гюргъ, и маика ми, госпогыа деспотица Ерина, покладъ 8
почтенніхъ нашихъ прїатель и братіе 8 кнеза и 8 властель
дѣбровъчкіхъ злато и срекро глагоско и срекро бело и аспри
и ковь злати и срекрѣни, този все шиеть при животѣ при
свомъ родителїе господства ми 8зеше 8 скою рѣкѣ, разе ю
било ѿстало 8 почтенного кнеза и 8 властель дѣбровъчкіхъ
две стѣ литрѣ злата: и за швѣзди две стѣ литрѣ злата,
како ѿсъ били ѿдринали свѣто почивши родителїе господства
ми, да ю намъ тремъ братенцемъ, Григоръ и Степанъ и
господствѣ ми, ѿвози на три чести, ѿдъ швоган и господ-
ство ми свои трети дѣш 8зехъ на пѣно, и братъ ми Степанъ
8зѣ свои трети дѣш на пѣно ѿдъ почтенного кнеза и ѿдъ
властель дѣбровъчкіхъ; а трети дѣш Григоровъ почтенні
кнезъ и властель 8дрѣжаше 8 сеke, и какиѣ 8 нихъ ницио не
ѿстало ѿдъ нашега иманїа ни мало ни много ни злата
ни срекра глагоского ни срекра белога ни аспри ни кова зла-
тога ни срекрѣнога ни иноганичеса. и ако бы тко ѿдъ насъ
или ѿдъ нашихъ последнихъ изнесъ кою книгъ и понскаль
юдъ почтенного кнеза и ѿдъ властель дѣбровъчкіхъ ца
юдъ швоган иманїа, ѿсвѣнъ ю ѿдъ швѣзди две стѣ
литрѣ брата ми Григора трети дѣш, а за ино ако бы тко ѿ
ѿдѣвише понскаль, всякаа книга да не тврѣда, ни да ю вѣ-
рована ни на ѹдиной правде, лихъ ѿвомъ господства ми
книгомъ да ю раскидена. и за какиѣ верованїе постави господ-
ство ми свою печаткь кисѣкю. писано вѣ лѣто .жнѣвнѣ, мѣсяца
аугуста втори на десете. † И Даміанъ Жнѣвникъ иш за-
повѣди господина деспота Лазара примихъ ѿдъ господина
кнеза и властела дѣбровачкіхъ како покансаръ примихъ за
васъ ѿстатаакъ, ю било поклада господина деспота 8
дѣбровникъ, шестъ десеть и деветъ литрѣ и ѿсамъ 8значъ
злата за васъ ѿстатаакъ, ца ю диш господина деспота
Лазара.

A tergo: Questa si e una expeditoria, scrita per de-
sphotho Lazaro, fiol de Giuragj desphotho, per resto dellli de-
positi del desphotho Zorzi suo padre.

Sigillum: милостию вжюю гнъ срѣблѣемъ деспотъ ла-

зарк. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 146.

CCCLXXX. 1457. 29. novembris. Ragusii.

Damianus Žunjević fatetur se accepisse pro despota Lazaro et domino Stephano a Ragusinis partem depositi Georgii Branković

† И Дамианъ Жунјевиќ, како поклисаръ господина деспота Лазара и господина Степана, примихъ јдкъ господина кнеза и властела дјекршвачкихъ за ство и три десетъ и деветъ литръ и четири виные злата за штатакъ јдкъ всега поклада, џиш є 8 јвемъ запис8, џиш є дниш господина деспота Лазара и господина Степана, все на пинш. лето рођка христова тис8ку и четири ста и педесетъ и седмиш, мјесеца љијемврна .вд. данк.

In diplomate CCCXXXVIII.

CCCLXXXI. (1457) 6966. 14. decembris. U Smederevu.

Stephanus, filius Georgii Serbiae despotae, fatetur se et fratres suos Lazarum et Gregorium accepisse suam partem pecuniae apud Ragusinos depositae a patre Georgio, ita uti illius depositi nihil remaneat.

† И господинъ Стѣпанъ давамъ на знанїе всякому чловѣк8, прѣдкъ кога се изнесе ѡвзи нашъ ѡтворени листъ, како ћо с8 вили поставили свето почивши родителїе наши, господинъ деспотъ Ѓорђе и манка ми госпоја деспотица Ѓерина, покладъ 8 почтенехъ нашихъ прѣатељ и кратије, кнеза и властеле дјекрвачкихъ, злато и срекро гласко и срекро кѣло и аспри и ковк злати и срекрьни, този все ѿшетъ приживотъ свимъ родителїе наши 8 земе 8 скю љук8, разѣ је било штало 8 нихъ двѣ стѣ и деветъ литръ злата, и за ѿнѣхъзи двѣ стѣ и деветъ литръ злата, како с8 вили јд8-риали свето почивши родителїе наши, да је тремъ кратѣницемъ, Ѓорђ8 и менѣ и деспотъ Лазар8, да је намъ тремъ кратѣницемъ ѿпози на три чести, и јдкъ ѿногаш, ћо є монетрети дѣкъ, този ми почтени наши прѣатеље, кнезъ и властеле дјекрвачки дослаше по свомъ брат8 а по нашемъ вл-

стелинъ по Даміанъ Жчиневику все на пъно седмъ десетъ литъ злата къзъ четири 8нчъ, кога ю продавана литра по шсамъ десетъ и четири дѣката, съма примана мон третіи дѣкъ петъ тисъкъ и шсамъ съть и петъ десетъ и два дѣката, тези ми дѣкате донесе и прѣдаде Даміанъ Жчиневику все на пъно. и цо е третіи дѣкъ брата ми господина деспота Лазара, и нюмъ нюговъ дѣкъ почтени наши прѣателї, кнезъ и властеле дослаше по Даміанъ Жчиневику, и донесе мъ и прѣдаде все на пъно; а цо е третіи дѣкъ брата ми господина Гргура, този мъ съ почтени наши прѣателї, кнезъ и властеле послали по игъменъ попъ куръ Ефросимъ и по Стѣпанъ Захинъ. и веке 8 нюхъ юдъ нашега иманїа иѣ штадо ницио ни мало ни много ни злата ни срекра глагскога ни срекра вѣлога ни аспри ни кова златога ни срекрънога ни иноганичеса, него ни все прѣдаше на пъно. и ако бы кто юдъ насъ или юдъ нашихъ последнихъ изнесъ кою книгъ и поискъ юдъ почтенога кнеза и властель цо юдъ ювоган иманїа, всяка книга да иѣ тврьда ни да юе вѣрована ни на єдной правдѣ, лихъ ишомъни нашомъ книгомъ да юе раскидена. и за веки вѣрованїе поставихъ свою печать виесъю. писано въ лѣто .1525., мѣсца декемврия четврти на десете данъ, 8 Стѣпенъ.

A tergo: Lettera de Stiepan, como ha receudo da Damian Hugneuich el suo terzo del resto del deposito.

Sigillum pendens: деспотокиъ степанъ. Origin. шембран. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 147.

Eodem die Stephani frater Lazarus fatetur se suam partem depositi Georgii et Irenae accepisse. Sigillum avulsum. Origin. шембран. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXII. 1457.

Негушениус Ефросимъ и Stephanus Zachiié, missi a Gregorio, filio despotae Georgii. Expeditoria.

И игъминъ Ефросимъ и Стѣпанъ Захинъ присмо юдъ властель дѣбрвъчихъ .лд. вѣргъ а .1525. литъ и .и. 8ицъ злата, юдъ свега вище писаниога поклада трети дѣкъ Гргурукъ, цо нюга пристон юдъ дѣкъ стѣкъ литъ штанска, а ..... манїе 8зесмо како покансарїе господина Гргура. и я игъминъ Ефросимъ писаехъ свош(мъ) рѣкомъ.

Лето господина .^{ХХІІІ}. Бранисавъ ... 8га воинводе Јесе
кега Бранисавъ (И)саикъ дамо ведети , аво како предаше го-
спода дѣровьчкъ иғ8менъ єфросен8 и Степан8 Захик8 по-
клисаромъ господина Грьг8(ра) злата .^{Х.} и .^{Е.} литръ и .^{И.}
знакъ , про ю дѣль господина Грьг8ра.

In diplomate CCCXXXVIII.

CCCLXXXIII. 1458. 25. martii. Ragusii.

Ivanis, chlmensis vojevoda, et cognati ejus fatentur
se accepisse a Ragusinis „provisionem“.

Ба име ѡца и сина и свѣтога дѣха аминъ. ми воинвода
Иванишъ, воинвода х8мски, з братиши кнезомъ Маркомъ
и Жаркомъ и Радивоемъ и Йакобришомъ и Бартоломъ и Та-
димъ и Пакломъ Петровићемъ, нашимъ братчедомъ, даemo
на видиние всакомъ, комъ се подова, и предъ кога се изнесе
самъ нашъ листъ штворени ѿгледати, како примишмо по кнезу
Жарку, брату нашему, с листомъ вированимъ ѿдь мно-
го почтенога кнеза и властелю дѣровачицъ шесъ сатъ пе-
рвъ перъ динара дѣровачицъ за првижину, како се Ѹдржжи ѻ
записницихъ листовихъ за годище, коне ће се ѿвршити роџва
Христова на тис8е8 и четири ста и педесетъ и шесто лито,
на два десетъ и петъ мисеца марта на благовиство. ѿви
листвъ јчинисмо господину кнезу и властелому дѣровачицму
за ёспедитори8, и за ѿво привасмо гости лади по ѿвичаю.
и више господину кнезу и властелому дѣровачицму свидо-
ци, како смо плаћени за вса вримена минута и за годище,
како се више пише. и за веће вирование повелесмо га печати-
ти нашомъ печатнију вированомъ. и се се писа роџира хри-
стова тис8е8 и четири и петъ десетъ и шесто лито, на два
десетъ и петъ марта на благовиство. а писаћъ ћа Жарко
монишомъ р8комъ за веће вированье.

A tergo: 1458, 25. marzo, espeditoria de voynoda
Iuanis e fratelli, per la qual confesa esser pagato per la
loro prouisione per anno presente.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXIV. (1458).

Stephanus Thomas Ostojié, Bosnae rex. Donatio facta logothetae Stephano.

... и шире оучини милостъ госпоцтво ни поченомоу властелиноу и нашемоу верномоу слѹзи, логофетоу Степаноу, дасмо моу оу нашемъ рѹсагоу сто коѹкъ аѹди, такоћере да ихъ има оу бајгкиноу, како и шван више писана села, шик и негова детца и негови последни оу веки векомъ. и циа когъ не дан, тер бисмо не могли ослободити срквскога госпоцтва, и дошаши ки к намъ оу нашъ рѹсагъ логофетк Степанъ али негова детца или з госпоћомъ деспотицомъ Слопомъ и ш-ненишомъ дечицомъ, шкенъ иихъ да моу госпоцтво нишије прида оу нашемъ рѹсагоу сркхъ шкехъ сто коѹкъ и оучини поченому храноу противъ негове слѹжбе, и да га држимъ 8 всакому поченю. и шире оучини милостъ госпоцтво ни поченомоу властелиноу, нашемоу верномоу слѹзи, логофетоу Степаноу, да є словодан, шик и негова детца и негова коѹка, штк конске штк тоурске и ѡдъ ии ѿда всаке, изамне када госпоцтво ни греде нашому гла-волу на кою конскоу, тада да и шик коѹде полагк наск свонми слѹгами, када ли є заманична конска по рѹсагоу, про ииомоу рѹсагоу нашемоу, тек и неговему селомъ....

Ex apographo saec. XVI. R. J. Šafar. Serb. Lese-körner. 131.

CCCLXXXV. 1459. 2. aprilis. Ragusii.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, satetur se accepisse a Ragusiniis 500 aureos.

† Бк и име ћица и сина и д8ха светога аминь. ми госпо-дник Гюргк Кастроитъ, речени Скендерк вєкъ, дајемо на виђеније всаком8, ком8 се достонтъ и предъ кога се изнесетъ шви нашъ листъ штворени а подъ печатиму пркстена мојега знаменова(на)гш мерю пали с ком8омук д8кровљицимук за швиши постаке паше, про поставијук 8 ком8ик д8-кровљици нашк челиник Рашк и господник Пакеј Газвљ а по нашем заповеди, јере примијук ѡдъ много поченога кнеза и властелин и все шккније властелин д8кровљицимук а по

нашемъ дніакѣ Нинѣцѣ Бѣкосалию а с нашимъ листомъ вѣрованиемъ . є. скѣтъ дѣкатъ златихъ. а за вѣкіе вѣрованіе та дніакѣ Нинѣцѣ с моимъ рѣкомъ писахъ 8 градъ Дѣкровицкъ а по заповѣди господина ми Скендерѣ вѣга. а писа на лѣтѣ рождѣства христова тиескю и .д. стаи .пд., на дни .в. априла.

A tergo: MCCCCCLVIII. a di 2. aprile. Espeditoria. Signor Schender beg per suo canzellier Ninaz confesa hauer hanuto et reçeputo del comuni de Ragusa de lo deposito suo, che deposito zelnich Raian et miser Pollo Gazzullo .... per la nottaria de Ragusa et li anche .... del deto zelnich Raian tolse ducati 500.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXVI. 1459. 13. junii. Ragusii.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, fatetur se a Ragusinis accepisse 1000 dueatos aureos pecunia eis deposita.

Въ имѣ юца и сына и дѣха свѣтога амвонъ. та господинъ Гюргѣ Кастріотъ, речени Скендерѣ вѣга, даюмо на видѣніе всакомъ, комъ се достоитъ, и предъ кога се изнесетъ юви нашъ листъ юткорени а подъ печатиши прѣстена моєга запомінованога мѣгу нами с комѣномъ дѣкровицкимъ за ювѣзи поскль поставе наше, цо постави 8 комѣнь дѣкровицкыи нашъ членикъ Раіанъ и господинъ Навелк Газзакъ а по нашемъ заповѣди, юре приимиши юдь много почтенога кнеза и властель и все юккини властеѧ дѣкровицкыхъ а по нашемъ дніакѣ по Нинѣцѣ Бѣкосалию а с нашимъ листомъ вѣрованіемъ . є. дѣкатъ златихъ за юткорекъ юдк . юм. дѣкатъ поставе више речение. и вѣкіе не юстане юдк тѣзи поставе ни юдь юдне дрѹгие 8 комѣнь дѣкровицкимъ него любкве и приязни. и за вѣкіе вѣрованіе сеган листа та Нинѣцѣ писахъ а по заповѣди господина ми Скендерѣ вѣга. а писа се на лѣто рождѣства христова . є. .б. и .пд. лѣто, на дни .г. июня. а енад ю всиагиєръ поставе . є. и .л. дѣкатъ, како се 8 писме ючилило.

A tergo: MCCCCCLVIII. a di XIII. zugno. Espe-

ditoria de signor Schender beg, confeso hauer receuuto per suo canzellier Ninaz d. 1000 per lo resto de tute...

Sigillum. Origin. chartac. in e. r. archivio Viennae.

Eodem die idem fatetur se accepisse: .[—]. д8катъ златицъ. **Sigillum.** Origin. chartac. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 148.

CCCLXXXVII. (1444—1460.) 17. septembris. Spuž.

Thomas, Bosnae rex, uti videtur, litteras credentiales dat presbytero Ratko et nobili viro Bogićé.

Драгимъ и любовнимъ и всепочтенимъ краљевства ми приятелемъ кнезу и седници и властелинамъ и штбннкъ града Д8кровника любовно поздрављение. и доходькъ нашъ кои ми стои штъ вашега града, како ми га сте 8дали попу Ратку, тако ни га је почтено принесло, како ни сте ки 8дали. а сјди про вамъ говори попъ Ратко и нашъ властелинчикъ Борићъ, молимъ васъ, иманте-хъ вѣровати, наше с8 рѣчи. и весели васъ когъ.

Краљ.

Писа краљевство ми месеца септембра ик .[—]. подъ Сплакжемъ 8 Зети.

A tergo: Кнезу и седници и властелинамъ и штбннкъ града Д8кровника.

Sigillum: S. T. . . . . BOSNE. Origin. chartac. in bibliotheca societatis litterarum serbicarum Belgradi. Гласникъ. VI. (1854.) 184.

CCCLXXXVIII. (1460. novembri mense).

Vlatko, dux S. Sabbae, legatos Ragusium mittit.

† Племенитицемъ и м8дрицемъ и 8 скемъ много почетници и всяке чести достопочтицемъ нашицемъ драгицемъ приятелемъ, господину кнезу штраному и вси штбннкъ, властелинамъ д8кровачицемъ любовно поздравленю. властеле, а то послаждъ до ваше почетне приказни властелис мое: кнеза Хрвебланы Давинића и кнеза Радоја Краинчновића и Владисава днака, и по инхъ єсмо вашимъ почетномъ приказни икко-лико рѣчи наредили, ако вамъ в8дје 8годнош ч8ти имъ и вѣровати, наше (с)8 рѣчи.

Блаткош кожи ѿмъ милостию херцегъ свѣтага Саве и вѣће.

A tergo: † Племенитијемъ и мѣдријемъ и съвѣтъ много почитованијемъ и всаке чисти достоннијемъ нашон драги брати и срѣдчанијемъ приятелемъ господинѣ кнѧзѣ Швраномъ и всен шпѣнѣ властелемъ дѣбровачијемъ. Veteri manu: 25. novembris 1460.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXIX. (1461. 24. martii.) 865. 18. джумада II.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Hercegovinae et kadi in Novi et Hoči de sale Ragusinorum.

Одь херцегове земље санъжакъ кегъ и новѣскімъ кади и юдь херцегове земље кадић хотачъкомъ. Бада ована книга к вамъ догѣ, такон да знате: сада дѣбровачки покансари на високъ поркѣ дошађе говорише такон: дѣбровачки 8 херцегове санъжакъ на трговинѣ да доходе, новѣски царинѣ и дрѣгѣ ракотѣ, що дрѣже, и ћо дѣбровачки трговци продају и купују пратежъ, юдь тоган они царинѣ 8 зимију; кон је досле законъ киш, тоган закона прѣшадчи юдьвекъ зимију, тере дѣбровачке трговице заватају, и сила имъ чине, говореши потужији се. Када ована книга к вамъ догѣ, трѣкъ је, када такон дѣбровачки трговци 8 херцегове санъжакъ на трговине доходе, юдь трговине новѣски амальдари и дрѣгѣ ракоте када ћокъ сквпити 8 амальдарѣцѣ је рѣкахъ, која ће моја канѣнѣаме и каратѣ, да 8 иихъ погледате, юдь тоган ћо имъ је 8 рѣкахъ каратѣ, юдь нега ћо се пише, да векъ не зимију; ако ли юдь канѣнѣаме(е) и юдь карата векъ ћо вѣдѣ зимију, опетъ да имъ наплате, послѣ тоган юдь канѣнѣаме векъ да не прѣходе, да имъ не дате, и юдь дѣбровачкицѣ је трговаца освѣкњи. он дрѣзи доходе за трговинѣ, и мои люди како смо рекли по томъ и имъ да се чини, или дѣбровачки трговци или дрѣзи трговци, кон гође вѣдѣ, юдь амальдарскога хѣюма и юдь канѣнѣаме да векъ не дате зимији. и како да ићете зимији по љскомъ молимъ лѣномъ винанѣ, да вѣрѣште. писан на ти. данъ жемазелъ ахира . ѡсе.

Cod. ragus. fol. 119. b.

**СССХС. 1461. 13. octobris. На Medjurèđu под
Samoborom.**

**Stephanus, dux S. Sabiae, statuit posse Ragusinos
in terra sua libere mercaturam facere.**

Ми господинъ Стѣпанъ, којиши милостю херцега
светаго Саве, господаря ѿмски и приморски, кнеза дрински и
велики воевода јесага босанскога и кеће, дајемош знати свѣтимъ
и свакомъ чловѣкѣ, комъ се подшва, и прѣдъ кога доидѣ
швѣ нашъ листъ ютворени а с напишемъ печатку вѣроклан-
ишимъ, ере 8чинијемо милостъ и слободѣ, и дасмо вѣрѣ и
рѣчъ нашимъ госпоцкѣ за волю и пријезанду много поченога
кнеза швранинога и властеш дѣкровачињехъ свѣтимъ славамъ и
тѣговицемъ дѣкровачињемъ, да ходе и прѣходе слободно и
безкоњиено прѣкко нашеага јесага свонеми карвану и синијемъ
тѣговицемъ безъ всаке смире и безаконије завртице ѡдъ насъ и
ѡдъ славѣ нашејхъ, плаћаје намъ наше правде законије царине
и бродашвѣ, гдѣ џош пристон; паче запокѣдамъ воеводамъ,
кнезовијемъ, жупаномъ, царинијемъ, глобаршијемъ, катуни-
јемъ и всакога стаћијек людемъ славамъ нашијемъ, тко се
подъ мои послѣхъ, а иже џироћи намъ, да се ниткориј мои
слава не задије ни за кога ѡдъ славѣ и тѣговица дѣкровачи-
ињехъ и недијиши ми бејаконијемъ завртицијемъ ни ѿднемъ 8чи-
нијемъ ни за једиј стварь ни за кое прѣдѣлје, нека ходе и
прѣходе слободно и бејаконијено; а џо се комъ ѡдъ моихъ
слава дѣжни кон дѣкровчане, а ви поћите прѣдъ кнеза и вла-
стели дѣкровачке, да вамъ 8чине правдѣ и ширакѣ, ерк ми
св на тон љубљини, писању ва лѣкта роџива христова .ч8зда.,
мѣсција љуктовријек дњиј .гг., на Мекбрѣкѹ подъ Само-
боромъ.

Sigillum. Origin. chartac. in e. r. archivio Viennae.

СССХСI. 1461. 23. novembris. У Јаји.

**Stephanus Томашевић, Bosnae rex, confirmat Ragu-
sinorum privilegia.**

† Ба име љука и сина и светога духа аменъ. мило-
стю којиши ми господинъ Щефанъ Стѣпанъ Томашевићъ,
краљ срквлемъ, Босни, приморју, ѿмьсци земли, Дал-

мации, хрватомъ, донимъ краемъ, западнимъ странамъ, Ђеорђ, Соли, подринью и въ томъ, за начетакъ всемъ азъ речени Щефанъ Степанъ кралъ славъ ваздаемъ непрѣстанно господъ моемъ владици Христу, иже ва начетакъ небесъ дивнимъ Стврѣннемъ Стврди и васеленъ своею волею јснова, за милосрѣдкъ же милости приде съ небесъ човѣколѣво на земля, и надче чловиче сѹшко прѣстѣлне собою обожиць на небеса ѿзи, тимъже и погибши ювце домъ издравилева ка истиномъ настригъ и когъ вазвраћене бише, тимъже и скрпетри царьски по всон васеленой Стврѣнью се и красеће се славетъ бога ведрѣжитела, такон и азъ Щефанъ Степанъ, рабъ божи, краль згора речени, сподобленъ бихъ кралевати ва реченихъ землахъ родитељ и прародитељ моихъ, творити ми правде и милости и даре и записанија нашимъ драмъ и срѣчанимъ приятелемъ: тогда придоша ва славни дворъ кралевства ми је ђице племенити мѣжие славнога града Дѣбровника властеле и покансарне почтовани вitezъ кнезъ Ђакета Гундзићъ и кнезъ Паладинъ Аскаревићъ съ поченими дарми и частими ћтъ реченога славнога града Дѣбровника властеш и щда все јшћине властеш дѣбровачићъ, и речени много почтовани покансарне нась искаше много јамилено и просинше за всякое љубите и законе и словошина реченога и много почтованога града Дѣбровника, кое сѹ имали је записић и је повелаћ съ реченими нашими родители и прародители ми з господомъ срѣбъскомъ и босанскомъ, како да висмо и ми по јубицају речене господе нимъ потврдили и јестановитили крѣпко прѣвихъ нашихъ слободшине и законе и љубите и повелинина и записаније господе срѣбъске и босанскѣ, и кралевство ми слушавше и разѣмивше ихъ почене и разѣмне и приличне прошне а праве, а ми имавше свитъ и цио зговоръ съ властели и велиможами кралевства ми, створићъ милост нашъ госпоџе реченоје и много почтованоје градъ Дѣбровникъ, властеломъ и всон јшћини властеш дѣбровачићъ, по сију нашихъ листићъ и повелаћъ, за нихъ срѣчанство потврдилисмо имъ и јестановитилисмо все и всякое повеле и записаније господе срѣбъске и босанскѣ, и потврдилисмо имъ приморье и Конавле са всими своими летећи и котари, и да господинъ краль Степанъ и все ина

господа, кој с8 господовала до мене, да є до вика речено-
м8 и много почитованом8 град8 Д8бровник8 и всон шп8ини
властеш д8бровачцихъ тврдо и непоречено наши и нашими
посланими, паче да с8 8 всякое вр8ме становити и кр8пици 8
шкоизи нашон и 8 всијхъ инијхъ повелајхъ и 8 законихъ и 8
вињхъ и 8 всаконихъ слободцинахъ речене господе срьбске и
косаньске; и речени властеле и покансарие поченога града
Д8бровника и юда все юп8ине властеш д8бровачцихъ при-
мише и завезаше се краљеств8 ми давати юдъ реченога гра-
да Д8бровника и юда все юп8ине властеш д8бровачцихъ при-
мише и завезаше се краљеств8 ми давати срьбски доходакъ
дви тис8ки перперкъ д8бровачцихъ динара всако годиџе на
Дмитровъ данъ, и такое всако годиџе на Бласникъ данъ петъ
сать перперкъ по закон8 и 8кит8, како с8 давали реченон господи
краљемъ косанкесимъ нашимъ родителемъ кившимъ госпо-
ди, кој с8 господовали до мене; и шире створи госпоцтво
ми милостъ наш8 госпоцк8 речено-
м8 и много почитованом8 град8 Д8бровник8 и всон юп8ини
властеш д8бровачцихъ по више реченихъ властелехъ и покансарихъ, да юдъ сада на-
пр8да, що би годи инијхъ тр8говци или инијхъ славе срекра
носил из нашега р8сага 8 Д8бровникъ или ини8да, к8де имъ
драго, що би се годи нашао 8 кога инијхъ тр8говацъ или слава
срекра неколана, да м8 се не море иши 8зети срекро него юно-
лико само, колико се наинде срекра неколана, а юнон, що є
болаво, да понесе на слободи8 или м8 8 Д8бровникъ или
ини8да, к8да м8 драго, без инидне закаве краљства ми
ни властеш монихъ и ни власника ни царника нашихъ; и
такође створи госпоцтво ми милостъ наш8 госпоцк8 рече-
ном8 и много почитованом8 град8 Д8бровник8 и всон юп8ини
властеш д8бровачцихъ по више реченихъ властелехъ и
покансарихъ, да юдъ сада напр8да не к8де никадаръ веће
8 нашемъ р8саг8 инидном8 д8бровчанин8 ни слагамъ инијхъ
иниднога пр8казма ни за једно т8е пр8д8жне, него да се наинде
по закон8, тко к8де д8жанъ, юнан истаџу да има платити,
а да се правом8 не може 8зети за кривога инидне имание
правога, а всем8 том8и више писаном8 ротници и свидоци
наше докре велеможе војвода Петаръ Навловић з кратишмъ,
војвода Тврдко Ковачевић з вратишмъ, војвода Паваш

Клешинѣкъ з братишмъ, воевода Иванишкъ Блатковићъ з братишмъ, воевода Паваш Чвретићъ з братишмъ и воевода Ђокићъ Тихчиновићъ з братишмъ и воевода Иванъ Шантићъ з братишмъ и воевода Владисавъ Ђокчићъ з братишмъ и кнезъ Владисавъ Ђоковићъ з братишмъ и кнезъ Марко Драгшићъ з братишмъ: а приставъ томъ дворъ краљевства ми дворски нашъ кнезъ Радоје Владимирићъ з братишмъ. напрѣво ротих се да речени господинъ кралъ Степанъ и с велеможами краљевства ми више писаними, поставивъ јРици на свето єванђелне и на крстъ часни, да є тврђо и непоколебимо, цио се пише 8 сељкъ записъ, градъ Дубровникъ и ксоп шпїнии властех дубровачицухъ до вика викомъ, и повеанисмо га печатити нашими великими печатми височинами южноримскими законитими. писанъ 8 нашемъ славномъ стономъ градъ 8 Ћицъ мисеца новембра .КГ. данъ ва лита рожаства .ЧВДА. лито. списка Граношъ дјекъ по заповиди господина ми господина крала Степана.

Щефанъ Степанъ козијшмъ милостю кралъ босански и к томъ.

A tergo: Privilegio de re Stefano de Bosna, fiol de re Thomas, per confirmatione de privilegi; e per arzenti, che sia in contrabando salvo quelli, che non son bolladi; e che non sian represaglie.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 150.

CCCXCI. 1461. 25. novembris. У Јају.

Stephanus Томашевић, Bosnae rex, promittit se Ragusinis soluturum esse debitum patris.

† Милостию козијшмъ ми господинъ Щефанъ Степанъ, кралъ срблемъ, Босни, примерю и к томъ, да мо видити всякому чловеку, комъ се подова, по јакомъ напемъ јзворенъ листъ, како се јзвитокасмо напимъ дразимъ и срчанимъ приятелемъ, кнезъ и властелинъ и ксоп шпїнии властех дубровачицухъ за јнон сребро, кое є звеш господинъ родитељ ми кралъ Томашъ, триста и петъ литањъ и шамъ штањъ, и ј-т-ога имъ є сребра плаћено литањъ сто тврковицемъ, па то имъ ћа господинъ кралъ Степанъ дајкъ моју

рѣчъ госпоцкъ, и юкитокахъ ѹнон, ꙗо имъ иие доплатниш родитељ ми, господинъ краљ Томашъ, срекра дви сти и петъ литањъ и шамъ 8значъ, да имъ ћа господинъ краљ Степанъ платимъ изъ моє коморе, колико се прѣче 8може, кнезъ и властеломъ, или комъ ѹни рекъ, или кога дошаљ, и повеалисмо га печатити нашомъ срѣдномъ законитомъ печатку. писано 8 Ћицъ мисеца новембра .к.е. данк, на литању христова .482. а писа Браношк дикъ по заповиди господина ми господина крала Степана.

A tergo: Per l. 305. on. 8. per re Stephano, obliga de pagar li arçenti tolti per re Thomas.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 151.

CCCXCIII. 1461. 25. novembris. У Јаји.

Stephanus, Bosnae rex, statuit posse Ragusinos in Bosna libere mercaturam facere.

Милостию вожишмъ ми господинъ Шефаник Степанъ, краљ срѣклемъ, Босни, приморју и к томъ, дамо видити всакомъ члвѣкъ, комъ се подова, по јакомъ нашемъ ѿтворенъ листъ, како заповидисмо и заповидамо славгамъ краљевства ми, војводамъ, кнезовомъ, жупаномъ, царинскомъ и всаке вркстѣ власникомъ нашимъ, да нитко ње сми 8 нашемъ ѿсагъ ииедномъ тѣрговицъ дѣровачкомъ ни славгамъ 8чинити ииедне покришии ни безакониќ ни закртице, него да се 8зима на инхъ по закону права царина, како є вијо и за прѣв гостоде краљу босанскимъ, єре имъ смо на тои дали рѣчъ и вију нашъ госпоцкъ и таи нашъ ѿтворенъ листъ съ нашомъ печатку срѣдномъ вирокапомъ. писано 8 Ћицъ мисеца новембра .к.е. данк, лито роџва христова .482. лито. 8писа Браношк дикъ по заповиди господина ми господина крала Степана.

A tergo: Saluo conducto per re Stiepan, che non se piglia saluo le gabelle usate.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 153.

CCCXCIV. 1461. 25. novembris. У Јајси.

Stephanus, Bosnae rex, promittit se soluturum esse residua aeris alieni contracti a rege Tvrtko.

† Ба име шткаца и сина и светога дъхла амень. милостию божијшмк ми господинъ Шефанъ Степанъ, кралъ сръблемъ, Босни, приморью и к том8, дамо видити всякому чловѣку8, ком8 се подова, по јвомк нашемк отворен8 лист8, како се ѡбитовасмо рѣчю нашомъ госпоцкомъ пашимъ дра-зимъ и сръчанимъ приѣтелемъ кнез8 и властелемъ и вси шићини властев дъкровачцихъ, инон сребро, що є киш 8 зе-ш господинъ кралъ Твртко тъгокцемъ дъкровачцимъ .сд.
Литарк и .д. Више, и за тон сребро више господинъ роди-тель ми господинъ кралъ Томашъ ѡбитокаша платити вла-стеломъ, ѿ-т-оган сребра више писанога имали с8 8 три палате ѿтъ доходакъ кралевѣства ми, кое имамо имавати ѿтъ кнеза и ѿтъ властев, прима тис8и8 и два сти перперкъ, а ѿстало, ѹро имк пие доплаћено ѿ-т-оган више писанога сребра, ѡбитовасмо се платити из наше коморе реченому8 кнез8 и властелемъ, ѹро ки се панирѣче могло. и повелисмо га печатити нашомъ срѣдномъ кированомъ печатку. писано 8 Ђиц8 мјесеца новембра .к. данк, литъ господинихъ .ч82а.
анто. виши Браношк дијакъ по заповиди господина ми го-сподина крала Степана.

A tergo: Re Stefano obliga de pagar l arzento tolto per re Tuercho.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Vieпнаe.
Спомен. 152.

CCCXCV. 1461. 25. novembris. У Јајси.

Stephanus, Bosnae rex, statuit Ragusinorum пштоз valere in Bosna.

† Ба име шткаца и сина и светога дъхла амень. милостию божијшмк ми господинъ Шефанъ Степанъ, кралъ сръблемъ, Босни, приморью и к том8, дамо видити всякому чловѣку8, ком8 се подова, по јвомк нашемк ѿтворен8 лист8, како придоше кралевѣство ми много почтовани мѣжне властеле и поклнарие, много почтовани кнезъ ѻкета

Гвндзлић и кнезъ Паладинъ Дѣкаревићъ, поклнисаркствомъ јдѣ много поченога града Дѣкровника, кнеза и властеши и все шпѣнине властеши дѣкровачићъ, и нась 8милено помоли-
ше ѿтъ стране нашихъ дразићъ и срѣчанихъ приѣтелъ, кнеза и властеши ѿтда все шпѣнине властеши дѣкровачићъ, да би-
смо ѿслободили, да пинезкъ нихъ дѣкровачки ходи по љесагъ
краљевства ми, како є и прѣво ходиш, и ми, чвшие нихъ
почтене и приличне моке а праве, сатворисмо милостъ нашъ
госпоцъ много почетованомъ граду Дѣкровнику, нашимъ
дразићъ и срѣчанимъ приѣтелемъ, кнезу и властеломъ и вси
шпѣнине властеши дѣкровачићъ, ѿслободисмо и љчинисмо,
да нихъ динари дѣкровачи ходе слободно и да се спрате по
нашемъ љесагъ, да слободно имъ трговю нихъ трговци
или всяки чловѣкъ, како є прѣво било за прѣве господе кра-
љевъ босаньсцићъ, за то тврђдо заповидамо слагамъ кра-
љевства ми, војводамъ, кнезовомъ, жупаномъ, царини-
комъ, всякога станић ладемъ, всякогъ ѕ свою праву, да
имъ никторъ не има прѣзъ тонъ ниеди ѕ забави љчинити, на
то имъ даemo танъ нашъ ѡткоренъ листъ подъ наши љеди ѕ
законите ѕ печатъ ѕ нашемъ славномъ стономъ граду ѕ Ћици
мисеца новембра .кѣ. данъ, ка анта роцва христова .ч83а.
ито. 8писа Браношкъ днѧкъ по заповиди господина ми го-
сподина крала Стѣпана.

A tergo: Per re Stephano, che la moneda de Ragusia se possa spender per el regno de Bosna.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 154.

CCCXCVI. 1464. februario mense.

Stephanus, herceg S. Sabbae. Expeditoria.

† Ба имѣ ѿца и сина и дѣха свѣта аминъ. ми госпо-
динъ Стѣпанъ, који имъ милостью ћерџегъ свѣтаго Ѓаке,
господарь љемски и приморски, кнезъ дрински и велики вој-
вода љесага босанскога и веће, даemo знати свакомъ чловѣ-
къ, комъ ѕе подшка, и прѣдъ кога ѕе изнесе ѿкъ нашъ листъ
ѡткорени, а с нашимъ печатку вѣрованимъ, како прилисмо
јдѣ много поченога кнеза љеканога и властеши дѣкровач-
ићъ по нашихъ поклнисаркъ по Прикасанъ Поповићъ и по

Санк8 днѣк8 .т. дѣкатъ златиехъ, кои дѣкати ес8 ѿдѣ до-
вѣткѣ ѿдѣ .г. тис8ѣк дѣкатъ, кое дѣкате єсть поставиши
господинъ коевода Гандалѣ 8 комѣнѣ дѣбровачки на дѣбиткѣ
петъ по кентенарѣ и намѣк по сеѣк ѿставиши. и на тои при-
зваше наши поклисаркѣ гости люди по юничаю, и вине кнѣз8
и властеломѣ свѣдоци, ерк смо примисло више речено .т. дѣ-
катъ, и ѿвѣ листѣ вѣди кнѣз8 и властеломѣ за спедиторио,
ерк смо плаћени за речении доходакъ за сва крѣмна министра
и за годици, кое се є скршило роцка Христа .ч8з. и .д.
лѣто до .г. дни фервара, по заповѣди господина херцега
Стѣпана 8писа Санко днѣкк.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

СССХСVII—СССХСIX. 1465. 16. septembris.

Stephanus, hercug S. Sabbae. Expeditoria.

I. Ми господинъ Степанъ херцегъ свѣтаго Гаке, госпо-
даркъ Ѹзмски и приморски, кнезъ дрински и велики коевода
ѹсага власнскога и веће, дајемо знати, ерк примисло ѿдѣ
кнеза окранога и властеши дѣбровачцихъ по коеводѣк Стѣп-
ану Срациновић8 и по Санк8 днѣк8 три ста дѣкатъ златиехъ
за доходакъ ѿдѣ .г. тис8ѣк дѣкатъ, ко-је поставиши госпо-
динъ коевода Гандалѣ 8 комѣнѣ дѣбровачки на дѣбиткѣ петъ
по кентенарѣ и менѣк по сеѣк ѿставиши. и єсамъ плаћени за
вса крѣмна министра и за годици, кое се є скршило роцва
христова .ч8з. лѣто до .г. дни мѣсца фервара. писанъ
ва лѣта роцва христова .ч8з. лѣто, мѣсца септемврик
днѣк .т. 8писа днѣкк Санко.

*A tergo: 1465 a di septembris expeditoria de cher-
zeg etc.*

*Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Litterae in compendium redactae.*

II. 1465. 5. decembris. Примисло по Тврдисав8
кркстян8 и по Радою Сркѣвић8 и по днѧк8 Радою Доброше-
вић8 за доходакъ конакашки петъ сатк перперь динари дѣ-
бровачцихъ. и ѿци примисло .т. дѣкатъ златиехъ за дѣ-
биткѣ ѿдѣ .г. тис8ѣк дѣкатъ, ко-је поставиши господинъ
коевода Гандалѣ.

III. 1466. februarij mense. Бъдѣти 8 Дѣвровникъ при-
мисмош по Санкѣ дикѣ .т. дѣкатъ златнѣхъ.

CD—CDII. 1465. 13. octobris. Ragusii.

Vladisav, dominus regionis chlmenensis, fatetur se a
Ragusinis accepisse creditum mille hypergrugorum.

I. + Ба име штыца и сина и свѣтога дѣха аминъ. ми-
лостию божиимъ ми воевода Владисавъ, господарь хѣмски
и приморски, воевода косански и вѣбіе, даємош на видѣнїе,
какош поискахъ кнеза и кѣс шпѣнѣ властеш дѣвровачиєхъ,
да би ми занмили .ч. перперк на моє дѣкате, које самъ
поставиши 8 постакъ 8 кнеза и все шпѣнне властеш дѣвровач-
иєхъ, и шни намъ се на то наћоше, и занмиши намъ .ч.
перперк, а по ти ихъ начинъ речене пѣнезије 8 земиош и зан-
мисмош: ако намъ господинъ вогъ поможе, и тзи намъ ми-
лостк 8чини, да се вѣдемош юкладатъ 8 нашемъ юсагъ, да
имамош дати и вратити занменѣ .ч. перперк юдѣ дохотка,
кои висмо прѣви имали 8 наши 8 областк; ако ли би намъ се
спотрѣвилош, како би намъ юдѣ потрѣкиє 8зетъ книне речене
поставише дѣкатије, не вѣдѣши юре платил занменѣ .ч. пер-
перк, да намъ има кнезъ и властелје дѣкате наше постакне
дати, а да вставитъ сакѣи юдѣ нашихъ дѣкатъ, циош при-
стои за .ч. перперк, које примихъ по воеводи Милош
Рашковићи и по Владисаву дикакъ, писанъ на. чвѣ. лѣтъ
госпоѣнијехъ, мѣсаца юктувирија на .гг. дик, 8 Дѣвровникъ.
Зписа Владисавъ.

A tergo: Expeditoria de 1000 pp., che presto la si-
gnoria a voiuoda Vladisau.

Sigillum: sigl. s. domini uladislaus noienode bosne. Ori-
gin. chartac. in c. r. archivio Vienae. Litterae in compen-
dium redactae sunt ab editore.

II. Idem Vladisav fatetur se 13. februario 1466. ac-
cepisse по Милош Рашковићи .д. ста дѣкатъ златнѣхъ.

III. 20. februario 1466. По Милош Рашковићи .т.
дѣкатъ; 27. februario 1466. .г. тисѣи и . . . дѣкатъ;
1. aprilis 1466. по Милош .р. дѣкатъ. 22. aprilis 1466.

.3. сать дъкаатъ златъхъ по ръке кнеза Франческа Мартинковића и кнеза Мароја Микелиновића.

CDIII. 1465. 2. novembris. Na Brodu savskom.

Matthias, Hungariae rex, fratri Alexandro Ragusino donat pagos quosdam.

Матиашъ, милостю божијемъ кралъ Старски, далматински и хрватацки и к томъ, дамо на знанє свимъ и свакомъ, комъ се подшва, по швимъ писмъ нашемъ штворенемъ, како ми процинијући и на паметъ прѣносећи правъ вириость и многе вирне слѣжке вирилога нашега почтованога и редовнога фратъ Александра дъкровчанина, шнатје јд. Телки владавца, кои ми послажи светон корсни реченога кралевства нашега Старскога и нашон висоти 8 места и вримена различика, гди се је прѣга(да)ло, даровасмо мъ и дасмо, паче дарѣвамо и дајемо виквидничимъ законимъ без поречења и шдазвана 8 Ази 8 хъмскон земли три села: Неризи, Гнилица, Лозицъ ш-нихъ правими метеси и котарми, и 8 жити Трѣкинъ три села: Ческиници, Нецећк, Горици ш-нихъ метеси и котарми, и 8 жити Драчевици три села: Ститијан, Кости, Мокрине ш-нихъ метеси и котарми, и 8 Поповъ три села: Дѣлане, Гѣлане и Галчиће ш-нихъ метами и котарми, са свимъ инхъ прѣходици и користми, земљами шратими, тежатними и нетежатними, с лугови, гаи, водами, рицами, риеници, млинами и млиници, с виногради, синокашами, ливадами и кола кимъ мъ драго име-шемъ користими званими, да је вогланъ више писани фратаръ Александаръ държати, имати и 8 вике живати, продати, даровати и за дъшиштавити, комъ је неме драго, моћю ни швастю и крепостю швоган писма нашега штоворенога, дана на Бродъ савскомъ на Градицихъ лито господне тисећю и четири ста и шес десетъ и петъ, първи данъ по свихъ светихъ, кралевства нашега лито шемш а крвненя първъ.

A tergo: Littere, quibus d. rex donat fratri Alejandro villas XII.

Sigillum. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae.

CDIV. 1466. 1. januarii. Ragusii.

Knez Vlatko Popović. Expeditoria.

† Ка име ћица и сина и светога дјха аминь. а кнезъ
Блатко Поповиќ, ближика и роднине поконинога кнеза
Бранка Теваловника и негове кћерке господре Јлаче, по речене
Јлаче по тестаменту и са порученимъ господина војводе Есе
всегда примихъ један много поченога кнеза и все штбнице влас-
теле дјкровача за доходакъ, кој се давали господи Јлачи
за живота, како венаследникъ кнеза Бранка, а ћица по себи
е мени јеставила кнезъ Блатко Поповиќ, и примихъ .б.
дјкать златехъ за годище, кое се свршило рожаства .ч828.
лето, .а. дња ченара месеца па Јасијевъ дња. а за веро-
вание ћвога листа писаћъ а кнезъ Блатко мошљ рјкомъ
и славноме граду Дјкровнику.

Sine sigillo. Origin. chartae. in e. r. archivio Vieppie.

Idem Vlatko Popović satetur se 25. aprilis 1466. et
5. febr. 1468. accepisse доходакъ .б. дјкать златехъ.

CDV. 1466. 26. маји. Ragusii.

Žarko chlmensis. Expeditoria.

И па Жарко хъмски, вјадјеши и Дјкровнику кипомъ мо-
нимъ, примихъ један господина кнеза и властела дјкровач-
цихъ за моју првијину перјеера шестъ сатъ динара дј-
кровачцихъ за годище, кое се сакрши на .бд. марта ми-
сеца и је христовихъ .ч828. за тои за еспедиторији и веро-
вание се писаћъ мошљ рјкомъ, и за свидителство ћвъ мој
јтворени листу печатију мошљ верованомъ печатимъ. пи-
саћъ и Дјкровнику на .б. мажа месеца .ч828.

Спомен. 170.

CDVI. 1466. 5. јуни. Ragusii.

Comes et Nobiles Ragusii testantur se accepisse de-
positum ab hercug Stephano.

† Милостију којишију ми кнезъ ћвраани и властеле
дјкровачи свакомъ господину и свакој врсте чловјеку, прѣдъ
кога се изнесе ћвъ нашъ листъ јтворени, а један нашомъ
печатију вѣрованомъ висећомъ давамо на знанје, како

многу славни поменутыје свето почивши господинъ херцегъ Стѣпанъ, како све-нанпрѣви и наипоглавити грага-нинъ и властелинъ града Дѣбровника, хотије љуквати све-м8 скѣт8 нескрови8 любавь и пѣниш 8фанкје, кој је вѣза имаш на својемъ срѣдьц8 ка своиши старон квѣти град8 Дѣбровник8 и къ властелаш м8бровачицемъ мимо ине све градове и пријателије, хотѣ и нареди за свиша жи-вота и к намъ досла свиша поченшга кумирника кнеза Прибисава Бѣкотића, и по њемъ посла свои напоконни те-стаменатъ затворенъ и запечаћенъ по закон8, како се достои, и љс-го посла свиша блага и иманња влазитшга брои и по-тег8, како се ѡдь ниже пише, да м8 този примиш 8 нашъ ком8нъ на похран8 и на постав8, да м8 стои за живота господства м8 на волю и свакој заповиђь а по скончанью и примиштку својемъ, како в8де нареди по својемъ теста-мент8 више реченимъ, које иманња кројемъ и мѣршмъ подъ-пѣниш, како се ниже пише, доброколни примишмо и 8 нашъ ком8нъ постависмъ на постав8 и на похран8, и речени те-стаменатъ с реченимъ благомъ ѡдѣстависмъ, а с овѣмъ љвѣтомъ га нареди по реченоје својемъ коморник8 по витез8 кнез8 Прибисав8 ѡдѣзвшръ именованшм8, да є држимъ 8з речеш влаго за живота љегове љвѣтности, а скончавше се и примишвше сегај скѣта да в8д8ће пришли 8 Дѣбровникъ три синове господства м8 господинъ којвода Владисавъ, господинъ кнезъ Блатки и господинъ кнезъ Стѣпанъ, ски три на заедниш или своимъ кипшмъ или по сконхъ добрехъ лю-дехъ а с листашмъ вѣрокапијемъ ѡдь свакшга нијехъ свои вла-стеле, и в8д8ће ѡдь љогома мегу совашь да имј се љтвори и прочти, да им га смш држани таи часъ љтворити и прочтѣти, и дѣлошь таи часъ кршити, и то би се ком8 по речепшмъ тестамент8 достојаш, да м8 је љставиш госпо-динъ херцегъ Стѣпанъ: не прашаће ли ски три 8 Дѣбровникъ по себѣ ли по своимъ ли добрѣхъ людехъ, да се не може љтворити по иѣданъ начинъ, рази ако би прашаш госпо-динъ кнезъ Блатки по себи ли по своимъ ли добрѣхъ людехъ, терѣ хотиш с којемъ годи брата, да м8 се љтвори речени те-стаменатъ, такогере и господин8 кнез8 Стѣпан8, згодивше ли се самртъ господин8 кнез8 Блатки или м8 брат8 госпо-

дни8 кнез8 Стѣпан8, да кон би нихъ шеташ, да може рѣти, да м8 се речени тестаменатъ ютвори и прочти, ишако да се не може юткорити ни юдѣпечатити, а юткорикне га юкѣтвено се и запис8емо сваком8 8чинити нихъ тредъ вратѣнаца нап8и8 юдъ реченога поклада и ишак и сваком8 ишила8 за свакон 8зрокъ, како є Ѹтѣкнє и заповѣдь више именованога ѡерцега Стѣпана, а по реченишакъ својемъ тестаменту везк икѣднога покрсманка. и такон се згди, скето почивши господинъ ѡерцег приими8 сеган скѣта, а не пригодиши се 8 Д8кропник8 више именованы синове господства м8: тъда ми кнезъ юбрани и властеле д8кропачци, хотке по нашнхъ прѣхъ почтеншакъ ѿчишаю сваком8 наш8 правъ показати на примиленю реченога поклада 8 напк ком8и8 приимиши га, звршиши и измѣриши прѣдъ югушакъ почтенемъ господиншакъ митрополитшакъ господиномъ Давидомъ, прѣдъ крестиншакъ Тврдисавашакъ, прѣдъ крестиншакъ Черѣникашакъ и прѣдъ почтенемъ куморникашакъ кнезашакъ Радоемъ Краичиновићемъ, и на тво све више речено и 8писано ми кнезъ и властеле д8кропачци ротисмо се и заклесши на скеташакъ євангелию кожицемъ и на часншакъ крестъ, да нали не ће на мане прити синовашакъ реченога господина ѡерцега Стѣпана ни инѣмъ, ком8 се тро 8сприето по тестаменту више писаншакъ; и за юброваны юкоган листа покелко и печатити нашашакъ печатю юброваншакъ виес8и8. писа се 8 Д8кропник8 къ лѣто рожаства христова .ч888. лѣто, на дни .ѣ. юниа. писаехъ ма Маринко (Црквеник) дниакъ ютвари д8кропачки по заповѣди господина господина ми кнеза и властеле д8кропачцихъ, и поставихъ наинвећю печатъ виес8и8.

Я покладъ више речени, благо и иманые више именованога господина ѡерцега Стѣпана, цио примиши господина кнезъ юбрани и властеле д8кропачци, јест юкози, како се не ће нап8и8 писе по ликарц8 юдъ ј8ке почтенога разложника кумашре д8кропачке кнеза Мараја Дмитровића данш ви(ше) реченом8 господин8 кнез8 и властешакъ д8кропачциемъ наинпрв: седамъ десетъ тиес8и8 д8катъ златѣхъ (кнетачцихъ) 8 четири на десете соклиновъ, кова златшака три десети и три

литре и једа-и-десете вначъ, кова сребрнага, 8 тон ставеће два плинка фине сребра, тис8к8 и петъ сатъ и седамъ десеть литре и четири виначе (миреће повразе и кож8 и 8 тш ставеће дв'к пече сребра); вѣници три з дрокниемъ кисершмъ; шрафа шестъ јудъ Индне начиниен сребршмъ и позлаћени; чаша једна дрѣвена црвена с мало сребра; клобукъ једанъ царвена гримиза са кисершмъ и са једнинемъ вѣничачемъ јудъ кисера и са прстенкомъ рѣбенићемъ и съ корбиницшмъ; вѣнац једанъ кисеранъ, шо је носи(w) господинъ херцегъ (Стѣпанъ); паасъ једанъ лѣпъ и велики златанъ на пантарели црвен, шо је чиниј Рамботъ (Бахтеръ); вѣници три с малкомъ кисершмъ; једне похке кожне (конске начиниене) с мало сребра; бокета једна, 8 срѣдиш једанъ баласъ а школо .е. перала и једанъ диман(т)ь малуђанъ и једанъ рѣбеникъ на глави јудъ ангелка; бокете четири с иконо кисернихъ зрна; шрафа два витешка, а трећи шарканъ на нијемъ како чов'къ; корали сребршмъ позлаћена; жлице три јудъ корали сребршмъ позлаћене, јудъ којехъ је једна поразгѣна; пир8на два јудъ корали сребршмъ; звкалка једна јудъ корали с мало сребра; ножа .т. с црѣшмъ костенемъ 8 дв'к ножнице направни сребршмъ и позлаћени; ножа .в. штк гристалда и једанъ пир8ни јудъ гристалда; и дв'к жлице сребрне позлаћене, (све този 8 једној ножници); ножа .в. гкозденнехъ 8 ножници безъ направе; пантареле дв'к црвене не направне; кавеца два фриза злата не ветха; вѣцатъ једанъ серпентинъ направљенъ златши, кој је чиниј Рамботъ; руша ѡарник начиниен сребршмъ позлаћенъ и звмалдшмъ с покрившмъ; сокш једанъ јутъ гристалда начиниен сребршмъ и съ жмалдшмъ; једанъ јрганићъ съ цѣвми јудъ сребра; кор8на једна сребрна 8 .т. печа с каменциемъ с контрафатијемъ; шкоца два мала с малкомъ кисершмъ.

A tergo: Obliga del deposito de cherzech Stiepan, el qual deposito tutto e restituito, como appar per le expeditorie haute sopra ciò tanto da madonna Cecilia e da voyuoda Vladissau, quanto da cherzech Vlatcho e da conte Stephano suo fradello.

Origin., membran. In c. r. archivio servatur etiam apographum membran., in cuius tergo sequentia legunt-

тиг: Искинськ постава херцегова и ини разлови, кон се к томън пристою. *Uncis inclusa habes in agrapho.* Спомен. 157.

CDVII. 1466. 13. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii promittunt se filiis hercug Stephani, Vlatko et Stephano, decem milia augeorum esse soluturos.

† Милостию божиимъ ми кнезъ швраани и властеле и сва шпкина властель владѣщааго града Дѣкровника свакашъ господинъ и свакое врѣсте чловѣкъ, прѣдъ кога се изънесе швози наше писаныє, а подъ нашашъ печатю вѣроваанишъ давашъ на знаніе, дѣкроволиш и милостию оѣтѣшимо се нашиемъ срѣдчаниемъ призаателемъ и напоглавитѣмъ властешашъ града Дѣкровника а синовашъ много славиша по менѣтъя свето почившага господина херцега Стѣкана, кнезъ Блаткъ и кнезъ Стѣкана, или на заедни или сваки ини по на се вѣде насы поискати, тако вѣдѣши съюемъ кнезъ Сѣкровникъ како по нихъ добрѣхъ людехъ, кое бы послали ш-нихъ листашъ вѣровааниемъ, када годѣ би послали ѿ-да нашиє дне, да имъ даашъ за нихъ потрѣкѣ таи часк ѿдѣкъ поклада нихъ родитела више именованшага господина херцега Стѣкана, ко-иє поставиши съ нашъ комѣнъ сконикъ тестаменташъ, до десетъ тисѣчи дѣкатъ. а швози да се дда, ако ли бы имъ такова потрѣка вида, прѣвшъ него ли се више речени тестаменатъ ѿтвори, а шинъ или киши бы послали свонихъ добрѣхъ люди своимъ листашъ вѣровааниемъ, колико бы зтели ѿдѣкъ речениехъ десетъ тисѣчи дѣкатъ, да зчине имъ кнезъ и властешашъ дѣкровачицемъ еспедиторију задовољиши, како када се вѣде тестаменатъ отворити и прочтѣти, да се зпиши подъ швзи листъ, кон смѣши зчиниши господинъ херцегъ за више писани покладъ, да имъ се одѣвне, що бы зтели или шва или конъ нихъ по на се ѿдѣкъ нихъ дѣла, що имъ нихъ родителъ осталаса. и за вѣровааные швоган писанки повељешмо је печатити нашашъ печатю вѣроваанишъ, писа се въ изакраной полати богољубимааго града Дѣкровника въ лѣто рожаства христова .чвѣтъ. лѣто. писања и Аваринко

штанини дніакъ дѣбрювачки и печатиխъ по заповѣди госпо-
дина ми кнеза и властеши дѣбрювачиехъ.

† По заповѣди прѣсвѣтлого и 8зможнога господина
ми господина херцега Блатка иа Радивон Добринскіиъ,
дніакъ неговъ 8н8тркни, скѣдоквю моншмъ рѣкомъ, ере мон
господинъ херцегъ Блаткош прими на даскѣ юдкъ поклада
господина херцега Стѣпана десеть тис8ѣкъ дѣкатъ златиехъ
на .4838., септемвра .гї. дань.

Duo sigilla. Origin. chartac. in c. v. archivio Viennae.

CDVIII. (Saec. XV. Post annum 1466).

Vlatko herceg, herceg Stephani filius, queritur de
knez Žarko.

Нека се зна, какош юдкогара господинъ херцегъ Блат-
кош кнезъ Жаркъ. кнѣже Жаркош, мои крате, ако ѣшь го-
ворити свѣ ствари, кое с8 до сада више, и цио се є чинило
юдкъ мене до тече али юдкъ тече до мене, бѹгъ тон зна и
многов лѹди, да мене ни 8 чемкъ не ки за тон юс8дили, ере
нишош ни є юдкъ мене чинено к8ѣкъ вашони него свѣ докрош
и почтено. ако виҳъ хотиш говорити али исписати, цио си
ти много кратъ 8чиниш противъ менѣ, тоган би говорениа
и писма многош вилюш. да я ъ8 рећи, ћо ми се види пра-
кош. ако виҳъ рекаш, да ти менѣ ксе напракишъ, ћо ми
си 8чиниш, иа тече, ш виҳъ ю томе контенатъ вишъ, да не
кнемъ, колико би ти ю томе миранъ юсталаш. да ювои ми се
види, ћо ъ8 рећи прави за ю неговош заа мене, прѣквош: юдкъ
мене може бити тече 8пванье, какош можешъ бити миранъ
глакомъ своимъ и иниемъ докромъ своимъ. дрѹгош: дрѹ-
жание, кое сте дрѹжали за господина и родитела нашега
херцега Стѣпана, циош кога вакъ кратѣнацъ тиче, или ви
заедно или скакомъ вакъ пош се, ша ни вакъ дѣлаш ни мѣ-
шамъ, и юдкъ бащине и юдкъ гакеле, юдкъ чеса спомени се са
скакомъ праудомъ, имаш виҳъ питати юдкъ тече, ћо самъ
издкориш и за ћо самъ сл8жкѣ даш, свѣ, ћо є запокидиш
господаркъ велики, имаш виҳъ с8 8зрокомъ юдкъ тече искати,
ќо самъ годѣ даш 8 ҳарачъ и 8 8ешкетъ, процѣнивъ ювои,
ќо є мое, и тон, колико юдкъ тоган пристон, да ми дашъ,
ќо ти с моншмъ докромъ воломъ юсталашъ. да и тош

штадамъ не питати ни искати јдк твг, ако се к8дешик
8казати си истиномъ и с правдомъ полагъ мене, ни иниехъ
ниеднхъ цета ни приговора, кое би м8чно могле сц8нити,
негов само сен, коју ми си 8зеш на госпоцкомъ мор8 и 8
госпоцкомъ др8кв, хоћ8 да ти ю платишк др8гош: каиш,
кои си поградниш противъ менке, гдк га никда прквош нне
билош, т8и новьшин8 хоћ8 да развркжешк, али да ми га
дашь, а цю е индке гдке билош ваше др8жание с моншмъ
докромъ коломъ, не б8 ви га бранити поставити, ере такон
б8д8ће хоће бити и с монемъ и с кашиемъ почтенемъ, а цю
с8 деветъ слатъ д8катъ, кое замин 8 мене војвода Иванашк,
на кое ми присеже 8 светомъ Доминик8 при Слатк8 пр8дк
толикош многов л8ди докр8хъ и скакоцац8хъ, а конехъ с
вами разднелнш, када сте се д8клили, цю е теке д8ка8 до-
шловш, хоткв вихъ, да л-и-хъ дашь; ако л-и-хъ нне с ками
д8клиш, ик хоћ8, цю би дошлош д8ка8 војводе Иванаша
шдк др8жания вашега шнен д8кате сејк наплаћевати јдк
негова д8ка.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vien-
nae. Nota patrem ducis Vlatko mortuum esse anno 1466.
Milak. 61.

CDIX. 1467. 28. мај.

Caecilia, herceg Stephanu vidua, Expeditoria.

† Ба име штца и сина и д8ха скетога аминк ми го-
сподник господк ћерцежица Цицилик, штавша јдк многов
славнога поменутнк гласитога господина ћерцега Ст8пана,
а са знаниемъ и хоткнк(е)мъ синова ми когомъ даниемъ,
господина Блатка и кнеза Ст8пана, скаком8 господин8 и
скаке врксте чловкк8, пр8т кога се изнесе швк нашк листъ
штворени, а подк печатио нашошимъ в8крованимъ и подк
печатио кише реченога господина ћерцега Блатка и кнеза
Ст8пана давамъ на знание, какош наши стари и в(е)ле по-
чтени при8тели господинк кнезк Шврани и властеле д8кровач-
ци по нихъ докрон коли менин8 господин8 господе ћерцежици
Цицилие наидоше се по нихъ докрон коли на тои, и мени
замаше тис8ћ8 д8ката златиехъ јдк сконехъ влацинтихъ
д8ката, кое тис8ћ8 д8ката јб8ктоанхъ имъ платити и данхъ

имъ мою власть и (о)властъ на п8и8 а са знаниемъ више речениехъ господина херцега Блатка и кнеза Стѣпана, да могъ в8ети прѣда се тиc8ѣ8 д8ката златиехъ, кое ми ѿставла господин ми господинъ херцегъ Стѣпанъ по своемъ тестемъентѣ, тон да имъ б8де тврьдо и темелитош; и са више примихъ ѿдь многовъ почтенога кнеза и властеш и све ѿпѣни властеш д8кровачциехъ 8 ковѣ срѣбрѣкомъ .в. паса и .в. к8пи и .в. здѣлѣ и .в. чаши и .в. кр8гли и .в. жлица, а тан вакъ ковѣ срѣбрѣки потеги8 .л. и .л. литр8 и .л. 8нча, тон самъ све примила подп8нош, како ми ѿставиши господин ми херцегъ Стѣпанъ по своемъ тестемъентѣ а по љ8ке господина кнеза и властеш д8кровачциехъ; и ѿвъ листъ б8ди господинъ кнезъ и властеломъ за испедиторию, за тврьбавъ и за свѣдочество, ере самъ имала на п8нош тиc8ѣ8 д8ката златиехъ и ковѣ срѣбрѣки, како се више пише, и за веће вѣрованїе печатихъ га печатио госпоцтва ми, и на тон се подписаехъ синъ ми когомъ дани господинъ херцегъ Блаткош и кнезъ Стѣпанъ, и поставише инхъ печать вѣрован8. писа се ка лѣтош рожаства христова .ч823. лѣтош, на .к. и .й. мај мѣсца.

И ми господинъ херцегъ Блатко и ми кнезъ Стѣпанъ попдѣписасмош за веће вѣрованїе подъ ѿвши испедиторию и наше печати вѣрованїе постависмо. по заповиди господина херцега Блатка и кнеза Стѣпана подпписа Ивко диќкъ.

A tergo: Espeditoria de madona Cicilia, como ha recento ducati mille et le arzentiere, che le lasso cherzech suo marito.

Tria sigilla. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 159.

CDX. 1467. 10. octobris. Ragusii.

Balša, herceg S. Sabbae. Expeditoria.

† Ми господинъ Балшина, херцегъ святаго Саве, синъ гласнаго спомен8тић господина херцега Владисава, примихъ ѿдь господина кнеза и властела д8кровачцихъ перперъ .рѣз. и динара .н. д8кровачцихъ. а се ми даше сада 8 заѣмъ до- кроволно, а паке да б8де и да има бити ѿви исти заѣмъ за п8и8 плат8 провижниона за годище, кое ходи сада, а има се

савршити 8 литехъ христовихъ .ч8з. на .г. дни агости мѣсца, и пако и за речено годище шво се платисмо на п8но, и за ипрѣдорију веће вѣрованкѣ швѣ нашъ листъ штворени печатисмо нашомъ вѣрованомъ печатију. писано 8 дѣбровникѣ на .г. дни октобра мѣсца, лѣто христово .ч8з. и ћа се потписаћъ господинъ Баша, херцегъ светаго Саве. и за веће свидителство мошмъ рѣкомъ латински 8писано, како ниже 8држи.

Ego Balsa dux sancte Sabe etc. pro majori cautela subscripti manu propria confirmando et conficiendo ut supra etc.

Спомен. 171.

CDXI—CDXXX. 1467—1470.

Vlatko, herceg S. Sabiae, et frater ejus knez Stephanus. Expeditoriae.

I. И на .ч8з. лѣто рожастка христова, месеца августа .д. данъ ми господинъ херцегъ Блатко дају знати всякому чловѣку, прѣдъ кога се изнесе шво наше подписанье, како вѣдѣће на Новомъ 8чинисмо разлогъ з господиномъ кнезомъ и с властели дѣбровачцими а по нихъ почтенихъ властелогъ и поканарихъ по кнезу Никиши Ђанићу и по кнезу Ђаркоту Живанокићу и по кнезу Јандришку Соркочевићу, и тако швѣдве странѣ наћосмо истинимъ правнемъ разлогомъ, чтивше, да самъ ја 8зеш једъ реченога поклада 8 дѣкатињу златињу 8 веће кратъ два десети и деветъ тис8ѣ дѣкатъ, напрѣво десетъ тис8ѣ дѣкатъ, како се 8држи 8 испидитори; 8 дѣбровић 8зесмо деветъ тис8ѣ дѣкатъ, како се 8држи 8 испидитори; 8 третишиљ 8зесмо ми з братомъ кнезомъ Стѣпаномъ три тис8ѣ дѣкатъ, како се 8држи 8 испидитори; 8 четврто 8зесмо з братомъ кнезомъ Стѣпаномъ тис8ѣ дѣкатъ, кое дѣкате дасмо госпон Цицилие швѣћинъ кова срећињнога, що є имъ дано, како се 8здржи 8 испидитори; и на данашни данъ ја господинъ херцегъ Блатко и крат ми кнезъ Стѣпанъ приимио шестъ тис8ѣ дѣкатъ, како се 8држи 8 испидитори, кое више речене испидитори имаю кнезъ и властеле 8 саке. по заповиди госпо-

дина ми господина херцега Блатка и кнеза Стѣпана подъ-
писахъ ма Ивко.

На .чвѣз. лѣто, на .т. дни новембра месеца ми госпо-
дник херцегъ Блаткош и братъ ми кнезъ Стѣпанъ прими-
смо юдѣ много поченога кнеза и властѣш дѣкровачицѣхъ
дни тисѣчи дѣкатъ и .л. литарк и .з. значъ кока срѣбрно-
гаго юдѣ поклаада вине реченога, како се ѳдрѣжи по есподи-
тори, кою имаю юдѣ насъ. Вписа Івкосавъ.

На .чвѣз. лѣто, месеца декембра .кг. данъ на Новомѣ-
ти господинъ херцегъ Блатко и братъ ми кнезъ Стѣпанъ са
вине реченога разлога, цио смо примили юдѣ кнеза и вла-
стѣш дѣкровачицѣхъ, вчинисмо разлогъ на данашни дни с
почтенимъ поклиса ромъ властѣш дѣкровачицѣхъ с кнезомъ
Јандршикомъ Соркочевићемъ и с Маринкомъ канжилѣромъ,
панде се, да смо примили юдѣ кнеза и властѣш дѣкровачи-
цихъ, како се 8 нашихъ еспидиторицѣхъ ѡдрѣжи, које имаю 8
секе, напрвко по кнезу Рѣжиру и по Радичу Богдановићу
тисѣчи дѣкатъ, по Радичу Гробковићу тисѣчи дѣкатъ, по
Радичу Богдановићу дни тисѣчи дѣкатъ, по Радичу Гроб-
ковићу тисѣчи дѣкатъ, по кнезу Јурую Чемерокићу и по Ивку
дниаку тисѣчи дѣкатъ, по Ивку дикѣу тисѣчи дѣкатъ, по
Ивку дикѣу два дести и четири дѣкате; юде по Ивку стош
дѣкатъ, юде по Радичу Гробковићу стош петъ десетъ и јданъ
дѣкатъ и три дести и шамь динари, и на данашни данъ по
кнезу Јандршику и по Маринку канжилѣру деветъ сатъ дѣ-
катъ, по кнезу Ђокети и по кнезу Жонку 8 пачисти понедељ-
никъ примили .кн. дѣката.

† В томъ примили дка десети дѣкатъ златићъ, како
се находи 8 испидитори, цио є дано канжилиромъ дѣкровачи-
цимъ. в томъ примили по Радичу Драгутинићу и по Ивку
дикѣу, како се находи 8 испидитори, петъ сатъ дѣкатъ зла-
тићъ. в томъ примили, како се находи 8 испидитори, цио
є 8 дали кнезъ и властеле по нашимъ рѣчи и листу Галу дикѣу
и Гробићу Сѣкрединићу, четири дести дѣкатъ златићъ. в томъ
примили, како се находи 8 испидитори, по митрополиту
Давиду и по кнезу Радою Ходиковићу тисѣчи дѣкатъ златићъ
и петъ десетъ литаркъ кока срѣбрнога. на .чвѣз. лѣто господ-
инъ, месеца маја .ка. данъ 8 Новомѣти вчинисмо разлогъ, и

тои више писано списасмо с кнезомъ Барктоломъ Гчетићемъ и кнезомъ Јандршкомъ Соркочевићемъ, по заповеди го-
сподина херцега Блатка и кнеза Стјепана подписа Ивко
дикъкъ.

In diplomate CDVI. Aliis litteris sequentia con-
tinetur:

II. 1466. 13. septembris. По заповеди херцега Блатка
иа Радивон Докришевиќ днаќъ негови 8и8тркни екѣдокљу,
ере Блаткош прими на даскъ десетъ тис8ѣкъ д8каткъ.

III. 1466. 22. novembris. По кнез8 Хрекелан8 Даки-
шић8 и по кнез8 Радою Краинокић8 и по Владисав8 днаќ8
три тис8ѣкъ д8каткъ златијехъ. подисају се мошак ј8комъ,
да сва ми з кратомъ моимъ кнезомъ Стјепаномъ примили
те пинезе на оки8 на8 потрк8.

IV. 1467. 4. augusti. По кнез8 Никши Б8нић8 и по кн-
ез8 Барктол8 Живанокић8 и по кнез8 Јандршк8 Соркочевић8
шестъ тис8ѣкъ д8каткъ златијехъ, кое имак даше на Новомъ.

V. 1467. 10. novembris. Двие тис8ѣе д8каткъ златијехъ
и три десети литајк и .3. значъ кова срекркнога. 8 Гр8ж8.

VI. 1468. 10. јануарј. Примисмо по кнез8 Р8жиер8
Дикчић8 и по кнез8 Радич8 Богданокић8 јди8 тис8ѣкъ д8каткъ
златијехъ, писанъ на Новомъ.

VII. 1468. 17. martij. Примисмо за наш8 велик8 по-
трк8 тис8ѣкъ д8каткъ по Радич8 Гр8кокић8. писа се на
Новомъ.

VIII. 1468. 25. martij. Примисмо по кнез8 Радич8 Бог-
данокић8 и нашемъ днаќ8 Ивк8 двие тис8ѣе д8каткъ зла-
тијехъ. писа се на Новомъ.

IX. (1468). 15. aprilis. Примисмо по кнез8 Радич8 Гр8к-
окић8 јди8 тис8ѣкъ д8каткъ златијехъ. писа се на Новомъ.

X. 1468. 6. јунј. За моји одредити наше поклисаре
до краља Матијаша примисмо по кнез8 Юрку Чемеровић8
и по Ивк8 дикък8 јди8 тис8ѣкъ д8каткъ златијехъ. писа се на
Новомъ.

XI. 1468. 20. augusti. Примисмо по Ивк8 дикък8 тис8-
ѣкъ д8каткъ златијехъ. на Новомъ.

XII. 1468. 20. septembris. Примисмо по Ивк8 дикък8
двадесети и четири д8кате злате за наш8 потрк8, ћош по-

сласмо нашега славгра Грыгра Святого до краала Матијаша на Угре, писа се на Новомъ.

XIII. 1468. 3. octobris. Примисмо .р. и .н. и .д. дескать и .л. и .н. динари, що намъ даше по рвке Радича Грбковића, кое дескате рекосмо дати Божидару Грбачевићу за сцкив једане добитка, кои влезмо 8 него. писанъ на Новомъ. *Sigillum: п. свитлога херцега влатка.*

XIV. 1468. 26. novembris. Примисмо по нашемъ кнезу по Ивку днѣкѣ стош дескать златихъ, кое обѣтвемо се подьписати подъ истаг матицѣ јда всега поклада.

XV. 1468. 23. decembris. Примисмо по кнезу Янушку Соркочевићу и по канжилѣру Марину деветъ сатъ дескать златихъ, вѣдѣ ми на Новомъ.

XVI. 1469. 15. februarij. Примисмо по кнезу Ђокетију Мароевићу и по кнезу Жону Цинцловићу 8 Новомъ петъ сатъ и петъ десетъ и .в. деската злата. 8 писа Радивој днѣкѣ Богдановићу.

XVII. 1469. 14. martii. Примисмо два десети дескать златихъ, кое дескате дасмо Бартоломију потару и нињемъ канжилѣромъ дескракачимъ.

XVIII. 1469. 14. маји. Властеле, јесе намъ слажили Гале днѧкѣ и Грыгориј Святоградицк и њекликош врѣмена, а сада ихъ јесмо јдѣредили, али при сејѣ пѣнези не имамош, що бисмо имъ исправили ракотѣ: за тош, властеле, молимо ви, да имате дати једане нашега поклада Гале днѧкѣ два десети дескакъ а Грыгориј Святоградицѣ два десети дескакъ.

XIX. 1469. 10. septembris. Примисмо по кнезу Радичу Драгљевићу и по Ивку днѧкѣ петъ сатъ дескакъ златихъ, писанъ 8 Новомъ.

XX. 1470. 26. januarij. За велику нашу потрѣбѣ примисмо тисеће дескакъ златихъ и кова срѣбрнога .н. литаја по нашихъ покланаркхъ господину митрополиту Давиду и по Радоју Ходикоевићу. писа се на Новомъ.

CXXXI. 1469. 17. јануар.

Vladisav, Bosnae magnus vojevoda. Expeditoria.

На .зї. дни юнија мисеца, .ч828. лито роштва христова. ми господинъ воевода Владисавъ, милостию божи-

шмъ велики воевода ресага косанскога, даю знати свакомъ, придиј кога се изнесе шви подьписъ, како за већи тврђији кнеза и властела дубровачији таи подьписъ чинимо подь тестаменатъ господина и родителя нашега херцега Степана, кои је 8 нотари дубровачкои, како шни поклада, што је мене јсталено по тестаменту, а биш је на постави 8 кнеза и властела дубровачији, тои ске и наконице мене кнезъ и властеле даше ковъ злати и нековъ и ковъ сребрни и нековъ и драгога каменић, 8 нијъ ништа јтије тога не јста, и ћа воевода Владисавъ ништа веће не имамъ питати јдъ кнеза и властела, за што ли је вако поклада дали на писно. писа Бекманъ диктъ по заповиди господина воеводе Владисава.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Vienae.

CDXXXII. 1470. 26. julii. Ragusii.

Vlatko, herceg S. Sabbae, et frater ejus Stephanus fatentur se accepisse отишем ресинијам depositam apud Ragusinos a patre suo.

Божјомъ милостју ми господинъ Блатко херцегъ светога Саве и веће и ја господинъ кнезъ Степанъ, братъ реченијији господинъ херцегъ Блатко, шадка синије и наследницији славија споменуткъ гласитога господина херцега Степана, смишљаје нашомъ паметју запишедъ божију и процењије свјетовнији, како има чињевъ живштовати са всаџијемъ с правомъ правдомъ, јер је тога исходи и расте међу пријатељима свакој права люкањи и дубра пријезданъ, тер ћаштеће к тимъ напредшвати и видјети свакон дубри разлогъ, на влажито јдъ поклада нашега рудитеља више реченија, иш је виши поставиши на поставакъ 8 наше братке и сръчанехъ пријатељ господина кнеза Шкренога и све шпине властељи дубровачеји, како се држи 8 писмъ, кое намъ је чинили и дали речени господинъ кнезъ Шбрани и властеле дубровачији, кои пошлада постала по свомъ тестаменту и ћки диш племенитој госпо(ћ)и херцежији Цицилије, нашон маџији когомъ данон, и ћки диш нашемъ брату господину воеводи Владисаву, а и ћки диш намъ синшвашмъ сконији, а за дешв њој диктъ, кое да даде и разделе интроверт(о)пје реч(енога) тестамента, где се никој воле видјети

БДДЕ, јДК КОГА ПОКЛАДА МИ ДВА 8 ВЕЛЕКРАТК ЕСМО ВЗЕЛИ ЗА НАШЕ ПОТРЕБЕ... ПИСАНШ ПОДЬ ЗАПИСЧМК ВИШЕ РЕЧЕННЕМК, 8 КОМК Е ВПИСАНК САВК ПОКЛАДК ВГШРЕ РЕЧЕНИ, САДА ДАЕМШ НА ЗНАЊЕ И НА ВИДЌНКЕ СКАКШМ8 САДАШННЕМ8 И ВОИ ЂЕ НАКШНК ТОГАН БИТИ, ПРЕДК КОГА СЕ ИЗНЕСЕ ШКВ НАШК ЛИСТК А ПОДК НАШИМИ ПЕЧАТИ ВЌРИШКАНИЕМЬ, КАКО СЧИТАВШЕ И 8ЧИННИКИШЕ СВАКИ ПОДБИИ И ДЖБРИ РАЗЛШК СРКЧАНИЕМИ НАШИМИ ПРИ-
ЋЕЛКИИ ГОСПОДИНШМК КНЕЗШМК И ВЛАСТЕЛИ ДВБРОВАЧЦЕМИ, ЦИШ СМШ МИ ИМАЛИ И ВЗЕЛИ ЈДК РЕЧЕНОГА ПОКЛАДА ЗА НАШЕ ПО-
ТРЕБЕ, И ЦИШ СМШ ВЗЕЛИ И ДАЛИ ГОСПОН ХЕРЦЕЖИЦИ ЦИЦИЛИНЕ,
НАШИИ МАЦЦИ КИГОМЬ ДАНОИ, И ЦИШ Е ВЗЕШ КРАТК НАШК ГО-
СПОДИНК ВОЕВОДА БЛАДИСАВК СВОИ ДИШ, И ЦИШ С8 ДАЛИ ПО-
ТРШПШМК ДЕСЕТЬ ТИС8ЕЬ ДВКАТЬ, КОЕ С8 ДАЛИ И РАЗДЕЛИЛИ С
НАШНЕМК ДЖБРЕЛЕМК ХУШТИЕНКЕМК ЗА ДШВ8 ВИШЕ РЕЧЕНОГА НА-
ШЕГА РУДИТЕЛА, ТОИ СВЕ ПРИМАШ И СТАВИШ НА ПРАВИ
РАЗЛШК, ЕРК ЦИШ С8 КОМ8 ДАЛИ, ДАЛИ С8 С ПРАВДШМК И З
ДЖСТОКНКЕМК, КАКО ЈЕ БИАШ ХУШТЕНКЕ НАШЕГА РУДИТЕЛА ГО-
СПОДИНА ХЕРЦЕГА СТЕПАНА А ПШ СВИМК ТЕСТАМЕНТ8; И СВЕ ТОИ
ИЗАМК СВЕ ШТАЛАШ ЦИШ Е БИАШ ШТАЛАШ РЕЧЕНОГА ПОКЛАДА,
ПРЕКРИВИШ, ИЗМЕРИВИШ ПОДКП8ИШ СВЕ ИМЬ ПРИМАШ, ИМА-
СМО И ВЗЕСМИШ ЈДК МНОГО ПОЧТОВАНОГА КНЕЗА ШКРАНОГА И СВЕ
ШИЋИНЕ ВЛАСТЕШ ДВБРОВАЧЦЕХК А ПО НАШИХУ ВЛАСТЕЛНЕХУ И
ПОКАИСАРНЕХУ, ПО ПОЧТЕНШМК ВИТЕЗ8 КНЕЗ8 ЮРКЮ ЧЕМЕРЕВИЋЮ
И ПО КНЕЗ8 РАДИЧ8 ГРВЕКШВИЋЮ И ПО КНЕЗ8 РАДИВОЮ БИГДЕ-
ИШВИЋЮ А С НАШИМК ЛИСТШМК ВЕРОВАНИЕМК, А МНОГО ПОЧТЕ-
НШМ8 КНЕЗ8 ШКРАНОМ8 И ВЛАСТЕШМК ДВБРОВАЧЦЕМЬ ДАСАШ
И ВРАТИСМИШ ЈНИ ИСТИ ЗАПИС ЈДК МАТИЦЕ, 8 КОМК Е ВИТК
ВПИСАНК ВАСК ПОКЛАДК ВИШЕ РЕЧЕНИ НАШЕГА РУДИТЕЛА ГОСПО-
ДИНА ХЕРЦЕГА СТЕПАНА, А ТВМ8И ВИШЕ НИЖЕ ИМЕНШВАНИ ВПИ-
САНИ ГОСТК СКЌДШЦИ, ЕРЕ СМШ ИМАЛИ ВИШЕ РЕЧЕНИ ВАСК ПО-
КЛАДК, КАКО СЕ ПШ РЕД8 ЈДКВГШРК ПИШЕ, И ЈДК РЕЧЕНОГА
ПОКЛАДА НИ ЈДК ДВКАТЬ НИ ЈДК КИСЕРА НИ ЈДК СРЕКРА НИ ЈДК
ДРАГОГА КАМЕНКЕ НИ ЈДК КИВА ЗЛАТОГА НИ ЈДК КОВА СРЕБР-
НОГА ДА НИРШ ДРВГШ НИ МАЛО НИ ВЕЛИКШ .....
... ПОДКП8ИШ, ИНШКВПИЦЕ ДАШЕ И ВРАТИШЕ, ВЕЋЕ ЈДК ТОГАН
ИИ МИ ИИ ТКШ ДРВГИ НАШК ИИ ЗА НАСК ИИ САДАШНИ ИИ ПО-
СЛЕДКИИ 8 ВИЕКК ВНЕКШМА ДА НЕ МОЖЕ ЦИШ ПИТАТИ ИИ ИСКАТИ
МНОГО ПОЧТЕНОГА КНЕЗА ШКРАНШГА И ВЛАСТЕШ ДВБРОВАЧЦИХК

ИНЕДНИЕМК НАЧИНШМК СЕГАН СКИЕТА, КОИ ВИ СЕ МУГАШ РНЕТИ
ИЛИ СМИСЛИТИ. И НА ТО ИМЬ ДАСМО ШВИ ВАШК ЛИСТЪ ШТВОРЕНІ
ПШДК НАШНИМІ ПЕЧАТМІ ВИСВѢНІМІ, ДА ИМЬ ВІДЕ ЗА
ИСПЕДИТОРИЮ И ЗА НИХЪ ТВРЂАВ8 КСЕМ8 ШДКЗГШРК ПИСАНИ
М8. И ШІРК ЗА ВЕЋЕ 8ТВРЌЕЊЕ МИ ВИШЕ ИМЕНІВАНИ ГОСПО
ДИНК ХЕРЦЕГК БЛАТКУ И Ђ ГОСПОДИНК КНЕЗК СТЕПАНУ ПШД
ПИСАСМО СЕ СВАКИ ПАСЬ СВОЈМЬ РВКШМЬ. ПИСА СЕ 8 ДЕБРШК
НИК8 ВА ЛѢТУ РУФРА ХРИСТИВА НА . ЧВО. ЛѢТУ, МЕСЕЦА ИВАНІК
• К8. / данк.

И МИ ГОСПОДИНК ХЕРЦЕГК БЛАТКУ, МИЛОСТЮ БОЖИЈШМЬ
ХЕРЦЕГК СВЕТОГА САВЕ, ПШДКПИСАХ СЕ РВКШМЬ МИШМЬ ЗА
ВЕЋЕ ВЕРШВАНКЕ И 8ТВРЌЕЊЕ СВЕГА ШДКЗГШРК ПИСАНИГА.

И Ђ ГОСПОДИНК КНЕЗК СТЕПАНУ, СИНЬ СЛАВНОГА ПОМЕНВТК ц
ГОСПОДИНА ХЕРЦЕГА СТЕПАНА, ПШДКПИСАХ СЕ МОШМК РВКШМЬ
ЗА ВЕЋЕ ВКРШВАНКЕ СВЕГА ВИШЕ ПИСАНИГА.

По заповиеди ГОСПОДИНА МИ ХАМЗА ВЕГА МИ РАДШНА
ДИЋКВ ШКОН ИСПИСАДК СВЕ ИС-ХВЖЕТА ХЕРЦЕГА БЛАТКА И КНЕЗА
СТЕПАНА НА ПОНЮ, КАКВ СЕ 8 ХВЖЕТ8 ДВЕСТОН.

Subscriptio turcica.

Apographum chartae. in c. r. archivio Vienae.

CDXXXIII. 1470. 26. julii. Ragusii.

Vlatko, herceg S. Sabbae, et frater ejus Stephanus
fatentur se accepisse a Ragusiniis pecuniam a vojevoda
Sandalj sibi relietam.

† Божијшк миљостни ми Господинк Херцегк Блатко,
Херцегк светога Саве и веће, и ја Господинк кнезк Стјепану,
брать реченом8 Господин8 Херцег8 Блатк8, Владка синове и
наследници славнога Поменвтк ц Господина Херцега Стјепана
и много гласнога Господина војводе Сандала, давамо на
знанке сваком8, ком8 се подоба, и прѣдк кога се изнесе швк
нашк листъ штворени, а под нашими печатми вѣрованими,
како примисмо шдк много поченога кнеза Шврајнога и
Клашев и све шпѣние Клашев дѣбровачињъ а по нашиехъ
Клашенихъ и покларенихъ по поченом8 кнез8 по кнез8
Юрю Чемеровић8 и по кнез8 Радич8 Грбековић8 и по кнез8
Радивоју Когдиновић8 а с нашимъ листомъ вѣрованимъ
шесамъ тис8къ дѣкатъ златиехъ, цио намъ даше 8 два братъ,

що нась е пристоѣло наль дѣлма братѣнцема нашемъ дѣла
свакомъ нась по четири тисѣкѣ дѣкатъ ѿдь покладаа слав-
нога поменѣть Ѹ господина воеводе Сандалаа, що е поста-
виш киш 8 комѣнъ дѣбровачки 8 два кратъ: 8 єдно кратъ
шесть тисѣкѣ дѣкатъ, како се здрѣжи 8писано 8 нотари дѣ-
бровачкои ка лѣто рождаства христова на . ч8. и . к. и . г.
лѣто, на . з1. дни мѣсца феръвара; 8 дрѹго кратъ дрѹгѣ
шесть тисѣкѣ дѣкатъ, како се здрѣжи 8писано 8 нотари дѣ-
бровачкои въ лѣто рождаства христова на . ч8а. и . а. лѣто,
на . 2. дни мѣсца феръвара, које дѣкате есть штавиши, да
по прѣминѣтию нашега родителя господина херцега Стѣпана
въдѣ наль неговиемъ синовомъ, колико нась въде, како се
здрѣжи 8 реченомъ писанку 8 нотари дѣбровачкои, а по на-
реѣнью реченога господина воеводе Сандала, кое два на
десте тисѣкѣ дѣкатъ даše наль трѣмъ братѣнцемъ, имену-
юще менѣ господинъ херцегъ Блатко и менѣ господинъ кнезъ
Стѣпанъ, даše два днела, како се ѿдѣзоръ пише, шамъ
тисѣкѣ дѣкатъ 8 два кратъ по четири тисѣкѣ дѣкатъ; а че-
тири тисѣкѣ дѣкатъ, що е пристоѣло господинъ воеводи
Бладисакъ ѿдь реченога покладаа, тои с8 немъ дали по на-
се прѣво ѿвога нашега листа. и с наше стране, колико нась
тиче, за два дѣла реченога поклада, ако би се нашло које
ино писмо или који ина покела ѿдь реченога господина во-
еводе Сандала до Дѣбровника за речене два на десте тисѣкѣ
дѣкатъ 8 два кратъ постлане, како се ѿдѣзоръ пише, да е
разакиена и разадрѣта ѿвѣмъ нашиемъ писаниемъ, ере свѣ
разлогѣ, кои се пристое или кои се с8 пристоѣли реченомъ
покладѣ ѿдь почела до данашнега дне, право с8 и почтено
исправени, и на поконъ ми господинъ херцегъ Блатко и я
господинъ кнезъ Стѣпанъ имали и зтели наша два днела,
како се више пише, подъпѣно, и вѣже ѿдь тога ни ми ни
тко дрѹги нашъ ни за нась ни садашни ни послѣдѣни 8 вѣкѣ
вѣкома да не има ни може циош питати ни искати много
почтенога кнеза ѿврланога и властеле дѣбровачке и недини-
емъ начиномъ сеган сѣкта, кои би се могаш риети ни сми-
слити. и наа то имъ дасмо ѿвн нашъ листъ ѿтворени подъ
нашими печатми кисѣкими за испидиторио, и томъи више
гости людѣ сѣкдоци ѿдѣздош именованы молени ѿдь на-

шихъ поклнсара више именованы, да въдъ свемъ више реченоимъ свѣдоци, ерь наль є задоволно 8чинено, како є ѿдъзгоръ писанош. и шще за веѣтъ тврѣбакъ много поченога кнеза Швраанога и властелъ дѣбровачицъ ми господинъ херцегъ Блатко мошъ рѣкомъ и Ѳ кнезъ Стѣпанъ подѣписасмо се шва сваки свошъ рѣкомъ. писа се 8 дѣбровникъ ва лѣто рождаства христова на .ч. и .в. и .б. лѣто, на дни мѣсца юлиѣ .кг. дњи.

И ми господинъ херцегъ Блатко, милостъ кожушъ херцегъ светога Саве, потписахъ се мошъ рѣкомъ за веѣтиранье и 8тврѣбене швоган ѿдъзгоръ писанога.

И ма господинъ кнезъ Стѣпанъ, синъ славнога поменитнаго господина херцега Стѣпана, подѣписахъ се мишъ рѣкомъ за веѣтиранье 8тврѣбене свега ѿдъзгоръ писанога.

По заповиди господина ми господина херцега Блатка и господина кнеза Стѣпана 8писа Ивко днѣкъ.

A tergo: 1470, 26. luglio. Expeditoria de d. VIII. M., dati a cherzech Vlatcho e conte Stephano suo fradello per la parte a lor spectante de li d. XII. M., alias depositati in comuni de Ragusi per olim voyuoda Sandagi.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Vienae. Спомен. 163.

CDXXXIV. 1470. 26. julii. Ragusii.

Ali beg, filius knez Ivan Vlahović, testatur Vlatko et fratrem ejus Stephanum accepisse omnes pecuniam apud Ragusinos depositam ab eorum patre hercug Stephano.

Боже, въ имѣ твоѣ амин. ма Яли кегъ, синъ кнеза Ивана Блаховника, чеснегѣръ и склавъ великога цара и великога господара амиръ салтанъ Мехмедѣ вега, даю знати свакомъ и свакон врксте чловѣкѣ, како ѿдъисточнѣ стране како ѿдъ западне тако въроманинѣ како кабринѣ, прѣдъ кога се изѣнесе ови ми листъ отворени, како въдѣки се смилоvalъ велики господаръ на господина херцега Владѣка, мегю ине милости, кое ми је 8чинилъ, мене Яли кега чешнегѣръ свога склава послалъ својмъ листомъ вѣрованемъ въ многи поченомъ кнезѣ обраномъ и въ властеломъ дѣбровачицѣ, заповѣдаћ имъ, да реченоимъ посподинѣ херцегѣвъ Блатекъ

дадъ и врате покладъ и иманъ є родитеа м8 господина херк-
хега Стѣпана, цю Ѹвиш поставиши 8 ком8и д8кровачки:
тадъ господинъ кнезъ оврани и властеле и сва опъкина вла-
стела д8кровачицъхъ чвкше и пославаше заповѣдъ ца-
ров8 и 8 знаніе и видѣніе мої Или кега чеснегѣра и склака ви-
ше реченоага и 8 знаніе и видѣніе Мехемеда покансара госпо-
дина коѣкодѣ Язък кега господара краеви земъли и 8
знаніе и видѣніе Хандина покансара господина коѣкодѣ
Хамъза кега господара херкцгове земъле на власицъ на тои
оа послана а по рѣчи и по заповѣди цареви, да многш
пochtени кнезъ оврани и властеле д8кровачици в8д8 дати и
вратити речени покладъ господина херкцга Стѣпана а синъ
м8 господинъ херкцгъ Блатъкъ, како се и по листъхъ 8дръ-
жи, коѣ с8 донесли листове, донесли речени покансаръ М-
хемедъ и Хандинъ юдѣ више именованъхъ господина коѣк-
одѣ Язък кега и господина коѣкодѣ Хамъза кега, кои по-
кладъ васколикъ юдѣ маа до велника, цю годѣ ю било прѣ-
стојало юдѣ нега господинъ херкцгъ Блатъкъ и вратъ м8 го-
сподинъ кнезъ Стѣпана, све подѣлиши даши имъ и врати-
ше, како се 8дръжи на п8но по листъ господина херкцга
Блатъка и господина кнеза Стѣпана, кои с8 писали с на-
шѣ(мы) знанъкъ и с нашѣкъ видѣнъемъ, и дали много
пochtеномъ кнезъ и властеломъ д8кровачицъкъ, да се зна-
херкъ имъ ю задоколкъ 8чинеш и све инок8пкнице вракено, и
веке юдѣ тогаи поклада и иманъя ни мало ни келе не оста 8
многш почтенога кнеза и властела д8кровачицъхъ, все имъ
даши и вратиши а прѣдѣ наими царовомъ заповѣдью и на-
шомъ коломъ и нашѣкъ хотѣнкыемъ, и тои писа Шишманъ
дигакъ Ботникъ юдѣ Слѣча заповѣдью Или кега чешкнегѣра
склака царева, и на тои се подѣписа Мехемеди и Хандинъ
Мехемеди скономъ р8комъ, и мѣсю Хандина Мехемедъ
писа, и тои се писа 8 градъ д8кровчникъ въ легш рожкетва
хрѣстова .480. лѣто, .кв. месеца юлиа, и томъи свѣдокъ
Смамъ склакъ Или кега вратъ.

Aprographum chartae. in e. r. archivio Viennae. Спо-
мен. 164. III.

CDXXXV. (1470. 21.—30. julii.) 875. exenite
miharram.

Ali beg et Hamza beg a sultano jussi cognoscunt litteras a Ragusinis datas ad hercęg Vlatko.

Сјеразъ овоган писма овон ће сада наш царк, кога ми гостопртво 8здвигини, херцегов8 син8 Блатк8 херцег8 велики8 милостк8 8чинни, 8 негови р8ци прш држни, да граде по инхъ старон меги врати, и посалк8 овоган иствага херцега Блатка штыца 8 неговк8 животъ када је биш 8 д8вровачке господе, на поставе којк8 је постакиши биш д8кате, и юдк8 ине стране прш ће све истом8 херцег8 Блатк8, да се даа речено съ честитг8мъ врагомъ, чеснег8к8 Яли керк8 донде и меги господомъ почтовани Јазъ кегъ босански санџакъ и юдк8 херцегове земљле Хамъза кегъ, ова да с8 почтена, и уима д8кма юдк8 порте овон би заповѣдкиши, да виде садк, кадк8 такон би, Хамъза кегъ свога чловѣка именомъ Хадра а Јазъ кегъ овоган, кои ће овни книг8 писаш, юдк8 неговѣхъ люди мала послаше съ царевѣмъ зглавомъ Яли кегомъ, за јви посаши 8 д8вровникъ се нагосаш, истаа д8вровачка господа синога цара честит8 книг8 примнише, и како се трѣк8и, поклониши ион се, истом8 херцег8 Блатк8 и крат8 м8 Стѣпан8 по царевој заповѣди инхъ штыца имане истога д8вровника на порѣтнѣхъ вратѣхъ, исти тан херцегъ ћесть по води биш дошаши, терк8 херцег8 Блатк8 и крат8 м8 Стѣпан8 прѣдъ царевѣмъ зглавомъ Яли кегомъ и прѣдъ Хамъза кега чловѣкомъ Хадромъ и прѣдъ љвѣмъ спромахомъ, и 8 тои дова прѣдъ мношѣмъ м8еромани по царекон заповѣди прѣдаши, и 8 тои дова посалк8 прѣдана съ овѣдве стране з докромъ воломъ х8жетъ 8чиннише меги сокомъ, терк8 ћеднога до дрѹгога ик8дна парка не оста, садаа кадк8 такон би, ована работа на тои донде, и овни книга 8писа, и 8 р8ке имъ се даа, када имъ на потрѣб8 в8де, да ю покаж8, писано на исходи м8ханьрама, лету межметов8 . фое .

A prographum versionis e lingua turcica chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 164. I.

CDXXXVI. 1470. 4. novembris.

Mara imperatrix fatetur se accepisse a Ragusinis quingenta hypergruga.

На госпогија царица Маара прїимихъ юдъ доходка дѣкровъчкога петъ сътъ перперъ дѣкровъчкнхъ, що дава дѣкровникъ доходъкъ юдъ Стона на Іерасалимъ црквe светомъ архаггелъ на годище; и що е виши доходъкъ ювоган го-дица, тои донесоше почетни властеле дѣкровъчкн: Ишко Бѣникъ и Паладинъ Аѣкарѣвникъ, и прѣдадоше 8 тежъ петъ сътъ перперъ динаръ дѣкровъчкнхъ сто четири десетъ и седмъ дѣкатъ; а тѣдни вѣкше дѣкатъ 8 дѣкровникъ по .ма. динаръ, и томъ вѣдоци властеле госпогије царице: врачъ Бѣли и Кранмиръ и Бранко, писанъ въ лѣтъ .х҃зцод., ноевра .д., а пакъ како се латински размѣкъ, юдъ рождѣства христоката .х҃зуо. лѣтъ, ноевра .д., а писа Симшъ юклиниархъ го-спогије царице.

Sigillum: гнъ деспотъ юргъ. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 165.

CDXXXVII. 1471. 30. novembris. U Vize.

Mohammed II. sultanus fatetur se accepisse a Ragusinis haras novem milium aureorum pro anno 1472.

Сѣть великога господара и великога цара амире сълтана Мехмедек вега кнезъ и властелинъ дѣкравачцини. много здравие да примѣ племенествъ ви, а то да знате, како дого-ше ваши покланисарн и ваши властеле на портъ царкства ми Никша Жъретникъ и Френчешко Пѣцникъ, и донесоше ютъ васъ закони харачь царкства ми деветъ хиладкъ дѣкатъ златехъ кнетчцихъ, кое вѣкъ и примихъ царство ми месеца ноевѣ-рия а на покони днъ 8 сѣкотъ въ лето рождѣства христоката тисекъ и четири ста и седмъ десетъ и прѣкъ за годину, која греде, пакенш и тисекъ и четири ста и седмъ десетъ и дрѣ-то лето до приви днъ месеца ноевѣрия, а писа 8 Визе.

A tergo: Expeditoria schiana de ducati 9 m. 1471 in 1472, portata per Nicola de Palmota et per Fran. de Poza.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDXXXVIII. (1471. 25. nov.—4. dec.) 876. džumâdâ II.

Мохаммед II. sultanus jubet Hamza beg diruere castellum a Ragusiniis conditum et cognoscere litteras de pecunia deposita ab hercę Stephano apud Ragusinos.

Слатанъ Мехмездъ царь юдъ херцегове земље санђакъ Хамзва вег8, вѣзда да си почтенъ. ована моя честита книга када ти донде, да знашъ, сада на мою честиту поркти такон се почв: дѣброкачка господъ, кон Неретке на краю юдъ дрѣва с8 градъ съзидали, сада самъ на поркти тон изисковаши, а они запшише, съдаа када је такон, трѣквје, да видишъ за истин8 тви или на дѣбромъ љкет8, граадъ ако б8д8 поградили, да га раскинешъ. и херцегови с8 дѣкати 8 дѣброник8 влан, те смо дѣкате прѣдали, и хожате имашъ, говоре: запокѣдахъ, да изѣнагешъ, 8 рѣце ако ѡжетъ имаю, докрш, ако ли не имаю, дѣкате да имъ ихъ 8змешъ. сада по овони да иначе не 8чинишъ, такон да знашъ, овни книг8 да послышашъ. писа се месеца жмази ћакл ахира на половини вѣ лети мајкметови ћоз.

Aprographum chartac. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 144. II.

CDXXXIX. (1472) 7980. 8. februarii.

Hamza beg testatur Ragusinos reddidisse Vlatko опет ресуніаш depositam ab hercę Stephano.

Милостью божијомъ и повеленијемъ господина ли амиръ слатанъ цара Мехмездъ вега ли воевода Хамзва вегк давамъ на зианкје всѣмъ и всякому8, кому8 се подова покозати съи нашк листъ вѣровани, како ми би запокѣдъ юдъ големаго цара, да видимъ ѡжетъ херцега Блатка и брата м8 кнеза Стѣпана, кон с8 дали за покладъ, кон ћ поставиши херцегъ Стѣпанъ ихъ родитељ 8 кнеза окранога и 8 властеш дѣброкачици; и такон догоше поклисаřк и властеле дѣброкачки кнезъ Живанъ Жоретникъ и кнезъ Франческо Пичинъ, и сташе с поклисаřк херцеговеми прѣдъ нами на 8 очице с кнезомъ Десисаликомъ и съ кнезомъ Радивојемъ Богдѣновићемъ и съ Радованомъ дакомъ, и питаши поклисаре херцегове: ща ишете юдъ дѣброкачника?

а они рекоша: .đ. тис8кк д8катаа, юдъ којхъ .đ. тис8ке юдъ зад8шкнине херъцега Стѣпана а .đ. тис8ки юдъ поклада херъцега Стѣпана. и 8просимш поклисаре д8бровачкк: цш на овон юдъговарате? а они рекоша: све смш инок8пъно вратили, и юдъ тоган имамо хожетъ и свѣдо-часткш, како се 8 хожетъ достои. и показаше намъ покли-саре д8бровачки х8жетъ херъцега Блатка и кнеза Стѣпана съ вис8кѣми печатъми, 8 комъ је видѣти, да 8 кнеза обра-нога и властеш д8бровачкцѣхъ нициш никѣ остало юдъ по-клада више реченога ни мало ни много ни юдъ д8катаа ни юдъ серебра ни юдъ драгога каменя ни юдъ кисера ни юдъ кова златога ни юдъ кова серебрнога ни юдъ зад8шкнине херъцега Стѣпана, негш све подъп8ниш би вракенш. и ми господинъ воѣвода Хамкза бегъ видѣвши имъ х8жетъ 8 р8-це и сл8шавши га и добре раз8мѣвши и подъ нимъ подъпи-санкѣ р8комъ своимъ херъцега Блатка и кнеза Стѣпана и Ивкка дика и ина скедочастка т8рьска и кадрека, да никѣ нициш остало юдъ поклада херъцега Стѣпана ни юдъ зад8ш-нине 8 кнеза обранога и 8 властеш д8бровачкцѣхъ, и такон реченога кнеза обранога и властела д8бровачкцѣхъ опростихъ и ослободихъ юдка вѣсега поклада и зад8шкнине Стѣпана, и да вѣкѣ не има цш пытати херъцегъ Блатккш ни тко д8ги садани ни послѣдни юдъ свега поклада ни юдъ зад8шкнине херъцега Стѣпана, кои ћ биш 8 кнеза обранога и властела д8бровачкцѣхъ, за шо с8 све подъп8ниш вратили. писанъ въ летш .ХІІІ., месеца фрѣвара на .đ. дань на Хотчи. а на-вон на х8жетъ с8 т8ркце свѣдоци т8рьски подъписали р8ками своѣкми.

Aprographum chartae. in e. r. archivio Viennae. Спо-мен. 164. IV.

CDXL. (1473). 18. decembris. Constantinopoli.

Mara imperatrix promittit se Ragusinis amicam fore.

† Племенитимъ и м8дриимъ и всякимъ почтенной чести и хвалѣ достопримѣмъ и нашимъ добрымъ и старымъ прѣ-тателемъ, врате ми кнез8и браном8 и властеломъ д8бровачкимъ юдъ господиѣ царице Марае мншш поклониенїе. властеле, шо ми сте писали и пор8чили по вашихъ почтенехъ властелехъ

по Никше Жоретику и по Паладине Аварѣвнику, и темъ и свемъ рѣзанѣмо, и на темъ на свемъ захвалимо како нашимъ братиамъ, тако и ми несмо ваши пріателї съврьшени, и ради смо вашемъ свакомъ добрѣ, такон се и зданите ѿ насъ за свакъ вашъ работѣ, каконо сами ѿ себѣ а драго смо ѿдѣпорѣчили по властелехъ по вашехъ, и кога ви држимъ ѿ добромъ почтеню, писанѣ дѣккъ .и. ѿ Цариграда.

A tergo: Мѣдрикъ и племенитимъ и всакон почтеной чисти и хвалѣ достоинимъ и нашимъ добримъ пріателемъ, крате ми кнезъ ѿвраномъ и властеломъ дѣбровчимъ.

Ricevuto I ultimo zenaro 1474.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDXLI. 1476. 17. augusti.

Vlatko, dux S. Sabbae, testatur se accepisse a Ragusinis tributum anni 1476 pro Konavlje.

† Ба име ѿца и сына и дѣха свѣтога апостола, ми господинъ Блаткош, милостию божијемъ херцегъ скотога Саве и веће, давамо на знаніе свакој вриште члопѣкѣ, прѣдъ кога се ѿвразъ подока изнести ѿви нашъ ѿтворени листъ, а подъ нашомъ вѣкрованомъ печатиу, како приимихъ ѿдъ нашнехъ срдѣчанихъ приѣтла, много почтенога кнеза ѿвранога и свѣтѣни властелъ дѣбровачијехъ, вакколикъ доходакъ, цио се мене тиче ѿ моје дно ѿдъ Конавала, за годище го сподне, кое се свршило .ч. и .8. и .о. и .з. ако на Стѣпанъ данъ: на томъ мирни и дѣброволи ѿстасмо подиѣнош, кон доходакъ више писани приимихъ по нашемъ почтеномъ поклесарѣ по кнезу Раљију Паскачију, за веће тѣмениство кнезъ и властеломъ дѣбровачијемъ ѿви листъ да имъ є за неспедиторију, и за веће вѣкрование ѿвога нашега листа ѿтворенога печатисмо га нашомъ печатио вѣкрованомъ, писанѣ ако то рождаствиа христова .ч.з.о. акош, .з.и. данъ мѣсца аугуста, писа Јакша Јаковић по заповиди господина херцега Блатка.

Sigillum: inscriptio latina. Origin. chartac. in archivio Ragusii. J. Kukuljević descripsit.

CDXLII. (1476). 1. octobris.

Stephanus Branković conjugem et liberos, Georgium, Maram et Ioannem Ragusinis committat, rogatque, ne se mortuo eos deserant.

† ГДА деспота Стефана племенитим и младшим и всем почтеним и нашим добрым приятелем, брату ми Франомъ самовладчаго града Дакровника и всемъ властелинамъ. писанию да јесъмъ Фрѣдѣрикъ госпоство ви здраво и весело мислѧ. а и Ингелина, Гюра и Мара, Ишванъ милостию великимъ живымъ, колико је вола божия. властеле, ви знаете, и прегре съмъ билъ велике болести и скрѣби, да аво вигю, ере приходи кинчина моя, ере съмъ съмине ѡд живота моја, и за тон пишъвшъ вашемъ госпоствъ, да не жалъ моје болести и скрѣти, колико жалимъ моје Ингелине и моје дѣчице, Гюркъ и Маркъ, Ишвана, на кимъ ихъ лествъ штавламъ. да, господо, много вихъ писалъ вашемъ госпоствъ мнозехъ ради вѣржкъ, и ради вѣданія и любљве, које смо имали наши прѣки и ми: да не могу ѿ ви много писати вашемъ госпоствъ, ере съмъ много боленъ и неаки ѡд болести моје. да, властеле, много се молю вашемъ госпоствъ много милостию и смѣрѣко, и прѣпорѣчю ви моје Ингелинъ и моје дѣчице, Гюръ и Маркъ, Ишвана, предъ когдамъ и предъ пречистамъ и предъ свѣми светили, що ви ш-ними, то и богъ съ вами; и, властеле, молимъ ви се, не монте щставити моје Ингелинъ и моје дѣчице, да погинъ по мени, и да ви богъ наѹчи, да имате кънимъ любљвъ, како сте имали къ нашемъ прѣкамъ и съ нами, и да ихъ не щставите је нихъ неволно време. и моја господо, аво се видехъ, ере прѣходю ѡд швоганъ свѣта, и швонъ 8чинихъ напоконе прѣпорѣченије госпоствъ ви, и властеле, ни на чимъ не съмъ ималъ је молъ богомъ дому 8чиннти тестементъ, ни злата ни среќра ни поквкиа, що вихъ щставила Ингелине зъ дѣчицамъ, ѿложивши за све добро и за благо и за све 8тешеније по когу тон съмъ щставилъ, и ваше госпоство за све благо напоконе прѣпорѣчкъ ѡд мене и напоконе помоќь швонъ 8чинихъ напоконе прѣпорѣченије госпоствъ вашемъ съ великимъ мојимъ скрѣблју и съ великимъ жалостию, видеки, єр се ќю ѿдаѹчити ѡд швоганъ свѣта, и швонъ напоконе прѣ-

поручение вчиних госпоствъ вашемъ, слободънъ бъдъки паметю мошм.

И господинъ деспотъ Стефанъ повелѣхъ писати мѣсеца сътврти прѣви дѣнк.

A tergo: 1477 die 2. aprilis. De olim Stefano despota.

Sigillum: деспотовицъ стефанъ. Origin. chartac. in archivio Ragusii. J. Kukuljević descriptis.

CDXLIII. 1478. 25. octobris. Romae.

Catharina, Bosnae regina, moritur.

Катарини кралицы босаньской Стипана херцега ѿ(ть) светога Саве, ѿ(ть) порода Јелине и кће цара Стипана роени, Томаша краала босаньского жени, коа живи години .н. и .д., и примиши 8 Рими на лита господна .чвон. лито, на .к. н. .е. дни октобра. споминакъ не писмомъ поставленъ.

(Catarini chraglizi bosanschoi Stipana cherzega svetoga Save, s poroda Jeline i chuchie zara Stipana roieni, Thomasa chraglia bosanschoga xeni, cholico xiui godini LIII, i priminu u Rimi na lita gospodina MCCCCLXXVIII, na XXVdni octobra. spominach gne pismom postauglien.)

Inscriptio in „Ara Coeli“ Romae. Gio. Battista Palatino, Libro, nel qual s'insegna a scriver ogni sorte lettera. Roma. 1550. Compendio del gran volume dell' arte del bene et leggiadramente scrivere tutte le sorti di lettere e caratteri. Venetia. 1588. Ex hoc fonte omnes habent, qui hanc inscriptionem ediderunt: Bohorić, Mauro Orbini, Čevapović, Pejačević, Lambecius, Bombardi, Katančić. Cf. Engel, Geschichte von Serwien und Bosnien. 421. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 7.

CDXLIV. 1478. augusto mense. Daska.

Vladisav, dux S. Sabbae, testatur se accepisse a Ragusinis tributum anni 1479 pro Konavlje.

† Милостию којишмъ мни господинъ херцегъ Владисавъ, херцегъ светога Саве и веће, давамо на знание всаке врксте човикъ, придъ кога се ѿбразъ подова изнести ѿви нашъ листъ ѿтврени а подъ нашомъ вированомъ печатиу, како наша драга братна и срчани приятели много почтени

КНЕЗЬ И ВСА ЈПЋИНА ВЛАСТЕЉ ДВЕРОВАЧЦИХЪ ПО НИХЪ ЛЮБВИ
ДАШЕ МИ ВАСКОЛНКЪ ДОХОДАКЪ ПОДПНО ОТК Конавли, ћо мене
теза 8. мои диш, првво неку се рокк сврьши, а јвон загоднире,
које се имала сврьшити .ч. и .8. и .б. и .д. ајто рожда-
ства христова.. данк мисеца августа, кои доходакъ при-
минхъ по почтенехъ властелехъ по кнезу Блаху Шишку Би-
(и)нћи и по кнезу Мароју Градићи, ведећи на Даски, и 8 томъ
мираникъ и доброволаникъ шетахъ. и јви листъ писаћи мошљк
рјекомъ, нека є кнезу и властелему двеврочачиму за већи
ткњкавъ и за експедиторију. и за веће виројане јвогаји на-
шега листа јтворенога печатисмо га нашомъ виројаномъ
печатију. писањи на Даски .ч. и .8. и .б. и .и. либо
рождаства христова.

Origin. chartae. in archivio Ragusii. J. Kukuljević de-
scripsit.

CDXLV. (1497). 6987. ind. XII. 15. aprilis. Јežev.

Mara constituit tributum mille hypergrugorum a Ragusinis
solvendum esse monasteriis Chilandar et S. Pauli in Atho.

Вјесељујући и прѣблажки и чловѣколюбиви царь славѣ
господь нашъ Ісус Христос, синъ божій, непостижимїй,
неисповѣдани, неизлаголанны, неизвѣщенны, неизре-
ченны, неизлѣдими, владыка и творецъ и създатель вѣси-
твары, и оумысли оумышленіемъ своимъ, иакоже самъ
вѣсть и инь никтоже можетъ исповѣдати, и неисповѣ-
данихъ чудесъ твоихъ, Христе боже нашъ, иже ни агге-
ли субо прѣдстоеше прѣсветому твоему прѣстолу, вла-
дико, божества твоего никтоже можетъ таковихъ исповѣ-
дати, сконма ко прѣчистыма рукама коголкино вѣзимъ
прѣстъ, и шть прѣсты създавъ наше брѣнико тѣло, и шть
некритиа вѣ бытє привѣдъ и паки своимъ дѣхновеніемъ прѣ-
светаго и животворааго духа дѣхновъ и оживи и вложи
доши вѣ нїе, и повелѣ жити на земли и паки вѣ землю вѣ-
врашати се по словеси господни, и иакоже првозданики Ядамъ
и вѣси праведници пророци и апостолы и мученици и вѣси
светки оугодишиен Христоу богоу штк вѣка, јвки же про-
рочества а дроузы проповѣданїа и оченїа јзыкомъ и кре-
щенїа вѣсимъ живоушиимъ на земли. твѣк же, нејеснихъ

воинствъ воеводо, архієтратиже, кожіи слѹгъ, Михаїлъ,
 архаггеле, небесныи силаиъ чиновачелніче и прѣдѣстата-
 телю, вси землкніи припадающіе и приносеще добродѣтель-
 ные дары въ светомоу храмоу твоемоу, ца-
 ремъ же и всѣмъ въ православіи жигоуциймъ на земан, ели-
 циже оуко въ царквѣ прїеше правовѣріе, и сїи полуѹчише
 обѣтованїа кожїа. сего ради азъ раба твоя царица и само-
 дѣжица кура Мара припадаю и прошу помочи и покри-
 ти насъ кровомъ крилоу твою здѣ, и въ страшное юно со-
 дище пришествїа христова вѣчныиъ благъ полуѹчти про-
 симъ, къ тѣкѣ припадающіе, и видѣвшіи азъ христовоу запи-
 санные прѣродителіи царства ми, тѣблаженныиъ и присно
 поминаемиъ благовѣрныиъ царемъ курь Стефаномъ и
 синомъ его, тѣблаженныиъ и присно поминаемыиъ ца-
 ремъ курь Стефаномъ Оурошемъ, що соу приложили и за-
 писали цркви светомоу архаггелоу, иже юеть въ Йеросолимѣ,
 и како соу се оутѣкши съ властеліи доѹбровчани, давши
 имъ Стонъ градъ скъ всѣмъ оправдаиїемъ, да даваю на великъ
 дѣнь на вскryсенїе .ф. перкперъ доѹбровчихъ, такожде и
 на Дмитровъ дѣнь дроѹгихъ .ф. перкперъ доѹбровчквихъ,
 како да боуде на годину тисѹца перкперъ доѹбровчквихъ.
 и тонъ мы видѣвшіи, како пишъ христовоу прѣродителіи
 царства ми, ако запоусте храмъ архаггела иже въ Йеросолимѣ,
 юни доходъ да се дава оу монастире оу Светоу Гороу,
 що соу наши прѣдѣди и родителіи градиан, светы Сумашъ
 Неманя и светы архїепискоу Сака и ини по иихъ даже и
 до дѣньсь, монастироу Хиландару и светомоу Павлу, и
 ми скъ истину изкнашьдаши, ере тан црква на Йеросолимѣ
 юеть поуста, сктворихъ, такоже прѣждѣ речено вѣ, да
 доходъ да се дава доѹбровчане на Йеросолимъ, да даваю
 оу Светоу Горѣ оу юан два више речена монастира, и по-
 слахъ ють Хиландара и ють святаго Павла оу Дѣбровникъ
 калоѹгіере чловѣкъ почтенне кур Яренія и Курала, и очи-
 нише доѹбровчани ш-ними келегъ заради вѣрованїа доѹ-
 катъ разсечен на трое, да доходѣ ють тан два монастира
 калоѹгіери на свакоу годину, да оѹзимлю ти доходъ, и
 да се дава ти доходъ, докле где стон Доѹбровникъ и
 монастири Хиландаръ и светы Павлъ, и да не боуде никимъ

ШТВЕМАЈЕМЬ НИ ШТЪ НАШЕГО РОДА НИ ПАКЬ ШТЪ ИНОГО КОГО.
 СЕГО РАДИ СВЕТВОРНХЪ ЗАПИСАНІЕ СІЕ, КАКО СОУ И ПРѢЖДНЫ
 ПРѢРОДІТЕЛИ МОН СВЕТВОРНЛН. И АКО БИ СЕ ПРИЛОУЧИЛО, ДА ИЗ-
 ГОУБЕ МОНАСТИРН ВЕЛЕГЪ ПО КОЕМЪ НАВАЖДЕНІЮ БЕСОВСКОМЪ,
 ПАКЫ ДА ПОНДОУ ЧЛОВѢЦИ ВѢРОВАНН, ДА ОУЧИНЕ ОПЕТЬ ВЕЛЕГЪ,
 КАКОНО И ПРѢЖДЕ, ДА ОУЗИМАЮ МОНАСТИРН, ІЩЕ Е НИХЪ ДО-
 ХОДКЪ, ДОНДѢЖЕ МОНАСТИРН СТОЕ. И МОЛЮ СЕ, ЕГОЖЕ ГОСПОДЪ
 ИЗВОЛІТЪ ПО НАСЪ, СІЕ ДА НЕ РАЗОРІТЬ НИ ПОРОУШИТЬ, НЬ ПАЧЕ
 БОЛЬШЕ ДА ПОТВРДИТЬ И СЪХРАНИТЬ. И АЩЕ КТО БЕСОВСКЫМЪ
 НАВАЖДЕНІЕМЪ ПОКОУСИТЪ СЕ И РАЗОРІТЬ СІЕ ПРИНОШЕНІЕ И ДАРЬ
 СВЕТЫМЪ ЦРКВАМЪ, ТАКОВАГО ДА РАЗОРІТЬ ГОСПОДЪ ВОГЪ И
 ПРѢЧИСТАЛ БОГОРОДИЦА И ПРИСНОДѢКА МАРІА, И ДА ЈЕСТЬ ПРО-
 КЛЕТЪ СВЕТЫХЪ АПОСТОЛЬ И ШТЪ СВЕТЫХЪ ШТВЦЪ. ТИ. ВЪ
 НИКЕИ, И ДА ИМАТЬ ОУЧЕСТИЕ СЪ ПРѢДАТЕЛЕМЪ ІОУДОЮ И СЪ РЕК-
 ШИМИ: ВЪЗМИ, РАСПИИ ЕГО, И СІЕ ИЗВѢСТНОЕ СЛОВО ЦАРЕСТВА
 МИ ЗАПИСАХЪ И ОУТВРДИХЪ ОУ ЄЖЕК8 ВЪ ЛѢТО .х^иц^пз., ИН-
 ДИКТІОНК .ВІ., МѢСЕЦА АПРІЛА .ЕІ. ДНЬ.

Соултана цара Ям8рата царица Мара, дъзи
 Гюргиа деспота.

Subscriptio rubra. Sine sigillo. Origin. membran. in
 mon. Chilandar. Гласникъ. II. (1849.) 200. Alium a librario
 tintatum textum praebet Голубица. 1840. 243. Rajié. III. 322.

CDXLVI. 1480. 11. martii. Ragusii.

Vladisav, herceg S. Sabbae, fatetur se a Ragusiniis
 mutuatim esse LX. һурегруга.

Ми ћеркцегъ Владисавъ, ћеркцегъ светога Саве и векѣ,
 да камо на знанѣ скакоѣ вркете чловек8, прѣдъ кога се
 швразъ дестон извести шквиши нашк листъ штврени, а пшдъ
 нашимъ вѣрованомъ печатю, како вѣдакѣ 8 Дѣброквник8
 би ми потрека юдѣ спензе, и попитахъ се 8 кнеза и властеш
 дѣбровачкехъ, да ми замилю за спенза колико годѣ, и
 тако по нихъ люкъве замишише ми шестъ десетъ перъпера
 динара дѣбровачкехъ, да имъ плакю тези динаре на нихъ
 вишлю. и шквиши имъ листъ 8чинихъ за нихъ тврѓав8. и за
 векѣ вѣрованне швогази нашега листа штвреноага печатисмо
 га нашимъ верованшмъ печатю. писанъ 8 Дѣброквник8
 .х^из^пп. лето христовш, .лѣ. данъ мѣсца марта.

И херцегъ Владиславъ потписаъ се.
Sigillum. Origin. in Russia.

CDXLVII. (1480). 6988. 7. мај. Constantiopoli.

Mohamed II. sultanus confirmans Ragusinorum privilegia iubet eos solvere tributum quindecim milium aureogrum.

Милостниомъ кижишмъ иа велики господарь и сиали царъ и велики амира сялтанъ Мухаметъ давамъ ведети и знати всакомъ человекъ, како чини милость царство ми кнезъ и властеломъ дубровчкимъ, моимъ вернимъ и правимъ сягамъ за землю и за државъ свою и за нихъ бащинъ за малехъ и за велицехъ, колико где имаютъ 8 свою рѣкъ и 8 скю заповестъ, и кою сѧ ѹтъ пръво држали како свою истинъ и правъ бащинъ, и за све люди, кои имаютъ по сѧхъ и по моръ и на отоцехъ, и за градъ и за кащеліе, које имаютъ 8 свою рѣкъ, и за тон ми сѧ до седа плакали . . . . . дѣкатъ златихъ харача а за гюморъ две тисеки и петъ сотъ дѣкатъ златихъ: а пакъ седа заповеда царство ми, да ми даю сишише тоган две тисеки и петъ сътъ дѣкатъ златихъ, како за све за тон да се плака царствъ ми петъ на десетъ тисекъ дѣкатъ златихъ харача на годинъ, и8 такон се заповеда, како ови харачъ да се донесеть по пръвемъ харачъ, кои се кије платити два на десетъ тисекъ и петъ сътъ дѣкатъ златихъ, по темъ на годинъ да се пометъ платити ован 8 речении харачъ ѹтъ петъ на десетъ тисекъ дѣкатъ златихъ. и8 такон заповеда царство ми, како кеки ѹтъ нихъ да не ище нијоръ ни за јети8 скварь или ракштъ ни санчакъ кеки ни сѧаша ни кадиа ни харачникъ ни травникъ ни еминъ ни ханфесоръ чина ни ини склавъ царства ми, кои доходи на мою посыла на тежъ странахъ, кои 8 сквори да не 8патнетъ 8 гнекъ царства ми: и ако се тавитъ или сктворить ѹтъ моихъ люди некоје зло или напасти више речениимъ дубровчаномъ или нихъ землю или владаније, да га царство ми педесатъ, како је подобно. и нихъ тѣгокци да ходетъ съ нихъ тръгъ и съ нихъ иманије, и да тркжите 8 землю царства ми кеки нијетне забаве, и8 да плакајути царине и продавцинъ по земли царства ми, каде ходе и проходе, како сѧ и ѹтъ пръво до седа плакали, а да не имаютъ ни ѹтъ јетнога человека

НЕКОЮ ЗЛОЕСЬ ИЛИ НЕКОЮ ЗАВРКТИЦС. И ДАДЕ СЕ СИЕ ПИСАНИЕ
И-ЗАПОВЕСТИ ЦАРСТВА МИ ВИШЕ РЕЧЕНИМЪ ДВБРОВЧАНОМЪ, КАКО
ДА ИМЪ БЫДЕ ВЪ СТВРКДЕНИЕ И ВЪ НЕПОТВОРЕННИЕ. ТАКОИ ДА СЕ
ЗНА, ИНАКЪ ДА НЕ БЫДЕ. ВЪ ЛЕТО .ХІІІІ., МЕСЕЦА МАЯ ДѢНЬ
.з., 8 ЦАРИГРАДЪ.

Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 168.

CDXLVIII. (1451—1481). 10. novembris. Constantinopoli.

Mohammed II. sultanus confirmat Ragusinorum privilegia.

Милости великаго господара и великаго амиръ сълтана
Мехмеда, сына великаго цара и великаго господара сълтана
Мурата, заклинамъ се въ жицаго бога створъшаго небо и
земль и великаго нашего пророка Мехмеда и въ седамъ мъ-
сафи, цио вѣрѣ мои мъсломани, и въ рѣд. пророкъ кожѣхъ
и въ душъ штьца моѣго и дѣда моѣго и въ животъ мон и
дѣтьца моѣхъ и сабъахъ, кономъ се опасю, како юдѣ да-
нашкнега дне и напрѣда заклеихъ се честитомъ кнезъ и вла-
стелю дѣбровчакъ, и опькина нихъ послаше на порѣтъ
господѣства ми почтенна властелина скотѣга съ даровыми Иова
Бѣникіа, за тон поставиухъ ш-нимъ правъ вѣръ и любовъ на
избо, и къ свакомъ члопѣкъ и трѣговциушихъ и кон се казѣкъ
дѣбровчанини, вѣкъ вѣкъ да не дого речени записъ царства
ми на мене, и да имъ не вчини разъмирию ин кою чтетъ ни
шимъ ни нихъ землини нихъ владанюни нихъ трѣговъ-
цемъ ни нихъ лѣдемъ ни нихъ иманкюемъ ни господѣство ми
ни вѣзѣри ми ни сѣкаше ми ни иѣданъ мон слуга ни тко ю
подѣ господѣствомъ ми ни тко ми даа ҳарачъ, него да є
нихъ градъ и нихъ землии и нихъ лѣди въ законъ нихъ словод-
ни, и лѣди свакога єзика по морѣ и по сѣхъ да могъ въ нимъ
доходить и въ владанѣкъ нихъ како въ свако словодиш мѣсто и
словоданъ градъ, и затон да не имаю закагъ иѣдни юдѣ
господѣства ми ни юдѣ книга миага члопѣка ни юдѣ книга
ми ҳарачника, и още имъ вчини ихъ милость, да могъ нихъ
трѣговци и нихъ лѣди скъ иманкюемъ и съ трѣгомъ ходити
вездѣ иѣдне забаве по землии царства ми по Романен и по
Натолиен, по морѣ и по сѣхъ и по българской землии и по

сръбскѣхъ и по влашкен земѣли и по арѣбанашкен и по Босни и по свѣтѣхъ градовѣхъ царствиа ми; и да имъ се не взме пѣтъна царина ии ѡдѣкъ тѣговинаа ии пѣданѣ до-
ходакъ, него да плаќаю 8 мѣсто, гдѣ прода, законънѣ
царинѣ ѡдѣкъ .р. аспри дѣжъ аспре, како є законъ 8 Дренопо-
лѣ, 8 Пловдивѣ и 8 Кратовѣ: и ако си не продадѣ тѣгъ,
да си га 8зъмѣ словодиш, и пондѣ, квде имъ квде драго. и
оцие имъ 8чиниихъ милостѣ, да си 8зимаю дѣлове своје, где
иихъ имаю, васегда: ако ли тко 8ди 8 бањъ, да се заклинаю
по законѣ два или три дѣброкчани, да имъ плаќаю дѣж-
ники; ако ви имали коју прѣ с тѣркци мерю мѣломани и
дѣброкчани, да ногю прѣдѣкадио и да како є покеленије
којѣкъ, да квде; и да не квде призвѣма једномѣ за дрѹгога,
него и квде дѣжанѣкъ, да плаќа; ако ли тко 8зелѣ тѣгѣ
иманкѣ, тѣрк пошаак 8 дѣброкчникъ, да мѣ се 8чини сѣдѣкъ
по законѣ, да не избрѣки чловѣкъ иманкје. и шире имъ 8чи-
ниихъ милостѣ, ако ви кон дѣброкчани 8мркли 8 земѣли
царства ми, да мѣ не 8зъмѣ иманкѣ нїа ии пїеданѣ дрѹги
чловѣкъ, него да догѣкъ риши неговъ, да си 8зиме; и ако
ви царство ми имало којѣ разѣмирије си на којемъ господи-
ремѣкъ или источникѣкъ или западникѣкъ или ии којѣ земље
по морѣ и по сѣхъ кшга гшде єзика, кнезъ и властеле дѣбро-
вачки и иихъ лѣди да стоју словодини, а тѣговици иихъ да
ходе словодно по земѣли царства ми. и оцие имъ 8чиниихъ
милостѣ кнезѣ и властеломѣ дѣбровачкицѣкъ, тко годере ѡдѣкъ
иихъ задалѣ, тере мѣ 8чини коју злобѣ 8 иихъ рѣсагѣ или
иихъ тѣговициемѣ или иихъ иманку толико близкии чловѣкъ
колико д(а)лань, кон сѣ подѣ господицтвомъ ми или кон ми
харачъ даю, да имъ цретѣ плати, коју ви мѣ 8чиниакъ, и да
прими ѡдѣкъ господицтва ми гневъ и риќество надѣ собомѣ;
и да посла кнезъ и властеле дѣбровачки мѣсца новембра
прѣви данѣ свакѣ годинѣ властелина скога са тисѣкю и пѣтъ
сатѣ дѣбата златѣкъ вистачкицѣкъ 8 дарк. (мѣсца ноенврија
.т. данѣкъ 8 Констандинополскѣ).

Cod. ragus. fol. 115. b.: Privilegio de Io imperator
Мехмед турчо. Uneis inclusa leguntur in Србско-дalmат.
Магазинъ. 1849. 175.

CDXLIX. 1481. 22. novembris. Hadrianopoli.

Bajazed II. sultanus remittit Ragusinis partem tributi et confirmat eorum privilegia.

Милостишмъ бужишмъ на велики гшспшдаръ и сиали царь и велики амиръ сялтанъ Баязитъ, синъ прѣсвѣтлога и целе 8зможнога поконнога сялтана М8хамеда. понеже честини и почтени кнезъ и властеле д8кровъчкъ юс8ть до седа право и верно и съ вѣсемъ чистимъ и целемъ срѣцемъ сл8жили прѣвисоком8 и веле 8зможном8 поконном8 сялтанъ М8хамед8, родителю царства ми, кога да бушъ помене, и съда паки више речени кнезъ и властеле юс8 послали своимъ верни и почтени властеле, кнеза Никши8 Палмотика и кнеза Блах8 Кабжикia 8 покансарство на порти мои висоти, опеть повторити миръ и приязнь оутъврѣдити и сл8жев8 припокедати и казати моем8 величеств8, кою с8 до сте имали шть прѣкихъ времень, тон видевъ моя висота и 8чинихъ имъ милосткъ, и дадохъ имъ сен братъ и клетовн8 книг8 царства ми, како шть денешнаго дна напредъ да в8дѣть мегю наши миръ и приязнь и любовь непотворена с ними и съ нихни градъ и съ нихъ землю и люде и съ нихъ тръгшвце и съ вѣсемъ нихъ владаниє, про юнимъ поть р8к8 и 8 заповѣсти до мала и до многа, или ю по мор8 или на с8х8, и да имъ не 8чинимъ размириц8 ни ино некоје зло ни мало ни велико ни нихъ град8 ни нихъ земліе ни нихъ владанию ни нихъ людемъ ни нихъ отоцемъ ни нихъ иманию ни га ни моя кезирни ни моя санчаци ни моя вшїводи ни моя с8ваши ни кадије ни моя склаки ни ини моя човекъ, кон с8ть подър8чкни царств8 ми ни малк ни велик, него да ю нихъ градъ и нихъ землю и нихъ люди 8 нихъ закон8 слободно, и людие всакога юзика по мор8 и по с8х8 да могуть къ ними приходити и 8 владанию нихъ како 8 всако слободно место и 8 слободни градъ, и за тон да не имаюдъ завак8 ни єдин8 ни шть царства ми ни шть иного човека. и сише тога имъ 8чинихъ милость кнез8 и властелашмъ д8кровъчкимъ, како ҳарачъ и кюмр8къ, про с8 давали 8 време пресвѣтлога и веле 8зможнога поконнога родителя царства ми сялтанъ М8хамеда по пять на десеть тис8къ д8катъ златихъ бенетъчкехъ на годин8,

то имъ 8чинихъ милостъ, и оставихъ имъ две тис8ке и пять сать д8катъ златихъ венетъчехъ, како шть денешнаго дна напреть да давають по два на десеть тис8ке и по пять сать д8катъ златихъ венетъчехъ харача на годин8, а две тис8ке и пять стотинъ д8кадъ златихъ да имъ с8 прости, а оставши два на десеть тис8ке и пять стотинъ да ихъ посылають ката годин8 съ своихъ верни покланяри на порти царства ми по окичаю, како с8 и до селе посылали. и ѿще имъ 8чинихъ милостъ, да могуть ихъ тръговци и ихъ люди съ иманиемъ и съ ихъ тръгове ходити слождно кезъ ниютне зававе по св8 землю и владание царства ми, по Романию и по Янатолию, по мор8 и по с8х8 и по к8гарск8 и по сръпск8 и по к8санск8 землю и по арбанасехъ и по Херсеговине, по всехъ градове и землие царства ми, и да имъ се не взима потъна царина шть ихъ тръгове, него да плакаютъ въ место, где тръгъ предаю, закон8 царин8, шть сто аспри две аспри, какото є законо въ Дрѣнополе и въ Пловдинъ и въ Кратово; и ако си тръгове не продад8, да си га ѿтнес8тъ, где имъ въде драго. и още имъ 8чинихъ милостъ, да си взимаютъ д8гове своје, где ихъ имаютъ: ако ли тко въди въхъ, да се заклинаютъ по закон8 .в. или три д8бровчанина, да имъ плакаютъ д8жници, ако ли ви8хъ имали конъ годе с8ть съ т8рк8, да ногаютъ преть кадиу, како ю вола и покеление к8жни, тако и да въде. и да не въде пре8зма ѹтном8 за д8гога, него тко въде д8жни, ѿнъ да плака, ако ли ви тко взелъ т8ре имани, тере ки пошелъ въ Д8бровник8, да м8 се с8ть по закон8 8чинити, да не изгоубитъ човекъ имани. и още имъ 8чинихъ милостъ: ако ви конъ д8бровчанинъ взрео въ землие царства ми, да м8 се не взметъ имани, него да се предастъ въ д8бровчанехъ р8к8 до мала и до много. и ако ки царство ми имало размирие съ некимъ господаромъ или источнемъ или западнемъ или којен ине земле по мор8 и по с8х8, д8бровъчки люди и тръговци да стоять и тръг8ютъ по ихъ землю слождно и доброволно. и още имъ 8чинихъ милостъ кише речено м8 киев8 и властелишъ д8бровъчкимъ: ако се ки тко нашео, да имъ које годе зло 8чинитъ имъ или ихъ землие или ихъ людемъ или ихъ тръговцемъ или ихъ иманию мало или много, конъ годерь въде

ЧЛОВЕКЪ ШТЪ ЗЕМЛИ ЦАРСТВА МИ МАЛЬ ИЛИ ВЕЛИКЪ, ДА ИМЪ ВСЕ
ИМАННІЕ И ЗИМНЮ ВРАТИ, А ЦАРСТВО МИ ОПОГАН ЧЛОВЕКА ПО
ДОСТОЯНИЮ ДА ПЕДЕПШЕТЬ. А ВИШЕ РЕЧЕНИ ЧЕСТИТИ КНЕЗЪ И
ВЛАСТЕЛЕ ДВБРОВКЧЕ ДА ПОСЛАЮТЬ ВИШЕ РЕЧЕНИ ХАРАЧЪ, КОН
Ю ХАРАЧЪ ДВА НА ДЕСЕТЪ ТИСЕЦЪ И ПЕТЬ САТЪ ДВКАТЪ ЗЛАТИХЪ
КЕНЕТКЧЕХЪ, СЪ СВОИ ВЕРНІ ПОКЛНСАРИ ПО ПРЪВЕМЪ ЗАКОНІВ И
ПО ОБИЧАЕ НА ПОРТИ МОІЕИ ПРЕСВЕТАЛСТИ КАТА ГОДИНВ ПРЪВИ
ДАНК МЕСЕЦА Ноемв(р)на. И СВІШЕ ОВОГАН НАШЕГА ПИСАНИЯ СЕ
ЗАКЛННАТЬ ЦАРСТВО МИ, ТАКО МИ ІЧИНЕ И ДЕДИНЕ ДВШЕ, И
ТАКО МИ ЖИВОТЬ ДЕЦАХЪ МОИХЪ, И ТАКО МИ ПВТЬ, ЦІО ПВТВЮ,
И САВАС, С КОЮМЪ СЕ ОПАСВЮ, И ТАКО МИ .РКД. ПРОРОКЪ БУ-
ЖНИХЪ И ВЕЛИКОГА ПРОРОКА НАШЕГА МХАМЕДА И ТАКО МИ .З.
МВСАВФЪ, ЦІО ВЕРВІМО И ИСПОВЕДВІМО И ПОЧИТАМО МИ МВСЛЬ-
МАНИ, И ТАКО МИ ВЕРВ, КОЮ ВЕРВІМО, И ТАКО МИ ГОСПОДА
БУГА, КОН Ю СКТВОРИО НЕКШ И ЗЕМЛЮ, КАКО ДОКЛЕ КЕТЕ КНЕЗЪ
И ВЛАСТЕЛЕ ДВБРОВКЧЕ ПРАВО И ВЕРНО СЛЖИТИ ПРЕСВЕТАЛОМЪ
ПРЕСТОГОЛЮ МОІЕГА ВЕЛИЧКСТВА, КОІСГА ДА БУГЪ 8МНОЖИ ЗА МНО-
ГА ЛЕТА, ОВАН СКВІШЕ ПИСАНИЯ И ОВЕТОВАНІЯ ЦАРСТВА МИ ДА
ИМЪ БВДЕ КНЕЗВ И ВЛАСТЕЛОМЪ ДВБРОВКЧНМЪ ВЪ СТВРКДЕННІЕ
А ВЪ НЕПОТВОРКНІЕ ДО ВЕКА. ТАКОИ ДА СЕ ЗНА ВЪ ЛЕТО .ХІЦГ.,
МЕСЕЦА Ноемвра .БВ. ДАНК, 8 ДРЕНополю, а РОЖДСТВА ХРИ-
СТОВА ЛЕТА .а(у)па.

Origіn. chartac. іn e. r. archivio Viennae.

CDL. (1483. martio mense.) 888. Safar.

Vajazed II. sultanus scribit ad dazdar in Novi de sale Ragusinorum.

Новъскомъ даздарв. када ти оваки книга докѣ, такон
да знашь: сада двбровачкке господе поклнсари, Никши
Палкмстикъ и Никхлинк Г8нкд8ликъ, на поркѣ ми дошадѣ-
ше говорише, ціо се на Новомъ чини сош; када се подкпнис
продя, юдъ дрвзѣхъ земала сош доносеки продаю, а наша
се сош не продаѣ, осталю ю, а ми смш харачки люди;
намъ ж велика цета и 8слостъ. такон говорише. кадъ такон
ки, заповѣдалъ, шо се на Новомъ сош чини, кадъ се подъ-
пнис продя, а маљдари юдъ дрвзѣхъ земала сош донесеки
да не продаю; доходеки двбровачка сош да се продава;
освѣкнъ нихъ соли да се сош не продає. овни книги, шо самъ

к вамъ послаш, дѣбровачьцѣмъ поклисаромъ 8 рѣке дате. такои за ови мон лѣни билѣкъ да вѣрѣте. прѣве дни пи-саны ссефара .шпи.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLI. (1483. 24. мај.) 888. 15 rabî II.

Bajazed II. sultanus seribit kadi in Ноћи et dazdar in Novi, vetans, divendito sale Ragusinorum novum ad-ferri et vendi.

О Хотѣвѣ кадикѣ и новекѡмѣ дазѣдарѣ. ован моѧ книга
када к вамъ догѣ, такои да знате. прѣкѣ овоган ирѣмена
такои самк виш заповидио: на новекѡхъ солнахъ ꙗо се
чини сѡш, кадѣ ꙗо подѣпши прода, амальдарѣ пошадче на
дрѣго лѣкето соли 8замиши да тви не продаوا. терѣ амаль-
дарѣ мою заповѣдь не слышавши, ꙗо се на Новомъ чини
соли, тви сѡш подѣпши продаши, пошадкине, юдѣ дрѣзѣхъ
страна сѡш донесакши продаю. юдѣ ове ракоте дѣбров-
ачкои соли ꙗиета квадѣки жалюти, за тон заповѣдамъ
вамъ, исакъ да 8чините, ꙗо се 8 Новомъ чини сѡш, кадѣ ꙗо
подѣпши прода, пошадкине, юдѣ дрѣгѣ стране соли доне-
сакши да не продаю. кои не слышаю, да пхъ покарате; ако
ли не кѣ ꙗо се хлатаи, да имъ до врѣха догѣте. инако да
якесте 8чинили. писанъ на .шї. ракио-лѣкѣ ахира .шпи.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLII. (1484. 29. februarij — 29. martij.) 889. safar.

Bajazed II. sultanus seribit sandžak bego Hercego-
vinae, Mustafa bego, et kadiis de sale Ragusinorum.

Одѣхъ ѡерьзеговѣ земље санкжакѣ Мустафа керѣ и кади-
иамѣ. када ован книга к вамъ догѣ, такои да знате: прѣкѣ
овоган врѣмена дѣбровачкои господи книгѣ самк писаш, и
даш, да црквацъ, олово, скна и восакъ на новекѡхъ склах
ходетѣ; освѣкъ овѣхъзи .Д. ствари све ꙗо квадѣ да 8 дѣ-
бровничъ иде.... ꙗо .. хакала амальдаромъ, и ꙗо ќ склавъ
юдѣ исака, и амальдари да не ки имали за тон рѣкъ. а са-
да дѣбровачки поклисари на ч(стит)8 ми порѣтѣ дошадкише
за црквацъ, за олово, за восакъ и за скна хакала и исака
рѹкѣкъ ми и малъдари када за тон имаю рѣкъ и за дрѣгѣ

ствари ици8 царин8, теје не дад8 Адвоковъник8 доки, јдь то-
гат намъ се џета чини, такон ми говорише. а садаа такон
заповидѣхъ за ове речене ствари: када се задѣваю за дрѹгє
ствари, юго годѣ вѣде, да не имаю рѣкъ; ако ли овон моћ
робије и амалѣдари за тои се задѣваю, да ихъ карате. и
прѣкъ овоган реченїемъ за ове ракоте книг8 смш вили дали,
по тоизи книзи нищо нѣс8 8чинили прѣкко моје заповѣди,
ни имъ се 8чини, за тои трѣб8ѣ јдь данашнега дневи такон
да не бива. ако ли такон вѣДЕТЬ, ти, кон си санѣжакъ јдь
тебе знамъ, ако иначе вѣДЕ, да знашъ, дрѹговыа да ми не
говоре на порѣт8. за ови мон лѣпни нишанъ да вѣр8ѣте, и
овви книг8 8 рѣке опеть имъ подант8. шпд., мѣсеца сафера.

1493. 20. genaro.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLIII. (1485). 6993. 4. januarii. Rѣka.

Ivan Crnojević, Zentae dominus. Fundatio ecclesiae
et monasterii in Cetiňje.

† Ћезљубљина братије, нојъ ојспе, а дњикъ приближи
се, штврѣзимъ дѣла тѣмина, и јавимъ се чеда' свѣтѹ, и
оуслышимъ, что глаголетъ слово божје бевсмертное къ чло-
вѣкомъ: прїндѣте къ мнѣ вѣси тружддающи се и шврменїи-
ны, и азъ покою ви; и пакы: твори чистотоу, юже хва-
лите рѣки: блаженни чистији срѣдземъ, иако тѣи бога оу-
зврећи; тѣмже и азъ грѣхми смеренини и недостоини рабъ
Христоу наречи се, Иванъ Цркњењи, попѣщенїемъ божјемъ
заради скрѣшенији монхъ изъгнанноу ми вѣкшоу шть моего
штѣкстѣа изманљтѣскимъ царемъ сољстанкъ Мехемедомъ,
иже многа царствїа прне, и многије царе погѣдъ, и никто-
же ємоу соупротивити се вѣзможе, и пришѣдши ми вѣ странки
Италіе шврѣтохъ прѣкюдни храмъ прѣчистије владычице
наше богородице близъ града глаголѣмаго Јакина, глаго-
лѣмы де Лорита, и вѣ ићимъ видѣхъ иероукотворенини образъ
прѣславији матере бога нашего, иже многа чудеса и зна-
менїа сектварајтъ, еже и јичима нашима видѣхшмъ; и па-
дохъ ивицъ на землю прѣдъ тое странинимъ швразомъ, и
помолихъ се јное милосрѣдїю, и швѣти моје вѣсе(с)рѣчно
вѣздахъ тое благоустробијо: аще оумилосрѣдит се на мене

недостоннаго раба своего, и възвратитъ ме въ землю ѿтъ-
чества моего, да потыцю се црквъ сктворити въ честное
имя не, тѣмъже по своемъ чловѣколюбію монастыка ми бысть
мати творца моего, и прошенїе мое испакини, и азъ поты-
цдахъ се въседоушне и въсердъчне шукти мое испакини,
еликоже ми бысть възможно, и скъдахъ храмъ на лестѣ гла-
голѣмъ Цѣпинѣ въ славу и въ хвалу тое господѣ мат-
тере божиѣ въ имѧ рождества ее и монастырь при иѣни сктвори-
ихъ въ оупокенїе минюмъ, еже и митрополїа зетска на-
рекохомъ, аще коудетъ оугодно монастыри господи, и
приложиухъ тое прѣкъстномѹ храмѹ, елико ми бысть
възможно, стъ договоренїемъ ишадроужїа моегѡ и скновъ
монахъ. напрѣво приложиухъ полѣ винограда моего на Добро,
кои склик па насадилъ троудомъ монахъ, да се даде вина го-
това половина цркви ѿтъ сваке лѣтнине; и еще приложиухъ,
що годѣ с8 имали Єстонки Ратко з братомъ и стъ спновцима
лонѣ Добро, или е земля или е лозе или гора или вода, скеко-
лико: а нимъ дадохъ заменоу ш-нихъ добромъ волшъ на
Зачироу, землю за землю а лозоу за лозоу, доуку за доуку ѿ
вѣкъ и ѿ кацину, и еще имъ ѿтыккѣ даршвахъ едноу ко-
деници мою ѿ Єводоу, која е прѣкма коденици комѣске
цркви, да коудетъ благословенїе замены, и про е вѣло
коукыне землѣ Єстонки, тои све рекосмо да соу ст҃оукове
цркви, а про е кметъцина, тоуден да се населе кметїе
цркви, и еще приложиухъ Строутаре све пометки стъ мете-
хомъ инхъ, да стое ѿнде кметїе цркви, кои те работати
цркви: и такон ѿчинисмо за кмети, кои се населѣ на црк-
ковне бащине все на Добро, да ииеднога данка госпоцко-
га не даю никому, ни да имъ е волник тѣко заповидети
на работоу чию, тѣчию црква на свою работоу, а ини да соу
съвршеннѣ работници цркви, и еще да даю црк-
ви свака коукла по .г. кркве вина полѣва и по .а. старк
ишенице, а драги старк глотине сокиа; и еще приложиухъ
планиноу нашоу бащинскоу Ловѣткенѣ, про где е землѧ
работниехъ скеклико, или е драго цркви, да сама работа,
или да даде на дохотке: и ктѡ где бы на доходъкъ оуескиаш
жито, да даде цркви четвртоу, и да га скакы скон до-
ходъкъ преда жито готово ѿ монастырк, и да иитко не сѣ

кезъ оупроса цркковънога штьца архієрея з братішмъ; и та-
конгерѣк на тки начинъ приложиխъ до хотъка шть горнѣга
пола на Цѣтию, що в годѣ наше мегѣ по старїехъ сказнехъ
и по великихъ, кон соу посталѣны, тко сїе, да дает цркви
четвртоу, и на Цѣтию докле смо мыи за себѣ дръжали,
давано е третїа до хотъка, а съда тон оучинисмо, да се дает
цркви четврьта, да га вѣсакы доноси самъ оу манастырь; и
ецие приложиխъ едноу воденицоу горню на Брѣла; и ецие при-
ложиխъ стояпъ землѣ на горнѣ Добро, кон ми е заложиш
Гюргѣ Мѣркшикъ за .м. перперъ на залогоу: ако ли ю 8з-
мож штькоупити Гюргѣ за себѣ, а за инога ни за кога, да
да цркви .м. перперъ, а землю да оузме за себѣ: ако ли
бы хотїш, да ю цркви штькоупи, а дрѣгомоу да ю прода,
да нѣстъ ю вольнѣ штькоупити; и ецие приложиխъ дрѣгы
стояпъ землѣ на Иблано, кон ми заложи Щестоу Радосаликъ
и Гюргѣ Мѣркшикъ за .п. перперъ: ако ли бы ю моглы
къда штькоупити самы за себѣ, и за инога ни за кога, да
дадѣ цркви .п. перперъ, а землю да 8змоу за себѣ: ако
ли бы хотѣли, да ю цркви штькоупи, а дрѣгомъ продадѣ,
да не соу вольнѣ штькоупити: и шван шва стояпа землѣ,
къда соу мене заложили, и я имъ даш готове динаре мое,
свѣдочно е свѣкми цѣтлынаны и вѣкѣми кмети добрѣці-
немкы; и ецие приложиխъ шть царине наше каторске .л. пер-
перъ, да се даю вѣсакоу годиноу цркви; и ецие прило-
жихъ шть дрѣка моего, кое 8чиниу, про годїе догѣ на тон
дїш юдѣ моя два дѣла шть дрѣка, шть вѣсега да се дает
цркви десетъкъ; и ецие приложиխъ шть доукраве, кою иска-
стрѣсмо на Цѣтию, како ходи поуть шть Цѣтина въ Брѣ-
тѣлци, десноу страноу шть Гинова Брѣда до наше мегѣ, да
ниtkо ниira не смїе тѣкоутъ лихо цркви; и ецие приложиխъ
дрѣка наша законнаа, въ рождѣствоу христовоу која доносе
Брѣлане и Оүглане, свака коукла по .п. временъ, и тон вѣ-
сегда да прѣдаю оу монастырь; ецие приложиխъ на Цѣтию
комать землѣ прѣдѣ црквомъ шть потока, како тече по-
токъ оу поноръ, и до поута, кон греде къ двороу, нека є
цркви за кипогрїе. и швон, що смо приложили семоу чист-

номоу храмоу прѣчиستые, ни смо що комоу силомъ заменилъ ни штоузелъ, що не скль па комоу даш или родителіе мон. и еже, що е имала црквь кшмска и Горица, кое соу швѣції цркви съградили наши родителіе въ име прѣчистые, и пакы соу запоустѣли соудашъ божіемъ, и тон свеколико приложисмо семоу чистномоу храмоу прѣчистые владычице наше вогородице на Цѣтнѣк, или соу кметіе или землѣк или винограды или воденице или дохотѣци ѿть царине или ѿть солы или ѿть рыбе. а сїа црквовъ паметъ да творы ктиторомъ, къда имъ е исходнїй днѣкъ, и да храны два или .г. калоугѣре, кон правило оўздарьже оу цркви грѣхистіе оу Кшмоу: ако ли бы се къда господѣ когдъ оўмилосрѣдіи и прѣчистваа его мати, да се ѿнен цркви ѿпеть наслѣдѣкъ и понове оу съмиренїю, како е и прѣждѣ было, да есть волна цркви въсака свое къ сегѣ ѿзети, икъ ѿтыкъ архіерен ѿть ѿнен цркви или тко боуде старѣи, да вѣсѣмъ тѣмѣлъ ѿлада, и да е въсе пшдъ ѿнен цркви заповѣдкъ. и еще такон оучинисмо стъ сквиценненіими ѿтыци архіерен, стъ прѣчиствиціиимъ митрополитомъ зетѣніимъ курь Бисарішномъ и стъ епискоупомъ курь Бавуломъ и з братішмъ вѣсомъ, да боуде въсегда ѿ монастироу прѣчистіе ѿнѣше житіе или мало имаю или много, и да ниедѣнъ братъ нїе вольнъ сегѣ нициа стежати ни оу свою кѣлю држати, тѣчію въсе ѿнѣ, како є законъ по вѣсодоу къ светынхъ и кожьственынхъ монастирехъ, где соу ѿнѣша житіа. тко ли се ѿнѣрѣте потѣшавъ се раздроушити ѿнѣше житіе и прѣстоупникъ ѿнѣраго житіа законъ своимъ хотенѣемъ, таковаго да съкроушин мати божія и доушею и тѣлышъ, и да прїими педепсю и изгнанїе ѿтъ монастира како прѣстоупникъ божи и злобника. тѣмѣже молю се твоен милости, прѣчистваа владычице вогородителкинице, оупованїе вѣсѣмъ концемъ земли, рожьшиа творца и кога моего, еже ѿть вѣка оутаенна тайна и аггеломъ несвѣдома, прїими сїе малое приношенїе мое въ даръ сегѣ, такоже сынъ твой и божъ нашъ дѣкъ ѿное оукогие вѣдовище, и покры мѣ кровомъ милосрѣдїа твоего, и коуди ми помошница въ днѣ страшнаго соудища. и по сему егоже изволыи божъ господовать землѣю сею или сынъ мон или вѣноука или ии тко годѣкъ соудомъ божіемъ ѿть

шнога племене или штк иного ёзика, твого въсесердъчнѣ съ
смѣреніемъ молитво и заклинамо, се моу нашемоу више писан-
номъ приложению и оузаонѣнїю и оутврѣженїю непрѣ-
ложноу и непрѣтворенному быти въ вѣкы се моу честномоу
Храмоу прѣславные матере кога нашего, иакоже и азъ кожь-
ствнымъ црквама ничто же не възехъ ни потворихъ, но паче
тако възмогахъ приложихъ и потворидихъ: кога ли наѹчи
злобѣ скитаѧ и соѹприиницъ нашк дїаконъ иѣчто штоузети
ни потворити штк сего пами више писаннаго, таковки да
есть проклятъ штк крѣпкіе деснице владыкы нашего творца
некоу и земли и штк сиаки честнаго и животворящаго креста
и штк .б. апостоль врѣховицкъ и .б. прочийхъ и штк .тн.
светыхъ шткцик иже въ Никен и штк всѣхъ светыхъ иже
штк вѣка богоу оугождкшихъ, и да есть пѡдшвник Іоуди
предателю и ѿнемъ рѣкшиамъ: вѣзми, вѣзми, разѣпни его,
крѣвѣ егѡ на насъ и на чедехъ нашихъ, и прѣчистаа мати
кожїа соѹприиница да моу е на страшномъ и неизмѣрномъ
сѹдомъ. въ лѣто .хїцг. писа се мѣсеца геноуїаріа .д. дньо
оу Рѣкѣ, сего ради и пѡдширою и печать нашоу швѣичноу
поставлю въ скѣдѣнїе вѣсѣмъ.

Бъ Христата кога благовѣрии и богошмѣ Хра-
ними господарк зетски Иванъ Цркноевиќ.

Sigillum: † иванъ цркноевиќ господарк зетски. — aquila
biceps. Origin. membran. Sim. Milutinović. Ист. Црне-Горе. 4.
Časopis vlastenského muzeum. Prag. 1829. IV. 122—130.
P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 15.

CDLIV. 1485. 6. septembris. Na Bane.

Bajazed sultanus statuit syrapha Ragusinorum in
terriss suis esse valida.

Ми сиаки и велики царь амиръ сълктанъ Бајазитъ пи-
шемоу, и нашк листъ руманискемъ кадиамъ давамо на
знаніе, како дѡходнишъ на порѣтъ царствъ ми пѡкласари
дѣвкровицкы, тere ми говориша царствъ ми, како имъ
взимкаю тѣкѣвкии инхъи инхъ иманіе, тere тѣкѣвю по
царства ми земкае, а ш-ними се 8лагаю по инхъи немъ за-
конъ, и хожете записю, кѣдѣ взимкаю, како је имъ за-
конъ; паки се находе зан людии, тere стоје 8 царства ми

ЗЕМЬЛЕ НИХЪ ИМАНИЮ ТРЫГВЮ, А НИМЪ НЕ ВРАКАЮ, КЪДА ДОХДЕ ИЗЪКАТИ, А ВИ ИМЪ ТЕ ХОЖЕТЕ НЕ ДРЪЖИТЕ, И НЕ ДАТЕ ИМЪ НИХЪ ИМАНЕ. СЪДЕ ЗАПОВЕДА ЦАРСТВО МИ, КДЕ БИ ГДЕ ДШІВЪЛЪ ДВЪБРОВЪЧАНИНЪ ПОНСКАТИ СВОГА ИМАНА А НА СВОМЪ ЧЛОВЕКЪ С ХОЖЕТИ ДВЪБРОВЪЧЪКЕМІ, ДА БИСТЕ ВИ ЗВАЛИ НИХЪ ПОПОВЕ, АЛИ КТО НИХЪ КНИГЪ ЗНАЮ, ДА ТЕИ ХОЖЕТЕ ПРОЧЬТЬТЕ, И БВДЕ ВАМЪ ЗНАТИ, ДА С8 ИСТИННИ ХОЖЕТИ ДВЪБРОВЪЧЪКИ, КЪДА ТАКОИ БВДЕ, НА КИМЪ ГДЕ 8ЗИМАЮ ТАКЪВЪИ ИСПРАВ8, ДА ИМЪ ВИ ТЕИ ХОЖЕТЕ ПРИМІТЕ, ИМАНЕ ИЗЪДАТЕ. ИНАКО ДА НЕ СТЕ 8ЧИНИЛИ. ТАКОИ ДА ЗНАТЕ, ДА МИ СЕ ВЕКЕ ДВЪБРОВЪЧАНЕ ЗА Т8И РАБОТ8 НА ПОРЪК8 ЦАРСТВ8 МИ НЕ ПЛАЧ8, НЕГО ГДЕ ГДЕ ПОКАЖ8 ДВЪБРОВЪЧАНЕ КНИГ8 ЦАРСТВА МИ И ХОЖЕТЕ ДВЪБРОВЪЧЪКЕ, ДА ИМЪ (И)ХЪ ДРЪЖИТЕ НА НИХЪ ЛЮДИ. МЕСЕЦА СЕПТЕМВРИА .Б. ДЕНЬ НА БАНЕ.

A tergo: Per Braslo de Caboga. 1485.

Origin. chartac. in c. g. archivio Viennae.

CDLV. (1451—17. septembris 1487.) 12 martii.

Mara imperatrix respondet Ragusiniis sese excusantibus, quod eorum legati ad eam non venerint.

† Племенитимъ и мѣдриимъ и всакон почтенон чисти достоинимъ и нашимъ добримъ и вѣлѣ 8зданимъ пріателемъ кнезъ швраномъ владѣцаго града Дѣбровника и властеломъ дѣбровъчкимъ юдѣ господиѣ царице Мааре много по-клониенїе. да знате, догошѣ к намъ властеле вашега господства кнезъ Паладинъ Аѣкарѣвикъ и кнезъ Франческо Пѣцникъ, и по нихъ 8знасмо, чо ни сте писали и порѣчили, за тон, властеле, размѣкмо, да чо ни говорите, ерѣ да имъ иѣцю не замѣрило, за чо се иѣсѣ к намъ навратили по юбичаю, къда с8 изшли на порт8 великога господара: за тон, властеле, намъ тешко не, ерѣ ви размѣкмо, за чо смо и ми 8 работахъ какото и ви, такон знато, ерѣ се инако не може, а ми вѣзда, къда где дошлисте, и дого к намъ властеле вашега господства, ми вѣзда пріимамо лѣпо и любовно и почтено како наше 8здане пріателю, пакъ смо дрѣгго порѣчили по вашехъ властелехъ, и богъ ви дрѣжи 8 чисти почтенон. писанъ мартиа .Б.

A tergo: Племенитимъ и мѣдриимъ и всакон почтенон

чести достоннимъ и нашимъ добрымъ прѣателемъ, брате ми кнезѣ и властеломъ дѣбровѣчкимъ.

Sigillum: гнѣ деспотъ Гюргь. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 167.

CDLVI. (1451—17. septembris 1487.) 8. aprilis.

Mara imperatrix. Litterae credentiales.

† Мѣдриմъ и племенитимъ и всакои славѣ и почтеніи чести достоннимъ и нашимъ старымъ и 8зданимъ прѣателемъ, господѣ и брате нашон, кнезѣ обраномъ и властеломъ дѣбровѣчкимъ, ѿдѣ госпогиѣ царице Маарѣ много поклоніє да прїими ваша милость. пакъ, властеле, що ни сте писали и порѣчили по вашихъ почтенихъ властелехъ, по Никше Палмѣтику и Наѣкѣ Сараковику, за тон разглѣсмо и почено примисло, на томъзи много захвалимо и покланямо се како нашимъ братіамъ и старымъ прѣателемъ; пакъ и ми наше рѣчи порѣчили смо по вашихъ властелехъ, що гдѣ 8зговоре ѿдѣ наше стране вашон милости, да имъ вѣрбуете, єрѣ сѣ наше рѣчи. и когъ ви дрѣжи 8 добромъ почтенню. априла. . . . днка.

A tergo: † Мѣдримъ и племенитимъ и всакои славѣ и почтеніи чести достоннимъ и нашимъ старымъ и 8зданимъ прѣателемъ, господѣ и братіе нашон кнезѣ обраномъ и властеломъ дѣбровѣчкимъ.

Sigillum: гнѣ деспотъ Гюргь. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDLVII. (1451—17. septembris 1487).

Mara imperatrix. Litterae credentiales.

† Племенитимъ и мѣдримъ и 8 всемъ почтеніимъ и всаке почтене чести достоннимъ и нашимъ добрымъ и много 8зданимъ прѣателемъ, господѣ и брате ми кнезѣ обраномъ владѣцаго града Дѣбровника и властеломъ дѣбровѣчкимъ ѿдѣ госпогиѣ царице Маарѣ много поклоніє. властеле, да вѣ є 8 знаніе, єрѣ догошѣ к намъ почтени ваши властеле Никша Палмѣтику и Ламприца Цервикъ, и писаніе ни и рѣчи донесошੇ ѿдѣ ваше милости, що имъ сте нарѣчили: и ми видѣвши ваше милости и писаніе и рѣчи примисло лѣпо и 8ерьдно, и

на темъ захвалюмо и покланямо се каконо нашон брате и старимъ прїателюмъ, пакъ и напрѣда смо ми ваши прїателїе, каконо с8 наша господа била вамъ прїателїе, токон и ми дръжимо свако прїательство к вамъ 8 свако врѣме; дрѣгъ смо пакъ порѣчили по вашехъ властелехъ, що ви 8зговоре юдъ нась, наше с8 рѣчи. и богъ ви дръжи 8 докромъ станию и почтеню.

A tergo: † Племенитимъ и мѣдриимъ и 8 всемъ почтениамъ и всаке почтене чисти достонимъ etc.

Sigillum: гик деспотъ гюргк. Origin. chartae. in с. г. archivio Viennae. Спомен. 166.

CDLVIII. 1487. 27. octobris. Ragusii.

Vladisav, herceg S. Sabbae. Expeditoria.

† Ба име божие аменъ. юко ми Владисавъ, милостию божијији херцегъ светога Саве, примију юдъ господина кнеза и властела дѣровачију по рѣке Иваниша Ѓембѣвића, кои посајкиномъ јудиј 8 Дѣровникъ, примију перперъ .з. сать и .з. и .з. перперъ и дина(ри) .и. а юко за разлогъ али до познанкуј разлога юдъ провижњуна юдъ свега, що ми дају речени господинъ кнезъ и властеле. а се писају юа Бѣкашинъ Гиздавић на молбѣ Иванишевъ, ере њиј не љукше писати, 8 си листъ, кои донесе с подьписанјемъ реченога Владисава и с печатуј вѣрованију. писано ва лѣто христово .ч8пз. јула 8врнє .кз. лѣткъ господнију на .ч. и .з. и .п. и .з. ю Владисавъ херцегъ за веће свидочаште потписах се юомъ рѣкомъ.

Sigillum. Origin. chartae. in с. г. archivio Viennae.

CDLIX. 1488. 19. aprilis. Ragusii.

Augustinus Vlatković chlmensis. Expeditoria.

Нека є 8 свидинье по семъ писанью, како юа Марко Радоевић, дошају 8 Дѣровникъ са вѣрованијимъ листомъ юдъ војводе Јевстина Блатковића, примију юдъ господина кнеза и властела дѣровачију перперъ два сти за провижњу юдъ године на поконъ, ка се съврши ю благовиџеню ми-нитомъ, и такојеръ на юко произволи, допусти кнезъ Јандријашко Соркочевић како веќиль, кои есть више реченију

Блатковића; и за веће внерованье јвње листъ штворени печатићу вѣрованими печати реченихъ Блатковићу. писа се .дј. дана априља мѣсцеца ва лѣто .ч8пн.

Лг8стинъ х8мски.

Спомен. 169. Срп. Лѣтоп. 1845. II. 154.

CDLX. 1488. 19. aprilis. Ragusii.

Thomas Eliniē testatur se accepisse a comite et nobilibus Ragusii quadringenta hyperpyra, provisionem Žarko et Thaddaei Vlatković.

† Нека є видинье свињемъ и всякому по семь писанку, како ћа Тома Елинић, дошадъ 8 д8кровникъ съ листомъ вѣрованимъ одъ господе Жарка и одъ воеводе Тадије Блатковића, примићу одъ господина кнеза и властела д8кровачићу перперк .д. ста динара, а таи за провижкоње одъ године на поконъ, ка се саврши в благовиџеню мин8томъ, и такоћере на јакши допости и произволи кнезъ Јандришко Сорочевић како викиљ, кон јестъ више реченихъ Блатковића. и на веће вѣрование јвње листъ штворени печатисмо печатићи вѣрованими и јвиџаними реченихъ воеводу Блатковића. писа се на .дј. дњу априља мѣсцеца ва лието .ч8пн.

Duo sigilla. J. Kukuljević descripsit Ragusii.

CDLXI. (1494). 7002. ind. XI. 4. januarii.

Georgius Стојејић, војевода Зетае.

.... видевъ азъ въ Христу кога благоверни и богољубици храними воевода Зети господинъ Гюргь Црнојевић оумалује светихъ книгъ расхищенијемъ и раздранијемъ агаренскихъ чедъ, възврновахъ поспешенїемъ светаго д8ха, и съставићу форми, на них же въ једино лѣто шестимъ чловѣкомъ съвршили јхъ што .д.го гласа, въ славословије когови наск ѡукрепљашмо. тројудић же се в семји и роукођелисаћ сїе смрени свијениникъ миhihъ Макарје што Чрњије Гори покеленїемъ господина ми Гюрга Црнојевића, при въсесвештеншмъ архијепископу зетскомъ митрополите курь Бавуле . . . . съвршише сїе книги што витїа въ лѣто .ч8в., а што рожђество Христова тисоуџа

. 80Д., кръгъ сънкъцъ . в. а лоуни . г., индиктішъ . аг.,
демелішъ . вт., епахти . а.-вніе, злато число . вт., мѣсца
гюнвара . д. днк.

Ex octoëcho impresso jussu Georgii Crnojević. Cf.
Vuk Stef. Karadžić. Примјери. 11.

CDLXII. (1495) 7004. 3. novembris. V grade Кирином.

Angelina et filii ejus promittunt se monasterio S. Pauli
in monte Atho singulis annis soluturos esse quingentos
aureos.

Благословенъ господъ богъ ѿтъцъ нашиихъ, промышляе
намъ спасенїа нашего и въсегда благодѣтельствоше въ родѣ
нашемъ, искони всегда спасенїа нашего, възводя нась чисти
тронцъ единосоушиоу и нераздѣлимоу, прѣсоушиоу и
прѣбожестъкоу, егоже оумъ чловѣчъ постигнути не мо-
жетъ, тъкмо вѣрою единою праве исповѣдающе спасаемъ се
иже дѣлы подражающе, такоже научи нась собою, иже въ
послѣдни лѣтомъ съшкы стъ небесе, единъ съ светиѣ тронце
съпрославляемъ ищъ и дѣхови и вѣлактиви се ѿтъ светиѣ
приснодѣви Маріи, егоже исповѣдаемъ милостъ, не танимъ
благодать, проповѣдаемъ благодѣянїа величество, и сво-
ими вѣчловѣченіемъ показа намъ различны поутъ спасенїа,
такоже прѣждѣ ского пришествїа пророкы проповѣда, послѣ-
ждѣ апостоли наѹчи и по тѣхъ прѣемници и ини светиѣ
можжѣ собою показаше, такоже иже въ Христа бoga благо-
вѣрнй господинъ Гиоргіе, деспотъ срѣбъски, дѣдъ нашъ,
ничимъже штае благыихъ ивѣчан прѣждѣ него въвѣшихъ
господъ срѣбъскыихъ светиїхъ, поревновавъ ко ѡщемъ своимъ,
такоже ини ивновише и съставише въ Свети Гоѓ Йдона
манастиръ Хиландарь въ спасенїе сеќи и хотецихъ быти по
нихъ, такожде и съ благочестиви деспотъ Гиоргіе више
въспоменѣти въ тои же Горѣ Свети Йдона ивнови и вѣ-
дниже манастиръ светы Павль зовомъ, храмъ же светаго
великомѣченика и побѣдоносца Гиоргіа въ славоу и честь
светомъ великомѣченикъ, се же въ помоиръ и спасенїе и
хотецимъ по ииѣмъ быти. и мы такожде изволишии елико
шть чести тицреци се послѣдовати ихъ благымъ ивѣчаемъ
по силѣ нашей и нее прѣждѣ не вѣдѣшимъ, оваче же напаче

въспомен8тєемъ еромонаха курь Никона, иг8мена тоежде
шбътели, и не простыль чловѣкшмъ ны доброродныль и
прѣжде кывьшимъ светаго родителя нашого господина дѣ-
спота Стефана въ палатѣ, пакы монастырь светаго Павла
въспрѣхшмъ и шбѣщахомъ се хтиорѣ быти. тебѣ же мо-
лимъ, господи мон свети Гіюргїе покѣдоносче въ м8че-
ницихъ чистнѣши, прими ѿть 8когїе паздхы нашеѧ иакоже
въдовыя юное . в. лѣпъгѣ, и 8моливъ благаго бoga нашого
даждѣ благодать, тоенже шбътели съпомагаемъ . ф. златикъ
на всакю годину, прїими малое сїе приношенїе, иакоже смѣ-
риль си еси прїети малое сѣянаго ѿть отроича юного,
проси8вшому да єси крѣость, тако и нась 8крѣпи, све-
тий божій, сильнимъ быти съпомагати светымъ твоимъ
Храмшмъ и иныхъ божествынъ Храмовомъ, идѣже име-
божіе славить се. обаче же да суть дльжни више реченїе шбъ-
тели светаго Павла иноци . а. дньвъ въ седмици, въ че-
твркъкъ, съвркшати божествыню (ли)тоургїю и братїамъ
прилѣвакъ, и си 8ставкъ да вѣдеть непрѣмено. вся же више
писаннаа и завѣщателнаа да коудоутъ тврда и непоколѣ-
бима: аще ли кто дрѣзнетъ ѿть нась или хотен быти по
нась раздрѣшити, да юсть проклетъ ѿть господа бoga и ѿть
прѣчистїе богородице и ѿть всѣхъ светыхъ и ѿть светаго
Гіюргїа и подъ запрѣщенїемъ светыхъ хтиорь, и да дастъ
слово богъ аминъ. писа се сїа книга въ градѣ К8пиньномъ,
потрѣждена же и съставлена Гіюргїемъ деспотомъ, подъ-
писано Ішаномъ деспотомъ, благоволи8нїемъ деспотице Ян-
гелине. писано въ лѣто . хзд., мѣсца ноемврїа . г. на
шбновлїенїе храма светаго Гіюргїа.

Бъ Христа бoga благочестиви и христолюби-
ви господа деспотица Яггелина и деспотъ Ге-
оргие ї деспотъ Ишанъ.

Sigillum augeum pendens: госпо деспоца агглина. го-
спо деспотъ георгие. госпо деспотъ ішн. — свети великом8че-
ниче георгие помилви ради свое. Origin. membran. iu ton. S.
Pauli in Atho. Publici juris primus fecit Paulus Julinac in:
Краткое введеніе въ исторію происхожденїя славено-сербскаго
народа. 1765. 120—124. Cf. J. Raji . Истор. III. 316. Р. J.
Safar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigebatt. 15. Р. Usren.

176. Д. Авраам. Опис. 76. Св. Гора. 119. Гласникъ. III.
(1851). 244. Спомен. 178.

CDLXIII. (1496) 7004. 4. маји. Berkasovo.

Ioannes, Serbiae despotes, quasdam terras donat mo-
nasterio Krušedol.

Елици доућомъ вожімъ водими сатѣ, сіи сатѣ съ-
нове вожін, рече вожестеніи апостолъ .... иже правдѧ лю-
бите .. ліє, блаженіи юнъ чамїе гласъ радованіе оуслыша-
ти, егоже присно ... штыца моего: наслѣдствите оуготованное
вамъ царствіе штѣ сложеніа миѳ, възлакахъ бо.... и паки
и Давыдъ пророкъ оучителъ глаголе: блаженъ ма .. миѳзи,
кесь денъ наслаждает сѧ .... и азъ благовѣрніи и благоче-
стивіи и Христоу любивіи самодержавніи господинъ земліе
срѣбъскіе Іоаннъ деспотъ .... Гюрга деснота кывшаго въ
прѣславнѣмъ градѣ ... Смѣдереко, иже самъ штѣ темеліј
сътвори .... иже прѣждѣ нась кившии, и въ благости зем-
наа прѣпроводнишъ сѧ, и благими дѣлан ..... небесное
царствіе наслѣдокаше. сего ради ... прѣ грѣдѣщіи желати.
за неже сіе скетла монастиръ глаголеміи Крѹшедолъ, иже есть
въ подкри ..... постѣщеніи дѣви Маріи, идеже сатѣ мно-
гочестніи моци почиваєтъ родителъ ... того ради и азъ
поревнова(хъ) и изволихъ ктуторъ нареци се монастиръ
Крѹшедолъ, юже създа штѣ ѿнованіа братъ мои митропо-
шалітъ Мађимъ, въздвиже ю и нарече Срѣмъ митрополіа
быти стогателъ въ вѣкы, и положи въ ніен светыи моци
отыца нашого благочестиваго Стефана кывша куръ деспота
тогда съ сквѣраніемъ .... владателъ земліе срѣбъскіе,
изволиши дати очине монастиръ Крѹшедол: прѣквеи мѣсто
Кипиново и прѣквози водніе, въ ніемже штыца мои благо-
честивы Стефанъ деспотъ въздвиже штѣ ѿнованіа красилю
црѣковъ въ име святаго апостола і евангелиста Апаки ...
конъцъ житїю прїемлюєтъ; и въ томъ мѣсто Карловце и
влато Квалово и прѣквози водніе и село Крѹшедолъ и село
Марадикъ и село Чортановце и село Граковце и село Крѹче-
динъ вечк и село Пазъха и село Инѣма и село Люково и село
Доброди и село Нерадинъ и село Пећунце и село Брѣстаче и
село Шашинце и село Миквла, да воядѣтъ сіа на крѣмъ с мо-

настнр8, и милованіе више речено да будетъ .... сего ради ... владателъ срѣвскіе земли и и ѿсны .... и и по грѣхъ нашы.... и поновитъ и стврѣди с(i)ю христовль .... Марі8 да почете и да се храните .... а аще ли не почите и не поновитъ ... и разорете, тогда господъ .... и да есть тѣклетъ и анатема штъ .ти. св(етыхъ) .... часть съ Юда и съ Іоанна .... прѣсвѣтлъ владычица богородице на второје при-шес(твіе) господа бoga спаса нашего Ісуса Христа. се же убо свѣдѣтелі на .... панъ Ошадаръ, великий сѣдилникъ, и панъ Петръ и панъ Гюрко, великий и .... великий, и панъ Сава.... и панъ Филипъ .... и панъ Балкашинъ .... градъ Беркасово мѣсца маи .д..

Sigillum pendens: син печать иже латию вжією іша дес-спот срѣскыи. Origin. membran. in mon. Krušedol. A tergo annus 1496 notatus est. Nos ex apographo descripsi-mus, quod Vuk Stef. Karadžić nobiscum communicavit. Срп. Лѣтоп. 1845. III. 147. P. J. Šafar. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt 15.

CDLXIV. 1498.

Žarko, Thaddaeus et Georgius chlmenses mittunt Ragusium Ivan Petrović.

Племнита и мѣдра господо 8зъможита, госпоцтвъ ви смеркно поклоненіе а вѣће. госпоцтвъ вашемъ 8зъможномъ посылемо послы нашега кнеза Ивана Петровића зламениемъ нашимъ, и поручили смо 8зъможномъ госпоцтвъ вашемъ не-колико риечи по реченомъ Иван8, к8ди 8годно госпоцтвъ ви-шемъ, хоће риечи наше говорити. господинъ когь да 8зъ-можи госпоцтво ви .ч8си.

Сл8гѣ госпоцтва ви и властеле ваши Жарко, Тадија и Ђорђа х8мци.

Спомен. 172.

CDLXV. (1499.) 7007. 23. julii. Купник.

Ioannes despotes promittit se, Serbiae despoten fa-ctum, monasterio Espigmeni daturum esse ea, quae a despota Georgio dabantur.

По непреченному милосрѣдїю владики моего слатъкааго ми Ісуса Христа и по всѣмилостивому его благоустрою

выстъ призренїе его на смиренїе мое, остати ми наследнику родителю моему и господину малому ждрею. Тѣмъ же и азъ иже въ Христа бoga благовѣрны и христолюбивы деспотъ Іоаннъ и съ вѣжлюбліеною благочестивою и христолюбивою матерю мою деспотицю курь Янгеллиною пишемъ господство ни въ свѣденїе въсемъ, како приде къ господству ни штъ честнїе и Светїе Гори, штъ честнаго и царскаго монастыря ѿбителн спасова възнесенїа господна глаголїемаго Евменъ честненшїи въ свѣщенномонокохъ, и намъ въ Христѣ вѣзлюблены ѿрмонахъ игоумень куръ Георгасимъ, и вѣспоменъ мольвнѣ господству мн, како да будемо хтиторѣ выше реченному монастырю. мы же милосрѣдїемъ движими и повѣлїеніемъ заповѣди водими благословихомъ просимое то тму исѣпальнити, и примиши, да будемо штъ дѣнъсъ хтиториѣ выше реченному монастырю, да се зовѣ монастырь господства нашега, и на вѣсако лѣто да помогаемъ по силе нашен, елико ниня сила наша юстъ. аще ли же благоволитъ господъ богъ нашъ иже (въ) тронци славими и прѣчистаа богомати, и сътворитъ съ нами милостъ свою, сътворити ме господина съркліемъ, въса елика съкетоетъ се въ хрисовѹли благочестиваго и христолюбиваго иже въ блаженен кончине бывшаго господина деспota Гюрга, деда моего, даанїе и приложенїе за ѿкрѣмліенїе монастырское обещаваемъ се и прїемѣдїемъ сїа подавати, и не сїа тѣю нѣ и множашаа, а игоумень реченыи куръ Георгасимъ прїими господству ни, обеира ни, да ни пою въ вѣсаку соуботоу лїтургю намъ, и да ни даваю прилѣвакъ, дори годѣ соу они живи, и боудоющи по нихъ иноци, дондѣ же боуде монастырь, и сїа прїеше и ѿѣшае се и утвѣдише се подъ клетвою. писа се сїи хрисовѹль повелїеніемъ благочестиваго и христолюбиваго деспota Іоанна въ лѣто .з. и .з., месеца юліа .кг., въ граду Коупинѣнкоу.

Милостїю божїю господа деспotaца Янгелина и синъ нашъ милостїю божїю деспотъ Іоаннъ.

Origin. membran. in mon. Esphigmeni in Atho. Гласникъ. V. 224—226. Р. Успен. 176. Orthographia a librario mutata esse videtur.

CDLXVI. (1499) 7800. 22. octobris. Mediolani.

Georgius Crnojević facit testamentum, quod italice ver-
sum est anno 1514 die 20. aprilis.

Aprographum versionis italicae vetus est apud J. Ku-
kuljević Zagrabiae. Arkiv. II. 41. D. Milak. 78.

CDLXVII. Saec. XV.

Quidam Nobiles herceg Vlatko testantur Georgium
Bogišić esse nepotem comitis Brailo Tezalović.

Нека зна господинъ кнезъ шкранн и госпоцтвоу вла-
стела дъбровачцихъ, праке славе господина херцега Блатка,
како нась поиска синовацъ кнеза Браила Тезаловића, Юран
Богишић, а Богиша се је зваш (8) дкор8 воеводе Радосава
прѣкоромъ Хвал, да кисмоу свѣдочили прѣдъ многош
пochtениеми поклнсари и властели госпоцтва нашега, прѣдъ
кнезомъ Никшомъ Б8нићемъ и прѣдъ кнезомъ Бартоломъ
Живановићемъ и прѣдъ кнезомъ Йандр8никомъ Соркочевићемъ
и прѣдъ кажалѣремъ Маринкомъ, како есть Юран прави
ближни синовацъ кнеза Браила јдь брата м8 се родиши-
ми, кои се пишемоу по имен8 подк овон писмо, том8и смо
кѣци, єрь смо заедно славжили и дворили с кнезомъ Браи-
ломъ и ш-негокомъ братишмк 8 господина воеводе Радосава
Павловића, и тон свѣдочисмо прѣдъ много почтениеми
властели и поклнсари госпоцтва нашега, кои се више имен8ю:
кили с8 три Михоевићи: кнезъ Бранко и брат м8 Б8косавъ
срѣћни и брат м8 Богиша наимлаћи, а вси три јднога јтца
Михоа и јдне матере Владне; и Б8косавъ 8мрѣ младъ и не-
уженик се, а 8 Браила киста два сина Радона и Радосавъ
и двије кћерѣ, Јлача и Владисава, и јка сина Бранлова
8мрѣста не уженикита се, а 8да се Јлача за Михоча Ути-
чића 8 Хотч8, а 8да се Владисава за Иваниша Пићевића 8
Дакарк, и јнѣк јнѣк 8мрѣста, Јлача 8 Дриниће, а Влади-
сава 8 Дбр8; а кише 8 Богише три синове: Б8кашинъ и Бѣли-
такъ и Юран наимлаћи: Б8кашинъ и Бѣлитакъ јка 8мрѣста,
а јета 8 Бѣлитака јдинъ синакъ и тає си тријемъ. а сада ни-
кога иногашне ближнега синовца кнез8 Браил8 него Юраја, сина
брата Бранлова Богише, кои се зове подрѣтомъ Хваловићъ. и

ми, кои смо томъни вѣщни, тои свѣдохисмо: ма кнезъ Рѣжиеръ Дивчић, ма Паваш Вражичић, ма Стѣпанъ Алексић, ма Радосавъ Швић, ма Твртко Димовић, ма Твртко Драчић, ма Иванъ Драчић, ма Радичъ Драгљевић, ма Радонић Бѣхвић. и ми се на тон заклесмо нашѣми вѣрами и душами, да смо тон право свѣдохи.

Спомен. 156.

CDLXVIII. Saec. XV.

Vuk knez comitem et nobiles Cathari rogar, ut sibi
rappnum mittant.

† Монъмъ дрзимъ и старишон брати, кнезъ и властеломъ которсцимъ поклонение ѿтъ кнеза Ђиска. размнухъ, што ми посласте, и што ми писасте, богъ дан на милости и на праведни. и ѿци ви посыамъ за коматъ јваке свите, квъ ми посласте, п-о-нѣни цинъ, ерь самъ ѿно разѣдналь николицимъ, а дрзни ми голи сиде, тере имъ је седе веће на же жаль неголи прие, до коле не вију дрзимъ даль. а то ми все пишите 8 разлогъ, ере ће пиши како мон господи.

A tergo: Кнезъ и властеломъ которсцимъ.

Origin. chartac. apud I. Kukuljević.

CDLXIX. (1501).

Achmet paša monet Ragusinos, ut monachis monasteriorum Chilandar et S. Pauli in Atho pendant annuum tributum.

Милости јожију8 и нарокомъ сианаго и прѣквѣтлаго ни господинаа цара сѣлѧтана Каизатъ ханаа и всемъ земљамъ приморскимъ и рѣмскимъ и караманскимъ и на тольскимъ и романискимъ и веће инемъ лиовемъ земљамъ, господиноваа изабранога поглавника и милошнога козера и кипа његова Јахматъ паше кнезъ јураномъ и властеломъ дубровачцимъ. лѣбимош поздравленье и за здравке 8 прошенье да прими племенство ви, и да да богъ семи и всякогъ писанихъ јубести ви живош и здравош и веселош, а ми смош живош и здравош молеће господина богаа. по томъ, властеле, ведомош да ви є, какош доћош калѣери на поркте господинаа цара юдь манастира српъсцихъ юдь Пиландара и юдь светога Павла изъ Свете Горе, и хотеше госпо-

днин⁸ цар⁸ да скаж⁸ све малош и големо, по кон пътъ е шетавиш и за цюш царь Стѣпанъ єднои цркви на Єрсолин-м⁸ нѣкон доходакъ, и како е юнан црква погиблаа, и послие царица Мара с вами како е начинила, да юнан доходацъ даесте 8 тан два манастира више реченьнаа. и есте давали за нѣколикош годинаа, и паки есть нѣколикош годинаа, єдна зла жена нѣкоимъ въховъсткомъ есть тон сме-ла, и ниесте имъ дали тошган доходацца юдъ нѣколикош године. и иза тен бесѣде чвѣкъ юдъ нижъ и прщенинъ, камо ће поћи, не дах имъ говорити господин⁸ цар⁸, какош юни, ки єсамъ вашъ приятелъ: за тон акош мене за приятела држите, и мои савѣтъ примате, ш-ними се смириете и ѹо имъ е до сада дѣжнош, пошданте имъ и наприеда, да имъ нижъ работница не гине, ако ли мон савѣтъ не примите, ви знате, када ѿпеть доћ8 господин⁸ цар⁸ говорити, м-и-хъ Ѣставити не ћемош. и са веће, властеле, послаждъ в вашон придавни славг8 муга Радичъ, юдъ тен работе ѹо вамъ рече, вѣрите м⁸, риечни с8 наше. и когъ ви весели и 8 части садрѣжи.

A tergo: 1501. Lettere de Ahmet bassa etc.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 173.

CDLXX. (1502). 7010. 11. iunii. Budim.

Helena, Serbiae despotissa, monasterio Chilandar do-
nat centum aureos quovis anno solvendos.

† Боже великии и вѣшнии иже въ светѣки тронци по-
кланиемъ, иже въ свѣтѣ живїи неприкосновенне, единъ
имеющъ безъсмѣртѣство, владыко вѣсачькии, господи не-
кесе и землю и всакое твари вѣдимїе и невѣдимїе, сѣден
на прѣстоле славы и призирае въ бездны, беззначелне, невѣ-
диме, непостижиме, неописанне, неизменне, юткче господа
нашего Ісѹ Христа, великааго бoga и спаса, оупованїа на-
шего, иже єсть юразъ твоюе благости, печать равнош-
вразна, въ севѣ показае твѣкъ ютыца, слово живо, когъ
истинъни, прѣкѣчнаа прѣмѣдростъ, жившть, юсвѣщенїе,
сила, свѣтъ истинъни, имже дѣхъ светыи юи се, истин-
ныи дѣхъ, юноположенїа дарованїе, юрвченїе боудѣщааго
достоанїа и начетъкъ вѣчныиъ благъ, животворециа сила,

ИСТОЧНИКЪ СВЕТЫНЮ, ИМЪЖЕ ВЪСА ТВАРЬ СЛОВЕСНАА ЖЕ И РАЗ-
ЗМНА 8КРѢПЛЯЕМА ТЕКЕ СЛОУЖИТЬ, И ТЕБѢ ПРИСНОСОУЩЕЕ ВЪЗЬ-
СЛАЕТЬ СЛАВОСЛОВІЕ, ІАКО ВЪСАЧСКАА РАБОТНА ТЕБѢ, ТЕБѢ ВО
ХВАЛЕТЬ АГГЕЛЫ, АРХАГГЕЛЫ, ПРѢСТОЛЫ, ГОСПОДСТВІА, НА-
ЧЕЛА, ВЛАСТИ, СИЛИ И МНІШГОЩИТАА ХЕРОУВІМЪ И ШЕСТОКРЫ-
ЛАТАА СЕРАФІМЪ, ВЪПІЮЩЕ НЕПРѢСТАННЫМИ 8СТЫ, НЕМЪЛЧНЫМИ
СЛАВОСЛОВЛІЕНЬМИ: СВЕТЬ, СВЕТЬ, СВЕТЬ, ГОСПОДЬ САВАДЬ,
ИСПЛЬНЬ НЕГО И ЗЕМЛІА СЛАГЫ ЕГО. СЪ СИМИ КЛАЖЕНІКІМИ СЛА-
МИ, ВЛАДЫКО ЧЛОВѢКОЛЮБЧЕ, И АЗЪ ГРѢШНАА ВЪПІЕМЪ И ГЛА-
ГОЛІЕМЪ: СВЕТЬ ЕСИ И ПРѢСВЕТЬ, И НѢСТЬ МѢРІ ВЕЛИКОЛѢПІЮ
СВЕТЫНЮ ТВОЕЕ, И ПРѢПОДОВНЬ ВЪ ВСѢХЪ ДЕЛѢХЪ СВОНХЪ БОГЪ
СІИ ПРѢВЕЧНЫИ, ИЖЕ ГРѢШНИХЪ ВАСЬ РАДИ СЫШДІИ СЪ НЕКЕСЕ
И ВЪПЛТИВ СЕ ШТЬ Д8ХА СВЕТАГО И КОГОРОДНЦЕ И ПРИСНОДѢКВЫ
Маріе, БЛАГОДѢТЕЛНИЦЕ И ЗАСТВИНИЦЕ МОІЕ, И СТРАСТЬ ПРѢ-
ТРѢПѢВІН, ИЖЕ ВЪДОНИЦЕ ДКѢ ЦѢТЕ ПРѢЕМЪ И ВЛОУДНІЕ
ШЕСТАВЛІЕНИЕ ГРѢХШМЪ ПОДАВЪ И РАЗКОНИНКА ВЪ ПОСЛАДНІЕМЪ
ИСПОВѢДАНІИ ПРѢЕМЪ И МИТОНИЦА СЛОВОМЪ ИСРАВДАВЪ, ИЖЕ
И МАТЕРЬ СВОЮ ПРѢЧИСТЮ КОГОРОДНЦ8 И БЛАГОДѢТЕЛНИЦ8 МОЮ
Ш(ТЫ) ГРѢШНИХЪ МОЛІЕНІА НЕ ШТЬВРАТИВЪ, СЕГО РАДИ И АЗЪ
ПРѢЧИСТЮ И ПРѢНПОРОЧНЮ МАТЕРЬ ТВОЮ И БЛАГОДѢТЕЛЬНИЦ8
МОЮ ПРИВОДИМЪ ВЪ МОЛІЕНІЕ ТВОЕ, Христе боже, іако да мо-
літвами юе покрыешъ множество грѣхшвъ монхъ. вѣмъ 8бо,
владыко, вѣмъ, іако прошеніа прѣчистіе матері твоєи,
благодѣтельнице мое, примеши, іже чловѣколюбіа ради ми-
лостиве въчловечиви се. сего ради и азъ грѣшнаа и недостоин-
наа рака твоя дръзинхъ принести к тебѣ, късесветки и прѣ-
непорочнен матері бoga моего, дарь съ, іако да вѣдѣть въ
шеставленіе грѣхшмъ монмъ, іако да молиши се сын8 своем8
и бог8 въ насъ. и сътворихъ прииншеннє шть маліе силя моен,
іако да давамъ на въсако годиціе іже въ Светѣки Горѣ Ядона
монастироу нашемоу царскые и великие лаври прѣсветые бо-
городнци хиланьдарськіе сто д8катъ, да ми се пое паракансъ
и лутуургіа прѣсветѣки богороднци и благодѣтельници въ
въсакий вторникъ, и прилѣвъкъ на трапезе, и да смо въ въсаки
поменныи въ светыхъ слоужбахъ, и по прѣставленіи моемъ
да ми се пое колико съборно и лутуургіе, іакоже юеть шкыч-
но светымъ царемъ и ктиторомъ. писа се єїа книга въ лѣто
. 1811., мѣсца юніа .11. дньи; 8 Бондимоу.

† Бъ Христа бога благоверна госпоги Елена,
милостю божию деспотица Сръблемъ.

Subscriptio rubra. Sigillum avulsum. Origin. chartac.
in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 66.

CDLXXI. (Saec. XVI. Post 1502.) 11. junii. Budim.

Helena, uxor Ioannis despotae.

Писа се сїа книга въ лѣто .^хзі., месеца юнія .^л. дньо,
8 Коудимоу.

Subscriptio: Бъ Христа бога благоверна госпоги Елена,
милостию божию деспотица Сръблемъ.

Origin. chartac. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св.
Гора. 51. Inter .^хз. et .^л. aliquid excidit. Ioannes mortuus
est 10. decembris 1502.

CDLXXII. 1512. 3. aprilis. U Carigradu.

Bajazed II. sultanus fatetur se Ragusinorum tributum
accepisse.

Милостию божию я великии господарь и силене царь и
великъ амиръ солтанъ Бајазитъ ханъ и всиемъ землямъ при-
морскіемъ и рѣмскіемъ и караманскіемъ и натолскіемъ и
романскіемъ и иниемъ мноземъ землямъ господинъ. пишеть
висота царь вами, я всиемъ почтеномъ изобранимъ кнезъ и
докровачицъ властеломъ, поздравление, и я сеь видомъ
да ви је, сегашнє време и оце, законие харачъ два на десеть
тисочъ и пять сать внетачкихъ докатъ съ поклисари Бенко
Гондоликомъ и Степкомъ Сокоровићемъ нашега пророка въ
лѣтъ .^л. .^х. .^л. до поевра послали речение поклисари под-
поно донесоше, и я царво ми хазно придаше, и иое поклисар-
ска сложка почтенъ 8чинише, тако и да знаете. пис(а) мисеца
апрila .^л. данъ въ лѣто .^хафви. родства, я мистъ Цариградъ.

Ex agrapho latino Ioannis Danilo.

CDLXXIII. 1513. 4. aprilis. Brussa.

Selim I. sultanus fatetur se a Ragusinis accepisse
нагац.

Милостию божию я великии господарь и силене цар и
великии амиръ солтанъ Селим ханъ и всиемъ землямъ при-

морскиемъ и южнскиемъ и караманскиемъ и натолскиемъ и
романскиемъ и юнгариемъ мноземъ землямъ господинъ. пишеть
висота царства ми 8 висиемъ почтенномъ изавърнномъ кнезъ
и дубровачицемъ властеломъ поздравление, и 8семъ видомъ
да ви е, сегашние време на име Симко Бонић и Јакота Гон-
делика поклисарми законниче хорачъ до порте царства ми що
сте послали, два на десетти тисокъ и пять сать докатъ зла-
тихъ бистрицахъ, и речениче поклисари подъпонъ донесав-
ши 8 царства хазнъ нашега пророка броја въ летъ деветъ
сать и седмо на десете летъ, що се прегодио марта мисеца 8
деветъ сать и 8смо на десете летъ, речениче хорачъ придаше.
сега верованыя ради реченииемъ поклисаремъ ювой светлю
книгъ писавши подајк. такон да знаете. писа мисеца априла
• д. данъ 8 мисто Босни.

Бе летъ рожъства .хадиг.

A tergo: Lettere in schiavo dela receptione del tri-
buto de 1513.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDLXXIV. (1514) 7022.

Maximus, despotes et archiepiscopius.

Сие светое јеаггелје владике Мадими, бывшаго деспо-
та, царскіе и свещеніе шкители монастира глаголијемаго
Кроушедола, храма благовѣщенїа прѣсвѣтые богородице. сиे
светое нејаггелје окива се пре игоуменіи Силивестроу. и ск-
твори сиे сребро Петъръ златарь Смедеревичъ оу местоу Бечке-
рекоу. сребра .хадиг. дра.

Inscriptio in operculo argenteo evangeli, quod est
in Krušedol. 1514. P. J. Šafar. Serb. Lesekörner 132.
Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 21. Evangelium scri-
ptum est anno (1514) 7022.

CDLXXV. (1516.) 18. januarii.

Maximus, despotes et archiepiscopius, moritur.

... мѣсеца гюн(ва)ра прѣстави се господинъ деспотъ
Мадимъ.

Е Vukii typico chilandarensi.

CDLXXVI. 1517. 5. martii. Brussae.

Selim I. sultanus mercatoribus ragusinis privilegia concedit.

Милості кожї и велике господаре і сианє царь, амиръ схлтанъ Селимъ ханъ, синъ пресветлого и 8зможнога по-коинога солтана Баизитъ хана, приморскіемъ и натолиски-емъ и 8оманскіемъ и юннелъ мноземль землями господинъ. пишет висота царства ми швун светла клетовнѣ книгѣ, при кимъ се прогледа и прочте, сваки чловѣкъ да знае: попри ге швога времена почгеннне изабраннне добровачки кнезъ и вла-стелѣ славнимъ поконнинамъ дедѣ ми солтанъ Мехамедъ и родителю солтанъ Баизитъ ханъ 8 нихъ временахъ есот вернѣ с правдомъ поклониа и правдѣ сложбо 8чинили: тоган радї више речени кнезъ и властелѣ сгашнен време до порте царства мї почтени покланяре послалѣ и шть висоте царства мї любав и милость и помок жодилѣ и клетовнѣ старе книга поно-вленїа радї милост искалѣ: тоган радї висота царства мї више реченоага кнеза и властеле царства мї висоте милост 8вишши, реченоага кнеза и властеле помиловахъ, и швон светла клетовнѣ книгѣ подахъ, по семъ сега подъ царства ми сень рече-ни кнезъ и властеле да сѣ 8 миръ и 8 покою, и царствъ мї заповида, како сѣ за славногоага поконнога родителя мї сол-тана Баизитъ хана временахъ два на десетъ тисок и петъ сат златихъ бнєтачкихъ докат по законѣ ҳрач шть године до го-дине съ сконмъ покланяре до порте царства мї послали, и по семъ сега таконгер више речени кнезъ и властелѣ два на десетъ тисокъ и петъ сат златихъ бнєтачкихъ докат ҳрача до порте царства мї шть године до године са сконмъ покланя-рин по законѣ и обичаю послаю: више и веке ҳарадъ да се не ище. и реченоага кнезъ и властеле, градовемъ и жопамъ и нихъ владане mestамъ шть царства мї санчака и шть собаша и шть тимарнике и шть царства мї владаня людехъ, како сѣ до сьга виаи мирнї и 8блюдованиї, и по семъ сега таконгеръ да сѣ мирни и 8блюдованиї, ни шть кога да имъ не е забава и досада. и пак више речени кнезъ и властеле 8ихнемъ ме-стамъ школне жопе и земле, што сѣ съ царство ми мирни и размирии, илї по морѣ илї по сохѣ, реченоага кнезъ и вла-

СТЕЛК ГРАД8 СЛОВОДНО ДА ДОХОДЕ И ШТХОДЕ, И НИ ШТЬ КОГА ДА
 ИМ НЕ Е ДОСАДА И ЗАБАВА. И ПАК ДОБРОВАЧКИ ТИРГОВЦИ ПОД
 ЦАРСТВА МИ ВЛАДАНИЕМЪ ЗЕМЛАМЪ ТИРГОМ И СВОЮМЪ МАРХОМЪ СЛО-
 БОДН8 ДА ДОХОДЕ И ШТХОДЕ, И РЕЧЕННЕМЪ ТИРГОВЦЕМЪ ДОШАМ И
 ІМАНЮ И ПРАТЕЖОУ И ЛЮДЕМЪ НИ ШТЬ КОГА ДОСАДА И ЦЕТА ДА НЕ
 БОДЕ; И НА ПОТОВЕХ ПОТНА ЦАРИНА ДА СЕ НЕ ИЦЕ ШТЬ НИХ ТИР-
 ГОВЦЕ, РАЗИ ГДИ ПРОДАД8 ПРАТЕЖ И ІМАНИЕ, ПО СТАРОМЪ ЗАКОН8
 И ШВИЧАЮ ЦАРИН8 ДА ПЛАТЕ, АЛІ ШТЬ СТО АСПРИ ДВИ АСПРИ ДА СЕ
 ВЗИМА: АКО ЛІ СВОЮ МАРХ8 И ПРАТЕЖ НЕ ПРОДАД8, КОДА ИМ
 ДРАГ8 БОДЕ СВОЕ ИМАНИЕ ДА ПОНЕС8, НИКТ8 ДА ИМЬ НЕ ЗАКАВИ,
 И ДА ИМЬ НЕ ЗАДИРЖИ. И ПАК АКО НЕКОГА ЧЛОВѢККА ДОГ ИМАЮ,
 СОДОМ КОЖІНМЪ КАД СЕ ШВИАНДЕ, ДА СІ ДОГ ВЗМ8; И ПАК СВИ-
 ДОЦІ 8 ДОБРОВІК8 НА НИХ ЛЮДЕХ ДОЖНИКЕ ІРО СВІДОЧЕ, НИХНА
 СВІДОЧКА НА НИХ ЛЮДЕХ ДА СЕ ПРИМА: АКО ЛІ ДОГ НА ТОРЧИН8
 БОДЕ, ДО КАДНЕ ДА ПОНД8 СВЕДОЧКОМЪ, КАД СЕ ШВИАНДЕ ДОГ, ДА
 ИМ СЕ ИЗДА И НАПЛАТИ. И ПАК ЗА ЧОЖДА ЧЛОВѢККА ДОГА РАДІ ДО-
 БРОВНИЧАНІИ ЧОЛВѢКЪ ДА СЕ НЕ ХВАТИ, Но КОИ ДОЖАН БОДЕ,
 ТОГА ЧЛОВѢККА ДА ХВАТЕ. И ПАКЬ ШТЬ ЦАРСТВА МІ ЗЕМЛЕ НЕТКО
 АКО ИМАНІЕ ВЗІМАВШІ 8 ГРАД ДОБРОВНИК ПОВЕГНЕ, ПО ЗАКОН8
 НИХНЕМЪ ДА СЕ ПРАШЕ И ІЗНАНДЕ, НІКОМ8 ИМАНЕ ДА НЕ ЗАГНІТ.
 И ПАК АКО ШТЬ ДОБРОВНИКА НЕТКО 8 ЦАРСТВА МІ ЗЕМЛЮ 8МРЕ,
 ЗА НЕГОВО ШШАСНО ИМАНЕ ШТЬ ЦАРСТВА МІ НИКТ8 ДА НЕ ЗАДИНЕ,
 И НЕ ВЗМЕ; Но НЕГОВА 8РОДНИНА ДОШАВШЕ ДА ВЗМЕ. И ПАК ЦАР-
 СТВО МІ, ІРО СВІДОЧКА НЕТКО ТИРГОВЦІ 8 ДОБРОВАЧКИ ГРАД,
 И 8 НИХ МЕГ8 ЗЕМЛАМА ТИРГОВАНЕМ АКО ДОНД8, НЫ ШТЬ КОГА
 ДА ИМ НИЕ ЗАБАВА И ДОСАДА. И ПАК АКО ИМ ШТЬ ЦАРСТВА МІ
 ЗЕМЛЕ ВНІШЕ РЕЧЕНОМ8 КНЕЗ8 И ВЛАСТЕЛЕ ЗЕМЛАМ НЕКОМ8 ЧОЛВѢК8
 ЦЕТ8 И ЗЛО ШЧИНЕ, ТЕРЕ МИ СЕ ЦАРСТВ8 ІШПОВИДА, А ЦАРСТВО
 МІ ТОГАН ЧОЛКА, ІРО БОДЕ ПОДОКАН, ДА ГА КРОТ8 ПРИВНІШЕМЪ,
 И ШТЬ НЕГОВА ИМАНІА, ІРО БОДЕ ЦЕТ8 И ЗЛО 8ЧИНИА, ДА НА-
 ПЛАТИМ. И ВНІШЕ ОКОГА НАШЕГА ПИСАНИЯ ЗАКЛІННАМ СЕ, ТАКО МІ
 РОДИТЕЛК ДОШЕ, И ТАКО МІ ВЕРЕ, И ТАКО МІ СЕНОВЕ ГЛАВА, ЗА-
 РАДІ ВНІШЕ РЕЧЕНІ ДОБРОВАЧКИ КНЕЗ И ВЛАСТЕЛЕ, ДОКЛЕ ЦАРСТВО
 МІ ПРАВ8 И ВЕРНО СЛОЖЕ8, ВНІШЕ ІШКИТАНІА ПИСМ8 И РЕЧІ ЦАР-
 СТВА МІ ДА НЕ ПОТВОРІМ И ДА НЕ ПОРЕЧЕМ И НЕ ПОКОЛОБІМ.
 ТАКОН ДА СЕ ЗНАЕ. ПИС(А) МЕСЕЦА МАРТ(А) .Е. ДАНА, 8 МИСТ8 БРО-
 СІ, РОЖСТВА ХІРСТОВА .ХАФІЗ. ЛЕТА.

Ab initio turcice: Chuksi gani jul mugch nil-m in. Selim chan ibin Bjazit chan el mugaffer dajlen.

Гласникъ. IV. (1852.) 220.

CDLXXVII. (1520—1523.)

Suleiman II. sultanus fatetur se accepisse a Ragusinis tributum XII. millium et quingentorum hypergrugorum.

Милостю божию та великии царь и сильне господарь и великии амиръ сялтанъ Селиманъ всемъ землямъ приморскемъ и южнокилемъ и караманскимъ и натолскимъ и романскимъ и инемъ мозгимъ землямъ господинъ. пишеть высота царствна ми 8 васимъ почтениемъ князовемъ и властеломъ дѣбровачемъ много поздравлене и херетисане племенствъ ви. паке ведомо да ви ю племенсвъ ви, како 8 сие време про сте послали законни ҳарачъ два на деста тис8ъ и пять сать дѣкатъ по поклисари веровани властели по именомъ Йакета и Ашка, що се юсть згодило и 8 милость времен8 8 пресветлого и пречистога нашего пророка поконна Мухаммеда 8 девять стотинъ и 8 два десети и 8 .а. лето 8 месеца реви8-ль ахира на десетъ дана, и донесоше речени ҳарачъ на честитон порти царствна ми, предадоше подпоно 8 ризнице царствна ми, и царек8 почтен8 ми р8к8 целивавши и овесливши се оправише. и верования ради одь честитон порте царства ми даде имъ се ҳ8к8мъ 8 р8ке, како да имъ се вер8е. такоја да знате. писа месеца юна .а. дана, 8 мест8 Сиваз8.

Descriptissimus ex apographo latinis litteris scripto. In anno Mohammedi .а. male se habet.

CDLXXVIII. (1536.) 7045. 24. decembris. У Пеши.

Mustafa, capitaneus Danubii, capitaneo strigoniensi Petro scribit posse regis legatum secure Constantinopolim ire.

† Отъ Мустафа воеводее капитана(на) дѣнанскаго поклоне животошмъ и здравиємъ братъ и приятел8 и съсед8 моем8, господ8 капитанн8 штрагоском8 Петр8. за ва посалъ краевъ ќе свѣтошти поклисара, що е ваша милостъ книг8 дослала и вашега чловѣка за поклисара, да подеє честитошмъ цар8 на портъ, да м8 е вѣра вѣликагоша бога,

ТКО Е НЕБОШ И ЗЕМЛЯ СЪТВОРИШ, И СВѢЋХЪ СВЕТИХЪ БОЖИХЪ АПОСТОЛЪ И ПРОРОКЪ, И ЧЕСТИТАКОШ ЦАРА СЛТАНЬ СУЛИМАНА ВѢРА И ГОСПОДАРА МЕ(ХМЕ)ТЪ ЕЂГА ИХИБАШИЋА ВѢРА СМЕДЕРЕВСКАГОШ, И ЧО Е ЧЕСТИТАГОШ ЦАРА А СВЕЕ ГОСПОДЕЕ ВѢРА, И НЕГОВА ХРАНЕНА ВѢРА И МОЯ ВѢРА ВИТЕШКА МВСТАХФЕ ВОЕВОДЕ И СВѢЋХЪ ЮНАКА, ТКОШ СВ КО МЕНЕ, ВѢРА ЮНАЧКА, ДА СЛОВОДНОШ ДА ДОДЕЕ ВАШЪ ЧЛОВѢКЪ, ТКО ЂЕ ПОКИ ЧЕСТИТОШМЯ ЦАРВ НА ПОРТВ, ДА ГА ЛѢПОШ УПРАВИМЪ С НАШМЪ ЧЛОВѢКОМЪ ДО ГШСПОДАРА МЕХ(МЕ)ТЌ ЕЂГА, А ГШСПОДАРЪ ЂЕ ЧЕСТИТОШМЯ ЦАРВ ПОСЛАТИ И СВОГА ЧЛОВѢКА Ш-НИМЕ ПОСЛАТИ, ДА ЗДРАВОШ ПОДЕ, И УПЕТЪ ДОДЕ ЗДРАВОШ ЧЕСТИТОШМЯ КРАЛЯ. КАКО ВАШОШ МИЛОСТИ ДРАГОШ, ТАКОШ ДА ВДЕ. И БОГЪ ДРИЖИ ВАШВ МИЛОСТЬ 8 ГШСПОДЕСТВ ДЛЪГОШ АМЕНЬ. И ПОСЛАХЪ МОГА ЧЛОВѢКА ПЕТРА ВѢРОВАНА И ЗАКЛЕТА: ѕ-о-нъ вашош милости 8 зговори, вѣр8тќ мв, тов св мое истине рѣчи, вѣр8 ваша миłość и чввалте га, на вашв га самъ вѣр8 послаш.

Писа сїе книга мѣсца декемврија .КД. дњнъ въ лѣто .зме., 8 Пеци ане. братв мошм ѡетрогоскошм капитанъ Петров ане.

CDLXXIX. 1537. (7046). 30. octobris. U Velikom Varadu.

Joannes Zápolya, Hungariae rex, Mehmed beg, domino Serbiae, scribit se ejus litteras accepisse.

Славнишм и оужможномъ гшсподаарв срѣбъскїје земље, санчакоу смедеревскомъ, белградскомъ, поднавскомъ, посавскомъ, посремскомъ, инемъ више крашнимъ градовшмъ гшсподаарв Мехмед бегв Ихїапашникю. Ѡдь Бога захтевамо твоен миљти добрв срѣкю и наршкъ. миљтию божијю Јношъ краалъ 8грѣскїи, хрѣватскїи, далматинскїи, поморавски и лѣжацки морколабъ и шбоимъ Шлижїами херцегъ, пишемъ славномъ и 8зможномъ гшсподаарв срѣбъскїје земље, санчакв смедеревскомъ, белградскомъ, поднавскомъ, посавскомъ, посремскомъ, и инемъ вишемъ крашнимъ градовшмъ господаарв Мехмед бегв Ихїапашникю. по поклонијю Ѡдь Бога твоен миљти добрв срѣкю и наршкъ в честитога цара животв захтевамо. по томъ донде до нась твоје миљти чловекъ и поглавити слага, нами книгв ѿдь

вашии милости донесъ, на имене Ёсе валиа чашъ баша, и кни-
гъ твоии милости проглашаю, и на рѣчи юдъ твои милости слағе пакъ свѣтъ лено и хвалово по рѣдъ разумилю, ми
се томъ яко шкрадоваю, и велики веселость имаю, и на томъ богоу хвалоу да дохмо, каконрѣ ю наамъ богъ ве-
ликъ радость и добить дааль и силнога и честитога цара
животъ и честитога цара срѣкшъ и твои милости нар-
комъ, искою добрѣ срѣккѣ честитога цара и наша срѣкка
стои, сада ю богъ дааль твои милости и рѣке честитога
цара непріятель и наше непріятелю, сада ю твоя милость
божија помоцију и честитога цара наркомъ свѣтлости
честитомъ господарѣ вѣликихъ слаѓбъ 8чинилъ и нами вѣ-
лики радость и вѣлико пріятелство и дружество, що ми
по когъ и по честитомъ царѣ захвалимо твои милости.
Да ти ю свѣтлаль образъ честитимъ царемъ, и пакъ киј
разврати твою милостъ ѿ твои милости поглавитога
слағе Ёси валије, и юдъ бога захтевамо твои милости добрѣ
срѣккю и наршкъ и честитога цара животъ на многа аѣта
лѣтшъ, пиша вѣ лѣто .хвмъ., мѣсца шк(тибра) .л. дњь,
8 градѣ Белокомъ Бараду.

Ioannes Rex tamen propria.

CDLXXX. (1537) 7046, octobri mensis. U Velikom
Varadu.

Ioannes Zápolya, Hungariae rex, ad Mehmed beg,
Serbiae dominum, mittit Fekete János.

Славиши и 8зможномъ господарѣ срѣкскїј землиј,
саанчакоу смедеревскомъ, белградскомъ, поднавскомъ,
посремскомъ, посавскомъ, инемъ више краинијимъ градо-
вшъ господарѣ Мехмедъ кегъ Ихїапашикю, по поклонијију
юдъ бога захтевамо твои милости добрѣ срѣккю и наршкъ
и честитога цара животъ, милостију божијију Јношъ кралъ
8грѣски, 8рѣватски, далматински, поморавски и лѣжацки
морколакъ, и шкоимъ Шлизијами 8рѣцегъ, пише милость
краијства ми гшсподарѣ срѣкскїј землиј саанчакоу сме-
деревскомъ, белградскомъ, поднавскомъ, посремскомъ,
инемъ више краинијимъ градовишијъ господарѣ, по покло-
нији юдъ бога захтевамо твои милости добрѣ срѣккю и

наршкъ 8 честитога цара животъ и 8 здравию на многа лѣта.
и по симъ даюмъ твою милости на знаніе, како пустихъ
твою милости нашега поглавита славгоу Фекети Йноша до
вашен милости, и које кје рѣчи имати до твою милости,
да м8 вѣрюєть твою милость, за що с8 то наше истинне
рѣчи краљевске. и ѿдь бога захтевамо твою милости до-
бр8 срѣкю и наршкъ 8 честитога цара животъ и здравию на
многа лѣта лѣтшмъ. писанш въ лѣто .^{змс.}, мѣсяца ѿкто-
бра, 8 град8 8 Великомъ Барадоу.

Ioannes Rex tanti propria.

**CDLXXXI. (1537) 7046. 30. octobris. U Velikom
Varadu.**

Ioannes Zápolya, Hungariae rex, legatum suum Fe-
kete János commendat Ferhat apud Mehmet beg.

Племенитом8 и м8дром8 и оу всемъ почтенном8 и по-
ченен чисти достоином8 и 8 витештвоу изабранном8, въ
храброствѣ нарочитом8 витез8 Ферхатъ . . . . . Мехмед
беговоу много здравије и поклоније. милостю кожијеу
Йношъ краљ 8грѣскїн, даалматински, поморавски, лв-
жацки морколајб и јбоимъ Шлижїами ћерцеѓ. пише ми-
лость краљевства ми славном8 и пакменитом8 и 8 витештвоу
изабранном8 и въ храброствѣ нарочитом8 покраинском8 ви-
тез8 Ферха кјетъхдеј славнога Мехмед бега много здравије
и поклоније ѿтъ бога да имашъ а ѿдь нась краљев-
ск8 милость. захтеваамо вашен милости добр8 срѣкю и
наршкъ. по симъ разабрахмо истиномъ, како вї је богъ
дааљ великоу радштъ и вѣликоу веселштъ и много дово-
битъ 8 честитога цара животъ, и на тшмъ ми богоу хва-
лоу дајемо, јерѣ вї је богъ дааљ ваше и наше непрѣятелј
подъ роукоу. тога ради да зна твоја милость ѿдь једно
врѣме, и ми велике товаръ носимъ на својемъ раменоу,
яко врѣло врѣме. тога ради молимъ те, како да боуде
твоја милость, добршмъ речшмъ оу господару Мехмед бе-
га пологъ нашега вѣрнога славге подлогъ Фекете Йноша.
и којерѣ ти нашъ поузданы славга има ти говорити ва-
шон милости, да м8 ваша милости вѣрюјете, јерѣ с8 то
наше рѣчи истиннѣ. и ѿдь бога захтевамо твоја милости

жнвота и здравїа аминь. писано въ лѣто .хзмс., мѣсяца
шктора .л. днь., 8 град8 8 Евликомъ Барадоу.

Ioannes Rex manu propria.

CDLXXXII. 1544. 21. junii. Ragusii.

Legati monasteriorum Chilandar et S. Pauli in Atho
satentur se accepisse a Ragusiniis pecuniam sibi debitam.

Милостю божію. да есть ведомо въсемъ и въсакомъ по
сѣмъ нашемъ верьномъ писанію, шть Светые Гири Хилань-
дара манастира єромонахъ проїгбменъ Ішнъ и шть светаго
Павла дѣховника Сава єромонахъ и ги посланици съ писа-
ниемъ верованимъ примисмо и мнѣ шбадва заедно шть го-
сподина кнеза и властель дѣброкъника града за свекю мана-
стирома за две гждине .ссв. дѣкатъ златихъ и .ки. дина-
ри серебра, речене дѣкате и динаре примисмо на пно, а почъ(нъ)
шть рожъства христова тис8к8 .фмв. и съвръшено лѣти .в.
године мин8тѣ мѣсяца юніа на .ка. днь. лѣти христово
.афмд., и за свѣдѣтельство и великое верованіе шван веро-
ваніе нашъ листъ, и печатисмо нашими верованими печат-
ми светаго манастира Хиландара и манастира светаго Пав-
ла, и писа Ішванъ шть Хиландара и Сава шть светаго Павла
въ лѣто христово .афмд., на .ка. днь. мѣсяца юніа.

Спомен. 174.

CDLXXXIII. 1566. 7074. 18. junii. Sučava.

Alexander, Moldaviae vojevoda, Ragusinos orat, ut
pronepotibus et proneptibus herceg Stephani solitam elec-
mosynam mittant.

Ісѹс Христос .хзод. .хзб. ж8на .и., 8 Молдави.
божию милостию Александаръ, воєвода господарь земли
молдовской, пишемъ племенитимъ и мѣдриимъ и всакое ча-
сти Богом дане и похвалене достоинимъ и вазде изабра-
нимъ и верованимъ господамъ и властеломъ дѣбровачкимъ,
кнез8 и властеломъ дѣбровачкимъ, веле драго и любимо
поздравленне, а сада даемъ знати господств8 вашемъ, како
есмо здраво, докле хоће Богъ 8 здравью честитога цара. а
сада да зна виѣ виѣ почтовано, како имамъ кон себѣ неке
слѣге и сироте, три братенце на име Георгия и Павла и Сте-

фана, и дви сестре имаю на име Катарине и Марнию, шве съ речене сироте правнучи херцега Стефана, кои е биши вриеме министро господар земле Херцеговине а ваш бегъ, града Дубровника съседь и приятель, а сада и шво вриеме шве речене сироте хране се кодъ господства ми шть богоданаго ми иманя, терь ми казаше за неки швичан вашега госпоцтва, како сте имали сврхъ реченихъ сирота неки милос и сврхъ старихъ ихъ, да им сте давали милостини по вашон докрон боли: тога ради послаю речене сироте Георгие и Паваш и Стефанъ и сестре ихъ Катарине и Марнию послаю человека на име Лазара Себишанина, просе, да имъ властеле дубровачке пошлию какови милостини.

Ялександар воевода повеле господарь земли молдавской, писа Драгомир сръбинъ и места Гечаве.

Спомен. 160.

CDLXXXIV. Saec. Saec. XVI.

Ali Beg Pavlović. Litterae credentiales.

† јдь воеводе Яли вѣга Павловића, земли господара, мѣдрѣмъ и племенитѣмъ свакое части богою дарованиемъ госпоцтвъ дубровачкомъ, кнезъ и властелемъ и свои опѣни ћ госпоцта дубровачкога. властеле, ћа ћи к вамъ право, а ви ка мнѣ, како вамъ єгодно госпоцтвъ, да ѿ то послаждъ мое гламце Радоћ Бјкосалића з држкомъ на ваше светце, нека намъ сте весели, богъ прѣпорочени и васемъ славномъ госпоцтвъ.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен 75.

CDLXXXV. (1613) 7121. Dečani.

Athanasius, hegumenus in Dečani. De aquae ductu facto ab Ioanne hadži in Dečani.

Царь царствующиихъ и господь господствующиихъ, съджен облостию вси тварь, единъ въ свѣтѣ приносно същнѣмъ, въ трехъ съставѣхъ прѣбываен, богъ шть бога, свѣтъ шть свѣта, животъ и животъ податель, прѣбѣчна мѣдрѣсть и сила, иже безъ матере на небесехъ знаемъ и пакы нашего ради спасенїа безъ отъца на земли шть матере ви-

димъ, вогъ чловѣкъ, да чловѣкъ спасеть, тѣмже того
благодать въсельшиа се въ чиствю дѣшв прѣзвитера Іоанна
Хажио, въ нижѣ овѣтель бысть отъцъ и сынъ и светомъ
дѣхъ, яко да иможитъ владыцъ своеемъ таланть, възго-
реш се, възвѣнова мислию сътворити сеbe вѣчны помень,
да доведеть водъ шть реке Быстрине въноутрь Дечаныи мо-
настира, да вѣдетъ монастыръ на слѣжв и на просвѣтв,
тѣмже и господъ рекш: просите, и дастъ се вамъ, тальци-
те, и штврзетъ се вамъ, и Давыдъ: дажь ти господъ по
срѣдьцъ твоемъ, и вѣсъ съвѣтъ твой испльнить: тѣ(мъ)же
благоволіеніемъ отъца възвѣрже сеbe съ милостію божію
къ дѣланію таковаго 8строенія поспешеніемъ сына наче дѣ-
лати, съвршеніемъ прѣсветаго дѣха приспе до съвршенія
дѣла, доведе водъ, шлѣ юдесы, прѣко колицыхъ стрым-
нина скрозѣ тврдаа каменіа и жестока, вогъ съпомагающъ
емъ, и съгради и воденицъ, испльни врѣтоградъ быстринхъ
водъ външтрь монастира, и квпіи лозе василіево, и приложи
га, да се нимъ ижа правы. вса емъ добре вогъ пособствова
въ животѣ его видѣти дѣло съвршеніе по писанномоу:
желаніе срѣдьца его далъ еси емъ. выи же, и любимици,
съхраніе въ светѣни овѣтели сен слѣжителіе, по приходженїи
нашего смѣренія тако творите, да се прави вода и водени-
ца лозицемъ, и никогдаже завѣвантѣ на светыхъ танахъ
прѣзвитера Іоанна и подрѣжїе емъ светою, яко да ѿбои оу-
слышимъ онъ благы гласъ владычны: прїндѣте благосло-
веннини отъца моего, наследвите царство небесное оугото-
ванное камъ шть съложенія миръ, вогъ нашемъ слава и
всѣмъ и за вѣсе аминъ. доведе се сїа вода въ дѣни прѣшве-
щеннаго архіепископа пекскаго курь Іоанна, при всеосвешен-
номъ митрополїи новокрѣдскомъ курь Паучею, при госпо-
дарѣ вогоспаснааго мѣста Ініева господарѣ Маркѣ Ярдофи-
лахтѣ и господарѣ хажиї Мшусею и господарѣ Гешргю, на-
стояніемъ игоумена дечанскаго курь Яданасія ўромонаха съ
братіами. поче се разскѣвать каменіе и копать газъ мѣсца
мартиа .аі. дѣнь, а сврши се мѣсца априліа .кѣ. дѣнь на
дѣнь светаго и всехвалнаго апостола христова и евангели-
ста Марка, тогда ѿвходеци лѣтв .зрка., крѣгъ сльницъ
.д. а лѣнне .еі.

Смѣрѣни ѻгуменъ Яданасте ѻромишахъ съ
братнами.

Еще же приложи, съградїи воденицѣ на Быволакѣ
в. витла ѿть нова демела, и приложи подъ іажю великою,
що доведе вѣноутрь монастыра, да є вакхъ съ лозицемъ
выше реченымъ подъ іажѣ, да се іажа не врѣдїи и не
потѣкнѣк, иъ да се правыи іажа и каменіе и гвоздїа и же-
лѣкы и коло и покровъ и прочаа орѣдїа: тако съборно вѣси
съвѣщахшь.

Спомен. 177.

CDLXXXVI. 1618. 30. novembris. Chilandar.

Monachi monasterii Chilandar episcopum zagrabiensem Petrum Dmitrović orant, ut se sublevet.

Милостию божію вишикѣи Хръватшь и Словиню. о
божествной благодати ѡбладаюћемъ и изъ оутробѣ мате-
рине ѿсвѣгиюномъ и извраапомъ ѿть дѣха свѣтога и оу
божествной благодати еже вѣти наставникѣ и оучителю
говорѣ и пастирѣ чюканья стада Иисуса крестова прѣславнога
и когомъ покрываємога града Загреба за еже проповѣдати
свето ѿчагелке божіје и навѣстити, ки не знаю ѿдѣа добро-
детељи твоє спасенїе, и ки се запленїеніи ѿдѣа дѣховѣ нечи-
стихъ ѿловодити, да вѣдете и вы сами пастве ради твоєе
ѹслышати слаткога ѹнога гласа: вѣрніи слѣго и добри, оу
мало ми вѣрны вы, надѣ многими те поставлю, вѣлези вѣ
радость гисподина свога. и освѣтина глаго прѣцедрагѡ
и милостивого господа нашего Иисуса Христа, молимо мы
понизнїи, да кое стадо имашъ подъ сокою богашь данно
ти, оуздможешь оучовать и извести на пажить оу прѣки-
ванке благыихъ ѿваць, гдино гласъ господиновъ слышить се
и познава се, какото си се исподобио тон светон слѣжни bla-
годатию Иисуса Креста в. м. и поданіемъ светаго дѣха вити
пастирѣ и наставника говорѣ и оучитель ѿрасага тога, смеавъ
принесимо вышемъ богашь разумномъ скитителествѣ понизни
вѣрдианъ и ѿпать Иларіоншь съ сомъ братіолъ светога
монастыра а ѿдѣа рѣда светаго Ђесиліа цркви, кою съгради
светы краль Стефанъ на славѣ и дикѣ блажене дѣви Марїје,
на име Хиландарь оу Светон Гифри адонскон, сви конно по-

НИЗНО ПОКЛОНИЕНЬЕ ТВОРИМО ДО СВЕТЕ ЗЕМЛЮ, СВѢКТЕ РВКЕ ЦѢЛИВАМО, АКО И НІЕ ОУСТИ А МИ СРДЬЧНОМЪ ЛЮБОВІЮ, КАКОНО ДОСТОИ ИСТИНОМЪ ШВРАЗ ВАШЕ СВѢТНИЕ, И ВѢШМА ХВАЛИМО В. М. НА ВАШЕМЪ ПРѢЖДНІЕМЪ ДОЧЕКАНІЮ И ОМИЛОВАНІЮ НАШЪ БРАТЬЮ, КОЈА К ВАМЪ ПРИХОДЕ, ВОГЪ ПЛАТИ И ПРѢЧИСТАА МЧЕНИКА БОЖІА И СВИ СВЕТЫ В. М. ПАКЕ С ТО САДА ПОСЛЕМО БРАГА НАШЕГА ДѢХОВНИКА ГРИГОРІЕ ПЕАШИНОВИЋА И ПОПА МЕЛЕТІА, ДА СЕ ПОКЛОНЕ И БЛАГОСЛОВЕ ОУ СВЕТИНІЕ МЕЦІЕ СВЕХЪ НАСЬ, И ДА СКАЖВ В. М. Ш НАШЕМЪ НЕВОЛНОМЪ СТАНІЮ ПОДЪ ГОСПОДОМЪ, КОЮ САМИ ЧЮЕТЕ, В. М., КАКВИ СВ НАМИ КРЫЩЕНІКОМЪ, НЬ ТРЪПИМО БОГА РАДИ ВЕЛИКЪ НЕВОЛЮ ПОЛАГЬ КРЫСТІАНСКЕ ВИРЂ, А САДА ИНОЕ ПОМОЋИ НЕ ИМА ВЕЋЬ БОГА И ПРѢЧИСТВ ДѢВЫ МАРІЮ И В. М. ШТАЧАСТВО. И ОКОЛО ВАСЬ СВЕТОМЪ КРЫСТІАНСКОМЪ ГШСПОДОМЪ ТО ПИСАСМЪ ЗА ВѢРВИ И ЛЮБОВЬ, И ХОЋЕ В. М. ШТЬЦЬ ВИШЕ РЕЧЕНИ ОУСТИ КЪ ОУСТОМЪ СКАЗАТИ, АКО ГА ВОГЪ ЗДРАВО ДО ВАСЬ ДОНЕСЕ, И СВЕБЛАГЫ ВОГЪ, КОН Е ОУ ТРОИСТВ СЛАВИМИ, ДА И НАСЬ ГРѢШНИХЪ И НЕДОСТОИННИХЪ ВАШИХЪ РАДИ СВЕТЫХЪ МОЛНТАВЬ ПОЛЧИТИ ПРОЩЕНЬЕ ГРЕХШМЪ И ШВЬ ДЕСНВ СТРАНВ СТАТИ ГОСПОДИНА НАШЕГО ИСС Креста оу дань страшнога негова съда испитанія нашихъ тайніхъ, що смо створили. АМИНЬ.

Прѣмилостивомъ господинв и светомъ шцв Петров
Дмитровицю, вишквпв загрѣбскомъ и свега хрьватскога
шрасага и словинскога.

Янно д. 1618, мѣсца ноемвра .л. днь.

A tergo: Тръмбѣти дѢХОВНИЋИ, шрганоу Богашмъ дахновѣномъ и источникъ сладкомъ, ки истачаа животнаа словѣса, гшсподинв, господинв Петров Дмитровићу, светомъ вишквпв загрѣбскомъ и свега шрасага хрьватскога и словинскога, тъ листв да се даде 8 свѣкте рвке нїегшве оу Загрѣбъ.

I. Kukuljević nobiscum communicavit.

Additamenta.

CDLXXXVII. (1264) 6772. ind. VII.

Stephanus Uroš I., Serbiae rex, et rex Stephanus Vladislav.

Бѣ лѣтъ .ХІІІ., индиктиона .3.-го, сиа книга прологъ написа се въ храмѣ свѣтаго спаса въ жоупѣ Чрвнои Стѣнѣ въ мѣстѣ рекомѣль Милешева въ дни благовѣрнаго краля Оуроша и брата моу краля Владислава, юмоуже и писаше се повелѣниемъ тогда воудоулагао игоумена спасова Спиридона.

Е prologo membran. mon. Dečani nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDLXXXVIII. (1286) 6794.

Stephanus Uroš II., Serbiae rex.

Бѣ многосвѣтлыми своими иимиже же цвѣтѣаше въ нась въ господѣ свѣщенодѣтельми клажены и великии нашъ архиєрѣи и слоуга христовы въ свѣтыхъ штьць нашъ Иаковъ сътежаниемъ многыхъ инѣхъ свѣщенныкъ съсоудѣ и чистныхъ книгъ, юже вложи въ свѣтоую црквь прѣсвѣтліе богородице и свѣтаго Сѣмёна, и се приложи поученіе сказаюмою Златоустомъ и инѣми свѣтыми оучителы в(ть) свѣтаго ювангелия: написано же бысть въ дни благовѣрнаго и богочестивааго самодержавнааго краля всѣхъ српскихъ земль и поморскихъ, грѣческими странами господствующаа Стефана Оуроша, сына свѣтаго краля Оуроша а правыноука свѣтаго господина Сѣмёна, въ .6. лѣто съ богомъ дрѣжавнаго владычества юго, шть числа же сложенія мира лѣтъ .ХІІІ. въ сиie лѣто поставленъ бысть свѣты прѣшвѣщеный архиєпискоупъ Иаковъ. азъ юго неключимъ рабъ и сираукъ Драгоманъ повелѣниемъ юго написахъ синь свѣтыи книги въ славоу Христа бoga нашеаго. аминь.

Е Chrysostomi interpretatione evangeliorum membran. mon. Dečani nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDLXXXIX. (1322). 6830.

Stephanus Uros II., Serbiae rex, fundat ecclesiam in Gračanica.

Царь царств(в)оуциимъ и господь господствоуциимъ, свѣтъ живыи и неприступныи, и бысть владыи и землею царствуючи и прѣисподыими господствоуи, животомъ и смирию юладаи, и вшедшиоу юмоу на гороу, на гороу даворскоу, яко оуказати хоте оученикомъ си свѣтлость божествынне славы свою: потьшим... и я всѣмъ срѣдьцемъ и оумомъ на высотѣ божествынааго въхождения, некли оуздрии славоу кога нашего, въходитѣвшому юмоу за прѣмного юго милосрѣдию помиловать рода чловѣча и юживити оумрѣвшленыиихъ грѣхми; и юбрѣтаеть сеѧ изынроуциимъ юго. тѣмъже и газъ наче всѣхъ тѣи ѿи..... Стефанъ краль Оурошъ вторыи, правноуки светаго господина Симеона, спо.... моемоу Христоу и прѣчисти юго матери, юесть застоупница родоу ристианскому, да и.. вапнио: къздигни ме изъ глouкыни грѣховныи, и прос(в)ѣти ми очи срѣдечи, прѣчистая владычице, боуди ми помошница и покровъ въ страшною и второю пришествию. и по кожиу изъволеню господи кога и спаса нашего Ісѹ Христа кралевствоующоу ми кралю Стефанду второму Оурошу, правноуку светаго Симеона, видѣхъ раздрошению и падению храма светије богорадици градчанскіи, юпискоупије липланскіи, създахъ шть юнованна и пописахъ и оукрасиухъ въноутръ и извишъ. сини оуко всѣмъ разоумѣти писа кралевство ми яко хрисовоуле створени прародители и родителми светији богорадици градчанской, юпискоупије липланской, въ иихъже села и заселна и паше, лѣтиша и зимица юбрѣтъ кралевство ми, юдно потлено а друуго по-говлено, и въ истини вѣданна прародители и родителми азъ грѣшныи Стефанъ краль Оурошъ вторы.. и съ..... мк самодржци всѣхъ срѣскихъ земль и поморскыхъ, въписахъ хрисовоуле сини села имен Грачаница и Соушица и Сеаце съ заселнами ихъ и ск мегами .... стояде ... іаніа право по полю оу Брѣстие въ спасовѣ цркви прѣ-поле право на Скоуланово водѣничице право оу рѣкоу градчанскоу и ковь

право оу **Магаславле** водѣнчице и прѣко оу кроушкоу 8
вѣлѣгъ и шть кроушке прѣко оу Кроушевъць, и Кроушвца
како не стаиеть, право оу Боятвъць по дѣлу на шраноу
поленоу на Коуманю главоу на недѣлю по дѣлу право надъ
Броусъ и ѿдъ Броуса по дѣлу право на Щетрын Бѣрхъ и
юдъ Щетрога Бѣрха на Белетѣн мегю Соушиц⁸ и мегю Гоу-
щеричю по дѣлу право на бродъ, како дѣла не стаиеть, и
юдъ брова поутемъ велимъ по полю право на поуть. кои
греде изъ града оу Прициноу, поутемъ на прѣвни вѣлѣгъ
право оу жоупанъ стоуденъць. а се людию, коихъ ю привель
юпискоупъ Игнатиј, юдѣпрѣкъ юдъ властель оу Сливовои,
трии братѣнци: Филипъ съ сыновы, Стефанъ сынови, Бог-
данъ сынови, Радъ сыновы; и два братенца, коиа прида
крапевство ми: Милослава и Десимира, и Добрехва сыномъ
и съ оуали крапевства ми; и оу Соушици два братенца:
Радѣка и Братослава. а се цю соу градъчанѣни юдѣпрѣкни
юдъ Сливера: Любашъ сынови, Гюрь сынови, Раичикъ Раико
сыновы и зъ братшмъ. и да крапевство ми цркви юпискоуп-
ни липланъскон рибнике все юдъ извода родимъскаго дори,
како оутече оу Ситницоу, вси риболови празникоу и юмоу
цио ю доскыть, и цио се находитъ водѣнци по томъ изводоу
на Паоуни юдъ горнега рибника до Ситнице, и юдъ всакъ
водѣнци цио ю оузимало крапевство ми, половина всакъ
водѣнци да ю цркви юпискоупни липланъскон, а юдъ .....

да стави всакон водѣнци гвоздије и камы юдинъ. и цркви,
коиа юесть оу на Паоуни, подѣложијъ въ швальсть юпискоупни
липланъскии съ попомъ Добромуромъ и з дѣтию, и цио ю
оу те цркви, два чловѣка Храна и Радосавъ, юва з дѣтию.
и сѣнокошикъ, что ю косило крапевство ми, ниже сокальника
и съ землею шть тога сѣнокоса право доломъ горѣс тѣлизи
нивами на архиепискоупово станице и шть тоу горѣс оу
поле. и водѣнци, коиа юесть ниже рибника долнега, да ю
цркви градчанъскон, и юпискоупъ да стави калѣгера или
попа, којега моу хгѣнниє. и нива, коиа юесть ста..... non
странѣ и ..ра, да ю цркви паоунъскон. и видѣ крапевство
ми, юре вѣше банска описанана въ штычинѣ ми хрисовоулѣ,
и ние зехъ изъ штычина ми хрисовоула, и създахъ цркви
светаго Стефана и ..... а за то дах ез..... тоу близъ ю

цркве светыиє когородище съ всѣми мегами правими,
Соуходоломъ, **Скоулановомъ** и **Лапиномъ** съ Батоуен ....
 обрѣки .... светиie .... на село **Лаповъ** ..... право поу-
 тимъ по дѣлу мегю **Мотычанк** и мегю **Кроушквць** право по
 дѣлу и на **Беутоваць** и ... орадѣ очинихъ за мѣк....
 штьць кралевъ .... господа цркве градаchan.... аньскou
 юпискоупни Градаchan .... храмоу да .... господиномъ и
 з братомъ **Стефаномъ** .... юпискоупомъ **Савомъ** ....
 ма.... омъ срѣбъскымъ .... изволениемъ .... великоу
 лавроу игоуменню светаго и великаго прѣвомъченика **Стефана**
 ... є село .... имена попъ тоу.... или **Шапранк**, **Хранилавъ**
 .... **Милославъ** з **Болемиромъ** ниню .... въць з дѣтию, **Бо-**
линь сынови .... лавъ з братомъ, **Богданъ Радомисликъ** ....
 и з братомъ и з дѣтию, **Гои**.... славъ сыноми .... з бра-
 томъ, **Прѣвѣ** з братомъ .... оконъ **Паричникъ** **Дончинкъ** з бра-
 тиами, **Прѣдиковъ** з сынови, **Докрило** з братомъ ....
 викъ з братомъ, **Тоудоровникъ** **Дмитръ** з братиами и то...
 ...ль з дѣтию, **Драгоунъ** з дѣтию, **Михоило** .... въ зетъ
Станимиръ **Страхиникъ** .... **Докрихна**. и **Бане** оу **Соуходо-**
грылѣ, конъ вѣхоу такожде **Шисан** въ штьчинѣ ми **хрисо-**
влаѣ, и вѣзехъ и дахъ светомъ **Николѣ** юпискоупни дѣбрь-
 скон, а за не дахъ замѣкоу светѣки когородици градаchan-
 скон **8 Полозѣ** **Одри** црквь светаго **Дмитрия** съ людьми и
 съ планиномъ и съми мегами правими, како си є имало се
 то юдь искони, и **Борково** мѣсто, чо се находи оу **Подъ-**
врѣкѣ, и дворъ с людьми и оу **Лашукѣ** все, чо є пади
Борково. и за влахе **Драговратикъ**, које дахъ светомоу **Сте-**
фаноу, дахъ за не замѣкоу юпискоупни **липлянскон** **Комане**
 влахе, а се власи имени: **Иѣгославъ** з братиамъ, **Драговъць**
 з дѣтиами, **Дражанкъ** з братомъ, **Драгославъ** з дѣтиами,
Коуколь з дѣтиами, **Гонкина** жена з дѣтиами, **Станиславъ**
 з братиамъ, **Бериславъ** з дѣтиами, **Драгославъ** з дѣтиами,
Инекавъ з дѣтиами, **Тоудоръ** з братомъ, **Братославъ**, **Мар-**
тиникъ, **Бериславъ** зети, **Гюркъ** з братомъ, **Доубраукъ** з бра-
 томъ и съ сестромъ, **Хране** **Грѣшникъ**, **Бладъ**, **Довроня** бра-
 тоучедь, **Довре** з братин, **Тоуш** з сынови, **Дроужое** з бра-
 тишъ, **Люке** **Братославъ** з дѣтиами и **Балини** з сынови, **Ра-**
домиръ и **Мрѣша**. а се людие, конихъ юдьирѣсмо юдь

Стрѣза влаже: Конѧна сынови и братъ мої Стано...но.... и Соѹшичане трыє братѣкыци Радовици, Станъ сынови, Болеславъ сынови, Доброславъ сынови. оу Моравѣ село Жегра и съ мегѣми: оу Тополкници село Коретини и меге мої: на мраморъ право прѣзъ локвоу на рѣдиноу и ѡдѣ Гроѹшина юевца на Дојекъ до села прѣзъ рѣкоу оу.... потокъ; оу Родимаи водѣкица с намѣстніемъ и съ ѿвоириемъ; на Ситници Синиакъ, Тинина, Вишеградъ, ѡдѣ моста до широкага брода, и дахъ юи оуланира именемъ .... съ оулами и здѣтию, да соѹтъ цркви до вѣкъ аминь. и по Липланю и по Моравѣ и по Тополкници, како је вишло и ѡдѣ искони, и по Бранию и по Славицоу и по .... и по Злетовои и по Морозвиздоу и по .... и юнже ѿтъ ѿласти грѣческіе гospodkst(в)оѹи краљ землк и по юговѣ милости, који подастъ ѿладати ѹпискоѹин или призренской или липланской, и по Липланю и по Моравѣ и по Тополкници попове и поповеци сынове .... и братниа имъ и намѣстниа ихъ и .. левами ихъ, тѣмъ всѣмъ да ѿладајетъ ѹпискоѹик липлански, кои вѣ призвѣнскен ѹпискоѹин. законъ стары срѣбленик: меропъхъ ѿре .đ. мѣти, а сукалникъ .ѓ. и заманицомъ вѣдкоу поѹга .ѓ. мѣти да ѿроу, и тако да га по....зоу иш вѣхомъ и оу роѹпоу оѹсипаю и пакъ издаје, и ливадоу надѣ жрѣзицомъ дѣлеке да косе вѣдкоу накоеницомъ с пласти и з дѣти. меропъхъ сипле сладѣ трици оу родици, и да га ѿхмелен: ако боѹде вѣке тѣкѣ цркви сладѣ, да га попъ ѿхмелен; и да иоси меропъхъ поносъ до краљева стана; кто коне има, рождѣствоу христовоу всяки меропъхъ да докози по возоу дрѣвк, и да иоси меропъхъ лоѹча рождѣствоу христовоу и праздникоу светыне богородице; и да лоѹ три дни зајеце заманицомъ; развѣ поповъ послоѹхъ цркви .đ. динари а роѹка .ѓ. динаръ; и где годѣ се при цркви чловѣкъ на краљевѣ соѹдѣ, да је глава црквина и послоѹхъ и роѹка; чловѣкъ оукрадѣ дрѣвга си да плати цркви .ѓ. перпери .ѓ. вовити на .ѓ. перпере; мѣхоскоѹвина .ѓ. динаръ; а чловѣкъ кои краде црквѣ и враждоу оѹчини, цио рече господинъ краљ; или кто има оуланикъ, да даје празникоу светыне богородице оули: кто ли не да, а има, да оузе попъ самъ; и на всѣхъ трѣхъ, кои соѹтъ вѣ земли краљевства

ми, що се продає црквно или се име коупувати цю цркви, да се не озима царина, нъ да речеть попъ на свою доушиоу, како юсть соуше црквно. и видѣк кралевство ми насилие на людехъ прѣсветыи богородице ѿдь школьныхъ и междуособныхъ чловѣкъ, и створиу милость цркви свѧтой богородице и людемъ юе при ѹпинскоѹпѣ Игнатин, кто нѣк прѣкъ и ѿдѣнрѣкъ люди и извелъ, по сему сега да не пречи соуда за люди ни извода, нѣ давамъ и прашамъ сини всѧ храмоу свѧтыи богородице. и приложи кралевство ми трыгъ панагирѣкъ, юже юесть празникъ благовѣщеніе свѧтыи богородице. кто ли си є прѣструни или потвори или разори, да ю проклетъ ѿдь господа бога кседрѣжителя и ѿдь прѣчистыи матеря богородице, и да коудетъ побиенъ ѿдь сили чистаго и животворящаго креста господня и ѿдь .ти. свѧтыхъ ѿтъцъ ник..... и ѿдь .вѣ. апостолъ и ѿдь всѣхъ свѧтихъ Христоу богоу оу ..... аминъ, и .. юдѣк да юесть причтенъ, и ѿдь мене грѣшнаго Стефана Ђороша крала да ю проклетъ вѣкы воудоѹни аминъ.

Стефанъ Ђорошъ по милости божи крал и самодрѣжъцъ всѣхъ срѣпъскихъ ....

Писа се вѣ лѣто .5581.

Inscriptio in muro ecclesiae, quae est in Gračanica, quam descriptam a Stephano Verković nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDXC. 1388. 28. februarii. U Ucini.

Georgius Balšić, Stracimiri filius, statuit in terra sua posse Venetos libere mercaturam facere.

Subscriptio diplomatica latini serbica: И господинъ Гюргъ рекохъ написати овни книги.

Origin. in archivio veneto. D. Milak. Исторія. 36.

CDXCI. Saec. XIV. XV.

Radić et Stephanus Crnojević promittunt se Ragusini amicos esse futuros.

† Вѣ име ѿца и сина и свѧтога дѣха. обещава се Радичъ и Стѣпанъ Црвенојевики съвомъ братию свою слав-

номъ градъ Дѣбровникъ, кнезъ и властеломъ дѣбровческимъ и лдемъ града Дѣбровника, да смо иихъ срѣдчини прѣателии и братниа, и да прѣамо градъ Дѣбровникъ и всакоимъ дѣбровческимъ чловѣкамъ на всакомъ мѣстѣ, и да иихъ браныло и швароюмо иихъ трыгъ, конъ ходи по иихъ земли и гдѣ мороремо досечи, да ходи по наше земли свободно безъ заславе, и да не пристанемо никомъ, тко ви ли хотѣль зло 8чинити, паче, ако вѣмо, тко в-и-мъ хотѣль зло 8чинити, да имъ павѣстимо и прѣповѣсто како брати и срѣдьчнимъ прѣателемъ. и се рѣчи затврѣдеюмо нашомъ печатию.

A tergo: Pouelia de Radiç Černoieuich e de li soi fradeli.

Sigillum. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae.
Сномен. 60. Hujus Radiç Crnojević mentionem non facit
D. Milaković in historia Montis Nigri.

CDXCII. (1389—1405).

Stephanus et Vlk et mater eorum Eugenia.

Гонимаго ище постигнути и желаємаго насладити се. ты же, любими и сладкии Ісѹсе, спасе мон, си є малою мою приношеније прїими, ако же принять и вдовѣи дѣлѣлѣтѣ, по иже и разкоиникъ малъ гласъ испоусти, и вѣлию вѣроу швркте. вѣмъ же и азъ, смѣрен и послѣдни въ иноцѣхъ, твоимъ неизреченіемъ промышленіемъ прѣдѣстатель въ штѣпѣтѣ моемъ юставлениѣ иихъ любовию братије и повелѣніемъ господина ли кнеза Стефана и брата юго Влка и матере ихъ куря Евгеније. сима и дарь приложиихъ цркви господа моего Ісѹса Христы светомъ пандократорѣ иже въ Дечахъ, надеждоу имѣсъ сего малаго ради приношенија вѣчніхъ благъ насладити се.

Смѣрен игоумъ Барлаамъ приложи сию книгу цркви дечанскои. (вѣчна) на мѣ паметъ. когъ да прости и помене. з-тисѹщно и девето.

E libro chartac. mon. Dečani descriptsit et nobiscum communicavit A. Hilferding.

СДХСИІ. (1403—1405).

Stephanus, Serborum despotes, cum matre Milica et fratre Vlk monasterio Chilandar donat ecclesiam in Ibar et quosdam pagos.

† Мислнимъ свѣтимъ юзаривше си мисли бѣдѣщага прѣдѣврѣніе, тѣмъже кожествыни пророкъ Давидъ веле гласно глаголаше: прїндѣтъ кси юзици, и поклонетъ се прѣдъ твою, господи; югоже съвѣтіе зреце юже шть юзицы цркви, якоже кагрѣнїею царскою юдѣиша се крьвию владычниню иже шть прѣчистиихъ ревѣ истекшею, и рад(о)ующи се красиюще се, и повѣлѣніемъ юкрайниши се бѣдѣщага ради жизни вѣспрѣтіе. иже славѣ и чести вѣждѣлѣхъ наслѣднину вити азъ въ Христѣ вога благовѣрніи го-сподинъ срѣблѣмъ и ишакиа и странамъ ишдѣнавскіимъ кнезѣ Стефанъ и съ благочестивою матерю моюю кнегини-шь Милицишь и съ прѣвѣзюлюїнніимъ братшь си Вѣлькомъ, и како прїходи къ лихъ изъ Хіландара честнѣши въ ишквихъ старцѣ курѣ Гіerasимъ и съ нимъ честни старци хіландарии курѣ Іаковъ и пашъ курѣ Сѣльвестръ и Сѣмонъ иғзмѣнъ юрашквики, и 8спомѣнишь ми за цркви 8 Ибрѣ вѣведеніе скета въ светихъ, вациніи юбрада Драгошілліка, како ю є билѣ юрекъ Хіландарай, и 8 хрїсшвѣлѣ 8писаль, а не издалъ, и изнекѣри ю господкесткъ ми юбрадъ, и за иєгвшвѣ ивѣкѣ 8зехъ мѣ, и дахъ иєгвшвѣ кариинѣ властелінѣ миши 8 пренію, и видѣхъ потрѣждение и юрѣдъ по моленію Хіландара и честнїхъ старцѣ, и прїехъ моленіе ихъ, и зго-вори се съ господнишь ми прѣщевенійимъ патріархомъ курѣ Даніїломъ и съ митрополїти и честними иғзменїи и властелї миши, и приложиухъ црквокъ вѣведеніе скета въ светихъ прѣчистой матері Хristа вога нашего хіландарсконъ, таже юестъ въ Светѣ Георгіи аджицѣ, и покровъ и 8тврѣжденію христинанскомъ и моен теплон прѣдѣстательнїи и помоющи-нци, и сїа села приложиухъ съ црквашь: село Кѣканъ, за-селъкъ мѣ Чаютина; село Шипквиши, заселъкъ мѣ Новосели; село Присшиникъ, и 8 Храцахъ трї засельци, тако и съ 8лїтнїи, и сїа вса вѣждѡ съ сконими мегами и правнами сель

тѣхъ, що си с8 имала из начела. и видѣвъ господство ми
записанїа и 8твржденїа светихъ кралъ срѣпскихъ и цара
Стефана и господина и родителя ми свети пшчиншега кнеза
Лазара, како имъ с8 8чинили милость и хрисов8ли 8тврдили,
такожде и азъ по милости божиши благовѣрнїи господинъ
срѣблємъ кнезъ Стефанъ сктврнихъ имъ милость и записа-
нїемъ хрисов8ла 8тврдихъ, да имъ нѣстъ вишке, ни мон-
кіефалїа да не влада надъ ними, ни да имъ юсть соки, ни
које работе ние, тѣкмо да имъ юсть како и инымъ ле-
татиамъ хиландарскимъ, и да имъ нѣ инде с8да тѣкмо
прѣдъ госпоцтвомъ ми или прѣдъ патрїархомъ. и сије при-
ложишишь ког8 въ слак8 и въ даръ прѣчистїи когородици
и въ помѣткѣ вѣчнини и д8шевыи8ю пшльз8 се8к8 и родителемъ
моимъ, свети пшчиншем8 великому кнез8 Лазар8 и матерї
кнегини Милици, и вѣзлюбленном8 ми брат8 Бальк8. и мо-
лимъ ти се прилежи8и, прѣчистаа когородице, дѣво рождь-
шия Христа, цара и бога нашего, 8моли юго благо8троки8и,
можеши ко, єликаа ҳшчиши, да милостивъ 8детъ намъ и
некескном8 царствїю сподобитъ ни въ 8вд8щемъ вѣц8. и
егоже богъ изволитъ по наскъ госпоцтвовати срѣпскою
землєю, тѡгѡ ико господина и брата молю, сијем8 запи-
санном8 непштврни8 кити ик паче и крѣпци8 потвржден-
и8 кити большими: аиє ли кто юдъ господствующи8 дѣз-
нетъ чесо любо шть сихъ разшрїти, таковагѡ да разорить
и шткнїметъ господъ когъ милость свою въ днѣ страшнаго
с8да ҳристова, и да м8 юсть мѣстителница и с8прѣнїца
прѣчистаа мати божија зде и въ 8вд8щемъ вѣц8 аминъ, и
да га 8виютъ и поразить сила чистнаго крѣста, и да юсть
проклеть шть всѣхъ светихъ и свети8 ҳтиоръ срѣпскихъ и
юдъ наскъ, аиє и грѣшики юсми.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D.
Ангаам. Опис. 62.

CDXCIV. (1411) 6919. ind. IV. 8. јунii. U Jagodnoj.

Stephanus, Serbiae despotes, monasterio Chilandar
donat quosdam pagos.

† Бишиюю словоу оул8чити желающиє божествиыхъ єван-
гелскихъ заповѣдѣи дѣлателиє свѣтло въ оулѣкѣ вы прїемъ-

ше закона Господня дщети хвалыное поученїе, аще бо любите ме, рече, заповѣди мои съвлюдѣте, якоже различными добродѣтельми яко рансими цвѣтъци оукрасивши се достолѣтию потекоша въ сѧдь благоуѹханія божествнаго разума. елици бо доуѹомъ божиемъ видими соуть, си соуть синшве козіи, сего ради вѣдварають се въ свѣтѣ нѣчечернииемъ, тъ бо самъ рече: идѣже юсьмъ азъ, тоу и слоуга мон коудеть. и сихъ дрекліє велѣглоно вещаши велики иже въ пророцѣхъ божествніи Давидъ глаголи: блажени вси военци се Господа и ходещи въ поутѣхъ юго. симъже славѣ и блаженствѣ вѣжделѣвъ наслѣдникъ быти азъ иже въ Христа кога благовѣрны Господникъ срѣблѣмъ деспотъ Стефанъ, приложиухъ скетомоу монастироу обители прѣчистыи владычице наше Богородице Хіланьдарскыи иже въ Светѣ Горѣ адоницѣ села конь Ишвога Бѣда: село Црешына съ всеми мегами и правинами села того, шо е било изъ начела, село же сиє сицѣ есть, Кониньци и Зацрквиланѣ и Щирьци и Роу хотиньци и Модра Глава и село Крилєва съ всеми мегами и правинами села того и съ Крилєвымъ Мнашевици и Глоговица и сиа съ всеми мегами и правинами сель тѣхъ. и сиа сицевимъ образомъ приложи Господство ми скетомоу монастироу Хіланьдарскому, яко да има Господство ми въ монастыри шесть адрѣфать и киелие Герасимовскѣ, што ю и прѣждѣ имало Господство ми, и сиє киелие съ лозиемъ и съ кипурулами и съ вагиенарнами и съ кѣжмъ шправданиемъ, што ю и до сюда било Господства ми. и ѿдѣ вѣхъзи више реченыхъ адрѣфать да е волно Господство ми ѿдѣдати двѣ адрѣфатѣ комоу ми волно ѿдѣ монхъ калѣгіеръ, и по прѣставлении шнѣхъзи двѣю брати, кои соу ели шнази адрѣфата, виноу да има Господство ми ѿдѣ монастыра испльникъ шесть адрѣфать свободнехъ. и паки да ихъ съмъ вольникъ ѿдѣдати комоу ми горде: по сълоучаю же егда придетъ ми шкѣра склытѣ, да иламъ ѿдѣ монастыра за швази адрѣфата сицеви поменъ по 8ставѣ светиихъ ѿтъцъ, годицьни поменъ, на вѣсакы поменъ да се варш пышеница, и да се отѣпѣва по десеть литоургіи, и да се дава вѣсон брати прилѣвъкъ; и шевенъ помѣниныхъ литоургіи да ми се

штьпoe до четири десеть сто ли тоурыгii, и съвршившоу сe
годищоу да сe поминамъ какото хътиторие и братна мо-
настирска. и сия више реченьна села сицевимъ окразашъ
принложи господъство ми, и сице исвободиъшъ юдъ работъ
господъства ми, юдъ грагиенна коукъ и дворшвъ и шть по-
нось и шть позока и шть сокя, шть прѣстол и юдъ жировъ-
нице и юдъ чъбринѣ тъкмо воинице и данка господъства
ми, и и више сиєга аще повели господъство ми икою ради
ноужде, да оуработаю, цю имъ рѣкоу, да повѣли господъ-
ство ми иконому црквиноому, да имъ заповѣтъ, а инь
никто да имъ не вольнъ заповѣдати. и молю егоже изволитъ
вогъ по мнѣ господъствовать землю штьчества моего
или шть сърждникъ монхъ кто или иик кто шть православъ-
ныхъ христіанъ, сиємоу моемоу выше писанномоу не по-
твореноу вѣти ик наче потврѣженоу. кто ли се шкрѣщетъ
такови и потъцитъ се разорити сия мною выше писанна и
оутврѣженна достотомъ Стефанашъ, да моу есть мъст-
никъ господъ вогъ и прѣчиста его мати, и да га поразитъ
сила чистнаго и животворящаго креста, и да есть проклетъ
шть .тиг. светїихъ штьцъ иже въ Никіи и шть всѣхъ све-
тыихъ иже шть вѣка богоу 8годившихъ, и да есть при-
честникъ къ прѣдателю Іоудѣ и къ рѣккшимъ: кръвъ его на
насъ и на чедѣхъ нашихъ. и написа се си хрисовоуль и дасъ
се цркви царскыи юкители Хиландаръ въ лѣто .хзцд.,
индиктииши .д., мъседца юнїа .й. отъ Игдии. и сїа
приложи господъство ми за Лещије, егда възвратихъ Ак-
чию хътиторъ попоу куръ Бенедиктоу Цркновику съ скрѣ-
томъ господина патріархъ и всего богодарованнаго ми
събора съ митрополити и съ властели, заради ни се не свидѣ
праведно мъздоу приiemати шть тоуждихъ троудовъ, ик
шть своего богодарованнаго ми штьчества сїа приложихъ
светомоу монастироу Хиландарскомъ.

† Милостїв вожїю господинъ всемъ Ср-
бліемъ и Подѣлавију деспшт Стефанъ. †

Sigillum argenteum deauratum: † въ хса вга благо-
вѣрни деспотъ стефанъ и гдѣ все срѣбескиј земље и подоу-
навскиј. Origin. membran. in ton. Chilandar. D. Avgraam.
Опис. 60.

CDXCV. (1461—1490).

Angelina, uxor Stephani despotae.

Свети Јоане милостиви, помилуји раба си деспине Јеленине и не даре. Јесењск Христосъ никла.

Inscriptio in planeta Ioannis Eleemosynarii in ecclesia S. Martini, quae est Posonii. M. P. Katančić, De Istro. Budae. 1798. 280. P. J. Šafar. Wiener Jahrbb. LIII. Anzeigeblatt. 7.

CDXCVI. 1496. 26. maji. Ragusii.

Žarko chlmensis testatur se a Ragusinis accepisse „provisionem.“

Сри. лѣтоп. 1845. II. 154.

CDXCVII. 1497. 10. octobris.

Balša, dux S. Sabbae, testatur se a Ragusinis accepisse „provisionem.“

Балкаша, херцегъ светаго Саве, синь гласитаго споменватик господина херцега Владислава etc.

Сри. лѣтоп. 1845. II. 154.

I n d e x.

- Ahmet paša 469.
Alexander, Kaninae et Avloni dominus, 163.
Alexander, Moldaviae vojevoda, 483.
Ali beg 435.
Ali beg Pavlović 484.
Almissa 263.
Aloisius Baffo v. Baffo, Aloisius.
Altomanović, Ivaniš, v. Ivaniš Altomanović.
Amurat (Murad) II. sultanus 308. 339.
Andreas, chlmensis knez, 29. 40.
Andreas Dauro (Zlat) v. Dauro (Zlat), Andreas.
Angelina, uxor despotae Stephani, 463. 495.
Angelus, Manuel, v. Manuel Angelus
Angelus, Michael, v. Michael Angelus.
Arhiljevica, S. Maria, 125.
Asen II., Bulgariae rex, 7.
Asen, Michael, v. Michael Asen.
Athanasius, hegumenus mon Dečani, 485.
Athos mons. 8.
Augustinus Vlatković 459.
Baffo, Aloisius, 370.
Bajazed II. sultanus. 449. 450. 451. 452. 454. 472.
Balša Balšić, Zetae dominus, 161. 173. 183. 192,
Balša, filius herceg Vladisavi, 410. 497.
Batopedium, mon. in Atho, 106. 377.
Belićak Sanković županus 204.
Bistrica, mon. S. Mariae, 34.
Bogdanus, filius Andreeae chlmensis, 40.
Bogišić, Georgius, v. Georgius Bogišić.
Bosna 4. 30. 35. 36. 39. 85. 89. 159. 175. 176. 181. 190. 197. 206.
209. 210. 211. 220. 224. 225. 226. 228. 237. 241. 245. 254. 356.
264. 266. 269. 270. 280. 286. 316. 345. 346. 363. 384. 391. 392.
393. 394. 395. 443.
Brailo Tezalović 287.
Branko sebastocrator 207.
Branković, Vuk, v. Vuk Branković.
Bulgaria 7. 41.

- Caecilia, uxor herceg Stephani, 409.
 Caryae, in Atho, 6. 10. 84. 117.
 Castamoniti, mon. in Atho, 301. 318. 319.
 Castriot, Georgius, v. Georgius Castriot (Skender beg).
 Catharina, Bosnae regina, 443.
 Catharum urbs 130. 468.
 Cêtinje vicus 453.
 Chilandar, mon. in Atho, 9. 13. 60. 62. 63. 72. 73. 74. 75. 82. 92.
     97. 99. 111. 112. 115. 118. 119. 133. 139. 150. 153. 155. 170.
     178. 182. 185. 207. 231. 247. 289. 445. 469. 470. 482. 486.
     493. 494.
 Chlmia 29. 40. 44. 45.
 Constantinus 193.
 Constantinus 199.
 Constantinus, filius Eudociae imperatricis, 182.
 Constantinus (in Zeta) 216.
 Constantinus Dragaš 212. 213. 214.
 Constantinus IX. Palaeologus Dragases 359.
 Crnojević, v. Georgius, Ivan, Radić, Stephanus Crnojević.
 Črnomir knez 42.
 Dabiša, Stephanus, v. Stephanus Dabiša.
 Dabiživ in Trébinje 100.
 Dandulus, Ioannes, Ragusii comes, 28. 29. 30.
 Dauro (Zlat), Andreas, Ragusii comes, 46. 47.
 Dečani, monasterium, 83. 86. 87. 91. 95. 96. 120. 121. 128. 136.
     248. 485.
 Demetrius, Peloponnesi despotes, 362.
 Dmitrović, Petrus, v. Petrus Dmitrović.
 Dochiarii, mon. in Atho, 122.
 Dragases, Constantinus IX. Palaeologus, v. Constantinus IX. Palaeologus Dragases.
 Dragaš, Constantinus, v. Constantinus Dragaš.
 Dragaš, Ioannes, v. Ioannes Dragaš.
 Dragina Vitoslava, despotae Uglješae filia, 174.
 Dragišići, v. Radosav, Stephanus Dragišić.
 Dragutin, Stephanus, v. Stephanus Dragutin.
 Drénča, monasterium, 189.
 Espigmeni, mon. in Atho, 104. 138. 304. 309. 465.
 Eudocia imperatrix 182.
 Eugenia imperatrix, Stephanu uxor, 234.
 Eugenia imperatrix (Milica), Lazari uxor, 215. 221. 246. 247. 248.
     249. 250. 492. 493.

- Euphemia, uxor despotae Uglješae, 230. 231.
 Euphrosina v. Eugenia. Lazari uxor.
 Georgius, regis Stephani Vladislavi gener, 56.
 Georgius Balšić, Zetae dominus, 161. 177. 490.
 Georgius, filius Sracimir Balšić, Zetae dominus, 173. 194.
 Georgius, Serbiae despotes, 203. 252. 257. 259. 260. 261. 300. 304.
     306. 307. 309. 310. 311. 338. 350. 351. 354. 364. 367. 376.
     377. 378.
 Georgius Castrriot (Skender beg) 356. 385. 386.
 Georgius Crnojević 461. 466
 Georgius chlmensis 464.
 Georgius Bogišić 467.
 Gervasius, Ragusii comes, 3. 4. 5.
 Gračanica 77. 489.
 Gregorius, filius Vuk Branković, 203. 252. 259. 260.
 Gregorius, filius Georgii Branković, 350. 351. 379. 381. 382.
 Gregorius Vukosalić 265.
 Gurašević, Kalogurag, v. Kalogurag Gurašević.
 Hamza beg 435. 439.
 Helena, Serbiae regina, uxor Stephani Uroš I, 59. 64. 66. 67.
 Helena, Bosnae regina, uxor Stephani Dabišae, 220.
 Helena, uxor vojvodae Sandalj, 303. 325. 326. 341.
 Helena, uxor herecę Stephani, 344. 368.
 Helena, uxor Ioannis despotae, 470. 471.
 Hercegovina 374. 375.
 Hierissos 164.
 Hierosolyma, mon. SS. Michael et Gabriel, 116. 148.
 Hranić, Sandalj, v. Sandalj Hranić.
 Hrvoje, Spalati dux, 227. 237. 238. 241. 242.
 Hungaria 403.
 Hvostno, mon. S. Nicolai, 71.
 Iberorum, mon. in Atho, 103. 105.
 Ioannes, Serbiae despotes, 462. 465.
 Ioannes Dandulus, v. Dandulus, Ioannes.
 Ioannes Dragaš 178. 179. 180.
 Ioannes Michael, v. Michael, Ioannes.
 Ioannes Quirinus, v. Quirinus, Ioannes.
 Ioannes Uglješa despotes 152. 162. 164. 165. 166. 169. 171.
 Ioannes Zápolya, Hungariae rex, 479. 480. 481.
 Ivan Crnojević 453.
 Ivanić, Cetinae comes, 263.
 Ivanić Altomanović 239.

- Ivaniš, filius Radosavi Pavlović, 297. 298. 314. 334. 335. 340. 343. 349.
 Ivaniš chlmensis 365. 366. 383.
 Juraj, filius fratris Hrvojae, 320.
 Kalogurag Gurašević 370.
 Ključ, castellum, 353.
 Krajina 38.
 Krušedol, mon. in Sirmio, 462.
 Kulin, Bosnae banus, 4. 30.
 Kutlumusae, mon. in Atho, 165.
 Laura, Magna, mon. in Atho, 113. 154. 217. 221. 253. 261. 288.
     364. 367.
 Lazarus, Serbiae imperator, 184. 185. 186. 187. 189. 200. 201. 202. 230.
 Lazarus, filius Vuk Branković, 203. 252. 259. 260.
 Lazarus, filius Georgii Branković, 350. 351. 376. 378. 379. 380.
 Manuel Angelus, despotes Larissae, 24. despotes Platamonae 27.
 Mara, uxor Vuk Branković, 203.
 Mara imperatrix, uxor sultani Amurat, 436. 440. 445. 455. 456. 457.
 Marko (Kraljević), rex, 168. 172.
 Maro, mercator ragusinus, 233.
 Martolica, mercator ragusinus, 233.
 Matthaeus Ninoslav, Bosnae banus, 30. 35. 36. 39.
 Matthaeus Stephanus, v. Matthaeus Ninoslav.
 Matthias, Hungariae rex, 403.
 Maximus, filius despotae Stephani, archiepiscopus, 474. 475.
 Meleda, v. Melita.
 Melita insula 17. 70. 141. 143.
 Michael Angelus, Aetoliae despotes, 14.
 Michael, Ioannes, Ragusii comes, 37.
 Michael Asen, Bulgariae rex, 41.
 Milešovo monasterium 290.
 Milica, v. Eugenia.
 Miroslav, frater Stephani Nemanjae, 3. 5.
 Mljet, v. Melita.
 Mohammed II. sultanus 374. 375. 389. 435. 437. 438. 447. 448.
 Mustafa, Danubii capitaneus, 478.
 Nemanja, Stephanus, v. Stephanus Nemanja.
 Nicolaus, S., v. Hvostno.
 Nicolaus, S., v. Vranjina.
 Nicolaus Tonisto, v. Tonisto, Nicolaus.
 Ninoslav, Matthaeus, v. Matthaeus Ninoslav.
 Odola, e Krajina, 38.
 Orahovica, v. Caryae.

- Ostoja, Stephanus, v. Stephanus Ostoja.
 Ostojić, Stephanus, v. Stephanus Ostojić.
 Pauli, S., mon. in Atho, 148. 259. 445. 463. 469. 482.
 Paulus Radinović 219.
 Pavlović, Petrus, v. Petrus Pavlović.
 Pavlović, Radosav, v. Radosav Pavlović.
 Petrus Dmitrović, zagrabiensis episcopus, 486.
 Petrus Pavlović 269.
 Petrus Pavlović, filius Radosavi Pavlović, 372.
 Philothei, mon. in Atho, 101. 114.
 Popovo, commune, 12.
 Préljub caesar 147.
 Quirinus, Ioannes, Ragusii comes, 49.
 Radić Sanković vojvoda 203. 205. 229.
 Radić, magnus čelnik, 301. 306. 311. 313. 318. 319.
 Radić Crnojević 491.
 Radin Gost 373.
 Radinović, Paulus, v. Paulus Radinović.
 Radosav, filius Andreeae chlmensis, 40. županus chlmensis 44. 45.
 Radosav Pavlović 274. 275. 276. 277. 278. 279. 281. 283. 296. 297.
     298. 299. 314. 316. 317. 327. 333. 334. 337.
 Radosav Dragišić 330.
 Radoslav, Stephanus, v. Stephanus Radoslav.
 Ragusium 3. 4. 5. 7. 11. 12. 14. 19. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 28.
     29. 30. 31. 33. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 49.
     51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 66. 81. 85. 88. 89. 90. 100.
     109. 110. 116. 127. 134. 135. 142. 146. 149. 151. 156. 157. 158.
     159. 161. 163. 167. 173. 175. 176. 177. 181. 183. 190. 192. 194.
     195. 196. 197. 203. 204. 205. 206. 216. 219. 220. 222. 224. 225.
     226. 227. 228. 229. 236. 238. 240. 241. 243. 244. 245. 351. 352.
     254. 256. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 274. 275.
     276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 285. 287. 296. 297. 298.
     299. 300. 302. 303. 305. 308. 312. 314. 315. 316. 317. 321. 322.
     323. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336.
     337. 338. 339. 340. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 350. 351.
     355. 356. 357. 358. 361. 362. 363. 365. 366. 371. 372. 373. 374.
     375. 379. 380. 381. 382. 383. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391.
     392. 393. 394. 395. 396. 397. 400. 404. 405. 406. 407. 409. 410.
     411. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442.
     444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 454. 455. 456. 457.
     458. 459. 460. 464. 469. 472. 473. 476. 477. 482. 483. 496. 497.
 Ravanica, mon. in Serbia, 186.

- Rotaeium, v. Rtae.
 Rtae, monasterium, 65.
 Russorum, mon. in Atho, 107. 108. 187. 212. 215. 218. 378.
 Sabbas I., Serbiae archiepiscopus, 2. 6. 10. 15. 22.
 Sabbas III., Serbiae archiepiscopus, 73. 75.
 Sandalj Hranić 244. 255. 267. 268. 269. 271. 272. 274. 278. 284.
     285. 302. 305. 312. 315. 331.
 Sanko 236.
 Sanković v. Bēlijak, Radić Sanković.
 Selim I. sultanus 473. 476.
 Serbia 3. 5. 13. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 25. 26. 28. 31. 32. 33. 34. 37.
     41. 42. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59.
     60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76.
     77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 86. 87. 88. 90. 92. 93. 94. 95. 96. 97.
     98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110.
     111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123.
     124. 125. 126. 127. 128. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138.
     139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151.
     153. 154. 155. 156. 158. 167. 169. 171. 184. 185. 186. 187. 195.
     207. 208. 217. 300. 360.
 Sima županica 1.
 Simen (Svimen), v. Esphigmeni.
 Simonis, uxor Stephani Uroš II., 77.
 Simopetra, mon. in Atho, 152.
 Skender beg, v. Georgius Castriot.
 Sopoćani, monasterium, 67.
 Spiridon, Serbiae patriarcha, 188.
 Sracimir Balšić, dominus Zetae, 161.
 Stana, filia regis Dabišae, 210.
 Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, 3. 8. 9. 13.
 Stephanus prvovjenečani (primus coronatus), Serbiae rex I., 16. 17. 18.
     19. 20. 21.
 Stephanus Radoslav, Serbiae rex II., 18. 23.
 Stephanus Vladislav, Serbiae rex III., 25. 28. 31. 32. 33. 34. 37.
 Stephanus Uroš I., Serbiae rex IV., 37. 41. 42. 45. 46. 47. 48. 49.
     50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 487.
 Stephanus Dragutin, Serbiae rex V., 69.
 Stephanus Uroš II., Serbiae rex VI., 57. 58. 60. 61. 62. 63. 65. 68.
     70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 488. 489.
 Stephanus Uroš III., Serbiae rex VII., 80. 81. 82. 83. 86. 87. 88. 90.
     91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.
 Stephanus (Dušan), Serbiae rex VIII., Serborum et Graecorum impe-

- rator I., 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109.
 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122.
 123. 124. 125. 126. 127. 128. 130. 132. 133. 134. 135. 136. 137.
 138. 139. 140.
- Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator II., 137. 141.
 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 153. 154. 155.
 156. 158. 160.
- Stephanus (Lazarević), Serbiae despotes, 217. 246. 247. 251. 253.
 258. 261. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 492. 493. 494.
- Stephanus, Bosnae banus, 85. 89.
- Stephanus Tvrko I., Bosnae banus et rex, 159. 175. 176. 181. 190. 197.
- Stephanus Dabiša, Bosnae rex, 206. 209. 210. 211.
- Stephanus Ostoja, Bosnae rex, 224. 225. 226. 228. 237. 241. 254.
 256. 264. 324.
- Stephanus (Ostojić), Bosnae rex, 256. 266. 269. 270.
- Stephanus Tvrko II. Tvrković. Bosnae rex, 243. 245. 280. 286.
 316. 335. 345.
- Stephanus Thomas, Bosnae rex, 346. 353. 363. 384. 387.
- Stephanus Tomašević, Bosnae rex, 391. 392. 293. 394. 395. 397.
- Stephanus, Serbiae despotes, filius Georgii Branković, 350. 351.
 352. 379. 380. 381. 442.
- Stephanus Crnojević 491.
- Stephanus, herceg S. Sabbae, 267. 271. 321. 322. 323. 329. 332. 336.
 344. 347. 348. 355. 357. 361. 363. 365. 366. 368. 369. 371. 390.
 396. 406.
- Stephanus, filius herceg Stephani, 407. 411. 432. 433. 434.
- Stephanus, filius caesaris Uglješae, 235.
- Stephanus Dragišić 328.
- Stephani, S., ecclesia prope Aleksinac, 232.
- Stracimir, frater Stephani Nemanjae, 3.
- Stroje župan I.
- Studenica, monasterium, 15. 16.
- Suleiman II. sultanus 477.
- Tezalović, Brailo, v. Brailo Tezalović.
- Thaddaeus Vlatković 460. 464.
- Theodora, uxor Radosavi Pavlović, 334. 342.
- Thomas, Achaiae despotes, 360.
- Thomas, Stephanus, v. Stephanus Thomas.
- Tomašević, Stephanus, v. Stephanus Tomašević.
- Tonisto, Nicolaus, Ragusii comes, 26.
- Tvrdislav Uglješić 129.
- Tvrko, Stephanus, v. Stephanus Tvrko.

- Tvrtko županus 55.
 Tvrtković, Stephanus Tvrtko II., v. Stephanus Tvrtko II. Tvrtković.
 Uglješa, Ioannes, v. Ioannes Uglješa.
 Uglješić, Tvrdislav, v. Tvrdislav Uglješić.
 Uroš, Stephanus, v. Stephanus Uroš.
 Venetiae 134. 284. 490.
 Vita catharinus 91.
 Vitoslava, Dragina, v. Dragina Vitoslava.
 Vladisav, filius herceg Stephani, 344. 348. 358. 361. 368. 469. 400.
     431. 444. 446. 458.
 Vladislav, Stephanus, v. Stephanus Vladislav.
 Vlatko, filius herceg Stephani, 348. 388. 407. 408. 411. 432. 433.
     434. 435. 439. 441.
 Vlatko Popović 404.
 Vlatkovići, v. Augustinus, Thaddaeus, Žarko Vlatković.
 Vlk Branković 170. 196. 198. 203. 207. 208. 222. 223.
 Vlk (Lazarević) 247. 293. 492. 493.
 Vlkašin, Serbiae rex, 167.
 Vojslav (Vojnović) 157.
 Vranjina, insula in lacu scodrensi, ubi monasterium S. Nicolai, 22.
     32. 93. 94. 116. 370.
 Vuk, v. Vlk.
 Vuk knez 468.
 Vukac knez 244. 268. 271.
 Vukašin, v. Vlkašin.
 Zápolya, Ioannes, v. Ioannes Zápolya.
 Zeta 22. 194. 453. 461.
 Zlat, Andreas, v. Dauro (Zlat), Andreas.
 Zographi, mon. in Atho, 102. 139. 164.
 Žarko Vlatković 405. 408. 460. 464. 496.
 Ždrelo monasterium 184. 200.
 Žiča, monasterium, 18.
 Žive, mercator ragusinus, 233.

DR
303
M55

Miklösich, Franz Ritter von
(ed.)

Monumenta Serbica spectantia
historiam Serbiae

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
